

ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ

2016 թ. պետական ավարտական և միասնական
քննությունների թեստային առաջադրանքների շտեմարան

ԳԻՐՔ ԱՌԱՋԻՆ

Չորրորդ՝ լրամշակված հրատարակություն

ՉԱՆԳԱԿ
ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ

ԵՐԵՎԱՆ 2015

Հաստատված է ՀՀ կրթության և գիտության նախարարության կողմից

ՀՏԴ 373.1:941(479.25)

ԳՄԴ 74.2+63.3(2Հ)

Հ 282

Հեղինակային խումբ՝

Աշոտ Մելքոնյան (ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ), Արամ Նազարյան (պատմ. գիտ. թեկն.), Էդիկ Գևորգյան (պատմ. գիտ. թեկն.), Էդիկ Մինասյան (պատմ. գիտ. դոկտ.), Արման Մալոյան (պատմ. գիտ. թեկն.), Արմինե Սարգսյան (ՀՊՄՀ դասախոս), Թեհմինա Քոչարյան (պատմաբան, մանկավարժ), Սուսաննա Սերոբյան (ԵՊՀ ասիստենտ), Կարինե Եղիազարյան (պատմ. գիտ. թեկն.), Մարինե Գևորգյան (պատմ. գիտ. թեկն.), Հակոբ Մուրադյան (պատմ. գիտ. թեկն.)

Խմբագրական կազմ՝

Աշոտ Մելքոնյան, Արամ Նազարյան, Էդիկ Գևորգյան, Էդիկ Մինասյան

Հ 282 Հայոց պատմություն: 2016 թ. պետական ավարտական և միասնական քննությունների թեստային առաջադրանքների շտեմարան: Գիրք 1.—Եր.: Զանգակ, 2015.— 424 էջ:

Առաջադրանքների շտեմարանը նախատեսված է «Հայոց պատմություն» առարկայի 2016 թ. պետական ավարտական և միասնական քննությունների համար:

ՀՏԴ 373.1:941(479.25)

ԳՄԴ 74.2+63.3(2Հ)

ISBN 978-9939-68-228-0

© Հեղինակային խումբ, 2015

© «Զանգակ-97» ՍՊԸ, 2015

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

«Հայոց պատմություն» առարկայի պետական ավարտական և միասնական քննությունների առաջադրանքների սույն շտեմարանը լրամշակվել է 2014 թ. հաստատված «Հայոց պատմություն. պետական ավարտական և միասնական քննության ուղեցույց»-ի պահանջների և մոտեցումների հիման վրա: Այն լիովին ընդգրկում է ուղեցույցում տրված «Բովանդակային դասիչ»-ով նախատեսված թեմաները: Առաջադրանքները ներառում են 2009–2011 թթ. լույս տեսած ավագ դպրոցի ընդհանուր և բնագիտամաթեմատիկական հոսքերի 10–12–րդ դասարանների «Հայոց պատմության» դասագրքերի (ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամներ Ա. Մելքոնյանի և Ա. Սիմոնյանի խմբագրությամբ) ուսումնական նյութը:

Հաշվի է առնվել նաև ուղեցույցում տեղ գտած «Դասագրքերում առկա վրիպակներ» բաժինը, և առաջադրանքները կազմվել են արդեն ուղղված տարբերակների հիման վրա:

Շտեմարանի առաջին գիրքը կազմված է չորս մասից՝ Մաս Ա. Հայկական քաղաքակրթության ձևավորումն ու զարգացումը, Մաս Բ. Հայկական քաղաքակրթությունը Միջին դարերում, Մաս Գ. Հայկական քաղաքակրթությունը Նոր շրջանում և Մաս Դ. Հայկական քաղաքակրթությունը Նորագույն շրջանում:

Սույն գրքի յուրաքանչյուր մաս ներկայացված է առաջադրանքների 8 տիպերով: Դրանք ներառում են ուղեցույցի «Բովանդակային դասիչ»-ով նախատեսված բաժինների և թեմաների ամբողջ բովանդակությունը: Իրենց բարդության աստիճանով առաջադրանքները համապատասխանում են պետական ավարտական և միասնական քննությունների թեստերի համար ուղեցույցով որոշված Ա և Բ մակարդակներին:

Շտեմարանի երեք գրքերի առաջադրանքներից են կազմվելու 2016 թ. պետական ավարտական և միասնական քննությունների թեստերը:

Շտեմարանի նպատակն է օգնել պետական ավարտական և միասնական քննություններին նախապատրաստվող ՀՀ հանրակրթական դպրոցների շրջանավարտներին և դիմորդներին:

Հաջողություն ձեզ, սիրելի՜ շրջանավարտներ և դիմորդներ:

1. ՏԱՐԵԹՎԵՐ

---

1. **Երբ է հայերենն անջատվել հնդեվրոպական մայր լեզվից.**
  - 1) Ք. ա. VI հազարամյակի սկզբին
  - 2) Ք. ա. VI հազարամյակի վերջին
  - 3) Ք. ա. IV հազարամյակի վերջին
  - 4) Ք. ա. V հազարամյակի սկզբին
2. **Ո՞ր դարերից է հիշատակվում Թորգոմա տուն կամ Թեգարամա երկիրը.**
  - 1) Ք. ա. XXIII–XX դդ.
  - 2) Ք. ա. XX–XVIII դդ.
  - 3) Ք. ա. XIX–XV դդ.
  - 4) Ք. ա. XVIII–XV դդ.
3. **Երբ է առաջացել առաջին համահայկական միասնական պետությունը.**
  - 1) Ք. ա. I հազարամյակի երկրորդ կեսին
  - 2) Ք. ա. II հազարամյակի առաջին կեսին
  - 3) Ք. ա. I հազարամյակի առաջին կեսին
  - 4) Ք. ա. II հազարամյակի երկրորդ կեսին
4. **Մինչև երբ է հիշատակվում Ուրարտուն ասուրա–բաբելական և արքեմենյան արքաների արձանագրություններում.**
  - 1) Ք. ա. VI դ. առաջին կեսը
  - 2) Ք. ա. IV դ. առաջին կեսը
  - 3) Ք. ա. IV դ. երկրորդ կեսը
  - 4) Ք. ա. VI դ. երկրորդ կեսը
5. **Արամ անունով երկիրը հիշատակվում էր դեռևս.**
  - 1) Ք. ա. XVIII դարում
  - 2) Ք. ա. XXI դարում
  - 3) Ք. ա. XXIII դարում
  - 4) Ք. ա. XXIV դարում
6. **Երբ է գահակալել Սարգուրի I-ը.**
  - 1) Ք. ա. մոտ 835–825 թթ.
  - 2) Ք. ա. մոտ 859–843 թթ.
  - 3) Ք. ա. մոտ 825–810 թթ.
  - 4) Ք. ա. մոտ 843–835 թթ.
7. **Երբ է գահակալել Իշպուհին.**
  - 1) Ք. ա. մոտ 835–825 թթ.
  - 2) Ք. ա. մոտ 786–764 թթ.
  - 3) Ք. ա. մոտ 810–786 թթ.
  - 4) Ք. ա. մոտ 825–810 թթ.
8. **Երբ է գահակալել Մենուան.**
  - 1) Ք. ա. մոտ 764–735 թթ.
  - 2) Ք. ա. մոտ 786–764 թթ.
  - 3) Ք. ա. մոտ 825–810 թթ.
  - 4) Ք. ա. մոտ 810–786 թթ.
9. **Երբ է գահակալել Արգիշտի I-ը.**
  - 1) Ք. ա. 764–735 թթ.
  - 2) Ք. ա. 786–781 թթ.
  - 3) Ք. ա. մոտ 810–786 թթ.
  - 4) Ք. ա. 786–764 թթ.

10. Երբ է Արգիշտի I-ը տերությանը միացրել Աբիլիանի երկիրը.

1) ք. ա. 785 թ.	3) ք. ա. 784 թ.
2) ք. ա. 782 թ.	4) ք. ա. 781 թ.

11. Վանի թագավորության զորքերը երբ գրավեցին Կեխունի երկիրը.

1) ք. ա. 784 թ.	3) ք. ա. 782 թ.
2) ք. ա. 783 թ.	4) ք. ա. 781 թ.

12. Ո՞ր թվականներին է Արգիշտի I-ը հաղթական պատերազմ մղել Ասորեստանի դեմ.

1) ք. ա. 790–780 թթ.	3) ք. ա. 781–778 թթ.
2) ք. ա. 786–784 թթ.	4) ք. ա. 768–762 թթ.

13. Ո՞ր թվականին Ասորեստանը կարողացավ կասեցնել Վանի թագավորության՝ դեպի Բաբելոն շարժվող զորքերը.

1) ք. ա. 743 թ.	3) ք. ա. 716 թ.
2) ք. ա. 735 թ.	4) ք. ա. 719 թ.

14. Երբ է գահակալել Ռուսա I-ը.

1) ք. ա. 786–764 թթ.	3) ք. ա. մոտ 685–645 թթ.
2) ք. ա. 735–մոտ 710–ական թթ.	4) ք. ա. 764–735 թթ.

15. Ո՞ր թվականին Ռուսա I-ի հետ բախման արդյունքում Սարգոն II-ը անհաջողությամբ կրեց.

1) ք. ա. 719 թ.	3) ք. ա. 735 թ.
2) ք. ա. 716 թ.	4) ք. ա. 714 թ.

16. Ո՞ր հազարամյակից սկսած՝ Հայկական լեռնաշխարհում գոյություն ուներ համադաշնությունների համակարգը.

1) ք. ա. IV հազարամյակից	3) ք. ա. II հազարամյակից
2) ք. ա. III հազարամյակից	4) ք. ա. I հազարամյակից

17. Հայկական լեռնաշխարհում 17 երկրների դաշինքը ո՞ր դարերում էր հայտնի.

1) ք. ա. XXIII–XXII դարերում	3) ք. ա. XIX–XVIII դարերում
2) ք. ա. XX–XIX դարերում	4) ք. ա. XVIII–XVII դարերում

18. Երբ է վերականգնվել Հայկագունների տոհմի իշխանությունը.

1) ք. ա. IX դարում	3) ք. ա. VI դարում
2) ք. ա. VII դարում	4) ք. ա. VIII դարում

19. Երբ է Պարույր Նահապետը թագադրվել և ճանաչվել Հայաստանի թագավոր.

1) ք. ա. 681 թ.	3) ք. ա. 612 թ.
2) ք. ա. 621 թ.	4) ք. ա. 618 թ.

20. Մարաստանի, Բաբելոնի և Հայաստանի դաշնակից զորքերը երբ արշավեցին դեպի Ասորեստանի վերջին հենակետ Կարքեմիշ.

1) ք. ա. 612 թ.	3) ք. ա. 605 թ.
2) ք. ա. 609 թ.	4) ք. ա. 621 թ.

21. Երբ է սկսվել Մարաստանի դեմ Կյուրոս Մեծի գլխավորած ապստամբությունը.
- 1) ք. ա. 555 թ. 3) ք. ա. 550 թ.
2) ք. ա. 535 թ. 4) ք. ա. 553 թ.
22. Երբ է Տիգրան Երվանդյանը, դաշնակից զորքերի գլուխ անցած, գրավել Բաբելոնը.
- 1) ք. ա. 553 թ. 3) ք. ա. 529 թ.
2) ք. ա. 524 թ. 4) ք. ա. 538 թ.
23. Երբ են դաշնակից երկրների զորքերը կործանել Ասորեստանի մայրաքաղաք Նինվեն.
- 1) ք. ա. 643 թ. 3) ք. ա. 590 թ.
2) ք. ա. 612 թ. 4) ք. ա. 553 թ.
24. Երբ է գահակալել Դարեհ I-ը.
- 1) ք. ա. 529–522 թթ. 3) ք. ա. 486–480 թթ.
2) ք. ա. 522–486 թթ. 4) ք. ա. 336–331 թթ.
25. Երբ է Աքեմենյան տերությունը բաժանվել վարչական 20 մեծ շրջանների.
- 1) ք. ա. 523 թ. 3) ք. ա. 520 թ.
2) ք. ա. 521 թ. 4) ք. ա. 529 թ.
26. Երբ է Դարեհ III Կողոմանոսը դառնում ողջ Աքեմենյան տերության տիրակալ.
- 1) ք. ա. 331 թ. 3) ք. ա. 336 թ.
2) ք. ա. 334 թ. 4) ք. ա. 335 թ.
27. Ո՞ր թվականից է գահակալել Արշամ Երվանդականը.
- 1) ք. ա. մոտ 260 թ. 3) ք. ա. մոտ 240 թ.
2) ք. ա. մոտ 220 թ. 4) ք. ա. մոտ 201 թ.
28. Ո՞ր թվականներին է իշխել Շամ (Սամոս) Երվանդականը.
- 1) ք. ա. մոտ 260–240 թթ. 3) ք. ա. մոտ 580–570 թթ.
2) ք. ա. մոտ 240–220 թթ. 4) ք. ա. մոտ 220–201 թթ.
29. Երբ է գահակալել Երվանդ Վերջինը.
- 1) ք. ա. մոտ 240–220 թթ. 3) ք. ա. մոտ 580–570 թթ.
2) ք. ա. մոտ 220–201 թթ. 4) ք. ա. մոտ 260–240 թթ.
30. Ալեքսանդր Մակեդոնացու տերությունը իր թվականին բաժանվեց մի քանի մասերի.
- 1) ք. ա. 313 թ. 3) ք. ա. 201 թ.
2) ք. ա. 301 թ. 4) ք. ա. 189 թ.
31. Երբ են Հայաստանի տարածքում առաջին անգամ հիշատակվում Մեծ և Փոքր Հայքերը՝ որպես առանձին վարչական միավորներ.
- 1) ք. ա. VII դարում 3) ք. ա. VI դարում
2) ք. ա. V դարում 4) ք. ա. IV դարում

32. Երբ է կնքվել Ապամեայի հաշտության պայմանագիրը.

- 1) ք. ա. 190 թ.   2) ք. ա. 188 թ.   3) ք. ա. 189 թ.   4) ք. ա. 179 թ.

33. Երբ են անկախ հռչակվել Մեծ Հայքը, Փոքր Հայքը և Ծոփքը.

- 1) ք. ա. 201 թ.   2) ք. ա. 189 թ.   3) ք. ա. 190 թ.   4) ք. ա. 188 թ.

34. Երբ Արտաշես I-ը վճռական հակահարված հասցրեց Անտիոքոս IV թագավորին.

- 1) ք. ա. 165 թ.   2) ք. ա. 175 թ.   3) ք. ա. 185 թ.   4) ք. ա. 160 թ.

35. Երբ է կառուցվել Արտաշատ մայրաքաղաքը.

- 1) ք. ա. մոտ 185 թ.   3) ք. ա. մոտ 165 թ.
2) ք. ա. մոտ 175 թ.   4) ք. ա. մոտ 160 թ.

36. Երբ է տեղի ունեցել Մագնեսիայի ճակատամարտը.

- 1) ք. ա. 220 թ.   3) ք. ա. 230 թ.
2) ք. ա. 188 թ.   4) ք. ա. 190 թ.

37. Երբ է հրապարակվել Արտաշես I-ի հրամանագիրը հողային բարեփոխման վերաբերյալ.

- 1) ք. ա. 165 թ.   3) ք. ա. 160 թ.
2) ք. ա. 180 թ.   4) ք. ա. 140 թ.

38. Երբ է գահակալել Արտավազդ I-ը.

- 1) ք. ա. 180–160 թթ.   3) ք. ա. 115–95 թթ.
2) ք. ա. 160–115 թթ.   4) ք. ա. 95–55 թթ.

39. Երբ է գահակալել Տիգրան I-ը.

- 1) ք. ա. 160–115 թթ.   3) ք. ա. 115–95 թթ.
2) ք. ա. 95–55 թթ.   4) ք. ա. 55–34 թթ.

40. Երբ է գահակալել Տիգրան II-ը.

- 1) ք. ա. 115–95 թթ.   3) ք. ա. 160–115 թթ.
2) ք. ա. 55–34 թթ.   4) ք. ա. 95–55 թթ.

41. Երբ է Տիգրան Մեծը Ծոփքը միավորել իր թագավորությանը.

- 1) ք. ա. 95 թ.   3) ք. ա. 94 թ.
2) ք. ա. 93 թ.   4) ք. ա. 87 թ.

42. Երբ է կառուցվել մայրաքաղաք Տիգրանակերտը.

- 1) ք. ա. 90–80–ական թթ.   3) ք. ա. 80–70–ական թթ.
2) ք. ա. 60–50–ական թթ.   4) ք. ա. 70–60–ական թթ.

43. Երբ է Տիգրան Մեծը Կորդուքը միացրել Մեծ Հայքին.

- 1) ք. ա. 84 թ.   3) ք. ա. 88 թ.
2) ք. ա. 93 թ.   4) ք. ա. 94 թ.

44. Ո՞ր թվականին հայկական բանակը նվաճեց Պտղոմայիս քաղաքը.

1) Ք. ա. 84 թ.	3) Ք. ա. 69 թ.
2) Ք. ա. 71 թ.	4) Ք. ա. 66 թ.

45. Ե՞րբ է ընթացել հայ-հռոմեական պատերազմի առաջին փուլը.

1) Ք. ա. 69–67 թթ.	3) Ք. ա. 68–67 թթ.
2) Ք. ա. 69–68 թթ.	4) Ք. ա. 68–66 թթ.

46. Ե՞րբ է ընթացել հայ-հռոմեական պատերազմի երկրորդ փուլը.

1) Ք. ա. 68 թ.	3) Ք. ա. 65 թ.
2) Ք. ա. 66 թ.	4) Ք. ա. 64 թ.

47. Լուկուլլոսի բանակը Ե՞րբ դուրս եկավ Կորդուբից և շարժվեց դեպի Արտաշատ.

1) Ք. ա. 68 թ. ձմռանը	3) Ք. ա. 68 թ. աշնանը
2) Ք. ա. 68 թ. ամռանը	4) Ք. ա. 68 թ. գարնանը

48. Ե՞րբ Հրահատ III-ը պաշարեց Արտաշատը.

1) Ք. ա. 68 թ.	3) Ք. ա. 67 թ.
2) Ք. ա. 66 թ.	4) Ք. ա. 65 թ.

49. Պոմպեոսի և Տիգրան Մեծի միջև Ե՞րբ սկսվեցին հաշտության բանակցությունները.

1) Ք. ա. 64 թ. օգոստոսին	3) Ք. ա. 66 թ. սեպտեմբերին
2) Ք. ա. 67 թ. հոկտեմբերին	4) Ք. ա. 65 թ. սեպտեմբերին

50. Հռոմեական բանակը Լուկուլլոսի գլխավորությամբ Ե՞րբ մտավ Հայաստան.

1) Ք. ա. 69 թ. ամռանը	3) Ք. ա. 68 թ. սեպտեմբերին
2) Ք. ա. 69 թ. գարնանը	4) Ք. ա. 66 թ. աշնանը

51. Ե՞րբ է կնքվել Արտաշատի պայմանագիրը.

1) Ք. ա. 69 թ.	3) Ք. ա. 66 թ.
2) Ք. ա. 68 թ.	4) Ք. ա. 65 թ.

52. Ե՞րբ է գահակալել Արտավազդ II-ը.

1) Ք. ա. 115–95 թթ.	3) Ք. ա. 55–34 թթ.
2) Ք. ա. 95–55 թթ.	4) Ք. ա. 30–20 թթ.

53. Ե՞րբ է կնքվել Արտավազդ II-ի և Օրոդես II-ի միջև հայ-պարթևական պայմանագիրը.

1) Ք. ա. 35 թ.	2) Ք. ա. 40 թ.	3) Ք. ա. 54 թ.	4) Ք. ա. 53 թ.

54. Ե՞րբ է տեղի ունեցել Խառանի ճակատամարտը.

1) Ք. ա. 53 թ. հոկտեմբերի 6-ին	3) Ք. ա. 54 թ. հոկտեմբերի 6-ին
2) Ք. ա. 54 թ. մայիսի 6-ին	4) Ք. ա. 53 թ. մայիսի 6-ին

55. Ե՞րբ է Անտոնիոսը Պարթևստանի դեմ արշավելու նպատակով ժամանել Արևելք.

1) Ք. ա. 34 թ.	2) Ք. ա. 43 թ.	3) Ք. ա. 53 թ.	4) Ք. ա. 36 թ.

56. Անտոնիոսը 60-հազարանոց զորքով էրբ արշավեց Հայաստան.

1) Բ. ա. 50 թ. ամռանը	3) Բ. ա. 36 թ. գարնանը
2) Բ. ա. 43 թ. գարնանը	4) Բ. ա. 34 թ. ամռանը

57. Երբ է գահակալել Արտաշես II-ը.

1) Բ. ա. 34-30 թթ.	3) Բ. ա. 20-8 թթ.
2) Բ. ա. 30-20 թթ.	4) Բ. ա. 55-34 թթ.

58. Երբ է գահակալել Տիգրան III-ը.

1) Բ. ա. 30-20 թթ.	3) Բ. ա. 20-8 թթ.
2) Բ. ա. 8-5 թթ.	4) Բ. ա. 5-2 թթ.

59. Երբ է առաջին անգամ գահակալել Տիգրան IV-ը.

1) Բ. ա. 5-2 թթ.	3) Բ. ա. 2-1 թթ.
2) Բ. ա. 8-5 թթ.	4) Բ. ա. 20-8 թթ.

60. Երբ է գահակալել Արտավազդ III-ը.

1) Բ. ա. 5-2 թթ.	3) Բ. ա. 8-5 թթ.
2) Բ. ա. 20-8 թթ.	4) Բ. ա. 2-1 թթ.

61. Երբ է Հայաստանում գահակալել Արիոբարզանեսը.

1) Բ. ա. 2-1 թթ.	2) 4-6 թթ.	3) 2-4 թթ.	4) 6-12 թթ.

62. Երբ է գահակալել Արտավազդ IV-ը.

1) 4-6 թթ.	2) 2-4 թթ.	3) 12-16 թթ.	4) 6-12 թթ.

63. Երբ է գահակալել Ջենոն-Արտաշեսը.

1) 35-37 թթ.	2) 18-34 թթ.	3) 34-35 թթ.	4) 12-16 թթ.

64. Երբ է առաջին անգամ Մեծ Հայքում գահակալել Միհրդատ Իբերացին.

1) 18-34 թթ.	2) 34-35 թթ.	3) 51-56 թթ.	4) 35-37 թթ.

65. Երբ է Հայաստանում գահ բարձրացել Հռոմի դրածո Տիգրան VI-ը.

1) 58 թ.	2) 60 թ.	3) 59 թ.	4) 65 թ.

66. Երբ է Կորբուլոնը սկսել բանակցությունները Վաղարշի ու Տրդատի հետ՝ վերջինիս թագադրելու՝ Ներոնի առաջարկի շուրջ.

1) 64 թ.	2) 60 թ.	3) 62 թ.	4) 65 թ.

67. Երբ է Տրդատը մեկնում Հռոմ՝ թագը Ներոնից ստանալու նպատակով.

1) 64 թ.	2) 66 թ.	3) 65 թ.	4) 62 թ.

68. Երբ է Տրդատ I-ը ավաններին վտարել Հայաստանից.

1) 70 թ.	2) 72 թ.	3) 76 թ.	4) 82 թ.

69. Երբ է գահակալել Սանատրուկ II-ը.

- 1) 117–140 թթ.   2) 110–117 թթ.   3) 88–110 թթ.   4) 66–88 թթ.

70. Ո՞ր թվականին է հայոց գահը հանձնվել Բակուր Արշակունուն.

- 1) 140 թ.   2) 160 թ.   3) 161 թ.   4) 164 թ.

71. Մինչև երբ է գահակալել Սոհեմոս-Տիգրանը.

- 1) 164 թվականը   3) 185 թվականը
2) 163 թվականը   4) 198 թվականը

72. Երբ է գահակալել հայոց Խոսրով I թագավորը.

- 1) 185–198 թթ.   3) 164–185 թթ.
2) 198–215 թթ.   4) 216–252 թթ.

73. Երբ է գահակալել Տրդատ II-ը.

- 1) 252–260 թթ.   3) 185–198 թթ.
2) 198–215 թթ.   4) 216–252 թթ.

74. Երբ է Տրդատ Արշակունին մենամարտում հաղթել գոթերի իշխանին.

- 1) 267 թ.   2) 296 թ.   3) 276 թ.   4) 279 թ.

75. Երբ է տեղի ունեցել Ոսխայի ճակատամարտը.

- 1) 297 թ.   2) 298 թ.   3) 287 թ.   4) 276 թ.

76. Երբ է կնքվել Մծբինի 40-ամյա խաղաղության պայմանագիրը.

- 1) 278 թ.   2) 297 թ.   3) 298 թ.   4) 287 թ.

77. Երբ է Տրդատ III-ը վերջնականապես հաստատվել հայոց գահին.

- 1) 287 թ.   2) 297 թ.   3) 276 թ.   4) 298 թ.

78. Երբ է Հայաստանում սկսվել հելլենիզմի դարաշրջանը.

- 1) Ք. ա. II դարից   3) Ք. ա. V դարից
2) Ք. ա. I դարից   4) Ք. ա. III դարից

79. Երբ է արգելվել հայկական մեհենագրության գործածությունը.

- 1) I դարում   2) V դարում   3) II դարում   4) IV դարում

80. Ո՞ր դարերով են թվագրվում Հայաստանում հայտնաբերված արամեատառ արձանագրությունները.

- 1) Ք. ա. VI – Ք. հ. IV դդ.   3) Ք. ա. IV – Ք. հ. IV դդ.
2) Ք. ա. III – Ք. հ. II դդ.   4) Ք. ա. II – Ք. հ. II դդ.

81. Երբ է գահակալել Արշակ I Արշակունին.

- 1) 34–35 թթ.   3) 37–43 թթ.
2) 35–37 թթ.   4) 43–51 թթ.

82. Ո՞ր թվականից հետո Արևելյան Հայաստանի արքունի գրագրության մեջ սկսեց կիրառվել պահլավերենը (միջին պարսկերեն).

- 1) 301 թ.   2) 234 թ.   3) 387 թ.   4) 451 թ.

83. Ե՞րբ է թագավոր հռչակվել Անտիոքոս I Երվանդականը.

- 1) Ք. ա. 93 թ.   3) Ք. ա. 84 թ.
2) Ք. ա. 70 թ.   4) Ք. ա. 71 թ.

84. Ե՞րբ է Տրդատ I-ը կառուցել Գառնիի ամրոցը.

- 1) 72 թ.   2) 86 թ.   3) 76 թ.   4) 75 թ.

85. Ե՞րբ է գտնվել Անահիտ աստվածուհու բրոնզաձուլ արձանի գլուխը.

- 1) XVII դարում   3) XIX դարում
2) XVIII դարի վերջին   4) XX դարի սկզբին

86. Ե՞րբ է գրի առնվել հայերի ծագման մասին վրացական ավանդազրույցը.

- 1) V-VI դարերում   3) IX-XI դարերում
2) VII-VIII դարերում   4) XI-XIII դարերում

87. Ո՞ր թվականին Արգիշտի I-ի զորքերը հասան մինչև Պարսուա և Բաբելոնի երկիր.

- 1) Ք. ա. 784 թ.   3) Ք. ա. 782 թ.
2) Ք. ա. 781 թ.   4) Ք. ա. 779 թ.

88. Ե՞րբ է գահակալել Սարգուրի II-ը.

- 1) Ք. ա. 786-764 թթ.   3) Ք. ա. մոտ 835-825 թթ.
2) Ք. ա. 764-735 թթ.   4) Ք. ա. 735-մոտ 710-ական թթ.

89. Ո՞ր արշավանքի ժամանակ Սարգոն II-ը թալանեց Խալդիի գլխավոր տաճարը.

- 1) Ք. ա. 719 թ.   3) Ք. ա. 716 թ.
2) Ք. ա. 714 թ.   4) Ք. ա. 743 թ.

90. Ե՞րբ է գահակալել Արտաշես I-ը.

- 1) Ք. ա. 189-160 թթ.   3) Ք. ա. 160-115 թթ.
2) Ք. ա. 220-201 թթ.   4) Ք. ա. 115-95 թթ.

91. Ե՞րբ է տեղի ունեցել Ակցիումի ճակատամարտը.

- 1) Ք. ա. 30 թ. սեպտեմբերի 2-ին   3) Ք. ա. 32 թ. սեպտեմբերի 2-ին
2) Ք. ա. 31 թ. սեպտեմբերի 2-ին   4) Ք. ա. 33 թ. սեպտեմբերի 2-ին

92. Ե՞րբ է տեղի ունեցել Հռանդեայի (Եռանդ) ճակատամարտը.

- 1) 61 թ.   2) 60 թ.   3) 65 թ.   4) 62 թ.

93. Երբ է գահընկեց արվել Բակուր Արշակունին.

1) 161 թ.

2) 185 թ.

3) 164 թ.

4) 163 թ.

ZANGAK

2. ՓԱՍՏԵՐ ԵՎ ԵՐԵՎՈՒՅԹՆԵՐ

---

1. Ո՞րն է Մերձավոր Արևելքի միակ գործող հրաբխային գագաթը.
1) Սիփան 3) Արագած
2) Նեմրուֆ 4) Թոնդուրեկ
2. Ո՞րն է ՀՀ-ի ամենաբարձր լեռնագագաթը.
1) Արարատ 3) Արագած
2) Սիփան 4) Կապուտջուղ
3. Ո՞րն է Հայկական լեռնաշխարհի ամենաբարձր լեռնագագաթը.
1) Արագած 3) Արարատ
2) Նեմրուֆ 4) Սիփան
4. Որտեղից է սկիզբ առնում Արևմտյան Տիգրիսը.
1) Ծովք լճից 3) Ծաղկանց լեռներից
2) Հայկական Տավրոսից 4) Ծաղկավետ լեռներից
5. Որքան է Վանա լճի բարձրությունը ծովի մակերևույթից.
1) 1916 մ 2) 1545 մ 3) 1113 մ 4) 1720 մ
6. Որքան է Կուր գետի երկարությունը.
1) 500 կմ 2) 1113 կմ 3) 1000 կմ 4) 1720 կմ
7. Որքան է Արաքս գետի երկարությունը.
1) մոտ 345 կմ 3) մոտ 400 կմ
2) մոտ 500 կմ 4) մոտ 1000 կմ
8. Որքան է Եփրատ գետի երկարությունը Հայաստանի մասում.
1) 400 կմ 2) 345 կմ 3) 1113 կմ 4) 500 կմ
9. Ո՞ր գետն է սկիզբ առնում Սևանա լճից.
1) Աղստև 2) Արփա 3) Հրազդան 4) Որոտան
10. Մեծ Հայքի ո՞ր նահանգն է կոչվել Չորրորդ Հայք.
1) Բարձր Հայք 3) Ծովք
2) Աղձնիք 4) Կորդուք
11. Քանի նահանգ ուներ Մեծ Հայքն ըստ «Աշխարհացույցի».
1) 15 2) 5 3) 20 4) 37

12. Որքան էր Մեծ Հայքի տարածքը.

1) 80 հազ. քառ. կմ	3) 250 հազ. քառ. կմ
2) 311 հազ. քառ. կմ	4) 411 հազ. քառ. կմ

13. Որքան էր Կիլիկյան Հայաստանի տարածքը.

1) մոտ 50 հազ. քառ. կմ	3) մոտ 80 հազ. քառ. կմ
2) մոտ 30 հազ. քառ. կմ	4) մոտ 70 հազ. քառ. կմ

14. Որտեղ է գտնվում Սիփան լեռը.

1) Սևանա լճից հյուսիս	3) Ուրմիո լճից հյուսիս
2) Վանա լճից հյուսիս	4) Արարատյան դաշտում

15. Ինչ անունով է հայտնի Սևանա լիճը.

1) Բզնունյաց ծով	3) Կապուտան ծով
2) Գեղամա ծով	4) Ծովակ Հյուսիս

16. Քանի գետակ է թափվում Սևանա լիճը.

1) շուրջ 20	3) շուրջ 30
2) շուրջ 50	4) շուրջ 40

17. Որտեղից է սկիզբ առնում Արևմտյան Եփրատը.

1) Խաչափայտի լեռներից	3) Ծաղկավետ լեռներից
2) Բյուրակնյան լեռներից	4) Ծաղկանց լեռներից

18. Ո՞ր քաղաքի մոտ են միախառնվում Եփրատի արևելյան ու արևմտյան ճյուղերը.

1) Դվին	3) Ակն
2) Կարս	4) Արտաշատ

19. Որտեղից է սկիզբ առնում Արևելյան Տիգրիսը.

1) Հայկական Պարից	3) Ծովք լճից
2) Հայկական Տավրոսից	4) Խաչափայտի լեռներից

20. Ո՞ւր է թափվում Կուրը.

1) Կասպից ծով	3) Սև ծով
2) Պարսից ծոց	4) Միջերկրական ծով

21. Ո՞ր գետն է իր ամբողջ երկարությամբ հոսում Հայկական լեռնաշխարհով.

1) Կուր	3) Եփրատ
2) Արաքս	4) Տիգրիս

22. Քանի գավառ ուներ Վասպուրական նահանգը.

1) 34	2) 37	3) 29	4) 20

23. Քանի գավառ ուներ Այրարատ նահանգը.

1) 37	2) 28	3) 20	4) 17

24. Ըստ հայոց ծագումնաբանական նոր տեսության՝ ումից է սերում Հայկ Նահապետի հայր Թորգոմը.

- 1) Սեմից   2) Հաբեթից   3) Քամից   4) Արմենիոսից

25. Ո՞վ էր Արատտայի հովանավոր աստվածը.

- 1) Հայկ   2) Արամ   3) Հայ(ա)   4) Հայոս

26. Ըստ հայկական ավանդության՝ ո՞ւմ անունից են առաջացել «արմեն» և «Արմենիա» անվանումները.

- 1) Արամի   3) Արամանյակի
2) Արմենոսի   4) Արամայիսի

27. Ո՞րն է Հայկական լեռնաշխարհի՝ այսօր հայտնի հնագույն պետությունը.

- 1) Արատտա   3) Էթիունի
2) Ուրարտու   4) Միտաննի

28. Ո՞ր գետերի ակունքների հետ է կապվում Հայա աստծո պաշտամունքը.

- 1) Կուր և Արաքս   3) Եփրատ և Կուր
2) Եփրատ և Տիգրիս   4) Ճորոխ և Տիգրիս

29. Ո՞ր պատմական իրադարձությունն է համարվում Քուն Հայոց տոմարի սկիզբը.

- 1) Արարատ լեռան վրա Նոյի հանգրվանելը
2) աշխարհի արարումը
3) Բելի նկատմամբ Հայկի տարած հաղթանակը
4) քրիստոնեության ընդունումը

30. Որտե՞ղ էր գտնվում Կոլխիդան.

- 1) Սև ծովի արևելյան ափին   3) Կասպից ծովի արևմտյան ափին
2) Միջերկրական ծովի արևելյան ափին   4) Պարսից ծոցի հյուսիսային ափին

31. Հայկական լեռնաշխարհում Ք. ա. IX դ. 80–70–ական թթ. հիշատակվող պետական կազմավորումներից են.

- 1) Ծուփանա և Արամ   3) Սուբարտու և Կուտի(ում)
2) Միտաննի և Հայասա   4) Ուրարտու և Նաիրի

32. Ո՞ր թագավորությունն է Ք. ա. 830–ական թվականներից աստիճանաբար իր իշխանության ներքո միավորել Հայկական լեռնաշխարհը.

- 1) Արմանի   3) Հայասա
2) Միտաննի   4) Նաիրի

33. Որտե՞ղ էր գտնվում Արամ երկիրը.

- 1) Հայկական լեռնաշխարհի հյուսիսում
2) Վանա և Ուրմիո լճերի միջև
3) Հայկական լեռնաշխարհի հյուսիս–արևմուտքում
4) Արարատյան դաշտում

34. Ք. ա. 830–ական թվականներին Հայկական լեռնաշխարհում հայտնի համադաշնություններից որն էր ամենամեծը.

1) Դիաուխի	3) Մելիտեա
2) Էթիունի	4) Ջաբախա

35. Իշպուհինի օրոք որ երկիրը ներառվեց Վանի թագավորության մեջ.

1) Պարսուա	3) Դիաուխի
2) Արդինի–Մուսասիր	4) Ալզի

36. Որքան էր Մենուայի ջրանցքի երկարությունը.

1) 82 կմ	2) 25 կմ	3) 72 կմ	4) 52 կմ

37. Ո՞ր արքայի առաջնորդությամբ է ստեղծվել Վանի աշխարհակալությունը.

1) Ռուսա III–ի	3) Սարդուրի I–ի
2) Ռուսա II–ի	4) Արգիշտի I–ի

38. Ո՞ր երկիրը կրկին գրավեց Արգիշտի I–ը իր թագավորության չորրորդ տարում.

1) Աբիլիանի	3) Վեդուրի–Էթիունի
2) Մելիտեա	4) Պարսուա

39. Վանի թագավորության որ արքան է արձանագրություններում իրեն կոչում «Նաիրի երկրի արքա, մեծ արքա, հզոր արքա, տիեզերքի արքա, արքաների արքա...».

1) Իշպուհինի	3) Արամու
2) Ռուսա III	4) Սարդուրի I

40. Հարավարևմտյան ուղղությամբ արշավանքի ժամանակ Մենուայի բանակները հասան մինչև՝

1) Մելիտեա և Մանա	3) Դիալա գետի ավազան
2) Կումենու և Ասորեստան	4) Ջագրոսյան լեռներից դեպի արևելք

41. Ուրարտական որ արքայի օրոք է սկսվել դաշնային աշխարհագրի փոխարինումը արհեստավարժ կանոնավոր բանակով.

1) Արգիշտի I–ի	3) Ռուսա I–ի
2) Իշպուհինի	4) Սարդուրի II–ի

42. Ո՞ր պետության դեմ է ուղղել Սարդուրի II–ն իր առաջին խոշոր արշավանքը.

1) Մանա	2) Պարսուա	3) Կուլխա	4) Մելիտեա

43. Ո՞ր երկրի դեմ է երկու արշավանք ձեռնարկել Սարդուրի II–ը Ք. ա. 740–ական թթ.

1) Մանա	2) Մելիտեա	3) Կուլխա	4) Արմե

44. Սարգուրի II-ի տերությունը հյուսիսից հարավ ձգվում էր՝

- 1) Սև ծովից մինչև Պարսից ծոց, ներառյալ Բաբելոնը
- 2) Կասպից ծովից մինչև Փոքր Ասիայի կենտրոնական շրջան
- 3) Կասպից ծովից մինչև Պարսից ծոց, ներառյալ Բաբելոնը
- 4) Սև ծովից մինչև Փոքր Ասիայի կենտրոնական շրջան

45. Ք. ա. 735 թ. Ասորեստանի դր արքան արշավեց դեպի Տուշպա.

- 1) Սալմանասար III
- 2) Թիգլաթպալասար III
- 3) Սինաքերիբ
- 4) Սարգոն II

46. Ինչ բարեփոխումներ է կատարել Ռուսա I-ը.

- 1) պետական համակարգի և կրոնական
- 2) կրոնական և բանակի
- 3) պետական համակարգի և բանակի
- 4) դրամական և բանակի

47. Ո՞վ էր Վանի թագավորության հստակ թվագրվող վերջին արքան.

- 1) Էրիմենա
- 2) Ռուսա II
- 3) Ռուսա III
- 4) Սարգուրի III

48. Ովքեր էին հյուսիսից Ք. ա. 715–714 թթ. արշավել Վանի թագավորության դեմ.

- 1) կոլխերը
- 2) կիմերները
- 3) սկյութները
- 4) մարերը

49. Ք. ա. VII դ. առաջին կեսին Հայկական լեռնաշխարհի դր մասում է ձևավորվել Հայկազունների նոր իշխանությունը.

- 1) հարավարևելյան
- 2) հյուսիսարևելյան
- 3) հյուսիսարևմտյան
- 4) հարավարևմտյան

50. Ո՞վ էր Արգիշտի II-ի որդին.

- 1) Սարգուրի III-ը
- 2) Ռուսա III-ը
- 3) Ռուսա II-ը
- 4) Էրիմենան

51. Ո՞ւմ որդին էր Ռուսա III-ը.

- 1) Իշպուլինիի
- 2) Ռուսա II-ի
- 3) Սարգուրի II-ի
- 4) Էրիմենայի

52. Արգիշտի I-ը գահակալման իրերորդ տարում է արշավանք ձեռնարկել Փոքր Ասիայի տարածք.

- 1) չորրորդ
- 2) հինգերորդ
- 3) վեցերորդ
- 4) յոթերորդ

53. Ո՞ր թագավորն ավարտեց կախյալ թագավորությունների միավորումը միասնական պետության մեջ.

1) Սարգսի II	3) Ռուսա II
2) Ռուսա I	4) Ռուսա III

54. Ո՞վ էր Վանի թագավորությունում զինված ուժերի գերագույն հրամանատարը.

1) սպարապետը	3) կուսակալը
2) թագավորը	4) առաջին սպարապետը

55. Ռուսախինիլի քաղաքի արքունի պալատը սպասարկող անձնակազմը քանի մարդուց էր բաղկացած.

1) 3907	2) 5507	3) 5160	4) 6507

56. Ո՞ր թագավորի օրոք Վանի բանակում առանձնացվեց «արքայական գունդը».

1) Արգիշտի I-ի	3) Ռուսա I-ի
2) Սարգսի II-ի	4) Ռուսա II-ի

57. Ի՞նչ դարակազմիկ փոփոխություն տեղի ունեցավ հայոց պետականության պատմության մեջ Վանի թագավորության ժամանակաշրջանում.

- 1) դաշնային կառավարման համակարգից անցում կենտրոնացված պետության
- 2) համադաշնային կառավարման համակարգից անցում կենտրոնացված պետության
- 3) դաշնային կառավարման համակարգից անցում գերկենտրոնացված պետության
- 4) համադաշնային կառավարման համակարգից անցում ժողովրդավարության

58. Քանի զինվորից էր բաղկացած ուրարտական բանակի յուրաքանչյուր գունդ.

1) 1000	3) 2000
2) 3000	4) 5000

59. Որքան էր Վանի թագավորության զինված ուժերի ընդհանուր թիվն ըստ «Սարգսիյան տարեգրության».

1) 150 հազար	3) 450 հազար
2) 250 հազար	4) 350 հազար

60. Սեպագիր աղբյուրներում հիշատակվող ճոր պետական կազմավորմանն է համապատասխանում Հայկազունների իշխանությունը.

1) Ուրմե	3) Արդինի-Մուսասիր
2) Արմե-Շուրիա	4) Ալզի

61. Ի՞նչ տարածք միավորեց Պարույրն իր իշխանության ներքո.

- 1) Վանա լճից մինչև Արաքս ընկած ողջ տարածքը
- 2) Ուրմիա լճից մինչև Եփրատ ընկած ողջ տարածքը
- 3) Ուրմիա լճից մինչև Տիգրիս ընկած ողջ տարածքը
- 4) Վանա լճից մինչև Եփրատ ընկած ողջ տարածքը

62. Որքան էր հայոց բանակի թիվը Երվանդ Սակավակյացի օրոք.

1) 48 հազար	3) 40 հազար
2) 50 հազար	4) 68 հազար

63. Ո՞վ է հաջորդել Կյուրոս II Մեծին.

1) Կամբիզը	3) Դարեհ I-ը
2) Դարեհ III-ը	4) Արտաքսերքսես II-ը

64. Ի՞նչ էր անվանվում Հայաստանը Բեհիսթունյան արձանագրության պարսկերեն բաժնում.

1) Արատտա	3) Արմինա
2) Ուրարտու	4) Հարմինույա

65. Ի՞նչ էր անվանվում Հայաստանը Բեհիսթունյան արձանագրության էլամերեն բաժնում.

1) Հարմինույա	3) Ուրարտու
2) Արմինա	4) Արատտա

66. Նշված երկրներից որի վրա չէր տարածվում Տիգրան Երվանդյանի իշխանությունը.

1) Կապադովկիայի	3) Բաբելոնի
2) Աղվանքի	4) Վրաստանի

67. Ո՞վ էր ղեկավարում Բաբելոնում Դարեհ I-ի դեմ բռնկված ապստամբությունը.

1) Արախան	3) Խալդիտան
2) Դադարշիշը	4) Վահումիսան

68. Ո՞վ էր Հայաստանի սատրապը Ք. ա. 401 թ.

1) Երվանդ I-ը	3) Տիրիբազը
2) Երվանդ II-ը	4) Երվանդ III-ը

69. Պարույր Նահապետը ո՞ր երկրների հետ դաշինք կնքեց.

1) Ասորեստանի և Մարաստանի	3) Մարաստանի և Աքեմենյան տերության
2) Մարաստանի և Բաբելոնի	4) Բաբելոնի և Ասորեստանի

70. Ո՞ւմ կհին էր Տիգրան I Երվանդյանի քույրը.

1) Կյուրոս Մեծի	3) Աժդահակի
2) Կիաքսարի	4) Դարեհ I-ի

71. Ո՞վ էր գլխավորում պարսկական այն զորաբանակը, որը Ք. ա. 522–521 թթ. ընթացքում բռնկված ապստամբության ժամանակ պարտություն կրեց հայերից Հյուսիսային Միջագետքում.

1) Դադարշիշը	3) Կամբիզը
2) Վահումիսան	4) Միթրաուստեսը

72. Պարսից իր արքայի դեմ էր ապստամբել Կյուրոս Կրտսերը.

1) Կյուրոս II-ի	3) Արտաքսերքսես II-ի
2) Դարեհ I-ի	4) Դարեհ III-ի

73. Ո՞վ էր Կյուրոս Կրտսերի կողմից վարձված հունական զորքի հրամանատարը.

1) Ստրաբոնը	3) Քսենոփոնը
2) Հերոդոտոսը	4) Օրոնտեսը

74. Ո՞վ էր Աքեմենյան վերջին տիրակալը.

1) Դարեհ III Կողոմանոսը	3) Դարեհ II-ը
2) Արտաքսերքսես II-ը	4) Քսերքսեսը

75. Ո՞վ է եղել Կյուրոս Մեծի տերության արևմտյան կեսի փոխարքան.

1) Տիրիբազը	3) Տիմարքոսը
2) Տիգրան Երվանդյանը	4) Երվանդ II-ը

76. Ո՞վ է հատել մեզ հասած առաջին հայկական արքայական դրամները.

1) Երվանդ I	3) Արշամ
2) Երվանդ II	4) Շամ (Սամոս)

77. Ովքեր էին առաջնորդում արեմենյան զորքի աջ թևը Գավգամելայի ճակատամարտում.

1) Արտաշեսը և Զարեհը	3) Երվանդ II-ը և Միթրաուստեսը
2) Երվանդ III-ը և Միթրաուստեսը	4) Երվանդ IV-ը և Զարեհը

78. Որտե՞ղ էր կառուցվել Սամոսատ քաղաքը.

1) Ծովքում	3) Փոքր Հայքում
2) Կապադովկիայում	4) Կոմմագենեում

79. Ալեքսանդր Մակեդոնացին Մեծ Հայքի իր նահանգն ուղարկեց իր զորաբանակներից մեկը.

1) Աղձնիք	3) Սյունիք
2) Տուրուբերան	4) Բարձր Հայք

80. Անտիոքոս III-ի զորքերը իր զորավարների գլխավորությամբ արշավեցին Հայաստանի դեմ.

1) Երվանդի և Միթրաուստեսի	3) Արտաշեսի ու Երվանդի
2) Արտաշեսի ու Զարեհի	4) Շամի և Արշամի

81. Ո՞րն էր Երվանդունյաց Հայաստանի հոգևոր կենտրոնը.

1) Երվանդաշատը	3) Արտաշատը
2) Բագարանը	4) Բագրևանդը

82. Ո՞րն էր Հայկազուն-Երվանդականների բանակի գլխավոր հարվածային ուժը.

- 1) աշխարհագրորդ
- 2) հետևակը
- 3) մարտակառքերը
- 4) հեծելազորը

83. Ովքեր էին առաջնորդում աշխարհագրորային զորամասերը Երվանդունիների բանակում.

- 1) սպարապետները
- 2) բղեջիները
- 3) գավառակալ իշխանները
- 4) մաղխազները

84. Ո՞ր գետերի ջրկիցում է կառուցվել Արտաշատ մայրաքաղաքը.

- 1) Երասխ և Ախուրյան
- 2) Երասխ և Հրազդան
- 3) Երասխ և Մեծամոր
- 4) Երասխ և Արփա

85. Ո՞ր պատմիչն է հավաստում, թե Արտաշատի տեղանքն ընտրել է հռչակավոր զորավար Հաննիբալը.

- 1) Պոլիբիոս
- 2) Պլուտարքոս
- 3) Ստրաբոն
- 4) Խորենացի

86. Ի՞նչ լեզվով են գրված արտաշեսյան սահմանաքարերի արձանագրությունները.

- 1) լատիներեն
- 2) հայերեն
- 3) արամեերեն
- 4) պարսկերեն

87. Ո՞վ էր Ծոփքում նշանակված հայազգի սելևկյան կառավարիչը.

- 1) Արտաշեսը
- 2) Զարեհը
- 3) Երվանդը
- 4) Տիգրանը

88. Թագավոր հռչակվելուց հետո ի՞ր դինաստիայի շառավիղ է իրեն ներկայացրել Արտաշես I-ը.

- 1) Բագրատունի
- 2) Երվանդական
- 3) Արտաշեսյան
- 4) Արշակունի

89. Արևմուտքում Արտաշես I-ը ի՞ր երկրամասերն է միացրել Մեծ Հայքին.

- 1) Փայտակարանը և Կասպեից երկիրը
- 2) Կարնո երկիրը, Եկեղիք ու Դերջան գավառները
- 3) Գուգարքը
- 4) Տմորիքը

90. Հյուսիսում Արտաշես I-ը ի՞ր երկրամասն է միացրել Մեծ Հայքին.

- 1) Փայտակարանը և Կասպեից երկիրը
- 2) Կարնո երկիրը, Եկեղիք ու Դերջան գավառները
- 3) Գուգարքը
- 4) Տմորիքը

91. Ո՞ր գետը սահմանային ճանաչվեց Ք. ա. 92 թ. սկսված հռոմեա-պարթևական բանակցությունների արդյունքում.

- 1) Արաքս   2) Եփրատ   3) Տիգրիս   4) Կուր

92. Որքան էր Տիգրան Մեծի տերության մեջ ընդգրկված բուն հայկական տարածքը.

- 1) շուրջ 400 հազ. քառ. կմ   3) շուրջ 1 մլն քառ. կմ
2) շուրջ 2 մլն քառ. կմ   4) շուրջ 360 հազ. քառ. կմ

93. Որքան էր Տիգրան Մեծի քաղաքական ազդեցության ոլորտում գտնվող երկրների տարածքը.

- 1) շուրջ 1 մլն քառ. կմ   3) շուրջ 2 մլն քառ. կմ
2) շուրջ 400 հազ. քառ. կմ   4) շուրջ 360 հազ. քառ. կմ

94. Ո՞րն էր Տիգրան Մեծի եղբայր Գուրասի նստավայրը.

- 1) Մծբին   2) Տարսուն   3) Անտիոք   4) Ադանա

95. Ո՞ւմ էր Ասորիքում փոխարքա նշանակել Տիգրան Մեծը.

- 1) Մեիրուժանին   2) Միհրդատին   3) Բագարատին   4) Գուրասին

96. Մեծ Հայքի ո՞ր նահանգում Տիգրան II-ը կառուցեց նոր մայրաքաղաք.

- 1) Ծովք   3) Կորդուք
2) Աղձնիք   4) Տուրուբերան

97. Արտավազդ I-ի օրոք Հայաստանը ո՞ր պարթև արքայի հարձակումներին էր ենթարկվում.

- 1) Գողերձ II-ի   3) Միհրդատ I-ի
2) Միհրդատ II-ի   4) Օրոդեսի

98. Ո՞վ էր Տիգրան II-ի հետ ռազմական ընդհարման ժամանակ սպանված Ծովքի թագավորը.

- 1) Զարեհը   3) Միհրդատը
2) Արտանեսը   4) Արշամը

99. Որտեղ է կնքվել հայ-պոնտական պայմանագիրը.

- 1) Պոնտոսում   3) Արտաշատում
2) Տիգրանակերտում   4) Կապադովկիայում

100. Հայոց տերության տարածքը որքան էր կազմում Տիգրան Մեծի օրոք.

- 1) շուրջ 2 մլն քառ. կմ   3) 700 հազար քառ. կմ
2) շուրջ 3 մլն քառ. կմ   4) 600 հազար քառ. կմ

101. Քանի՞ կարգի տարածքներ կային Տիգրան II-ի տերությունում.

- 1) 2   2) 3   3) 4   4) 5

102. Ո՞րն էր Տիգրան II-ի տերության ամենազարգացած շրջանը.

1) Մեծ Հայքը	3) Ասորիքը
2) Կիլիկիան	4) Հյուսիսային Միջագետքը

103. Տիգրան II-ը որքան մարդ տեղափոխեց Կապադովկիայից Հայաստան.

1) 100 հազար	3) 300 հազար
2) 120 հազար	4) մոտ կես միլիոն

104. Տիգրան II-ը որքան մարդ էր Կիլիկիայից տեղափոխել Հայաստան.

1) 50 հազար	3) 100 հազար
2) 70 հազար	4) 120 հազար

105. Ո՞վ էր գլխավորում Տիգրանակերտի պաշտպանությունը Ք. ա. 69 թ.

1) Մանկայոսը	3) Մեիրուժանը
2) Բագարատը	4) Գուրասը

106. Որքան էր հայկական զինուժի թվաքանակը Տիգրանակերտի ճակատամարտում.

1) մոտ 60–70 հազար	3) մոտ 70–80 հազար
2) մոտ 50–60 հազար	4) մոտ 80–90 հազար

107. Տիգրան Մեծին նվիրված քանի օպերա է գրվել ռուսերեն և եվրոպական լեզուներով.

1) շուրջ 5	3) ավելի քան 20
2) մոտ 10	4) ավելի քան 30

108. Հռոմը չէր կարող հաշտվել այն իրողության հետ, որ Հայկական տերությունը դուրս էր եկել ..... ու մոտեցել էր ..... սահմաններին.

1) Սև ծով, Վրաստանի	3) Միջերկրական ծով, Կիլիկիայի
2) Կասպից ծով, Պարթևստանի	4) Միջերկրական ծով, Եգիպտոսի

109. Ովքեր էին հայ-հռոմեական պատերազմի ժամանակ Հայաստան ուղարկված երկու հռոմեացի զորավարները.

1) Մարկոս Կրասոս, Գնեոս Պոմպեոս	3) Օկտավիանոս, Մարկոս Անտոնիոս
2) Կորբոլոն, Կեսար	4) Լուկիոս Լուկուլլոս, Գնեոս Պոմպեոս

110. Ո՞ր զորավարի հրամանատարությամբ Տիգրանակերտի կայազորը հետ մղեց հռոմեացիների գրոհները.

1) Ադդոնի	3) Մանկայոսի
2) Մեիրուժանի	4) Տերենտիոսի

111. Որքան էր Լուկուլլոսի դեմ ուղարկված Մեիրուժանի զորաջոկատի թվակազմը.

1) 2000	2) 3000	3) 6000	4) 8000

112. Որքան էր բուն հռոմեական բանակի թիվը Տիգրանակերտի ճակատամարտի նախօրյակին.

1) 50 հազար	3) 35 հազար
2) 22 հազար	4) 60 հազար

113. Որքան էր Միհրդատ VI-ին՝ Տիգրան Մեծի տրամադրած հայկական զորքի թիվը, որը պետք է Պոնտոսում մարտնչեր հռոմեացիների դեմ.

1) 3 հազար	3) 8 հազար
2) 6 հազար	4) 10 հազար

114. Որտեղ ձմեռեցին հռոմեական լեգեոնները Տիգրանակերտի ճակատամարտից հետո.

1) Աղձնիքում	3) Կորդուքում
2) Ծովքում	4) Բարձր Հայքում

115. Ո՞ր քաղաքի մոտ հայ-պոնտական ուժերը հաղթանակ տարան հռոմեացիների նկատմամբ.

1) Փրասպա	3) Զելա
2) Մաժակ	4) Անտիոք

116. Ո՞ր պատմիչն է նկարագրում Տիգրան II-ի ու Պոմպեոսի հանդիպումը Արտաշատի մոտ.

1) Տակիտոս	3) Պլուտարքոս
2) Մովսես Խորենացի	4) Բուզանդ

117. Ո՞ւր ուղարկեց Պոմպեոսը գերեվարված Տիգրան Կրտսերին.

1) Պոնտոս	3) Հռոմ
2) Կիպրոս	4) Ղրիմ

118. Որտեղ է կնքվել Արտավազդ II-ի և Օրոդես II-ի միջև հայ-պարթևական պայմանագիրը.

1) Փրասպայում	3) Արտաշատում
2) Էկբատանում	4) Տիգրանակերտում

119. Ո՞րն էր Ատրպատականի մայրաքաղաքը.

1) Տիգրոն	3) Էկբատան
2) Փրասպա	4) Պերսեպոլիս

120. Որքան էր հռոմեական բանակի կորուստը (սպանված և գերի) Խառանի ճակատամարտում.

1) մոտ 40 հազար	3) մոտ 30 հազար
2) մոտ 50 հազար	4) մոտ 10 հազար

121. Որքան էր Անտոնիոսի տրամադրության տակ եղած բանակի թիվը Պարթևական արշավանքի սկզբին.

1) 80 հազար	3) 100 հազար
2) 50 հազար	4) 120 հազար

122. Որքան զինվոր կորցրեց Անտոնիոսը Փրասպայի պարիսպների տակ.

1) 10 հազար	3) 20 հազար
2) 30 հազար	4) 40 հազար

123. Ո՞ւմ միջև է մղվել Ակցիոմի ճակատամարտը.

1) Կրասոսի և Անտոնիոսի	3) Պոմպեոսի և Օկտավիանոսի
2) Անտոնիոսի և Օկտավիանոսի	4) Անտոնիոսի և Կեսարի

124. Առաջին եռապետության անդամներից ո՞վ ստացավ Արևելքը և Պարթևստանի դեմ արշավելու հրամանատարությունը.

1) Գնեոս Պոմպեոս	3) Հուլիոս Կեսար
2) Մարկոս Կրասոս	4) Մարկոս Անտոնիոս

125. Ինչքան զինվոր խոստացավ Կրասոսին տրամադրել Արտավազդ II-ը.

1) 50 հազար	3) 40 հազար
2) 16 հազար	4) 24 հազար

126. Որքան էր հռոմեական բանակի կորուստը Խառանի ճակատամարտում.

- 1) մոտ 30 հազար սպանված, 20 հազար գերի
- 2) մոտ 20 հազար սպանված, 10 հազար գերի
- 3) 40 հազար սպանված, 12 հազար գերի
- 4) 24 հազար սպանված, 16 հազար գերի

127. Ինչ պատվանունով է հայտնի Արտավազդ II-ը.

1) Աշխարհակալ	3) Աստվածային
2) Բարեպաշտ	4) Մեծ

128. Ո՞ր երկրի թագավորին պարտության մատնեց Արտաշես II-ը և այդ երկիրը միացրեց Հայոց թագավորությանը.

1) Կապադոկիա	3) Կոմմագենե
2) Պոնտոս	4) Ատրպատական

129. Ո՞ր քոչվոր ցեղերի դեմ տեղի ունեցող ճակատամարտում է զոհվել Տիգրան IV-ը.

1) սկյութների	3) սարմատների
2) կիմերների	4) ալանների

130. Ինչ տիտղոս էր դրոշմված Արտաշես II-ի դրամների վրա.

1) «Մեծ թագավոր»	3) «Հայոց թագավոր»
2) «Արքայից արքա»	4) «Արևելքի թագավոր»

131. Որտե՞ղ դավադրաբար սպանվեց Արտաշես II-ը.

1) Տիգրանակերտում	3) Հռոմում
2) Անտիոքում	4) Արտաշատում

132. Քանի՞ տարի էր Արտավազդ III-ը ապրել Հռոմում.

1) 15	2) 20	3) 25	4) 30

133. Ի՞նչ դինաստիական անուններ էին տրվում Հռոմի կողմից Հայաստանում գահ բարձրացված՝ Արտաշեսյան արքայատոհմի հետ հեռավոր արյունակցական կապ ունեցող անձանց.

1) «Արտավազդ» կամ «Տիգրան»	3) «Արտաշես» կամ «Արտավազդ»
2) «Արտաշես» կամ «Զարեհ»	4) «Արտաշես» կամ «Տիգրան»

134. Զենոն–Արտաշեսը միակն է առաջին դարի սկզբներին Հայաստանում գահակալած թագավորներից, որ՝

- 1) գահընկեց եղավ հայերի կողմից, սակայն մահացավ իր բնական մահով
- 2) գահընկեց եղավ Հռոմի կողմից, սակայն մահացավ իր բնական մահով
- 3) գահընկեց չեղավ հայերի կողմից և մահացավ իր բնական մահով
- 4) գահընկեց չեղավ հայերի կողմից, սակայն Հռոմի կազմակերպած դավադրության զոհ դարձավ

135. Ո՞ր երկրի թագավորական տան ներկայացուցիչ էր Զենոնը.

1) Պարթևստան	3) Պոնտոս
2) Վրաստան	4) Ատրպատական

136. 2 թ. հակահռոմեական հուժկու ապստամբության ընթացքում ի՞ր ամրոցն էր հերոսաբար պայքարում հռոմեացիների դեմ.

1) Լեգարդա	3) Անի
2) Դարոյնք	4) Արտագերս

137. Ո՞ր ամրոցում փակված հայկական ուժերն են դիմադրություն ցույց տվել հռոմեացիներին Կորբուլոնի արշավանքի ժամանակ.

1) Գառնի	3) Արտագերս
2) Ողական	4) Լեգարդա

138. Որտե՞ղ է կնքվել Կորբուլոնի և Տրդատի միջև խաղաղության պայմանագիրը.

1) Տիգրանակերտում	3) Հռանդեայում
2) Արտաշատում	4) Հռոմում

139. Ո՞րն էր Սանատրուկ II-ի աթոռանիստը.

1) Դվին	3) Վաղարշապատ
2) Տիգրանակերտ	4) Մծուրք

140. Մեծ Հայքի զոր նահանգի գավառներից էր Դարանաղին.

1) Գուգարք	3) Տայք
2) Բարձր Հայք	4) Աղձնիք

141. Ո՞ր արքայից է Արշակունիների թագավորական իշխանությունը Մեծ Հայքում դարձել ժառանգական.

1) Խոսրով II	3) Վաղարշ I
2) Տրդատ II	4) Վաղարշ II

142. Ո՞ր կայսեր ուղարկած զորքն են հայերը Տրդատ II-ի գլխավորությամբ ջախջախել և վտարել Հայաստանից.

1) Սեպտիմիոս Սևերոս	3) Կարակալա
2) Մակրինոս	4) Ներոն

143. Ո՞վ էր Սասանյան արքայատոհմի հիմնադիրը Պարսկաստանում.

1) Վաղարշ I-ը	3) Շապուհ I-ը
2) Արտաշիրը	4) Որմիզդ-Արտաշիրը

144. Ո՞րն էր Սասանյան Պարսկաստանի պետական կրոնը.

1) հեթանոսություն	3) քրիստոնեություն
2) մահմեդականություն	4) զրադաշտականություն

145. Դայակները զոր քաղաքն էին տարել Պարթև Անակի որդուն՝ Գրիգորին.

1) Եդեսիա	3) Մաժակ-Կեսարիա
2) Մծբին	4) Բաբելոն

146. Գտնել բաց թողնված թիվը.

Հայաստանում ստեղծված իրավիճակը նկարագրելով՝ Մովսես Խորենացին նշում էր, որ «մեր երկիրը կառավարվեց պարսիկ գործակալների միջոցով ... տարի»:

1) 40	3) 26
2) 30	4) 16

147. Ո՞վ էր հայոց հնագույն աստվածը.

1) Տորքը	2) Արամը	3) Հայկը	4) Թորգոմը

148. Հայոց հնագույն աստվածներից ո՞ւմ անունը տոտեմական ծագում ունի.

1) Տիրի	2) Արայի	3) Հայկի	4) Անգեղի

149. Ի՞նչ պաշտամունք էր մարմնավորում հայոց հնագույն դիցարանի Արա աստվածը.

- 1) սրբազան կենդանիների և անասնապահության
- 2) երկրագործության, մեռնող և հարություն առնող բնության
- 3) արհեստագործության և արվեստների
- 4) ընտանեկան օջախի և ռազմի

150. Ո՞ւմ աշխատություններում են առկա «Հայկի ու Բելի» մասին զրույցի արձագանքները.

1) Անանիա Շիրակացու	3) Տակիտոսի
2) Եզնիկ Կողբացու	4) Մովսես Կաղանկատվացու

151. Հույն հեղինակներից ո՞ւմ աշխատության մեջ է արտացոլվել «Արա Գեղեցիկ և Շամիրամ» առասպելը.

1) Արիստոտելի	3) Սոկրատեսի
2) Պլատոնի	4) Պորփյուրի

152. Ո՞ր համաստեղությունն է կոչվել Հայկի անունով.

1) Մեծ Արջի	3) Օրիոնի
2) Փոքր Արջի	4) Աղեղնավորի

153. Ի՞նչ անունով էր Տորքը հայտնի Խեթական թագավորությունում.

1) Անգեղ	3) Տիտան
2) Տգեղ	4) Տարքու

154. Որքա՞ն է տևել հելլենիզմի դարաշրջանը Հայաստանում.

1) մոտ 400 տարի	3) մոտ 500 տարի
2) մոտ 300 տարի	4) մոտ 600 տարի

155. Որտե՞ղ էր գտնվում Արամազդի պաշտամունքի գլխավոր կենտրոնը.

1) Թիլ ավանում	3) Աշտիշատում
2) Անի ամրոցում	4) Բագառիճ ավանում

156. Որտե՞ղ էր գտնվում Վահագնի գլխավոր մեհյանը.

1) Արտաշատում	3) Երազամույնում
2) Աշտիշատում	4) Բագառիճ ավանում

157. Որտե՞ղ էր գտնվում Արեգ-Միհրի պաշտամունքի գլխավոր կենտրոնը.

1) Անի ամրոցում	3) Աշտիշատում
2) Երազամույնում	4) Բագառիճ ավանում

158. Ո՞վ էր հեթանոս հայերի հյուրընկալության աստվածը.

1) Վահագնը	3) Տիրը
2) Վանատուրը	4) Արեգ-Միհրը

159. Ո՞րն էր հայկական մշակույթի զարգացման առանձնահատկությունը հելլենիստական դարաշրջանում.

- 1) հայկական մշակույթի շրջադարձը դեպի արևմուտք և առնչվելը հունահռոմեական աշխարհի հետ
- 2) հելլենիստական մշակույթի տարածումը հայ ժողովրդի բոլոր խավերի շրջանում

- 3) Արևելքի հետ փոխազդեցության պայմաններում ազգային ինքնատիպության պահպանումը
- 4) հայկական մշակութային միջավայրի մեկուսացումն օտար մշակույթներից

160. Քանի փուլի է բաժանվում հայկական հելլենիզմի պատմությունը.

- 1) մեկ
- 2) երկու
- 3) երեք
- 4) չորս

161. Ովքեր էին հելլենիզմի դարաշրջանում Հայաստանում ավանդական մշակույթի հիմնական կրողները.

- 1) արհեստավորները
- 2) քաղաքային ազատ բնակչությունը
- 3) գյուղական բնակչությունը
- 4) քրմական դասը

162. Ովքեր էին Հայաստանում հելլենիստական մշակույթի գլխավոր կրողները.

- 1) արհեստավորները
- 2) վերին խավերը և քաղաքային ազատ բնակչությունը
- 3) գյուղական բնակչությունը
- 4) քրմական դասը

163. Ո՞ր աստվածուհուն են համարել «մեր ազգի փառքն ու կենսատուն».

- 1) Աստղիկ
- 2) Անահիտ
- 3) Նանե
- 4) Ծովինար

164. Ի՞նչ տիտղոսով է մեծարվել Անահիտ դիցուհին.

- 1) «Ոսկեղենիկ»
- 2) «Ոսկեմայր»
- 3) «Ոսկեծույլ»
- 4) «Տիրամայր»

165. Որտեղ էր Անահիտի պաշտամունքի գլխավոր կենտրոնը.

- 1) Բարձր Հայքի Եկեղյաց գավառի Թիլ ավանում
- 2) Բարձր Հայքի Դարանաղյաց գավառի Անի ամրոցում
- 3) Բարձր Հայքի Եկեղյաց գավառի Երիզա (Երզնկա) ավանում
- 4) Արտաշատի մոտ՝ Երազամույն վայրում

166. Ըստ մատենագիտական մի տեղեկության՝ Վահագնը հնում պաշտվել է որպես.

- 1) դպրության աստված
- 2) արեգակի աստված
- 3) իմաստության աստված
- 4) տիեզերքի աստված

167. Ո՞ւմ կինը կամ սիրուհին է համարվել Աստղիկ դիցուհին.

- 1) Արամազդի
- 2) Վահագնի
- 3) Միհրի
- 4) Արա Գեղեցիկի

168. Որտեղ էր Աստղիկի մեհյանը.

- 1) Արտաշատի մոտ Երազամույն վայրում
- 2) Աշտիշատում
- 3) Բարձր Հայքի Եկեղյաց գավառի Թիլ ավանում
- 4) Բարձր Հայքի Դարանաղյաց գավառի Անի ամրոցում

169. Ո՞ւմ մեհյանն է կոչվել «Սենյակ Վահագնի».

- 1) Միհրի
- 2) Վահագնի
- 3) Աստղիկի
- 4) Նանեի

170. Որտեղ էր գտնվում Նանեի պաշտամունքի գլխավոր կենտրոնը.

- 1) Բարձր Հայքի Եկեղյաց գավառի Թիլ ավանում
- 2) Բարձր Հայքի Դարանաղյաց գավառի Անի ամրոցում
- 3) Արտաշատի մոտ՝ Երազամույն վայրում
- 4) Տուրուբերան նահանգում՝ Աշտիշատում

171. Ո՞վ էր համարվում Արամազդի քարտուղարը.

- 1) Վահագնը
- 2) Վանատուրը
- 3) Միհրը
- 4) Տիրը

172. Քանի՞ մեհենանշանից էր բաղկացած հայկական մեհենագրային համակարգը.

- 1) շուրջ 500
- 2) շուրջ 400
- 3) շուրջ 200
- 4) շուրջ 300

173. Տրդատ I-ը ո՞ր տոհմին է պարգևել Նիգ գավառը.

- 1) Բագրատունի
- 2) Մամիկոնյան
- 3) Դիմաքսյան
- 4) Գնթունի

174. Ո՞ր թագավորության ժամանակաշրջանից են մեզ հասած՝ պատմագիտական արժեք ներկայացնող առաջին արձանագրությունները.

- 1) Հայկագուն–Երվանդականների
- 2) Արշակունյաց
- 3) Վանի
- 4) Արտաշեսյանների

175. Խորենացին ո՞ւմ է մեծարել «այր իմաստուն և բանաստեղծ» խոսքերով.

- 1) Արտավազդ II–ին
- 2) Օղյունյաց քրոմին
- 3) Վրույրին
- 4) Բարդաճանին

176. Ո՞ր պատմիչն էր վկայում, որ հայոց Արշակ I արքայի օրոք կիրառվել է հայալեզու և հայագիր դպրություն.

- 1) Բարդաճանը
- 2) Ամֆիկրատես Աթենացին
- 3) Փիլոստրատոսը
- 4) Մեթրոդորոս Սկեփսացին

177. Բերված հատվածում ի՞ր քաղաքի անունն է բաց թողնված.

«Ամենայն հավանականությամբ Տրդատ III-ի կառավարման մինչքրիստոնեական շրջանում՝ 287–301 թթ. է գրվել ...-ի հունարեն մեծ արձանագրությունը, որից հատվածներ են պահպանվել պարսպի 8 մեծ քարերի վրա».

1) Արմավիր	3) Տիգրանակերտ
2) Վան	4) Արտաշատ

178. Ըստ Մովսես Խորենացու՝ Անի ամրոցի մեհենական արխիվի պատմություններն ի մի են բերել՝

- 1) Մեթրոդորոս Սկեփսացին և Բարդաճանը
- 2) Մար Աբաս Կատինան և Օղյումպ քուրմը
- 3) Ամֆիկրատես Աթենացին և Գևորգ Ասորին
- 4) Մար Աբաս Կատինան և Վրոյրը

179. Ո՞վ է «Մեծ մարդկանց մասին» աշխատության հեղինակը.

1) Արտավազդ II-ը	3) Ամֆիկրատես Աթենացին
2) Մեթրոդորոս Սկեպսացին	4) Օղյումպ քուրմը

180. Ո՞ր արքայի թողած արձանագրության մեջ է առաջին անգամ հիշատակվում Գառնին.

1) Սարդուրի II-ի	3) Արգիշտի II-ի
2) Արգիշտի I-ի	4) Ռուսա II-ի

181. Ո՞ր ժամանակաշրջանին են հատուկ մեծ թվով նոր քաղաքների կառուցումը.

1) ուրարտական	3) վաղմիջնադարյան
2) հելլենիստական	4) ուշմիջնադարյան

182. Ո՞րն էր Երվանդ IV-ի կառուցած քաղաք-սրբավայրը.

1) Երվանդաշատը	3) Բագարանը
2) Երվանդակերտը	4) Բագավանը

183. Ո՞ր կառույցն է Մովսես Խորենացին բնութագրել հետևյալ կերպ՝ «գեղեցիկ և շքեղ հորինվածքով».

1) Երվանդակերտ դաստակերտը	3) Արեգ-Միհրի տաճարը
2) Անահիտի տաճարը	4) Նեմրուֆ լեռան սրբավայրը

184. Որտե՞ղ է Նեմրուֆ լեռան սրբավայրը.

1) Ծոփքում	3) Փոքր Հայքում
2) Կոմմագենեում	4) Վանա լճի արևմուտքում

185. Ի՞նչ բարձրության վրա է կառուցված Նեմրուֆ լեռան սրբավայրը.

1) 1800 մ	2) 1100 մ	3) 2100 մ	4) 2500 մ

186. Ո՞ւմ կողմից է թագադրվել Անտիոքոս I Երվանդունին.

1) Երվանդ I-ի	3) Տիգրան Մեծի
2) Արտաշես I-ի	4) Արտաշես II-ի

187. Ո՞վ է կառուցել Գառնիի հեթանոսական տաճարը.

1) Արգիշտի I-ը	3) Արտաշես I-ը
2) Տիգրան I-ը	4) Տրդատ I-ը

188. Ո՞ր տաճարն էր Գառնիի տաճարի նախորինակը.

- 1) Արտաշատում Անահիտի տաճարը
- 2) Թիլում Նանեի տաճարը
- 3) Արդինի-Մուսասիրում Խալդիի տաճարը
- 4) Աշտիշատում Աստղիկի տաճարը

189. Որտեղից էր գտնվել Անահիտ աստվածուհու բրոնզաձուլ արձանի գլուխը.

1) Երզնկայի մերձակայքից	3) Սատաղի մերձակայքից
2) Արտաշատի մերձակայքից	4) Արմավիրի մերձակայքից

190. Ո՞րն է Հայկական լեռնաշխարհի երկրորդ բարձր գագաթը.

1) Մեծ Մասիս	3) Փոքր Մասիս
2) Սիփան	4) Արագած

191. Որտեղից է սկիզբ առնում Արևելյան Տիգրիսը.

1) Ծովք լճից	3) Ծաղկանց լեռներից
2) Հայկական Տավրոսից	4) Ծաղկավետ լեռներից

192. Որքան էր Փոքր Հայքի տարածքը.

1) 80 հազ. քառ. կմ	3) 50 հազ. քառ. կմ
2) 150 հազ. քառ. կմ	4) 100 հազ. քառ. կմ

193. Ինչպե՞ս է կոչվել Արևելյան Եփրատը.

1) Ախուրյան	3) Արփա
2) Արածանի	4) Ողջի

194. Որտեղից է սկիզբ առնում Արևմտյան Տիգրիսը.

1) Հայկական Պարից	3) Ծովք լճից
2) Հայկական Տավրոսից	4) Սյունյաց լեռներից

195. Ո՞ր արքայի օրոք է Վանի թագավորությունն ունեցել տարածքային ամենամեծ աճը.

1) Իշպուհինի	3) Արգիշտի I
2) Մենուա	4) Սարգուրի II

196. Արգիշտի I-ի գահակալման իրերորդ տարում է Վանի տերությանը միացվել Աբիլիանի երկիրը.

1) երկրորդ	3) հինգերորդ
2) երրորդ	4) վեցերորդ

197. Երվանդունի իր արքայի օրոք Հայաստանում վերացվեց Մարաստանի գերիշխանությունը.

1) Պարոյր	3) Երվանդ Սակավակյաց
2) Տիգրան Երվանդյան	4) Վահագն

198. Որքան էր ռազմադաշտ դուրս բերվող հայոց բանակի հետևակի թիվը Հայկազուն-Երվանդականների օրոք.

1) 40 հազար	3) 58 հազար
2) 48 հազար	4) 70 հազար

199. Որքան էր Տիգրան Մեծի տերությանը հպատակ թագավորությունների տարածքը.

1) շուրջ 2 մլն քառ. կմ	3) շուրջ 360 հազ. քառ. կմ
2) շուրջ 1 մլն քառ. կմ	4) շուրջ 400 հազ. քառ. կմ

200. Որքան էր Անտոնիոսի բանակի ընդհանուր կորուստը պարթևական արշավանքում.

1) 44 հազար զինվոր	3) 55 հազար զինվոր
2) 20 հազար զինվոր	4) 30 հազար զինվոր

201. Ո՞ր նահանգն էր հանձնվել Կորբուլոնի հրամանատարությանը.

1) Կապադովկիա	3) Սիրիա
2) Կոմմագենե	4) Ատրպատական

202. Որտեղ էր կառուցվել Մծուրք քաղաքը.

1) Մշո դաշտում	3) Երզնկայի դաշտում
2) Ալաշկերտի դաշտում	4) Կարնո դաշտում

203. Ո՞ր գավառում էր գտնվում Ոսխա գյուղը.

1) Տարոն	3) Դարանաղի
2) Եկեղյաց	4) Բասեն

204. Որտեղ էր գտնվում Նանեի պաշտամունքի գլխավոր կենտրոնը.

1) Աշտիշատում	3) Թիլ ավանում
2) Երիզա ավանում	4) Բագառիճ ավանում

205. Որտեղ էր գտնվում Վահագնի պաշտամունքի գլխավոր կենտրոնը.

- 1) Բարձր Հայքի Եկեղյաց գավառի Թիլ ավանում
- 2) Բարձր Հայքի Դարանաղյաց գավառի Անի ամրոցում
- 3) Արտաշատի մոտ՝ Երազամույն վայրում
- 4) Տուրուբերան նահանգում՝ Աշտիշատում

206. Ըստ Խորենացու՝ որտեղ է գտնվել մեհենական պատմագրության կարևորագույն արխիվը.

1) Աշտիշատում	3) Արտաշատում
2) Անի ամրոցում	4) Բագարանում

207. Տիգրան Մեծի կյանքի ու գործունեության մասին հայոց արքունիքում աշխատություն է գրել՝

1) Մար Աբաս Կատինան	3) Վրույրը
2) Օղյումպը	4) Մեթրոդորոս Սկեփսացին

208. Որտեղ է գտնվել հնդեվրոպական նախահայրենիքը.

- 1) Փոքր Ասիայի արևմուտքում
- 2) Միջագետքի հարավում
- 3) Հայկական լեռնաշխարհում
- 4) Իրանական սարահարթի հարավ-արևելքում

3. ԱՇԽԱՏԱՆՔ ՍԿԶԲՆԱԴԲՅՈՒՐՆԵՐԻ ՀԵՏ

---

1. Հայոց դր արքան է ասել հետևյալ խոսքերը.

«Ես ազատության էի ձգտում, քանզի լավ էի համարում, որ ինքս ազատ լինեմ և որդիներիս ազատություն թողնեմ»:

1) Տիգրան Երվանդյանը	3) Պարույրը
2) Երվանդ Սակավակյացը	4) Վահագնը

2. Ո՞ր արքայի մասին է պատմիչի ստորև բերվող վկայությունը.

«Սա մեր թագավորներից ամենահզորը և ամենախոհեմն էր և նրանց բոլորից քաջ ...և մեր բնակության սահմաններն ընդարձակելով՝ հասցրեց մինչև հին բնակության սահմանների ծայրերը»:

1) Երվանդ Սակավակյացի	3) Տրդատ III Արշակունու
2) Տիգրան I Երվանդյանի	4) Արտաշես I-ի

3. Ո՞ր արքային են վերագրվում հետևյալ խոսքերը.

«Նա Կյուրոսին աջակից եղավ Մարաց իշխանությունը տասպալելու... և մեր բնակության սահմաններն հասցրեց մինչև հին բնակության սահմանների ծայրերը»:

1) Տիգրան I Երվանդյանին	3) Երվանդ III-ին
2) Երվանդ Սակավակյացին	4) Արտավազդ II-ին

4. Ո՞ր արքայի մասին է հույն պատմագիր Պոլիբիոսի ստորև բերվող արտահայտությունը.

«Արմենիայի մեծագույն մասի տիրակալ»:

1) Պարույրի	3) Տիգրան II-ի
2) Տիգրան Երվանդյանի	4) Արտաշես I-ի

5. Ո՞վ է ստորև բերվող վկայության հեղինակը.

«Արտաշեսը գնում է այն տեղը, որտեղ [գեղերը] խառնվում են, և այնտեղ, բլուրը հավանելով, քաղաք է շինում և իր անունով կոչում է Արտաշատ»:

1) Պլուտարքոսը	3) Խորենացին
2) Պոլիբիոսը	4) Ստրաբոնը

6. Տիգրան Մեծը հռոմեացի դր զորավարի ուղարկած դեսպանին է տվել հետևյալ պատասխանը.

«Ես Միհրդատին չեմ հանձնի, իսկ եթե հռոմեացիները պատերազմ սկսեն, ապա... հակահարված կտամ նրանց»:

1) Սուլլայի	3) Լուկուլլոսի
2) Պոմպեոսի	4) Կրասոսի

7. Հայոց ո՞ր արքայի մասին են պատմիչի հետևյալ խոսքերը.

«Մեծագույն թագավոր, որ տիրակալում էր մեծ փառքով»:

1) Տիգրան Երվանդյանի	3) Տիգրան II-ի
2) Արտաշես I-ի	4) Արտավազդ II-ի

8. Ո՞ր անվանի պատմաբանն է այսպես դիպուկ բնութագրել Տիգրան Մեծին.

«Տիգրան Մեծն իր արժանավոր տեղն է զբաղեցնում Արևելքում երբևէ իշխած տիրակալների շարքում: Նա արժանացել է «Մեծ» տիտղոսին՝ պատվավոր մի կոչման, որը պատմությունը հազվադեպ է շնորհում իր ընտրյալ դերակատարներին»:

1) Ն. Ադոնցը	3) Հ. Մանանդյանը
2) Լեոն	4) Ս. Երեմյանը

9. Հայոց ո՞ր արքայի մահվանից հետո է Հայաստանում տիրող իրավիճակն այսպես պատկերավոր բնորոշել հռոմեացի պատմիչը.

«Հայերը մնացին առանց թագավորի, անտերունչ»:

1) Տիգրան Մեծի	3) Տիգրան IV-ի
2) Արտաշես I-ի	4) Արտավազդ II-ի

10. Ո՞ւմ են պատկանում «կամուրջներ չհանդուրժող Արաքս» խոսքերը.

1) Տակիտոսին	3) Արիանոսին
2) Վերգիլիոսին	4) Մովսես Խորենացուն

11. Հայոց ո՞ր արքայի մասին է հույն պատմիչի հետևյալ բնութագրումը.

«Հայոց թագավոր [.....-ը] ուներ միջակ հասակ, բայց հակված էր դեպի ամեն մի մեծ բան և մանավանդ դեպի պատերազմական գործերը: Նա հավատարիմ պահապան էր արդարադատության և իր կենցաղավարության մեջ զուսպ էր, նաև չափավոր ու ողջամիտ էր, ինչպես լավագույնները հույների և հռոմայեցիների մեջ»:

1) Տրդատ II-ի	3) Սանատրուկ II-ի
2) Վաղարշ I-ի	4) Տրդատ I-ի

12. Հայոց ո՞ր արքայի մասին են պատմիչի հետևյալ խոսքերը.

«Հայոց թագավորը վերադարձավ մեծ հաղթությամբ, շատ ավարով ու ցնձալից ուրախությամբ. նա վերադարձավ Հայաստան՝ Այրարատ գավառը՝ Վաղարշապատ քաղաքը. եկավ մեծ ուրախությամբ, բարի անունով ու շատ ավարով»:

1) Վաղարշ II-ի	3) Տրդատ III-ի
2) Տրդատ II-ի	4) Խոսրով II-ի

13. Ստորև բերված հատվածում ո՞ր քաղաքի անունն է բաց թողնված.

«Հայոց թագավորը վերադարձավ մեծ հաղթությամբ, շատ ավարով ու ցնձալից ուրախությամբ. նա վերադարձավ Հայաստան՝ Այրարատ գավառը, ... քաղաքը. եկավ մեծ ուրախությամբ, բարի անունով ու շատ ավարով»:

1) Արտաշատ	3) Դվին
2) Վաղարշապատ	4) Արմավիր

14. Հայոց դիցարանի որ աստծո ծննդյան օրհներգից է մեջբերված հատվածը.

«Նա հուր հեր ունէր, Ապա թէ բոց ունէր մորուս, Եւ աչկունքն էին արեգակունք»:

- 1) Արամազդ 2) Արեգ-Միիր 3) Վանատուր 4) Վահագն

15. Ո՞վ է մեջբերված հատվածի հեղինակը.

«Նա քաղաքը շրջապարտեց 50 կանգուն բարձրության պարիսպով, որի հաստության մեջ կային ձիերի բազմաթիվ ախոռներ: Քաղաքի արվարձանում նա կառուցեց պալատ՝ ընդարձակ զբոսայգիներով, որսալեռերով և լճերով: Մերձակայքում նա բարձրացրեց նաև հզոր մի բերդ»:

- 1) Պլուտարքոսը 3) Դիոն Կասիոսը
2) Ապպիանոսը 4) Ստրաբոնը

16. Հայոց որ արքայի կառուցած քաղաքի մասին է պատմիչի խոսքը.

«Նա քաղաքը շրջապարտեց 50 կանգուն բարձրության պարիսպով, որի հաստության մեջ կային ձիերի բազմաթիվ ախոռներ: Քաղաքի արվարձանում նա կառուցեց պալատ՝ ընդարձակ զբոսայգիներով, որսալեռերով և լճերով: Մերձակայքում նա բարձրացրեց նաև հզոր մի բերդ»:

- 1) Վաղարշ I-ի 3) Երվանդ IV-ի
2) Արտաշես I-ի 4) Տիգրան Մեծ-ի

17. Ո՞ր քաղաքի մասին են հետևյալ խոսքերը.

«Նա քաղաքը շրջապարտեց 50 կանգուն բարձրության պարիսպով, որի հաստության մեջ կային ձիերի բազմաթիվ ախոռներ: Քաղաքի արվարձանում նա կառուցեց պալատ՝ ընդարձակ զբոսայգիներով, որսալեռերով և լճերով: Մերձակայքում նա բարձրացրեց նաև հզոր մի բերդ»:

- 1) Արտաշատ 3) Մծուրք
2) Տիգրանակերտ 4) Դվին

18. Ո՞ւմ խոսքերն են. «Գրիգոր Լուսավորիչը «տղայության հասակում» Հայաստանում սովորել է հայոց գիրն ու լեզուն».

- 1) Բարդաճանի 3) Գևորգ Ասրու
2) Ագաթանգեղոսի 4) Մար Աբաս Կատինայի

19. Ո՞ր քաղաքի մասին է ստորև բերված բացթողումներով հատվածը. «..... գնում է այն տեղը, որտեղ ..... և .....-ը խառնվում են, և այնտեղ, բլուրը հավանելով, քաղաք է շինում և իր անունով կոչում .....».

- 1) Տիգրանակերտ 3) Արտաշատ
2) Արշամաշատ 4) Վաղարշապատ

20. Ո՞ր պատմիչն է ստորև բերված հատվածի հեղինակը. «..... գնում է այն տեղը, որտեղ ..... և .....-ը խառնվում են, և այնտեղ, բլուրը հավանելով, քաղաք է շինում և իր անունով կոչում .....».

- 1) Եղիշեն 3) Փավստոս Բուզանդը
2) Ղազար Փարպեցին 4) Մովսես Խորենացին

4. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՏԵՐՄԻՆՆԵՐ ԵՎ ՀԱՍԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

1. Ինչ էր կոչվում Մեծ Հայքի 15 խոշոր վարչական միավորներից յուրաքանչյուրը.

1) նահանգ կամ մարզ	3) նահանգ կամ աշխարհ
2) մարզ կամ գավառ	4) գավառ կամ աշխարհ

2. Հասկացությունը համապատասխանեցնել բովանդակությանը.

- 1) Հնդկաստանից մինչև Եվրոպայի արևմուտք տարածվածությամբ ժողովուրդների լեզվական ազգակցություն:
- 2) Փոքր Ասիայի արևելյան, Միջագետքի հյուսիսային և Իրանական սարահարթի հյուսիսարևմտյան շրջանները և Հայկական լեռնաշխարհին ընդգրկող տարածքը:
- 3) Հնդկաստանից մինչև Եվրոպայի արևմուտք տարածվածությամբ ժողովուրդների նախնիների նախապատմական ազգակցություն:
- 4) Հնդեվրոպական լեզվաընտանիքին պատկանող ժողովուրդների լեզվական ընդհանրություններ ունեցող խումբ:
- 5) Հայկական լեռնաշխարհը, Միջագետքի հարավային, Փոքր Ասիայի արևմտյան և Իրանական սարահարթի հարավ-արևմուտքն ընդգրկող տարածքը:

ա. «հնդեվրոպական մայր ժողովուրդ»	գ. «հնդեվրոպական լեզվաընտանիք»
բ. «հնդեվրոպական նախահայրենիք»	դ. «հնդեվրոպական լեզվախումբ»

1) ա-3, բ- 2, գ-1, դ-4	3) ա-4, բ-5, գ-1, դ-3
2) ա-3, բ-5, գ-4, դ-1	4) ա-4, բ-2, գ-1, դ-3

3. Ուրարտուում թագավորին կից գործող Ավագների խորհրդի անդամները կոչվում էին՝

1) արքայի «խորհրդականներ»	3) արքայի «գործակալներ»
2) արքայի «փոխանորդներ»	4) արքայի «կառավարիչներ»

4. Ինչ էր կոչվում Աքեմենյան տերության 20 մեծ վարչական միավորներից յուրաքանչյուրը.

1) աշխարհ	3) ստրատեգիա
2) նահանգ	4) սատրապություն

5. Ինչ էր կոչվում Հայաստանի կառավարիչն Աքեմենյան տիրապետության օրոք.

1) սատրապ	3) ստրատեգոս
2) մարզպան	4) հյուպարքոս

6. Ինչ տիտղոս էին կրում Հայկազուն–Երվանդական արքաները Ք. ա. VII–VI դդ.

1) «Մեծ Հայքի թագավոր»	3) «Վանի թագավոր»
2) «Հայոց թագավոր»	4) «Թագավորների թագավոր»

7. Ընտրել ճիշտ պատասխանները.

Հայաստանի քրմապետը համարվում էր նաև.

- 1) մեծ դատավոր
- 2) արքայի գլխավոր խորհրդական
- 3) զորքերի գլխավոր հրամանատար
- 4) հոգևոր գերագույն առաջնորդ
- 5) թագաժառանգների դաստիարակ
- 6) թագավորական գանձարանի պատասխանատու
- 7) արքայական կանանոցի հսկիչ
- 8) պետական–հասարակական աշխատանքների վերահսկիչ

8. Հունահռոմեական հեղինակներն ինչ էին անվանում Արտաշես I-ի ստեղծած վարչամիավորները.

1) գավառ	3) պրովինցիա
2) ստրատեգիա	4) սատրապություն

9. Ինչ էին կոչվում զրադաշտական կրոնի սպասավորները.

1) քահանա	3) քուրմ
2) մոզ	4) երեց

10. Ինչ է հելլենիզմը.

- 1) հունականացում
- 2) հունականություն
- 3) հունապաշտություն
- 4) հունասիրություն

11. Արևմտյան քաղաքակրթության հետ շփումների խորացման արդյունքում հայերին երբեմն կոչում էին.

1) Եվրոպայի ասիացիներ	3) Ասիայի եվրոպացիներ
2) Արևմուտքի ասիացիներ	4) Փոքր Ասիայի եվրոպացիներ

12. Ինչպե՞ս էր կոչվում հայկական հելլենիզմի առաջին փուլը.

- 1) վաղ հելլենիստական ժամանակաշրջան
- 2) նախնական հելլենիստական ժամանակաշրջան
- 3) բուն հելլենիստական ժամանակաշրջան
- 4) ուշ հելլենիստական ժամանակաշրջան

13. Անահիտ դիցամոր պաշտամունքի շնորհիվ ինչ անունով էր հայտնի Եկեղյաց գավառը.

- 1) Դիցամոր գավառ
- 2) Ոսկեդենիկ գավառ

- 3) Անահտական
- 4) Պտղաբերության գավառ

14. Ըստ ավանդության՝ ո՞ր տարածքի անվանումն էր կապված Աստղիկ աստվածուհու հետ.

- 1) Մշո դաշտ
- 2) Արարատյան դաշտ

- 3) Եփրատի հովիտ
- 4) Աղստևի հովիտ

ZANGAK

5. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԻՐԱԴԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԵՐԵՎՈՒՅԹՆԵՐԻ ՊԱՏՃԱՌՆԵՐ ՈՒ ՀԵՏԵՎԱՆՔՆԵՐ

---

1. Գտնել Արտաշես I-ի հողային բարեփոխման իրականացման պատճառները.

- ա. Համայնական հողերը զավթելով՝ գյուղացիներին զրկել գոյության հիմնական միջոցից և նրանց ստիպել անդամագրվել վարձու բանակին:
- բ. Ագարակատերերին իր կողմը գրավելու և արքունիքի սոցիալական հենարանն ուժեղացնելու նպատակով Արտաշես I-ը ձեռնամուխ եղավ հողային բարեփոխման իրագործմանը:
- գ. Հողազավթումների արդյունքում հողագրկված գյուղացին շահագրգռված չէր զինվորագրվելու բանակին:
- դ. Հողազավթումների արդյունքում հողագրկված գյուղացին այլևս չէր կարողանում հարկ վճարել պետությանը:
- ե. Խոշոր ագարակատերերի պահանջով և հողահարկի քանակը ճշգրտելու նպատակով Արտաշես I-ը ձեռնամուխ եղավ հողային բարեփոխման իրագործմանը:
  - 1) ա, դ
  - 2) բ, գ,
  - 3) գ, դ
  - 4) դ, ե

2. Ինչ նպատակ էր հետապնդում Արտաշես I-ի կողմից անցկացված հողային բարեփոխումը.

- 1) կարգավորել հողի սեփականության խնդիրները՝ արգելելով ավագանուն (ագարակների սեփականատերերին) յուրացնել գյուղացի-համայնականների հողերը
- 2) վերացնել համայնքային սեփականությունը
- 3) գյուղացի-համայնականների հողերը կրկնապատկել
- 4) վերացնել ավագանու հողատիրական իրավունքը

3. Գտնել սխալ պատասխանը.

Ինչ հետևանք ունեցան Տիգրան Մեծի նվաճումները.

- 1) Հայաստանն ամրապնդվեց Միջերկրական ծովի արևելյան ափերին:
- 2) Սելևկյան Ասորիքն ու Պարթևստանը տարածաշրջանում իրենց դիրքերը զիջեցին Հայաստանին:
- 3) Տիգրան Մեծը դարձավ Առաջավոր Ասիայի մեծագույն մասի տիրակալ:
- 4) Հայաստանն ամրապնդվեց Միջերկրական ծովի արևմտյան ափերին:

4. Թվարկվածներից որո՞նք են Ք. ա. 69 թ. ծագած հայ-հռոմեական պատերազմի պատճառներ.

- ա. Հզոր Հայաստանն իր գոյությամբ խոչընդոտում էր դեպի Արևելք ծավալվելու նկրտումներ ունեցող Հռոմեական պետությանը:
- բ. Հռոմի անմիջական ծրագրերի մեջ էր մտնում Փոքր Ասիայի գրավումը, որն ամբողջությամբ ռազմակալել էր Տիգրան Մեծը:

- գ. Հռոմը չէր կարող հաշտվել այն իրողության հետ, որ Հայոց տերությունը դուրս էր եկել Միջերկրական ծով և ընդհուպ մոտեցել Եգիպտոսի սահմաններին:
- դ. Հայ-հռոմեական ռազմական բախմանը նպաստեց նաև այն, որ Տիգրանը և Միհրդատ Եվպատորը այլևս դաշնակիցներ չէին:
- ե. Հռոմի անմիջական ծրագրերի մեջ էր մտնում Փոքր Հայքի զավթումը, որտեղ գերիշխանություն էր հաստատել Հրահատ III-ը:
  - 1) ա, գ
  - 2) գ, դ
  - 3) ա, դ
  - 4) բ, ե

5. Թվարկվածներից ո՞ր գործոնները նպաստեցին Տիգրան II-ի կողմից նոր մայրաքաղաքի կառուցմանը.

- 1) Արտաշատի շուրջ ճահճուտներ էին գոյացել:
- 2) Արտաշատը մնացել էր երկրի ծայր հյուսիսում:
- 3) Նախորդ ժամանակաշրջանում կառուցված քաղաքներում այլևս բավականաչափ հայ բնակչություն չկար:
- 4) Անտիոքը բուն հայկական տարածքներից դուրս էր:
- 5) Դամասկոսը մնացել էր Սելևկյանների տիրապետության ներքո:
- 6) Արտաշատը նվաճվել էր պարթևների կողմից:

6. Գտնել ճիշտ պատասխանները.

- Ի նշանավորումն հայ-հռոմեական դաշինքի վերականգնման՝ կայսր Մակրինոսը՝*
- ա. Տրդատին է վերադարձնում Կապադովկիայի կալվածքները, որոնք ստացել էր դեռևս Խոսրով I-ը:
  - բ. Խոշոր գումար է վճարում Տրդատին, որպեսզի հայոց այրուծին հյուսիսում իրականացնի Կովկասյան լեռնանցքների և հարակից տարածքների պաշտպանությունը:
  - գ. Տրդատին է վերադարձնում Հայաստանից գերեվարված նրա կնոջը՝ թագուհուն:
  - դ. Հայաստանից դուրս է բերում հռոմեական լեգեոնները, իսկ նրանց պարտականությունները ստանձնում է հայոց այրուծին:
  - ե. Տրդատին է վերադարձնում Հայաստանից թալանված ավարը:

- 1) ա, բ
- 2) գ, ե
- 3) ա, ե
- 4) ա, դ

7. Ինչո՞ւ արգելվեց հայկական մեհենագրության կիրառումը.

- 1) քանի որ ստեղծվել էր հայոց այբուբենը
- 2) քանի որ քրիստոնեությունը հռչակվել էր պետական կրոն
- 3) քանի որ այն դժվար էր կիրառել
- 4) քանի որ հունարենն ու ասորերենը ավելի լայն տարածում գտան ժողովրդի շրջանում

6. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԻՐԱԴԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԵՐԵՎՈՒՅԹՆԵՐԻ ԺԱՄԱՆԱԿԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՋՈՐԴԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Հայկական լեռնաշխարհի խոշոր երկրաշարժերը դասավորել ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

ա. Գառնիի	1) ա, դ, գ, բ, ե
բ. Ջանգեզուրի	2) դ, ա, ե, բ, գ
գ. Սպիտակի	3) դ, ե, ա, գ, բ
դ. Դվինի	4) ա, դ, բ, ե, գ
ե. Լենինականի	

2. Հայկական լեռնաշխարհի խոշոր երկրաշարժերը դասավորել ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

ա) Գառնիի	ե) Ակոռիի
բ) Դվինի	զ) Սպիտակի
գ) Ջանգեզուրի	է) Լենինականի
դ) Անիի	ը) Երևանի
-
1) բ, դ, ա, ե, է, գ, ը, զ	3) դ, բ, ա, գ, ե, ը, գ, է
2) բ, ա, գ, դ, ը, է, ե, գ	4) դ, ե, ա, գ, բ, ը, է, գ

3. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Վանի թագավորության միասնական դիցարանի ստեղծումը
բ. Էրեբունի ամրոցի հիմնադրումը
գ. Մենուայիսինիի քաղաքի հիմնադրումը
դ. Վանի թագավորության տեղական սեպագրի ստեղծումը
1) ա, դ, բ, գ	2) դ, գ, բ, ա	3) դ, ա, գ, բ	4) ա, գ, դ, բ

4. Արգիշտի I-ի նվաճողական ձեռնարկումները ներկայացնել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. հաղթարշավը դեպի Ալիշտու
բ. արշավանքը Չիլդրի ավազան
գ. արշավանքը Ջագրոսյան լեռներով մինչև Պարսուա
դ. Աբիլիանի երկիրը տերությանը միացնելը
ե. արշավանքը դեպի Փոքր Ասիայի տարածք
զ. արշավանքը Ջաբախա
1) գ, դ, ե, ա, գ, բ	3) ա, գ, դ, գ, ե, բ
2) գ, ա, դ, գ, բ, ե	4) գ, դ, ե, գ, բ, ա

5. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Սարդուրի III-ի հիշատակումն ասորեստանյան արձանագրություններում
- բ. հայկական նոր թագավորության հռչակումը Պարոյր Հայկազունու գլխավորությամբ
- գ. Տուշպա մայրաքաղաքի հիմնադրումը
- դ. բարիդրացիական հարաբերությունների հաստատումը Վանի թագավորության և Ասորեստանի թագավոր Սինաքերիբի միջև

- 1) բ, գ, դ, ա   2) դ, գ, բ, ա   3) գ, ա, դ, բ   4) գ, դ, ա, բ

6. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Աբիլիանի երկրի միացումը Վանի թագավորությանը
- բ. Սարգոն II-ի անհաջող բախումը Վանի թագավորության հետ
- գ. Արդինի-Մուսասիր երկրի ներառումը Վանի թագավորության մեջ
- դ. Վանի թագավորության դիմակայությունը Սալմանասար III-ի զորքերին
- ե. Ուրարտուի արքա Արամուի անվան հիշատակումը ասորեստանյան աղբյուրներում
- զ. Թիգլաթպալասար III-ի արշավանքը դեպի Տուշպա
- է. Վանի թագավորության առաջին մարտավարական հաղթանակները տարածաշրջանի խոշորագույն պետության՝ Ասորեստանի նկատմամբ
- ը. Վանի թագավորության դաշնային աշխարհագրի փոխարինումը արհեստավարժ կանոնավոր բանակով
- թ. Էրեբունի ամրոցի հիմնադրումը
- ժ. Արգիշտի I-ի արշավանքը դեպի Զաբախա

- 1) ե, դ, ը, գ, է, ժ, ա, թ, գ, բ   3) ե, ը, դ, է, գ, ժ, ա, գ, թ, բ
2) դ, ե, ը, գ, է, ա, ժ, գ, թ, բ   4) ե, դ, գ, ը, է, ժ, ա, գ, բ, թ

7. Վանի թագավորության արքաների անունները դասավորել ըստ նրանց գահակալման հաջորդականության.

- ա. Արգիշտի I   դ. Մենուա
- բ. Սարդուրի II   ե. Ռուսա I
- գ. Ռուսա II   գ. Սարդուրի I

- 1) դ, գ, ա, ե, բ, գ   3) գ, ա, դ, բ, գ, ե
2) դ, գ, բ, ա, ե, գ   4) գ, դ, ա, բ, ե, գ

8. Վանի թագավորության արքաների անունները դասավորել ըստ նրանց գահակալման հաջորդականության.

- ա. Արգիշտի I   գ. Սարդուրի I
- բ. Սարդուրի III   է. Սարդուրի II
- գ. Ռուսա III   ը. Իշպուինի

դ. Մենուա
ե. Ռուսա I

թ. Արգիշտի II
ժ. Ռուսա II

- 1) ը, գ, դ, ա, ե, է, թ, ժ, գ, բ
2) գ, ը, դ, ա, է, ե, թ, ժ, բ, գ

- 3) ը, գ, է, դ, ա, ե, ժ, թ, գ, բ
4) գ, ը, դ, ա, է, ե, թ, բ, ժ, գ

9. Հայկազուն-Երվանդունի տիրակալների անունները դասավորել ըստ նրանց կառավարման հաջորդականության.

ա. Պարույր
բ. Երվանդ III
գ. Սկայորդի
դ. Երվանդ Սակավակյաց
ե. Արշամ

գ. Երվանդ II
է. Տիգրան Երվանդյան
ը. Երվանդ IV
թ. Շամ (Սամոս)
ժ. Վահագն

- 1) ա, գ, դ, ժ, է, գ, բ, ե, թ, ը
2) գ, ա, դ, է, ժ, գ, թ, բ, ը, ե

- 3) ա, գ, ժ, է, դ, գ, բ, թ, ը, ե
4) գ, ա, դ, է, ժ, գ, բ, թ, ե, ը

10. Հայկազուն-Երվանդունի արքաների անունները դասավորել ըստ նրանց գահակալման հաջորդականության.

ա. Տիգրան I Երվանդյան
բ. Արշամ
գ. Պարույր

դ. Երվանդ Սակավակյաց
ե. Շամ (Սամոս)
գ. Երվանդ IV

- 1) գ, դ, ա, ե, բ, գ
2) գ, ա, դ, բ, ե, գ

- 3) ա, գ, դ, ե, գ, բ
4) դ, գ, ա, բ, գ, ե

11. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա. Փոքր Հայքի անկախացումը Միթրաուստեսի գլխավորությամբ
բ. մեզ հասած առաջին հայկական արքայական դրամների հատումը
գ. Երվանդ III-ի դառնալը Հայաստանի սատրապ
դ. գորավար Վահումիսայի և հայերի ընդհարումը Հյուսիսային Միջագետքում
ե. Ալեքսանդր Մակեդոնացու տերության տրոհումը
գ. Երվանդ Սակավակյացի գահակալության սկիզբը
է. Երվանդ II-ի գլխավորած ապստամբությունն Աքեմենյան տերության դեմ
ը. հունական 10-հազարանոց բանակի նահանջը Հայաստանի տարածքով
թ. Տիգրան Երվանդյանի և Կյուրոս Մեծի միացյալ ապստամբությունը Մարաստանի դեմ
ժ. Գավգամելայի ճակատամարտը

- 1) գ, թ, դ, բ, է, գ, ա, ժ, ե, ը
2) դ, գ, թ, է, ը, գ, ժ, ա, բ, ե

- 3) գ, թ, դ, ը, է, գ, ժ, ա, ե, բ
4) գ, թ, դ, է, ը, գ, ժ, ա, ե, բ

12. Նշված իրադարձություններից որն է խախտում դեպքերի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) Պտղոմայիս քաղաքի գրավումը Տիգրանի կողմից
- 2) Խառանի ճակատամարտը
- 3) Արածանիի ճակատամարտը
- 4) Արտաշատի պայմանագրի կնքումը

13. Դեպքերը դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. հողային բարեփոխման վերաբերյալ Արտաշես I-ի հրամանագրի հրապարակումը
- բ. Մագնեսիայի ճակատամարտը
- գ. Գավգամելայի ճակատամարտը
- դ. հայազգի զորավարների գլխավորությամբ Անտիոքոս III-ի զորքերի արշավանքը Երվանդական Հայաստանի դեմ
- ե. Աքեմենյանների գերիշխանության հաստատումը Հայաստանում
- զ. Ապամեայի հաշտության պայմանագրի կնքումը
- է. Արտաշատ մայրաքաղաքի հիմնադրումը
- ը. Արտաշես I-ի մահը
- թ. Աքեմենյան տիրակալ Արտաքսերքսես II-ի դեմ Կյուրոս Կրտսերի ապստամբությունը
- ժ. Ալեքսանդր Մակեդոնացու արևելյան արշավանքի սկիզբը

- 1) թ, ե, ժ, գ, բ, դ, զ, է, ա, ը
- 2) ե, թ, ժ, գ, բ, զ, դ, ա, է, ը
- 3) ե, թ, ժ, գ, դ, բ, զ, է, ա, ը
- 4) թ, ե, ժ, գ, բ, դ, է, ա, ը, գ

14. Տիգրան Մեծի նվաճումները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Օսրոյենեի, Ադիաբենեի և Միգդոնիայի միացումը Հայոց թագավորությանը
- բ. Կապադովկիայի առաջին գրավումը
- գ. պարթևների թագավորանիստ Էկբատանի գրավումը
- դ. Պտղոմայիս քաղաքի գրավումը
- ե. Կորդուքի միացումը Մեծ Հայքին
- զ. Ասորիքի գրավումը
- է. Վիրքի և Աղվանքի հպատակեցումը
- ը. Հրեաստանի և Նաբաթեա թագավորության կողմից Տիգրանի գերիշխանության ընդունումը
- թ. Ծոփքի միացումը Մեծ Հայքին
- ժ. Մարաստանի գրավումը

- 1) ե, թ, բ, է, գ, ժ, ա, զ, դ, ը
- 2) թ, ե, բ, ժ, է, գ, ա, զ, ը, դ
- 3) թ, ե, բ, է, ժ, գ, ա, զ, ը, դ
- 4) թ, ե, է, բ, ժ, գ, զ, ա, դ, ը

15. Ճակատամարտերը դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա. Խառանի
բ. Արաճանիի

գ. Պոնտոսի Ջելա քաղաքի
դ. Ակցիումի
ե. Տիգրանակերտի

- 1) ե, բ, գ, ա, դ
2) ե, գ, բ, դ, ա,

- 3) բ, ե, գ, ա, դ
4) գ, դ, ե, բ, ա

16. Արտաշեսյան տիրակալների անունները դասավորել ըստ նրանց գահակալման հաջորդականության.

ա. Արտավազդ II
բ. Տիգրան IV և Էրատո
գ. Արտաշես II
դ. Տիգրան I
ե. Արտաշես I

գ. Արտավազդ III
է. Տիգրան II
ը. Տիգրան IV
թ. Արտավազդ I
ժ. Տիգրան III

- 1) ե, դ, թ, է, ա, գ, ժ, ը, բ, գ
2) թ, ե, դ, է, ա, ժ, գ, ը, բ, գ

- 3) ե, թ, դ, է, ա, գ, ժ, ը, գ, բ
4) թ, ե, դ, է, գ, ա, ը, գ, ժ, բ

17. Արտաշեսյան տիրակալների անունները դասավորել ըստ նրանց գահակալման հաջորդականության.

ա. Տիգրան III
բ. Տիգրան I
ե. Արտավազդ I

գ. Արտաշես II
դ. Արտավազդ II

- 1) բ, ե, դ, գ, ա
2) ե, բ, դ, գ, ա

- 3) ե, բ, դ, ա, գ
4) բ, ե, գ, դ, ա

18. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա) Արտավազդ III-ի գահակալումը
բ) հայ-պարթևական պայմանագրի կնքումը Արտաշատում
գ) Արտաշես II-ի օձվելը հայոց թագավոր
դ) Ակցիումի ճակատամարտը
ե) Առաջին եռապետության կազմավորումը Հռոմում

- 1) ե, բ, ա, գ, դ
2) ե, բ, դ, գ, ա

- 3) դ, ե, բ, ա, գ
4) ե, դ, գ, բ, ա

19. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա. հռոմեա-պարթևական տասնամյա պատերազմի սկիզբը
բ. հակահռոմեական հուժկու ապստամբությունը և Արտազերս ամրոցի հերոսական դիմադրությունը
գ. Արտաշատ քաղաքի ավերումը Կորբուլոնի կողմից
դ. հակահռոմեական հուժկու ապստամբությունը Գիսակ Դիմաքսյանի գլխավորությամբ

ե. Վաղարշի և Տրդատի գլխավորած պարթևական զորքի մուտքը Հայաստան և Հռոմի գլխավորական վտարումը

1) բ, դ, ե, ա, գ

3) դ, բ, ե, գ, ա

2) բ, ե, դ, ա, գ

4) բ, դ, ա, ե, գ

20. Մեծ Հայքի թագավորների անունները դասավորել ըստ նրանց գահակալման հաջորդականության.

ա. Սանատրուկ II

գ. Խոսրով I

բ. Խոսրով II

է. Տրդատ III

գ. Որմիզդ-Արտաշիր

ը. Վաղարշ I

դ. Տրդատ II

թ. Տրդատ I

ե. Վաղարշ II

ժ. Բակուր Արշակունի

1) թ, ա, ը, ե, ժ, գ, դ, գ, է, բ

3) գ, թ, ա, ը, ժ, ե, գ, բ, դ, է

2) թ, գ, ա, ը, ժ, գ, ե, դ, բ, է

4) թ, ա, ը, ժ, ե, գ, դ, բ, գ, է

21. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա. Խոսրով I-ի մեկնումը Ասորիք և ձերբակալությունը

բ. Տրդատ II-ի հաղթական արշավանքը դեպի Տիգրոն

գ. Պետոսի գլխավորած հռոմեական զորքի հասնելը Հռանդես

դ. Վաղարշ II-ի և Սևերոսի միջև հաշտության կնքումը

1) գ, ա, դ, բ

3) գ, դ, ա, բ

2) դ, գ, բ, ա

4) դ, գ, ա, բ

22. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա. Տրդատ Արշակունու հաղթական մենամարտը գոթերի իշխանի հետ

բ. հռոմեա-պարսկական 40-ամյա խաղաղության պայմանագրի կնքումը Մծբինում

գ. Ներսեհ Սասանյանի՝ Հռոմի դեմ պատերազմի սկիզբը

դ. Տրդատ II-ի թագ ստանալը կայսր Մակրինոսից

ե. հայ-հռոմեական ուժերի հաղթանակը Ուխտայի ճակատամարտում

գ. Խոսրով II-ի գահակալության սկիզբը

1) դ, գ, գ, ա, ե, բ

3) դ, գ, ա, ե, գ, բ

2) դ, գ, ա, գ, ե, բ

4) գ, դ, ա, գ, ե, բ

23. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա. «Բաքոսուհիներ» ողբերգության բեմադրությունը Արտաշատում պարթև արքա Օրոդես II-ի ներկայությամբ

բ. Անտիոքոս I-ի թագադրումը «Տիգրանյան» կամ «Հայկական» թագով

գ. Արեգ-Միհրի տաճարի կառուցումը Գառնիում

- դ. Արևելյան Հայաստանում արքունի գրագրության մեջ պահպանված գործածության սկիզբը
- ե. Տիգրան Մեծի թագադրությունը
- զ. Արշակ I Արշակունու գահակալության սկիզբը

- 1) ե, դ, ա, բ, գ, գ,
- 2) գ, ե, բ, ա, գ, դ
- 3) ե, բ, ա, գ, գ, դ
- 4) գ, դ, ե, ա, բ, գ

24. Քաղաքները դասավորել ըստ դրանց հիմնադրման ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. Տիգրանակերտ
- բ. Էրեբունի
- գ. Վաղարշապատ
- դ. Արշամաշատ
- ե. Տուշպա
- զ. Մծուրք
- է. Երվանդաշատ
- ը. Մենուայիսինիլի
- թ. Ջարիշատ
- ժ. Սամոսատ

- 1) ե, ը, բ, է, դ, ժ, թ, ա, գ, գ
- 2) ե, բ, ը, ժ, դ, է, ա, թ, գ, գ
- 3) ե, ը, բ, ժ, դ, է, թ, ա, գ, գ
- 4) ը, է, բ, ժ, է, դ, թ, ա, գ, գ

25. Տրված իրադարձություններից որն է խախտում տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) Վանի թագավորության տեղական սեպագրի ստեղծումը
- 2) Էրեբունի ամրոցի հիմնադրումը
- 3) Վանի թագավորության միասնական դիցարանի ստեղծումը
- 4) Մենուայիսինիլի քաղաքի հիմնադրումը
- 5) Աբիլիանի երկրի միացումը Վանի թագավորությանը

26. Տրված իրադարձություններից որոնք են խախտում տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) Տուշպա մայրաքաղաքի հիմնադրումը
- 2) Վանի թագավորության տեղական սեպագրի ստեղծումը
- 3) բարիդրացիական հարաբերությունների հաստատումը Վանի թագավորության և Ասորեստանի թագավոր Սինաքերիբի միջև
- 4) Մենուայիսինիլի քաղաքի հիմնադրումը
- 5) Աբիլիանի երկրի միացումը Վանի թագավորությանը
- 6) Էրեբունի ամրոցի հիմնադրումը
- 7) Սարդուրի III-ի հիշատակումն ասորեստանյան արձանագրություններում
- 8) Վանի թագավորության միասնական դիցարանի ստեղծումը
- 9) հայկական նոր թագավորության հռչակումը Պարույր Հայկազունու գլխավորությամբ

27. Տրված իրադարձություններից ո՞րն է տեղի ունեցել չորրորդը՝ ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. Սարգուրի III-ի հիշատակումն ասորեստանյան արձանագրություններում
- բ. հայկական նոր թագավորության հռչակումը Պարոյր Հայկազունու գլխավորությամբ
- գ. Էրեբունի ամրոցի հիմնադրումը
- դ. Վանի թագավորության տեղական սեպագրի ստեղծումը
- ե. Աբիլիանի երկրի միացումը Վանի թագավորությանը
- զ. բարիդրացիական հարաբերությունների հաստատումը Վանի թագավորության և Ասորեստանի թագավոր Սինաքերիբի միջև
- է. Մենուախինիլի քաղաքի հիմնադրումը
- ը. Տուշպա մայրաքաղաքի հիմնադրումը
- թ. Վանի թագավորության միասնական դիցարանի ստեղծումը

- 1) գ   2) դ   3) է   4) թ

28. Տրված իրադարձություններից ո՞րն է տեղի ունեցել երրորդը՝ ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. Արգիշտի I-ի արշավանքը դեպի Զաբախա
- բ. Վանի թագավորության դիմակայությունը Սալմանասար III-ի զորքերին
- գ. Թիգլաթպալասար III-ի արշավանքը դեպի Տուշպա
- դ. Արդինի-Մուսասիր երկրի ներառումը Վանի թագավորության մեջ
- ե. Էրեբունի ամրոցի հիմնադրումը
- զ. Վանի թագավորության դաշնային աշխարհագրի փոխարինումն արհեստավարժ կանոնավոր բանակով
- է. Սարգոն II-ի անհաջող բախումը Վանի թագավորության հետ
- ը. Վանի թագավորության առաջին մարտավարական հաղթանակները տարածաշրջանի խոշորագույն պետության՝ Ասորեստանի նկատմամբ
- թ. Ուրարտուի արքա Արամուի անվան հիշատակումը ասորեստանյան աղբյուրներում
- ժ. Աբիլիանի երկրի միացումը Վանի թագավորությանը

- 1) բ   2) գ   3) ը   4) ժ

29. Տրված իրադարձություններից որո՞նք են խախտում տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) Ուրարտուի արքա Արամուի անվան հիշատակումը ասորեստանյան աղբյուրներում
- 2) Վանի թագավորության դիմակայությունը Սալմանասար III-ի զորքերին
- 3) Վանի թագավորության դաշնային աշխարհագրի փոխարինումն արհեստավարժ կանոնավոր բանակով
- 4) Արգիշտի I-ի արշավանքը դեպի Զաբախա
- 5) Արդինի-Մուսասիր երկրի ներառումը Վանի թագավորության մեջ

- 6) Վանի թագավորության առաջին մարտավարական հաղթանակները տարածաշրջանի խոշորագույն պետության՝ Ասորեստանի նկատմամբ
- 7) Սարգոն II-ի անհաջող բախումը Վանի թագավորության հետ
- 8) Աբիլիանի երկրի միացումը Վանի թագավորությանը
- 9) Թիգլաթպալասար III-ի արշավանքը դեպի Տուշպա

30. Տրված իրադարձություններից որն է խախտում տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) Արդինի-Մուսասիր երկրի ներառումը Վանի թագավորության մեջ
- 2) Վանի թագավորության առաջին մարտավարական հաղթանակները տարածաշրջանի խոշորագույն պետության՝ Ասորեստանի նկատմամբ
- 3) Վանի թագավորության դիմակայությունը Սալմանասար III-ի զորքերին
- 4) Աբիլիանի երկրի միացումը Վանի թագավորությանը
- 5) Էրեբունի ամրոցի հիմնադրումը

31. Տրված իրադարձություններից որն է տեղի ունեցել վերջինը՝ ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. Երվանդ Սակավակյացի գահակալության սկիզբը
- բ. Տիգրան Երվանդյանի և Կյուրոս Մեծի միացյալ ապստամբությունը Մարաստանի դեմ
- գ. Գավգամելայի ճակատամարտը
- դ. հունական 10-հազարանոց բանակի նահանջը Հայաստանի տարածքով
- ե. Ալեքսանդր Մակեդոնացու տերության տրոհումը մի քանի մասերի
- զ. Փոքր Հայքի անկախացումը Միթրաուստեսի գլխավորությամբ
- է. Երվանդ II-ի գլխավորած ապստամբությունն Արեմենյան տերության դեմ
- ը. զորավար Վահուհիսայի և հայերի ընդհարումը Հյուսիսային Միջագետքում
- թ. մեզ հասած առաջին հայկական արքայական դրամների հատումը
- ժ. Երվանդ III-ի դառնալը Հայաստանի սատրապ

- 1) գ   2) ե   3) զ   4) թ

32. Տրված իրադարձություններից որն է խախտում տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) Տիգրան Երվանդյանի և Կյուրոս Մեծի միացյալ ապստամբությունը Մարաստանի դեմ
- 2) հունական 10-հազարանոց բանակի նահանջը Հայաստանի տարածքով
- 3) Փոքր Հայքի անկախացումը Միթրաուստեսի գլխավորությամբ
- 4) Երվանդ III-ի դառնալը Հայաստանի սատրապ
- 5) Գավգամելայի ճակատամարտը
- 6) Ալեքսանդր Մակեդոնացու տերության տրոհումը մի քանի մասերի

33. Տիգրան Մեծի նվաճումներից ո՞րն է տեղի ունեցել յոթերորդը՝ ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. Մարաստանի գրավումը
- բ. Կապադովկիայի գրավումը
- գ. Վիրքի և Աղվանքի հպատակեցումը
- դ. Օսրոյենեի, Ադիաբենեի և Միգդոնիայի միացումը Հայոց թագավորությանը
- ե. Հրեաստանի և Նաբաթեա թագավորության կողմից Տիգրանի գերիշխանության ընդունումը
- զ. Պտղոմայիս քաղաքի գրավումը
- է. Ծովքի միացումը Մեծ Հայքին
- ը. Ասորիքի գրավումը
- թ. Կորդուքի միացումը Մեծ Հայքին
- ժ. պարթևների թագավորանիստ Էկբատանի գրավումը

- 1) ա   2) դ   3) ը   4) ժ

34. Տրված իրադարձություններից ո՞րն է տեղի ունեցել հինգերորդը՝ ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. Հռոմի դրածո Արտավազդ III-ի վտարումը Հայաստանից
- բ. Արտավազդ II-ի եղերական մահը
- գ. հռոմեա-պոնտական պատերազմների սկիզբը
- դ. Առաջին եռապետության կազմավորումը Հռոմում
- ե. Արտաշես II-ի դավադիր սպանությունը
- զ. Խառանի ճակատամարտը
- է. թագաժառանգ Բակուրի հրամանատարությամբ հռոմեացիների վտարումը Ասորիքից, Կիլիկիայից, Փյունիկիայից, Պաղեստինից և Հրեաստանից
- ը. հռոմեա-պոնտական պատերազմների ավարտը
- թ. Կրասոսի պարթևական արշավանքի սկիզբը
- ժ. Միհրդատ Եվպատորի մահը

- 1) դ   2) գ   3) է   4) թ

35. Տրված իրադարձություններից որո՞նք են խախտում տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) Վաղարշ II-ի և Սևերոսի միջև հաշտության կնքումը
- 2) Վաղարշ II-ի գահակալության ավարտը
- 3) Տրդատ Արշակունու հաղթական մենամարտը գոթերի իշխանի հետ
- 4) Կարակալլա կայսեր ուղարկած զորքի ջախջախումը Տրդատ II-ի գլխավորությամբ
- 5) Ներսես Սասանյանի՝ Հռոմի դեմ պատերազմի սկիզբը
- 6) Տրդատ II-ի հաղթական արշավանքը դեպի Տիգրոն
- 7) Խոսրով II-ի գահակալության սկիզբը
- 8) հայ-հռոմեական ուժերի հաղթանակը Ոսխայի ճակատամարտում

36. Ուրարտական արքաների անունները դասավորել ըստ կառավարման հաջորդականության.

- ա) Իշպուլինի
- բ) Արամու
- գ) Արգիշտի I
- դ) Մենուա

- ե) Սարդուրի I
- զ) Ռուսա I
- է) Ռուսա II
- ը) Սարդուրի II

- 1) բ, ե, ա, դ, գ, ը, գ, է
- 2) բ, ե, դ, գ, ա, է, գ, ը

- 3) գ, դ, ը, ե, բ, ա, գ, է
- 4) գ, գ, է, ա, դ, ե, բ, ը

37. Դեպքերը դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Գավգամելայի ճակատամարտը
- բ. Շամի գահակալման սկիզբը
- գ. Մեծ Հայքի անկախության վերացումը Դարեհ I-ի արշավանքներից հետո
- դ. Մեծ Հայքի թագավորության վերականգնումը Մակեդոնացու արշավանքներից հետո
- ե. Նինվեի կործանումը
- զ. Տիգրան Երվանդյանի մահը
- է. Բաբելոնի գրավումը Տիգրան Երվանդյանի կողմից
- ը. Աքեմենյան տերության բաժանումը սատրապությունների
- թ. Կամբիզի գահակալման սկիզբը
- ժ. Կյուրոս Մեծի գլխավորությամբ Մարաստանի դեմ ապստամբության սկիզբը

- 1) ե, ժ, է, թ, գ, գ, ը, ա, բ, դ
- 2) ե, ժ, է, թ, գ, գ, ը, ա, դ, բ

- 3) ժ, ե, թ, է, գ, գ, ը, դ, ա, բ
- 4) ժ, ե, թ, է, գ, գ, դ, ա, ը, բ

38. Ճակատամարտերը դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա) Խառանի
- բ) Արածանիի

- գ) Տիգրանակերտի
- դ) Հռանդեայի

- 1) գ, ա, բ, դ
- 2) գ, բ, ա, դ

- 3) բ, ա, գ, դ
- 4) բ, դ, գ, ա

7. ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆԵՑՈՒՄ

1. Անվանումները համապատասխանեցնել նահապետների անուններին.

- ա. Արամ
բ. Արամանյակ
գ. Արամայիս
դ. Երաստ

1. Արմավիր
2. Արմենիա, արմեն
3. Երասխ (Արաքս)
4. Արարատ
5. Արագած, Արագածոտն

- 1) ա-4, բ-5, գ-2, դ-3
2) ա-4, բ-1, գ-5, դ-3

- 3) ա-2, բ-5, գ-1, դ-3
4) ա-5, բ-2, գ-1, դ-4

2. Կատարել համապատասխանեցում.

N	Իրադարձությունը	N	Տարեթիվը	N	Գործիչը
1	Տուշպա-Վանի կառուցումը	1	Ք. ա. 785 թ.	1	Իշպուլինի
2	Արդինի-Մուսասիրի ներառումը Վանի թագավորության մեջ	2	Ք. ա. 740-ական թթ.	2	Սարդուրի II
3	Էրեբունի ամրոցի հիմնադրումը	3	Ք. ա. 830-ական թթ.	3	Ռուսա I
4	Դեպի հյուսիս՝ Կուլխա, Վանի թագավորության երկու արշավանքները	4	Ք. ա. 820-ական թթ. վերջ	4	Արգիշտի I
		5	Ք. ա. 782 թ.	5	Սարդուրի I

1.

1	4	3
2	2	1
3	1	4
4	5	2

2.

1	3	5
2	4	1
3	5	4
4	2	2

3.

1	3	5
2	4	1
3	1	4
4	2	3

4.

1	3	5
2	4	3
3	5	2
4	2	1

3. Կատարել համապատասխանեցում.

- 1) Աբեղեանք
2) Մալաթիա
3) Տայք
4) Ջավախք
5) Աղձնիք

- ա) Ալզի
բ) Դիաուլսի
գ) Մելիդ
դ) Ջաբախա
ե) Ուրմե
զ) Աբիլիանի

- 1) 1-գ, 2-գ, 3-բ, 4-դ, 5-ա
2) 1-գ, 2-ե, 3-ա, 4-բ, 5-գ

- 3) 1-ա, 2-գ, 3-բ, 4-դ, 5-գ
4) 1-գ, 2-բ, 3-ե, 4-դ, 5-ա

4. Գահակալման տարիները համապատասխանեցնել Վանի թագավորության արքայի անվանը.

1. Սարգուրի II	ա. Ք. ա. մոտ 835–825 թթ.
2. Ռուսա II	բ. Ք. ա. մոտ 810–786 թթ.
3. Արգիշտի I	գ. Ք. ա. մոտ 685–645 թթ.
4. Սարգուրի I	դ. Ք. ա. մոտ 825–810 թթ.
5. Մենուա	ե. Ք. ա. 764–735 թթ.
6. Իշպուինի	զ. Ք. ա. 735–մոտ 710–ական թթ.
	է. Ք. ա. 786–764 թթ.

1) 1–ե, 2–գ, 3–է, 4–ա, 5–դ, 6–բ	3) 1–ա, 2–գ, 3–է, 4–զ, 5–բ, 6–դ
2) 1–ե, 2–գ, 3–է, 4–ա, 5–բ, 6–դ	4) 1–ե, 2–գ, 3–բ, 4–ա, 5–է, 6–դ

5. Համապատասխանեցնել իրադարձությունը և տարեթիվը.

- ա. Սենեքերիմ արքայի սպանությունը
բ. Նինվեի կործանումը
գ. Կյուրոս Մեծի գլխավորությամբ ապստամբության սկիզբը
դ. Կյուրոս Մեծի մահը
ե. Տիգրան Երվանդյանի մահը
զ. Դարեհ I–ի արշավանքները՝ ապստամբությունները ճնշելու համար
է. Հայաստանի՝ Աքեմենյանների գերիշխանությունը ճանաչելը
ը. Աքեմենյան տերության բաժանումը սատրապությունների
թ. Արշամի գահակալման սկիզբը
ժ. Արտաշեսի և Զարեհի գլխավորությամբ Անտիոքոս III–ի զորքերի արշավանքը Հայաստանի դեմ

1. Ք. ա. 524 թ.	6. Ք. ա. 520 թ.
2. Ք. ա. 681 թ.	7. Ք. ա. 612 թ.
3. Ք. ա. 521 թ.	8. Ք. ա. 609 թ.
4. Ք. ա. 240 թ.	9. Ք. ա. 522–521 թթ.
5. Ք. ա. 553 թ.	10. Ք. ա. 201 թ.
	11. Ք. ա. 529 թ.

1) ա–2, բ–7, գ–5, դ–11, ե–1, զ– 9, է–3, ը –6, թ–4, ժ–10
2) ա–2, բ–7, գ–9, դ–5, ե–1, զ – 6, է–3, ը–11, թ–4, ժ–10
3) ա–1, բ–8, գ–9, դ–5, ե–11, զ–6, է–10, ը–4, թ–3, ժ–2
4) ա–1, բ–8, գ–5, դ–11, ե–6, զ–9, է–10, ը–4, թ–3, ժ–2

6. Տարեթիվը համապատասխանեցնել Տիգրան Մեծի գրաված երկրանվանը.

1. Մարաստան	ա. Ք. ա. 84 թ.
2. Կորդուք	բ. Ք. ա. 93 թ.
3. Ասորիք	գ. Ք. ա. 94 թ.
4. Կապադովկիա	դ. Ք. ա. 88 թ.
	ե. Ք. ա. 87 թ.

1) 1-դ, 2-գ, 3-ա, 4-բ	3) 1-ե, 2-գ, 3-ա, 4-բ
2) 1-ե, 2-դ, 3-ա, 4-բ	4) 1-ե, 2-գ, 3-դ, 4-բ

7. Գահակալման տարիները համապատասխանեցնել արքայի անվանը.

1. Արտաշես II	ա. Ք. ա. 20-8 թթ.
2. Տիգրան IV	բ. Ք. ա. 30-20 թթ.
3. Արտավազդ II	գ. Ք. ա. 5-2 թթ.
4. Տիգրան III	դ. Ք. ա. 95-55 թթ.
5. Տիգրան II	ե. Ք. ա. 8-5 թթ.
	զ. Ք. ա. 55-34 թթ.

1) 1-ա, 2-ե, 3-գ, 4-բ, 5-դ	3) 1-բ, 2-ե, 3-գ, 4-ա, 5-դ
2) 1-բ, 2-ա, 3-գ, 4-ե, 5-դ	4) 1-բ, 2-ե, 3-գ, 4-ա, 5-գ

8. Գահակալման տարիները համապատասխանեցնել թագավորի անվանը.

1. Էրատո	ա. 4-6 թթ.
2. Վոնոն Արշակունի	բ. 12-16 թթ.
3. Չենոն-Արտաշես	գ. 6-12 թթ.
4. Արտավազդ IV	դ. 16-18 թթ.
	ե. 18-34 թթ.

1) 1-գ, 2-ե, 3-դ, 4-ա	3) 1-ա, 2-բ, 3-ե, 4-գ
2) 1-գ, 2-բ, 3-ե, 4-ա	4) 1-գ, 2-դ, 3-ե, 4-ա

9. Գահակալման տարիները համապատասխանեցնել թագավորի անվանը.

1. Տրդատ II	ա. 164-185 թթ.
2. Վաղարշ II	բ. 185-215 թթ.
3. Խոսրով I	գ. 185-198 թթ.
4. Սոհեմնո-Տիգրան	դ. 198-215 թթ.
	ե. 216-252 թթ.

1) 1-դ, 2-գ, 3-բ, 4-ա	3) 1-ե, 2-գ, 3-դ, 4-բ
2) 1-ե, 2-բ, 3-դ, 4-ա	4) 1-ե, 2-գ, 3-դ, 4-ա

10. Կատարել համապատասխանեցում.

N	Դիցարանի աստվածը	N	Գործառույթները	N	Պաշտամունքի գլխավոր կենտրոնը
1	Տիր	1	Մայրության, պտղաբերության ու արգասավորության հովանավոր	1	Բագատիճ ավան
2	Նանե	2	Արևի, լուսի, կրակի և արդարության հովանավոր	2	Երազամույն
3	Անահիտ	3	Ընտանիքի հովանավոր	3	Աշտիշատ
4	Արեգ-Միիր	4	Ռազմի, քաջության և ամպրոպի հովանավոր	4	Երիզա ավան
		5	Դպրության, գրի ու գրականության, արվեստի ու գիտության հովանավոր	5	Թիլ ավան

1.

1	5	2
2	3	5
3	1	4
4	2	1

 2.

1	4	2
2	3	5
3	2	3
4	5	1

 3.

1	5	1
2	3	5
3	1	4
4	2	2

 4.

1	5	2
2	3	3
3	1	4
4	2	1

11. Հեղինակի անունը համապատասխանեցնել աշխատությանը.

1. «Հայոց պատմություն» 2. «Հանրապետություն» 3. «Պատմություն» 4. «Բաքոսուհիներ» 5. «Մեծ մարդկանց մասին»	ա. Էվրիպիդես բ. Ամֆիկրատես Աթենացի գ. Ագաթանգեղոս դ. Փիլոստրատոս ե. Պլատոն զ. Սեբեոս

1) 1-գ, 2-ե, 3-գ, 4-ա, 5-բ 2) 1-գ, 2-դ, 3-գ, 4-բ, 5-ե	3) 1-գ, 2-ե, 3-գ, 4-ա, 5-դ 4) 1-գ, 2-բ, 3-գ, 4-դ, 5-ե

12. Կատարել համապատասխանեցում.

Ո՞ր վայրերից են սկզբնավորվում Հայկական լեռնաշխարհի նշանավոր գեղերը.

1. Ճորոխ	ա. Բյուրակնյան լեռներից

2. Արևելյան Եփրատ
3. Արևելյան Տիգրիս
4. Արևմտյան Եփրատ
5. Արևմտյան Տիգրիս
6. Արաքս

- 1) 1-ե, 2-գ, 3-դ, 4-գ, 5-բ, 6-է
- 2) 1-ե, 2-գ, 3-դ, 4-գ, 5-բ, 6-ա

- բ. Ծովք լճից
- գ. Ծաղկավետ լեռներից
- դ. Հայկական Տավրոսից
- ե. Խաչափայտի լեռներից
- զ. Ծաղկանց լեռներից
- է. Գուգարքի լեռներից

- 3) 1-ա, 2-գ, 3-բ, 4-գ, 5-դ, 6-ե
- 4) 1-ե, 2-է, 3-բ, 4-գ, 5-դ, 6-ա

13. Երկիրը համապատասխանեցնել թագավորի անվանը.

1. Տիգրան II
2. Միհրդատ VI Եվպատոր
3. Արտանես
4. Միհրդատ II
5. Պտղոմեոս XI
6. Անտիոքոս IV

- 1) 1-դ, 2-ե, 3-գ, 4-է, 5-ա, 6-բ
- 2) 1-է, 2-ե, 3-գ, 4-դ, 5-բ, 6-ա

- ա. Եգիպտոս
- բ. Սելևկյան պետություն
- գ. Կապադովկիա
- դ. Մեծ Հայք
- ե. Պոնտոս
- զ. Ծովք
- է. Պարթևստան

- 3) 1-բ, 2-է, 3-գ, 4-ե, 5-ա, 6-դ
- 4) 1-դ, 2-ե, 3-գ, 4-է, 5-ա, 6-բ

14. Գահակալման տարիները համապատասխանեցնել արքայի անվանը.

1. Արտավազդ III
2. Տիգրան I
3. Արտավազդ I
4. Արտաշես I
5. Տիգրան IV և Էրատո

- 1) 1-ե, 2-գ, 3-ա, 4-բ, 5-գ
- 2) 1-գ, 2-ա, 3-գ, 4-բ, 5-ե

- ա. Ք. ա. 160-115 թթ.
- բ. Ք. ա. 189-160 թթ.
- գ. Ք. ա. 2-Ք. հ. 1 թթ.
- դ. Ք. ա. 95-55 թթ.
- ե. Ք. ա. 5-2 թթ.
- զ. Ք. ա. 115-95 թթ.

- 3) 1-գ, 2-գ, 3-ա, 4-բ, 5-ե
- 4) 1-ե, 2-գ, 3-ա, 4-դ, 5-գ

15. Հայոց աստվածների անունները համապատասխանեցնել հունական աստվածների անուններին՝ հելլենիստական դարաշրջանում ընդունված համադրությամբ.

1. Ափրոդիտե	ա. Արեգ-Միհր
2. Արտեմիս	բ. Արամազդ
3. Հերակլես	գ. Աստղիկ
4. Հելիոս	դ. Անահիտ
5. Զևս	ե. Նանե
6. Ապոլոն	զ. Վահագն
	է. Տիր

1) 1-գ, 2-ե, 3-զ, 4-ա, 5-է, 6-բ

2) 1-գ, 2-դ, 3-է, 4-ա, 5-բ, 6-զ

3) 1-գ, 2-դ, 3-զ, 4-ա, 5-բ, 6-է

4) 1-դ, 2-ե, 3-ա, 4-զ, 5-բ, 6-է

16. Կատարել պատմական իրադարձությունների և տարեթվերի համապատասխանեցում.

- ա) Հռադամիզդի կողմից իր հորեղբոր սպանությունը և հայոց գահին բազմելը
բ) Վաղարշ I Արշակունու գահակալումը Պարթևստանում
գ) Կորբուլոնի ներխուժումը Մեծ Հայք
դ) Հռանդեայի պայմանագրի կնքումը
ե) Տրդատ I-ի գահակալումը
զ) Սասանյանների հաստատումը պարսից գահին
է) Խոսրով II-ի որդի Տրդատի մենամարտը գոթական իշխանի հետ
ը) Ոսխայի ճակատամարտը
թ) Մծբինի պայմանագրի կնքումը

1) 51 թ.

2) 298 թ.

3) 276 թ.

4) 66-88 թթ.

5) 226 թ.

6) 51-80 թթ.

7) 297 թ.

8) 64 թ.

9) 58 թ.

10) 88-110 թթ.

1) ա-8, բ-10, գ-1, դ-9, ե-4, զ-7, է-5, ը-2, թ-3

2) ա-1, բ-6, գ-9, դ-8, ե-10, զ-2, է-3, ը-5, թ-7

3) ա-9, բ-4, գ-1, դ-8, ե-10, զ-3, է-7, ը-5, թ-2

4) ա-1, բ-6, գ-9, դ-8, ե-4, զ-5, է-3, ը-7, թ-2

8. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՓԱՍՏԱՐԿՆԵՐԻ, ՊՆԴՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱՄԱԴՐՈՒՄ ԵՎ ԽՄԲԱՎՈՐՈՒՄ

---

1. ՀՀ-ի կազմում գավառներ են ընդգրկված Մեծ Հայքի հետևյալ նահանգներից.

- 1) Այրարատ, Գուգարք, Սյունիք, Արցախ
- 2) Գուգարք, Սյունիք, Այրարատ, Ուտիք
- 3) Ուտիք, Այրարատ, Սյունիք, Տայք
- 4) Սյունիք, Գուգարք, Տայք, Այրարատ

2. Ո՞ր շարքի բոլոր մայրաքաղաքներն են գտնվել Այրարատ նահանգում.

- 1) Երևան, Անի, Արտաշատ, Դվին, Արմավիր, Կարս, Վաղարշապատ, Երվանդաշատ, Վան, Բագարան
- 2) Արմավիր, Բագարան, Արտաշատ, Երվանդաշատ, Վաղարշապատ, Կարս, Տիգրանակերտ, Անի, Դվին, Երևան
- 3) Երևան, Անի, Արտաշատ, Դվին, Արմավիր, Վան, Երազգավորս, Վաղարշապատ, Երվանդաշատ, Բագարան
- 4) Արմավիր, Բագարան, Արտաշատ, Երվանդաշատ, Վաղարշապատ, Կարս, Երազգավորս, Անի, Դվին, Երևան

3. Հայկական լեռնաշխարհը արևելքից սահմանակից է՝

- 1) Կասպից ծովին, Իրանական բարձրավանդակին և Ուրմիո լճին
- 2) Փոքրասիական սարահարթին, Կասպից ծովին և Ուրմիո լճին
- 3) Իրանական բարձրավանդակին, Փոքրասիական սարահարթին, Կասպից ծովին
- 4) Փոքրասիական սարահարթին, Իրանական բարձրավանդակին և Պարսից ծոցին

4. Տրված պնդումներից ո՞ր երկուսն են սխալ.

- ա) Արաքսը (հնում՝ Երասխ) սկիզբ է առնում Բյուրակնյան (Սրմանց) լեռներից և խառնվելով Կուր գետին՝ թափվում է Կասպից ծով:
- բ) Ճորոխն ունի 345 կմ երկարություն, սկիզբ է առնում Ծովք լճից և միախառնվելով Տիգրիսին՝ թափվում է Պարսից ծոց:
- գ) Եփրատ գետն ունի երկու ճյուղ՝ Արևմտյան Եփրատ և Արևելյան Եփրատ (Արածանի), որոնք միախառնվում են Ակն քաղաքի մոտ:
- դ) Տիգրիսը, որ Հայկական լեռնաշխարհի հարավային մասում է, Հայաստանով անցնում է 400 կմ և նույնպես ունի երկու ճյուղ՝ Արևմտյան և Արևելյան:
- ե) Վանա լիճը ծովի մակերևույթից բարձր է 1916 մ և ունի 4 կղզի:

1) բ, ե

2) բ, դ

3) ա, գ

4) ա, ե

5. Ընտրել այն շարքը, որը կազմված է բացառապես Վանա լճի կղզիներից.

- 1) Լիմ, Կտուց, Արճակ, Նազիկ
- 2) Լիմ, Կտուց, Արտեր, Աղթամար
- 3) Արտեր, Աղթամար, Բերկրի, Նազիկ
- 4) Բերկրի, Նազիկ, Աղթամար, Կտուց

6. Ընտրել երեք ճիշտ պնդումները.

- ա. Քանի որ 1980–ական թթ. հաստատվեց, որ Հայկական լեռնաշխարհը կազմել է հնդեվրոպական նախահայրենիքի մի մասը, ուստի ինքնըստինքյան վերացավ նաև հայերի եկվոր լինելու վարկածի արժանահավատությունը:
- բ. Ներկայիս Հայաստանի Հանրապետությունն իր մեջ ամբողջությամբ ընդգրկում է միայն Մեծ Հայքի Այրարատ աշխարհը, իսկ ԼՂՀ–ն՝ Արցախ աշխարհը:
- գ. Իմաստության և տիեզերական ջրերի Հայ(ա) աստծո պաշտամունքը կապվում էր Հայկական լեռնաշխարհի Եփրատ և Տիգրիս գետերի ակունքների հետ:
- դ. Հայկական լեռնաշխարհում առաջին խոշոր երկրաշարժի մասին տվյալները վերաբերում են Ք. ա. 341 թ., ըստ որոնց՝ այդ երկրաշարժի պատճառով Թոնդուրեկ և Նեմրուֆ հրաբուխների ժայթքումն էր:
- ե. Ըստ վրացական ավանդության, որը գրի է առնվել XI–XIII դդ., Թարգամոսի ավագ որդի Հայոսից առաջացել են հայերը, իսկ մնացած վեց որդիներից՝ կովկասյան վեց ժողովուրդները:
- զ. Ծննդոց գրքի համաձայն՝ Համաշխարհային ջրհեղեղից փրկված Նոյ նահապետի տապանը հանգրվանել է «Արարատ լեռների վրա», և բոլոր ազգերն առաջացել են Նոյի երեք որդիներից:
- է. Հունական ավանդազրույցի համաձայն՝ Յասոնի հետ Կոլխիդա նավարկած թրակիացի Արմենոսը, որն աչքի էր ընկել իր քաջագործություններով, գրավում է Հայաստանը, դառնում առաջին թագավորը, և նրա պատվին էլ Հայաստանը կոչվում է «Արմենիա»:

- 1) բ, գ, է
- 2) գ, դ, ե
- 3) ա, գ, զ
- 4) ա, դ, զ

7. Տրված պնդումներից որոնք են ճիշտ.

- 1) Աստվածաշնչի առաջին՝ Ծննդոց գրքի համաձայն՝ համաշխարհային ջրհեղեղից հետո վերացավ ողջ մարդկությունը, փրկվեց միայն Նոյ նահապետը՝ իր ընտանիքով, որի տապանը հանգրվանեց Հայկական լեռնաշխարհում՝ «Արարատ լեռների վրա»:
- 2) Բոլոր ազգերն առաջացել են Նոյ նահապետի երեք որդիներից՝ Հայկից, Բելից, Թորգոմից:
- 3) Վրացական ավանդությունը գրի է առնվել V–VII դարերում վրաց հեղինակների կողմից:

- 4) Բնիկ հայկական պատմական ավանդազրույցը մեզ է հասել Մովսես Խորենացու «Հայոց պատմության» շնորհիվ, ավանդազրույցի առանձին դրվագներ ի մի են բերվել XVIII դարում Միքայել Չամչյանի «Հայոց պատմության» էջերում:
- 5) Վրացական ավանդության համաձայն՝ Հայկ նահապետի անունով մեր ժողովուրդը կոչվեց հայ, երկիրը՝ Հայք, Հայաստան, իսկ նրա ժառանգներից Արամ նահապետի անունից առաջացան Հայաստանի «Արմենիա» և հայերի «արմեն» անունները:

8. Ընտրել այն հնդեվրոպական լեզուները, որոնք ինքնուրույն և առանձին լեզվաճյուղեր են.

ա) գերմաներեն	դ) հայերեն
բ) հունարեն	ե) ռուսերեն
գ) իտալերեն	զ) ալբաներեն

1) ա, գ, դ	3) բ, դ, զ
2) բ, գ, դ	4) դ, ե, զ

9. Գտնել սխալ փաստարկները.

- 1) Բյուրակնյան լեռներից սկիզբ առնող Երասխը կոչվել է Երաստի անունից:
- 2) Դեռևս Ք. ա. XX–XVIII դարերում հիշատակվող Թեգարաման գտնվել է Տիգրիսի ավազանում:
- 3) Տիգրան Մեծի օրոք Միջերկրական ծովի հարավ–արևմուտքում ընկած Կիլիկիայից Հայաստան բերվեց 100000 մարդ:
- 4) Հայաստանի տարածքում Արմենիա մայր և Արմենիա մինոր վարչական միավորները առաջին անգամ հիշատակվում են Մագնեսիայի ճակատամարտի առնչությամբ:
- 5) Արամեատառ հողաբաժան սահմանաքարերը թվագրվում են Ք. ա. II դարով:
- 6) Մարկոս Կրաստոսն արշավանքը սկսեց՝ անցնելով հռոմ–պարթևական սահման Եփրատը:
- 7) Մենուայի բանակը հարավարևմտյան ուղղությամբ հասավ մինչև Կումենու և Ասորեստան:

10. Ընտրել երկու ճիշտ պնդումները.

- ա. Ք. ա. IX դ. 80–70–ական թթ. Հայկական լեռնաշխարհում հիշատակվող պետական կազմավորումներից նշանավոր էին հարավում՝ Միտանին, իսկ հյուսիսում՝ Հայասան:
- բ. Ք. ա. 859–843 թթ. ասորեստանյան արշավանքներին դիմակայած Արամուն ասորեստանյան աղբյուրներում անվանապես հիշատակվող առաջին ուրարտական արքան էր:

գ. Արամու Ուրարտացին ոչ միայն ջախջախել է ասորեստանցի նվաճողներին, այլև գրավել Մարաստանն ու Փոքր Ասիայի զգալի մասը և հաղթական արշավանքներով հասել մինչև Պարսից ծոցի և Սև ծովի ափերը:

դ. Հայկական լեռնաշխարհում առաջացած պետական կազմավորումներից Նաիրի թագավորությանը հաջողվել է Ք. ա. 880–ական թվականներից սկսած՝ ամբողջ Հայկական լեռնաշխարհը միավորել իր իշխանության ներքո:

ե. Քանի որ «Ուրարտուն» դարձել էր Հայաստանի ընդհանրական անվանում, ուստի ասորեստանյան աղբյուրները շարունակում են այդ անունով հիշատակել նաև Նաիրի թագավորությունը:

- 1) ա, բ   2) բ, ե   3) դ, ե   4) գ, ե

11. Ք. ա. 830–ական թթ. Հայկական լեռնաշխարհի տարածքում որո՞նք էին երեք խոշոր համադաշնությունները.

ա) Արատտա	դ) Նաիրի
բ) Հայասա	ե) Դիաուխի
գ) Էթիունի	զ) Ծուփանի

- 1) ա, գ, զ   2) բ, ե, զ   3) գ, դ, ե   4) գ, դ, զ

12. Ընտրել երեք ճիշտ պնդումները.

ա. Ք. ա. 830–ական թթ. Հայկական լեռնաշխարհի հյուսիսարևմտյան շրջաններում կազմավորվել էր Էթիունի երկրի համադաշնությունը:

բ. Արգիշտի I–ի օրոք Վանի թագավորությունը (Բիայնիլի–Ուրարտու–Արարատ) հասավ աննախադեպ հաջողությունների՝ վերածվելով Առաջավոր Ասիայի հզորագույն ուժի:

գ. Արգիշտի II–ը, թեև գահ բարձրացավ դժվարին ժամանակաշրջանում, սակայն կարողացավ զարկ տալ քաղաքաշինությանը, արհեստներին ու առևտրին, հիմնեց կամ վերակառուցեց բազմաթիվ ամրոցներ, անցկացրեց նոր ջրանցքներ:

դ. Ռուսա III–ի իշխանության շրջանից մեզ հասած արձանագրությունները հայտնաբերվել են Արարատյան դաշտի և Վանա լճի արևելյան շրջանների հնավայրերից:

ե. Վանի թագավորության զորքի գերագույն հրամանատարը առաջին սպարապետն էր:

զ. Մենուայի առաջին քայլերից մեկն էր Եփրատի աջափնյա հատվածում ամրապնդվելը, որի նվաճումից հետո էլ հիմնադրվում է ռազմավարական խոշոր հենակետ Մենուախինիլի քաղաքը:

է. Վանի թագավորության հզորացման և տարածաշրջանում նշանակալի տերություն դառնալու գործում կարևոր դեր խաղացին Իշպուինիի և Մենուայի կատարած բարեփոխումները:

- 1) ա, գ, զ   2) բ, դ, է   3) գ, դ, ե   4) բ, գ, է

13. Ո՞ր տարածքներով էին անցնում Վանի թագավորության սահմանները Սարդուրի II-ի օրոք.

- 1) հարավում՝ Հայկական Տավրոս, հյուսիս-արևմուտքում՝ Կուր գետ, արևելքում՝ Կասպից ծով, արևմուտքում՝ Փոքր Ասիայի կենտրոնական շրջան, հյուսիսում՝ Բաբելոնով դեպի Պարսից ծոց և հարավ-արևելքում՝ Միջերկրական ծով
- 2) հյուսիսում՝ Սև ծով, հյուսիս-արևելքում՝ Կուր գետ, արևելքում՝ Կասպից ծով, արևմուտքում՝ Փոքր Ասիայի կենտրոնական շրջան, հարավում՝ Բաբելոնով դեպի Պարսից ծոց և հարավ-արևմուտքում՝ Միջերկրական ծով
- 3) Ուրմիայի ավազանի հարավից մինչև Զավախք, Սևանա լճի ավազանից և Կուր գետից մինչև անդրեփրատյան աջափնյա շրջաններ, Մասիոս և Կորդվաց լեռներից մինչև Ճորոխի ավազան
- 4) Պարսուպից մինչև Ուրմիո լճի ավազան, Կասպից ծովից դեպի Փոքր Ասիայի կենտրոնական շրջաններ

14. Նշվածներից ո՞րը ուրարտական պետական գործակալության անվանում չէ.

- 1) սահմանապահ կուսակալ
- 2) աշխարհակալ
- 3) երկրապահ կուսակալ
- 4) գավառակալ

15. Երվանդ Սակավակյացի օրոք հայոց թագավորության սահմանները հասնում էին՝

- 1) հյուսիս-արևելքում՝ Կուր գետին, հյուսիս-արևմուտքում՝ Եփրատ գետի ավազանին, արևելքում՝ Կասպից ծովին, իսկ հարավում՝ Հյուսիսային Միջագետքին
- 2) հյուսիս-արևելքում՝ Կուր գետին, հյուսիս-արևմուտքում՝ Սև ծովին, արևելքում՝ Կասպից ծովին, իսկ հարավում՝ Հարավային Միջագետքին
- 3) հյուսիս-արևելքում՝ Կուր գետին, հյուսիս-արևմուտքում՝ Սև ծովին, արևելքում՝ Մարաստանին, իսկ հարավում՝ Հյուսիսային Միջագետքին
- 4) հյուսիս-արևելքում՝ Կուր գետին, հյուսիս-արևմուտքում՝ Ճորոխ գետի ավազանին, արևելքում՝ Մարաստանին, իսկ հարավում՝ Հարավային Միջագետքին

16. Բեհիսթունյան արձանագրությունը ո՞ր լեզուներով է գրված.

- 1) էլամերեն, արամեերեն, պարսկերեն
- 2) հայերեն, բաբելոներեն, արամեերեն
- 3) հայերեն, էլամերեն, պարսկերեն
- 4) էլամերեն, բաբելոներեն, պարսկերեն

17. Արտաշես I-ի մասին Մովսես Խորենացին ի՞նչ վիպերգեր է գրի առել.

- 1) «Արտաշես և Տիգրան», «Արտաշես և Արտավազր»
- 2) «Արտաշես և Սաթենիկ», «Արտաշես և Արտավազր»
- 3) «Տիգրան և Արտաշես», «Արտաշես և Սաթենիկ»
- 4) «Արտաշես և Երվանդ», «Տիգրան և Արտաշես»

18. Ո՞ր շարքի բոլոր երկրներն են Տիգրան Մեծի տերության հպատակ թագավորություններ.

- 1) Վիրք, Պալմիրա, Օսրոյենե, Ադիաբենե, Ասորիք, Աղվանք, Հրեաստան, Փյունիկիա, Կիլիկիա, Կոմմագենե, Մարաստան
- 2) Ասորիք, Աղվանք, Պարթևստան, Փյունիկիա, Կիլիկիա, Կոմմագենե, Վիրք, Պալմիրա, Օսրոյենե, Ադիաբենե
- 3) Փյունիկիա, Կիլիկիա, Ասորիք, Աղվանք, Պարթևստան, Վիրք, Պալմիրա, Օսրոյենե, Ադիաբենե
- 4) Փյունիկիա, Կիլիկիա, Ասորիք, Աղվանք, Մարաստան, Վիրք, Պալմիրա, Օսրոյենե, Ադիաբենե

19. Ո՞ր մայրաքաղաքներն էր միմյանց կապում «Արքունի պողոտան».

- 1) Արմավիր, Տիգրանակերտ, Էկբատան
- 2) Արտաշատ, Դվին, Անտիոք
- 3) Արտաշատ, Տիգրանակերտ, Անտիոք
- 4) Արտաշատ, Տիգրանակերտ, Էկբատան

20. Առանձնացնել այն երեք պայմանները, որոնք տեղ են գտել Տիգրան Մեծի և Գոդերծ II-ի միջև կնքված հայ-պարթևական հաշտության պայմանագրում.

- ա. Կողմերը միացյալ ուժերով հարձակվելու էին Ասորպատականի վրա, որի տարածքը ստանալու էր Հայաստանը, իսկ շարժական գույքն ու բնակչությունը՝ Պարթևստանը:
- բ. Օսրոյենեն, Ադիաբենեն և Միգդոնիան հետ ստանալու դիմաց Պարթևստանը ճանաչում էր Տիգրան Մեծի գերիշխանությունը:
- գ. Պարթևստանը վերադարձնում էր Հայաստանից խլած Յոթանասուն հովիտները:
- դ. Պարթևների արքան կորցնում էր «արքայից արքա» տիտղոսը, որն այնուհետև կրելու էին Տիգրանն ու իր հաջորդները:
- ե. Հռոմի դեմ Պարթևստանի պատերազմելու դեպքում Տիգրան Մեծը խոստանում էր օգնական ուժեր տրամադրել Գոդերծ II-ին:
- զ. Հօգուտ Հայաստանի՝ պարթևները հրաժարվում էին Հյուսիսային Միջագետքից և Մարաստանից:
- է. Հօգուտ Պարթևստանի՝ Հայաստանը հրաժարվում էր Մարաստանից և Ասորպատականից:

- 1) գ, դ, զ   2) գ, դ, ե   3) բ, ե, է   4) ա, գ, զ

21. Առանձնացնել այն երեք պայմանները, որոնք տեղ են գտել Տիգրան Մեծի և Միհրդատ Եվպատորի միջև կնքված հայ-պոնտական դաշինքում.

- 1) Հայաստանը գործողությունների ազատություն էր ստանում հյուսիսում, հարավում և արևելքում, իսկ Պոնտոսը՝ արևմուտքում:
- 2) Հռոմի դեմ Տիգրան Մեծի պատերազմելու ողջ ընթացքում Միհրդատ Եվպատորը խոստանում էր պահպանել չեզոքություն:

- 3) Կողմերը միացյալ ուժերով հարձակվելու էին Կապադովկիայի վրա, որի տարածքը պետք է ստանար Պոնտոսը, իսկ շարժական գույքն ու բնակչությունը՝ Հայաստանը:
- 4) Պոնտոսը գործողությունների ազատություն էր ստանում հյուսիսում, հարավում և արևելքում, իսկ Հայաստանը՝ արևմուտքում:
- 5) Կողմերը միացյալ ուժերով հարձակվելու էին Կապադովկիայի վրա, որի տարածքը պետք է ստանար Հայաստանը, իսկ շարժական գույքն ու բնակչությունը՝ Պոնտոսը:
- 6) Դաշինքն ամրապնդելու նպատակով Միհրդատ Եվպատորն իր դուստր Կլեոպատրային կնության էր տալիս Տիգրան Մեծին:
- 7) Պոնտոսը Հռոմի դեմ պատերազմում Տիգրան Մեծից զորք ստանալու դիմաց համաձայնում էր Փոքր Հայքը զիջել Հայոց թագավորությանը:

22. Գտնել իրադարձությունների այն շարքը, որոնք տեղի են ունեցել Ք. ա. 94 թ.

- 1) Սուլլայի արշավանքը Կապադովկիա, Ծոփքի միացումը Մեծ Հայքին, հայ-պոնտական դաշինքի կնքումը
- 2) Վիրքի և Աղվանքի հպատակեցումը Տիգրան Մեծի օրոք, հայ-պոնտական դաշինքի կնքումը, Կորդուքի միացումը Մեծ Հայքին
- 3) Ծոփքի միացումը Մեծ Հայքին, Կորդուքի վերամիավորումը Տիգրան Մեծի կողմից, հայ-պոնտական դաշինքի կնքումը
- 4) Պտղոմայիսի գրավումը հայկական գործերի կողմից, Ասորիքի գրավումը Տիգրան Մեծի կողմից, Ծոփքի միացումը Մեծ Հայքին

23. Տրված պայմաններից առանձնացնել երեքը, որոնք տեղ են գտել Տիգրան Մեծի և Պոմպեոսի միջև կնքված հայ-հռոմեական պայմանագրում.

- 1) Հայկական պետությունը պահպանում էր իր նվաճումները Հյուսիսային Միջագետքում:
- 2) Հօգուտ Հռոմեական Հանրապետության՝ Մեծ Հայքը հրաժարվում էր Ասորիքից, Պաղեստինից, Փյունիկիայից և Կիլիկիայից:
- 3) Հօգուտ Հռոմեական Հանրապետության՝ Մեծ Հայքը հրաժարվում էր Ատրպատականից, Ադիաբենեից, Միգդոնիայից և Օսրոյենեից:
- 4) Հօգուտ Պարթևստանի՝ Մեծ Հայքը հրաժարվում էր Մարաստանից, Ատրպատականից, Ադիաբենեից, Միգդոնիայից և Օսրոյենեից:
- 5) Մեծ Հայքը Հռոմին պետք է վճարեր 60 հազար տաղանդ ռազմատուգանք և տարեկան 6 հազար տաղանդ հարկ, սակայն դրանք վճարվելու էին Ծոփքի արքայական գանձարաններից:
- 6) Հայաստանից անջատվելու էին Փոքր Հայքն ու Կոմմագենեն, որտեղ թագավոր էր հաստատվելու Տիգրան Կրտսերը՝ պայմանով, որ Տիգրան Մեծի մահից հետո դրանք միավորվելու էին Մեծ Հայքի հետ որպես մեկ պետություն՝ Տիգրան Կրտսերի գահակալությամբ:
- 7) Հայաստանից անջատվելու էին Կորդուքն ու Ծոփքը, որտեղ թագավոր էր հաստատվելու Տիգրան Կրտսերը՝ պայմանով, որ Տիգրան Մեծի մահից հետո դրանք միավորվելու էին Մեծ Հայքի հետ որպես մեկ պետություն՝ Տիգրան Կրտսերի գահակալությամբ:

24. Գտնել սխալ պնդումները.

- 1) Ք. ա. 68 թ. գարնանը Լուկուլլոսի բանակը դուրս եկավ Կորդուբից և անցնելով Հայկական պարը՝ Տիգրիս գետի ափերով շարժվեց դեպի Արտաշատ:
- 2) Ք. ա. 67 թ. հայկական բանակները ազատագրեցին Ծոփքը, ներխուժեցին Կապադովկիա:
- 3) Պոմպեոսը Արևելք ժամանեց Ք. ա. 66 թ. գարնանը:
- 4) Պոմպեոսը պարթևներին խոստացել էր վերադարձնել Մարաստանը, Հյուսիսային Միջագետքը և Կորդուբը:
- 5) Թագաժառանգ Տիգրան Կրտսերը գնաց պարթևների թագավոր Օրոդես II-ի մոտ, որն ի դեմս նրա դաշնակից գտավ:
- 6) Պոմպեոսը ճանաչեց Տիգրան Մեծի «արքայից արքա» տիտղոսը:

25. Առանձնացնել այն կետերը, որոնք չեն վերաբերում Արտաշատի պայմանագրին.

- 1) Հօգուտ Հռոմեական Հանրապետության՝ Հայաստանը հրաժարվում էր Ասորիքից, Փյունիկիայից, Պաղեստինից և Կիլիկիայից, այսինքն՝ Միջերկրական ծովի առափնյա երկրներից:
- 2) Հայկական պետությունը պահպանում էր նվաճումները Հյուսիսային Միջագետքում:
- 3) Հայաստանը գործողությունների ազատություն էր ստանում հյուսիսում, հարավում և արևելքում:
- 4) Կողմերը միացյալ ուժերով պետք է գրավեին Միջագետքը:
- 5) Հայաստանից անջատվելու էին Ծոփքն ու Կորդուբը, որտեղ թագավոր էր հռչակվելու Տիգրան Կրտսերը:
- 6) Մեծ Հայքը Հռոմին պետք է վճարեր 6 հազար տաղանդ, Հայաստանը հայտարարվում էր «հռոմեական ժողովրդի բարեկամ ու դաշնակից»:
- 7) Դաշինքն ամրապնդվում էր արքայի քրոջ և հռոմեական արքայազնի ամուսնությամբ:

26. Տրված փաստարկներից որոնք են սխալ.

- 1) Ք. ա. 54 թ. գարնանը հռոմեական 50-հազարանոց բանակը Կրասոսի գլխավորությամբ ժամանեց Ասորիք:
- 2) Ք. ա. 53 թ. մայիսի 6-ին Խառան քաղաքից ոչ հեռու տեղի ունեցած ճակատամարտում պարթև զորավար Օրոդեսը ջախջախեց հռոմեական բանակը:
- 3) Անտոնիոսը 60-հազարանոց բանակով Ք. ա. 34 թ. ամռանը արշավում է Հայաստան և շարժվում դեպի Արտաշատ:
- 4) Անտոնիոսի և Օկտավիանոսի միջև վճռական ճակատամարտը տեղի ունեցավ Ք. ա. 31 թ. Ալցիումի մոտ:
- 5) Օկտավիանոսը, որը Ք. ա. 31 թ. պաշտոնապես իրեն հայտարարեց Օգոստոս (Աշխարհակալ), հիմք դրեց հռոմեական կայսերական վարչակարգին:
- 6) Ք. ա. 20 թ. Արտաշատում դավադրաբար սպանվում է Արտաշես II-ը:

27. Ընտրել ճիշտ պնդումները.

- 1) Ք. ա. 36 թ. աշնանը՝ նահանջի 17-րդ օրը, հռոմեացիները հասան Արաքսին, և նրանց ընդհանուր կորուստը կազմում էր 40 հազար զինվոր:
- 2) Անտոնինոսը, չնայած ցանկանում էր վրեժխնդիր լինել Արտավազդից, Ք. ա. 36 թ. անհաջողությունից հետո շտապեց բանակը դուրս բերել Հայաստանից ու մեկնել Եգիպտոս՝ իր կնոջ՝ թագուհի Կլեոպատրայի մոտ:
- 3) Հռոմում Անտոնինոսը կազմակերպեց հաղթահանդես, որի ընթացքում հայոց արքան ու նրա ընտանիքն անցնում էին քաղաքի փողոցներով:
- 4) Անտոնինոսի ու Օկտավիանոսի միջև վճռական ճակատամարտը տեղի ունեցավ Ք. ա. 34 թ. Ալեքսանդրիայի մոտ:
- 5) Արտավազդ II-ը իր կենդանության օրոք հռչակվել է «Աստվածային» պատվանունով:

28. Ընտրել ճիշտ պնդումները.

- 1) Ք. ա. 5 թ. Օկտավիանոս Օգոստոսը մեծ բանակով Հայաստան է ուղարկում իր որդեգիր Հուլիոս Կեսարին, որը գահընկեց է անում Տիգրան IV-ին:
- 2) Տիգրան III-ի շեշտված հակահռոմեական դիրքորոշման պատճառով Հռոմը նրան գահընկեց արեց և գահ բարձրացրեց նրա կրտսեր եղբորը՝ Արտաշես III-ին:
- 3) Հայաստանը թուլացնելու նպատակով Հռոմը նրանից անջատեց Ատրպատականը և այնտեղ թագավոր կարգեց իր կամակատար Արիոբարզանեսին:
- 4) Արտավազդ II-ը Կրասոսին առաջարկում էր պարթևների դեմ արշավել ոչ թե Հայաստանի հարավով, այլ Ասորիքի անապատներով՝ հուսալով երկիրը զերծ պահել հռոմեացիների ասպատակություններից:
- 5) Պարթևները ոչ միայն չստացան Պոմպեոսի խոստացած տարածքները, այլև Պոմպեոսը ճանաչեց Տիգրան Մեծի «արքայից արքա» տիտղոսը:
- 6) Ք. ա. I դարում ապրած հռոմեացի պատմիչ Տակիտոսը հավաստիացնում է, որ Արտաշատի տեղանքն ընտրել է Կարթագենի հռչակավոր զորավար Հաննիբալը:
- 7) Արտաշես I-ի հանձնարարությամբ Սմբատ Բագրատունի զորավարը ջախջախում է վրացական բանակը և Հայաստանին է վերադարձնում Գուգարք նահանգը:

29. Ստորև բերված զր շարքն է ընդգրկում բացառապես Մեծ Հայքի Արշակունի թագավորների.

- 1) Տիգրան Մեծ, Տրդատ I, Սանատրուկ, Վաղարշ I, Արշակ II
- 2) Տրդատ I, Սանատրուկ, Վաղարշ I, Խոսրով I, Արտավազդ II
- 3) Տրդատ I, Տիգրան I, Աշոտ I, Խոսրով I, Պապ
- 4) Տրդատ I, Սանատրուկ, Վաղարշ I, Վաղարշ II, Խոսրով I

30. Տրված փաստարկներից որոնք են սխալ.

- 1) Վաղարշ II-ը կառավարել է 185–201 թթ.:
- 2) Կիլիկիայում՝ Խոսի մոտ տեղի ունեցած ճակատամարտում, Սեպտիմոս Սևերոսը սպանվում է:

- 3) Կարակալան 215 թ. Ասորիք է հրավիրում Խոսրով I-ին ու ձերբակալում:
- 4) Տրդատ II-ին Մակրինոս կայսրը թագ է ուղարկում:
- 5) Տրդատ II-ին հաջորդած Խոսրով II-ից հետո հայոց գահին անցնում է Տրդատ III-ին:
- 6) Մծբինում կնքվեց հռոմեա-պարսկական 40-ամյա խաղաղության պայմանագիր:
- 7) Տրդատ II-ին հաջորդած Արտավազդից հետո հայոց գահին անցնում է Խոսրով II-ին:

31. Ընտրել ճիշտ պնդումները.

- ա. Հայոց դիցարաններում չեն եղել չար կամ չարագործ աստվածներ, իսկ չար ուժերը ոգիների մակարդակից վեր չեն բարձրացվել:
  - բ. Միայն Վանի թագավորության շրջանի դիցարանին է բնորոշ եղել միակենտրոնությունը՝ Արարիչ գերագույն աստծո գլխավորությամբ:
  - գ. Հելլենիզմի դարաշրջանի հայոց դիցարանում թեև եղել են չար կամ չարագործ աստվածություններ, սակայն միշտ մեծարվել են գիտությունները, արվեստներն ու ընտանիքը:
  - դ. Հայոց դիցարաններին միշտ բնորոշ է եղել միակենտրոնությունը՝ Արարիչ գերագույն աստծո գլխավորությամբ, սակայն հայոց դիցարանները ղեկավարվում էին աստվածների գերագույն եռյակի կողմից:
  - ե. Հայոց դիցարանները, ի տարբերություն հունական և հռոմեական դիցարանների, բաղկացած չէին ազգակից աստվածներից, այսինքն՝ չէին ներկայանում իբրև աստվածային ընտանիք:
  - զ. Հայոց դիցարաններում չեն եղել չար կամ չարագործ աստվածներ, ընդհակառակը՝ միշտ մեծարվել են բարին, լույսը, ընտանիքը, գիտություններն ու արվեստները:
  - է. Հայոց դիցարաններին միշտ բնորոշ է եղել երկմիասնականությունը, բոլոր հայկական դիցարանները ղեկավարվել են աստվածների գերագույն երկյակի կողմից:
- 1) բ, դ, գ   2) ա, գ, է   3) դ, գ, է   4) ա, դ, գ

32. Տրված պնդումներից որոնք են սխալ.

- 1) Հելլենիստական մշակույթը և հունարենը Հայաստանում տարածում գտան գերազանցապես արքունիքում և ավագանու շրջանում:
- 2) Աստվածային գերագույն եռյակի պաշտամունքը բնիկ ուրարտական երևույթ է:
- 3) Զրադաշտականությունը դուալիստական կրոն էր, այսինքն՝ դրա հետևորդները հավատում էին, որ կան երկու գերագույն աստվածներ՝ չար և բարի:
- 4) Արևի պաշտամունքի գլխավոր կենտրոնը եղել է Բարձր Հայքի Դարանաղյաց գավառի Երազամույն վայրում:
- 5) Հայոց դիցարանին բնորոշ է եղել միակենտրոնությունը՝ Արարիչ Աստծո գլխավորությամբ:
- 6) Արամեական այբուբենը կազմված էր 22 տառից, գրվել է աջից ձախ:

33. Թվարկվածներից որոնք հայոց հին հավատքի բնորոշ գծերից չեն.

- 1) Հայոց դիցարանին բնորոշ է եղել միակենտրոնությունը՝ Արարիչ աստծո գլխավորությամբ:

- 2) Հայոց դիցարանում ստորադաս աստվածները միշտ ձգտել են դիրք զբաղեցնելու գերագույն եռյակում:
- 3) Հայոց դիցարանը բաղկացած էր ազգակից աստվածներից:
- 4) Հայոց դիցարանի կորիզը կազմում էին պատմական գործիչները:
- 5) Հայոց դիցարանները ղեկավարվում էին գերագույն եռյակի կողմից:
- 6) Հայոց դիցարանում առկա են եղել չար ու բարի համազոր աստվածներ:
- 7) Հայոց դիցարանում չկան չար աստվածներ, քանի որ չար ուժերը ոգիների մակարդակից չեն բարձրացվել:
- 8) Մեծարվել են լույսը, ընտանիքը, գիտությունները, արվեստներն ու ամենայն բարին:

34. Ընտրել երկու ճիշտ պնդումները.

- ա. Արտավազը Երկրորդը հիշատակվում է որպես պատմական երկերի հեղինակ:
- բ. Արտավազը Երկրորդը հիշատակվում է որպես կատակերգությունների հեղինակ:
- գ. Արտավազը Երկրորդը հիշատակվում է որպես քարոզների հեղինակ:
- դ. Արտավազը Երկրորդը հիշատակվում է որպես ճառերի և ողբերգությունների հեղինակ:
- ե. Արտավազը Երկրորդը հիշատակվում է որպես առակների և վիպասքերի հեղինակ:

1) ա, ե	2) ա, դ	3) բ, դ	4) գ, ե

35. Թվարկվածներից որ այբուբեններն են կազմված 22 տառից.

ա) հունական	գ) պահլավական
բ) արամեական	դ) ասորական
	ե) հայկական

1) ա, բ, գ	3) բ, դ, ե
2) ա, գ, դ	4) բ, գ, դ

36. Ընտրել ճիշտ պնդումները.

- 1) Հելլենիզմի դարաշրջանում Հայաստանի մշակութային կյանքը նշանավորվում է երկու տեսակի՝ ժողովրդական և հունալեզու թատրոնների առկայությամբ:
- 2) Ապպիանոս պատմիչի (Ք. ա. II-I դդ.) վկայությամբ՝ Արտավազը II արքայի գրած ողբերգությունները նրա մահվանից մեկուկես դար անց էլ հայտնի էին հռոմեացի ընթերցասերներին:
- 3) 234–235 թթ. գրված «Պատմություն» աշխատության մեջ հույն մատենագիրը հայերին հիշատակում է սեփական դպրություն ունեցող ժողովուրդների շարքում:
- 4) Հելլենիստական դարաշրջանի Հայաստանում քանդակագործության զարգացած լինելու մասին են վկայում նաև Նեմրոթ լեռան սրբավայրը կառուցող Անտիոքոս Երվանդունու, աստվածների ու թագավորի նախնիների բարձրարվեստ քանդակները:
- 5) Վերջին տարիների պեղումների բացառիկ հայտնաբերումներից էին Վաղարշապատում բացված Արեգ–Միհրի տաճարը և խճանկարագարդ հասարակական բաղնիքը, մարմարե և կավե արձանները, զարդերը, զինատեսակներն ու աշխատանքային գործիքները:

37. Գտնել Հայկական լեռնաշխարհի լեռնագագաթների ճիշտ դասավորությունն ըստ դրանց բարձրության նվազման հաջորդականության.

ա) Սիփան	դ) Արագած
բ) Կապուտջուղ	ե) Մեծ Մասիս
գ) Փոքր Մասիս	

1) ե, ա, դ, գ, բ	3) ե, դ, գ, ա, բ
2) ե, դ, բ, ա, գ	4) ե, ա, գ, դ, բ

38. Ընտրել ճիշտ պնդումները.

- 1) Հունական աղբյուրները Երվանդ IV-ի մասին գրում են, որ նա այնքան հզոր էր, որ կարողացել էր ապաստան տալ սելևկյան տիրակալի դեմ ապստամբած նրա եղբորը:
- 2) Մինչև Ք. ա. III դարի վերջը Հայաստանին տիրելու Սելևկյան տերության փորձերն ապարդյուն են անցնում, քանի որ Մեծ և Փոքր Հայքերը գործում էին միասնաբար:
- 3) Կամբիզի մահվանից հետո Աքեմենյան տերության մեջ սկսվում են գահակալական կռիվներ, որոնք ավարտվում են Դարեհ I-ի հաղթանակով, սակայն նրա իշխանության իրավականությունը Հայաստանը չի ճանաչում:
- 4) Հայաստանի սատրապ Երվանդ III-ը ամուսնացած էր Աքեմենյան տիրակալ Արտաքսերքսես II-ի դստեր հետ, բարձր դիրք էր գրավում տերության մեջ և նույնիսկ իր սեփական պատկերով ոսկեդրամ էր հատել:
- 5) Օգտվելով Աքեմենյան վերջին տիրակալ Դարեհ III-ի՝ Մակեդոնացուց կրած պարտություններից՝ հայերը դեռևս Գավգամելայի ճակատամարտից առաջ հռչակում են Մեծ և Փոքր Հայքերի անկախությունը:
- 6) Մենոն զորավարին հաջողվեց գրավել Բարձր Հայքի ոսկու հանքերը, որից հետո Ալեքսանդրն այլևս նոր գորք չուղարկեց Հայաստան:
- 7) Ալեքսանդր Մակեդոնացու հսկայաձավալ պետությունը Ք. ա. 301 թ. բաժանվեց մի քանի մասերի, որոնցից ամենախոշորը Հայաստանին սահմանակից Սելևկյան պետությունն էր:

39. Ընտրել այն կետերը, որոնք վերաբերում են Ք. ա. 87 թ. կնքված հայ-պարթևական պայմանագրին.

- 1) Հայաստանը գործողությունների ազատություն էր ստանում հյուսիսում, հարավում և արևելքում:
- 2) Կողմերը միացյալ ուժերով պետք է հարձակվեին Կապադովկիայի վրա:
- 3) Պարթևները վերադարձնում էին Հայաստանից խլած «70 հովիտները»:
- 4) Տօգուտ Հայաստանի՝ պարթևները հրաժարվելու էին Մարաստանից և Հյուսիսային Միջագետքից:
- 5) Մեծ Հայքը հրաժարվում էր Ասորիքից, Փյունիկիայից, Պաղեստինից և Կիլիկիայից:

- 6) Մեծ Հայքը պետք է վճարեր 6 հազար տաղանդ ռազմատուգանք:
- 7) Պարթևները կորցնում էին «արքայից արքա» տիտղոսը, որը կրելու էին Տիգրանն ու նրա հաջորդները:
- 8) Հայաստանից անջատվելու էին Ծոփքն ու Կորդուքը:
- 9) Դաշինքն ամրապնդվեց հայոց թագավորի քրոջ և պարթևների թագաժառանգ Բակուրի ամուսնությամբ:

40. Ովքեր են կազմել Հռոմի Առաջին եռապետությունը.

ա) Մարկոս Անտոնիոս	դ) Օկտավիանոս
բ) Գնեոս Պոմպեոս	ե) Լուկոլլոս
գ) Հուլիոս Կեսար	զ) Մարկոս Կրասոս

1) բ, գ, ե	3) բ, գ, զ
2) ա, բ, դ	4) ա, գ, զ

41. Գտնել սխալ պնդումները.

- ա. Ջենոն–Արտաշեսը, թեև մեծացել ու դաստիարակվել էր հայերի մեջ և յուրացրել էր հայոց լեզուն ու սովորույթները, սակայն չէր վարում Հայաստանի պետական շահերից բխող քաղաքականություն:
- բ. Միհրդատ Իբերացու գահակալումը Հայաստանում նշանավորվեց սպարապետ Վասակ Մամիկոնյանի գլխավորած հակահռոմեական հուժկու ապստամբությամբ, որի հետևանքով Հայաստանը մինչև 34 թ. լիովին վերականգնեց իր անկախությունը:
- գ. Հայոց գահին ամրանալու Հռոմամիզդի ջանքերը դատապարտված էին անհաջողության, որովհետև նա իր հանցավոր գործողություններով ատելի էր հայ ժողովրդին:
- դ. Կապադովկիայի հռոմեական կուսակալը, Հռոմամիզդից կաշառվելով, նրան թագադրում է մայրաքաղաք Արտաշատում:
- ե. 54 թ. ցրտաշունչ ձմռանը Հռոմամիզդը վերադարձավ Արտաշատ և որոշեց հաշվեհարդար տեսնել հայ բնակչության հետ, սակայն զինված ժողովուրդը շրջապատեց պալատը, իսկ Հռոմամիզդը կնոջ հետ փախուստի դիմեց:
- զ. Հայերը ցանկանում էին ազատվել Հռոմամիզդից ու հռոմեական միջամտությունից, ուստի ընտրեցին Պարթևստանի առաջարկությունը, քանզի պարթևները չէին սպառնում հայոց պետականության գոյությանը և կենցաղով, բարքերով ու սովորույթներով մոտ էին հայերին:
- է. Խայտառակ ձևով պարտված Պետոսը սուտ լուր է ուղարկում Հռոմ, թե իբր Արևելքում իրավիճակը չի փոխվել, սակայն Ներոնը տեղեկացել էր, որ պարտված հռոմեական լեգեոնները հեռացել էին Հայաստանից:

1) ա, բ, է	2) բ, դ, ե	3) ա, բ, ե	4) գ, զ, է

42. Գտնել սխալ պնդումները.

- ա. Տրդատ I-ի 22-ամյա գահակալության ընթացքում միջազգային ասպարեզում Հայաստանի վիճակը կայունանում է:
- բ. Մծուրք քաղաքը հիմնադրվել էր Արևմտյան Եփրատի ափին՝ Մշո դաշտում, որտեղով անցնում էր Տիգրանակերտից Անտիոք գնացող առևտրական և ռազմական կարևոր նշանակություն ունեցող ճանապարհը:
- գ. Հռոմեական կայսրությունում մղված գահակալական կռիվների ընթացքում չեզոքություն պահպանած հայոց Վաղարշ II թագավորը բանակցությունների միջոցով հաշտություն է կնքում հաղթանակած թեկնածուի և Հռոմի նոր կայսր Սեպտիմիոս Սևերոսի հետ:
- դ. Տրդատ II-ի գլխավորած պայքարը Սասանյանների դեմ հաջողությամբ պսակվեց, և պարթև Արշակունիներին ոչ միայն հաջողվեց փրկվել բնաջնջվելուց, այլև նրանք վերականգնեցին Պարթևական թագավորությունը:
- ե. Մծբինում կնքված հռոմեա-պարսկական 40-ամյա խաղաղության պայմանագրով Սասանյան Ներսես I թագավորը ճանաչեց Մեծ Հայքի թագավորության անկախությունը:

1) գ, դ

2) բ, ե

3) ա, բ

4) բ, դ

1. ՏԱՐԵԹՎԵՐ

---

1. Երբ է կառուցվել Վաղարշապատի Ս. Էջմիածին Մայր տաճարը.
1) 305 թ.   2) 303 թ.   3) 313 թ.   4) 301 թ.
2. Երբ է քրիստոնեությունը Հայաստանում հռչակվել պետական կրոն.
1) 305 թ.   2) 303 թ.   3) 300 թ.   4) 301 թ.
3. Երբ է հաստատվել Հայ առաքելական եկեղեցու նվիրապետությունը.
1) I դ.   2) IV դ.   3) III դ.   4) II դ.
4. Մինչև ո՞ր թվականն է գահակալել Տրդատ III Մեծը.
1) 298   2) 320   3) 338   4) 330
5. Երբ է գահակալել Տիրան Արշակունին.
1) 339–350 թթ.   3) 330–338 թթ.
2) 350–368 թթ.   4) 309–379 թթ.
6. Երբ է գումարվել առաջին տիեզերական ժողովը Նիկեայում.
1) 313 թ.   2) 335 թ.   3) 354 թ.   4) 325 թ.
7. Երբ է գումարվել Աշտիշատի եկեղեցական ժողովը.
1) 350 թ.   2) 355 թ.   3) 345 թ.   4) 354 թ.
8. Երբ է կնքվել հռոմեա–պարսկական պայմանագիրը («ամոթալի»)
1) 336 թ.   2) 363 թ.   3) 360 թ.   4) 365 թ.
9. Երբ է տեղի ունեցել Ձիրավի ճակատամարտը.
1) 373 թ.   2) 371 թ.   3) 372 թ.   4) 370 թ.
10. Արշակ II–ի կառավարման շրջանում երբ պատերազմ սկսվեց Հռոմի ու Պարսկաստանի միջև.
1) 354 թ.   2) 359 թ.   3) 364 թ.   4) 367 թ.
11. Երբ է Մուշեղ սպարապետը զորքով շարժվել Գանձակ.
1) 368 թ.   2) 372 թ.   3) 379 թ.   4) 378 թ.
12. Երբ է գահակալել Վարազդատ թագավորը.
1) 370–374 թթ.   3) 350–368 թթ.
2) 374–378 թթ.   4) 378–387 թթ.

13. Երբ է գահակալել Արշակ III-ը.

1) 388–414 թթ.	3) 370–374 թթ.
2) 374–378 թթ.	4) 378–387 թթ.

14. Երբ է գահակալել Վռամշապուհը.

1) 378–387 թթ.	3) 388–414 թթ.
2) 422–428 թթ.	4) 415–419 թթ.

15. Երբ է գահակալել Արտաշես Արշակունին.

1) 388–414 թթ.	3) 415–428 թթ.
2) 415–419 թթ.	4) 422–428 թթ.

16. Երբ է վախճանվել Սահակ Պարթևը.

1) 440 թ. սեպտեմբերի 7–ին	3) 439 թ. սեպտեմբերի 7–ին
2) 440 թ. փետրվարի 17–ին	4) 439 թ. փետրվարի 17–ին

17. Երբ է վախճանվել Մեսրոպ Մաշտոցը.

1) 439 թ. փետրվարի 17–ին	3) 440 թ. փետրվարի 17–ին
2) 439 թ. սեպտեմբերի 7–ին	4) 440 թ. սեպտեմբերի 7–ին

18. Երբ է գումարվել Շահապիվանի եկեղեցական ժողովը.

1) 440 թ.	2) 444 թ.	3) 434 թ.	4) 449 թ.

19. Երբ է տեղի ունեցել Խաղխաղի ճակատամարտը.

1) 451 թ.	2) 447 թ.	3) 449 թ.	4) 450 թ.

20. Երբ է տեղի ունեցել Ավարայրի ճակատամարտը.

1) 451 թ. մայիսի 6–ին	3) 451 թ. մայիսի 26–ին
2) 451 թ. մայիսի 28–ին	4) 450 թ. մայիսի 26–ին

21. Երբ են հայ նախարարները ժամանել Տիզրոն.

1) 449 թ. աշնանը	3) 450 թ. հոկտեմբերին
2) 450 թ. ապրիլին	4) 451 թ. ձմռանը

22. Երբ պարսից գերությունից հայրենիք վերադարձան ողջ մնացած հայ նախարարները.

1) 459 թ.	2) 460 թ.	3) 462 թ.	4) 464 թ.

23. Երբ է Վահան Մամիկոնյանը ստանձնել ապստամբության ղեկավարությունը.

1) 480 թ.	2) 483 թ.	3) 482 թ.	4) 481 թ.

24. Երբ է տեղի ունեցել Ակոռիի ճակատամարտը.

1) 483 թ.	2) 482 թ.	3) 484 թ.	4) 481 թ.

25. Երբ է տեղի ունեցել Ճարմանայի ճակատամարտը.
 1) 483 թ.   2) 482 թ.   3) 481 թ.   4) 484 թ.
26. Երբ է կնքվել Նվարսակի պայմանագիրը.
 1) 485 թ.   2) 483 թ.   3) 484 թ.   4) 486 թ.
27. Երբ է կնքվել պայմանագիրը Վահան Մամիկոնյանի ու Նիխորի միջև.
 1) 482 թ.   2) 484 թ.   3) 485 թ.   4) 506 թ.
28. Ո՞ր թվականից է գահակալել Վաչագան Բարեպաշտը.
 1) 481   2) 480   3) 485   4) 484
29. Երբ է Բաբգեն Ա-ն գումարել Դվինի եկեղեցական ժողովը.
 1) 554 թ.   2) 545 թ.   3) 504 թ.   4) 506 թ.
30. Հովհաննես և Արտավան Արշակունիների գլխավորած հակաբյուզանդական ապստամբությունը սկսվել է՝
 1) 536 թ.   2) 540 թ.   3) 539 թ.   4) 548 թ.
31. Երբ է տեղի ունեցել Հայաստանի բաժանումը Բյուզանդիայի և Պարսկաստանի միջև.
 1) 590 թ.   2) 532 թ.   3) 571 թ.   4) 591 թ.
32. Երբ է Խոսրով II-ը գումարել Տիզբոնի ժողովը.
 1) 618 թ.   2) 615 թ.   3) 614 թ.   4) 607 թ.
33. Երբ է Կոմիտաս Մամիկոնյանը օծվել հայոց կաթողիկոս.
 1) 615 թ.   2) 618 թ.   3) 614 թ.   4) 631 թ.
34. Երբ է կառավարել մարզպան Վարազտիրոց Բագրատունին.
 1) 615–628 թթ.   3) 628–632 թթ.
 2) 610–641 թթ.   4) 641–668 թթ.
35. Երբ է տեղի ունեցել Քաղխսիայի ճակատամարտը.
 1) 637 թ.   2) 639 թ.   3) 636 թ.   4) 640 թ.
36. Երբ է Թեոդորոս Ռշտունին վերամիավորել Հայաստանը.
 1) 652 թ.   2) 642 թ.   3) 650 թ.   4) 639 թ.
37. Երբ է կնքվել հայ-արաբական դաշնագիրը.
 1) 639 թ.   2) 643 թ.   3) 647 թ.   4) 652 թ.
38. Երբ է Կոստանդին II-ի գլխավորած 100-հազարանոց բանակը ներխուժել Հայաստան.
 1) 652 թ.   2) 653 թ.   3) 656 թ.   4) 661 թ.

39. Վրաց եկեղեցին նրբ ընդունեց քաղկեդոնականություն և անջատվեց Հայ եկեղեցուց.

- 1) 607–608 թթ.
- 2) 605–606 թթ.
- 3) 606–607 թթ.
- 4) 608–609 թթ.

40. Նրբ հաչափայտը վերադարձվեց Երուսաղեմ.

- 1) 631 թ. սեպտեմբերի 14–ին
- 2) 635 թ. սեպտեմբերի 14–ին
- 3) 632 թ. սեպտեմբերի 14–ին
- 4) 630 թ. սեպտեմբերի 14–ին

41. Նրբ է կազմվել Արմինիա փոխարքայությունը.

- 1) 699 թ.
- 2) 701 թ.
- 3) 700 թ.
- 4) 703 թ.

42. Նրբ է Արմինիայի կենտրոն դարձել Պարտավը.

- 1) VII դ. վերջին
- 2) VIII դ. սկզբին
- 3) VIII դ. վերջին
- 4) IX դ. սկզբին

43. Նրբ է տեղի ունեցել հայերի հակաարաբական առաջին ապստամբությունը.

- 1) 701 թ.
- 2) 705 թ.
- 3) 725 թ.
- 4) 703 թ.

44. Նրբ է անցկացվել Հերթի աշխարհագիրը.

- 1) 705 թ.
- 2) 715 թ.
- 3) 725 թ.
- 4) 748 թ.

45. Նրբ է տեղի ունեցել Արձնիի ճակատամարտը.

- 1) 774 թ. ապրիլի 15–ին
- 2) 774 թ. ապրիլի 25–ին
- 3) 775 թ. ապրիլի 15–ին
- 4) 775 թ. ապրիլի 25–ին

46. Նրբ է Աշոտ Բագրատունին (Մսակեր) ճանաչվել հայոց իշխան.

- 1) 855 թ.
- 2) 826 թ.
- 3) 804 թ.
- 4) 814 թ.

47. Նրբ է Սմբատ սպարապետի որդի Աշոտ Բագրատունին ճանաչվել հայոց իշխան ու սպարապետ.

- 1) 862 թ.
- 2) 850 թ.
- 3) 855 թ.
- 4) 804 թ.

48. Նրբ է տեղի ունեցել Արյան լճի ճակատամարտը.

- 1) 850 թ.
- 2) 855 թ.
- 3) 853 թ.
- 4) 852 թ.

49. Բուղան նրբ ուղարկվեց Հայաստան.

- 1) 851 թ.
- 2) 854 թ.
- 3) 853 թ.
- 4) 852 թ.

50. Նրբ է հայոց իշխան և սպարապետ Աշոտ Բագրատունին ճանաչվել հայոց իշխանաց իշխան.

- 1) 869 թ.
- 2) 885 թ.
- 3) 862 թ.
- 4) 855 թ.

51. Նրբ է գումարվել Շիրակավանի եկեղեցական ժողովը.

- 1) 885 թ.
- 2) 869 թ.
- 3) 865 թ.
- 4) 876 թ.

52. Երբ է Ջաքարիա Ձագեցու նախաձեռնությամբ հրավիրվել հայ իշխանների հատուկ ժողովը.

- 1) 876 թ.   2) 885 թ.   3) 867 թ.   4) 869 թ.

53. Երբ է Աշոտ I Բագրատունին օծվել հայոց թագավոր.

- 1) 885 թ. հունվարի 6-ին   3) 885 թ. հունվարի 28-ին
2) 885 թ. օգոստոսի 26-ին   4) 885 թ. ապրիլի 25-ին

54. Երբ է գահակալել Սմբատ I Բագրատունին.

- 1) 885–890 թթ.   3) 928–953 թթ.
2) 914–928 թթ.   4) 890–914 թթ.

55. Երբ է գահակալել Աշոտ II Բագրատունին.

- 1) 885–890 թթ.   3) 890–914 թթ.
2) 928–953 թթ.   4) 914–928 թթ.

56. Երբ է խալիֆը Աշոտ II-ին ճանաչել Հայաստանի շահնշահ.

- 1) 921 թ.   2) 915 թ.   3) 922 թ.   4) 925 թ.

57. Երբ է գահակալել Աբաս Բագրատունին.

- 1) 953–977 թթ.   3) 914–928 թթ.
2) 928–953 թթ.   4) 890–914 թթ.

58. Երբ է գահակալել Աշոտ III Բագրատունին.

- 1) 953–977 թթ.   3) 928–953 թթ.
2) 914–928 թթ.   4) 977–990 թթ.

59. Երբ է գահակալել Սմբատ II Բագրատունին.

- 1) 990–1020 թթ.   3) 928–953 թթ.
2) 977–990 թթ.   4) 953–977 թթ.

60. Երբ է Դվինի ամիրայությունը միացվել Բագրատունյաց թագավորությանը.

- 1) 987 թ.   2) 977 թ.   3) 978 թ.   4) 989 թ.

61. Երբ է գահակալել Գագիկ I Բագրատունին.

- 1) 977–990 թթ.   3) 989–1048 թթ.
2) 1020–1041 թթ.   4) 990–1020 թթ.

62. Երբ է գահակալել Դավիթ Անհողինը.

- 1) 1029–1065 թթ.   3) 1042–1045 թթ.
2) 989–1048 թթ.   4) 990–1020 թթ.

63. Երբ է ավարտվել Անիի Կաթողիկե եկեղեցու կառուցումը.

- 1) 1001 թ.   2) 1010 թ.   3) 1000 թ.   4) 1011 թ.

64. Տայքը Բյուզանդական կայսրությանը միացվեց՝

1) 998 թ.	3) 1001 թ.
2) 1000 թ.	4) 1021 թ.

65. Կաթողիկոսական աթոռը Աղթամար կղզուց Երբ Արգինայի վանք տեղափոխվեց.

1) 922 թ.	3) 921 թ.
2) 948 թ.	4) 928 թ.

66. Երբ է հիմնադրվել Վասպուրականի թագավորությունը.

1) 921 թ.	2) 915 թ.	3) 908 թ.	4) 963 թ.

67. Երբ է հիմնադրվել Տաշիր-Ձորագետի թագավորությունը.

1) 987 թ.	2) 978 թ.	3) 908 թ.	4) 963 թ.

68. Երբ է հիմնադրվել Վանանդի թագավորությունը.

1) 978 թ.	2) 987 թ.	3) 961 թ.	4) 963 թ.

69. Երբ է հիմնադրվել Սյունիքի թագավորությունը.

1) 987 թ.	2) 963 թ.	3) 978 թ.	4) 966 թ.

70. Երբ է Տարոնի Բագրատունիների իշխանությունը բռնակցվել Բյուզանդիային.

1) 1001 թ.	2) 966 թ.	3) 1021 թ.	4) 1065 թ.

71. Երբ է գահակալել Գագիկ II Բագրատունին.

1) 1020–1041 թթ.	3) 1042–1045 թթ.
2) 989–1048 թթ.	4) 1029–1065 թթ.

72. Վասպուրականի թագավորությունը դադարեց գոյություն ունենալուց՝

1) 1113 թ.	3) 1021 թ.
2) 1022 թ.	4) 1065 թ.

73. Ո՞ր թվականներին է գոյություն ունեցել Վանանդի (Կարսի) թագավորությունը.

1) 964–1065 թթ.	3) 963–1065 թթ.
2) 967–1064 թթ.	4) 968–1067 թթ.

74. Երբ է սելջուկյան բանակն առաջին անգամ ներխուժել Հայաստան.

1) 1047 թ.	2) 1045 թ.	3) 1048 թ.	4) 1054 թ.

75. Երբ է սելջուկյան բանակը երկրորդ անգամ արշավել Հայաստան.

1) 1045 թ.	2) 1047 թ.	3) 1048 թ.	4) 1054 թ.

76. Երբ է սելջուկյան բանակը երրորդ անգամ արշավել Հայաստան.

1) 1047 թ.	2) 1054 թ.	3) 1048 թ.	4) 1045 թ.

- 77. Երբ է Ալփ-Ասլանի գլխավորած սելջուկյան բանակը ներխուժել Հայաստան.**
 1) 1054 թ.   2) 1071 թ.   3) 1065 թ.   4) 1064 թ.
- 78. Երբ է տեղի ունեցել Մանազկերտի ճակատամարտը.**
 1) 1071 թ.   2) 1065 թ.   3) 1064 թ.   4) 1080 թ.
- 79. Երբ է Սարգիս Չաքարյանը ստացել ամիրսպասալարի պաշտոնը.**
 1) 1174 թ.   2) 1184 թ.   3) 1185 թ.   4) 1125 թ.
- 80. Երբ են հայ-վրացական ուժերն ազատագրել Ամբերդը.**
 1) 1203 թ.   2) 1206 թ.   3) 1199 թ.   4) 1196 թ.
- 81. Երբ են հայ-վրացական ուժերը վերջնականապես ազատագրել Անին.**
 1) 1199 թ.   2) 1209 թ.   3) 1203 թ.   4) 1206 թ.
- 82. Երբ են հայ-վրացական ուժերն ազատագրել Կարսը.**
 1) 1203 թ.   2) 1209 թ.   3) 1206 թ.   4) 1199 թ.
- 83. Երբ են հայ-վրացական ուժերն ազատագրել Դվինը.**
 1) 1209 թ.   2) 1203 թ.   3) 1199 թ.   4) 1206 թ.
- 84. Երբ է մոնղոլական բանակը Չարմաղանի գլխավորությամբ ներխուժել Հայաստան.**
 1) 1236 թ.   2) 1232 թ.   3) 1231 թ.   4) 1220 թ.
- 85. Մոնղոլները Երբ գրավեցին Հարավային Հայաստանի շրջանները՝ Տարոնը, Վասպուրականը և Աղձնիքը.**
 1) 1244 թ.   2) 1245 թ.   3) 1249 թ.   4) 1236 թ.
- 86. Ցեղապետ Թեմուչինը ընտրվեց խան՝**
 1) 1220 թ.   2) 1206 թ.   3) 1209 թ.   4) 1249 թ.
- 87. Երբ անեցիները քաղաքը հանձնեցին Շաղաղայաններին.**
 1) 1125 թ.   2) 1135 թ.   3) 1138 թ.   4) 1126 թ.
- 88. Անեցիները Երբ պատվիրակություն ուղարկեցին վրաց թագավոր Դավիթ Շինարարի մոտ և հայտնեցին քաղաքը նրան հանձնելու իրենց մտադրության մասին.**
 1) 1125 թ.   2) 1124 թ.   3) 1126 թ.   4) 1113 թ.
- 89. Երբ է գահակալել Դավիթ Շինարարը.**
 1) 1089–1125 թթ.   3) 1184–1207 թթ.
 2) 1090–1125 թթ.   4) 1156–1184 թթ.

90. Երբվանից են հայերը Կիլիկիայի բնակչության մեջ գերակշիռ մեծամասնություն կազմել.

1) IX դ. վերջերից	3) XI դ. վերջերից
2) XI դ. սկզբներից	4) XII դ. վերջերից

91. Երբ է Ապլղարիպ Արծրունին նշանակվել Կիլիկիայի կառավարիչ.

1) 1082 թ.	2) 1042 թ.	3) 1072 թ.	4) 1065 թ.

92. Ո՞ր թվականներին է գոյություն ունեցել Փիլարտոս Վարաժնունու իշխանությունը.

1) 1082–1117 թթ.	3) 1072–1117 թթ.
2) 1082–1090 թթ.	4) 1072–1090 թթ.

93. Ո՞ր թվականներին է գոյություն ունեցել Գող Վասիլի իշխանությունը.

1) 1082–1117 թթ.	3) 1082–1090 թթ.
2) 1072–1090 թթ.	4) 1072–1117 թթ.

94. Երբ է հիմնադրվել Ռուբինյան իշխանությունը Կիլիկիայում.

1) 1065 թ.	2) 1072 թ.	3) 1080 թ.	4) 1082 թ.

95. Երբ խաչակիրները գրավեցին Եդեսիան.

1) 1097 թ.	2) 1098 թ.	3) 1099 թ.	4) 1100 թ.

96. Երբ է ստեղծվել Անտիոքի իշխանությունը.

1) 1096 թ.	3) 1100 թ.
2) 1098 թ.	4) 1097 թ.

97. Երբ է իշխել Թորոս I-ը.

1) 1095–1100 թթ.	3) 1129–1137 թթ.
2) 1145–1169 թթ.	4) 1100–1129 թթ.

98. Երբ է գահակալել Լևոն I իշխանը.

1) 1137–1145 թթ.	3) 1129–1137 թթ.
2) 1145–1169 թթ.	4) 1145–1169 թթ.

99. Երբ է գահակալել Թորոս II-ը.

1) 1100–1129 թթ.	3) 1145–1169 թթ.
2) 1169–1175 թթ.	4) 1129–1137 թթ.

100. Երբ է գահակալել Սլեհը.

1) 1169–1175 թթ.	3) 1175–1187 թթ.
2) 1145–1169 թթ.	4) 1187–1198 թթ.

101. Երբ է գահակալել Ստեփանեի որդի Ռուբեն իշխանը.

1) 1169–1175 թթ.	3) 1187–1198 թթ.
2) 1145–1169 թթ.	4) 1175–1187 թթ.

102. Երբ է Լևոն II Ռուբինյանը օծվել հայոց թագավոր.

1) 1187 թ. հունվարի 6-ին	3) 1198 թ. հունվարի 6-ին
2) 1189 թ. հունվարի 6-ին	4) 1194 թ. հունվարի 6-ին

103. Երբ է Լևոն Մեծագործը գրավել Լամբրոնը.

1) 1198 թ.	2) 1202 թ.	3) 1216 թ.	4) 1219 թ.

104. Երբ է Լևոն Մեծագործը գրավել Անտիոքը և իշխանությունը հանձնել Ռայմոնդ-Ռուբենին.

1) 1219 թ.	2) 1202 թ.	3) 1198 թ.	4) 1216 թ.

105. Միրիոկեֆալոնի ճակատամարտը տեղի է ունեցել՝

1) 1176 թ.	3) 1184 թ.
2) 1178 թ.	4) 1185 թ.

106. Որո՞նք են սուլթան Սալահ ադ Դինի կառավարման տարիները.

1) 1169–1190 թթ.	3) 1174–1198 թթ.
2) 1169–1193 թթ.	4) 1178–1192 թթ.

107. Հայոց կաթողիկոսությունը Հռոմկլա փոխադրվեց՝

1) 1151 թ.	2) 1153 թ.	3) 1154 թ.	4) 1155 թ.

108. Երբ է Ջաբելը հռչակվել Կիլիկիայի թագաժառանգ.

1) 1216 թ.	2) 1219 թ.	3) 1222 թ.	4) 1217 թ.

109. Երբ է գահակալել Հերթում I-ը.

1) 1222–1270 թթ.	3) 1226–1270 թթ.
3) 1219–1226 թթ.	4) 1270–1289 թթ.

110. Երբ է տեղի ունեցել Մառիի ճակատամարտը.

1) 1266 թ. ապրիլի 16-ին	3) 1266 թ. հունվարի 6-ին
2) 1266 թ. օգոստոսի 23-ին	4) 1266 թ. մայիսի 31-ին

111. Երբ է գահակալել Լևոն II Հերթումյանը.

1) 1226–1270 թթ.	3) 1198–1219 թթ.
2) 1289–1306 թթ.	4) 1270–1289 թթ.

112. Երբ է գահակալել Հերթում II-ը.

1) 1270–1289 թթ.	3) 1289–1306 թթ.
2) 1308–1320 թթ.	4) 1290–1293 թթ.

113. Երբ է գահակալել Լևոն IV-ը.

1) 1344–1362 թթ.	3) 1320–1342 թթ.
2) 1308–1320 թթ.	4) 1359–1372 թթ.

114. Մինչև երբ է գահակալել Գվիդոն Լուսինյանը.

1) 1362 թվականը	3) 1343 թվականը
2) 1342 թվականը	4) 1344 թվականը

115. Երբ է գահակալել Կոստանդին Նղրեցին.

1) 1344–1362 թթ.	3) 1373–1375 թթ.
2) 1320–1342 թթ.	4) 1359–1372 թթ.

116. Երբ է կործանվել Կիլիկիայի հայոց թագավորությունը.

1) 1374 թ.	2) 1373 թ.	3) 1375 թ.	4) 1385 թ.

117. Երբ է մահացել Կիլիկիայի հայոց վերջին թագավորը.

1) 1373 թ.	2) 1393 թ.	3) 1375 թ.	4) 1391 թ.

118. Երբ է Սսում հրավիրվել եկեղեցական ժողով, որը չեղյալ է հայտարարել Սսի և Ադանայի նախորդ ժողովների որոշումները.

1) 1360 թ.	2) 1361 թ.	3) 1365 թ.	4) 1369 թ.

119. Մամլուքները Տարսուն և Ադանա քաղաքները վերջնականապես գրավեցին՝

1) 1358 թ.	2) 1368 թ.	3) 1360 թ.	4) 1370 թ.

120. Երբ է կնքվել հայ-եգիպտական հաշտության պայմանագիրը.

1) 1323 թ. մայիսի 31–ին	3) 1329 թ. մայիսի 30–ին
2) 1325 թ. մարտի 30–ին	4) 1329 թ. մայիսի 31–ին

121. Մամլուքները երբ արշավեցին Կիլիկիա և գրավեցին Այաս նավահանգիստը.

1) 1322 թ.	2) 1317 թ.	3) 1307 թ.	4) 1285 թ.

122. Հայոց թագավոր Լևոն III–ը, նախկին թագավոր Հեթում II–ը և 40 հայ իշխաններ Անավարզա հրավիրվեցին ու սպանվեցին՝

1) 1305 թ.	2) 1306 թ.	3) 1307 թ.	4) 1315 թ.

123. Երբ եգիպտացիների կողմից գերեվարվեց Ստեփանոս Հռոմկլայեցի կաթողիկոսը.

1) 1293 թ.	2) 1295 թ.	3) 1296 թ.	4) 1292 թ.

124. Հայ–մոնղոլական դաշինքը հաստատելու համար Հեթում I–ը երբ մեկնեց Կարակորում.

1) 1252 թ. ամռանը	3) 1254 թ. գարնանը
2) 1253 թ. գարնանը	4) 1254 թ. աշնանը

125. Երբ է տեղի ունեցել Չմանկատուկի ճակատամարտը.

1) 1239 թ.	2) 1241 թ.	3) 1243 թ.	4) 1245 թ.

126. Երբ Չաբելին ամուսնացրին Անտիոքի դքսի որդի Ֆիլիպի հետ.

1) 1215 թ.	2) 1220 թ.	3) 1222 թ.	4) 1246 թ.

127. Վահրամ Րաբունի վարդապետը իր թվականներին է զբաղեցրել կանցլերի պաշտոնը.

1) 1260–1285 թթ.	3) 1262–1289 թթ.
2) 1250–1285 թթ.	4) 1260–1289 թթ.

128. Երբ է կործանվել Բյուզանդական կայսրությունը.

1) 1461 թ.	2) 1453 թ.	3) 1435 թ.	4) 1441 թ.

129. Երբ է Ամենայն հայոց կաթողիկոսությունը վերահաստատվել Ս. Էջմիածնում.

1) 1453 թ.	2) 1375 թ.	3) 1461 թ.	4) 1441 թ.

130. Երբ է հիմնադրվել Կ. Պոլսի հայոց պատրիարքությունը.

1) 1461 թ.	2) 1441 թ.	3) 1453 թ.	4) 1471 թ.

131. Երբ է կնքվել Ամասիայի հաշտության պայմանագիրը.

1) 1639 թ.	2) 1550 թ.	3) 1555 թ.	4) 1590 թ.

132. Շահ Աբասը Երբ է սկսել հայերի բռնագաղթը.

1) 1605 թ. օգոստոսին	3) 1603 թ. օգոստոսին
2) 1604 թ. օգոստոսին	4) 1606 թ. օգոստոսին

133. Երբ է կնքվել Կասրե–Շիրինի պայմանագիրը.

1) 1606 թ.	2) 1638 թ.	3) 1590 թ.	4) 1639 թ.

134. Որո՞նք են շահ Աբասի կառավարման տարիները.

1) 1587–1638 թթ.	3) 1587–1629 թթ.
2) 1587–1618 թթ.	4) 1547–1599 թթ.

135. Օսմանյան սուլթան Սելիմ Ահեղը Երբ արշավեց դեպի արևելք՝ կասեցնելու Սեֆյանների առաջընթացը.

1) 1512 թ.	2) 1502 թ.	3) 1518 թ.	4) 1522 թ.

136. Երբ է հիմնադրվել Օսմանյան պետությունը.

1) 1290 թ.	2) 1298 թ.	3) 1299 թ.	4) 1301 թ.

137. Երբ է Սմբատ Արծրունին օծվել հայոց թագավոր.

1) 1465 թ.	2) 1456 թ.	3) 1467 թ.	4) 1461 թ.

138. Երբ է Ստեփաննոս Սալմաստեցին հրավիրել Էջմիածնի գաղտնի խորհրդակցությունը.

1) 1551 թ.	2) 1549 թ.	3) 1547 թ.	4) 1562 թ.

139. Երբ է Եվրոպա մեկնել Ստեփաննոս Սալմաստեցու գլխավորած պատվիրակությունը.

1) 1547 թ.	2) 1549 թ.	3) 1551 թ.	4) 1562 թ.

140. Երբ է Էջմիածին վերադարձել Ստեփաննոս Սալմաստեցու գլխավորած պատվիրակությունը.

- 1) 1549 թ.   2) 1562 թ.   3) 1547 թ.   4) 1551 թ.

141. Երբ է ծնվել Մեսրոպ Մաշտոցը.

- 1) 371 թ.   2) 387 թ.   3) 354 թ.   4) 361 թ.

142. Երբ է Մաշտոցն Արևմտյան Հայաստանում դպրոցներ հիմնել.

- 1) 405–414 թթ.   3) 415–419 թթ.
2) 419–422 թթ.   4) 422–428 թթ.

143. Ո՞ր դարի իմաստասերներ են Եզնիկ Կողբացին ու Դավիթ Անհաղթը.

- 1) IV   2) V   3) VII   4) VIII

144. Մինչև որ ժամանակներն է ընդգրկում Պատմահոր «Պատմութիւն Հայոց» աշխատության երրորդ գիրքը.

- 1) 440 թ.   3) 450 թ.
2) 480 թ.   4) 451 թ.

145. Ո՞րն է Հայոց Մեծ թվականի սկիզբը.

- 1) 554 թ. օգոստոսի 11   3) Բ. ա. 2492 թ. օգոստոսի 11
2) 552 թ. հուլիսի 11   4) 506 թ. հուլիսի 11

146. Երբ է գրվել «Էջմիածնի Ավետարանը».

- 1) 998 թ.   2) 898 թ.   3) 889 թ.   4) 989 թ.

147. Երբ է վերակառուցվել Ս. Էջմիածնի Մայր տաճարը.

- 1) V դ. 50–ական թթ.   3) V դ. 80–ական թթ.
2) V դ. 60–ական թթ.   4) VI դ. 60–ական թթ.

148. Երբ է հիմնադրվել Աղբերց վանքի դպրոցը.

- 1) 1280–ական թթ.   3) 1180–ական թթ.
2) 1480–ական թթ.   4) 1380–ական թթ.

149. Ո՞ր դարից է սկսվում բարձրագույն դպրոցի վերելքի ժամանակաշրջանը.

- 1) IX դարից   3) XI դարից
2) X դարից   4) XII դարից

150. Ո՞ր ժամանակաշրջանն է ընդգրկում Սմբատ Գունդստաբլի «Տարեգիրք»-ը.

- 1) 951–1272 թթ.   3) 1001–1071 թթ.
2) 988–1259 թթ.   4) 850–1265 թթ.

151. Մինչև որ թվականն է հասցված Սամուել Անեցու «Ժամանակագրության» շարադրանքը.

- 1) 1150 թ.   2) 1180 թ.   3) 1184 թ.   4) 1185 թ.

152. Հետագայում լրացվել և մինչև իր թվականն է հասցվել Մատթեոս Ուռհայեցու աշխատության շարադրանքը.

- 1) 1198 թ.   2) 1162 թ.   3) 1195 թ.   4) 1172 թ.

153. Թովմա Արծրունու «Արծրունիների տան պատմություն» աշխատության երրորդ մասը իր ժամանակաշրջանն է ընդգրկում.

- 1) 850 թ. մինչև 1014 թ.   3) 885 թ. մինչև 1045 թ.
2) 850 թ. մինչև X դարի սկիզբը   4) 952–1136 թթ.

154. Մինչև իր թվականի դեպքերն է իր աշխատությունում նկարագրել Կիրակոս Գանձակեցին.

- 1) 1260 թ.   2) 1269 թ.   3) 1256 թ.   4) 1265 թ.

155. Երբ է ստեղծվել հայկական առաջին դատաստանագիրքը.

- 1) 1184 թ.   2) մոտ 1130 թ.   3) 1265 թ.   4) մոտ 1180 թ.

156. Երբ է կազմվել Գոշի «Դատաստանագիրքը».

- 1) մոտ 1180 թ.   2) 1198 թ.   3) մոտ 1150 թ.   4) 1184 թ.

157. Երբ է կազմվել Սմբատ Գունդստաբլի «Դատաստանագիրքը».

- 1) 1265 թ.   2) 1262 թ.   3) 1184 թ.   4) 1280 թ.

158. Երբ է ապրել և գործել Վահրամ Բաբունին.

- 1) XIII դ.   2) XI դ.   3) XIV դ.   4) XV դ.

159. Երբ է ապրել և գործել Հովհան Որոտնեցին.

- 1) XI դ.   2) XII դ.   3) XIV դ.   4) XVI դ.

160. Երբ է ստեղծվել մանրանկարներով զարդարված և մեզ հասած առաջին ամբողջական ձեռագիրք.

- 1) 1001 թ.   2) 851 թ.   3) 989 թ.   4) 961 թ.

161. Երբ է տպագրվել առաջին հայերեն գիրքը.

- 1) 1566 թ.   2) 1547 թ.   3) 1521 թ.   4) 1512 թ.

162. Երբ է Աբգար դպիրը տպագրել «Սաղմոսարանը».

- 1) 1566 թ.   2) 1568 թ.   3) 1562 թ.   4) 1565 թ.

163. Երբ է ստեղծվել Նոր Ջուղայի հայկական տպարանը.

- 1) 1568 թ.   2) 1618 թ.   3) 1638 թ.   4) 1616 թ.

164. Երբ է Գրիգոր Տաթևացին փոխադրվել Մեծոփավանք.

- 1) 1410 թ.   2) 1408 թ.   3) 1405 թ.   4) 1402 թ.

165. Երբ է հիմնադրվել Երևանի Անանիա առաքյալի անապատը.

- 1) 1648 թ.   2) 1638 թ.   3) 1630 թ.   4) 1620 թ.

166. Երբ է հիմնադրվել Հարանց անապատի դպրոցը.

- 1) XVI դ. սկզբին   3) XVII դ. սկզբին
2) XVI դ. վերջին   4) XVII դ. վերջին

167. Երբ է հիմնադրվել Բաղեշի Ամիրդուլու վանքի դպրոցը.

- 1) XVII դ. սկզբին   3) XVII դ. վերջին
2) XVI դ. վերջին   4) XVI դ. սկզբին

168. Երբ է Մաշտոցն Արևմտյան Հայաստանում դպրոցներ հիմնել.

- 1) 409–412 թթ.   3) 412–415 թթ.
2) 419–422 թթ.   4) 429–432 թթ.

169. Երբ է վերացել Արշակունյաց թագավորությունը.

- 1) 387 թ.   2) 428 թ.   3) 438 թ.   4) 422 թ.

170. Երբ է Հազկերտ II-ի հանձնարարականով Արևելյան Հայաստանում աշխարհագիր անցկացվել.

- 1) 448 թ.   2) 449 թ.   3) 450 թ.   4) 447 թ.

171. Երբ է Արշակ Արշակունին կազմակերպել դավադրություն Հուստինիանոս I-ի դեմ.

- 1) 539 թ.   2) 536 թ.   3) 540 թ.   4) 548 թ.

172. Երբ է կառավարել հայոց իշխան Աշոտ Բագրատունին.

- 1) 661–685 թթ.   3) 686–689 թթ.
2) 628–632 թթ.   4) 656–661 թթ.

173. Երբ է կառուցվել Անիի աշտարակավոր պարիսպների առաջին գիծը.

- 1) 961–963 թթ.   3) 963–964 թթ.
2) 987–989 թթ.   4) 977–989 թթ.

174. Անին Երբ հռչակվեց մայրաքաղաք.

- 1) 965 թ.   2) 948 թ.   3) 961 թ.   4) 963 թ.

175. Երբ է տեղի ունեցել ճակատամարտը Ապահունիքի Ծումբ գյուղի մոտ.

- 1) 987 թ.   2) 948 թ.   3) 998 թ.   4) 989 թ.

176. Երբ է Վասպուրականի թագավորությունն անցել Բյուզանդիային.

- 1) 966 թ.   2) 1001 թ.   3) 1000 թ.   4) 1021 թ.

177. Երբ է գահակալել Կարսի թագավոր Գագիկ Աբասյանը.

- 1) 1020–1041 թթ.   3) 989–1048 թթ.
2) 1029–1065 թթ.   4) 1042–1045 թթ.

178. Երբ է գահակալել Թամար թագուհին.

1) 1089–1125 թթ.	3) 1184–1207 թթ.
2) 1156–1184 թթ.	4) 1154–1207 թթ.

179. Երբ է գահակալել Ռուբեն I-ը.

1) 1082–1117 թթ.	3) 1095–1100 թթ.
2) 1080–1095 թթ.	4) 1072–1090 թթ.

180. Ո՞ր թվականից է իշխել Լևոն II Ռուբինյանը.

1) 1187 թվականից	3) 1197 թվականից
2) 1175 թվականից	4) 1189 թվականից

181. Երբ մամլուքները գրավեցին Անտիոք քաղաքը.

1) 1266 թ.	2) 1267 թ.	3) 1268 թ.	4) 1271 թ.

182. Երբ է Մեսրոպ Մաշտոցը ստեղծել հայոց գրերը.

1) 393 թ.	2) 401 թ.	3) 405 թ.	4) 406 թ.

183. Ո՞րն է Բուն Հայոց թվականի սկիզբը.

1) Ք. ա. 331 թ.	3) Ք. ա. 552 թ.
2) Ք. ա. 2492 թ.	4) Ք. հ. 1 թ.

184. Երբ է հրատարակվել հայատառ դիպաղերեն աղոթագիրքը.

1) 1616 թ.	2) 1618 թ.	3) 1620 թ.	4) 1638 թ.

2. ՓԱՍՏԵՐ ԵՎ ԵՐԵՎՈՒՅԹՆԵՐ

- Հայոց իր արքաների օրոք է քրիստոնեությունը ներթափանցել Հայաստան.**
  - 1) Աբգար և Ջենոն-Արտաշես
  - 2) Աբգար և Սանատրուկ II
  - 3) Աբգար և Սանատրուկ I
  - 4) Աբգար և Տրդատ III
- Ովքեր են Հայ առաքելական եկեղեցու հիմնադիրները.**
  - 1) Սբ Թադեոս և Սբ Բարդուղիմեոս
  - 2) Սբ Գրիգոր Լուսավորիչ և Սբ Բարդուղիմեոս
  - 3) Սբ Պետրոս և Սբ Պողոս
  - 4) Սբ Թադեոս և Սբ Պետրոս
- Որտեղ է Գրիգոր Լուսավորիչը ձեռնադրվել հայոց եպիսկոպոսապետ.**
  - 1) Երուսաղեմում
  - 2) Մաժակում
  - 3) Անտիոքում
  - 4) Հռոմում
- Ո՞ր լեռան ստորոտին Տրդատ Մեծը և հայոց զորքը դիմավորեցին Կեսարիայից վերադարձող Գրիգոր Լուսավորչին.**
  - 1) Արարատ
  - 2) Նեմրուփ
  - 3) Նպատ
  - 4) Սիփան
- Ո՞ր եկեղեցին է Գրիգոր Լուսավորիչը հիմնադրել Աշտիշատում.**
  - 1) Ս. Ամենափրկիչ
  - 2) Իննականյան Ս. Կարապետ
  - 3) Ս. Փրկիչ
  - 4) Ս. Երրորդություն
- Ո՞ր կարևոր փաստաթղթով էր սահմանվում յուրաքանչյուր նախարարի տեղն Արշակունյաց արքունիքում.**
  - 1) Զորանամակ
  - 2) Գահնամակ
  - 3) Հրովարտակ
  - 4) Գահացուցակ
- Ո՞ւմ որդին էր Գրիգորը.**
  - 1) Որմիզդի
  - 2) Շապուհի
  - 3) Արտաշիրի
  - 4) Անակի
- Գրիգորը քանի տարի է անցկացնում Խոր Վիրապի բանտում.**
  - 1) 17
  - 2) 13
  - 3) 21
  - 4) 10
- Ո՞ւմ տեսիլքի համաձայն էր, որ Տրդատ արքային միայն Գրիգորը կարող էր բուժել.**
  - 1) Աշխեն թագուհու
  - 2) Խոսրովիդուխտի
  - 3) Վարազդուխտի
  - 4) Հռիփսիմեի
- Ո՞ւմ գլխավորած ժողովն է Գրիգորին ձեռնադրել եպիսկոպոս.**
  - 1) Արիանոսի
  - 2) Շահակի
  - 3) Փառենի
  - 4) Ղևոնդիոսի

11. Թվարկվածներից որն է բաց թողնված ստորև բերված հատվածում. «Տրդատ Մեծը, Աշխեն թագուհին, Խորովիդուխտը և հայոց զորքը գնում են նրան ընդառաջ, հասնում են ... և մեծ պատիվներով դիմավորում կաթողիկոսին».

- 1) Ձիրավ՝ Նպատ լեռան ստորոտը
- 2) Տուրուբերան՝ Նեմրուֆ լեռան ստորոտը
- 3) Բագավան՝ Նպատ լեռան ստորոտը
- 4) Վաղարշապատ՝ Արարատի ստորոտը

12. Որտեղ է կառուցվել Իննակնյան Ս. Կարապետ եկեղեցին.

- 1) Վաղարշապատում
- 2) Դվինում
- 3) Նպատ լեռան լանջին
- 4) Քարքե լեռան լանջին

13. Որքան էր նախարարական հեծելազորի ընդհանուր թիվն ըստ Ջորանամակի.

- 1) 85000
- 2) 150000
- 3) 100000
- 4) 120000

14. Թվարկված նախարարական տներից որը հազարավորներից չէր.

- 1) Բզնունի
- 2) Սյունի
- 3) Բագրատունի
- 4) Խորխոռունի

15. Մեծ Հայքի որ նահանգում էր Ոստան Հայոց գավառը.

- 1) Վասպուրական
- 2) Սյունիք
- 3) Գուգարք
- 4) Այրարատ

16. Հայ հասարակությունը ինչ դասերից էր կազմված ավատատիրության ժամանակաշրջանում.

- 1) իշխաններ և ստրուկներ
- 2) ազատներ և անազատներ
- 3) նախարարներ և ճորտեր
- 4) հոգևորականներ և գյուղացիներ

17. Ո՞րն էր հիմնական արտադրող օղակը միջնադարյան Հայաստանում.

- 1) գյուղական համայնքը
- 2) քաղաքային բնակչությունը
- 3) հոգևորականությունը
- 4) զինվորականությունը

18. Ո՞վ է Հայաստանից մասնակցել Նիկեայի տիեզերական ժողովին.

- 1) Գրիգոր Լուսավորիչը
- 2) Վրթանես Ա Պարթևը
- 3) Գրիգորիսը
- 4) Արիստակեսը

19. Տրդատ III-ը ո՞ւմ էր նշանակել հազարապետ.

- 1) Արտավազդ Մանդակունուն
- 2) Օտա Ամատունուն
- 3) Սմբատ Բագրատունուն
- 4) Դատաբեն Բզնունուն

20. Ովքե՞ր էին Գրիգոր Լուսավորչի որդիները.

- 1) Գրիգորիսն ու Վրթանեսը
- 2) Վրթանեսն ու Արիստակեսը
- 3) Հուսիկն ու Արիստակեսը
- 4) Գրիգորիսն ու Արիստակեսը

21. Ինչ է հաստատվել Նիկեայի տիեզերական ժողովում.

- 1) «Միլանի հրովարտակը»
- 2) «Հայոց եկեղեցու աստիճանակարգությունը»
- 3) «Հավատո հանգանակը»
- 4) «Հավատի հրովարտակը»

22. Որտեղ է թաղվել Գրիգորիսը.

- 1) Ս. Էջմիածնում
- 2) Ս. Հռիփսիմեի բակում
- 3) Արցախի Ամարաս գյուղում
- 4) Տարոն գավառի Աշտիշատ գյուղում

23. Ո՞վ է կառուցել Ամարասի եկեղեցին.

- 1) Վրթանեսը
- 2) Ներսես Մեծը
- 3) Արիստակեսը
- 4) Գրիգոր Լուսավորիչը

24. Ո՞վ էր Ծովքի վերակացուն, որ սպանեց Արիստակես կաթողիկոսին.

- 1) Արիոբարզանը
- 2) Արքեղայոսը
- 3) Զարեհը
- 4) Մանկայոսը

25. Ո՞ր կաթողիկոսի սահմանած օրենքով Վաչե Մամիկոնյանը, հետագայում նաև Վարդան Մամիկոնյանը դասվեցին հայոց սրբերի շարքին.

- 1) Արիստակեսի
- 2) Վրթանեսի
- 3) Ներսես Մեծի
- 4) Հուսիկի

26. Որտեղ էր Տիրան արքան հանդիպել Մաժակ-Կեսարիայից վերադարձող Հուսիկ կաթողիկոսին.

- 1) Տարոնում
- 2) Տափերի կամրջի մոտ
- 3) Բնաբեղ գյուղում
- 4) Տայքում

27. Ո՞վ է ձերբակալել հայոց Տիրան արքային.

- 1) Ատրվշնասպ մարզպանը
- 2) Վարազ մարզպանը
- 3) Կոստանդինոս կայսրը
- 4) Սանեսան արքան

28. Պետական գործերից հեռանալուց հետո որտեղ բնակություն հաստատեց Տիրան արքան.

- 1) Օշականում
- 2) Բագառիճում
- 3) Կուաշում
- 4) Արտաշատում

29. Ո՞վ է հաջորդել Տիրան արքային.

- 1) Վարազդատը
- 2) Պապը
- 3) Արշակ II-ը
- 4) Վռամշապուհը

30. Ո՞ւմ միջնորդությամբ են Հայաստան վերադարձել Գնեւն ու Տիրիթը.

- 1) Հուսիկ Ա Պարթևի
- 2) Արշակ II-ի
- 3) Տիրանի
- 4) Ներսես Ա Պարթևի

31. Ո՞ր կաթողիկոսն է հրավիրել Հայոց եկեղեցու առաջին ժողովը.

1) Գրիգոր Լուսավորիչը	3) Հուսիկ Ա Պարթևը
2) Սահակ Ա Պարթևը	4) Ներսես Ա Պարթևը

32. Ո՞ր գավառում է կառուցվել Արշակավան քաղաքը.

1) Կոգովիտ	3) Բագրևանդ
2) Ոստան Հայոց	4) Նիգ

33. Որտեղ են վերաթաղել պարսիկներից ազատած հայ Արշակունի թագավորների աճյունները.

1) Անիում	3) Անգեղում
2) Աղծքում	4) Կուաշում

34. Ո՞ր բերդում էր ամրացել և պարսիկներին հերոսաբար դիմադրել Փառանձեմ թագուհին.

1) Արտագերս	3) Դարույնք
2) Անգեղ	4) Բնաբեղ

35. Ո՞ր գավառում էր գտնվում Դարույնք բերդը.

1) Ոստան Հայոց	3) Բագրևանդ
2) Կոգովիտ	4) Ծաղկոտն

36. Ո՞ր գավառում էր գտնվում Ձիրավի դաշտը.

1) Արտազ	3) Բագրևանդ
2) Ոստան Հայոց	4) Կոգովիտ

37. Որքան էր հայոց զորքի թիվը Ձիրավի ճակատամարտում.

1) ավելի քան 60 հազար	3) ավելի քան 90 հազար
2) մոտ 80 հազար	4) մոտ 120 հազար

38. Հայոց զորքի կաթողիկոսի ձեռնադրմամբ է հաստատվում Հայոց կաթողիկոսական աթոռի սկզբնական ինքնազխությունը.

1) Հուսիկ Ա Պարթևի	3) Սահակ Ա Պարթևի
2) Ներսես Ա Պարթևի	4) Հուսիկ-Շահակ Աղբիանոսյանի

39. Ի՞նչ կարևոր օրենք է սահմանել Վրթանես կաթողիկոսը.

- 1) Սահմանված օրենքով Նիկեայի տիեզերական ժողովում ընդունված «Հավատո հանգանակը» ավելացվել է Սբ Գրիգորիսի կանոնախմբին:
- 2) Օրենք է սահմանել անձնագրի հայրենասերներին սուրբ նահատակների շարքը դասելու մասին:
- 3) Օրենքով սահմանել է տասանորդը:
- 4) Օրենք է սահմանել, որով Գրիգորիսն արտաքսվել է Կասպից ծովի արևմտյան ափին գտնվող Մազքթաց երկիր:

40. Ո՞ր քաղաքում են հանդիպել Արշակ II-ն ու Կոստանդինոս II-ը և ամրապնդել հայ-հռոմեական դաշինքը.

1) Տարսոն	3) Մծբին
2) Մաժակ	4) Արշակավան

41. Ո՞վ էր հայոց սպարապետը քառամյա հայ-պարսկական պատերազմի ժամանակ.

1) Մուշեղ Մամիկոնյանը	3) Վարդան Մամիկոնյանը
2) Վասակ Մամիկոնյանը	4) Արտավազդ Մամիկոնյանը

42. Ո՞ր զորավարի գլխավորած զորաջոկատով Պապը վերադարձավ Հայաստան.

1) Տրայանոսի	3) Սմբատի
2) Տերենտիոսի	4) Մուշեղի

43. Ո՞ր անուններն են բաց թողնված ստորև. «Պապը տեր կանգնեց ..... գավառի ..... բերդում պահվող Արշակունյաց գանձերին».

1) Դարանաղյաց, Անի	3) Շիրակ, Անգեղ
2) Կոգովիտ, Դարույնք	4) Ծովք, Բնաբեղ

44. Ո՞ր լեռը բարձրացան Պապը և Ներսես կաթողիկոսը Ձիրավի ճակատամարտից առաջ.

1) Մասիս	3) Կապուտջուղ
2) Նպատ	4) Սիփան

45. Ո՞ր կայսեր հրամանով Պապին դավադրորեն սպանեցին.

1) Կոստանդինոս II-ի	3) Վաղեսի
2) Մորիկի	4) Հուստինիանոսի

46. Ո՞վ էր մտադրվել Մուշեղ Մամիկոնյանից խլել հայոց սպարապետի պաշտոնը.

1) Մերուժան Արծրունին	3) Բատ Սահառունին
2) Դատաբեն Բզնունին	4) Մանվել Մամիկոնյանը

47. Մինչ Արշակ III-ի գահակալումը ո՞ր Մամիկոնյան եղբայրներն են պարսից գերությունից ազատվում ու վերադառնում հայրենիք.

1) Վահան ու Վասակ	3) Գրիգոր և Դավիթ
2) Մուշեղ ու Արտավազդ	4) Մանվել և Կոմս

48. Ովքեր էին իրենց զինակիցներով հարձակվել Խոսրովին ձերբակալած պարսկական պահակախմբի վրա.

- 1) Գազավոն և Շավարշ Կամսարականները
- 2) Շավարշ Կամսարականը և Պարգև Ամատունի իշխանը
- 3) Խորեն Խորխոռունին և Պարգև Ամատունին
- 4) Թաթուլ Վանանդեցին և Գազավոն Կամսարականը

49. Ո՞ր նախարարական ընտանիքներն են վերականգնում իրենց տոհմական տիրույթները Վռամշապուհի օրոք.

- 1) Արծրունիներն ու Ռշտունիները
- 2) Կամսարականներն ու Ամատունիները
- 3) Մամիկոնյաններն ու Արծրունիները
- 4) Ռշտունիներն ու Բագրատունիները

50. Որտեղ է հուղարկավորված Մեսրոպ Մաշտոցը.

- 1) Վաղարշապատում
- 2) Հացեկացում
- 3) Աշտիշատում
- 4) Օշականում

51. Ո՞ր գավառում էր գտնվում Շահապիվանը.

- 1) Կոզովիտ
- 2) Տարոն
- 3) Բագրևանդ
- 4) Ծաղկոտն

52. Ո՞վ է Հազկերտ II-ի հանձնարարականով Արևելյան Հայաստանում անցկացրել աշխարհագիր.

- 1) Վռամշապուհը
- 2) Դենշապուհը
- 3) Վեհմիհրշապուհը
- 4) Ատրվշնասպը

53. Ո՞վ է գլխավորել Արտաշատի եկեղեցական ժողովը.

- 1) Հովհաննես Ա Մանդակունին
- 2) Հովսեփ Ա Վայոցձորցին
- 3) Գյուտ կաթողիկոսը
- 4) Հովհաննես Բ Գաբրելենացին

54. Ո՞ր գավառում էր գտնվում Անգղ ավանը.

- 1) Արտազ
- 2) Կոզովիտ
- 3) Բագրևանդ
- 4) Ծաղկոտն

55. Ո՞վ էր Վարդանանց ապստամբության ժամանակ Հայոց աշխարհն Ատրպատականի կողմից պաշտպանելու նպատակով հարավ շարժված գնդի հրամանատարը.

- 1) Վարդան Մամիկոնյանը
- 2) Ներշապուհ Արծրունին
- 3) Վասակ Սյունին
- 4) Խորեն Խորխոռունին

56. Ո՞ւմ հետ էին դաշինք կնքել Ճորա պահակից Վարդան Մամիկոնյանի ուղարկած դեսպանները.

- 1) ալանների
- 2) հոների
- 3) քուշանների
- 4) աղվանների

57. Որքան էր հայոց զորքի թիվը Ավարայրի ճակատամարտում.

- 1) 166 հազար
- 2) 85 հազար
- 3) 66 հազար
- 4) 56 հազար

58. Ո՞ր գավառում էր գտնվում Ավարայրի դաշտը.

1) Ծաղկոտն	3) Բագրևանդ
2) Կոզովխտ	4) Արտազ

59. Որքան էր Սուրբ Վարդանանց նահատակների թիվը.

1) 1136	2) 1036	3) 1306	4) 3544

60. Ինչ որոշում կայացվեց Արտաշատի եկեղեցական ժողովում.

- 1) համաձայնել Բյուզանդիայի՝ քաղկեդոնականություն ընդունելու պահանջին
- 2) համաձայնել Սասանյան Պարսկաստանի՝ զրադաշտականություն ընդունելու պահանջին
- 3) մերժել Բյուզանդիայի՝ քաղկեդոնականություն ընդունելու պահանջը
- 4) մերժել Սասանյան Պարսկաստանի՝ զրադաշտականություն ընդունելու պահանջը

61. Շահապիվանի ժողովը քանի կանոն էր ընդունել.

1) 12	2) 15	3) 20	4) 25

62. Հայոց գունդը, հայ նախարարներն ու նրանց ուղեկցող մոզերը, գալով Հայաստան, որտեղ են բանակել.

- 1) Տարոն գավառի Աշտիշատ ավանում
- 2) Ծաղկոտն գավառի Անգղ ավանում
- 3) Արտազ գավառի Ավարայրի դաշտում
- 4) Կարնո գավառի Արծաթի գյուղում

63. Ո՞վ էր պարսից զորքերի հրամանատարը Ավարայրի ճակատամարտում.

1) Ատրվշնասալը	3) Մուշկան Նյուսալավուրտը
2) Պերոզը	4) Հազարավուխտը

64. Որքան էր պարսիկների կորուստը Ավարայրի ճակատամարտում.

1) 1036	3) 3400
2) 3454	4) 3544

65. Որտեղ էր ընդունվել Վահանանց ապստամբությունը սկսելու մասին որոշումը.

1) Վանանդում	3) Տարոնում
2) Ծաղկոտնում	4) Շիրակում

66. Ո՞վ էր Վահանանց ապստամբության սկզբում մարզպան նշանակվել.

1) Սմբատ Բագրատունին	3) Վահան Մամիկոնյանը
2) Սահակ Բագրատունին	4) Վասակ Մամիկոնյանը

67. Ո՞ր գավառում էր գտնվում Բողբերդ ամրոցը.

1) Արշարունիք	3) Արագածոտն
2) Բասեն	4) Մասյացոտն

68. Ո՞ր գավառում էր գտնվում Ակոռի գյուղը.

1) Մասյացոտն	3) Արագածոտն
2) Բասեն	4) Արշարունիք

69. Ո՞վ էր հայոց կաթողիկոսը 461–478 թթ.

1) Հովսեփ Ա Վայոցձորցի	3) Հովհաննես Ա Մանդակունի
2) Գյուտ	4) Հովհաննես Բ Գաբեղենացի

70. Արևելյան Վրաստանում ո՞վ էր ապստամբել պարսիկների դեմ.

1) Վազգեն Բդեշխը	3) Գեորգի III-ը
2) Վախթանգ Գորգասալը	4) Դավիթ Շինարարը

71. Ո՞ւմ կինն էր սուրբ Շուշանիկը.

1) Վարդան Մամիկոնյանի	3) Վախթանգ Գորգասալի
2) Աշուշա բդեշխի	4) Վազգեն բդեշխի

72. Ո՞վ էր պարսից արքունիքում պատանդ մնացած Վահան Մամիկոնյանի եղբայրը.

1) Վասակը	3) Վարդը
2) Համազասպը	4) Մանվելը

73. Ո՞ր ճակատամարտում է զոհվել մարզպան Ատրվշնասպը.

1) Ակոռիի	3) Ճարմանայի
2) Ներսեհապատի	4) Ավարայրի

74. Պարսկաստանից վերադառնալով՝ որտե՞ղ հաստատվեց Վահան Մամիկոնյանը.

1) Արտաշատում	3) Տայքում
2) Դվինում	4) Վաղարշապատում

75. Ո՞ր ժողովում է ընդունվել «Սահմանադրություն կանոնական»-ը.

1) Ադունի	3) Աշտիշատի
2) Շահապիվանի	4) Դվինի II

76. Ո՞ր ժողովն էր ընդունել Քրիստոսի՝ «մի անձ, երկու բնություն» բացատրությունը.

1) Նիկեայի	3) Տիզբոնի
2) Դվինի I	4) Քաղկեդոնի

77. Ո՞վ է գումարել Դվինի I ժողովը.

1) Հովհաննես Ա Մանդակունին	3) Ներսես Բ Բագրևանդացին
2) Հովհաննես Բ Գաբեղենացին	4) Բաբգեն Ա-ն

78. Ո՞վ էր Արևելյան Հայաստանի մարզպանը VI դ. սկզբին.

1) Դավիթ Սահառունին	3) Վասակ Մամիկոնյանը
2) Վարդ Պատրիկը	4) Վարդան Մամիկոնյանը

79. Բյուզանդական իր զորավարին է ճակատամարտում սպանել Արտավան Արշակունին.

1) Ակակիոս	3) Սիտտաս
2) Բուզես	4) Մավրիկիոս

80. Ո՞վ է գլխավորել Դվինի II ժողովը.

1) Հովհաննես Բ Գաբելենացին	3) Բաբգեն Ա-ն
2) Հովհաննես Ա Մանդակունին	4) Ներսես Բ Բագրևանդացին

81. Ի՞նչ էր խոստացել Վահրամ Չուբինը Մուշեղ Մամիկոնյանին ռազմական օգնության դիմաց.

- 1) նրան հանձնել սպարապետի պաշտոնը
- 2) նրան հանձնել մարզպանի պաշտոնը
- 3) վերականգնել հայոց թագավորությունը
- 4) միավորել երկու մասի բաժանված Հայաստանը

82. Հայոց արևելից կողմերում վերականգնված թագավորությունում իր տոհմից սերող ներկայացուցիչն էր իշխում.

1) Մամիկոնյան	3) Հայկազուն-Սիսակյան
2) Հայկազուն-Երվանդական	4) Հասան-Ջալալյաններ

83. Ո՞վ էր գլխավորում Հայաստանի վերամիավորման գործը մինչև 630-ական թվականների վերջը.

1) Դավիթ Սահառունին	3) Վարազտիրոց Բագրատունին
2) ՄԺԺ Գնունին	4) Կոմիտաս Մամիկոնյանը

84. Ո՞ր գավառում էր գտնվում Արծափ ամրոցը.

1) Ծաղկոտն	3) Բասեն
2) Կոզովիտ	4) Ռշտունիք

85. Ո՞ւմ դեմ մղված պայքարում է զոհվել հայոց իշխան Գրիգոր Մամիկոնյանը.

1) հոների	3) արաբների
2) խազարների	4) ալանների

86. Ո՞վ էր գլխավորում Սասանյան Պարսկաստանի դեմ մղվող հայ ժողովրդի պայքարը Տարոնում VII դ. սկզբին.

1) Վահան իշխանը	3) Գրիգոր Մամիկոնյանը
2) Վասակ Մամիկոնյանը	4) Աշոտ Արծրունին

87. Ո՞վ փոխարինեց իշխան Դավիթ Սահառունուն.

1) Սմբատ Բագրատունին	3) Սահակ Բագրատունին
2) Թեոդորոս Ռշտունին	4) Վարդ Պատրիկը

88. 636 թ. բյուզանդական զորքերը որտե՞ղ պարտություն կրեցին արաբներից.

1) Միջագետքում	3) Յարմուք գետի ափին
2) Քադիսիայի մոտ	4) Ախթամարի մոտ

89. Որքան էր կազմում արաբների առաջին արշավանքի ժամանակ Դվինից գերեվարված հայերի թիվը.

1) 35 հազար	3) 80 հազար
2) 45 հազար	4) 25 հազար

90. Հայոց իշխանի պաշտոնում ո՞վ հաջորդեց Թեոդորոս Ռշտունուն.

1) Դավիթ Սահառունին	3) Սմբատ Բագրատունին
2) Գրիգոր Մամիկոնյանը	4) Համազասպ Մամիկոնյանը

91. Հայոց ո՞ր պատմիչն է Համազասպ Մամիկոնյանին բնութագրում որպես առաքինի, ընթերցասեր, ուսումնասեր այր.

1) Ղևոնդը	3) Մովսես Կաղանկատվացին
2) Սեբեոսը	4) Թովմա Արծրունին

92. Ո՞վ է հաջորդել Հայոց իշխան Գրիգոր Մամիկոնյանին.

1) Սմբատ Բագրատունին	3) Մանվել Մամիկոնյանը
2) Աշոտ Բագրատունին	4) Ներսեհ Կամսարականը

93. Ներսեհ Կամսարականի օրոք կառուցվել է.

1) Զվարթնոցի տաճարը	3) Մրենի եկեղեցին
2) Թալինի եկեղեցին	4) Արունի եկեղեցին

94. Ո՞ր տոհմի ներկայացուցիչներն էին հիմնականում զբաղեցնում հայոց իշխանի և հայոց սպարապետի պաշտոններն արաբական տիրապետության շրջանում.

1) Կամսարական	3) Արծրունի
2) Մամիկոնյան	4) Բագրատունի

95. Ո՞ր գավառում էր գտնվում Գուկանք գյուղը.

1) Ռշտունիք	3) Շիրակ
2) Վանանդ	4) Բագրևանդ

96. Ովքե՞ր են գլխավորել 748–750 թթ. հակաարաբական ապստամբությունը.

- 1) Արտավազդ և Մուշեղ Մամիկոնյաններ
- 2) Աշոտ և Դավիթ Բագրատունիներ
- 3) Աշոտ և Գուրգեն Արծրունիներ
- 4) Գրիգոր և Դավիթ Մամիկոնյաններ

97. Ո՞ր ամրոցում էին ամրացել և Աշոտ Արծրունու գլխավորությամբ արաբներին հերոսաբար դիմադրել վասպուրականցիները.

1) Արտագերս	3) Քթիշ
2) Նկան	4) Դարույնք

98. Հայաստանում Բուդայի հետ կանչվելուց հետո ո՞վ նշանակվեց հայոց իշխան և սպարապետ.

1) Սմբատ Բագրատունին	3) Աշոտ Բագրատունին
2) Աբաս Բագրատունին	4) Աշոտ Մսակերը

99. Թվարկվածներից ո՞վ է ստացել «պատրիկ-կյուրապաղատի» աստիճան.

1) Դավիթ Սահառունին	3) Գագիկ Արծրունին
2) Սմբատ Բագրատունին	4) Վարդ Պատրիկը

100. Ո՞վ էր գլխավորում արաբների դեմ ուղղված 703 թ. ապստամբությունը.

1) Աշոտ Բագրատունին	3) Մուշեղ Մամիկոնյանը
2) Սմբատ Բագրատունին	4) Արտավազդ Մամիկոնյանը

101. Որքան էր Ակողի գյուղի մոտ Սմբատ Բագրատունու 2000-անոց այրուծիին հասած արաբական պատժիչ ջոկատի թիվը.

1) 2500	2) 3000	3) 4000	4) 5000

102. Արճեշի ճակատամարտում զոհվել են.

1) 4 իշխաններ և 1500 ռամիկներ	3) 5 իշխաններ և 2300 ռամիկներ
2) 4 իշխաններ և 3000 ռամիկներ	4) 3 իշխաններ և 2500 ռամիկներ

103. Աշոտ Մսակերի մահից հետո իշխանաց իշխանի պաշտոնն անցավ.

1) Բագարատ Բագրատունուն	3) Սմբատ Բագրատունուն
2) Աշոտ Բագրատունուն	4) Դավիթ Բագրատունուն

104. Որքան էր հայոց բանակի թվաքանակը հայոց իշխանաց իշխան Աշոտ Բագրատունու օրոք.

1) 20 հազար	2) 80 հազար	3) 60 հազար	4) 40 հազար

105. Հայոց ո՞ր կաթողիկոսն է Աշոտ I Բագրատունուն օժել հայոց թագավոր.

1) Գևորգ Գառնեցին	3) Զաքարիա Զագեցին
2) Անանիա Մոկացին	4) Հովհաննես Դրասխանակերտցին

106. Ո՞ր բերդում էր ամրացել և Յուսուֆին մոտ մեկ տարի դիմադրել Սմբատ I-ը.

1) Երնջակ	3) Կապույտ
2) Արտագերս	4) Դարույնք

107. Ի՞նչ որոշեց Շիրակավանի եկեղեցական ժողովը.

- 1) մերժեց հայկական եկեղեցին բյուզանդականի հետ միավորելու առաջարկը
- 2) ընդունեց հայկական եկեղեցին բյուզանդականի հետ միավորելու առաջարկը
- 3) ընդունեց բյուզանդական եկեղեցուց Հայոց եկեղեցու բաժանման փաստը
- 4) ճանաչեց Հայոց եկեղեցուց վրաց եկեղեցու բաժանման փաստը

108. 869 թ. ռվ է հրավիրել նշանավոր հայ իշխանների հատուկ ժողով.

1) Անանիա Մոկացին	3) Զաքարիա Զագեցին
2) Սահակ Զորափորցին	4) Գևորգ Գառնեցին

109. Նշված կայսրերից ռվ է համարվում Մակեդոնական (Հայկական) հարստության հիմնադիրը Բյուզանդիայում.

1) Կոստանդին Մոնոմախը	3) Հուստինիանոսը
2) Վասիլ I-ը	4) Մորիկը

110. Ատրպատականի ռր ամիրայի հետ համագործակցեց Գագիկ Արծրունին.

1) Ավշինի	3) Բուղայի
2) Յուսուֆի	4) Աբուսեթի

111. Յուսուֆը հայոց թագավոր Սմբատին կալանավորելուց հետո ուղարկեց՝

1) Անիի բանտ	3) Անհուշ բերդ
2) Կապույտ բերդ	4) Դվինի բանտ

112. Հայոց երկրի ուժերն ավելի պառակտելու նպատակով Սմբատ I-ի մահից հետո արաբները ռմ հռչակեցին Հայաստանի թագավոր.

- 1) Աշոտ Երկաթի հորեղբորորդուն՝ Աշոտ սպարապետին
- 2) Աշոտ Երկաթի եղբորորդուն՝ Աշոտ սպարապետին
- 3) Աշոտ I-ի հորեղբորորդուն՝ Սմբատ սպարապետին
- 4) Աշոտ Երկաթի եղբորը՝ Աբասին

113. Սևանի ճակատամարտից հետո նահանջող արաբներին ռմ ջոկատը նոր ջարդ տվեց.

1) Գևորգ իշխանի	3) Գագիկ Արծրունու
2) Աշոտ իշխանի	4) Աբասի

114. Բագրատունի ռր արքան է Կարսը դարձրել մայրաքաղաք.

1) Աշոտ I-ը	2) Աբասը	3) Աշոտ II-ը	4) Սմբատ I-ը

115. Հայոց ռր թագուհին է հիմնել Հաղպատի և Սանահինի նշանավոր վանքերը.

1) Խոսրովանույշ	3) Կատրամիդե
2) Խոսրովիդուխտ	4) Վարազդուխտ

116. Հայոց ռր կաթողիկոսն է Աշոտ III-ին օժել հայոց թագավոր.

1) Պետրոս Գետադարձը	3) Խաչիկ Ա-ն
2) Հովհաննես Դրասխանակերտցին	4) Անանիա Մոկացին

117. Հայոց ռր թագուհին է կառուցել Անիի Կաթողիկե եկեղեցին.

1) Փառանձեմը	3) Կատրամիդեն
2) Վարազդուխտը	4) Խոսրովանույշը

118. Ո՞վ էր Անիի Կաթողիկե եկեղեցու ճարտարապետը.

1) Մոմիկը	3) Մանվելը
2) Տրդատը	4) Պողոսը

119. Ո՞ր գավառներն էր Վասպուրականից անջատել և իր թագավորությանը միացրել Գագիկ I-ը.

1) Կոգովիտ և Նախճավան	3) Արտազ և Ծաղկոտն
2) Կոգովիտ և Բագրևանդ	4) Կոգովիտ և Ծաղկոտն

120. Ինչպե՞ս է կոչվում Անի քաղաքի պարիսպների երկրորդ գիծը.

1) Աշոտաշեն	3) Սմբատաշեն
2) Բարձրաշեն	4) Մարմարաշեն

121. Դվինը ո՞ր թագավորի օրոք միացվեց Բագրատունյաց թագավորությանը.

1) Սմբատ I-ի	3) Գագիկ I-ի
2) Աշոտ II-ի	4) Սմբատ II-ի

122. Ո՞ր տոհմի ներկայացուցիչներն էին վարում հայոց սպարապետի պաշտոնը Անիի թագավորությունում X դ. վերջերից.

1) Բագրատունի	3) Պահլավունի
2) Մարզպետունի	4) Արծրունի

123. Արիեստագործության ո՞ր ճյուղից են առանձնացել դարբնությունը, ոսկերչությունը, զինագործությունը.

1) կաշեգործություն	3) մետաղագործություն
2) մանածագործություն	4) հյուսնություն

124. Ո՞ր իշխանական տոհմի ներկայացուցիչներն են կառուցել Մարմաշենը.

1) Զաքարյան	2) Պռոշյան	3) Պահլավունի	4) Վաչուտյան

125. Հայաստանի ո՞ր տարածքն էր որդան կարմիր հոջակավոր ներկի արտադրության կենտրոնը.

1) Վանն իր շրջակայքով	3) Դվինն իր շրջակայքով
2) Անին իր շրջակայքով	4) Կարսն իր շրջակայքով

126. Քանի՞ գյուղ էր պատկանում Տաթևի վանքին X դարի սկզբներին.

1) 20	2) 25	3) 19	4) 22

127. Ո՞ւմ էր անմիջականորեն ենթարկվում արքունական գունդը.

1) թագավորին	3) սպարապետին
2) իշխանաց իշխանին	4) հազարապետին

128. Բագրատունյաց Հայաստանում զործակալություններն էին հատկապես կարևոր.

- 1) իշխանաց իշխանի և հայոց սպարապետի
- 2) թագադիր ասպետի ու իշխանաց իշխանի
- 3) սպարապետի և գլխավոր դատավորի
- 4) հայոց իշխանի և սպարապետի

129. Ո՞վ էր Վանանդի թագավորության հիմնադիրը.

- 1) Աբաս Բագրատունին
- 2) Գուրգեն Բագրատունին
- 3) Գագիկ Բագրատունին
- 4) Մուշեղ Բագրատունին

130. Ո՞վ էր Տաշիր-Ձորագետի թագավորության հիմնադիրը.

- 1) Գուրգեն Բագրատունին
- 2) Սմբատը
- 3) Դավիթ Անհողինը
- 4) Մուշեղ Բագրատունին

131. Այժմյան զորքադաշտի մոտ են պատմական Լոռի բերդաքաղաքի ավերակները.

- 1) Վանաձոր
- 2) Ստեփանավան
- 3) Տաշիր
- 4) Թբիլիսի

132. Ո՞ր թագավորի օրոք է Վասպուրականը հասել տնտեսական ու մշակութային վերելքի.

- 1) Գագիկ Արծրունու
- 2) Աբուսահլ Արծրունու
- 3) Գուրգեն Արծրունու
- 4) Սենեքերիմ Արծրունու

133. Հայաստանից ո՞վ էր մասնակցում Տրապիզոնի բյուզանդա-վրացական բանակցություններին.

- 1) Հովհաննես-Սմբատը
- 2) Պետրոս Գետադարձը
- 3) Վահրամ Պահլավունին
- 4) Գագիկ II-ը

134. Ո՞վ էր Վասպուրականի վերջին թագավորը.

- 1) Գուրգեն Արծրունին
- 2) Աշոտ Արծրունին
- 3) Աբուսահլ Արծրունին
- 4) Սենեքերիմ Արծրունին

135. Բագրատունի զորքայի օրոք է առաջացել Սյունիքի թագավորությունը.

- 1) Գագիկ I-ի
- 2) Սմբատ II-ի
- 3) Աշոտ III-ի
- 4) Աբասի

136. Տայք նահանգի պատկանելության խնդրի շուրջ Բյուզանդիայի և Վրաստանի միջև բանակցությունները սկսվեցին՝

- 1) Անիում
- 2) Տրապիզոնում
- 3) Կ. Պոլսում
- 4) Թիֆլիսում

137. Ո՞ր տարածքները բաժին հասան հոր գահը ժառանգած Հովհաննես Սմբատին.

- 1) Գուգարքն ու Կղարջքը
- 2) Անի քաղաքն ու Գուգարքը
- 3) Անի քաղաքն ու Շիրակը
- 4) Սևանի ավազանը, Գուգարքը և որոշ այլ գավառներ

138. Ո՞ւմ միջնորդությամբ հարթվեց Գագիկ I-ի որդիների միջև ծագած գահակալական պայքարը.

- 1) Վահրամ Պահլավունու և Գուգարքի բղեշխի
- 2) Վահրամ Պահլավունու և վրաց թագավորի
- 3) Վահրամ Պահլավունու և Պետրոս կաթողիկոսի
- 4) վրաց թագավորի և Վեստ Սարգսի

139. Կյուրիկյան թագավորությունը որ թագավորի օրոք հասավ իր առավելագույն հզորությանը.

- 1) Աբասի
- 2) Վասակի
- 3) Դավիթ Անհողինի
- 4) Սմբատի

140. Դավիթ Անհողինը որ տարածքների հաշվին ընդարձակեց իր թագավորության սահմանները.

- 1) Գանձակի և Արցախի գավառների
- 2) Գանձակի և Թիֆլիսի ամիրայությունների
- 3) Աղվանքի և Թիֆլիսի ամիրայությունների
- 4) Գուգարքի և Թիֆլիսի ամիրայությունների

141. Որքան էր Վասպուրականի թագավորության բնակչությունը.

- 1) կես միլիոն
- 2) մեկ միլիոն
- 3) երկու միլիոն
- 4) երեք միլիոն

142. Ըստ Մատթեոս Ուռհայեցու՝ ո՞ւմ անցավ Անիի Բագրատունիների «շահնշահ» տիտղոսը.

- 1) Գագիկ Աբասյանին
- 2) Գագիկ Արծրունուն
- 3) Դավիթ Անհողինին
- 4) Սմբատ Աշոտյանին

143. Ո՞վ էր գլխավորում սելջուկ-թուրքերի III արշավանքը.

- 1) Ալի-Ասլան սուլթանը
- 2) Տուղրիլ բեկը
- 3) Գթլմուշը
- 4) Իբրահիմը

144. Տաշիր-Ձորագետի Կյուրիկյան թագավորությունում ո՞վ է հաջորդել Դավիթ Անհողինին.

- 1) որդին՝ Կյուրիկեն
- 2) եղբայրը՝ Աշոտը
- 3) եղբայրը՝ Սմբատը
- 4) եղբայրը՝ Վասակը

145. Ո՞վ էր գլխավորում սելջուկ-թուրքերի չորրորդ արշավանքը Հայաստան.

1) Գթլմուշը	3) Իբրահիմը
2) Ալփ-Ասլանը	4) Տուղրիլը

146. Վրաց իր գահակալի օրոք է Սարգիս Զաքարյանը ստացել ամիրսպասալարի պաշտոնը.

1) Դավիթ Շինարար	3) Թամար թագուհի
2) Գեորգի III	4) Գեորգի Լաշա

147. Քանի՞ ամիս Կարինը հերոսաբար դիմադրեց մոնղոլներին.

1) շուրջ ինն ամիս	3) շուրջ տասն ամիս
2) շուրջ երկու ամիս	4) շուրջ մեկ տարի

148. Որքան էր մոնղոլական բանակի թիվը 1236 թ. արշավանքի ժամանակ.

1) 60 հազար	3) 30 հազար
2) 40 հազար	4) 20 հազար

149. Զաքարյանների երրորդ ճյուղի հիմնադիրն էր՝

- 1) Սարգիս Զաքարյանի եղբայր Վաչեն
- 2) Սարգիս Զաքարյանի եղբայր Վահրամը
- 3) Իվանե Զաքարյանը
- 4) Իվանե Զաքարյանի եղբորորդի Վահրամը

150. Զաքարե Զաքարյանի կրտսեր եղբայր Իվանեն ինչ պաշտոն ստանձնեց.

1) աթաբեկի	3) հազարապետի
2) ամիրսպասալարի	4) իշխանաց իշխանի

151. Հայաստանից Վրաստան արտագաղթած հայերի համար Դավիթ Շինարարը իր քաղաքը հիմնեց.

1) Բաթում	3) Գորի
2) Լոռի	4) Փոթի

152. Ստորև նշված տարածքներից ի՞րը չի մտել Վահրամյանների իշխանության մեջ:

1) Զավախք	3) Գարդման
2) Փառխոս	4) Տավուշ

153. Որտե՞ղ էր գտնվում Կիլիկիան.

1) Փոքր Ասիայի հարավ-արևմուտքում	3) Փոքր Ասիայի հյուսիս-արևելքում
2) Փոքր Ասիայի հյուսիս-արևմուտքում	4) Փոքր Ասիայի հարավ-արևելքում

154. Կիլիկիայի իր մասն էր զբաղեցնում Դաշտային Կիլիկիան.

1) հարավարևմտյան	3) հարավարևելյան
2) հյուսիսարևելյան	4) հյուսիսարևմտյան

155. Հայոց ճիշդ կաթողիկոսն է Կիլիկիայում և հարակից շրջաններում X դարում եպիսկոպոսական թեմեր հիմնել.

1) Հովհաննես Դրասխանակերտցին	3) Գրիգոր Զ Ապիրատը
2) Անանիա Մոկացին	4) Խաչիկ Ա-ն

156. Իր թագավորության դիմաց ճիշդ էր բերդաքաղաքն էր Բյուզանդիայից ստացել Կարսի թագավոր Գագիկ Աբասյանը.

1) Պիզու	3) Ծամնդավ
2) Վահկա	4) Հռոմկլա

157. Ո՞րն էր Ռուբեն I-ի նստավայրը.

1) Կոռոմոզուլը	3) Անավարզան
2) Վահկան	4) Տարսունը

158. Խաչակիրների կողմից Եդեսիան գրավելու ժամանակ սպանվեց քաղաքի հայազգի կառավարիչ՝

1) Գագիկ II-ը	3) Փիլարտոս Վարաժնունին
2) Թորոս Կյուրապաղատը	4) Դավիթ Կյուրապաղատը

159. Ո՞վ է հաջորդել Ռուբեն I-ին.

1) Կոստանդինը	3) Թորոս I-ը
2) Լևոն I-ը	4) Թորոս II-ը

160. Լեոնային Կիլիկիայի ճիշդ էր բերդը գրավեցին հայերը 1098 թ.

1) Լամբրոն	3) Հռոմկլա
2) Լևոնկլա	4) Վահկա

161. Կիլիկիայի ճիշդ էր բերդաքաղաքում էր հաստատվել Գագիկ II-ը.

1) Պիզու	3) Կոռիկոս
2) Ծամնդավ	4) Կոռոմոզուլ

162. Ապղլարիպ Արծրունին Լամբրոն ամրոցը և նրա շրջակա գյուղերը ճիշդ էր նվիրեց.

1) Օշին իշխանին	3) Կոստանդինին
2) Փիլարտոս Վարաժնունուն	4) Ռուբեն իշխանին

163. Ո՞ր բերդաքաղաքն է իշխանանիստ դարձրել Թորոս I-ը.

1) Վահկա	3) Տարսուն
2) Անավարզա	4) Կոռոմոզուլ

164. Կիլիկյան ճիշդ էր գահակալն է վերականգնել Կիլիկիայի հայկական պետությունը.

1) Թորոս II-ը	2) Լևոն I-ը	3) Մլեհը	4) Թորոս I-ը

165. Թորոս II-ի ջանքերով որտե՞ղ հաստատվեց Հայոց կաթողիկոսական աթոռը.

1) Ծովքում	2) Հռոմկլայում	3) Սիսում	4) Ծամնդավում

166. Մլեհը Կիլիկիայի հայոց պետության նոր մայրաքաղաք դարձրեց՝

- 1) Անավարզան   2) Տարսունը   3) Մսիսը   4) Սիսը

167. Ո՞ր քաղաքում է թագավոր օծվել Լևոն II Ռուբինյանը.

- 1) Ադանա   2) Սիս   3) Տարսուն   4) Մարաշ

168. Կիլիկյան դր արքան է հայտնի որպես Մեծագործ.

- 1) Լևոն I-ը   3) Հեթում I-ը
2) Հեթում II-ը   4) Լևոն III-ը

169. Անտիոքը գրավելուց հետո Լևոն I-ը ո՞ւմ հանձնեց տեղի իշխանությունը.

- 1) Ֆիլիպին   3) Բոհեմունդ III-ին
2) Ռայմոնդ-Ռուբենին   4) Լևոն II-ը

170. Լևոն I իշխանի որդիներից ում մահապատժի ենթարկեցին.

- 1) Մլեհին   3) Ռուբենին
2) Թորոսին   4) Ստեփանենին

171. Թորոսի և Գող Վասիլի միացյալ զորքերը դր ճակատամարտում ծանր պարտության մատնեցին Իկոնիայի սելջուկյան զորքերին.

- 1) Մամեստիայի   3) Բերդուսի
2) Միրիոկեֆալոնի   4) Մանիի

172. Թորոս I-ինը ում որդիներից լուծեց Գագիկ II թագավորի սպանության վրեժը.

- 1) Կոստանդին Մոնոմախի   3) Մանդալեի
2) Վասիլ II-ի   4) Բոհեմունդի

173. Թվարկվածներից ով չէր նշանակվել գահաժառանգ Ջաբելի խնամակալ.

- 1) Կոստանդին Գունդատաբլը   3) Հովհաննես Սսեցին
2) Գրիգոր Զ Ապիրատը   4) Ատան պայլը

174. Կիլիկյան դր գահակալն է Հայոց կաթողիկոսական աթոռը տեղափոխել Սիս.

- 1) Հեթում I-ը   3) Լևոն II-ը
2) Լևոն I-ը   4) Հեթում II-ը

175. Լևոն IV-ից հետո ով ժառանգեց կիլիկյան գահը.

- 1) Գվիդոն Լուսինյանը   3) Լևոն V-ը
2) Հեթում III-ը   4) Օշինը

176. Հայ-եգիպտական զորքերի միջև վճռական ճակատամարտը տեղի ունցավ՝

- 1) Սև լեռների մոտ՝ Մառի կոչված վայրում
2) Սև լեռների մոտ՝ Մոավ կոչված վայրում
3) Տավրոսյան լեռներում՝ Չմանկատուկ վայրում
4) Տավրոսյան լեռներում՝ Մառի կոչված վայրում

177. Չմանկատուկի ճակատամարտում մոնղոլական հորդաները ծանր պարտության մատնեցին՝

1) Իկոնիայի սուլթանությանը	3) Տրիպոլիի կոմսությանը
2) Եգիպտոսի մամլուքներին	4) Անտիոքի դքսությանը

178. Ո՞վ էր Կիլիկյան Հայաստանի արքունիքում զբաղեցնում կանցլերի պաշտոնը 1260–1289 թթ.

1) Վահրամ Բարունին	3) Ներսես Լամբրոնացին
3) Սմբատ Գունդստաբլը	4) Ատան պայլը

179. Կիլիկյան Հայաստանը ռազմադաշտ կարող էր դուրս բերել մինչև՝

1) 50–60 հազար զինվոր	3) 80–100 հազար զինվոր
2) 120–140 հազար զինվոր	4) 20–40 հազար զինվոր

180. Ովքեր էին գլխավորում Հայոց կաթողիկոսական աթոռը Ս. Էջմիածնում վերահաստատելու գործը.

- 1) Թովմա Մեծոփեցին և Կիրակոս Վիրապեցին
- 2) Հովհաննես Հերմոնացին և Թովմա Մեծոփեցին
- 3) Հովհաննես Հերմոնացին և Կիրակոս Վիրապեցին
- 4) Թովմա Մեծոփեցին և Գրիգոր կաթողիկոսը

181. Մերձավոր Արևելքի հայության կրոնական ու աշխարհիկ կյանքը կարգավորում էր՝

1) Սսի կաթողիկոսությունը	3) Գանձասարի կաթողիկոսությունը
2) Երուսաղեմի հայոց պատրիարքությունը	4) Աղվանից եկեղեցին

182. Որքան հայ է գաղթեցվել շահ Աբասի հրամանով.

1) մոտ 400 հազար	3) մոտ 600 հազար
2) մոտ 300 հազար	4) մոտ 200 հազար

183. Որտեղ է հիմնադրվել Օսմանյան պետությունը.

1) Փոքր Ասիայի հարավում	3) Փոքր Ասիայի հյուսիսում
2) Փոքր Ասիայի արևմտյան մասում	4) Միջին Ասիայի հարավում

184. Ո՞ւմ օրոք է հայոց թագավոր օծվել Սմբատ Արծրունին.

1) Իսքանդար Կարա–կոյունլուի	3) Կարա–Յուսուֆի
2) Ջահանշահի	4) Լենկ Թեմուրի

185. Ո՞վ է հրավիրել 1547 թ. Էջմիածնի գաղտնի խորհրդակցությունը.

1) Միքայել Սեբաստացին	3) Զաքարիա Աղթամարցին
2) Ստեփաննոս Սալմաստեցին	4) Ստեփաննոս Աղթամարցին

186. Ո՞վ էր գլխավորում 1562 թ. Վենետիկ մեկնած պատվիրակությունը.

1) Ստեփաննոս Աղթամարցին	3) Աբգար Թոխաթեցին
2) Միքայել Սեբաստացին	4) Ստեփաննոս Սալմաստեցին

187. Ո՞ր գավառում քրիստոնեություն քարոզելիս Մաշտոցը մտադրվեց գտնելու կամ ստեղծելու հայերենի նշանագրերը.

1) Տարոն	3) Նախիջևան
2) Խաչեն	4) Գողթն

188. Ո՞վ է հղկել, գեղագրել Մաշտոցի ստեղծած նշանագրերը.

1) Հռոփանոսը	3) Կորյունը
2) Փիլոստրատոսը	4) Դանիել եպիսկոպոսը

189. Ո՞րն է Սուրբ Գրքից հայերեն թարգմանված և գրված առաջին նախադասությունը.

- 1) «Լաւ է կոյր աջօք, քան կոյր մտօք»:
- 2) «Մահ ոչ իմացեալ մահ է, մահ իմացեալ՝ անմահութիւն»:
- 3) «Ո՞ւր հասանէ գիտութիւն, ուր ոչ հասանէ բնութիւն»:
- 4) «Ճանաչել զիմաստութիւն եւ զխրատ, իմանալ զբանս հանճարոյ»:

190. Հայաստանի ո՞ր քաղաքում է հիմնադրվել առաջին բարձրագույն դպրոցը.

1) Արտաշատում	3) Ամարատում
2) Վաղարշապատում	4) Ուռհայում

191. Ո՞ր կայսրն է Մաշտոցին թույլատրել Արևմտյան Հայաստանում դպրոցներ բացել.

1) Թեոդոսիոս I-ը	3) Թեոդոսիոս II-ը
2) Վաղեսը	4) Հուստինիանոս I-ը

192. Մեսրոպ Մաշտոցը ո՞ր քաղաքում հանդիպեց հունարեն գրչության արվեստի խորագիտակ Հռոփանոսին.

1) Սամոսատ	3) Տարսոն
2) Եդեսիա	4) Ամիդ

193. Ո՞ր պատմիչի աշխատությունն է նվիրված Հայաստանում քրիստոնեության տարածմանն ու պետականորեն ընդունմանը.

1) Կորյուն	3) Փավստոս Բուզանդ
2) Ագաթանգեղոս	4) Ղազար Փարպեցի

194. Ո՞ր պատմիչն է առաջին անգամ շարադրել հայոց ամբողջական պատմությունը.

1) Մովսես Խորենացին	3) Եղիշեն
2) Փավստոս Բուզանդը	4) Ղազար Փարպեցին

195. Ո՞ր պատմիչի աշխատությունն է նվիրված Վարդանանց ապստամբությանը.

1) Բուզանդ	2) Ագաթանգեղոս	3) Եղիշեն	4) Կորյուն

196. Ո՞ւմ մեկենասությամբ է գրվել Խորենացու կոթողային աշխատությունը.

1) Սմբատ Բագրատունու	3) Վահան Մամիկոնյանի
2) Սահակ Պարթևի	4) Սահակ Բագրատունու

197. Ո՞ր պատմիչին է շարունակել Ղազար Փարպեցին.

1) Մովսես Խորենացուն	3) Փավստոս Բուզանդին
2) Եղիշեին	4) Ագաթանգեղոսին

198. Քանի գրքերից է բաղկացած Պատմահոր երկը.

1) 2	2) 4	3) 3	4) 5

199. Ո՞ր պատմիչի աշխատությունն է VI-VII դդ. իրադարձությունների մասին կարևոր սկզբնաղբյուր.

1) Մովսես Խորենացի	3) Ղազար Փարպեցի
2) Սեբեոս	4) Մովսես Կաղանկատվանցի

200. Ո՞ր եկեղեցական ժողովն է սահմանել Հայոց Մեծ թվականը.

1) Աշտիշատի	3) Դվինի
3) Աղունի	4) Շիրակավանի

201. Առաջին հայկական մանրանկարներից քանիսն են պահպանվել.

1) 6	2) 2	3) 4	4) 7

202. Որքան էր տևում ուսումնառությունը վարդապետարանում.

1) 4-5 տարի	3) 8-10 տարի
2) 7-8 տարի	4) 10-12 տարի

203. Թվարկված գործիչներից ո՞վ գիտամանկավարժական գործունեություն չի ծավալել Սանահինի և Հաղպատի վարդապետարաններում.

1) Հովհաննես Երզնկացին	3) Վարդան Արևելցին
2) Դավիթ Ալավկատորին	4) Գրիգոր Տաթևացին

204. Ո՞վ էր Անիի վարդապետարանի ուսուցչապետը, որ մշակել էր վարդապետական կրթության նոր ծրագիր.

1) Սամուել Անեցին	3) Մխիթար Գոշը
2) Հովհաննես Իմաստասերը	4) Գրիգոր Մագիստրոսը

205. Ո՞ւմ ուսուցչապետության օրոք է ծաղկում ապրել Նոր Գետիկի վարդապետարանը.

1) Անանիա Նարեկացու	3) Հովհաննես Իմաստասերի
2) Եսայի Նչեցու	4) Մխիթար Գոշի

206. Ո՞ւմ ընդունապետության օրոք է հայտնի դառնում Գլաձորի համալսարանը.

1) Ներսես Մշեցու	3) Եսայի Նչեցու
2) Վահրամ Բաբունու	4) Գրիգոր Տաթևացու

207. Ո՞ւմ անունն էր կրում Սսի համալսարանը.

1) Վահրամ Բաբունու	3) Լևոն Մեծագործի
2) Ներսես Շնորհալու	4) Ներսես Լամբրոնացու

208. Թվարկված դպրոցներից ո՞րը չէր գտնվում Կիլիկիայում.

1) Ծործոր	3) Ակներ
2) Դրազարկ	4) Սկևռա

209. Շուրջ քանի՞ տարի է գոյատևել Սկևռայի դպրոցը.

1) 50 տարի	3) 100 տարի
2) 300 տարի	4) 200 տարի

210. Ո՞ւմ ռաբունապետության տարիներին Աղբերց վանքի դպրոցը հայտնի դարձավ Գլաձորի համալսարան անունով.

1) Եսայի Նչեցու	3) Մխիթար Գոշի
2) Ներսես Մշեցու	4) Հովհան Որոտնեցու

211. Ո՞ր պատմիչն է մանրամասն շարադրել Սմբատ I-ի և Աշոտ Երկաթի ժամանակաշրջանի պատմությունը.

1) Արիստակես Լաստիվերցին	3) Հովհաննես Դրասխանակերտցին
2) Ստեփանոս Տարոնեցին (Ասողիկ)	4) Վարդան Արևելցին

212. Ո՞ր պատմիչի աշխատությունն է ընդգրկում 1000–1071 թթ. իրադարձությունները.

1) Մովսես Կաղանկատվացի	3) Հովհաննես Դրասխանակերտցի
2) Արիստակես Լաստիվերցի	4) Հովհան Մամիկոնյան

213. Ո՞ր պատմիչի աշխատությունն է ընդգրկում հնագույն շրջանից մինչև 1004 թ. ընկած ժամանակաշրջանի պատմությունը.

1) Ստեփանոս Տարոնեցի	3) Վարդան Արևելցի
2) Հովհաննես Դրասխանակերտցի	4) Արիստակես Լաստիվերցի

214. Ո՞վ է Հայաստանի առանձին տարածաշրջաններին նվիրված պատմության շարադրանքի ժանրի հիմնադիրը հայ պատմագրության մեջ.

1) Ստեփանոս Օրբելյանը	3) Թովմա Արծրունին
2) Մովսես Կաղանկատվացին	4) Սամուել Անեցին

215. Ո՞վ է հայ պատմագրության մեջ ժամանակագրության ժանրի հիմնադիրը.

1) Սմբատ Գունդստաբլը	3) Սամուել Անեցին
2) Ասողիկը	4) Մատթեոս Ուռհայեցին

216. Ո՞ր պատմիչի աշխատությունն է ներառում 951–1272 թթ. իրադարձությունները.

1) Մատթեոս Ուռհայեցի	3) Սմբատ Գունդստաբլ
2) Վարդան Արևելցի	4) Սամուել Անեցի

217. Քանի բաժիններից է բաղկացած Ստեփանոս Տարոնեցի Ասողիկի «Տիեզերական պատմություն»-ը.

- 1) 1   2) 3   3) 5   4) 7

218. Նշված պատմագիրներից հայոց կաթողիկոս է եղել՝

- 1) Վարդան Արևելցին
2) Կիրակոս Գանձակեցին
3) Արիստակես Լաստիվերցին
4) Հովհաննես Դրասխանակերտցին

219. Ո՞վ է հայկական առաջին դատաստանագրքի ստեղծողը.

- 1) Սմբատ Գունդստաբլը   3) Մխիթար Գոշը
2) Դավիթ Ալավկատրոդին   4) Ներսես Շնորհալին

220. Ո՞վ է հունարենից թարգմանել Էվկլիդեսի «Տարերք երկրաչափության» աշխատությունը.

- 1) Անանիա Նարեկացին   3) Գրիգոր Մագիստրոս Պահլավունին
2) Հովհաննես Սարկավազը   4) Հովհաննես Երզնկացին

221. Թվարկվածներից որը Գրիգոր Տաթևացու աշխատություններից չէ.

- 1) «Ամռան հատոր»   3) «Ձմռան հատոր»
2) «Թուղթ ընդհանրական»   4) «Գիրք հարցմանց»

222. Մխիթար Գոշի «Դատաստանագիրքը» հասարակության կյանքը կարգավորելուն ծառայեց շուրջ՝

- 1) 200 տարի   3) 700 տարի
2) 500 տարի   4) 3 դար

223. Ո՞ւմ նախագծով է կառուցվել Աղթամարի Ս. Խաչ եկեղեցին.

- 1) Տրդատի   2) Պողոսի   3) Մանվելի   4) Մոմիկի

224. Անիի Տիգրան Հոնենցի եկեղեցու որմնանկարներում ովքեր են պատկերված.

- 1) Տրդատ III-ը և Սբ Գրիգոր Լուսավորիչը
2) Աշոտ III Ողորմածը և Խոսրովանույշ թագուհին
3) Գագիկ I-ը և Կատրամիդե թագուհին
4) Գագիկ II-ը և Սբ Գրիգոր Լուսավորիչը

225. Աղթամարի Ս. Խաչ եկեղեցու որմնանկարներում ո՞վ է պատկերված.

- 1) Աշոտ Ողորմածը   3) Գագիկ II-ը
2) Գագիկ Արծրունին   4) Աշոտ Երկաթը

226. Ո՞վ է հայ առաջին տպագրիչը.

- 1) Աբգար դպիր Թոխատեցին   3) Խաչատուր Կեսարացին
2) Հովհաննես Քարմատանենցը   4) Հակոբ Մեղապարտը

227. Ո՞րն է հայերեն առաջին տպագիր գիրքը.

1) «Ուրբաթագիրք»	3) «Տօնացոյց»
2) «Տաղարան»	4) «Սաղմոսարան»

228. Ո՞վ էր Դրիմի Անտոնի անապատի դպրոցի ուսուցչապետը.

1) Հովհաննես Մեծփեցին	3) Հովհաննես Հերմոնացին
2) Գրիգոր Խլաթեցին	4) Սարգիս Փիլիսոփան

229. Որտե՞ղ է գործել Հերմոնի դպրոցը.

1) Սյունիքում	3) Գուգարքում
2) Վասպուրականում	4) Այրարատում

230. Ո՞վ է հիմնադրել Հովհաննավանքի դպրոցը.

1) Ներսես Մոկացին	3) Գրիգոր Տաթևացին
2) Մովսես Տաթևացին	4) Վարդան Բաղիշեցին

231. Ո՞վ էր հիմնադրել Նոր Ջուղայի դպրոցը.

1) Խաչատուր Կեսարացին	3) Հակոբ Ջուղայեցին
2) Կոստանդ Ջուղայեցին	4) Աղեքսանդր Ջուղայեցին

232. Թվարկված պատմագիրներից ո՞վ է ուսանել Հովհաննավանքի դպրոցում.

1) Հովհաննես Դրասխանակերտցին	3) Զաքարիա Քանաքեռցին
2) Հովհաննես Մեծփեցին	4) Գրիգոր Խլաթեցին

233. Որտեղից էր Ներսես Մոկացին տեղափոխվել Հարանց անապատի դպրոց.

1) Բաղեշի Ամիրդոլու վանքից	3) Գլաձորի համալսարանից
2) Տաթևի համալսարանից	4) Դրիմի Անտոնի անապատի դպրոցից

234. Թվարկվածներից ո՞վ է դասավանդել Հարանց անապատի դպրոցում.

1) Անանիա Մոկացին	3) Ներսես Մոկացին
2) Գրիգոր Տաթևացին	4) Հովհաննես Մեծփեցին

235. Ո՞վ է «Համառոտ լուծումն Առաքինութանցն Արիստոտելի» աշխատության հեղինակը.

1) Աբգար Թոխաթեցին	3) Խաչատուր Կեսարացին
2) Գրիգոր Խլաթեցին	4) Գրիգոր Տաթևացին

236. «Խառնային» թուրքերի տուժարի գեղեցիկ ու պիտանի» տոմարացույցի երկրորդ նկարում ի՞նչ է պատկերված.

- 1) հայերեն տպատառերը ձեռքին՝ Աբգար դպիրը և իր որդին՝ Հռոմի պապի և Վենետիկի դոժի առջև
- 2) Աբգարը՝ կանգնած Վենետիկի դոժի և խորհրդականների առջև ընդունելության ժամանակ
- 3) Աբգարը Էջմիածնի Մայր տաճարում
- 4) Աբգարը «Խորհրդավոր ընթրիք» կտավի առջև

237. Որտե՞ղ է տպագրվել «Խառնային» տումարի. գեղեցիկ ու պիտանի» տոմարացույցը.

1) Վիեննայում	3) Վենետիկում
2) Ֆլորենցիայում	4) Լվովում

238. Ո՞ր հայ պատմիչի աշխատությունն է տպագրվել հեղինակի կենդանության օրոք.

1) Գրիգոր Դարանաղցի	3) Առաքել Դավրիժեցի
2) Հակոբ Կարնեցի	4) Զաքարիա Քանաքեցի

239. Ո՞ր պատմիչն է մանրամասն նկարագրել Լենկ Թեմուրի և նրա հաջորդների օրոք Հայաստանում և հարակից երկրներում տեղի ունեցած կարևոր իրադարձությունները.

1) Գրիգոր Դարանաղցի	3) Առաքել Դավրիժեցի
2) Թովմա Մեծոփեցի	4) Զաքարիա Քանաքեցի

240. Ո՞վ է իր աշխատության մեջ կարևոր տեղեկություններ հաղորդել շահ Աբաս I-ի, նրա հաջորդների, հայերի բռնագաղթի և թուրք-պարսկական պատերազմների մասին.

1) Առաքել Դավրիժեցին	3) Թովմա Մեծոփեցին
2) Գրիգոր Դարանաղցին	4) Սիմեոն Լեհացին

241. XVII դարի պատմագիրներից ո՞վ է իր «Պատմություն»-ը սկսել Արշակունիների թագավորության հաստատումից.

1) Զաքարիա Քանաքեցին	3) Թովմա Մեծոփեցին
2) Երեմիա Չելեպի Քյոմուրճյանը	4) Առաքել Դավրիժեցին

242. Նոր Զուղայի արվեստագետներից ո՞վ է հաստատվել Մոսկվայում և մեծ դեր կատարել ռուսական արվեստի զարգացման գործում.

1) Հովհաննես Միրաքը	3) Բոգդան Սալթանովը
2) Հովհաննես Մրքուզը	4) Թորոս Ռոսլինը

243. XVII դարի առաջին տասնամյակներին ուղեգրական տպավորությունների տեսքով մեծարժեք աշխատություն է շարադրել՝

1) Հակոբ Կարնեցին	3) Առաքել Դավրիժեցին
2) Թովմա Մեծոփեցին	4) Սիմեոն Լեհացին

244. Ովքե՞ր են զոհվել Ճարմանայի ճակատամարտում.

- 1) Վահան Մամիկոնյանը, Վարդ Պատրիկը
- 2) Սահակ Բագրատունին, Վասակ Մամիկոնյանը
- 3) Ներսես Կամսարականը, Վասակ Մամիկոնյանը
- 4) Սահակ Բագրատունին, Վահան Մամիկոնյանը

245. Ո՞ր գավառում էր Բագավանի տաճարը.

1) Դարանաղի	3) Արտազ
2) Եկեղյաց	4) Բագրևանդ

246. Ո՞ր գետում է Լուսավորիչը մկրտել հայոց արքունիքին, զորքին ու ժողովրդի հոծ բազմությանը.

1) Մեղրագետ	3) Արաքս
2) Ախուրյան	4) Արածանի

247. Որտեղ էր Տրդատը նկատել, որ Գրիգորը չի մասնակցել զոհեր մատուցելու արարողությանը.

- 1) Եկեղյաց գավառում՝ Անահիտ աստվածուհու տաճարում
- 2) Դերջան գավառում՝ Արամազդ աստծո տաճարում
- 3) Թիլ ավանում՝ Նանեի տաճարում
- 4) Աշտիշատում՝ Վահագնի պաշտամունքի գլխավոր կենտրոնում

248. Որտեղ է գտնվում Քարքե լեռը.

1) Կոգովիտում	3) Աշտիշատում
2) Տարոնում	4) Արտազում

249. Որքան էր Արշակունյաց Հայաստանի կանոնավոր բանակի թվակազմը.

1) 60–70 հազար	3) 130–150 հազար
2) 100–120 հազար	4) 160–180 հազար

250. Մեծ Հայքի ավատատիրական աստիճանակարգում ինչ սկզբունք էր գործում.

- 1) Իմ վասալի վասալը իմ թշնամին է:
- 2) Իմ վասալի վասալը իմ վասալը չէ:
- 3) Իմ վասալի վասալը իմ վասալն է:
- 4) Իմ վասալի թշնամին իմ բարեկամն է:

251. Որտեղ էր ճգնավորի կյանքով ապրել Սուրբ Գրիգորը.

- 1) Բարձր Հայքի Եկեղյաց գավառի Թիլ ավանում
- 2) Սեպուհ լեռան Մանյա Այրք քարայրում
- 3) Քարքե լեռան մոտակայքում
- 4) Հայոց Արևելից կողմերում

252. Աշտիշատի առաջին ժողովը ո՞ր եկեղեցում է հրավիրվել.

1) Ս. Գայանե	3) Ս. Կարապետ
2) Մայր	4) Ս. Երրորդություն

253. Որտեղ են հուղարկավորել Սահակ Պարթևին.

1) Օշականում	3) Արտաշատում
2) Աշտիշատում	4) Վաղարշապատում

254. Հայոց իշխանի պաշտոնում ո՞վ է հաջորդել Ներսեհ Կամսարականին.

- 1) Աշոտ Բագրատունին
- 2) Սմբատ Բագրատունին
- 3) Մանվել Մամիկոնյանը
- 4) Գրիգոր Մամիկոնյանը

255. Որտե՞ղ է Աշոտ I Բագրատունին օծվել հայոց թագավոր.

- 1) Դվինում
- 2) Բագավանում
- 3) Տարսնում
- 4) Բագարանում

256. Ո՞ր քաղաքի պատճառով սրվեցին հակասությունները Բագրատունիների և Արծրունիների միջև.

- 1) Բագարան
- 2) Նախճավան
- 3) Արճեշ
- 4) Դվին

257. Որքա՞ն էր Անիի Բագրատունյաց թագավորության բանակի թիվը պատերազմների ժամանակ.

- 1) 60–70 հազար
- 2) 90–100 հազար
- 3) 120–130 հազար
- 4) 80–90 հազար

258. Բագրատունի ո՞ր արքայի օրոք է առաջացել Տաշիր–Ձորագետի թագավորությունը.

- 1) Սմբատ I
- 2) Աշոտ III
- 3) Սմբատ II
- 4) Գագիկ I

259. Ո՞րն էր Շահ–Արմենների ամիրայության կենտրոնը.

- 1) Գանձակը
- 2) Խլաթը
- 3) Դվինը
- 4) Մանազկերտը

260. Ո՞ր բերդաքաղաքն է նստավայր դարձրել իշխան Կոստանդինը.

- 1) Կոռոմոզը
- 2) Լամբրոն
- 3) Վահկա
- 4) Անավարզա

261. Ո՞ւմ իշխանության տարիներին Վահկան դարձավ Ռուբինյան իշխանության կենտրոն.

- 1) Ռուբենի
- 2) Մլեհի
- 3) Կոստանդինի
- 4) Թորոսի

262. Կիլիկյան ո՞ր գահակալն է լուծել Գագիկ II Բագրատունու սպանության վրեժը.

- 1) Մլեհ
- 2) Թորոս II
- 3) Լևոն I
- 4) Թորոս I

263. Ո՞ր հայ պատմիչն է վաստակել «Մեծն Քերթող», «Քերթողահայր» պատվանունները.

- 1) Մովսես Խորենացի
- 2) Ագաթանգեղոս
- 3) Եղիշե
- 4) Փավստոս Բուզանդ

264. Թվարկված իր երկու հանճարեղ այրերի գրչին է պատկանում «Աշխարհացոյց» երկը.

- 1) Մովսես Խորենացի, Դավիթ Անհաղթ
- 2) Մովսես Խորենացի, Անանիա Շիրակացի
- 3) Անանիա Շիրակացի, Եզնիկ Կողբացի
- 4) Անանիա Շիրակացի, Դավիթ Անհաղթ

265. Ինչպե՞ս է կոչվում Պատմահոր «Պատմութիւն Հայոց» աշխատության առաջին գիրքը.

- 1) «Հայոց մեծերի ծննդաբանությունը»
- 2) «Հայոց նախնիների նախապատմությունը»
- 3) «Հայոց մեծերի ծագումնաբանությունը»
- 4) «Բան միջակ պատմութեան մերոցն նախնեաց»

266. Ո՞ր վարդապետարանում է կրթություն ստացել Կիրակոս Գանձակեցին.

- 1) Նոր Գետիկ
- 2) Հաղպատ
- 3) Գլաձոր
- 4) Սանահին

267. Թվարկված դպրոցներից ի՞րն է գործել Արտազ գավառում.

- 1) Սկևռայի դպրոցը
- 2) Հռոմկլայի դպրոցը
- 3) Ծործորի դպրոցը
- 4) Մեծքարի դպրոցը

268. Ո՞ր պատմիչի աշխատությունն է ընդգրկում «անսկիզբ» ժամանակներից մինչև 1267 թ. ընկած ժամանակաշրջանի պատմությունը.

- 1) Ստեփանոս Տարոնեցի
- 2) Արիստակես Լաստիվերցի
- 3) Վարդան Արևելցի
- 4) Կիրակոս Գանձակեցի

269. Ո՞վ էր 564 թ. Հայաստանում նշանակված մարզպանը.

- 1) Ատրվշնասպը
- 2) Սուրենը
- 3) Հազարավուխտը
- 4) Նիխորը

270. Սարգիս Զաքարյանից հետո ամիրսպասալարի պաշտոնը ստանձնեց՝

- 1) Զաքարե Զաքարյանը
- 2) Իվանե Զաքարյանը
- 3) Աբասը
- 4) Վահրամ Զաքարյանը

271. Թվարկված պատմագիրներից ի՞վ է կրել «Ասողիկ» մականունը.

- 1) Սամուել Անեցին
- 2) Արիստակես Լաստիվերցին
- 3) Ստեփանոս Տարոնեցին
- 4) Կիրակոս Գանձակեցին

3. ԱՇԽԱՏԱՆՔ ՍԿԶԲՆԱԴԲՅՈՒՐՆԵՐԻ ՀԵՏ

---

1. Ո՞ր պատմիչի աշխատությունից են մեջբերված խոսքերը.

«...երթե կարողանաս հաղթել նրանց և պարտադրես ծառայելու, են նրանց թիկունքը չեն պաշտպանի»:

1) Ամմիանոս	3) Բուզանդ
2) Խորենացի	4) Ապպիանոս

2. Ո՞ր պատմիչի աշխատությունից են մեջբերված խոսքերը.

«Հեռու ինձանից, չարագործ ծառա, որ փերերիդ վրա փեր ես դարձել, և ես չեմ ների քեզ և քո որդոց իմ նախնիների վրեժը... »:

1) Ապպիանոս	3) Խորենացի
2) Բուզանդ	4) Ամմիանոս

3. Ո՞ր պատմիչի աշխատությունից են մեջբերված խոսքերը

«Այժմ, երբ ինձ փեսնում ես կարճահասակ, մեծությանս չափը չես հասկանում, որովհետև մինչև այժմ ես քեզ համար առյուծ էի, իսկ այժմ՝ աղվես»:

1) Բուզանդ	3) Սեբեոս
2) Խորենացի	4) Փարպեցի

4. Ո՞վ է ասել հետևյալ խոսքերը.

«Այժմ, երբ ինձ փեսնում ես կարճահասակ, մեծությանս չափը չես հասկանում, որովհետև մինչև այժմ ես քեզ համար առյուծ էի, իսկ այժմ՝ աղվես»:

1) Արշակ II	3) Մուշեղ Մամիկոնյան
2) Խոսրով III	4) Վասակ Մամիկոնյան

5. Ո՞ր պատմիչի աշխատությունից են մեջբերված խոսքերը.

«... [վերականգնում է] հին սահմանը, որ առաջ գոյություն ուներ Հայոց երկրի և Վրաց երկրի միջև, որպիսինն էր մեծ գետ Կուրը»:

1) Սեբեոս	3) Բուզանդ
2) Փարպեցի	4) Խորենացի

6. Ո՞վ է ասել հետևյալ խոսքերը.

«Քեզ պսակում եմ, Մերուժան, որովհետև դու ձգտում էիր հայոց վրա թագավորելու, և իմ՝ ասպետիս պարտքն է քեզ պսակել իմ հայրերի իշխանության կարգով»:

1) Աշոտ Բագրատունին	3) Բագարատ Բագրատունին
2) Սահակ Բագրատունին	4) Սմբատ Բագրատունին

7. Հայոց ո՞ր արքան է ներկայացրել հետևյալ տարածքային պահանջները.

«... հնում Կեսարիայի ուրիշ փասը քաղաք մերն են եղել, Եփ փուր, Ուռհա (Եդեսիա) քաղաքն էլ մեր նախնիքն են շինել, ուսփի, եթե չես ուզում, որ խոռվություն ծագի մեր մեջ, Եփ փուր»:

- 1) Արշակ II   2) Տիրան   3) Խոսրով III   4) Պապ

8. Հայոց արքան ո՞ւմ է ներկայացրել հետևյալ տարածքային պահանջները.

«... հնում Կեսարիայի ուրիշ փասը քաղաք մերն են եղել, Եփ փուր, Ուռհա (Եդեսիա) քաղաքն էլ մեր նախնիքն են շինել, ուսփի, եթե չես ուզում, որ խոռվություն ծագի մեր մեջ, Եփ փուր»:

- 1) Շապուհ II   3) Թեոդոսիոս I
2) Շապուհ III   4) Վաղես

9. Լրացնել բաց թողնված անձնանունը.

«...Բայց մինչև ես . . . էի՝ հսկա էի, մի ուրս հենում էի մի լեռան վրա, իսկ մյուսն էլ՝ մյուս լեռան ... Այդ երկու լեռներից մեկը դու էիր, իսկ մյուսն էլ՝ հունաց թագավորը»:

- 1) Մուշեղ   3) Վաչե
2) Վասակ   4) Վարդան

10. Հայոց ո՞ր սպարապետն է ասել հետևյալ խոսքերը.

«Իմ այնքան ծառայությունների, արյուն ու քրտինք թափելու... հատուցումն այս եղավ: Բայց այս մահը երանի՜ թե ձիու վրա ինձ հասներ»:

- 1) Վասակ Մամիկոնյան   3) Մանվել Մամիկոնյան
2) Մուշեղ Մամիկոնյան   4) Վահան Մամիկոնյան

11. Հայոց ո՞ր թագավորի գահընկեցությանը դեմ լինելու առիթով է կաթողիկոսն ասել հետևյալ խոսքերը.

«Քավ լիցի՜ իմ մուրրված ոչխարը մատնեմ գայլերին»:

- 1) Խոսրով IV   3) Պապ
2) Վարազդատ   4) Արտաշես Արշակունի

12. Ո՞ր իրադարձությունից հետո ստեղծված իրադրությունն է բնութագրել պատմիչը.

«Հայոց նախարարներին անցավ թագավորությունը, որովհետև թեպետև հարկը պարսից արքունիքն էր գնում, սակայն հայոց այրուծին ամբողջապես նախարարներն էին առաջնորդում պատերազմի ժամանակ»:

- 1) Պապ թագավորի դավադիր սպանությունը
2) Մուշեղ Մամիկոնյանի դավադիր սպանությունը
3) Հայաստանի առաջին բաժանումը
4) Արտաշես Արշակունու գահազրկումը և արգելափակումը

13. Ո՞ր պատմիչն է, Սահակ Պարթևի գործունեությունը բարձր գնահատելով, գրել, որ նա չդադարեց հոգևոր կաթով սնուցանել «եկեղեցու մանուկներին Մեսրոպի հետ միասին, որին հաստատեց Վաղարշապատ քաղաքի կաթողիկե եկեղեցում, իսկ ինքը մնաց Բագրևանդ գավառում».

- 1) Բուզանդ
- 2) Խորենացի
- 3) Եղիշե
- 4) Կորյուն

14. Ո՞վ է թևավոր դարձած այս խոսքերի հեղինակը.

- «Մահ ոչ իմացեալ մահ է, մահ իմացեալ՝ անմահութիւն»:*
- 1) Կորյուն
  - 2) Փարպեցի
  - 3) Եղիշե
  - 4) Խորենացի

15. «Լավ ենք համարում մի անգամ մեռնել, քան թե ամեն օր եկեղեցու ու քրիստոնեության արհամարհանքը և քակտումը տեսնել»: Ո՞ր թվականին է կայացվել այս վճիռը.

- 1) 354 թ.
- 2) 444 թ.
- 3) 449 թ.
- 4) 481 թ.

16. Ո՞ր ապստամբության մասնակիցներն են ընդունել հետևյալ վճիռը.

«Լավ ենք համարում մի անգամ մեռնել, քան թե ամեն օր եկեղեցու և քրիստոնեության արհամարհանքը և քակտումը տեսնել»:

- 1) 774–775 թթ.
- 2) 481–484 թթ.
- 3) 450–451 թթ.
- 4) 572 թ.

17. Պարսից դր արքան է ասել հետևյալ խոսքերը Վահան Մամիկոնյանին.

«Դուք բնավ ոչինչ համարեցիք այս աշխարհը, քաջաբար մեռան նրանք, որ մեռան, և առավել քաջաբար ապրում եք դուք»:

- 1) Հազկերտ II
- 2) Վաղարշ Սասանյան
- 3) Վուամ IV
- 4) Պերոզ Սասանյան

18. Ո՞վ է մեջբերված խոսքի հեղինակը.

«... եղավ աստվածագիտության լույսի դուռ և բազմազան բարիքների երջանիկ օրինակ»:

- 1) Կորյուն
- 2) Մովսես Կաղանկատվացի
- 3) Մովսես Խորենացի
- 4) Եղիշե

19. Բյուզանդական դր կայսեր նամակից է մեջբերված հատվածը.

«Անհնազանդ մի ազգ են... մեր միջև...: Բայց եկ... ես իմս (այսինքն՝ Արևմտյան Հայաստանի հայ զորականներին) ժողովեմ և Թրակիա ուղարկեմ, և դու քոնը (այսինքն՝ Արևելյան Հայաստանի հայ զորականներին) ժողովիր և հրամայիր Արևելք տանել: Քանզի, եթե մեռնեն, մեր թշնամիները կմեռնեն, և եթե սպանեն, մեր թշնամիները կսպանվեն, և մենք կապրենք խաղաղությամբ: Քանզի, եթե նրանք իրենց երկրում մնան, մեզ հանգիստ չի լինի»:

- 1) Կոստանդին II
- 2) Թեոդոսիոս I
- 3) Հուստինիանոս I
- 4) Մորիկ

20. Ըստ պատմիչի՝ ո՞ր ճակատամարտի մասնակիցներն են միմյանց քաջալերել հետևյալ խոսքերով..

«Քաջությամբ մեռնենք մեր աշխարհի և մեր ազգի համար»:

1) Արճեշի	3) Արյան լճի
2) Վարդանակերտի	4) Արձնիի

21. Ո՞ւմ է պատկանում ստորև բերված վկայությունը. «Քաջությամբ մեռնենք մեր աշխարհի ու մեր ազգի համար»:

1) Սեբեոսին	3) Կիրակոս Գանձակեցուն
2) Ղևոնդին	4) Մատթեոս Ուռհայեցուն

22. Ո՞ր պատմիչի աշխատությունից են մեջբերված խոսքերը.

«Եվ տիրապետեց նա բազմաթիվ բերդերի և գավառների Վայոց ձորի, Խաչենի և Փռոխոսի սահմաններում՝ ավելի, քան իր եղբայրը, և չկար մեկը, որ սարսափ պատճառներ Հայաստանին»:

1) Թովմա Արծրունի	3) Ասողիկ
2) Հովհաննես Դրասխանակերտցի	4) Վարդան Արևելցի

23. Հայոց ո՞ր արքան էր մեջբերման մեջ հիշատակված արքայի եղբայրը.

«Եվ տիրապետեց նա բազմաթիվ բերդերի և գավառների Վայոց ձորի, Խաչենի և Փռոխոսի սահմաններում՝ ավելի, քան իր եղբայրը, և չկար մեկը, որ սարսափ պատճառներ Հայաստանին»:

1) Կյուրիկե I	3) Աշոտ III
2) Սմբատ II	4) Դավիթ Անհողին

24. Ո՞ր պատմիչի աշխատությունից են մեջբերված խոսքերը.

«Հայկական գործվածքներն այնքան գեղեցիկ են, որ նրանց նմանը չկա ծայրից ծայր ամբողջ աշխարհում»:

1) Տաբարի	2) Յակուբի	3) Բալազուրի	4) Մասուդի

25. Հայոց գահակալն ո՞ւմ է ասել ստորև բերված խոսքերը.

«Հայոց տան տերն ու թագավորը ես եմ, և ես քեզ չեմ տալիս հայոց երկիրը, որովհետև դու ինձ խաբեությամբ ես բերել Կոստանդնուպոլիս»:

1) Վասիլ II	3) Հովհաննես Կոմնենոս
2) Ալեքսիոս III Անգելոս	4) Կոստանդին Մոնոմախ

26. Ո՞ր պատմիչի աշխատությունից են մեջբերված խոսքերը.

«...գոյություն ունեն հայոց լեզվի նշանագրեր, որոնցով հնարավոր է սեփական ծայնով և ոչ թե մուրացած լեզվով եկեղեցիներում շահել տղամարդկանց ու կանանց և առհասարակ ամբողջ բազմության սրտերը»:

1) Կորյուն	3) Ղազար Փարպեցի
2) Մովսես Խորենացի	4) Վարդան Արևելցի

27. Ո՞ր պատմիչն է մեջբերված վկայության հեղինակը.

« ...հնուց հայերեն գիր է եղել, ինչը վկայվեց Լևոն արքայի ժամանակ, քանզի դրամ գրավ Կիլիկիայում՝ դրոշմված հայերեն գրով... Հայկազուն թագավորների անուններով»:

1) Ասողիկ	3) Սմբատ Գունդստաբլ
2) Կիրակոս Գանձակեցի	4) Վարդան Արևելցի

28. Ո՞վ է ստորև բերված խոսքի հեղինակը. «Այբն է մայր իմաստութեան...»:

1) Ղազար Փարպեցին	3) Կորյունը
2) Մովսես Խորենացին	4) Եղիշեն

29. Ո՞վ է մեջբերված խոսքերի հեղինակը.

«Ո՞ւր հասան է գիտություն, ուր ոչ հասան է բնություն»:

1) Պարույր Հայկազն	3) Դավիթ Անհաղթ
2) Եզնիկ Կողբացի	4) Եղիշեն

30. Ո՞ր աշխատասիրությունից են ստորև բերված խոսքերը.

«Ո՞ւր հասան է գիտություն, ուր ոչ հասան է բնություն».

1) «Եղծ աղանդոց»	3) «Պատմություն հայոց»
2) «Սահմանք իմաստասիրութեան»	4) «Քերականություն»

4. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՏԵՐՄԻՆՆԵՐ ԵՎ ՀԱՍԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

1. Ինչ հարկատեսակ էր տասանորդը.

- 1) պետությանը կամ թագավորին վճարվող բերքի մեկ տասներորդ մասը
- 2) նախարարներին վճարվող բերքի մեկ տասներորդ մասը
- 3) հողատիրոջը վճարվող բերքի մեկ տասներորդ մասը
- 4) եկեղեցուն վճարվող բերքի մեկ տասներորդ մասը

2. Ինչ էր կոչվում Արշակունյաց շառավիղներից ձևավորված առանձին ազնվական խավը.

- 1) սեպուհներ
- 2) անագատներ
- 3) ոստանիկներ
- 4) ազատներ

3. Արշակունյաց արքունի գործակալին համապատասխանեցնել իր գործառույթներին.

- 1) արքունիքի և թագավորական պահակազորի հրամանատարը
- 2) Մեծ Հայքի զինված ուժերի գլխավոր հրամանատարը
- 3) արքունի կալվածքների ու գանձարանի հսկողությունը և Արշակունի սեպուհների դաստիարակությունը իրականացնողը
- 4) հանրային աշխատանքները, պետական պարիսկներն ու հարկահանության գործը տնօրինողը
- 5) պալատական արարողությունները և օտար երկրների դեսպանների ընդունելության համար պատասխանատու
- 6) ընդունված օրենքների գործադրումը հատկապես ընտանեկան և եկեղեցու իրավունքի բնագավառում վերահսկողը

ա. մաղխազ

բ. սենեկապետ

գ. հայր մարդպետ

դ. հազարապետ

ե. թագադիր և թագակապ ասպետ

զ. սպարապետ

է. մեծ դատավոր

1) 1-բ, 2-գ, 3-ա, 4-դ, 5-է, 6-ե

2) 1-ա, 2-գ, 3-գ, 4-բ, 5-ե, 6-է

3) 1-է, 2-գ, 3-գ, 4-դ, 5-բ, 6-ա

4) 1-ա, 2-գ, 3-գ, 4-դ, 5-ե, 6-է

4. Ինչ էր «Մաղխազական այրուձին».

- 1) նախարարական տան հեծելազոր
- 2) արքունիքին կից հատուկ հեծելազոր, որն իրականացնում էր թագավորական ոստանի պաշտպանությունը

- 3) ընտրյալ նետաձիգներից բաղկացած և մշտապես արքունիքում գտնվող, թագավորի անձի պաշտպանությունն ապահովող ընտիր հեծելազոր
- 4) մաղխազի անվտանգությունն ապահովող հեծելազոր

5. Ինչպե՞ս էին կոչվում ազնվականության՝ մասնատիրական տնտեսությունները.

- 1) բերդեր ու ամրոցներ
- 2) տաճարներ ու ամրոցներ
- 3) ագարակներ ու դաստակերտներ
- 4) տաճարներ ու շեներ

6. Ինչպե՞ս էին կոչվում 387 թ. բաժանումից հետո Հռոմին անցած Մեծ Հայքի արևմտյան մասի կուսակալները.

- 1) սատրապ
- 2) ստրատեգոս
- 3) կոմես
- 4) հյուպարքոս

7. Ի՞նչ էր կոչվում Սասանյան Պարսկաստանի վարչաքաղաքական խոշոր միավորը.

- 1) սատրապություն
- 2) մարզպետություն
- 3) բդեշխություն
- 4) մարզպանություն

8. Ինչպե՞ս էր կոչվում Վարդանանց երդումը.

- 1) «Հավատո հանգանակ»
- 2) «Հավատո ուխտ»
- 3) «Վասն հայրենիքի»
- 4) «Վարդանանց ուխտ»

9. Վաղ միջնադարյան Հայաստանում ի՞նչ էր կոչվում իշխանական տան կրտսեր ներկայացուցիչը.

- 1) սեպուհ
- 2) դրանիկ
- 3) ոստանիկ
- 4) ասպետ

10. Ի՞նչ կոչվեցին հետագայում Քրիստոսի՝ «մի անձ, երկու բնություն» բանաձևի հետևորդները.

- 1) հակաքաղկեդոնական կամ միաբնակ
- 2) քաղկեդոնական կամ երկաբնակ
- 3) քաղկեդոնական կամ միաբնակ
- 4) հակաքաղկեդոնական կամ երկաբնակ

11. Ի՞նչ տիտղոս ուներ Գագիկ I-ը.

- 1) տիեզերակալ
- 2) շահնշահ հայոց
- 3) աշխարհակալ
- 4) արքայից արքա

12. Ո՞րն էր մարզպանական գունդը.

- 1) հայկական բանակում Բագրատունիների օրոք թագավորական տիրույթներում ապրող ռամիկներից հավաքագրված զորամիավորումը
- 2) հայկական բանակում Բագրատունիների օրոք լեզգիներից և այլ ցեղերից հավաքագրված զորամիավորումը

- 3) հայկական բանակում Բագրատունիների օրոք արաբական ամիրայությունների տրամադրած զորամասերից կազմված զորամիավորումը
- 4) հայկական բանակում Բագրատունիների օրոք իշխաններին ենթակա զորամասերից կազմված զորամիավորումը

13. Ինչ էր նորքը.

- 1) արքունի ոստան
- 2) մշակելի դարձած հողային տարածք
- 3) նորակառույց իշխանական կամ արքայական աթոռանիստ
- 4) բնակելի դարձած նորակառույց թաղամաս

14. Ինչ էր կոչվում միջնադարյան Հայաստանի խոշոր քաղաքներում և առևտրական ուղիների խաչմերուկներում հաճախակի կազմակերպվող կիրակնօրյա շուկան.

- 1) տոնավաճառ
- 2) վաճառատուն
- 3) վաճառանոց
- 4) բորսա

15. Ինչ էր կոչվում քաղաքի կառավարիչը Բագրատունյաց Հայաստանում.

- 1) ստրատեգոս
- 2) քալանթար
- 3) շահապ
- 4) մուխթասիբ

16. Ինչ էր կոչվում միջնադարյան Հայաստանի քաղաքների՝ արտաքին պարսպով շրջապատված հիմնական մասը՝ բուն քաղաքը.

- 1) ոստան
- 2) արվարձան
- 3) մայրաքաղաք
- 4) շահաստան

17. Ինչ էր կոչվում քաղաքներում առանձին պարսպով շրջապատված կենտրոնական կամ բարձրադիր մասը, որտեղ գտնվում էր արքունիքը կամ իշխանի դղյակը.

- 1) արքայանիստ
- 2) քաղաքամեջ
- 3) միջնաբերդ
- 4) իշխանանիստ

18. Ինչ էր կոչվում որոշ խոշոր քաղաքների կառավարող մարմինը միջնադարյան Հայաստանում.

- 1) քաղաքապետարան
- 2) ավագների խորհուրդ
- 3) քաղաքային ժողով
- 4) քաղաքային դումա

19. Հասկացությունը համապատասխանեցնել իր բացատրությանը.

- 1) քաղաքի կառավարիչ Բագրատունյաց Հայաստանում
- 2) Բագրատունյաց Հայաստանի քաղաքների՝ արտաքին պարսպով շրջապատված հիմնական մասը՝ բուն քաղաքը
- 3) քաղաքներում առանձին պարսպով շրջապատված կենտրոնական կամ բարձրադիր մաս, որտեղ գտնվում էր արքունիքը, իշխանի կամ կառավարչի ապարանքը

- 4) Բագրատունյաց Հայաստանի քաղաքներում առևտրին, արհեստներին, հարկահանությանն ու շուկաներին հետևող հատուկ պաշտոնյա
- 5) միջնադարյան Հայաստանում արտաքին պարսպով շրջապատված բուն քաղաքից դուրս գտնվող և ընչազուրկներով բնակեցված քաղաքամաս

ա. միջնաբերդ
բ. շահապ
գ. մելիք

դ. արվարձան
ե. շահաստան
զ. մուխթասիբ

- 1) 1-գ, 2-ե, 3-ա, 4-զ, 5-դ
2) 1-բ, 2-ե, 3-ա, 4-զ, 5-դ

- 3) 1-բ, 2-ե, 3-ա, 4-զ, 5-զ
4) 1-բ, 2-ա, 3-ե, 4-զ, 5-զ

20. Մուխթասիբի գործառույթներից էր՝

- 1) հարկահանությանը, շուկաներին, առևտրին ու արհեստներին հետևելը
2) քաղաքի մաքրությանը հետևելը
3) պարիսպների, պալատների, տաճարների, ճանապարհների կառուցման աշխատանքներին հետևելը
4) իջևանատների կառուցմանը հետևելը

21. Վրացական արքունիքում ինչ էր կոչվում զորքերի գլխավոր հրամանատարը.

- 1) գունդստաբլ 3) սպարապետ
2) աթաբեկ 4) ամիրսպասալար

22. Ինչ էր կոչվում մոնղոլական ցեղերի ժողովը.

- 1) մեջլիս 2) ծերակույտ 3) խուրալ 4) ուրդա

23. Խաչակիր մատենագիրներն ինչպե՞ս են անվանել Կիլիկիայի հայկական պետությունը.

- 1) «Հայաստան», «Փոքր Հայք» 3) «Միջերկրականի Հայք»
2) «Հայաստան», «Ներքին Հայք» 4) «Փոքր Ասիայի Հայք»

24. Ինչ էր կոչվում գնված ստրուկը, որը ծառայում էր եգիպտական սուլթանի անձնական գվարդիայում.

- 1) ենիչերի 3) դալբաշ
2) նոյոն 4) մամլուք

25. Ինչ անուն ստացան Հայոց եկեղեցին քրիստոնեական մյուս եկեղեցիների հետ միավորման կողմնակիցները Կիլիկիայում.

- 1) ունիթորներ կամ միարարներ
2) բողոքականներ կամ հակամիարարներ
3) հակաունիթորներ կամ միարարներ
4) հակաունիթորներ կամ հակամիարարներ

26. Հասկացությունը համապատասխանեցնել իր բացատրությանը.

ա. աթաբեկ

գ. նոյոն

բ. մամլուք

դ. ամիրսպասալար

1) մոնղոլական բանակում զորաջոկատի հրամանատար

2) վրացական արքունիքում զորքերի հրամանատար

3) քոչվոր մոնղոլական ցեղերի ժողով

4) վրացական արքունիքում թագաժառանգի խնամակալ

5) գնված ստրուկ, որը ծառայում էր եգիպտական սուլթանի անձնական գվարդիայում

1) ա-4, բ-3, գ-1, դ-2

3) ա-4, բ-5, գ-1, դ-2

2) ա-1, բ-5, գ-3, դ-4

4) ա-2, բ-5, գ-1, դ-4

27. Ինչ էր կոչվում Կիլիկյան Հայաստանի բանակի ընդհանուր հրամանատարը.

1) սպասալար

3) մարաջախտ

2) ամիրսպասալար

4) գունդստարլ

28. Ինչ էր կոչվում կիլիկյան բանակի սպարապետի անմիջական տեղակալը, որը գլխավորում էր բանակի սպառազինության և պարենի մատակարարման գործը.

1) սպասալար

3) մարաջախտ

2) երկրորդ սպարապետ

4) գունդստարլ

29. Ինչ էր կոչվում թագավորի առաջին խորհրդականը և թագավորին փոխարինող Կիլիկիայում.

1) պայլ

3) կանցլեր

2) սենեսկալ

4) մարաջախտ

30. Հասկացությունը համապատասխանեցնել իր բացատրությանը.

1) Կիլիկյան Հայաստանի բանակի ընդհանուր հրամանատարը

2) զինվորական աստիճան Կիլիկիայում, որը ստանալու համար անհրաժեշտ էր քննություն հանձնել ձիավարությունից, նետաձգությունից, նիզակի և սրի գործածությունից և այլ անհրաժեշտ գիտելիքներից և հմտություններից

3) արքունական հեծելազորի հրամանատարը Կիլիկիայում

4) կիլիկյան բանակի սպառազինության և պարենի մատակարարման ղեկավարը

5) պատերազմի ժամանակ գյուղացիներից և քաղաքացիներից հավաքագրվող զորք

ա. մարաջախտ

դ. կապիտան

բ. սպասալար

ե. ասպետ (ձիավոր)

գ. աշխարհագոր

զ. գունդստարլ

1) 1-գ, 2-ե, 3-դ, 4-բ, 5-զ

3) 1-գ, 2-ե, 3-բ, 4-ա, 5-զ

2) 1-ա, 2-դ, 3-բ, 4-զ, 5-գ

4) 1-զ, 2-դ, 3-ա, 4-բ, 5-գ

31. Թվարկված գործառույթներից առանձնացնել երկուսը, որոնք Կիլիկյան Հայաստանում չէր տնօրինում պայլը.

- 1) թագավորի խորհրդականն էր և արքունի պալատի կառավարիչը
- 2) թագավորի բացակայության դեպքում փոխարինում էր նրան
- 3) թագավորի խորհրդականն էր և ղեկավարում էր բանակցություններն օտար երկրների ներկայացուցիչների հետ
- 4) թագավորի անչափահասության դեպքում իրականացնում էր ամբողջ երկրի և գահակալի խնամակալությունը
- 5) թագավորի առաջին խորհրդականն էր

32. Արքունի քարտուղարություն գործակալության գլխավոր պաշտոնյան կոչվում էր՝

- 1) պայլ
- 2) կանցլեր
- 3) մարաջախտ
- 4) գունդստաբլ

33. Ուշ միջնադարում ինչ էին կոչվում հայ կալվածատերերը, որոնք իրենց սեփական տիրույթները հանձնել էին եկեղեցուն և, հոգևոր կոչումներ ընդունելով, շարունակում էին տիրել իրենց կալվածքներին.

- 1) մելիք
- 2) բեկ
- 3) պարոնտեր
- 4) յուզբաշի

34. Տերմինները համապատասխանեցնել իրենց բովանդակությանը.

- 1) պարոնտեր
- 2) շահապ
- 3) մելիք
- 4) մուխթասիբ

ա) որոշ գավառներում իրենց իշխանությունն ու կառավարումը վերականգնած հայ իշխանական տների ժառանգ

բ) սեփական կալվածքները կամովին եկեղեցուն հանձնած և հոգևոր կոչում ընդունած հայ կալվածատեր

գ) քաղաքներում առևտրին ու արհեստներին, շուկաներին ու հարկահանությանը հետևող հատուկ պաշտոնյա

դ) քաղաքի կառավարիչ, քաղաքապետ

ե) զորահրամանատար, հարյուրապետ

1) 1-բ, 2-գ, 3-ա, 4-դ

2) 1-ա, 2-դ, 3-բ, 4-գ

3) 1-ա, 2-դ, 3-ե, 4-գ

4) 1-բ, 2-դ, 3-ա, 4-գ

35. Միջնադարյան Հայաստանում ինչ էր կոչվում բարձրագույն դպրոցը.

- 1) ակադեմիա
- 2) ուսումնարան
- 3) վարդապետարան
- 4) մատենադարան

36. Ինչ է կոչվում պատվանդանի վրա կանգնեցված սալաձև կոթող-հուշարձանը.

- 1) մենհիր
- 2) խաչքար
- 3) վիշապաքար
- 4) սահմանաքար

37. Թվարկվածներից որը «յոթ ազատ արվեստների» համակարգի եռյակ ենթահամակարգից չէ.

- 1) ճարտասանություն
- 2) քերականություն
- 3) տրամաբանություն
- 4) երաժշտություն

38. Թվարկվածներից որը «յոթ ազատ արվեստների» համակարգի Քառյակ ենթահամակարգից չէ.

- 1) երկրաչափություն
- 2) երաժշտություն
- 3) տրամաբանություն
- 4) թվաբանություն

39. «Յոթ ազատ արվեստների» Քառյակ ենթահամակարգը ներառում էր՝

- ա) քերականություն
- բ) տրամաբանություն
- գ) թվաբանություն
- դ) երկրաչափություն
- ե) ճարտասանություն
- զ) երաժշտություն
- է) աստղագիտություն

- 1) բ, գ, ե, զ
- 2) գ, դ, ե, է
- 3) ա, դ, գ, է
- 4) գ, դ, գ, է

40. Հասկացությունը (եզրույթը) համապատասխանեցնել բովանդակությանը.

- ա) վարդապետարան
- բ) ռաբունի
- գ) տարեգիր
- դ) ռաբունապետ
- ե) յոթ ազատ արվեստներ
- զ) մանրանկարիչ

- 1) միջնադարյան համալսարանի ղեկավար
- 2) խաչքարագործ վարպետ
- 3) միջնադարյան Հայաստանում բարձրագույն դպրոց
- 4) միջնադարյան համալսարանի դասավանդող
- 5) ձեռագրերը նկարազարդող վարպետ
- 6) յոթ բաղադրիչ ընդգրկող, կրթության կազմակերպման և գիտելիքների հաղորդման միջնադարյան համակարգ
- 7) «Ժամանակագրություն» ուղղության պատմագիր

- 1) ա-3, բ-4, գ-7, դ-1, ե-6, զ-5
- 2) ա-6, բ-1, գ-4, դ-7, ե-3, զ-2
- 3) ա-6, բ-1, գ-7, դ-4, ե-3, զ-5
- 4) ա-3, բ-7, գ-4, դ-1, ե-6, զ-2

41. Թվարկվածներից որը Կիլիկիայի հայկական պետության կառավարման գլխավոր մարմնի՝ արքունիքի կառուցվածքային բաղադրատարրերից չէր.

- 1) գործակալություններ
- 2) պետական խորհուրդ
- 3) արքունի խորհուրդ
- 4) բարձրագույն դատական ատյան

5. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԻՐԱԴԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԵՐԵՎՈՒՅԹՆԵՐԻ ՊԱՏՃԱՌՆԵՐ ՈՒ ՀԵՏԵՎԱՆՔՆԵՐ

---

1. Խոսքով Կոտակը Դվինում կառուցում է արքունի ապարանք և այն դարձնում է իր նստավայրը, որովհետև՝

- 1) Երասխի վտակ Մեծամորի հունը փոխվել էր, և Վաղարշապատի մոտակայքում ճահիճներ էին առաջացել
- 2) Երասխի վտակ Ախուրյանի հունը փոխվել էր, և Արտաշատի մոտակայքում ճահիճներ էին առաջացել
- 3) Երասխի վտակ Մեծամորի հունը փոխվել էր, և Արտաշատի մոտակայքում ճահիճներ էին առաջացել
- 4) Երասխի վտակ Ախուրյանի հունը փոխվել էր, և Վաղարշապատի մոտակայքում ճահիճներ էին առաջացել

2. Պապի բարեփոխումների արդյունքում որքան է դարձել հայոց բանակի թիվը.

1) մոտ 80 հազար	3) մոտ 120 հազար
2) մոտ 100 հազար	4) մոտ 180 հազար

3. Ո՞րն էր Արշակավանի կործանման պատճառը.

- 1) Քաղաքում բնակություն էին հաստատել օրինազանցները, արքայական կալվածքներից փախած դժգոհ շինականներն ու ծառաները:
- 2) Քաղաքում բնակություն էին հաստատել նախարարների կալվածքներից փախած ավանդառուներն ու պարտապանները և նրանցից դժգոհ ծառաներն ու շինականները:
- 3) Քաղաքը կառուցվել էր ոչ թե արքայական տիրույթներում, այլ նախարարներից խլված հողատարածքներում, ինչն էլ հարուցել էր նախարարների դժգոհությունը:
- 4) Քաղաքում բնակություն հաստատած օրինազանցներն ու հարստահարված անազատները խռովություն էին բարձրացրել և սպառնում էին պետության անվտանգությանը:

4. Ինչո՞ւ է Արշակ արքան Գնելին մահապատժի ենթարկում.

- 1) քանի որ Գնելը հանցավոր համաձայնության էր եկել կենտրոնախույս նախարարների հետ
- 2) քանի որ Գնելն աչք էր դրել թագուհի Փառանձեմի վրա
- 3) քանի որ Տիրիթը հավաստիացրել էր նրան, թե Գնելը ցանկանում է դավադրորեն հայոց արքա դառնալ
- 4) քանի որ Գնելը գաղտնի կապեր էր հաստատել Շապուհ III-ի հետ

5. Ատրպատականում պարտված Շապուհ II-ի փախուստից հետո հայոց սպարապետի ձեռքն են անցնում.

- 1) պարսից արքայի գանձարանն ու կանանոցը
- 2) պարսկական զորքի ռազմական տեխնիկան
- 3) Հայաստանից թալանած ավարը
- 4) Հայաստանից հավաքած հարկերը

6. Թվարկվածներից որո՞նք պատճառ հանդիսացան պարսից արքայի կողմից Հայոց Խոսրով IV-ի գերեվարման համար.

- 1) Համազասպ Մամիկոնյանին հայոց սպարապետ նշանակելը
- 2) Սահակ Պարթևին հայոց կաթողիկոս նշանակելը
- 3) Մեծ Հայքի երկու մասերի միավորումը
- 4) թագավորի ինքնուրույն հարաբերությունները հռոմեական կայսեր հետ
- 5) Խոսրով IV-ի ամուսնությունը Մանվել Մամիկոնյանի դստեր հետ

7. Ինչի՞ շնորհիվ էր Վռամշապուհը միավորել Մեծ Հայքի երկու մասերը.

- 1) իր որդիներից մեկին Պարսկաստանում, մյուսին՝ Բյուզանդիայում պատանդ թողնելու
- 2) Բյուզանդիային ու Պարսկաստանին հարկ վճարելու
- 3) հայոց զորքը պարսկական ու բյուզանդական կռիվների ժամանակ որպես օգնություն ուղարկելու
- 4) հայ նախարարների հողային տիրույթները բյուզանդացիներին ու պարսիկներին կտակելու

8. Ինչո՞ւ պարսից թագավորը համաձայնեց ազատ արձակել և հայրենիք վերադարձնել Սահակ Պարթևին.

- 1) Բյուզանդիայի կայսեր պահանջով
- 2) հայ նախարարների խնդրանքով
- 3) հայերի ընդվզումից վախենալով
- 4) հայ նախարարների պահանջով

9. Հազկերտ II-ի հանձնարարականով Արևելյան Հայաստանում անցկացված աշխարհագրի նպատակներից էին.

- 1) հարկերի ծանրացումը և նախարարական համակարգի զորեղացումը
- 2) հարկերի թեթևացումը և նախարարական համակարգի զորեղացումը
- 3) հարկերի ծանրացումը և եկեղեցու ազատության սահմանափակումը
- 4) հարկերի թեթևացումը և եկեղեցու ազատության ընդլայնումը

10. Ավարայրի ճակատամարտի շնորհիվ՝

- 1) Հայաստանը վերականգնեց անկախ թագավորությունը և չիրաժարվեց քրիստոնեական հավատքից
- 2) Հայաստանը միավորվեց, իսկ հայ ժողովուրդը պահպանեց քրիստոնեական հավատքը

- 3) Հայաստանը կորցրեց իր ներքին ինքնուրույնությունը, սակայն պահպանեց քրիստոնեական հավատքը
- 4) Հայաստանը պահպանեց իր ներքին ինքնուրույնությունը, իսկ հայ ժողովուրդը՝ քրիստոնեական հավատքը

11. Ո՞րն էր 449 թ. Արտաշատում ժողովի հրավիրման պատճառը.

- 1) աշխարհագրի անցկացումը
- 2) քրիստոնեությունից հրաժարվելու և մազդեզականությունն ընդունելու պարսից արքայի հրամանը
- 3) հայոց այրուձին երկրից հեռացնելու հրամանը
- 4) հայ նախարարներին ժառանգական հողատիրության իրավունքից զրկելը

12. Ինչո՞վ է ավարտվել Խաղխաղի ճակատամարտը.

- 1) հոների պարտությամբ
- 2) հայկական ուժերի հաղթանակով
- 3) պարսիկների հաղթանակով
- 4) հայկական ուժերի պարտությամբ

13. Հայաստանում խոշոր հողային տիրույթները մասնատելու և դրանով երկիրը թուլացնելու նպատակով ինչ ձեռնարկեց Սասանյան Պերոզ թագավորը.

- 1) Հողեր ժառանգելու իրավունք շնորհեց նաև իշխանական տների իգական սեռի ներկայացուցիչներին:
- 2) Հողեր ժառանգելու իրավունք շնորհեց իշխանական տների կրտսեր ներկայացուցիչներին:
- 3) Հողեր ժառանգելու և գնելու իրավունք շնորհեց բարձրաստիճան հոգևորականներին:
- 4) Անժառանգ մահացած իշխանական տների ներկայացուցիչների թողած հողային տիրույթների ժառանգորդ հռչակեց Պարսից տերությանը:

14. Արևմտյան Հայաստանում նախարարական հողային տիրույթները մասնատելու և դրանով երկիրը թուլացնելու նպատակով ինչ ձեռնարկեց Հուստինիանոս I-ը.

- 1) Հողեր ժառանգելու իրավունք շնորհեց իշխանական տների ավագ ներկայացուցիչներին:
- 2) Տոհմական կալվածքներ ժառանգելու իրավունք շնորհեց նաև կանանց ու աղջիկներին:
- 3) Հողեր ժառանգելու և գնելու իրավունք շնորհեց բարձրաստիճան հոգևորականներին:
- 4) Անժառանգ մահացած իշխանական տների ներկայացուցիչների թողած հողային տիրույթների ժառանգորդ հռչակեց Բյուզանդական կայսրությանը:

15. Ինչ կարևոր հետևանք ունեցավ Դվինի II ժողովի գումարումը.

- 1) Հայ առաքելական եկեղեցին վերջնականապես ազատվեց կաթոլիկ եկեղեցու հոգևոր ենթակայությունից:
- 2) Վերջնականապես հաստատվեց Հայ առաքելական եկեղեցու ազգային ինքնուրույնությունը:

- 3) Հայ առաքելական եկեղեցին դարձավ ուղղափառ եկեղեցու առաջնորդը:
- 4) Հայ առաքելական եկեղեցին համաձայնեց ընդունել Քաղկեդոնի ժողովի որոշումները:

16. Թվարկվածներից որոնք Բագրատունիների գլխավորությամբ Հայաստանի անկախության վերականգնման համար արտաքին նախադրյալ չեն հանդիսացել.

- 1) Խալիֆայության ներքաղաքական իրավիճակը կայուն չէր, մեծ ծավալ էին ստացել ժողովրդական ազատագրական ընդվզումները և գահակալական կռիվները:
- 2) Առանձին երկրների արաբ ամիրաները տեղերում բավականին ամրապնդել էին իրենց իշխանությունը և ձգտում էին անջատվելու խալիֆայությունից:
- 3) Խալիֆայության ծանր դրությունից օգտվում էր նրա դարավոր հակառակորդ Պարսկաստանը, որն ամեն կերպ աջակցում էր խալիֆայությունից առանձնանալ ձգտող կենտրոնախույս ուժերին:
- 4) Գերազանցապես վարձկաններից կազմված արաբական բանակը միշտ չէ, որ ենթարկվում էր խալիֆներին և երբեմն անհնազանդություն էր ցուցաբերում:
- 5) Արևելքում խալիֆայությունը կործանիչ պարտություն էր կրել Ատրպատականից, և կազմալուծվող խալիֆայությունը հարկադրված էր դիմելու զիջումների քաղաքականության:

17. Բերված փաստարկներից առանձնացնել հայկական անկախ պետականության վերականգնման ներքին նախադրյալները.

- ա) Առանձին երկրների արաբ ամիրաները տեղերում ամրապնդել էին իրենց իշխանությունը և ձգտում էին անջատվելու խալիֆայությունից:
- բ) Լայն ծավալ ստացած ժողովրդական ազատագրական ընդվզումները, մասնավորապես Ատրպատականում Բաբեկի գլխավորած ապստամբությունը և գահակալական կռիվները խախտել էին խալիֆայության կենտրոնական իշխանության դիրքերը:
- գ) Հայոց եկեղեցին ջանում էր ազատվել կրոնական հալածանքներից, իսկ աշխատավորական զանգվածները՝ օտարերկրյա ծանր լծից:
- դ) Առաջադիմում ու խորանում էին ավատատիրական հարաբերությունները, աստիճանաբար ամրապնդվում էր հայ իշխանների ժառանգական հողատիրությունը, ընդարձակվում էին նրանց կալվածքները:
- ե) Բյուզանդիան ամեն կերպ աջակցում էր խալիֆայության կենտրոնախույս ուժերին:

- 1) գ, ե   2) ա, դ   3) բ, ե   4) գ, դ

18. Ինչն առիթ հանդիսացավ Սաջյան ամիրայի՝ Հայաստան ներխուժելու համար.

- 1) 893 թ. Բյուզանդիայի հետ Բագրատունյաց Հայաստանի կնքած պայմանագիրը
- 2) Աշոտ I-ի՝ խալիֆի հետ կնքած դաշինքը
- 3) Օրբելյանների և Արծրունիների միջև Նախճավան քաղաքի պատճառով ծագած վեճը
- 4) Գագիկ Արծրունու՝ Վասպուրականի թագավոր թագադրվելը

19. Ստորև թվարկվածներից որոնք միջնադարում քաղաքային կյանքի վերելքի պայմաններ չեն.

- 1) արհեստների զարգացումը
- 2) առևտրի զարգացումը
- 3) աշխատանքի հասարակական բաժանումը
- 4) պատերազմները
- 5) տնտեսական-շուկայական թույլ կապերը երկրի տարբեր մասերի միջև

20. Սյունիքի թագավորության կենտրոնը Սյունի ավանից տեղափոխվեց Կապան, որովհետև՝

- 1) Սյունի ավանը առևտրական և ռազմական առումով անհարմար վայրում էր գտնվում
- 2) Սյունին երկրաշարժի հետևանքով լքվել էր
- 3) թագավորության գոյատևման համար վտանգ էր առաջացել
- 4) Սյունին պարսկական զորքերի հարձակումների հետևանքով ավերվել էր

21. Թվարկվածներից որոնք Մանազկերտի ճակատամարտի հետևանքներ չեն.

- 1) Բյուզանդացիները հսկայական կորուստներ կրեցին, իսկ Դիոգենես կայսրը գերի ընկավ:
- 2) Բյուզանդացիները ստիպված ընդունեցին իրենց պարտությունը և հաշտություն կնքեցին սելջուկ-թուրքերի հետ:
- 3) Հաստատվեց սելջուկյան պետության իշխանությունը Փոքր Ասիայում:
- 4) Հայաստանի միայն հարավային շրջաններն ու Արարատյան դաշտն ընկան սելջուկ-թուրքերի տիրապետության տակ:
- 5) Տաշիր-Ձորագետի, Կարսի (Վանանդի), Վասպուրականի և Սյունիքի թագավորները շտապեցին հպատակություն հայտնել սելջուկներին:
- 6) Հայաստանի տարածքում ստեղծվեցին Մանազկերտի, Խլաթի և այլ սելջուկյան իշխանություններ:

22. Թվարկվածներից որոն է սելջուկ-թուրքերի կողմից Անի քաղաքի գրավման գլխավոր պատճառը.

- 1) Անիի հույն վարձկանները բացեցին քաղաքի դարպասները:
- 2) Անին անպարիսպ քաղաք էր:
- 3) Սելջուկ-թուրքերը տեր կանգնեցին Անիի թագավորությունն իրենց կտակած Հովհաննես-Սմբատի կտակին:
- 4) Անիի բյուզանդական կայազորը քաշվեց քաղաքի միջնաբերդ և անպաշտպան թողեց բնակչությանը:

23. Ինչո՞ւ Արևմտյան Եվրոպայից խաչակիրները շարժվեցին դեպի Արևելք.

- 1) Պաղեստինը և Ասորիքը մահմեդականներից ազատագրելու համար
- 2) Միջերկրական ծովի հյուսիսային առափնյա շրջաններին տիրելու համար
- 3) Բյուզանդիային սելջուկներից պաշտպանելու համար
- 4) Երուսաղեմի թագավորությանը տիրելու համար

24. Տրված պնդումներից առանձնացնել երկուսը, որոնք Սսից Էջմիածին կաթողիկոսական աթոռի փոխադրման հետևանքներից են.

- ա) Ավելի բարձրացավ Այրարատյան աշխարհի ազգային քաղաքական դերը:
- բ) Կաթողիկոսությունը պաշտպանվեց խաչակիրների հալածանքներից:
- գ) Կարևոր նշանակություն ունեցավ հայ ժողովրդի հետագա համախմբման համար:
- դ) Այն միջնորդի դեր ստանձնեց մահմեդական ամիրայությունների միջև:

- 1) ա, բ   2) բ, գ   3) բ, դ   4) ա, գ

25. Գտնել սխալ պատասխանը: Ինչ նպատակով շահ Աբասը թուրքական բանակի շարժման ճանապարհին ընկած հայկական բնակավայրերի բնակչությանը գաղթեցրեց Պարսկաստանի խորքերը.

- 1) Դրանով թուրքական բանակը կզրկվեր պարենից ու օթևանի հնարավորությունից և ի վիճակի չէր լինի շարունակելու արշավանքը:
- 2) Հայ որակյալ երկրագործներին ու արհեստավորներին բնակեցնելով երկրի ներքին գավառներում՝ շահը հույս ուներ զարգացնելու Պարսկաստանի տնտեսությունը:
- 3) Տեղափոխելով Պարսկաստանի արևելյան սահմանամերձ շրջանները՝ կկասեցնեի թուրքական զորքերի առաջխաղացումը:
- 4) Հայ առևտրականներին փոխադրելով երկրի հարավ՝ նա ձգտում էր հյուսիսում զարգացած մետաքսի առևտուրը տեղափոխելու Պարսից ծոցի շրջան, ինչը տնտեսական մեծ վնաս կհասցնեի Օսմանյան պետությանը:

26. Ինչ նպատակով էր Վենետիկ մեկնել Աբգար Թոխաթեցու գլխավորած պատվիրակությունը.

- 1) Եվրոպական երկրներին համոզելու ռազմական օգնություն ցույց տալ հայերին պարսկական լծի դեմ պայքարելու համար:
- 2) Եվրոպական երկրներին համոզելու ստանձնել Հայաստանի մանդատը:
- 3) Եվրոպական երկրների հետ ազատ առևտրի իրավունք ձեռք բերելու համար:
- 4) Եվրոպական երկրներին համոզելու, որ օգնեն հայերին ազատագրվելու օսմանյան տիրապետությունից:

27. Թվարկված պայմաններից առանձնացնել երեքը, որոնք նպաստեցին ուշ միջնադարում քրջվորական ցեղերի ներթափանցմանը Հայաստան.

- ա) XIII–XIV դարերում մոնղոլ–թաթարական պետության թուլացումը
- բ) ավատատիրության զարգացումը
- գ) XIV դարի վերջին Լենկ Թեմուրի արշավանքները
- դ) արաբա–պարսկական պատերազմները
- ե) հայոց թագավորության անկումը
- զ) մելիքությունների առաջացումը
- է) խաչակրաց պետությունների անկումը

- 1) ա, գ, ե   3) բ, գ, է
- 2) ա, դ, ե   4) բ, դ, գ

28. Թվարկվածներից որոնք X–XIV դարերում հայ կրթական համակարգի զարգացման նախադրյալներ չեն.

- ա. հասարակության սոցիալ–տնտեսական կյանքի զարգացումը և վերելքը
- բ. եվրոպական համալսարաններում կրթություն ստացած և Հայաստանի տարբեր վայրերում դպրոցներ հիմնած լուսավորիչների գործունեությունը
- գ. արհեստների, առևտրի և ապրանքադրամական հարաբերությունների զարգացման արդյունքում կրթությանը նոր պահանջներ առաջադրելը
- դ. հասարակության քաղաքական կյանքի զարգացումը և վերելքը
- ե. Հայաստանի հարևան պետությունների մշակութային և տնտեսական անկումը

1) բ, ե

2) ա, ե

3) գ, դ

4) բ, գ

6. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԻՐԱԴԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԵՐԵՎՈՒՅԹՆԵՐԻ ԺԱՄԱՆԱԿԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՋՈՐԴԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Լուսավորչի եպիսկոպոսական ձեռնադրությունը Կեսարիայում
- բ. Հայաստանում քրիստոնեության պետական կրոն հռչակումը
- գ. Բագավանում Գրիգոր Լուսավորչին դիմավորելը
- դ. Խոր Վիրապում Լուսավորչին բանտարկելը
- ե. Հռիփսիմյան կույսերի նահատակությունը

1) ե, դ, ա, գ, բ

3) դ, ե, ա, գ, բ

2) դ, ա, ե, գ, բ

4) դ, ե, գ, ա, բ

2. Ստորև տրած իրադարձություններից ո՞րն է խախտում Հայոց Մեծ դարձի ժամանակ տեղի ունեցած դեպքերի ժամանակագրությունը.

- 1) Սուրբ Գրիգորի բանտարկությունը Խոր Վիրապում
- 2) Վաղարշապատում Գրիգոր Լուսավորչին եպիսկոպոսապետ կարգելը
- 3) Մաժակում Սուրբ Գրիգորի եպիսկոպոս ձեռնադրվելը
- 4) Հայոց արքայի և բազմության մկրտությունը
- 5) Սուրբ կույսերի վկայարանների կառուցումը

3. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. դավաճաններ Դատաբեն Բզնունու և Բակուր բղեշխի մահապատիժը
- բ. Հուսիկ կաթողիկոսի ձեռնադրությունը Մաժակ-Կեսարիայում
- գ. քրիստոնեական եկեղեցու «Հավատո հանգանակի» ընդունումը
- դ. Տիրան թագավորի բնակություն հաստատելը Կուաշում
- ե. Վաչե Մամիկոնյան սպարապետի և իր զինակիցների նահատակությունը
- զ. մագքութների կողմից Վաղարշապատի գրավումը

1) գ, գ, ա, ե, բ, դ

3) ա, գ, գ, ե, դ, բ

2) գ, գ, ե, ա, դ, բ

4) գ, գ, ա, բ, ե, դ

4. Տրված իրադարձություններից որո՞նք են խախտում են տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) Տիրանի օրոք Հուսիկ կաթողիկոսի նահատակվելը
- 2) Տիրանի թոռների վերադարձը Հայաստան
- 3) Դատաբեն Բզնունու և Բակուր բղեշխի մահապատիժը
- 4) սպարապետ Վաչե Մամիկոնյանի նահատակվելը

- 5) Հայ եկեղեցու առաջին ժողովի գումարումը
- 6) Արշակավանի հիմնումը
- 7) «Ամոթալի» պայմանագրի կնքումը

5. Գտնել այն իրադարձությունը, որը խախտում է տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) Միլանի կայսերական հրովարտակի ընդունումը
- 2) Մծբինի 40–ամյա պայմանագրի խախտումը Շապուհ II–ի կողմից
- 3) Առաջին տիեզերական ժողովի գումարումը
- 4) մազքութների թագավոր Սանեսանի զորքի ներխուժումը Հայաստան
- 5) Վաչե Մամիկոնյանի և նրա զինակիցների նահատակվելը

6. Արշակունյաց Հայաստանի թագավորների անունները դասավորել ըստ նրանց գահակալման հաջորդականության.

ա. Արշակ II	զ. Արտաշես
բ. Արշակ III	է. Վռամշապուհ
գ. Շապուհ	ը. Խոսրով III Կոտակ
դ. Վարազդատ	թ. Պապ
ե. Տրդատ III Մեծ	ժ. Տիրան

1) գ, է, ը, ա, ժ, թ, դ, բ, է, գ	3) է, ը, ժ, ա, թ, դ, բ, է, գ, զ
2) է, ժ, ը, ա, թ, դ, բ, գ, է, գ	4) է, ը, ժ, ա, բ, թ, դ, է, գ, գ

7. Արշակունյաց Հայաստանի սպարապետների անունները դասավորել ըստ նրանց գործունեության ժամանակագրական հաջորդականության.

ա. Վասակ Մամիկոնյան	դ. Արտավազդ Մամիկոնյան
բ. Մանվել Մամիկոնյան	ե. Մուշեղ Մամիկոնյան
գ. Արտավազդ Մանդակունի	զ. Վաչե Մամիկոնյան

1) գ, գ, դ, ա, է, բ	3) գ, գ, դ, ա, է, բ
2) գ, գ, ա, դ, է, բ	4) գ, գ, դ, է, բ, ա

8. Հայոց կաթողիկոսների անունները դասավորել ըստ նրանց գահակալման հաջորդականության.

ա. Սահակ Պարթև	զ. Ներսես Ա Պարթև
բ. Հուսիկ	է. Արիստակես
գ. Հուսիկ–Շահակ Աղբիանոսյան	ը. Հովսեփ Ա Վայոցձորցի
դ. Գրիգոր Լուսավորիչ	թ. Վրթանես Ա Պարթև
ե. Գյուտ	ժ. Փառեն Աշտիշատեցի

1) է, դ, թ, բ, գ, ժ, գ, ա, ը, է	3) դ, է, թ, բ, ժ, գ, գ, ա, ը, է
2) դ, է, թ, բ, ժ, գ, է, գ, ա, ը	4) թ, դ, է, բ, ժ, գ, ը, ա, է, գ

9. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. գերի վերցված պարսից մոզերի մահապատիժը Ջարեհավանում
- բ. հայ նախարարների՝ քրիստոնեության առերես ուրացումը Տիգրանում
- գ. Անգղի եկեղեցին քանդելու փորձը պարսից զորքի և մոզերի կողմից
- դ. հայ նախարարների ժամանումը Տիգրան՝ Հազկերտ II-ի արքունիք
- ե. Աշուշա բղեշխին և Վասակ Սյունու զավակներին պատանդ թողնելը Տիգրանում

1) դ, բ, ե, գ, ա

3) դ, բ, ե, ա, գ

2) բ, դ, գ, ե, ա

4) բ, դ, ե, գ, ա

10. Վարդանանց պատերազմի շրջանի իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. ապստամբ ուժերի կողմից Արտաշատ, Գառնի, Արտագերս ամրոցների ազատագրումը պարսից կայսրերից
- բ. Վարդան Մամիկոնյանի և հոների միջև Սասանյանների դեմ ուղղված դաշինքի կնքումը
- գ. Ավարայրի ճակատամարտը
- դ. Աղվանքի հազարապետի և եպիսկոպոսների ժամանումը Հայաստան
- ե. Կապույտ լեռան ամրոցների պաշտպանների կողմից պարսից զորքերի ջախջախումը
- զ. ապստամբական կառավարության կազմումը
- է. «Հավատո ուխտի» ընդունումը
- ը. Աղվանքից Վարդան Մամիկոնյանի շուտափույթ վերադարձը Հայաստան
- թ. Հովսեփ Վայցճորցու և Ղևոնդ Երեցի նահատակությունը
- ժ. Խաղխաղի ճակատամարտը

1) է, ա, դ, թ, գ, բ, ժ, ը, գ, ե

3) է, ա, գ, դ, ժ, բ, ը, գ, ե, թ

2) ա, է, գ, դ, ե, բ, ը, ժ, գ, թ

4) է, ա, գ, դ, թ, բ, ժ, գ, ը, ե

11. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Վախթանգ Գորգասալի գահակալության սկիզբը
- բ. Գյուտ կաթողիկոսի մեկնումը Տիգրան
- գ. մարզպան Ատրվշնասալի փախուստը Ատրպատական
- դ. Գյուտ կաթողիկոսի հաստատվելը Վանանդում
- ե. Ուրացյալ Վազգեն բղեշխի սպանությունը

1) ա, բ, դ, ե, գ

3) բ, ա, դ, գ, ե

2) դ, բ, ա, գ, ե

4) ա, բ, ե, գ, դ

12. Վահանանց պատերազմի շրջանի իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. հայոց զորքի բանակումը Վարշակի Ջերմուկներում
- բ. պարսից գնդի ջախջախումը Կարնո Արծաթի գյուղի մոտ

- գ. պարսիկների հարձակումը Շաղագոմ գավառում գտնվող ապստամբների խմբի վրա
- դ. Ակոռիի ճակատամարտը
- ե. պարսից թագավոր Վաղարշ Սասանյանի գահակալության սկիզբը
- զ. Հազարավուխի գլխավորած պարսից զորքի ներխուժումը Հայաստան
- է. Ներսեհապատի ճակատամարտը
- ը. պարսիկ պաշտոնյա Նիխորի ուղարկվելը Հայաստան
- թ. Նվարսակի պայմանագրի կնքումը
- ժ. Ճարմանայի ճակատամարտը

- 1) դ, է, ժ, գ, ա, գ, թ, բ, ե, ը
- 2) է, դ, ա, ժ, գ, գ, բ, ե, ը, թ

- 3) դ, է, ա, ժ, գ, գ, բ, ե, ը, թ
- 4) դ, ա, է, ժ, գ, գ, ե, բ, ը, թ

13. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. պարսից զորավար Միրհանի 20-հազարանոց զորքի ջախջախումը հայերի կողմից
- բ. Վահրամ Չուբինի ապստամբության սկիզբը
- գ. Մավրիկիոս կայսեր գահակալության ավարտը
- դ. Վասակ Մամիկոնյանի որդու՝ Մանվելի սպանությունը
- ե. «Մեծ Հայք», «Խորագոյն Հայք», «Ներքսագոյն Հայք» և այլ նահանգների կազմավորումը
- զ. Խոսրով Անուշիրվանի ներխուժումը Հայաստան և պարտվելը Վարդան Կրտսերի կողմից
- է. Դվինի II ժողովի գումարումը
- ը. Պարսիկ Սուրենի նշանակվելը Հայաստանի մարզպան
- թ. Մավրիկիոս կայսեր գահակալության սկիզբը
- ժ. Սուրեն մարզպանի սպանությունը Դվինում

- 1) ա, ը, ժ, դ, է, գ, թ, բ, ե, գ
- 2) է, ը, դ, ժ, ա, գ, թ, բ, ե, գ

- 3) է, ը, դ, ա, ժ, թ, բ, գ, ե, գ
- 4) ը, դ, է, ժ, ա, գ, թ, բ, գ, ե

14. VI դարի իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Վահրամ Չուբինի ապստամբությունը
- բ. Վարդ Պատրիկի՝ հայոց մարզպան դառնալը
- գ. Հուստինիանոսի դեմ խռովության կազմակերպումը
- դ. Մանվել Մամիկոնյանի սպանությունը
- ե. Հայաստանի երկրորդ բաժանումը
- զ. Հովհաննես Արշակունու գլխավորած ապստամբությունը
- է. Դվինի II եկեղեցական ժողովի գումարումը

- 1) բ, գ, գ, է, դ, ա, ե
- 2) գ, գ, է, դ, ա, ե, բ

- 3) գ, է, դ, ա, ե, գ, բ
- 4) ա, ե, գ, բ, է, դ, գ

15. Ո՞ր իրադարձությունն է խախտել տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) վրաց եկեղեցու անջատվելը Հայ առաքելական եկեղեցուց
- 2) Կոմիտաս Մամիկոնյանի օծվելը հայոց կաթողիկոս
- 3) Երուսաղեմի գրավումը պարսիկների կողմից և Քրիստոսի Խաչափայտի գերեվարումը
- 4) Խոսրով II-ի կողմից Տիգրանի ժողովի գումարումը
- 5) գերեվարված Խաչափայտի վերադարձվելը Երուսաղեմ

16. Ո՞ր իրադարձությունն է խախտել տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) Յարմուքի ճակատամարտը
- 2) Քաղիսիայի ճակատամարտը
- 3) Հերևան և Որդապու բերդերի հերոսական դիմադրությունը արաբներին
- 4) արաբների ջախջախիչ պարտությունը Արծափ ամրոցի մոտ
- 5) Վարազտիրոց Բագրատունու փախուստը գերությունից և նշանակվելը հայոց իշխան
- 6) հայ-արաբական դաշնագրի կնքումը

17. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Զվարթնոցի տաճարի կառուցումը
բ. Թալինի եկեղեցու կառուցումը
գ. Ս. Հոփսիմե տաճարի կառուցումը
դ. Արուճի Ս. Գրիգոր եկեղեցու կառուցումը

- 1) ա, դ, գ, բ   2) գ, ա, բ, դ   3) ա, գ, բ, դ   4) գ, ա, դ, բ

18. Դեպքերը դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա) Ակոռիի ճակատամարտը
բ) Վարազտիրոցի նշանակվելը հայոց իշխան
գ) Գյուտ կաթողիկոսի մեկնումը Տիգրան
դ) Տիգրանակերտի գրավումն ու ավերումը հռոմեացիների կողմից
ե) Ճարմանայի ճակատամարտը
զ) Խաղխաղի ճակատամարտը

- 1) դ, ե, ա, բ, գ, զ   3) գ, գ, բ, դ, ե, ա
2) դ, գ, գ, ա, ե, բ   4) դ, ե, գ, գ, բ, ա

19. Պատմական գործիչների անունները դասավորել ըստ նրանց գործունեության ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա) Տրդատ II   գ) Երվանդ IV Վերջին
բ) Թեոդորոս Ռշտունի   է) Արշակ II
գ) Տիգրան Մեծ   ը) Արտաշես I

դ) Վահրամ Պահլավունի

ե) Արտավազդ II

1) գ, ը, թ, գ, ա, ե, է, ժ, դ, բ

2) ը, թ, դ, ե, գ, է, ա, ժ, բ, գ

թ) Արտավազդ I

ժ) Հովհաննես Ա Մանդակունի

3) գ, ը, թ, գ, ե, ա, է, ժ, բ, դ

4) գ, թ, ը, գ, դ, ա, է, բ, ե, ժ

20. Ճակատամարտերը դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա) Ներսեհապատի

բ) Ձիրավի

գ) Ակոռիի

դ) Խաղխաղի

ե) Արածանիի

զ) Մագնեսիայի

է) Հռանդեսայի

ը) Տիգրանակերտի

թ) Գավգամելայի

ժ) Խառանի

1) թ, գ, ը, ե, է, ժ, դ, գ, բ, ա

2) թ, է, ը, գ, ժ, ե, գ, բ, ա, դ

3) է, ը, թ, գ, ե, ժ, դ, գ, ա, բ

4) թ, գ, ը, ե, ժ, է, բ, դ, գ, ա

21. Պատմական գործիչների անունները դասավորել ըստ գործունեության հաջորդականության.

ա) Թեոդորոս Ռշտունի

բ) Վարազտիրոց Բագրատունի

գ) Կոմիտաս կաթողիկոս

դ) Հովհաննես Բ Գաբելենացի

ե) Աշոտ Մսակեր

զ) Վաչագան Բարեպաշտ

1) դ, գ, գ, ե, ա, բ

2) բ, գ, գ, ա, ե, դ

3) գ, գ, դ, ա, ե, բ

4) գ, դ, գ, բ, ա, ե

22. Հայոց կաթողիկոսների անունները դասավորել ըստ նրանց գահակալման հաջորդականության.

ա. Հովհաննես Ա Մանդակունի

բ. Սահակ Ձորափորցի

գ. Ներսես Գ Տայեցի

դ. Ներսես Բ Բագրևանդացի

ե. Սահակ Պարթև

զ. Բարգեն Ա

է. Կոմիտաս Մամիկոնյան

ը. Հովսեփ Ա Վայոցձորցի

թ. Հովհաննես Բ Գաբելենացի

ժ. Գյուս

1) ե, ը, ժ, ա, գ, դ, թ, է, գ, բ

2) ե, ժ, ը, ա, դ, գ, թ, է, գ, բ

3) ե, ը, ժ, ա, գ, թ, դ, է, բ, գ

4) ը, ժ, գ, ե, ա, դ, թ, գ, է, բ

23. Թվարկված ճակատամարտերից ո՞րն է տեղի ունեցել յոթերորդը ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

ա. Ներսեհապատի

բ. Քաղխիսիայի

գ. Ճարմանայի

դ. Խաղխաղի

ե. Վարդանակերտի

զ. Ձիրավի

է. Ավարայրի

ը. Խաղամախյայի

թ. Ակոռիի

ժ. Յարմուքի

1) բ

2) ե

3) ը

4) թ

24. Թվարկավճներից ո՞ր երկուսն են խախտել ճակատամարտերի տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

1) Ավարայրի	5) Վարդանակերտի
2) Ճարմանայի	6) Գուկանք գյուղի
3) Ակոռիի	7) Արճեշի
4) Ներսեհապատի	8) Խաղամախյայի
	9) Արյան լճի

25. Հայ նշանավոր պետական գործիչների անունները դասավորել ըստ նրանց գործունեության ժամանակագրական հաջորդականության.

ա. Բագարատ Բագրատունի	դ. Թեոդորոս Ռշտունի
բ. Դավիթ Սահառունի	ե. Աշոտ Բագրատունի (Մսակեր)
գ. Վարդ Պատրիկ	զ. Վասակ Սյունի

1) գ, գ, բ, ե, դ, ա	3) գ, բ, գ, դ, ա, ե
2) գ, գ, բ, դ, ա, ե	4) գ, գ, բ, դ, ե, ա

26. 774–775 թթ. հակաարաբական ապստամբության իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Մուշեղ Մամիկոնյանի կողմից արաբ հարկահանների ոչնչացումը Բագրևանդում
- բ. Արճնիի ճակատամարտը
- գ. Արտավազդ Մամիկոնյանի հեռանալը Եգերաց աշխարհ
- դ. արաբական զորքի ջախջախումը Մուշեղ Մամիկոնյանի կողմից Բագավանում
- ե. Շիրակում արաբ հարկահանից հարկի խլումը Արտավազդ Մամիկոնյանի կողմից
- զ. Արճեշի ճակատամարտը
- է. Տարոնում արաբական ջոկատի ջախջախումը Մուշեղ Մամիկոնյանի կողմից
- ը. Կարինի պաշարման սկիզբը Մուշեղ Մամիկոնյանի և Սմբատ Բագրատունու զորքերի կողմից
- թ. Մուշեղ Մամիկոնյանի ամրանալը Արտագերս ամրոցում
- ժ. Խալիֆի կողմից ապստամբների դեմ 30–հազարանոց բանակ ուղարկելը

1) ե, գ, թ, դ, է, ա, ը, ժ, գ, բ	3) է, գ, թ, ա, ե, դ, ը, ժ, բ, գ
2) ե, գ, է, թ, ա, դ, ը, ժ, գ, բ	4) ե, գ, թ, է, ա, դ, ժ, գ, ը, բ

27. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Քթիշ ամրոցի հերոսական դիմադրությունն արաբներին
- բ. Բագարատ Բագրատունու և Աշոտ Արծրունու գլխավորությամբ արաբների վտարումը Տարոնից
- գ. Հովնան Խուլթեցու և Աշոտ ու Դավիթ Բագրատունիների գերեվարությունը
- դ. պարտված Բուդայի հեռանալը Հայաստանից

ե. Բուղայի գլխավորած արաբական զորաբանակի ներխուժումը Հայաստան
զ. Բուղայի պարտությունը Գուրգեն Արծրունուց և փախուստը Վասպուրականից

- 1) բ, ե, գ, զ, ա, դ
- 2) բ, ե, գ, դ, ա, զ

- 3) ե, բ, գ, զ, դ, ա
- 4) ե, բ, գ, դ, ա, զ

28. VIII–IX դդ. Հայաստանում հակաարաբական ապստամբությունների ժամանակ տեղի ունեցած իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. արաբների ջախջախումը «Արյան լիճ» կոչվող վայրում
- բ. հայոց այրուծիի բանակելը Վարդանակերտում
- գ. Սասուն գավառի միանալը Արմինիային
- դ. Մուշեղ Մամիկոնյանի ու նրա զինակիցների կողմից արաբ հարկահանների ոչնչացումը
- ե. Գուկանք գյուղի մոտ արաբների ջախջախումը
- զ. արաբ զորավար Յուսուֆի մահապատիժը
- է. Սահակ Ձորափորցի կաթողիկոսի նամակը արաբ հրամանատարին
- ը. Քթիշ ամրոցի պաշտպանությունը
- թ. Արճեշի ճակատամարտը
- ժ. Վանանդ գավառում Կամսարական իշխանի հեծյալ գնդի կողմից արաբների մեծ զորամասի ջախջախումը

- 1) բ, ե, ժ, է, գ, դ, թ, զ, ա, ը
- 2) բ, ժ, է, ե, գ, դ, զ, թ, ը, ա

- 3) գ, բ, ժ, է, ե, դ, թ, զ, ը, ա
- 4) գ, բ, ե, ժ, է, դ, զ, թ, ա, ը

29. Գտնել այն իրադարձությունը, որը խախտում է ստորև տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- ա. Արտավազդ Մամիկոնյանի հեռանալը Մեծ Հայքի հյուսիսարևմտյան սահմանային գոտի
- բ. Հայոց իշխան Աշոտ Բագրատունու հեռանալը Բագրևանդ գավառ
- գ. Մուշեղ Մամիկոնյանի ապստամբ զորքի կողմից արաբ հարկահանների ջախջախումը
- դ. Արճեշի ճակատամարտը
- ե. Արծնիի ճակատամարտը

- 1) ա
- 2) բ
- 3) գ
- 4) ե

30. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. հայոց իշխանաց իշխան Աշոտ Բագրատունու եղբայր Աբասի նշանակվելը սպարապետ
- բ. բյուզանդական պատրիարքի նամակը հայոց իշխանաց իշխան Աշոտ Բագրատունուն

- գ. Շիրակավանի եկեղեցական ժողովի գումարումը
- դ. Աշոտ Բագրատունու հաստատվելը հայոց իշխան և սպարապետ
- ե. Աշոտ Բագրատունու ճանաչվելը հայոց իշխանաց իշխան

- 1) դ, ե, ա, գ, բ
- 2) ե, դ, ա, բ, գ

- 3) դ, ե, ա, բ, գ
- 4) դ, ե, բ, գ, ա

31. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Սմբատ I-ի դիմադրությունը Կապույտ բերդում
- բ. Խալիֆի կողմից Գագիկ Արծրունու ճանաչվելը Հայաստանի թագավոր
- գ. Բագրատունյաց թագավորության հիմնադրումը
- դ. Սմբատ I-ի և Բյուզանդիայի միջև պայմանագրի կնքումը
- ե. Սաջյան ամիրայի զորքերի ջախջախումը Դողսի ճակատամարտում
- զ. Յուսուֆ ամիրայի հարձակումը Հայաստանի վրա

- 1) գ, ե, դ, բ, ա, զ
- 2) դ, գ, ե, բ, ա, զ

- 3) դ, գ, բ, ե, զ, ա
- 4) գ, դ, ե, բ, զ, ա

32. Գտնել այն երկու իրադարձությունները, որոնք խախտում են ստորև տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) Վարդանակերտի ճակատամարտը
- 2) «Արյան լճի» մոտ տեղի ունեցած ճակատամարտը
- 3) Արճեշի ճակատամարտը
- 4) Արձնիի ճակատամարտը
- 5) Բագարատ Բագրատունու՝ Հայոց իշխանի կոչմանն արժանանալը
- 6) Աշոտ Բագրատունու թագադրումը
- 7) Սևանի ճակատամարտը
- 8) Դողս գյուղի մոտ տեղի ունեցած ճակատամարտը
- 9) Սմբատ I-ի ամրանալը Կապույտ բերդում

33. Գտնել այն երկու իրադարձությունները, որոնք խախտում են տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) Վարդանակերտի ճակատամարտը
- 2) Արճեշի աղետը
- 3) Արձնիի ճակատամարտը
- 4) Վասպուրականի թագավորության ստեղծումը
- 5) Բագարատ Բագրատունու իշխանաց իշխան կոչմանն արժանանալը
- 6) Աշոտ Բագրատունու թագադրումը
- 7) Աշոտ II-ի մեկնումը Կոստանդնուպոլիս
- 8) Երնջակ բերդի դիմադրությունը
- 9) Սևանի ճակատամարտը

34. Պատմական դեպքերը դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Երնջակ բերդի դիմադրությունը
- բ. Դոդսի ճակատամարտը
- գ. Խալիֆի կողմից Գագիկ Արծրունուն երկրի հարկերը հավաքելու իրավունքի վերապահումը
- դ. Բյուզանդական պատրիարքի նամակը Աշոտ Բագրատունուն
- ե. Սևանի ճակատամարտը
- զ. Կապույտ բերդի պաշտպանությունը
- է. Աշոտ II-ի զորքի հարձակումը Տփխիսի ամիրայության վրա
- ը. Բյուզանդիայում Վասիլ I-ի գահ բարձրանալը
- թ. Բյուզանդական կայսեր զորքի արշավանքը Հայաստան՝ Սմբատ I-ին օգնելու նպատակով
- ժ. Մակեդոնական կամ Հայկական հարստության անկումը

1) ը, դ, բ, գ, թ, զ, ա, է, ե, ժ

3) դ, ը, բ, գ, զ, ա, թ, ե, է, ժ

2) ը, դ, գ, թ, ա, զ, ժ, ե, է, բ

4) դ, ը, գ, թ, բ, զ, ա, ե, է, ժ

35. Բագրատունյաց աթոռանիստները դասավորել ըստ մայրաքաղաք դառնալու ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. Կարս
- բ. Բագարան
- գ. Անի
- դ. Երազգավորս (Շիրակավան)

1) բ, դ, ա, գ

3) դ, բ, ա, գ

2) բ, դ, գ, ա

4) բ, ա, դ, գ

36. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Ծումբի ճակատամարտը
- բ. Տայքի միացումը Բյուզանդիային
- գ. Անիի Սմբատաշեն պարիսպների կառուցումը
- դ. Աշոտ III-ին թագադրելու հանդիսությունները
- ե. Տայքի Դավիթ Կյուրապաղատի մահը
- զ. Անիի Աշոտաշեն պարիսպների կառուցումը

1) դ, գ, զ, ա, բ, ե

3) գ, դ, գ, ա, բ, ե

2) դ, գ, գ, ա, ե, բ

4) դ, գ, գ, ե, ա, բ

37. Ճակատամարտերը դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Դոդսի
- բ. Գուկանքի
- գ. Արձնիի
- դ. Արյան լճի
- է. Ներսեհապատի
- ը. Արճեշի

դ. Ծումբի
ե. Խաղամախյայի

թ. Սևանի
ժ. Վարդանակերտի

- 1) է, ժ, բ, ը, գ, զ, ե, ա, թ, դ
- 2) ե, է, ժ, ը, բ, գ, զ, թ, դ, ա

- 3) է, ե, ժ, բ, ը, գ, զ, ա, թ, դ
- 4) է, ե, ժ, բ, ը, գ, զ, ա, դ, թ

38. Ո՞ր իրադարձությունն է խախտում տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) Աշոտ Բագրատունու օծվելը հայոց թագավոր
- 2) Սմբատ I-ի և Բյուզանդիայի միջև պայմանագրի կնքումը
- 3) Զաքարիա Ձագեցի կաթողիկոսի գլխավորությամբ հայ նախարարների հատուկ ժողովի գումարումը
- 4) Սևանի ճակատամարտը
- 5) Խալիֆի կողմից Աշոտ II-ին շահնշահ ճանաչելը
- 6) Անիի մայրաքաղաք հռչակումը

39. Հայոց արքաների անունները դասավորել ըստ նրանց գահակալման ժամանակագրական հաջորդականության.

ա. Աշոտ III
բ. Գագիկ I
գ. Հովհաննես-Սմբատ

դ. Աբաս
ե. Գագիկ II
զ. Սմբատ II

- 1) դ, ա, գ, բ, գ, ե
- 2) ա, դ, բ, գ, ե, գ

- 3) դ, ա, գ, բ, ե, գ
- 4) դ, ա, գ, գ, բ, ե

40. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Տայքի պատկանելության շուրջ բյուզանդա-վրացական բանակցությունները Տրապիզոնում
- բ. Աշոտ IV-ի որդի Գագիկ II-ի հռչակումը հայոց թագավոր
- գ. Տայքի բռնակցումը Բյուզանդիային
- դ. Սենեքերիմ Արծրունու տեղափոխվելը Սեբաստիա
- ե. վրաց թագավորի և Վահրամ Պահլավունու միջնորդությամբ հաշտության կայացումը Հովհաննես-Սմբատի և Աշոտ IV-ի միջև
- զ. Տարոնի իշխանության բռնակցումը Բյուզանդիային

- 1) գ, գ, ե, ա, դ, բ
- 2) գ, գ, ե, ա, բ, դ

- 3) գ, ե, գ, բ, ա, դ
- 4) գ, գ, ե, դ, ա, բ

41. Անիի Բագրատունիներին ենթակա թագավորությունները դասավորել ըստ անկման ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա) Վանանդի (Կարսի) թագավորություն
- բ) Տաշիր-Ձորագետի կամ Լոռու թագավորություն

- գ) Վասպուրականի թագավորություն
- դ) Սյունիքի թագավորություն

- 1) գ, ա, բ, դ
- 2) գ, ա, դ, բ

- 3) ա, գ, բ, դ
- 4) ա, գ, դ, բ

42. Գտնել այն իրադարձությունը, որը խախտում է ստորև տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) Տաշիր-Ձորագետի թագավորության հիմնադրումը
- 2) Սյունիքի թագավորության հիմնադրումը
- 3) Տարոնի իշխանության միացումը Բյուզանդիային
- 4) Տրապիզոնի բանակցությունները Տայքի պատկանելության շուրջ

43. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Դիոգենես կայսեր գերվելը սելջուկների կողմից
- բ. Լոռիի ասպատակումը Ալի-Ասլանի գլխավորած հրոսակների կողմից
- գ. սելջուկյան պետության իշխանության հաստատումը Փոքր Ասիայում
- դ. հայ խաղաղ բնակչության կոտորածը Մանանադիի Սմբատաբերդ լեռան մոտ
- ե. Անիի պաշարումը Ալի-Ասլանի կողմից

- 1) դ, բ, ա, ե, գ
- 2) դ, բ, ե, ա, գ

- 3) ա, դ, բ, ե, գ
- 4) բ, գ, դ, ա, ե,

44. Ըստ ժամանակագրական հաջորդականության՝ թվարկված իրադարձություններից որն է տեղի ունեցել վեցերորդը.

- ա. սելջուկ-թուրքերի առաջին արշավանքը Հայաստան
- բ. Անիի հռչակումը մայրաքաղաք
- գ. Սմբատաբերդ լեռան մոտ հայ բնակչության կոտորածը
- դ. Տաշիր-Ձորագետի թագավորության հիմնադրումը
- ե. սելջուկ-թուրքերի երրորդ արշավանքը Հայաստան
- զ. Սյունիքի թագավորության հռչակումը
- է. Վարդանակերտի ճակատամարտը
- ը. Դավիթ Կյուրոպաղատի մահը
- թ. Մանազկերտի ճակատամարտը
- ժ. Անիի գրավումը սելջուկ-թուրքերի կողմից

- 1) գ   2) գ   3) թ   4) ա

45. Գտնել այն երկու իրադարձությունները, որոնք խախտում են ստորև տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) Բագրատունիների հայկական պետության կործանումը
- 2) սելջուկ-թուրքերի առաջին արշավանքը Հայաստան
- 3) սելջուկ-թուրքերի երկրորդ արշավանքը Հայաստան

- 4) Ծումբի ճակատամարտը
- 5) Շահապիվանի եկեղեցական ժողովը
- 6) Անիի գրավումը Ալի-Ասլանի կողմից
- 7) Մանազկերտի ճակատամարտը
- 8) Դվինի ազատագրումը Ջաքարյանների կողմից

46. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Կարսի թագավոր Գագիկ Աբասյանի տեղափոխվելը Փոքր Ասիա
- բ. Թամար թագուհու գահակալության վերջը
- գ. Դավիթ Շինարարի գլխավորած զորքերի կողմից Շադդադյանների վտարումն Անիից
- դ. Ալի-Ասլանի կողմից գրավված Անիի հանձնումը Շադդադյաններին
- ե. Տաշիր-Ձորագետի թագավորության վերացումը

- 1) դ, գ, ա, ե, բ
- 2) ա, դ, բ, ե, գ
- 3) դ, ա, ե, գ, բ
- 4) բ, դ, ա, գ, ե

47. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Հեթում I-ի և մոնղոլների միջև դաշնակցային պայմանագրի կնքումը
- բ. հայ-վրացական ջոկատները մամլուքների դեմ պատերազմի ուղարկելու մոնղոլների որոշման և հարկերի բարձրացման պատճառով բռնկված հակամոնղոլական ապստամբության սկիզբը
- գ. Խաչենի տիրակալ Հասան-Ջալալի և Ջաքարե Ջաքարյանի մահապատիժը
- դ. մոնղոլների կողմից Երզնկայի, Տևրիկի, Սեբաստիայի ու Կեսարիայի գրավումը
- ե. մոնղոլների դեմ վրաց թագավորի մասնակցությամբ հայ և վրաց իշխանների կազմակերպած ապստամբության բացահայտումը և ճնշումը

- 1) ե, դ, ա, գ, բ
- 2) ե, դ, ա, բ, գ
- 3) դ, ե, ա, բ, գ
- 4) դ, ե, բ, գ, ա

48. Պատմական իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Հայաստանի հարավային շրջանների նվաճումը մոնղոլների կողմից
- բ. Անին առաջին անգամ գրավելը վրաց թագավոր Գեորգի III-ի օրոք
- գ. Տաշիր-Ձորագետի թագավորության անկումը
- դ. սելջուկյան տիրապետության հաստատումը Փոքր Ասիայում
- ե. Թամար թագուհու կողմից Սարգիս Ջաքարյանին սպարապետի պաշտոն շնորհելը
- զ. մոնղոլների կողմից Գանձակի ավերումը
- է. Սմբատաբերդ լեռան մոտ հայ բնակչության կոտորածը
- ը. հայկական թագավորությունների՝ սելջուկներին հպատակություն հայտնելը

թ. Բագրևանդի ազատագրումը սելջուկյան տիրապետությունից
ժ. Փիլարտոսի իշխանության ստեղծումը

- 1) ը, է, ժ, գ, դ, ե, թ, բ, գ, ա
- 2) է, ժ, դ, ը, գ, բ, ե, գ, թ, ա

- 3) է, ժ, դ, ը, բ, գ, թ, ե, գ, ա
- 4) է, ը, ժ, դ, գ, բ, ե, թ, գ, ա

49. Գտնել այն երկու իրադարձությունները, որոնք խախտում են տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- ա. Թամար թագուհու օրոք Ամբերդի ազատագրումը
- բ. Լոռու թագավորության վերացումը
- գ. Դավիթ Շինարարի օրոք Անիի բնակչության կողմից պատվիրակություն ուղարկելը
- դ. Գեորգի III–ի օրոք Անիի գրավումը
- ե. Անին սուլթանի կողմից Շադդադյաններին հանձնելը

- 1) ա, դ
- 2) բ, ե
- 3) ա, ե
- 4) գ, դ

50. Արևելքում առաջացած խաչակրաց պետությունների անվանումները դասավորել ըստ դրանց ստեղծման ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. Երուսաղեմի թագավորություն
- գ. Տրիպոլիի կոմսություն
- բ. Եդեսիայի կոմսություն
- դ. Անտիոքի դքսություն

- 1) դ, բ, ա, գ
- 2) բ, դ, ա, գ
- 3) բ, դ, գ, ա
- 4) բ, ա, դ, գ

51. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Գող Վասիլի իշխանության վերացումը
- բ. Փիլարտոս Վարաժնունու իշխանության վերացումը
- գ. Գող Վասիլի իշխանության հիմնադրումը
- դ. Փիլարտոս Վարաժնունու իշխանության հիմնադրումը
- ե. սելջուկների կողմից Անտիոքի գրավումը

- 1) գ, դ, ե, ա, բ
- 2) դ, գ, ե, բ, ա
- 3) դ, ե, գ, բ, ա
- 4) դ, գ, բ, ե, ա

52. Կիլիկյան Հայաստանի աթոռանիստները դասավորել ըստ մայրաքաղաք դառնալու ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. Անավարգա
- գ. Սիս
- բ. Կոռոմդղլ
- դ. Վահկա

- 1) բ, դ, գ, ա
- 2) դ, բ, ա, գ
- 3) բ, ա, դ, գ
- 4) բ, դ, ա, գ

53. Կիլիկյան Հայաստանի հայոց իշխանների անունները դասավորել ըստ գահակալման ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. Մլեհ
- բ. Լևոն II
- գ. Լևոն I

- դ. Ռուբեն III
- ե. Թորոս II

- 1) ա, ե, գ, բ, դ
- 2) գ, ա, ե, բ, դ

- 3) գ, ե, ա, դ, բ
- 4) դ, ա, գ, ե, բ

54. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Անավարզայի դառնալը Կիլիկիայի հայկական իշխանության մայրաքաղաք
- բ. Թորոս II-ի կողմից Անավարզա, Մսիս, Տարսոն քաղաքների գրավումը բյուզանդացիներից
- գ. Հովհաննես Կոմնենոս կայսեր կողմից Անավարզայի գրավումը
- դ. Լևոն I իշխանի գերեվարությունը
- ե. Վահկա բերդի հերոսական դիմադրությունը Հովհաննես Կոմնենոսի բանակին
- զ. Լևոն I իշխանի կողմից Տարսոն, Մսիս և Ադանա քաղաքների գրավումը
- է. Թորոս I-ի կողմից Սիս և Անավարզա քաղաքների գրավումը
- ը. Հովհաննես Կոմնենոս կայսեր գլխավորած բյուզանդական բանակի ներխուժումը Դաշտային Կիլիկիա
- թ. Լևոն I-ի որդի Թորոսի փախուստը բյուզանդական գերությունից
- ժ. Բերդուսի ճակատամարտը

- 1) է, ա, ժ, գ, ը, գ, ե, դ, թ, բ
- 2) ժ, գ, ը, ե, գ, է, ա, դ, բ, թ

- 3) գ, ա, ժ, ը, է, ե, գ, դ, բ, թ
- 4) է, ժ, ա, գ, գ, ե, ը, թ, բ, դ

55. Ո՞ր երկու իրադարձություններն են խախտում տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) Հայոց կաթողիկոսական աթոռի փոխադրումը Հռոմկլա
- 2) Մլեհի կողմից Մսիս, Տարսոն և Ադանա քաղաքների ազատագրումը բյուզանդացիներից
- 3) Միրիոկեֆալոնի ճակատամարտը
- 4) Թորոս II-ի կողմից բյուզանդական զորքերի ջախջախումը Մսիս քաղաքի մոտ
- 5) Խաչակրաց երրորդ արշավանքի սկիզբը
- 6) Լևոն II-ի և Բոհեմունդի միջև հաշտության պայմանագրի կնքումը Սսում
- 7) Երուսաղեմի գրավումը Սալահ ադ Դինի կողմից
- 8) Լևոն Մեծագործի հանդիսավոր թագադրությունը
- 9) Լևոն Մեծագործի կողմից Լամբրոն ամրոցի գրավումը

56. Տրված իրադարձություններից որ երկուսն են խախտում տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) Բերդուսի ճակատամարտը
- 2) Սարգիս Զաքարյանի՝ ամիրսպասալարի պաշտոն ստանալը
- 3) Մանազկերտի ճակատամարտը
- 4) Չարմաղանի գլխավորած մոնղոլական բանակի ներխուժումը Հայաստան
- 5) հայ-մոնղոլական պայմանագրի կնքումը Հեթում I-ի կողմից
- 6) Միրիոկեֆալոնի ճակատամարտը
- 7) Մառիի ճակատամարտը

57. Հայոց կաթողիկոսների անունները դասավորել ըստ գահակալման ժամանակագրական հաջորդականության.

ա. Մեսրոպ Արտազեցի	դ. Պողոս Սսեցի
բ. Ստեփանոս Հոռմկլայեցի	ե. Հովհաննես Սսեցի
գ. Կոստանդին Լամբրոնացի	զ. Կոստանդին Կեսարացի

- 1) ե, բ, գ, գ, ա, դ
- 2) գ, բ, ե, գ, դ, ա
- 3) ե, գ, բ, գ, ա, դ
- 4) բ, ա, դ, ե, գ, գ

58. Ճակատամարտերը դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա. Միրիոկեֆալոնի	գ. Մանազկերտի
բ. Ծումբի	է. Սևանի
գ. Կոտմանի	ը. Չմանկատուկի
դ. Մառիի	թ. Բերդուսի
ե. Դողսի	ժ. Բասենի

- 1) բ, է, ե, ժ, գ, թ, դ, ա, ը, գ
- 2) է, ժ, ե, բ, գ, գ, դ, թ, ը, ա
- 3) ե, ժ, է, բ, գ, գ, ա, դ, ը, թ
- 4) ե, է, բ, ժ, գ, թ, ա, գ, ը, դ

59. Կիլիկյան Հայաստանի արքաների անունները դասավորել ըստ գահակալման ժամանակագրական հաջորդականության.

ա. Լևոն II	գ. Լևոն III
բ. Հեթում II	դ. Լևոն I
ե. Հեթում I	

- 1) ե, դ, գ, ա, բ
- 2) դ, ե, ա, բ, գ
- 3) դ, ե, ա, գ, բ
- 4) բ, ե, դ, ա, գ

60. Կիլիկյան Հայաստանի թագավորների անունները դասավորել ըստ գահակալման ժամանակագրական հաջորդականության.

ա. Հեթում II	գ. Հեթում I
բ. Գվիդոն Լուսինյան	է. Լևոն I
գ. Լևոն V	ը. Լևոն II

դ. Լևոն III
ե. Օշին

թ. Կոստանդին Նղրեցի
ժ. Լևոն IV

- 1) է, գ, ը, ա, դ, ե, ժ, բ, թ, գ
2) գ, ը, դ, է, ա, ե, ժ, բ, թ, գ

- 3) ը, գ, ա, է, դ, ե, ժ, գ, բ, թ
4) է, գ, ը, ա, դ, ժ, ե, բ, թ, գ

61. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. կիլիկյան գահի հանձնումը Լևոն II Հեթումյանին
բ. 10-ամյա զինադադարի կնքումը Լևոն II Հեթումյանի և մամլուքների միջև
գ. Հայոց կաթողիկոսական աթոռի փոխադրումը Սիս
դ. Եգիպտոսում մամլուքների իշխանության գլուխ անցնելը
ե. մամլուքների կողմից Հռոմկլայի գրավումը և Ստեփանոս Հռոմկլայեցու գերեվարությունը
զ. Մառիի ճակատամարտը

- 1) ա, գ, դ, բ, գ, ե
2) դ, ա, գ, բ, գ, ե

- 3) դ, ա, ե, գ, բ, գ
4) դ, գ, ա, բ, ե, գ

62. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Լևոն V Լուսինյանի օծումը հայոց թագավոր
բ. Պողոս Սսեցի կաթողիկոսի վերադարձը գերությունից
գ. Կիլիկիայի հայոց թագավորության անկումը
դ. Հայոց գահի անցնելը Նղրեցիներին
ե. Մեսրոպ Արտազեցու գլխավորությամբ Սսի եկեղեցական ժողովի գումարումը

- 1) ե, բ, գ, դ, ա,
2) ե, բ, դ, գ, ա

- 3) դ, ե, ա, գ, բ
4) դ, ե, ա, բ, գ

63. Դեպքերը դասավորել ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. Չմանկատուկի ճակատամարտը
բ. Գագիկ Արծրունու թագադրումը
գ. Տարոնի իշխան Աշոտ Բագրատունու մահը
դ. Գագիկ II-ի մեկնումը Կոստանդնուպոլիս
ե. Դավիթ Անհողինի չինազանդվելը Գագիկ I-ին
զ. Մառիի ճակատամարտը
է. Հայոց պատրիարքության հիմնադրումը Կոստանդնուպոլսում

- 1) բ, գ, ե, դ, ա, գ, է
2) բ, գ, ա, ե, դ, գ, է

- 3) ա, գ, դ, ե, է, բ, գ
4) բ, ա, գ, է, դ, գ, է

64. Ո՞ր իրադարձությունն է տեղի ունեցել յոթերորդը՝ ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. Հայոց պատրիարքության հիմնումը Կոստանդնուպոլսում
- բ. Կիրակոս Վիրապեցու կաթողիկոս ընտրվելը
- գ. Եդեսիայի կոմսության հիմնումը
- դ. Կիլիկիայի հայկական թագավորության կործանումը
- ե. Հայաստանի բաժանումը Պարսկաստանի և Բյուզանդիայի միջև
- զ. Տրիպոլիի կոմսության հիմնումը
- է. «Ամոթալի» պայմանագրի կնքումը
- ը. Ձիրավի ճակատամարտը
- թ. Նիկեայի առաջին տիեզերական ժողովի հրավիրումը
- ժ. Գագիկ II-ի մեկնումը Կոստանդնուպոլիս

- 1) գ   2) դ   3) բ   4) զ

65. Ո՞ր իրադարձությունն է տեղի ունեցել երրորդը՝ ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. Երևանի գրավումը շահ Աբասի կողմից
- բ. Բաղդադի գրավումը թուրքերի կողմից և թուրք-պարսկական պատերազմների ավարտը
- գ. շահ Աբասի հարձակումը և Թավրիզի գրավումը
- դ. շահ Աբասի հրամանով հայ բնակչության տեղահանության սկիզբը
- ե. շահ Աբասի գահակալության սկիզբը
- զ. Նախիջևանի գրավումը շահ Աբասի կողմից
- է. Կասրե Շիրինի պայմանագրի կնքումը
- ը. շահ Աբասի կողմից Այսրկովկասի ու Ատրպատականի զիջումը օսմանցիներին
- թ. շահ Աբասի մուտքը Ջուղա

- 1) թ   2) ա   3) գ   4) դ

66. Գործիչների անունները դասավորել ըստ նրանց գործունեության ժամանակագրական հաջորդականության.

ա. Ստեփաննոս Սալմաստեցի	դ. Սմբատ Արծրունի
բ. Կարա-Յուսուֆ	ե. Սելիմ Ահեղ
գ. Միքայել Սեբաստացի	զ. Աբաս I

1) դ, բ, ե, ա, գ, գ	3) բ, ե, դ, գ, ա, գ
2) բ, դ, ե, ա, գ, գ	4) դ, ե, բ, ա, գ, գ

67. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Սմբատ Արծրունու օծումը հայոց թագավոր
- բ. Աբգար Թոխաթեցու գլխավորած պատվիրակության մեկնումը Վենետիկ

գ. Էջմիածնի գաղտնի խորհրդակցության հրավիրումը Ստեփաննոս Սալմաստեցու կողմից

դ. Ամենայն հայոց կաթողիկոսության վերահաստատումը Ս. Էջմիածնում

ե. Սալմաստեցու գլխավորած պատվիրակության մեկնումը Եվրոպա

զ. Ջահանշահի գահակալման ավարտը

1) դ, գ, ա, գ, ե, բ

3) դ, ա, գ, գ, բ, ե

2) դ, ա, գ, գ, ե, բ

4) ա, դ, գ, գ, բ, ե

68. Պատմիչների անունները դասավորել ըստ նրանց աշխատությունների ընդգրկած վերջին իրադարձությունների ժամանակագրական հաջորդականության.

ա. Եղիշե

դ. Ղազար Փարպեցի

բ. Ագաթանգեղոս

ե. Փավստոս Բուզանդ

գ. Մովսես Խորենացի

1) բ, ե, գ, ա, դ

3) ե, բ, գ, դ, ա

2) բ, ե, գ, դ, ա

4) բ, ե, ա, գ, դ

69. Պատմական իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա. Մանազկերտի ճակատամարտը

բ. հակաարաբական ապստամբությունը Գրիգոր և Դավիթ Մամիկոնյանների գլխավորությամբ

գ. Զվարթնոց տաճարի կառուցման ավարտը

դ. Արձնիի ճակատամարտը

ե. Մայր Աթոռի վերահաստատումը Ս. Էջմիածնում

զ. Վասպուրականի թագավորության կործանումը

է. Քաղխիայի ճակատամարտը

ը. Թեոդորոս Ռշտունու մահը

1) է, ը, բ, դ, գ, ե, ա, գ

3) է, ը, գ, դ, գ, բ, ա, ե

2) ը, է, բ, գ, դ, գ, ե, ա

4) է, ը, գ, բ, դ, գ, ա, ե

70. Պատմիչների անունները դասավորել ըստ նրանց աշխատությունների ընդգրկած վերջին իրադարձությունների ժամանակագրական հաջորդականության.

ա. Մատթեոս Ուռհայեցի

դ. Սամուել Անեցի

բ. Վարդան Արևելցի

ե. Հովհաննես Դրասխանակերտցի

գ. Ստեփանոս Տարոնեցի

զ. Արիստակես Լաստիվերցի

1) ե, գ, գ, ա, բ, դ

3) ե, գ, գ, ա, դ, բ

2) գ, ե, ա, գ, դ, բ

4) գ, ե, բ, դ, ա, գ

71. Հայ միջնադարյան մշակույթի նշանավոր գործիչների անունները դասավորել ըստ նրանց գործունեության ժամանակագրական հաջորդականության.

ա. Գրիգոր Մագիստրոս Պահլավունի	ե. Հովհաննես Երզնկացի
բ. Գրիգոր Տաթևացի	զ. Մեսրոպ Մաշտոց
գ. Մովսես Խորենացի	է. Հովհաննես Դրասխանակերտցի
դ. Ղևոնդ Վարդապետ	ը. Անանիա Շիրակացի
- 1) դ, գ, ե, ը, ա, բ, գ, է
2) գ, ե, դ, ը, բ, գ, է, ա
3) գ, գ, ը, դ, է, ա, ե, բ
4) գ, դ, ե, ա, ը, բ, է, գ

72. Հայ միջնադարյան մշակույթի կարևոր իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. հայկական առաջին դատաստանագրքի ստեղծումը
բ. Աղբերց վանքի դպրոցի հիմնադրումը
գ. Սմբատ Գունդատաբլի կողմից «Դատաստանագրքի» կազմումը
դ. մեզ հասած մանրանկարներով զարդարված առաջին ամբողջական ձեռագրի ստեղծումը
ե. Անիի Կաթողիկե մայր տաճարի կառուցման ավարտը
զ. Մխիթար Գոշի կողմից դատաստանագրքի կազմումը
- 1) ե, դ, ա, գ, բ, գ
2) դ, ե, ա, գ, գ, բ
3) դ, ա, բ, գ, գ, ե
4) դ, ե, ա, գ, գ, բ

73. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Հովհաննավանքի դպրոցի հիմնադրումը
բ. Լվոլում Հովհաննես Քարմատանենցի կողմից սաղմոսարանի և բժշկարանի տպագրումը
գ. հայկական տպագրության հիմնադրումը
դ. Նոր Զուղայում Խաչատուր Կեսարացու կողմից հայկական տպարանի ստեղծումը
ե. Լվոլում Հովհաննես Քարմատանենցի կողմից հայատառ ղվիչաղերեն աղոթագրքի տպագրումը
զ. Վենետիկում «Սաղմոսարանի» տպագրումը Աբգար Թոխաթեցու կողմից
է. Գրիգոր Տաթևացու փոխադրվելը Մեծփավանք
ը. «Խառնայփնթուր տունարի. գեղեցիկ և պիտանի» տոմարացույցի տպագրումը
թ. Կ.Պոլսում Թոխաթեցու կողմից «Մաշտոց» և «Տոնացոյց» գրքերի տպագրումը
ժ. Աբգար դպիր Թոխաթեցու մեկնումը Հռոմ
- 1) է, գ, ժ, ը, գ, թ, բ, ե, ա, դ
2) գ, է, ը, ժ, գ, թ, բ, ե, դ, ա
3) ա, է, ժ, գ, ը, գ, թ, բ, ե, դ
4) է, գ, ը, թ, ժ, գ, ա, դ, բ, ե

74. Հայկական մշակութային կյանքին վերաբերող իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. «Ուրբաթագրքի» լույսընծայումը Հակոբ Մեղապարտի կողմից
- բ. Գլաձորի համալսարանի հիմնադրումը
- գ. Զվարթնոցի տաճարի կառուցումը
- դ. Գայանեի տաճարի հիմնադրումը
- ե. Հովհաննավանքի դպրոցի հիմնումը
- զ. «Սաղմոսարանի» տպագրումը Աբգար Թոխաթեցու կողմից

- 1) դ, գ, բ, ա, զ, ե
- 2) գ, դ, բ, զ, ա, ե

- 3) ե, գ, ա, բ, գ, դ
- 4) դ, գ, ա, բ, ե, զ

75. Թվարկվածներից որո՞նք են խախտում ստորև տրված պատմամշակութային իրադարձությունների ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) Մխիթար Գոշի «Դատաստանագրքի» կազմումը
- 2) Գլաձորի համալսարանի հիմնումը
- 3) Անիի Մայր տաճարի շինարարության ավարտը
- 4) Աբգար Թոխաթեցու կողմից «Սաղմոսարանի» տպագրումը
- 5) Հայատառ դիպչադերեն աղոթագրքի տպագրումը Լվովում
- 6) Առաքել Դավրիժեցու «Պատմության» տպագրումը հեղինակի կենդանության օրոք
- 7) Հովհաննավանքի դպրոցի փոխադրումը Էջմիածին
- 8) Նոր Ջուղայում հայկական տպարանի հիմնումը

76. Միջնադարյան կրթօջախները դասավորել նրանց հիմնադրման ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Հարանց անապատի դպրոց
- բ. Հռոմկլայի կաթողիկոսարանին կից դպրոց
- գ. Հերմոնի դպրոց
- դ. Վաղարշապատի վարդապետարան

- 1) դ, գ, բ, ա

- 2) դ, բ, գ, ա

- 3) բ, դ, ա, գ

- 4) բ, դ, գ, ա

77. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Բաղեշի Ամիրդոլու վանքի դպրոցի հիմնադրումը
- բ. Հովհաննավանքի դպրոցի փոխադրումը Ս. Էջմիածին
- գ. Առաքել Դավրիժեցու «Պատմության» առաջին տպագրությունը
- դ. Երևանի Անանիա առաքյալի անապատի հիմնադրումը
- ե. Գրիգոր Տաթևացու փոխադրվելը Մեծփավանք
- զ. Հովհաննավանքի դպրոցի հիմնադրումը

- 1) ա, ե, դ, բ, գ, զ
- 2) գ, բ, գ, ե, դ, ա

- 3) ե, ա, դ, գ, բ, գ
- 4) ե, գ, ա, դ, գ, բ

78. Քաղաքները դասավորել ըստ դրանց կառուցման ժամանակագրության.

ա) Երվանդաշատ	դ) Արշամաշատ
բ) Տիգրանակերտ	ե) Տուշպա
գ) Արտաշատ	զ) Դվին

1) ե, դ, ա, գ, բ, զ	3) գ, դ, գ, բ, ե, ա
2) ե, ա, գ, բ, դ, զ	4) գ, դ, բ, գ, ա, ե

79. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Սահակ Պարթևի նշանակումը հայոց կաթողիկոս
- բ. Արշակ III-ի և Վարազդուխտի ամուսնությունը
- գ. Բատ Սահառունու մահապատիժը
- դ. Սահակ Պարթևի զրկվելը կաթողիկոսությունից Վռամ արքայի կողմից
- ե. Մուշեղ Մամիկոնյանի դավադիր սպանությունը
- զ. Համազասպ Մամիկոնյանի նշանակումը հայոց սպարապետ
- է. Մամիկոնյան տոհմի տանուտերության և սպարապետության գործի ստանձնումը Մանվել Մամիկոնյանի կողմից
- ը. Վարազդատ Արշակունու դառնալը օլիմպիական խաղերի հաղթող
- թ. Վարազդատ Արշակունու գահընկեց լինելը
- ժ. Վարդան Մամիկոնյանի դառնալը սպարապետ

1) ը, ե, է, թ, գ, բ, ա, զ, դ, ժ	3) ե, ը, է, թ, գ, բ, ժ, ա, զ, դ
2) ը, է, թ, ե, գ, բ, ա, ժ, զ, դ	4) ե, է, ը, թ, բ, գ, դ, ա, զ, ժ

80. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Խոսրով Անուշիրվանի պատերազմ հայտարարելը Հուստինիանոս I-ին
- բ. I-IV Հայքերի ստեղծումը
- գ. Ակակիոսի սպանությունը և հակաբյուզանդական ապստամբության սկիզբը
- դ. Արտավան Արշակունու պաշտոնանկությունը և արգելափակումը պալատում
- ե. Հովհաննես Արշակունու դավադիր սպանությունը

1) բ, գ, ե, ա, դ	3) ա, բ, գ, ե, դ
2) գ, բ, ե, դ, ա	4) բ, ե, գ, դ, ա

81. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Պարսից տերության կործանումը արաբների կողմից
- բ. արաբական ցեղերի քաղաքական միավորումը Մուհամմեդի գլխավորությամբ
- գ. Վարազտիրոց Բագրատունու մասնակցությունը Հերակլ կայսեր դեմ կազմակերպված դավադրությանը
- դ. Ս. Հռիփսիմե տաճարի կառուցումը

1) դ, ա, գ, բ	2) բ, դ, ա, գ	3) բ, դ, գ, ա	4) դ, բ, գ, ա

82. Թվարկվածներից ո՞րն է խախտում 774–775 թթ. հակաարաբական մեծ ապստամբության դեպքերի տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) Արտավազդ Մամիկոնյանի կողմից Կումայրի գյուղում արաբ հարկահանների վրա հարձակվելը
- 2) Մուշեղ Մամիկոնյանի Արտագերս ամրոցում ամրանալը
- 3) Արճեշի ճակատամարտը
- 4) Կարինի պաշարման սկիզբը հայ ապստամբների կողմից
- 5) արաբական զորքերի մուտքը Հայաստան և բանակելը Խլաթում
- 6) Արձնիի ճակատամարտը

83. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Սմբատ II–ի կողմից Գուրգենին թագավորի տիտղոսի շնորհումը
բ. խալիֆի կողմից Գագիկ Արծրունու ճանաչվելը հայոց թագավոր
գ. Սյունիքի Սմբատ իշխանի թագավոր հռչակվելը
դ. Աշոտ III–ի կողմից Մուշեղ Բագրատունուն թագավոր ճանաչելը
ե. Աշոտ III–ի որդի Գուրգենի նշանակումը Տաշիրի կառավարիչ

1) դ, ե, գ, բ, ա	3) դ, ա, գ, բ, ե,
2) բ, դ, ե, ա, գ	4) բ, դ, գ, ե, ա

84. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Ջալալեդդինի ջախջախիչ պարտությունը մոնղոլներից
բ. Չարմաղանի գլխավորած մոնղոլական զորքերի ներխուժումը Հայաստան
գ. հայ–վրացական միացյալ ուժերի պարտությունը Կոտմանի դաշտում
դ. Լոռե և Շամքոր քաղաքների գրավումը մոնղոլների կողմից
ե. մոնղոլ ցեղապետ Թեմուչինի ընտրվելը խան՝ Չինգիզ խան անունով

1) գ, ա, ե, դ, բ	3) ա, գ, դ, ե, բ
2) ե, ա, գ, բ, դ	4) ե, գ, ա, բ, դ

85. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Խաչիկ Ա կաթողիկոսի կողմից Անտիոք, Տարսոն, Սուլնդա քաղաքներում և մի շարք գավառներում եպիսկոպոսական թեմերի հիմնումը
բ. Մանազկերտի ճակատամարտը
գ. Գագիկ Աբասյանի հաստատվելը Ծամնդավում
դ. Գագիկ II–ի հաստատվելը Պիզու քաղաքում
ե. Ապլարիայ Արծրունու նշանակվելը Կիլիկիայի կառավարիչ

1) ե, ա, գ, բ, դ,	3) ա, ե, դ, գ, բ
2) դ, ա, ե, բ, գ	4) ա, ե, գ, բ, դ

86. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա) Դվինի ազատագրումը Ջաքարյանների կողմից
- բ) Անիի գրավումը Դավիթ Շինարարի կողմից
- գ) Լևոն II-ի թագադրությունը
- դ) Երուսաղեմի գրավումը Սալահ ադ. Դինի զորքերի կողմից
- ե) Ջաքարյանների կրած անհաջողությունը Խլաթի մոտ

- 1) ա, ե, գ, բ, դ
- 2) բ, գ, ա, դ, ե
- 3) բ, դ, գ, ա, ե
- 4) ա, գ, ե, դ, բ

87. Հայոց կաթողիկոսների անունները դասավորել ըստ գահակալման ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. Գրիգոր Զ Ապիրատ
- բ. Ստեփանոս Հոռմկլայեցի
- գ. Հովհաննես Սսեցի
- դ. Խաչիկ Ա

- 1) դ, գ, ա, բ
- 2) ա, դ, բ, գ
- 3) դ, ա, գ, բ
- 4) գ, ա, դ, բ

88. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Հեթումյան արքայատոհմի հաստատումը կիլիկյան գահին
- բ. Սմբատ Գունդատաբլի ուղևորությունը Կարակորում
- գ. Ջաբելի և Ֆիլիպի ամուսնությունը
- դ. Իկոնիայի սուլթանության զորքի պարտությունը Չմանկատուկի ճակատամարտում
- ե. Լևոն Մեծագործի կողմից Անտիոքի գրավումը և իշխանության հանձնումը Ռայմոնդ-Ռուբենին
- զ. հայ-մոնղոլական դաշինքի կնքումը
- է. Ջաբելի նշանակումը Կիլիկիայի գահաժառանգ
- ը. դաշինք կնքելու վերաբերյալ Կոստանդին թագավորահոր և Բաչուի միջև համաձայնության կայացումը
- թ. Ֆիլիպի ձերբակալությունը և բանտարկումը
- ժ. Ռայմոնդ-Ռուբենի ձերբակալությունը և բանտարկումը

- 1) ժ, ե, է, գ, թ, ա, դ, ը, գ, բ
- 2) ե, է, ժ, գ, թ, ա, դ, ը, բ, գ
- 3) է, ե, գ, ժ, թ, ա, դ, ը, բ, գ
- 4) ե, է, գ, ա, ժ, թ, դ, ը, գ, բ

89. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Արգար Թոխաթեցու գլխավորած պատվիրակության մեկնումը Վենետիկ
- բ. Նոր Ջուղա բնակավայրի հիմնումը
- գ. Չալդրանի ճակատամարտը
- դ. Օսմանյան պետության հիմնադրումը Փոքր Ասիայում

- ե. եկեղեցական գաղտնի ժողովի գումարումը Սեբաստիայում
 գ. շահ Աբասի կազմակերպած հայ բնակչության բռնագաղթը
 է. Սմբատ Արծրունու օծումը հայոց թագավոր
 ը. կաթողիկոսական աթոռի վերահաստատումը Ս. Էջմիածնում
 թ. Էջմիածնի գաղտնի խորհրդակցության հրավիրումը Ստեփաննոս Սալմաստեցու կողմից
 ժ. օսմանների կողմից Կոստանդնուպոլսի գրավումը

1) ը, դ, ժ, գ, թ, է, ե, ա, բ, գ

2) դ, ը, ժ, է, թ, գ, ա, ե, գ, բ

3) ժ, ը, դ, է, գ, բ, ե, գ, ա, թ

4) դ, ը, ժ, է, գ, թ, ե, ա, գ, բ

7. ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆԵՑՈՒՄ

1. Կատարել համապատասխանեցում.

- 1) Խոսրով III Կոտակ
- 2) Պապ
- 3) Վրթանես Ա Պարթև
- 4) Շապուհ II
- 5) Ներսես Ա կաթողիկոս
- 6) Արշակ II
- 7) Տիրան

- ա) 339–350 թթ.
- բ) 333–341 թթ.
- գ) 330–338 թթ.
- դ) 370–374 թթ.
- ե) 309–379 թթ.
- զ) 353–373 թթ.
- է) 350–368 թթ.
- ը) 298–330 թթ.

- 1) 1-գ, 2-դ, 3-ե, 4-բ, 5-է, 6-զ, 7-ա
- 2) 1-է, 2-ա, 3-զ, 4-բ, 5-զ, 6-ը, 7-դ

- 3) 1-գ, 2-դ, 3-բ, 4-ե, 5-զ, 6-է, 7-ա
- 4) 1-գ, 2-բ, 3-ա, 4-ը, 5-դ, 6-զ, 7-ե

2. Գահակալման տարիները համապատասխանեցնել արքայի անվանը.

- 1) Խոսրով III Կոտակ
- 2) Պապ
- 3) Տիրան
- 4) Տրդատ III Մեծ
- 5) Արշակ II

- ա. 339–350 թթ.
- բ. 287–330 թթ.
- գ. 350–368 թթ.
- դ. 374–378 թթ.
- ե. 330–338 թթ.
- զ. 370–374 թթ.

- 1) 1-բ, 2-զ, 3-ա, 4-ե, 5-զ
- 2) 1-ե, 2-զ, 3-ա, 4-բ, 5-զ

- 3) 1-ե, 2-զ, 3-զ, 4-բ, 5-ա
- 4) 1-ե, 2-դ, 3-ա, 4-բ, 5-զ

3. Համապատասխանեցնել.

Պատմական Հայաստանի հր գավառներում են տեղի ունեցել ներքոհիշյալ իրադարձությունները.

- ա. Արիստակես կաթողիկոսի հուղարկավորությունը
- բ. Հայ եկեղեցու առաջին ժողովը
- գ. Արշակունի թագավորների դամբարանների թալանը պարսից զորքի կողմից
- դ. Ձիրավի ճակատամարտը
- ե. Արշակավանի հիմնումը

- 1) Նիգ
- 2) Բագրևանդ
- 3) Եկեղյաց

- 4) Տարոն
- 5) Կոգովխտ
- 6) Դարանաղյաց

- 1) ա-1, բ-4, գ-3, դ-5, ե-2
- 2) ա-3, բ-4, գ-6, դ-5, ե-2

- 3) ա-3, բ-4, գ-6, դ-2, ե-5
- 4) ա-1, բ-6, գ-3, դ-2, ե-5

4. Համապատասխանեցնել պատմական իրադարձությունը, տարեթիվը, վայրը.

N	Պատմական իրադարձություն	N	Տարեթիվ	N	Վայր
1	Կոստանդիանոս Մեծի կայսերական հրովարտակի ընդունումը	1	325 թ.	1	Գանձակ
2	Մագքուբների Սանեսան թագավորի կողմից Հայաստանի մայրաքաղաքի գրավումը	2	371 թ.	2	Միլան
3	Վճռական ճակատամարտ, որն ամրապնդեց Պապի իշխանությունը	3	372 թ.	3	Վաղարշապատ
4	Ճակատամարտ, ուր հայերը կռվի նետվեցին «Քաջ Արշակի համար» բացականչություններով	4	335 թ.	4	Հռոմ
		5	313 թ.	5	Ձիրավ

1.

1	5	2
2	4	3
3	2	5
4	3	1

2.

1	5	2
2	4	3
3	3	1
4	2	5

3.

1	1	2
2	4	3
3	2	5
4	3	1

4.

1	1	4
2	2	1
3	3	3
4	4	5

5. Կատարել համապատասխանեցում.

- ա. Ծովքի վերակացու, որը սպանեց Արիստակես կաթողիկոսին
- բ. Փառանձեմ թագուհու հայրը
- գ. Տիրանի օրոք բյուզանդական կայսրը, որին հայ ավագանին առաջարկեց ռազմական դաշինք ընդդեմ պարսիկների
- դ. Տիրան թագավորին կուրացրած Ատրպատականի մարզպան
- ե. կաթողիկոս, որը Տիրանի օրոք հաջորդել է Հուսիկին
- զ. Տիրանի օրոք կաթողիկոս՝ Աղբիանոսի տոհմից
- է. Ուրացյալ Վահան Մամիկոնյանի հայրենասեր որդին
- ը. Հայոց կաթողիկոս, որը հաջորդել է Ներսես Մեծին
- թ. հռոմեական զորավար, որի գլխավորած զորաջոկատով Պապը վերադարձավ Հայաստան
- ժ. Հայոց սպարապետ, որը Արշակունյաց թագավորների ոսկորները վերաթաղեց Արագածի լանջին

- 1. Շահակ
- 2. Վարազ
- 3. Արտանես

- 7. Վասակ Մամիկոնյան
- 8. Հուսիկ-Շահակ
- 9. Կոստանդինոս II

4. Փառեն Աշտիշատեցի
5. Սամվել Մամիկոնյան
6. Անդրոկ Սյունի

10. Տերենտիոս
11. Արքեղայոս

- 1) ա-11, բ-6, գ-9, դ-2, ե-4, զ-1, է-5, ը-8, թ-10, ժ-7
- 2) ա-11, բ-3, գ-9, դ-1, ե-4, զ-6, է-5, ը-8, թ-10, ժ-7
- 3) ա-3, բ-6, գ-10, դ-2, ե-4, զ-8, է-7, ը-1, թ-9, ժ-5
- 4) ա-3, բ-4, գ-10, դ-11, ե-6, զ-8, է-7, ը-1, թ-9, ժ-5

6. Գահակալման տարիները համապատասխանեցնել արքայի անվանը.

1. Վռամշապուհ	ա. 422-428 թթ.
2. Վարազդատ	բ. 415-419 թթ.
3. Արտաշես Արշակունի	գ. 388-414 թթ.
4. Շապուհ	դ. 378-387 թթ.
5. Արշակ III	ե. 387-415 թթ. զ. 374-378 թթ.

1) 1-ե, 2-զ, 3-ա, 4-բ, 5-գ	3) 1-զ, 2-զ, 3-ա, 4-բ, 5-դ
2) 1-զ, 2-զ, 3-ե, 4-բ, 5-դ	4) 1-ե, 2-դ, 3-ա, 4-զ, 5-զ

7. Կատարել համապատասխանեցում.

- ա. Վասակ սպարապետի զորքի թվաքանակը, երբ ազատվեցին թագավորական գերեվարված ոսկորները
- բ. Արտագերս ամրոցում Փռանձեմ թագուհու զորականների թիվը
- գ. Մուշեղ սպարապետի զորքի թիվը Ատրպատականում 370 թ.
- դ. հայոց զորքի թիվը Ձիրավի ճակատամարտում
- ե. հայոց զորքի թիվը Պապի օրոք
- զ. Պապի թիկնապահ գնդի թվաքանակը Տարսնում
- է. Շավարշ Կամսարականի և Պարզև Ամատունի իշխանի զինակիցների թիվը պարսկական պահակախմբի վրա հարձակվելիս

1. 300	5. 40000
2. 700	6. 60000
3. 11000	7. 90000
4. 1300	8. 100000

- 1) ա-6, բ-3, գ-7, դ-5, ե-8, զ-2, է-1
- 2) ա-6, բ-4, գ-5, դ-7, ե-8, զ-1, է-2
- 3) ա-6, բ-3, գ-5, դ-7, ե-8, զ-1, է-2
- 4) ա-4, բ-2, գ-3, դ-5, ե-7, զ-6, է-1

8. Կատարել համապատասխանեցում.

Գործիչ

- 1) Վռամշապուհ
- 2) Շապուհ
- 3) Արտաշես Արշակունի
- 4) Հազկերտ II
- 5) Հովսեփ Ա Վայոցձորցի
- 6) Գյուտ կաթողիկոս
- 7) Վախթանգ Գորգասալ

Կառավարման ժամանակաշրջան

- ա) 456–502 թթ.
- բ) 388–414 թթ.
- գ) 415–419 թթ.
- դ) 439–452 թթ.
- ե) 439–457 թթ.
- զ) 461–478 թթ.
- է) 414–415 թթ.
- ը) 422–428 թթ.

- 1) 1–բ, 2–գ, 3–ը, 4–ե, 5–դ, 6–զ, 7– ա
- 2) 1–բ, 2–դ, 3–ե, 4–զ, 5–ը, 6–զ, 7–ա

- 3) 1–զ, 2–ը, 3–բ, 4–ե, 5–դ, 6–է, 7–զ
- 4) 1–ե, 2–բ, 3–ա, 4–դ, 5–է, 6–զ, 7–զ

9. Վարդանանց ապստամբական կառավարության պաշտոնը համապատասխանեցնել գործչի անվանը.

- 1) Վարդան Մամիկոնյան
- 2) Խորեն Խորխոռունի
- 3) Հովսեփ Վայոցձորցի
- 4) Վասակ Սյունի

- ա. մեծ դատավոր
- բ. հազարապետ
- գ. մարզպան
- դ. սպարապետ
- ե. մաղխազ

- 1) 1–դ, 2–բ, 3–ա, 4–գ
- 2) 1–դ, 2–ե, 3–ա, 4–գ

- 3) 1–դ, 2–ե, 3–ա, 4–բ
- 4) 1–բ, 2–ե, 3–ա, 4–դ

10. Կատարել համապատասխանեցում.

- 1) Դենշապուհի կողմից աշխարհագրի անցկացումը
- 2) Արտաշատի ժողովի գումարումը Հովսեփ կաթողիկոսի գլխավորությամբ
- 3) հայ նախարարների ժամանումը Տիգրան
- 4) Հովսեփ Վայոցձորցու մահը
- 5) Ճարմանայի ճակատամարտը
- 6) Հազարավուխտի գլխավորությամբ պարսից զորքերի ներխուժումը Հայաստան

- ա) 449 թ.
- բ) 454 թ.
- գ) 482 թ.
- դ) 484 թ.
- ե) 481 թ.
- զ) 447 թ.
- է) 450 թ.

- 1) 1–ա, 2–է, 3–զ, 4–գ, 5–ե, 6–բ
- 2) 1–ա, 2–է, 3–զ, 4–բ, 5–ե, 6–զ
- 3) 1–զ, 2–ա, 3–է, 4–բ, 5–զ, 6–դ
- 4) 1–զ, 2–ա, 3–զ, 4–ե, 5–բ, 6–դ

11. Հայ հոգևոր գործիչների անունները համապատասխանեցնել նրանց հետ կապված իրադարձությունների հետ.

1) Հովսեփ Ա Վայոցձորցի	ա) 571–572 թթ. ապստամբությունը
2) Հովհաննես Բ Գաբրելենացի	բ) Վարդանանց պատերազմը
3) Ներսես Ա Պարթև	գ) Աշտիշատի ժողովը
4) Հովհաննես Ա Մանդակունի	դ) Վահանանց պատերազմը
5) Ներսես Գ Տայեցի	ե) Զվարթնոցի տաճարի կառուցումը
	զ) Դվինի 506 թ. եկեղեցական ժողովի գումարումը

1) 1–ա, 2–բ, 3–դ, 4–գ, 5–զ	3) 1–բ, 2–ա, 3–գ, 4–դ, 5–ե
2) 1–բ, 2–ա, 3–ե, 4–դ, 5–զ	4) 1–բ, 2–ա, 3–գ, 4–դ, 5–ե

12. Կատարել համապատասխանեցում (Վահանանց պատերազմի շրջանից).

- ա. Նվարսակի հաշտությունը կնքած պարսիկ պաշտոնյա
բ. Վարդան Մամիկոնյանի դուստրը՝ բրեշխ Վազգենի կինը
գ. Վահան Մամիկոնյանի՝ պարսից արքունիքում պատանդ մնացած եղբայրը
դ. Հայաստանի՝ Ատրպատական փախած մարզպանը
ե. Կամսարականների կանանց բանտարկած Հայաստանի նոր մարզպանը
զ. Հայաստան ներխուժած պարսից զորքի հրամանատարը
է. սեպուհ, որի հետ Կամսարական եղբայրներն իրենց ջոկատով փորձում էին միանալ Վահան Մամիկոնյանի զորքին

1) Շապուհ	5) Վարդանդուխտ
2) Մուշեղ Մամիկոնյան	6) Նիխոր
3) Հազարավուխտ	7) Վարդ Պատրիկ
4) Շուշանիկ	8) Ատրվշնասպ

1) ա–6, բ–4, գ–7, դ–8, ե–1, զ–3, է–2
2) ա–6, բ–5, գ–2, դ–3, ե–8, զ–1, է–7
3) ա–8, բ–5, գ–7, դ–6, ե–1, զ–3, է–2
4) ա–8, բ–4, գ–2, դ–3, ե–6, զ–1, է–7

13. Համապատասխանեցնել Վարդանանց և Վահանանց պատերազմների գործիչների անունները զբաղեցրած պաշտոններին.

- ա. մարզպանը Վարդանանց պատերազմում
բ. մարզպանը Վահանանց պատերազմում
գ. սպարապետը Վարդանանց պատերազմում
դ. սպարապետը Վահանանց պատերազմում
ե. մեծ դատավորը Վարդանանց պատերազմում
զ. մեծ դատավորը Վահանանց պատերազմում
է. մաղխազը Վարդանանց պատերազմում

1. Վահան Մամիկոնյան
2. Խորեն Խորխոռունի
3. Սահակ Բագրատունի
4. Վարդան Մամիկոնյան

5. Հովհաննես Ա Մանդակունի
6. Վասակ Սյունի
7. Հովսեփ Ա Վայոցձորցի
8. Ներշապուհ Արծրունի

- 1) ա-6, բ-1, գ-4, դ-3, ե-7, զ-5, է-2
- 2) ա-6, բ-5, գ-2, դ-1, ե-7, զ-3, է-8
- 3) ա-6, բ-3, գ-4, դ-1, ե-7, զ-5, է-2
- 4) ա-3, բ-1, գ-2, դ-6, ե-4, զ-5, է-8

14. Հուստինիանոս I-ի հրապարակած օրենքով Արևմտյան Հայաստանում ստեղծված վարչամիավորի կենտրոնը համապատասխանեցնել վարչամիավորին.

- 1) Առաջին Հայք
- 2) Երկրորդ Հայք
- 3) Երրորդ Հայք
- 4) Չորրորդ Հայք

- ա. Մելիտինե
- բ. Մարտիրոսապոլիս
- գ. Հուստինիանոսապոլիս
- դ. Կեսարիա
- ե. Սեբաստիա

- 1) 1-գ, 2-ե, 3-ա, 4-բ
- 2) 1-դ, 2-ա, 3-ե, 4-բ

- 3) 1-բ, 2-ե, 3-դ, 4-գ
- 4) 1-գ, 2-դ, 3-ե, 4-ա

15. Կատարել համապատասխանեցում.

- ա) արաբների առաջին արշավանքը Հայաստան
- բ) Խաչափայտի վերադարձնելը Երուսաղեմ
- գ) Ակակիոսի սպանությունը
- դ) Նվարսակի հաշտության պայմանագրի կնքումը
- ե) «Ամոթալի» պայմանագրի կնքումը
- զ) Աշտիշատի ժողովի հրավիրումը
- է) Մծբինի պայմանագրի կնքումը
- ը) առաջին տիեզերական ժողովի հրավիրումը Նիկեայում

- 1) 325 թ.
- 2) 484 թ.
- 3) 640 թ.
- 4) 631 թ.
- 5) 363 թ.

- 6) 354 թ.
- 7) 298 թ.
- 8) 539 թ.
- 9) 614 թ.

- 1) ա-3, բ-9, գ-7, դ-4, ե-5, զ-6, է-1, ը-8
- 2) ա-7, բ-4, գ-9, դ-2, ե-3, զ-5, է-6, ը-1
- 3) ա-7, բ-8, գ-3, դ-4, ե-6, զ-5, է-1, ը-9
- 4) ա-3, բ-4, գ-8, դ-2, ե-5, զ-6, է-7, ը-1

16. Կատարել համապատասխանեցում.

N	Իրադարձությունը	N	Տարեթիվը	N	Գործիչը
1	«Ամոթալի» պայմանագրի կնքումը	1	337 թ.	1	Սահակ Բագրատունի
2	Վահանանց պատերազմը	2	571–572 թթ.	2	Հովհաննես Բ
3	Դավադրություն Հուստինիանոս կայսեր դեմ	3	363 թ.	3	Վաչե Մամիկոնյան
4	Կրտսեր Վարդանի ապստամբությունը	4	481–484 թթ.	4	Արշակ Արշակունի
		5	548 թ.	5	Հովհանոս

1.

1	3	3
2	2	1
3	1	2
4	5	5

      2.

1	3	5
2	4	1
3	5	4
4	2	2

      3.

1	5	3
2	4	1
3	1	4
4	2	2

      4.

1	3	3
2	4	2
3	5	4
4	2	1

17. Գործիչների անունները համապատասխանեցնել պատմական իրադարձություններին.

1) Սահակ Բագրատունի	ա) Ձիրավի ճակատամարտը
2) Աշոտ Բագրատունի	բ) Արտաշատի 449 թ. ժողովը
3) Կոմիտաս կաթողիկոս	գ) Աշտիշատի եկեղեցաժողովի հրավիրումը
4) Մուշեղ Մամիկոնյան	դ) Հռիփսիմեի տաճարի կառուցումը
5) Վասակ Սյունի	ե) 571–572 թթ. ապստամբությունը
6) Ներսես Մեծ	զ) Վահանանց ապստամբության ժամանակ մարզպան նշանակվելը
	է) միանալը 748 թ. սկսված ապստամբությանը
- 1) 1–ե, 2–ա, 3–դ, 4–գ, 5–բ, 6–զ   3) 1–ե, 2–է, 3–գ, 4–ա, 5–բ, 6–դ
 2) 1–զ, 2–ա, 3–բ, 4–է, 5–ե, 6–գ   4) 1–զ, 2–է, 3–դ, 4–ա, 5–բ, 6–գ

18. Կատարել համապատասխանեցում.

ա) Աշոտ III	1) Բարեպաշտ
բ) Խոսրով III	2) Ողորմած
գ) Աշոտ II	3) Կոտակ
դ) Արտաշես I	4) Երկաթ
ե) Տաշիր-Ձորագետի Դավիթ թագավոր	5) Տիեզերակալ
	6) Անհողին
- 1) ա–2, բ–4, գ–5, դ–3, ե–1   3) ա–2, բ–3, գ–4, դ–1, ե–6
 2) ա–4, բ–3, գ–5, դ–1, ե–6   4) ա–1, բ–5, գ–4, դ–2, ե–3

19. Կատարել համապատասխանեցում.

N	Իրադարձություն	N	Տարեթիվը	N	Կաթողիկոսը
1	Արաբ կառավարիչ Մուավիայի հետ հայ-արաբական պայմանագրի կնքումը	1	948 թ.	1	Գևորգ Գառնեցի
2	Վահանանց պատերազմը	2	652 թ.	2	Անանիա Մոկացի
3	Աշոտ Բագրատունու օծվելը հայոց թագավոր	3	481-484 թթ.	3	Ներսես Տալեցի
4	Կաթողիկոսական աթոռը Աղթամար կղզուց Կարս տեղափոխելը	4	885 թ.	4	Հովհաննես Ա

1.

1	2	3
2	4	4
3	3	1
4	1	2

2.

1	4	2
2	1	3
3	2	4
4	3	1

3.

1	2	3
2	3	4
3	4	1
4	1	2

4.

1	2	3
2	1	4
3	3	1
4	4	2

20. Կատարել համապատասխանեցում.

- ա) Աշոտ II
- բ) Սմբատ I
- գ) Աշոտ I

- դ) Աշոտ III
- ե) Աբաս
- զ) Գագիկ I

- 1) 953-977 թթ.
- 2) 885-890 թթ.
- 3) 914-928 թթ.

- 4) 890-914 թթ.
- 5) 928-953 թթ.

- 1) ա-5, բ-4, գ-3, դ-2, ե-1
- 2) ա-3, բ-1, գ-5, դ-4, զ-2

- 3) ա-3, բ-4, գ-2, դ-1, ե-5
- 4) ա-3, բ-4, գ-1, դ-2, զ-5

21. Կատարել համապատասխանեցում.

- ա. Սարգսի II-ի օրոք Վանի թագավորության զինված ուժերի թիվը
- բ. Երվանդ Սակավակյացի օրոք հայոց զորքի թիվը
- գ. Արշակունիների օրոք հայոց զորքի թիվը
- դ. Բագրատունիների օրոք պատերազմների ժամանակ համալրված հայոց զորքի թիվը

- 1) 100-120 հազար
- 2) 90-100 հազար
- 3) 48 հազար

- 4) 350 հազար
- 5) 40 հազար

- 1) ա-4, բ-3, գ- 2, դ-1
- 2) ա-3, բ-5, գ- 1, դ-2

- 3) ա-4, բ-3, գ-1, դ-2
- 4) ա-1, բ-5, գ-2, դ-3

22. Գահակալման տարիները համապատասխանեցնել Բագրատունի արքաների անուններին.

1. Աշոտ III	ա. 1020–1041 թթ.
2. Գագիկ II	բ. 928–953 թթ.
3. Հովհաննես–Սմբատ	գ. 990–1020 թթ.
4. Սմբատ II	դ. 914–928 թթ.
5. Աբաս	ե. 953–977 թթ.
6. Գագիկ I	զ. 1042–1045 թթ.
	է. 977–990 թթ.

1) 1–ե, 2–ա, 3–զ, 4–գ, 5–դ, 6–բ	3) 1–է, 2–զ, 3–ա, 4–ե, 5–բ, 6–դ
2) 1–ե, 2–զ, 3–ա, 4–է, 5–բ, 6–գ	4) 1–բ, 2–զ, 3–ա, 4–է, 5–ե, 6–գ

23. Կատարել համապատասխանեցում.

- ա) Սյունիքի թագավորության հիմնադրումը
- բ) Անիի թագավորության անկումը
- գ) Գագիկ II–ի մեկնումը Կոստանդնուպոլիս
- դ) Հովհաննես–Սմբատի և Աշոտի մահը
- ե) Տարոնի իշխանության միացումը Բյուզանդիային
- զ) Տրապիզոնի բյուզանդա–վրացական բանակցությունները
- է) Դավիթ Կյուրոպաղատի մահը
- ը) Տաշիր–Ձորագետի թագավորության հիմնադրումը

1) 987 թ.	6) 1044 թ.
2) 978 թ.	7) 1041 թ.
3) 1000 թ.	8) 966 թ.
4) 1045 թ.	9) 963 թ.
5) 1022 թ.	

1) ա–1, բ–3, գ–7, դ–6, ե–4, զ–5, է–2, ը–9	3) ա–1, բ–4, գ–6, դ–7, ե–8, զ–5, է–3, ը–2
2) ա–4, բ–9, գ–8, դ–7, ե–6, զ–1, է–2, ը–3	4) ա–9, բ–8, գ–1, դ–2, ե–6, զ–4, է–7, ը–5

24. Հայոց կաթողիկոսների անունները համապատասխանեցնել նրանց ժամանակ գահակալած Հայոց արքաների անունների հետ.

1) Սահակ Պարթև	4) Անանիա Մոկացի
2) Ներսես Մեծ	5) Պետրոս Գետադարձ
3) Գևորգ Գառնեցի	

ա. Արշակ II	դ. Վռամշապուհ
բ. Գագիկ II	ե. Աշոտ I
գ. Աբաս	զ. Աշոտ II

1) 1–ա, 2–զ, 3–ե, 4–դ, 5–գ	3) 1–բ, 2–դ, 3–ե, 4–զ, 5–գ
2) 1–դ, 2–ա, 3–զ, 4–բ, 5–գ	4) 1–դ, 2–ա, 3–ե, 4–զ, 5–բ

25. Զաքարյանների վասալ իշխանությունների տիրույթները համապատասխանեցնել դրանց տիրող իշխանական տոհմի անվանը.

1) Հասան-Ջալալյաններ	ա. Արագածոտն
2) Վահրամյաններ	բ. Սյունիք
3) Օրբելյաններ	գ. Վայոց ձոր
4) Վաչուտյաններ	դ. Արցախ (Խաչեն)
5) Պոռոշյաններ	ե. Կոտայք, Սևանի ավազան
- 1) 1-ե, 2-գ, 3-գ, 4-ա, 5-բ
2) 1-դ, 2-գ, 3-բ, 4-ա, 5-ե
3) 1-գ, 2-ա, 3-բ, 4-գ, 5-ե
4) 1-դ, 2-գ, 3-բ, 4-ա, 5-գ

26. Համապատասխանեցնել վրաց գահակալների անունները նրանց գահակալման տարեթվերին.

ա. Թամար թագուհի	գ. Գեորգի III
բ. Վախթանգ Գորգասալ	դ. Դավիթ Շինարար
- 1) 1156–1184 թթ.
2) 1089–1125 թթ.
3) 1184–1207 թթ.
4) 456–502 թթ.
1) ա–3, բ–4, գ–1, դ–2
2) ա–3, բ–4, գ–2, դ–1
3) ա–4, բ–3, գ–2, դ–1
4) ա–4, բ–3, գ–1, դ–2

27. Կատարել համապատասխանեցում.

- ա. Սարգիս Զաքարյանին սպարապետի կոչում շնորհելը
բ. Անին Շադդադյաններին հանձնելը
գ. Գեորգի III-ի օրոք Անին երկրորդ անգամ ազատագրելը
դ. Գանձակ քաղաքի ավերումը մոնղոլների կողմից
ե. Կարսի ազատագրումը սելջուկներից
գ. մոնղոլների կողմից Սեբաստիայի գրավումը
է. Տաշիր-Ձորագետի թագավորության վերացումը
ը. Ամբերդի ազատագրումը սելջուկյան տիրապետությունից

1) 1064 թ.	6) 1206 թ.
2) 1113 թ.	7) 1232 թ.
3) 1174 թ.	8) 1243 թ.
4) 1185 թ.	9) 1111 թ.
5) 1196 թ.	

- 1) ա–3, բ–9, գ–4, դ–7, ե–6, գ–1, է–5, ը–2
2) ա–3, բ–9, գ–4, դ–6, ե–7, գ–1, է–5, ը–2
3) ա–4, բ–1, գ–3, դ–7, ե–6, գ–8, է–2, ը–5
4) ա–4, բ–1, գ–3, դ–6, ե–7, գ–8, է–2, ը–5

28. Կատարել համապատասխանեցում.

1) 1082–1117 թթ.	3) 1187–1219 թթ.
2) 1151–1292 թթ.	4) 826–851 թթ.

ա. Գող Վասիլի իշխանությունը
բ. Բագարատ Բագրատունին հայոց իշխան
գ. Լևոն II Ռուբինյան
դ. Հռոմկլան՝ Ամենայն հայոց կաթողիկոսության նստավայր
ե. Փիլարտոս Վարաժնունու իշխանությունը

1) 1–ա, 2–դ, 3–գ, 4–բ	3) 1–ե, 2–ա, 3–գ, 4–բ
2) 1–ա, 2–դ, 3–բ, 4–ե	4) 1–ե, 2–դ, 3–գ, 4–ա

29. Կատարել համապատասխանեցում.

ա. Սիս և Անավարզա քաղաքների ազատագրումը Թորոս I–ի կողմից
բ. հույն Մանդալեի երեք որդիներին մահապատժի ենթարկելը
գ. Լևոն I–ի կողմից Մսիս, Ադանա և Տարսոն քաղաքների գրավումը բյուզանդացիներից
դ. Սսի հռչակումը Կիլիկյան Հայաստանի մայրաքաղաք

1) 1111 թ.	4) 1104 թ.
2) 1173 թ.	5) 1151 թ.
3) 1132 թ.	

1) ա–4, բ–3, գ–2, դ–5	3) ա–2, բ–1, գ–3, դ–5
2) ա–3, բ–1, գ–4, դ–2	4) ա–4, բ–1, գ–3, դ–2

30. Գահակալման տարիները համապատասխանեցնել Կիլիկյան Հայաստանի թագավորի անվանը.

1) Լևոն IV	ա. 1308–1320 թթ.
2) Լևոն V	բ. 1270–1289 թթ.
3) Հեթում II	գ. 1320–1342 թթ.
4) Օշին	դ. 1344–1362 թթ.
5) Կոստանդին Նդրեցի	ե. 1373–1375 թթ.
	զ. 1289–1306 թթ.

1) 1–գ, 2–ե, 3–գ, 4–ա, 5–դ	3) 1–գ, 2–ե, 3–բ, 4–ա, 5–դ
2) 1–ա, 2–ե, 3–գ, 4–գ, 5–բ	4) 1–դ, 2–ե, 3–գ, 4–բ, 5–գ

31. Համապատասխանեցնել զբաղեցրած պաշտոնը գործչի անվանը.

1) Կոստանդին Գունդստաբլ	3) Վասակ թագավոր
2) Վահրամ Պախլավունի	4) Աշոտ Մսակեր

ա. հայոց իշխան
բ. պայլ

գ. Տաշիր-Ձորագետի թագավոր
դ. սպարապետ
ե. Սյունիքի թագավոր

1) 1-բ, 2-գ, 3-ե, 4-ա
2) 1-ա, 2-գ, 3-բ, 4-ե

3) 1-ա, 2-դ, 3-բ, 4-գ
4) 1-բ, 2-դ, 3-ե, 4-ա

32. Կատարել տարեթվերի և պատմական իրադարձությունների համապատասխանեցում.

ա. 1266 թ.
բ. 1375 թ.
գ. 1045 թ.

դ. 1243 թ.
ե. 1361 թ.
զ. 1254 թ.
է. 1320 թ.

1) Արշակունյաց թագավորության անկումը
2) Կիլիկյան թագավորության անկումը
3) Լևոն IV-ի գահակալման սկիզբը
4) Մառիի ճակատամարտը
5) Հայ-մոնղոլական դաշինքի կնքումը
6) Սսի եկեղեցաժողովի հրավիրումը
7) Անիի Բագրատունյաց թագավորության անկումը
8) Չմանկատուկի ճակատամարտը

1) ա-4, բ-2, գ-8, դ-7, ե-1, զ-5, է-3
2) ա-3, բ-2, գ-7, դ-8, ե-1, զ-5, է-6

3) ա-4, բ-2, գ-7, դ-8, ե-6, զ-5, է-3
4) ա-5, բ-8, գ-7, դ-2, ե-6, զ-4, է-1

33. Կատարել կաթողիկոսների և նրանց հայրապետական տարիների համապատասխանեցում.

1) Ստեփանոս Հռոմկլայեցի
2) Խաչիկ Ա

3) Գյուտ կաթողիկոս
4) Մեսրոպ Արտազեցի

ա. 1359-1372 թթ.
բ. 1290-1293 թթ.

գ. 461-478 թթ.
դ. 973-992 թթ.
ե. 1289-1306 թթ.

1) 1-գ, 2-դ, 3-ե, 4-ա
2) 1-բ, 2-ե, 3-դ, 4-ա

3) 1-բ, 2-դ, 3-գ, 4-ա
4) 1-բ, 2-ե, 3-ա, 4-գ

34. Կատարել պատմական իրադարձությունների և տարեթվերի համապատասխանեցում.

ա. Ռուբինյան իշխանության հիմնադրումը
բ. Լևոն IV-ի գահակալման ավարտը

- գ. Սիս և Անարզաբա քաղաքների գրավումը Թորոս I իշխանի կողմից
- դ. Մլեհի մահը
- ե. Սալահ ադ Դինի կողմից Երուսաղեմի գրավումը
- զ. Լևոն II-ի թագադրումը
- է. Վահկա բերդի գրավումը

1) 1080 թ.	5) 1342 թ.
2) 1187 թ.	6) 1219 թ.
3) 1198 թ.	7) 1104 թ.
4) 1098 թ.	8) 1175 թ.

- 1) ա-4, բ-6, գ-1, դ-8, ե-5, զ-2, է-3
- 2) ա-1, բ-5, գ-4, դ-6, ե-3, զ-8, է-2
- 3) ա-4, բ-1, գ-7, դ-2, ե-8, զ-3, է-6
- 4) ա-1, բ-5, գ-7, դ-8, ե-2, զ-3, է-4

35. Կատարել համապատասխանեցում.

1) 661-685 թթ.	3) 1029-1065 թթ.
2) 885-1045 թթ.	4) 1441 թ-ից մինչ օրս

- ա. Հայաստանի Բագրատունյաց թագավորությունը
- բ. Հայոց իշխան Գրիգոր Մամիկոնյանի կառավարումը
- գ. Գագիկ Աբասյանի գահակալումը
- դ. Ս. Էջմիածինը՝ Ամենայն հայոց կաթողիկոսության նստավայր
- ե. Հոռմկլան՝ Ամենայն հայոց կաթողիկոսության նստավայր

1) 1-դ, 2-ա, 3-գ, 4-ե	3) 1-բ, 2-ե, 3-գ, 4-դ
2) 1-բ, 2-ա, 3-ե, 4-դ	4) 1-բ, 2-ա, 3-գ, 4-դ

36. Պաշտոնը համապատասխանեցնել գործչի անվանը.

1) Իսմայիլ	4) Ջահանշահ
2) Սելիմ Ահեղ	5) Ստեփաննոս Արծրունի
3) Յաղուբ բեկ	6) Ստեփաննոս Սալմաստեցի

- ա. Աղթամարի կաթողիկոս
- բ. օսմանյան սուլթան
- գ. Իրանի շահ
- դ. ակ-կոյունլուների պետության ղեկավար
- ե. կարա-կոյունլուների պետության ղեկավար
- զ. Այրարատյան նահանգի կառավարիչ
- է. Ամենայն հայոց կաթողիկոս

1) 1-գ, 2-բ, 3-զ, 4-ե, 5-ա, 6-է	3) 1-է, 2-բ, 3-զ, 4-դ, 5-ա, 6-գ
2) 1-գ, 2-բ, 3-դ, 4-ե, 5-ա, 6-է	4) 1-դ, 2-բ, 3-ե, 4-ա, 5-զ, 6-է

37. Աշխատության վերնագիրը համապատասխանեցնել հեղինակի անվանը.

1) Եղիշե	ա. «Եղծ աղանդոց»
2) Դավիթ Անհաղթ	բ. «Պատմություն Հայոց»
3) Ղազար Փարպեցի	գ. «Վասն Վարդանայ եւ Հայոց պատերազմին»
4) Եզնիկ Կողբացի	դ. «Պատմություն»
5) Կորյուն	ե. «Վարք Մաշտոցի»
	զ. «Սահմանք իմաստասիրութեան»
1) 1-գ, 2-գ, 3-բ, 4-ա, 5-ե	3) 1-գ, 2-ա, 3-բ, 4-գ, 5-դ
2) 1-բ, 2-գ, 3-դ, 4-ա, 5-գ	4) 1-գ, 2-գ, 3-դ, 4-ա, 5-ե

38. Կառուցման ժամանակը համապատասխանեցնել եկեղեցու անվանը.

1) Զվարթնոց	ա. 613 թ.
2) Ս. Գայանե	բ. 681 թ.
3) Ավանի եկեղեցի	գ. 641-661 թթ.
4) Ս. Հռիփսիմե	դ. 590-ական թթ.
5) Մրենի եկեղեցի	ե. 618 թ.
	զ. 631 թ.
1) 1-գ, 2-գ, 3-դ, 4-բ, 5-ե	3) 1-գ, 2-գ, 3-դ, 4-ե, 5-ա
2) 1-ա, 2-գ, 3-դ, 4-ե, 5-գ	4) 1-գ, 2-գ, 3-բ, 4-ա, 5-ե

39. Կատարել համապատասխանեցում.

ա. Սեբեոս	գ. Մովսես Կաղանկատվացի
բ. Հովհան Մամիկոնյան	դ. Կորյուն
1) «Վարք Մաշտոցի»	3) «Պատմություն Տարօնոյ»
2) «Պատմություն Աղուանից աշխարհի»	4) «Պատմություն»
	5) «Պատմություն տիեզերական»
1) ա-4, բ-2, գ-5, դ-1	3) ա-4, բ-3, գ-2, դ-1
2) ա-3, բ-5, գ-2, դ-1	4) ա-1, բ-5, գ-2, դ-4

40. Համապատասխանեցնել անձնանունները.

ա. Կամսարական իշխանուհի, որը վեհանձնություն դրսևորեց թշնամու նկատմամբ
բ. VIII դարի սկզբի հակաարաբական ապստամբության ղեկավարի հայրը
գ. Հայոց կաթողիկոս, որը նամակով խնդրում էր արաբ հրամանատարին՝ հրաժարվել արյունահեղությունից
դ. Վասպուրականի իշխան, որը Գուկանքի մոտ ջախջախեց թշնամուն
ե. Մամիկոնյան իշխան, որ գլխավորեց VIII դարի կեսի հակաարաբական ապստամբությունը
զ. Հայ պատմիչ, որն իր «Պատմություն»-ում նկարագրել է հայերի հերոսական պայքարը Արաբական խալիֆայության տիրապետության դեմ

է. «Լեռան» կառավարիչը

ը. Հայոց սպարապետը Աշոտ Մսակերի օրոք

թ. Վասպուրականի իշխան, որը Աշոտ Արծրունու ձերբակալումից հետո գլխավորեց արաբների դեմ պայքարը

ժ. Իշխան, որը VIII դարի վերջերին տեղի ունեցած ապստամբության ժամանակ ջախջախեց Տարոն ներխուժած արաբական ջոկատին

1) Ղևոնդ

2) Գրիգոր Մամիկոնյան

3) Շապուհ Բագրատունի

4) Շուշան

5) Գուրգեն Արծրունի

6) Խուրթեցի Հովհան

7) Մուշեղ Մամիկոնյան

8) Աշոտ Բագրատունի

9) Սմբատ

10) Սահակ Ձորափորցի

11) Խոսրովանյուշ

1) ա-4, բ-8, գ-10, դ-9, ե-2, զ-1, է-6, ը-3, թ-5, ժ-7

2) ա-4, բ-3, գ-6, դ-1, ե-8, զ-9, է-10, ը-2, թ-5, ժ-7

3) ա-11, բ-3, գ-7, դ-5, ե-6, զ-1, է-10, ը-8, թ-9, ժ-2

4) ա-11, բ-8, գ-10, դ-1, ե-2, զ-9, է-6, ը-3, թ-7, ժ-5

41. Րաբունիների անունները համապատասխանեցնել ուսումնագիտական կենտրոններին.

1) Նարեկավանք

2) Անիի վարդապետարան

3) Նոր Գետիկ

4) Գլաձոր

5) Տաթև

ա. Հովհան Որոտնեցի

բ. Ներսես Լամբրոնացի

գ. Մխիթար Գոշ

դ. Անանիա Նարեկացի

ե. Եսայի Նչեցի

զ. Հովհաննես Իմաստասեր

1) 1-դ, 2-գ, 3-գ, 4-ե, 5- ա

2) 1-դ, 2-ե, 3-բ, 4-գ, 5-ա

3) 1-բ, 2-ե, 3-դ, 4-գ, 5-գ

4) 1-դ, 2-գ, 3-ա, 4-ե, 5-գ

42. Աշխատության վերնագիրը համապատասխանեցնել հեղինակի անվանը.

1) Մատթեոս Ուռհայեցի

2) Ստեփանոս Օրբելյան

3) Վարդան Արևելցի

4) Արիստակես Լաստիվերցի

5) Թովմա Արծրունի

6) Կիրակոս Գանձակեցի

ա. «Հայոց պատմություն»

բ. «Տարեգիրք»

գ. «Պատմություն»

դ. «Ժամանակագրություն»

ե. «Պատմություն նահանգին Սիսական»

զ. «Արծրունիների տան պատմություն»

է. «Տիեզերական պատմություն»

1) 1-դ, 2-ե, 3-գ, 4-ա, 5-գ, 6-բ

2) 1-դ, 2-ե, 3-է, 4-գ, 5-գ, 6-ա

3) 1-ե, 2-բ, 3-է, 4-գ, 5-գ, 6-ա

4) 1-է, 2-ե, 3-դ, 4-գ, 5-ա, 6-բ

43. Կատարել համապատասխանեցում.

N	Պատմիչը	N	Աշխատության վերնագիրը	N	Շարադրանքի ընդգրկման սկիզբը	N	Շարադրանքի ընդգրկման վերջը
1	Արիստակես Լաստիվերցի	1	«Տիեզերական պատմություն»	1	Հայկի ու Բելի ավանդությունից	1	1004 թ.
2	Սմբատ Գունդստաբլ	2	«Պատմութիւն Հայոց»	2	Հնագույն շրջանից	2	1071 թ.
3	Ստեփանոս Տարոնեցի (Ասողիկ)	3	«Պատմութիւն»	3	1000 թ.	3	1272 թ.
4	Հովհաննես Դրասխանակերտցի	4	«Տարեգիրք»	4	951 թ.	4	924 թ.

1.

1	3	3	2
2	2	4	4
3	1	1	3
4	4	2	1

 2.

1	1	2	1
2	4	4	3
3	2	3	2
4	3	1	4

 3.

1	1	2	1
2	4	4	3
3	3	3	2
4	2	1	4

 4.

1	3	3	2
2	4	4	3
3	1	2	1
4	2	1	4

44. Ստորև թվարկված պատմիչների աշխատություններում մինչև իր թվականն է հասցվել պատմական դեպքերի շարադրանքը: Կատարել համապատասխանեցում.

ա. Վարդան Արևելցի բ. Մատթեոս Ուռհայեցի գ. Կիրակոս Գանձակեցի դ. Հովհաննես Դրասխանակերտցի	ե. Ասողիկ զ. Սամուել Անեցի է. Սմբատ Գունդստաբլ ը. Արիստակես Լաստիվերցի

1) 1167 թ. 2) 1272 թ. 3) 1265 թ. 4) 1267 թ. 5) 1071 թ.	6) 1180 թ. 7) 924 թ. 8) 1004 թ. 9) 1136 թ.

- 1) ա-4, բ-6, գ-1, դ-3, ե-8, զ-9, է-2, ը-5
2) ա-4, բ-9, գ-3, դ-7, ե-8, զ-6, է-2, ը-5
3) ա-3, բ-6, գ-1, դ-7, ե-2, զ-9, է-4, ը-8
4) ա-5, բ-1, գ-3, դ-4, ե-2, զ-6, է-9, ը-8

45. Կատարել համապատասխանեցում.

N	Հեղինակը	N	Բնագավառը	N	Աշխատությունը
1	Եզնիկ Կողբացի	1	բժշկություն	1	«Եղծ աղանդոց»
2	Մխիթար Գոշ	2	փիլիսոփայություն	2	«Դատաստանագիրք»
3	Մխիթար Հերացի	3	պատմագրություն	3	«Տիեզերական պատմություն»
4	Վարդան Արևելցի	4	իրավագիտություն	4	«Ջերմանց մխիթարութիւն»

1.

1	3	4
2	4	3
3	2	1
4	1	2

 2.

1	4	2
2	1	3
3	2	4
4	3	1

 3.

1	4	2
2	3	4
3	2	1
4	1	3

 4.

1	2	1
2	4	2
3	1	4
4	3	3

46. Աշխատության վերնագիրը համապատասխանեցնել հեղինակի անվանը.

1) Ստեփանոս Տարոնեցի 2) Գրիգոր Տաթևացի 3) Մխիթար Հերացի 4) Սմբատ Գունդստաբլ	ա. «Ջերմանց մխիթարութիւն» բ. «Տարեգիրք» գ. «Պատմութիւն» դ. «Տիեզերական պատմություն» ե. «Գիրք հարցմանց»
1) 1-բ, 2-գ, 3-ե, 4-դ 2) 1-գ, 2-ա, 3-ե, 4-դ	3) 1-դ, 2-ա, 3-բ, 4-ե 4) 1-դ, 2-ե, 3-ա, 4-բ

47. Կատարել համապատասխանեցում.

ա. Վարդան Արևելցի բ. Եզնիկ Կողբացի գ. Մխիթար Հերացի դ. Սմբատ Գունդստաբլ ե. Դավիթ Անհաղթ զ. Մովսես Խորենացի, Անանիա Շիրակացի	4) «Աշխարհացոյց» 5) «Ջերմանց մխիթարութիւն» 6) «Տարեգիրք» 7) «Ժամանակագրություն»
1) «Տիեզերական պատմություն» 2) «Եղծ աղանդոց» 3) «Սահմանք իմաստասիրութեան»	3) ա-1, բ-2, գ-5, դ-6, ե-3, զ-4 4) ա-3, բ-2, գ-4, դ-1, ե-6, զ-7
1) ա-1, բ-5, գ-2, դ-3, ե-6, զ-4 2) ա-5, բ-1, գ-3, դ-2, ե-4, զ-6	

48. Համապատասխանեցնել հայ մանրանկարչին և նրա գործունեության վայրը.

ա. Թորոս Ռոսլին
բ. Թորոս Տարոնացի

գ. Սարգիս Պիճակ
դ. Գրիգոր Մլիճեցի

1) Գլաձոր
2) Սկևռա
3) Հոռմկլա

4) Սիս
5) Դրազարկ

1) ա – 3, բ – 1, գ – 4, դ – 2
2) ա – 1, բ – 3, գ – 2, դ – 4

3) ա – 1, բ – 5, գ – 4, դ – 2
4) ա – 3, բ – 5, գ – 2, դ – 1

49. Աբգար Թխաթեցու գործունեության կարևորագույն դրվագները համապատասխանեցնել տարեթվերին.

ա. Կ. Պոլսում գրքերի հրատարակումը

բ. եկեղեցական գաղտնի ժողովի անունից պատվիրակության մեկնումը Վենետիկ

գ. «Սաղմոսարանի» տպագրումը Վենետիկում

դ. «Խառնային թուր տումարի, գեղեցիկ և պիտանի» տոմարացույցի տպագրումը

1) 1552 թ.
2) 1562 թ.

3) 1565 թ.
4) 1566 թ.
5) 1568–1569 թթ.

1) ա–2, բ–1, գ–3, դ–4
2) ա–2, բ–1, գ–4, դ–3

3) ա–5, բ–2, գ–4, դ–3
4) ա–5, բ–2, գ–3, դ–4

50. Կատարել համապատասխանեցում.

1) Թովմա Մեծոփեցի
2) Առաքել Դավրիժեցի

3) Գրիգոր Դարանաղցի
4) Ստեփանոս Տարոնեցի

ա. «Տիեզերական պատմություն»

բ. «Ժամանակագրություն»

գ. «Պատմություն»

դ. «Պատմություն Թամուր Լանկին եւ յաջորդաց իւրոց»

ե. «Գիրք հարցմանց»

1) 1–դ, 2–ե, 3–բ, 4–ա
2) 1–դ, 2–գ, 3–ե, 4–ա

3) 1–ե, 2–ա, 3–բ, 4–գ
4) 1–դ, 2–գ, 3–բ, 4–ա

51. Կատարել համապատասխանեցում.

ա. Վանի թագավորության զինված ուժերի ընդհանուր թիվը՝ «Սարդուրյան տարեգրության համաձայն»

բ. Հայկազուն–Երվանդյանների օրոք ռազմադաշտ դուրս բերվող հայոց բանակի թիվը

գ. Տիգրանակերտի ճակատամարտի նախօրեին հայոց զինված ուժերի թիվը

- դ. Տիգրան Մեծի կողմից Միհրդատ Պոնտացուն տրված հայոց զորաջոկատի թիվը
- ե. Արտավազդ II-ի կողմից Անտոնիոսին տրամադրված զորքի թիվը
- զ. Հայոց զորքի թիվը Ձիրավի ճակատամարտում
- է. Անտոնիոսի՝ Հայաստան արշաված զորաբանակի թիվը
- ը. Ասորիք ժամանած Մարկոս Կրասոսի զորաբանակի թվաքանակը
- թ. Հայոց նախարարական տների հեծելազորի ընդհանուր թիվն ըստ Ջորանամակի

1) 85000	6) 50000
2) 10000	7) 70000–80000
3) 100000–120000	8) 60000
4) 350000	9) 48000
5) 90000	10) 13000

- 1) ա-4, բ-9, գ-7, դ-2, ե-10, զ-5, է-8, ը-6, թ-1
- 2) ա-4, բ-9, գ-3, դ-10, ե-2, զ-5, է-6, ը-8, թ-1
- 3) ա-5, բ-9, գ-7, դ-10, ե-2, զ-4, է-8, ը-6, թ-1
- 4) ա-5, բ-2, գ-9, դ-1, ե-10, զ-4, է-6, ը-8, թ-7

52. Համապատասխանեցնել հայոց արքաների և նրանց սպարապետների անունները:

ա. Վոամշապուհ	դ. Խոսրով Կոտակ
բ. Տրդատ III	ե. Պապ
գ. Արշակ II	զ. Արշակ III

1) Մանվել Մամիկոնյան	5) Համազասպ Մամիկոնյան
2) Վաչե Մամիկոնյան	6) Վասակ Մամիկոնյան
3) Մուշեղ Մամիկոնյան	7) Վահան Մամիկոնյան
4) Արտավազդ Մանդակունի	

1) ա-5, բ-4, գ-7, դ-3, ե-2, զ-6	3) ա-4, բ-5, գ-7, դ-3, ե-2, զ-6
2) ա-5, բ-4, գ-6, դ-2, ե-3, զ-1	4) ա-4, բ-5, գ-6, դ-2, ե-3, զ-1

53. Գահակալման տարիները համապատասխանեցնել արքայի անվանը.

1) Պապ	ա. 388–414 թթ.
2) Արշակ III	բ. 388–422 թթ.
3) Վոամշապուհ	գ. 370–374 թթ.
4) Վարազդատ	դ. 378–387 թթ.
	ե. 374–378 թթ.

1) 1-գ, 2-դ, 3-ա, 4-ե	3) 1-գ, 2-դ, 3-բ, 4-ե
2) 1-բ, 2-ե, 3-ա, 4-դ	4) 1-ե, 2-դ, 3-բ, 4-գ

54. Արևմտյան Հայաստանում բյուզանդացիների ստեղծած վարչամիավորը համապատասխանեցնել դրանում ընդգրկված Մեծ Հայքի նահանգին.

1. Այրարատի մեծ մասը	ա. «Մասն Մեծ Հայոց»
2. Տայք	բ. «Մեծ մասն Մեծ Հայոց»
3. Տուրուբերան	գ. «Ներքսագոյն Հայք»
4. Բարձր Հայք	դ. «Խորագոյն Հայք»
	ե. «Մեծ Հայք»
1) 1-բ, 2-դ, 3-ե, 4-գ	3) 1-գ, 2-դ, 3-ե, 4-ա
2) 1-գ, 2-բ, 3-ե, 4-ա	4) 1-ա, 2-դ, 3-բ, 4-գ

55. Համապատասխանեցնել Արաբական խալիֆայության գերիշխանության շրջանում Հայաստանում տեղի ունեցած դեպքերն ու տարեթվերը.

- ա. Հերթի «աշխարհագիրը»
բ. VIII դարի վերջին քառորդում տեղի ունեցած հակաարաբական ապստամբության ավարտը
գ. VIII դարի կեսերին տեղի ունեցած հակաարաբական ապստամբության սկիզբը
դ. «Կրակի տարին»
ե. Արմինիա փոխարքայության կազմավորումը
զ. ճակատամարտը «Արյան լիճ» կոչվող վայրում
է. Բագարատ Բագրատունու՝ հայոց իշխան հռչակվելը
ը. Արտավազդ Մամիկոնյանի հարձակումը արաբ հարկահանների վրա
1) 701 թ.	6) 775 թ.
2) 705 թ.	7) 826 թ.
3) 725 թ.	8) 852 թ.
4) 748 թ.	9) 862 թ.
5) 774 թ.	
1) ա-3, բ-6, գ-4, դ-2, ե-1, զ-8, է-7, ը-5	3) ա-2, բ-5, գ-6, դ-1, ե-4, զ-9, է-8, ը-3
2) ա-2, բ-6, գ-4, դ-1, ե-3, զ-8, է-7, ը-5	4) ա-3, բ-5, գ-6, դ-2, ե-1, զ-9, է-8, ը-7

56. Գահակալման տարիները համապատասխանեցնել Բագրատունի արքայի անվանը.

1) Սմբատ I	ա. 928-953 թթ.
2) Աշոտ III	բ. 977-990 թթ.
3) Աշոտ II	գ. 953-977 թթ.
4) Աշոտ I	դ. 914-928 թթ.
5) Աբաս	ե. 890-914 թթ.
	զ. 885-890 թթ.
1) 1-ե, 2-բ, 3-դ, 4-գ, 5-ա	3) 1-ե, 2-գ, 3-դ, 4-գ, 5-ա
2) 1-ե, 2-գ, 3-ա, 4-գ, 5-դ	4) 1-գ, 2-գ, 3-դ, 4-ե, 5-բ

57. Համապատասխանեցնել անձնանունները.

- ա. մոնղոլական խան, որը ճնշեց հայ-վրացական ապստամբությունը
- բ. մոնղոլական զորահրամանատար, որը առաջնորդում էր մոնղոլական բանակի գլխավոր արշավանքն Այսրկովկաս
- գ. Վահրամյանների իշխանության հիմնադրի եղբայրը
- դ. Խաչենի տիրակալը, որը մահապատժի ենթարկվեց մոնղոլների դեմ ապստամբելու համար
- ե. Զաքարե Զաքարյանի թոռը, որը մահապատժի ենթարկվեց մոնղոլների դեմ ապստամբելու համար
- զ. Վրաց թագավոր, որը կառուցել տվեց Գորի քաղաքը

- 1) Սարգիս Զաքարյան
- 2) Զարմաղան
- 3) Զաքարե Զաքարյան
- 4) Հասան-Ջալալ

- 5) Հուլավու
- 6) Դավիթ Շինարար
- 7) Գեորգի Երրորդ

- 1) ա-5, բ-2, գ-3, դ-4, ե-1, զ-6
- 2) ա-5, բ-2, գ-1, դ-4, ե-3, զ-6

- 3) ա-2, բ-5, գ-3, դ-6, ե-1, զ-7
- 4) ա-2, բ-5, գ-1, դ-6, ե-3, զ-7

58. Կատարել իշխանությունների և նրանց կենտրոնների համապատասխանեցում.

- 1) Փիլարտոս Վարաժնունու
- 2) Գող Վասիլի

- 3) Ռուբինյան
- 4) Հեթումյան

- ա) Լամբրոն
- բ) Մարաշ

- գ) Քեսուն
- դ) Վահկա
- ե) Մսիս

- 1) 1-բ, 2-գ, 3-դ, 4-ե
- 2) 1-բ, 2-ե, 3-դ, 4-ա

- 3) 1-գ, 2-ա, 3-դ, 4-ե
- 4) 1-բ, 2-գ, 3-դ, 4-ա

59. Գահակալման տարիները համապատասխանեցնել Կիլիկյան Հայաստանի տիրակալի անվանը.

- 1) Լևոն II Հեթումյան
- 2) Մլեխ
- 3) Թորոս II
- 4) Հեթում I
- 5) Լևոն Մեծագործ

- ա. 1145–1169 թթ.
- բ. 1226–1270 թթ.
- գ. 1187–1219 թթ.
- դ. 1270–1289 թթ.
- ե. 1289–1306 թթ.
- զ. 1169–1175 թթ.

- 1) 1-բ, 2-գ, 3-ա, 4-դ, 5-ե
- 2) 1-ե, 2-գ, 3-ա, 4-բ, 5-զ

- 3) 1-գ, 2-ա, 3-զ, 4-բ, 5-դ
- 4) 1-դ, 2-գ, 3-ա, 4-բ, 5-զ

60. Կատարել համապատասխանեցում.

- 1) 1197 թ. 3) 1222 թ.
 2) 1202 թ. 4) 1243 թ.

- ա) Չմանկատուկի ճակատամարտը
 բ) Ֆիլիպի ամուսնությունը Ջաբելի հետ
 գ) Հենրիխ VI-ի պատվիրակության միջոցով Լևոնին թագ ուղարկելը
 դ) հայ-մոնղոլական պայմանագրի կնքումը
 ե) Լամբրոնի բերդի գրավումը Լևոն I արքայի կողմից

- 1) 1-գ, 2-ա, 3-բ, 4-ե 3) 1-գ, 2-ե, 3-բ, 4-դ
 2) 1-դ, 2-ե, 3-բ, 4-ա 4) 1-գ, 2-ե, 3-բ, 4-ա

61. Կատարել համապատասխանեցում.

N	Պատմիչը	N	Աշխատության վերնագիրը	N	Շարադրանքի ընդգրկման սկիզբը	N	Շարադրանքի ընդգրկման վերջը
1	Կիրակոս Գանձակեցի	1	«Տարեգիրք»	1	951 թ.	1	մինչև 1267 թ.
2	Սմբատ Գունդստաբլ	2	«Տիեզերական պատմություն»	2	952 թ.	2	1272 թ.
3	Մատթեոս Ուռհայեցի	3	«Հայոց պատմություն»	3	քրիստոնեության ընդունումից	3	մինչև 1136 թ.
4	Վարդան Արևելցի	4	«Ժամանակագրություն»	4	«անսկիզբ» ժամանակներից	4	մինչև 1265 թ.

1.

1	4	4	1
2	2	1	2
3	3	2	3
4	1	3	4

 2.

1	3	3	4
2	1	2	3
3	4	1	2
4	2	4	1

 3.

1	3	3	4
2	1	1	2
3	4	2	3
4	2	4	1

 4.

1	3	3	4
2	1	1	2
3	2	2	3
4	4	4	1

8. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՓԱՏՏԱՐԿՆԵՐԻ, ՊԵՌՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱՄԱԴՐՈՒՄ ԵՎ ԽՄԲԱՎՈՐՈՒՄ

---

1. Ինչ քայլեր ձեռնարկեց Սբ Գրիգորը՝ նորադարձ քրիստոնյաների հոգևոր պահանջմունքները բավարարելու համար: Ընտրել սխալ պատասխանը.

- 1) Վերացրեց տաճարների՝ պարսից մոզերի կողմից արված ավերածությունները և այդ տեղերում քրիստոնեական եկեղեցիների ու վկայարանների հիմքերը դրեց:
- 2) Սահմանեց հայ առաքելական եկեղեցու տոները՝ դրանք ներդաշնակելով ժողովրդական տոներին:
- 3) Երկրով մեկ ու նրա սահմանից դուրս Աստվածաշնչի քարոզչություն ծավալեց:
- 4) Եկեղեցաշինությամբ ազգային մշակույթը զատեց քրիստոնեական մշակույթից:

2. Հայաստանում հայտնի քրիստոնեական համայնքներ կային՝

- 1) Ծաղկանց լեռներում, Արարատ լեռան շրջակայքում, Սյունյաց նահանգում՝ Թանահատի վանքի տարածքում, Փոքր Հայքում
- 2) Ծաղկավետ լեռներում, Արայի լեռան շրջակայքում, Տարոն նահանգում՝ Թանահատի վանքի տարածքում, Կապադովկիայում
- 3) Ջավախքի լեռներում, Արագած լեռան շրջակայքում, Աղձնիք նահանգում, Կոմմագենեում
- 4) Պոնտական լեռներում, Մաժակ-Կեսարիայում, Արցախում և Սյունիքում

3. Թվարկված իրավունքներից առանձնացնել երկուսը, որոնց տնօրինման գերագույն իրավունքը պատկանում էր անմիջականորեն Արշակունի թագավորներին.

- ա. պալատական արարողությունները վարելու իրավունք
- բ. պետական պարիսպների տնօրինման իրավունք
- գ. արքունի կալվածքները հսկելու իրավունք
- դ. պատերազմ հայտարարելու իրավունք
- ե. հաշտություն կնքելու իրավունք

1) ա, բ	3) գ, դ
2) բ, ե	4) դ, ե

4. Ստորև տրված պնդումներից որոնք են սխալ.

- 1) Ավատական տնտեսությունների առաջացումը պետական (թագավորական) հողատիրության մասնատման հետևանք չէ:
- 2) Միջնադարյան Հայաստանում առավել տարածված էին համայնքային և եկեղեցական հողատիրության ձևերը:
- 3) Արշակունիների շրջանում Մեծ Հայքի գերագույն տերը թագավորն էր:

- 4) Հայաստանում ավատատիրական հարաբերությունների ձևավորումը պայմանավորվել է նահապետական արմատներ ունեցող նախարարական համակարգի գոյությամբ:
- 5) Հայոց նախարարական համակարգում գործել է «Իմ վասալի վասալը իմ վասալը չէ» ենթակայության ավատատիրական սկզբունքը:
- 6) Միջնադարում Հայոց պետականությունը պահպանվել է նախարարական համակարգի միջոցով:
- 7) Օտար տերությունների նվաճողական քաղաքականությունը չի փոխել հայ հասարակության բնականոն զարգացման ընթացքը:

5. Որո՞նք էին ավատատիրական հողատիրության ձևերը Հայաստանում.

- 1) վասալական, ճորտատիրական, գանձագին
- 2) պետական, նվիրատվական, եկեղեցական
- 3) հայրենիք, պարգևականք, գանձագին
- 4) գյուղացիական, ավանդական, պարգևականք

6. Գտնել ճիշտ պատասխանը.

Խոսքով Կոպրակի սահմանած օրենքով՝

- 1) աշխարհատեր նախարարները չպետք է մնային թագավորի մոտ, այլ պետք է մարտի գնային արքունի գորքի հետ
- 2) աշխարհատեր նախարարները պետք է մնային թագավորի մոտ և մարտի գնային արքունի գորքի հետ
- 3) գավառատեր նախարարները պետք է մնային թագավորի մոտ, և նրանցից ոչ մեկը չպետք է մարտի գնար արքունի գորքի հետ
- 4) աշխարհատեր նախարարները պետք է մնային թագավորի մոտ, և նրանցից ոչ մեկը չպետք է մարտի գնար արքունի գորքի հետ

7. Թվարկված որոշումներից առանձնացնել երեքը, որոնք ընդունվել են Աշտիշատի ժողովում.

- ա. Թագավորն ու մեծամեծները թող գթասիրտ լինեն իրենց ծառաների և ստորադրյալների նկատմամբ, սիրեն նրանց՝ որպես իրենց ընտանիքի անդամների:
- բ. Կաթողիկոսը թեմակալ եպիսկոպոսներ նշանակելիս պետք է հաշվի առնի միայն աշխարհատեր և աշխարհակալ նախարարների առաջարկները:
- գ. Կաթողիկոսը թեմակալ եպիսկոպոսներ նշանակելիս պետք է հաշվի առնի ոչ միայն աշխարհատեր և աշխարհակալ, այլև գավառատեր և գավառակալ նախարարների առաջարկները:
- դ. Թագավորն ու մեծամեծները անօրեն կերպով և չափազանց մեծ հարկերով չնեղեն հասարակ ժողովրդին:
- ե. Թագավորն ու մեծամեծները թող գյուղական եկեղեցիների քահանաներին բոլոր ազարակ տեղերում տան երկուական, իսկ ավաններում՝ չորսական ծխի հողաբաժին:

գ. Թագավորն ու մեծամեծները թող զանազան գավառներից հավաքված մանուկներ ուղարկեն կաթողիկոսարան՝ Ավետարանի խոսքը ժողովրդին մատչելի դարձնելու համար հայերենի հմուտ թարգմանիչներ պատրաստելու նպատակով: Է. Ծառաները թող հնազանդ և հավատարիմ մնան իրենց տերերին:

1) ա, գ, ե

2) բ, գ, է

3) ա, դ, է

4) ա, ե, է

8. Թվարկված բարեփոխումներից առանձնացնել երեքը, որոնք իրականացրել է Պապ թագավորը.

- 1) Ի կատարումն Աշտիշատի ժողովի որոշման՝ Պապի հրամանով կառուցվել են վանքեր, դպրոցներ, հիվանդանոցներ, իջևանատներ և աղքատանոցներ:
- 2) Պապը մտցնում է եկեղեցուն վճարվող պտղի և տասանորդների կարգ և հոգևորականների եղբայրներին, զավակներին ու ազգականներին ազատում է պետական ծառայություն կատարելուց:
- 3) Պապի հրամանով փակվում են կուսանոցներն ու այրիների ապաստանները, կույսերին ու այրի կանանց թույլատրվում է ամուսնանալ:
- 4) Հօգուտ արքունիքի՝ Պապը բռնագրավում է եկեղեցապատկան հողերի մեծ մասը, սակայն ավելացնում է եկեղեցուն վճարվող պտղի և տասանորդ հարկերի չափաբաժինը:
- 5) Պապը հոգևորականների եղբայրներին, զավակներին ու ազգականներին պարտադրում է պետական ծառայություն կատարել, վերացնում եկեղեցուն վճարվող «պտղի և տասանորդների կարգը»:
- 6) Հայոց կաթողիկոսի թեկնածու Ներսես Մեծին Պապը թույլ չի տալիս մեկնել Կեսարիա, այլ նա կաթողիկոս է ձեռնադրվում և օծվում Հայաստանում, որով էլ հաստատվում էր Հայոց կաթողիկոսական աթոռի սկզբնական ինքնազվխությունը:
- 7) Հօգուտ արքունիքի՝ Պապը բռնագրավում է դեռևս Տրդատ Մեծի կողմից եկեղեցուն տրված հողերի մեծ մասը:

9. Թվարկվածներից ովքեր են Աղբիանոսի տոհմին պատկանող կաթողիկոսները.

1) Վրթանես

4) Հուսիկ-Շահակ

2) Սահակ Պարթև

5) Արիստակես

3) Շահակ

6) Ներսես Մեծ

10. Ինչ տարածքային պահանջներ էր ներկայացրել Պապը Հռոմի կայսրին.

- 1) Կիլիկիայի 12 քաղաքներ ու Կապադովկիան
- 2) Կեսարիայի 10 քաղաքներ և Ուռհան
- 3) Կապադովկիայի 8 քաղաքներ ու Մծբինը
- 4) Միջագետքի 6 քաղաքներ և Մաժակը

- 3) Սահակ Պարթևը, Վռամշապուհ արքայի հետ խորհրդակցելով, մեկնում է պարսից արքունիք ու ստանում Հազկերտ արքայի համաձայնությունը՝ Վարդան Մամիկոնյանին սպարապետ նշանակելու մասին:
- 4) Հայ նախարարների խնդրանքով պարսից արքա Հազկերտ I-ը թագավոր է հաստատում Խոսրով IV-ին, որը 6 ամիս անց՝ 419 թ., մահանում է:
- 5) Հազկերտ I-ը հայոց գահին է բազմեցնում իր որդուն՝ Հազկերտ II-ին, որի անարգաբարո կառավարումը տևում է 4 տարի:
- 6) Սպարապետ Մանվել Մամիկոնյանի խնամակալությամբ հայոց գահին հաստատվում են Արշակն ու Վաղարշակը:
- 7) Արիստակես կաթողիկոսը հողին է հանձնվում Բարձր Հայքի Եկեղյաց գավառի Թիլ ավանում:

15. Ո՞ր շարքի բոլոր նախարարներն են Ավարայրի ճակատամարտում եղել զորագնդերի հրամանատարներ.

- 1) Վարդան Մամիկոնյան, Թաթուլ Վանանդեցի, Խորեն Խորխոռունի, Ներշապուհ Արծրունի
- 2) Վարդան Մամիկոնյան, Գաղիշո Խորխոռունի, Ներշապուհ Արծրունի, Արշավիր Արշարունի
- 3) Վարդան Մամիկոնյան, Մերուժան Արծրունի, Թաթուլ Վանանդեցի, Խորեն Խորխոռունի
- 4) Վարդան Մամիկոնյան, Խորեն Խորխոռունի, Մերուժան Արծրունի, Համազասպ Մամիկոնյան

16. Ընտրել երեք ճիշտ պնդումները.

Շահապիվանի ժողովը՝

- ա. խիստ պատիժներ սահմանեց իրենց տերերին դավաճանած, տերերից փախած, անհնազանդ ու ըմբոստ ծառաների նկատմամբ
- բ. խիստ պատիժներ սահմանեց եկեղեցու կարգերը խախտողների դեմ
- գ. դատապարտեց նեստորականների գործողությունները և դավանաբանական նոր գրություն կազմեց
- դ. խիստ պատիժներ սահմանեց ընտանիքի կարգերը խախտողների դեմ
- ե. կանոնակարգեց և ամրագրեց Հայ առաքելական եկեղեցու դավանաբանական ինքնուրույնությունը
- զ. վերջնականապես ամրագրեց Հայ առաքելական եկեղեցու ազգային և ծիսակարգային ինքնուրույնությունը
- է. խիստ կանոններ սահմանեց եկեղեցական կանոնադրությունն ու պաշտամունքն ավելորդ համարող և տարատեսակ անկարգություններ ու անօրինություններ գործող բորբորիսների դեմ

- 1) բ, դ, է   2) դ, գ, է   3) ա, գ, ե   4) ա, բ, գ

17. Ընտրել ճիշտ պնդումները.

- 1) Ավարայրի ճակատամարտից հետո Հազկերտ II-ը կրկնապատկեց Հայաստանում եղած պարսից զորքերի և մոզերի թիվը:
- 2) Վարդանանց պատերազմից հետո բռնությամբ զրադաշտականություն ընդունած հայերին իրավունք տրվեց վերստին վերադառնալու քրիստոնեական դավանանքին:
- 3) Պարսից գերությունից ողջ մնացած հայ նախարարներին երկար տառապանքներից հետո՝ 454 թ., Հազկերտ II-ը թույլատրեց վերադառնալ հայրենիք և տիրանալ իրենց կալվածքներին:
- 4) Վարդանանց պատերազմից հետո Հայաստանում մնացած հոգևորականներին թույլատրվեց վերադառնալ իրենց ծառայությանը:
- 5) Վարդանանց պատերազմից հետո հայ շինականներին թույլատրվեց տեր կանգնել իրենց ունեցվածքին և անցնել խաղաղ ստեղծագործ աշխատանքի:
- 6) Վարդանանց պատերազմից հետո պարսից արքունիքը հրահանգում է Հայաստանում բանտարկված հոգևորականների նկատմամբ սաստկացնել հալածանքներն ու բռնությունները:
- 7) Վարդանանց պատերազմից հետո Տիգրան կանչված Վասակ Սյունին Հազկերտ II-ի կողմից մեծ պատիվների է արժանանում և վերահաստատվում Հայաստանի մարզպանի պաշտոնում:

18. Տրված պահանջներից առանձնացնել երեքը, որոնք Վահան Մամիկոնյանը ներկայացրել է Վաղարշ արքային, և բավարարվել են վերջինիս կողմից.

- ա. Հայաստանի մարզպան նշանակել միայն հայ նախարարներից
- բ. չմիջամտել հայ նախարարների ներքին գործերին և պաշտոններ չտալ հավատուրացներին
- գ. վերականգնել հողեր ժառանգելու՝ իշխանների որդիների և դուստրերի իրավունքը
- դ. հարգել հայ նախարարների ժառանգական իրավունքները
- ե. դադարեցնել կրոնափոխության քաղաքականությունը, կրկին թույլատրել քրիստոնեական կրոնի դավանումը
- զ. մահապատժի ենթարկել հայ ուրացյալ նախարարների պարագլուխ Գաղիշո մաղխագին
- է. վերադարձնել Հայաստանի վանքերից ու եկեղեցիներից բռնագրավված հոգևոր և նյութական գանձերը

- 1) ա, դ, է   2) ա, գ, է   3) բ, դ, ե   4) բ, գ, ե

19. Ընտրել ճիշտ պնդումները.

- 1) Զբաղված լինելով Միջին Ասիայում հոների դեմ պատերազմով՝ Պերոզ արքան միառժամանակ խուսափում էր հայ հայրենասիրական ուժերին բացահայտորեն հալածելու քաղաքականությունից:
- 2) Իրեն ուղղված մեղադրանքներին աննկուն կերպով պատասխանելով՝ Գյուտ կաթողիկոսը, սակայն, ստիպված էր համաձայնել Պերոզ արքայի՝ իրեն արված դավանափոխության առաջարկին:

- 3) Հայաստանում հակապարսկական ապստամբության բռնկվելու ազդանշան էր հանդիսացել ուրացյալ Աշուշա բդեշխի սպանությունը վրաց թագավոր Վախթանգ Գորգասալի կողմից:
- 4) Խոսրովակերտ անտառից մինչև Ջրվեժի լեռները ռազմական կարգով դասավորված Հազարավուխտի գլխավորած պարսից զորքերի վրա հարձակվում է հայոց հեծելազունը և ճեղքում պարսից գնդի մի թևը, շատերին կոտորում:
- 5) Ներսեհապատի ճակատամարտից առաջ հայոց զորքերին ռզևորիչ ճառ է արտասանում Գյուտ կաթողիկոսը, և ճակատամարտն ավարտվում է հայերի հաղթանակով:
- 6) Երբ Վահան Մամիկոնյանը հայ նախարարների հետ գտնվում էր Խաղտիքում, հայոց մարզպան Շապուհը հարձակվում է Շաղագոմ գավառում գտնվող ապստամբների մի խմբի վրա:
- 7) Ներսեհ և Հրահատ Կամսարականները Մուշեղ Մամիկոնյանի հետ իրենց ջոկատով Կարնո գավառի Արծաթի գյուղի մոտ ջախջախում են պարսից գունդը:

20. Ինչ նպատակ էին հետապնդում Հուստինիանոսի՝ Արևմտյան Հայաստանում իրականացրած միջոցառումները: Գտնել սխալ պատասխանները.

- 1) քայքայել հայ նախարարների ներքին կառավարման համակարգը
- 2) կենտրոնացնել կայսրության կառավարումը
- 3) մասնատել հայ նախարարների հողային տիրույթները
- 4) հայ իշխաններին զրկել զինական ուժից
- 5) ապահովել Արևմտյան Հայաստանի հայ նախարարների տոհմական կապը Արևելյան Հայաստանի նախարարական տների հետ
- 6) ամրապնդել հայ իշխանների զինական ուժը
- 7) ամրապնդել հայ իշխանների ժառանգական իրավունքները

21. Մեծ Հայքի որ նահանգներն էր ընդգրկում Վաչագան Բարեպաշտի թագավորությունը.

1) Այրարատ	4) Բարձր Հայք
2) Ծովք	5) Ուտիք
3) Արցախ	

22. Գտնել ճիշտ պատասխանը.

Խոսրով II-ի գումարած Տիգրանի ժողովը՝

- 1) ընդունել է տիեզերական առաջին երեք ժողովների և Քաղկեդոնի ժողովի որոշումները
- 2) մերժել է տիեզերական առաջին երեք ժողովների և Քաղկեդոնի ժողովի որոշումները
- 3) մերժել է տիեզերական առաջին երեք ժողովների վճիռները և ընդունել Քաղկեդոնի ժողովի որոշումները
- 4) ընդունել է տիեզերական առաջին երեք ժողովների վճիռները և մերժել Քաղկեդոնի ժողովի որոշումները

23. Տրված պայմաններից առանձնացնել երեքը, որոնք տեղ են գտել Դամասկոսում կնքված հայ-արաբական դաշնագրում.

- 1) Բյուզանդացիների ներխուժման դեպքում խալիֆայությունն այնքան զորք էր ուղարկելու, որքան կամենային հայերը:
- 2) Բյուզանդիայի և Պարսկաստանի հետ Հայաստանի սահմանային բոլոր խոշոր ամրոցներում արաբները տեղակայելու էին լավ մարզված և զինված կայազորեր, որոնց մատակարարման ծախսերը հոգալու էին հայերը:
- 3) Արաբական խալիֆայությունն առնվազն երեք տարի Հայաստանից հարկ չէր գանձելու, իսկ դրանից հետո վճարվող խորհրդանշական հարկի քանակը որոշելու էին արաբները:
- 4) Հայաստանում գանձվող հարկի հաշվին հայերը պահելու էին 15-հազարանոց այրուձի, որը արաբների պահանջով պետք է պատրաստ լիներ գործելու նաև այլ տեղերում՝ բացառությամբ Բյուզանդական կայսրության դեմ արաբների մղած կռիվների:
- 5) Արաբական խալիֆայությունն առնվազն երեք տարի Հայաստանից հարկ չէր գանձելու, իսկ դրանից հետո վճարվող հարկի քանակը որոշելու էին հայերը:
- 6) Պարսիկների ներխուժման դեպքում խալիֆայությունն այնքան զորք էր ուղարկելու, որքան պահանջեին հայերը:
- 7) Հայաստանում գանձվող հարկի հաշվին հայերը պահելու էին 15-հազարանոց այրուձի, որը պետք է պատրաստ լիներ գործելու նաև այլ տեղերում:

24. Ստորև բերված պնդումներից որոնք են սխալ.

- 1) Տիգրանի ժողովում վիճաբանություններից հետո ընդունվում են միայն տիեզերական առաջին ժողովի վճիռները, և մերժվում են Քաղկեդոնի ժողովի որոշումները:
- 2) VII դարի 20-ական թվականներին Հերակլ կայսրը մի քանի արշավանք է ձեռնարկում դեպի Պարսկաստան:
- 3) Արևմտյան Հայաստանում սկսվել էր անկախացման գործընթաց՝ մարզպան Վահան Բագրատունու գլխավորությամբ:
- 4) Բյուզանդական և պարսկական իշխանությունները Վարազտիրոցի դեմ դավադրություն են կազմակերպում:
- 5) Վարազտիրոցը ցանկանում էր մնալ և ծառայել հայրենիքում, սակայն կայսրը նրան ուղարկում է Կոստանդնուպոլիս:
- 6) Չհաշտվելով «պատվավոր աքսորյալի» վիճակի հետ՝ Վարազտիրոցը մասնակցում է Հերակլի դեմ կազմակերպած դավադրությանը:
- 7) Արևելյան Հայաստանի կառավարիչ Մժեժ Գնունին գործում էր ազատատենչ հայ զորականների դեմ. նա ձերբակալում է իշխան Դավիթ Սահառունուն:

25. Ո՞ր շարքն է ներկայացնում բացառապես հայոց կաթողիկոսների.

- 1) Կոմիտաս, Սահակ Պարթև, Անանիա Մոկացի, Վարազտիրոց Բագրատունի
- 2) Դավիթ Սահառունի, Զաքարիա Քանաքեղոցի, Ներսես Մեծ, Հուսիկ
- 3) Հովսեփ Վայցձորցի, Գրիգոր Զ Ապիրատ, Զաքարիա Զագեցի, Մժեժ Գնունի
- 4) Մեսրոպ Արտազեցի, Անանիա Մոկացի, Կոմիտաս, Պետրոս Գետադարձ

26. Ստորև բերված պնդումներից որոնք են սխալ.

- 1) Արևմտյան Հայաստանում սկսվել էր անկախացման գործընթաց՝ մարզպան Վարազտիրոց Բագրատունու (628–632 թթ.) գլխավորությամբ:
- 2) Բյուզանդական և պարսկական իշխանությունները Վարազտիրոցի դեմ դավադրություն են կազմակերպում:
- 3) Արևմտյան Հայաստանի կառավարիչ Մծեժ Գնունին գործում էր ազատատենչ հայ զորականների դեմ. նա ձերբակալում է Սմբատ Բագրատունուն:
- 4) Հերակլ կայսրը Դավիթ Սահառունուն տվել է «պատրիկ-կյուրապաղատի» աստիճան և ճանաչել հայոց իշխան:
- 5) Դավիթ Սահառունին մինչև VII դարի 30-ական թթ. վերջը գլխավորում էր երկրի վերամիավորման գործը:
- 6) Դավիթ Սահառունուն փոխարինում է Սմբատ Բագրատունին:
- 7) 641 թ. արաբները հարձակվում են Դվինի վրա:

27. Ստորև բերված պնդումներից որոնք են ճիշտ.

- 1) Հայոց իշխան և սպարապետ Թեոդորոս Ռշտունին, օգտվելով Բյուզանդիայի և Պարսկաստանի՝ արաբներից կրած պարտությունից, 639 թ. վերամիավորեց Հայաստանի արևմտյան և արևելյան մասերը:
- 2) Հայոց իշխան Թեոդորոս Ռշտունու նստավայրը Դվինն էր:
- 3) Չնայած Դվինի բնակչության համառ դիմադրությանը՝ արաբները գրավում, ավերում, թալանում են քաղաքը, բնակիչներից շատերին կոտորում և 45 հազար մարդ գերեվարում ու տանում խալիֆայության խորքերը:
- 4) Արաբական արշավանքները դեպի Հայաստան 640-ական թթ. դադարեցին:
- 5) Կոստանդին (Կոստաս) II կայսրը (641–668 թթ.), չհաշտվելով Թեոդորոս Ռշտունու ինքնուրույն քաղաքականության հետ, նրան մեղադրում է Հայաստանում գտնվող բյուզանդական մի ջոկատի՝ արաբներից 658 թ. կրած պարտության մեջ և ձերբակալում:
- 6) Բյուզանդական կայսրությունն արաբների դեմ հայերի աջակցությունը ստանալու համար Վարազտիրոցին շնորհում է կյուրապաղատի կոչում և հանձնում հայոց իշխանի պաշտոնը:
- 7) 647 թ. արաբական խալիֆայության զորքերը կրկին ներխուժում են Վիրք ու Պարսկաստան:
- 8) Վասպուրականի կողմերում ասպատակած արաբական զորամասը չի կարողանում գրավել Հերևան և Որդսպու բերդերը:

28. Ստորև բերված պնդումներից որոնք են սխալ.

- 1) Թեոդորոս Ռշտունու գլխավորությամբ Արծափ ամրոցին օգնության հասած հայոց զորքը գլխովին ջախջախում է արաբներին՝ իրենց երկու զորավարներով:
- 2) Բյուզանդական կայսրությունը, չսթափվելով խալիֆայությունից կրած պարտություններից, կրկին շարունակեց իր նվաճողական քաղաքականությունը Հայաստանի նկատմամբ:

- 3) Հոգևոր և աշխարհիկ իշխանների մի խմբավորում՝ Ներսես Ա կաթողիկոսի գլխավորությամբ, շարունակում էր հույսեր կապել քրիստոնյա Բյուզանդիայի օգնության հետ:
- 4) Թեոդորոս Ռշտունին փորձում էր քաղաքական հարաբերություններ հաստատել Արաբական խալիֆայության հետ:
- 5) Ռշտունին Հայաստանի անվտանգությունն ապահովելու նպատակով 652 թ. մեծ ընծաներով ուղևորվեց Ասորիքի (Սիրիա) և Վերին Միջագետքի այն ժամանակվա կառավարիչ Մուավիայի մոտ:
- 6) Հայոց իշխան Թեոդորոս Ռշտունին Հայաստանի հետ միաժամանակ իշխանություն է ստանում հարևան Վիրքի ու Ասորիքի վրա՝ մինչև Ճորա պահակի ամրություններ:
- 7) 655 թ. Կոստանդին II-ը 50-հազարանոց բանակով ներխուժում է Հայաստան:
- 8) Հայ ժողովուրդը դիմակայեց խալիֆայությանը, իսկ Հայաստանի նկատմամբ նվաճողական քաղաքականություն վարած Սասանյան Պարսկաստանը մի քանի տարվա ընթացքում լրիվ ջախջախվեց ու կործանվեց:

29. Ո՞ր շարքի բոլոր գործիչներն են 850–855 թթ. հակաարաբական հուժկու ապստամբության մասնակիցներ.

- 1) Եսայի Աբու-Մուսե, Աշոտ Արծրունի, Հովնան Խուրեցցի, Արտավազդ Մամիկոնյան, Սմբատ Բագրատունի, Աշոտ և Դավիթ Բագրատունիներ
- 2) Գուրգեն Արծրունի, Աշոտ և Դավիթ Բագրատունիներ, Արտավազդ և Մուշեղ Մամիկոնյաններ, Եսայի Աբու-Մուսե, Հովնան Խուրեցցի, Աշոտ Արծրունի
- 3) Հովնան Խուրեցցի, Աշոտ Արծրունի, Գուրգեն Արծրունի, Բագրատ Բագրատունի, Եսայի Աբու-Մուսե, Աշոտ և Դավիթ Բագրատունիներ
- 4) Բագրատ Բագրատունի, Շապուհ և Սմբատ Բագրատունիներ, Գագիկ Արծրունի, Հովհան Խուրեցցի, Աշոտ Արծրունի, Եսայի Աբու-Մուսե

30. Ընտրել ճիշտ պնդումները.

- 1) Հայկական 2000-անոց այրուձին, որին հետապնդում էր ավելի քան 5-հազարանոց արաբական զորքը, Ակոռիից շարունակում է ճանապարհը և բանակ դնում Արածանիի հովտում՝ Վարդանակերտ ավանի մոտ:
- 2) Խալիֆը ստիպված էր Հովհանին նշանակել «Լեռան» կառավարիչ, իսկ Սասուն գավառը, որ մինչ այդ գտնվում էր Ջազիրա նահանգի կազմում, միացվում է Արմինիային՝ անցնելով հայոց իշխանի իրավասության տակ:
- 3) Արցախում, Վասպուրականում և այլ վայրերում խայտառակ պարտություններ կրած Բուղային խալիֆը 855 թ. հետ է կանչում Հայաստանից:
- 4) Արճեշի ճակատամարտում հայերը կարողացան առանձին-առանձին ջախջախել արաբական երկու զորաջոկատներ և թույլ չտվեցին, որ դրանք միավորվեն ու գերի վերցրին 4 զորահրամանատար և 1500 զինվոր:
- 5) Արձնի գյուղի մոտ տեղի ունեցած ճակատամարտում Բուղայի 15000-անոց զորքը խայտառակ պարտություն կրեց Գուրգեն Արծրունու 900 ռազմիկներից, ապա խուճապահար փախավ Վասպուրականից:

35. Բերված պնդումներից որն է սխալ.

- 1) Յուսուֆը թաքնվում է Ս. Փրկիչ եկեղեցու գմբեթում, բայց սասունցիները գտնելով ոճրագործին, մահապատժի են ենթարկում:
- 2) Խալիֆը 852 թ. հայ ապստամբների դեմ ուղարկեց իր նենգությամբ ու դաժանությամբ հայտնի թուրք վարձկան զորական Բուղային:
- 3) Բուղան կոտորում է բնակչության մի մասին, մյուսներին՝ գերեվարում, այդ թվում՝ Հովհան Խուֆեցուն և Բագարատի որդիներին:
- 4) Բուղայի զորքը ասպատակում է Բաղեշը, Տայքը, Զեյթունը և Վասպուրականը:

36. Ընտրել սխալ պնդումները.

- 1) Հայ իշխանները, համոզվելով, որ երկրի փրկությունը միասնության մեջ է, համախմբվեցին Աշոտ II-ի շուրջը և միացան երկրի ազատագրման նվիրական գործին:
- 2) Հայաստանը պառակտելու և ռազմականապես թուլացնելու նպատակով խալիֆը Հայաստանի նոր թագավոր ճանաչեց Սմբատ I-ի հորեղբորորդուն՝ հայոց սպարապետ Աշոտին:
- 3) Համոզվելով, որ զենքի ուժով դժվար է Հայաստանի դեմ պայքարում հաջողության հասնել՝ Սաջյան ամիրաները փոխեցին իրենց քաղաքականությունը և որդեգրեցին հայ իշխանների միջև երկպառակություններ սերմանելու քաղաքականություն:
- 4) Գագիկ Արծրունու խնդրանքով Սմբատ I-ը վերանայեց իր վճիռը և Նախճավան քաղաքը վերադարձրեց նրան, ինչի հետևանքով սրվեցին արքայի և Սյունյաց իշխանների հարաբերությունները:
- 5) Հայոց եկեղեցին, որը լիակատար աջակցություն էր ցուցաբերում Բագրատունիներին, մեծապես շահագրգռված էր և կողմնակից Հայաստանի պետական անկախությունը վերականգնելուն:

37. Բերված պնդումներից որոնք են սխալ.

- 1) Հայոց իշխանաց իշխան Աշոտ Բագրատունուն հանձնվեց երկրի հարկահանությունը, իսկ հարկերը կրճատվեցին մոտ հինգ անգամ, փոխվեց բռնություններով ու կամայականություններով ուղեկցվող հարկահանության կարգը:
- 2) Աշոտ Բագրատունին վերակազմեց բանակը, զինվորների թիվը հասավ 40 հազարի:
- 3) Հայ նախարարների միջև երկպառակությունները վերացնելու և իր ազդեցությունը նրանց վրա ամրապնդելու նպատակով Աշոտ Բագրատունին խնամիական կապեր հաստատեց Վասպուրականի և Սյունիքի գահերեց իշխանների հետ:
- 4) Շիրակավանում 864 թ. հրավիրված եկեղեցական ժողովը մերժեց հայկական եկեղեցու՝ բյուզանդականի հետ դավանական միավորման առաջարկը:
- 5) Հայոց եկեղեցին մեծապես շահագրգռված էր Հայաստանի անկախության վերականգնման հարցով և լիակատար աջակցություն էր ցույց տալիս Բագրատունիներին:

38. Ստորև բերված պնդումներից որոնք ճիշտ չեն.

- ա) Աշոտ Երկաթը իր եղբայր Աբասի հետ հանկարծակի և սրընթաց հարձակումներով լուրջ հարվածներ հասցրին թշնամու ուժերին և քայլ առ քայլ ազատագրեցին երկիրը:
- բ) Աշոտ II-ը հարձակվեց նաև Տփլիսի (Թիֆլիսի) ու Գանձակի ամիրայությունների վրա, ջախջախեց Յուսուֆի կայազորը:
- գ) Սյունյաց Սմբատ և Սահակ իշխանները, գործակցելով Աշոտ Երկաթի հետ, միացան երկրի ազատագրման նվիրական գործին:
- դ) Աշոտ II-ը նավակներում տեղավորեց իր 70 ռազմիկներին և մի մառախլապատ օր, դեռևս ափ չհասած, հանկարծակի սկսեց նետահարել արաբներին:
- ե) Աշոտ II-ը 923 թ. մեկնեց Կոստանդնուպոլիս, որտեղ հակաարաբական դաշինք կնքեց:

- 1) ա, գ   2) բ, դ   3) բ, ե   4) ա, դ

39. Ընտրել այն իրադարձությունները, որոնք տեղի են ունեցել 921 թվականին.

- ա. Աշոտ II-ի ճակատամարտը Սևանա կղզում
- բ. Գևորգ իշխանի մարտը Գառնիում
- գ. Աշոտ II-ին Հայաստանի շահնշահ ճանաչելը
- դ. Աշոտ II-ի կողմից հակաարաբական դաշինքի կնքումը Բյուզանդիայի մայրաքաղաքում
- ե. Գագիկ Արծրունուն հայոց թագավոր ճանաչելը

- 1) ա, բ, գ   2) ա, բ, դ   3) գ, դ, ե   4) ա, դ, ե

40. Ընտրել երկու սխալ պնդումները.

- ա. Գագիկ I-ը վերացրեց Վայոց ձորի Պռոշյանների իշխանությունը և նրա տարածքը նվիրեց Պահլավունիներին, որոնք այնտեղ իրականացրին լայնածավալ շինարարական աշխատանքներ:
- բ. Դավիթ Անհողինը Գագիկ I-ից պարտություն կրեց և փախավ երկրից՝ զրկվելով իր տիրույթներից, սակայն հետագայում զոջաց և ներում խնդրեց ու միայն դրանից հետո հետ ստացավ իր տիրույթները:
- գ. Աշոտ III թագավորն առանձնահատուկ հոգատարություն էր ցուցաբերում անդամալույծների, աղքատների, հիվանդների ու կույրերի նկատմամբ, նրանց համար բացում էր հիվանդանոցներ և այլ բարեգործական հաստատություններ:
- դ. Աշոտ II-ի մահվանից հետո գահ բարձրացավ նրա ավագ որդին՝ Կարսի կառավարիչ և հայոց սպարապետ Աբասը:
- ե. Հայաստանի տարբեր մասերում առաջացած մանր թագավորությունները ենթարկվում էին «Շահնշահ հայոց» տիտղոսը կրող Անիի Բագրատունիներին ու չէին կարող գահակալել առանց շահնշահի հավանության և իրավասու չէին ինքնուրույն հարաբերությունների մեջ մտնելու հարևան պետությունների հետ:

- 1) բ, դ   2) ա, ե   3) ա, դ   4) բ, գ

41. Տրված պնդումներից որո՞նք են սխալ.

- 1) Գագիկ I-ի օրոք մեծացավ, ամրապնդվեց և հզոր ուժ դարձավ հայկական բանակը, որի վրա հենվելով՝ Գագիկն ընդլայնեց իր պետության սահմանները:
- 2) Գագիկ I-ը Տայքի կյուրապաղատության և վրաց թագավորության հետ շարունակում էր վարել խաղաղ, բարեկամական հարաբերություններ:
- 3) 998 թ. Օշականի Յլու գլուխ լեռան մոտ հայ-վրացական ուժերը պարտության մատնեցին Ատրպատականի ամիրա Մամլանին:
- 4) Գագիկ I-ը կրում էր «Շահնշահ հայոց» տիտղոսը:
- 5) Ծումբ գյուղի մոտ տեղի ունեցած ճակատամարտում աչքի ընկավ հայկական զորքերի հրամանատար Վահրամ Պահլավունին:
- 6) Գագիկ I-ի կինը՝ Կատրամիդե թագուհին, 1001 թ. ավարտեց Անիի Ս. Խաչ եկեղեցու շինարարությունը:

42. Ստորև բերված պնդումներից որո՞նք են սխալ.

- ա) Բագրատունիները նպատակահարմար գտան Կամսարականներից իրենց անցած Շիրակի նշանավոր Անի ամրոցը դարձնել մայրաքաղաք:
- բ) Աշոտ III-ը և նրա հաջորդները միջոցներ չէին խնայում նոր մայրաքաղաքը բարեկարգելու, շքեղ պալատներով, եկեղեցիներով, բնակելի և այլ շինություններով կառուցապատելու համար:
- գ) Անին մայրաքաղաք դարձնելու տոնակատարությունը միացվեց Աշոտ III-ի թագադրության հանդիսության հետ:
- դ) Մեսրոպ Արտազեցի կաթողիկոսը բոլորի ներկայությամբ մեծ շուքով օժեց Աշոտ III թագավորին և նրան հռչակեց շահնշահ՝ արքայից արքա:
- ե) Աշոտ III-ի թագադրության հանդիսություններին Անի էին հրավիրվել «ամենայն իշխանքն տանն Հայոց», զորքը, Աղվանքի թագավորը՝ իր շքախմբով, բարձրաստիճան հոգևորականներ և այլ նշանավոր դեմքեր:
- զ) Աշոտ III-ի թագավորությունը օրինական ճանաչվեց Բյուզանդական կայսրության, օսերի թագավոր Չարմաղանի, հարևան Վիրքի ու Աղվանքի թագավորությունների կողմից:

1) ա, ե

2) բ, գ

3) դ, զ

4) գ, դ

43. Ստորև բերված պնդումներից որո՞նք են սխալ.

- ա) Աբասը Կարսը դարձրեց մայրաքաղաք:
- բ) Հայ եկեղեցու որոշ թեմեր անջատողական հակումներ ունեին, և դա հայկական հզոր իշխանությունների անջատական ձգտումների արտահայտությունն էր:
- գ) Սյունյաց և Աղվանից (Արցախ և Ուտիք) թեմերը, հենվելով տեղի իշխանությունների աջակցության վրա, իրենց անկախ էին համարում. նրանց հնազանդեցրեց Չաքարիա Չազեցի կաթողիկոսը:
- դ) Դվինում շարունակում էր գոյատևել մի ամիրայություն (իշխանություն), որն ընդունում էր Բագրատունիների գերիշխանությունը:

ե) Դվինի ամիրան անսպասելի հարձակվեց Կարինի վրա և սկզբում հասավ հաջողության, բայց Սմբատ II-ին հաջողվեց ոչ միայն նրան հետ մղել, այլև գլխովին ջախջախել:

- 1) ա, դ   2) բ, գ   3) գ, ե   4) դ, ե

44. Բագրատունյաց Հայաստանին վերաբերող ստորև տրված պնդումներից որն է սխալ.

- 1) Հայաստանի անկախության ամրապնդումը տեղի ունեցավ երկրում սկսված տնտեսական և մշակութային վերելքի պայմաններում:
- 2) Չորային կլիմա ունեցող Հայաստանի համար բացառիկ նշանակություն ուներ ոռոգումը, ուստի երկրի հիմնական նահանգներում՝ Այրարատում, Սյունիքում, Վասպուրականում, կառուցվում են ջրամբարներ, ջրանցքներ:
- 3) Խաղաղ ու նպաստավոր էին Աշոտ II-ի թագավորության վերջին տարիները. նա անգավակ էր, ուստի նրա մահվանից հետո գահին անցավ նրա եղբորը՝ Կարսի կառավարիչ Մուշեղին:
- 4) Կենտրոնական իշխանության հզորացմանն ու երկրի բարեշինմանն էր ձգտում նաև Հայոց եկեղեցին:

45. Ստորև բերված պնդումներից որն է սխալ.

- 1) Բագրատունյաց Հայաստանի վերելքի շրջանում ավատատիրությունը վաղ միջնադարյան փուլից թևակոխեց զարգացած ավատատիրության դարաշրջան:
- 2) Բագրատունիները Մամիկոնյաններից իրենց անցած Շիրակի Անի ամրոցը դարձրին երկրի մայրաքաղաք:
- 3) Սմբատաշեն պարիսպները կառուցվել են 977–989 թթ.:
- 4) Գագիկ I-ի օրոք հայկական տարածքների մեծ մասը միավորվել էր կենտրոնական թագավորության գերիշխանության ներքո:

46. Ընտրել երկու սխալ պնդումները.

- ա. Բագրատունյաց թագավորության մեջ արքայական կալվածքները տնօրինողները ենթարկվում էին իշխանաց իշխանին:
- բ. Բագրատունյաց արքունիքում իշխանաց իշխանը թագավորին հաշվետու էր ենթակա իշխանների գործունեության համար, և նրան էին ենթարկվում երկրի մեծ ու փոքր պաշտոնյաները:
- գ. Բագրատունյաց պետության մեջ իշխանաց իշխանն էր տնօրինում պետական գանձարանը և բանակը, և այդ պաշտոնը սովորաբար տրվում էր արքաեղբորը կամ գահաժառանգին:
- դ. Բագրատունյաց թագավորության մեջ իշխանաց իշխանին էին ենթարկվում ենթակա թագավորությունների զորքերի հրամանատարները և թագավորական կալվածքները տնօրինողները:
- ե. Բագրատունյաց պետության մեջ իշխանաց իշխանն էր տնօրինում պետական գանձարանը, և այդ պաշտոնը սովորաբար տրվում էր արքաեղբորը կամ գահաժառանգին:

- 1) ա, գ   2) գ, դ   3) բ, ե   4) դ, ե

47. Ընտրել ճիշտ պնդումները.

- 1) Դվինի միջնաբերդը կառուցված էր Ախուրյան գետի ափին՝ մի ժայռաբլրի վրա, և շրջապատված էր պարիսպներով, իսկ դրա շուրջը տարածված էր ընդարձակ քաղաքը, որը նույնպես պարսպապատ էր:
- 2) Բագրատունյաց Հայաստանից արտահանվում էին որդան կարմիր, մետաղներ, ձիեր, ջորիներ, թանկագին քարեր, համեմունքներ, չինական ու միջինասիական մետաքս, գործվածքեղեն, ռուսական մորթիներ ու մուշտակներ, հացահատիկ, ներկեր և այլ ապրանքներ:
- 3) Բագրատունյաց Հայաստանում (IX–XI դդ.) հողօգտագործման եղանակների մեջ կատարված տեղաշարժերից նշանակալից էր ավատատիրական խոշոր տնտեսության՝ տերունի մեծածավալ կալվածքների առաջացումը:
- 4) Բագրատունյաց Հայաստանում եկեղեցին ապահովում էր երկրի միասնությունը, ուստի հայոց թագավորները կաթողիկոսի ընտրության ժամանակ վճռական խոսքի իրավունքը վերապահել էին իրենց:
- 5) Բագրատունյաց ժամանակաշրջանում դաշտավարության մեջ կարևոր նորույթ էր երկաթե խոփով արորի տարածումը, որն օգտագործվում էր խոշոր տնտեսություններում և խոպան հողերը յուրացնելիս:
- 6) Բագրատունի թագավորները պետությունը կառավարում էին բարձրաստիճան հատուկ պաշտոնյաների կամ գործակալությունների միջոցով, և այդ պաշտոններում նշանակվում էին արքայական տան ներկայացուցիչներ կամ արքային հավատարիմ խոշոր ավատատերեր:
- 7) Բագրատունիների օրոք պահպանվեց նաև Արշակունյաց ժամանակաշրջանին այնքան բնորոշ հակասությունը թագավորի և եկեղեցու միջև, քանի որ հայոց կաթողիկոսը չէր ճանաչում թագավորի գերիշխանությունը:

48. Բագրատունյաց Հայաստանի տնտեսությանը վերաբերող պնդումներից որո՞նք են սխալ.

- 1) Ոչխարներից ստացվող բուրդն օգտագործվում էր գորգեր, հագուստ ու տարատեսակ գործվածքներ պատրաստելու համար:
- 2) Ձիերը, ավանակները և խոշոր եղջերավոր անասուններն օգտագործվում էին որպես հիմնական փոխադրամիջոց. բեռներ էին տեղափոխում կամ օգտագործվում որպես քաշող ուժ սայլերի, կառքերի համար:
- 3) Բնակչության տնտեսական կյանքում որոշ տեղ էին զբաղեցնում նաև որսորդությունը, ձկնորսությունը, մեղվաբուծությունը:
- 4) Հատկապես զարգացավ մետաղագործությունը՝ դարբնությունը, զինագործությունը, թնդանոթագործությունը և պղնձագործությունը:
- 5) Բարձր զարգացման էր հասել կավագործությունը. կավե ամանները լայն տարածում ունեին բնակչության կենցաղում:
- 6) Հայաստանից արտահանվող ապրանքների մեջ մեծ տեղ էին զբաղեցնում հնդկական համեմունքները, գինին, ջորիները, բուրդը, բամբակը, աղը, օճառը, թանկագին քարերը:

49. Ստորև բերված պնդումներից որոնք են սխալ.

- 1) Երկրագործության համար Հայաստանը բարենպաստ պայմաններ ուներ:
- 2) Վաղ ավատատիրության շրջանում բարձր առաջադիմություն ապրեցին երկրագործությունն ու երկրագործական տեխնիկան:
- 3) IX–XI դարերում աճեց մշակելի հողերի տարածումը խոպան հողերի հաշվին:
- 4) Երկրագործության կարևոր պայմաններից էր հողի ոռոգումը. ընդարձակվեց ոռոգման ցանցը:
- 5) Կառուցվում էին նոր ջրանցքներ ու ջրամբարներ, քանի որ Վանի թագավորության շրջանից մնացած բոլոր ջրանցքները պիտանի չէին օգտագործման համար:
- 6) Ընդարձակվում էին տեխնիկական բույսերի՝ բամբակի, քնջութի, կտավատի, կանեփի մշակումը:
- 7) Գյուղատնտեսության ճյուղերից զարգանում էին նաև այգեգործությունն ու բանջարաբուծությունը:
- 8) VII–IX դարերում հողօգտագործման եղանակներից նշանակալից էր ավատատիրական խոշոր տնտեսության՝ տերունի մեծածավալ կալվածքների առաջացումը:

50. Ստորև բերված պնդումներից որոնք են սխալ.

- 1) Բագրատունյաց Հայաստանում պետության գլուխ կանգնած էր թագավորը:
- 2) Երկրի ներքին և արտաքին բոլոր հիմնական հարցերը վճռում էր իշխանաց իշխանը:
- 3) Բագրատունյաց թագավորն ինքնակալ միապետ էր և անձամբ էր լուծում պետության գործերը:
- 4) Թագավորը կարող էր խորհրդակցել սպարապետի, կաթողիկոսի, իշխանաց իշխանի կամ այլ մեծամեծ պաշտոնյաների հետ:
- 5) Բագրատունի թագավորների գահը ժառանգում էր ավագ որդին, հաճախ նաև եղբայրը:
- 6) Բագրատունյաց բանակը կազմված էր արքունական և սակրավորների զնդերից:
- 7) Բագրատունյաց մշտական բանակը պատերազմի ժամանակ համալրվում էր, և թվակազմը հասնում էր 60 հազարի:
- 8) Փոքր գործերի դատավարությունը կատարվում էր եկեղեցական ժողովների մշակած կանոններով ու սովորությանին իրավունքներով:

51. Տրված պնդումներից որն է սխալ.

- 1) Գագիկ II–ը լավ կրթություն ստացած, հունարենին տիրապետող և հոր քաջությունը ժառանգած երիտասարդ էր:
- 2) Գագիկը II–ը պայքար սկսեց երկիրը ներսից քայքայողների դեմ. նա բանտարկեց արքունի գանձերը հափշտակած դավաճան Պետրոս կաթողիկոսին:
- 3) Բյուզանդական կայսրը հաշտություն կնքելու պատրվակով Գագիկ II–ին հրավիրեց Կոստանդնուպոլիս:
- 4) Վահրամ Պահլավունին և նրա կողմնակիցները, հրավերի մեջ խարդավանք տեսնելով, դեմ են կանգնում այցելությանը, սակայն 1044 թ. Գագիկը մեկնում է Կոստանդնուպոլիս:

52. Ստորև բերված պնդումներից որոնք են սխալ.

- 1) Գուրգեն թագավորը, ստանալով տեղական Կյուրիկե անվանումը, հիմք դրեց Կյուրիկյան հարստությանը:
- 2) Տաշիր-Ձորագետի թագավորությունը զբաղեցնում էր Գուգարք նահանգի մեծագույն մասը:
- 3) Վանանդն ընդարձակեց իր թագավորության տարածքը Գանձակի և Թիֆլիսի ամիրայությունների հաշվին:
- 4) Կյուրիկյան թագավորությունն առավել հզորության հասավ Դավիթ Անհողինի՝ շուրջ 60 տարի տևած կառավարման շրջանում:
- 5) Տաշիր-Ձորագետի թագավորությունը գոյություն ունեցավ մոտ մեկ դար՝ մինչև 1065 թվականը:

53. XII դարում Սյունիքի թագավորությունն ուներ՝

- 1) 43 ամրոց ու բերդ, 40 վանք և 1000-ից ավելի գյուղ ու ավան
- 2) 40 ամրոց ու բերդ, 43 վանք և 1000-ից ավելի գյուղ ու ավան
- 3) 40 ամրոց ու բերդ, 72 վանք և 1000-ից ավելի գյուղ ու ավան
- 4) 72 ամրոց ու բերդ, 43 վանք և 1200-ից ավելի գյուղ ու ավան

54. Ո՞ր քաղաքներն էին գտնվում Վասպուրականով անցնող միջազգային առևտրի հարավային ուղու վրա.

- 1) Վանը, Բերկրին, Արճեշը, Մանազկերտը
- 2) Բերկրին, Արճեշը, Մանազկերտը, Կարինը
- 3) Վանը, Արճեշը, Մամեստիան, Խլաթը
- 4) Արծնը, Բերկրին, Արճեշը, Անին

55. Ստորև բերված պնդումներից որոնք են սխալ.

- 1) 896 թ. երկրաշարժի հետևանքով Դվինում շատ շենքեր ավերվել էին, և երկրի մայրաքաղաքի դերը Դվինը զիջեց Վանին:
- 2) Միջնադարյան Հայաստանի ամենանշանավոր քաղաքն Անին էր:
- 3) Անի քաղաքի բնակչությունը կավե խողովակներով 12 կմ հեռավորությունից խմելու ջուր էր ստանում:
- 4) Բագրատունյաց Հայաստանում պետության գլուխ կանգնած էր թագավորը:
- 5) Անին ուներ քաղաքային ինքնավարություն, որի գլուխ կանգնած էր իշխանաց իշխանը:
- 6) Թագավորը պետությունը կառավարում էր բարձրաստիճան հատուկ պաշտոնյաների կամ գործակալությունների միջոցով:
- 7) Բագրատունյաց ենթակա թագավորությունների մեջ Սյունիքի թագավորությունն ամենաընդարձակն էր, սակայն գոյատևեց ամենակարճը:
- 8) Արծրունիներն ընդունում էին Բագրատունիների գերիշխանությունը, որը հաճախ ձևական բնույթ էր կրում:

56. Ընտրել ճիշտ պնդումները.

- 1) Հայաստանում կենտրոնացված պետության ստեղծման գլխավոր խոչընդոտ հանդիսացավ Բյուզանդական կայսրությունը, որը, տիրելով երկրի մեծ մասին, վերջ տվեց նաև Անիի Բագրատունյաց թագավորությանը:
- 2) Պատմական աղբյուրների համաձայն՝ XI դ. սկզբին Սյունիքն ուներ 8 քաղաք, 72 ամրոց ու բերդ, 40 վանք և 1000-ից ավելի գյուղ ու ավան, իսկ բնակչության թիվը հասնում էր մոտ 1 միլիոնի:
- 3) Տաշիր-Ձորագետի թագավորությունն իր հզորության գագաթնակետին հասավ Կյուրիկե I-ի՝ մոտ 60 տարի տևած կառավարման շրջանում, երբ թագավորության տարածքը զգալիորեն ընդարձակվեց Թիֆլիսի և Գանձակի ամիրայությունների հաշվին:
- 4) Բագրատունյաց թագավորության կործանումը ծանր հետևանքներ ունեցավ Հայաստանի համար, և հայ ժողովուրդը դարեր շարունակ բուն երկրում կորցրեց իր միասնական ու լիակատար անկախ պետականությունը:
- 5) Վրաց թագավորի և Վահրամ Պահլավունու միջնորդությամբ կայացած հաշտության համաձայն՝ Աշոտ IV-ը ստացավ Անի քաղաքը և Շիրակը, իսկ Հովհաննես-Սմբատը ժառանգեց հոր գահը և ստացավ Սևանի ավազանը, Գուգարքը և մի շարք այլ գավառներ:
- 6) Բյուզանդական Կոստանդին Մոնոմախ կայսրը Սենեքերիմ Արծրունուն հարկադրեց կայսրությանը հանձնել Վասպուրականը, որի փոխարեն ստացավ Փոքր Հայքի Սեբաստիա քաղաքն իր շրջակայքով:
- 7) Անիի Բագրատունիներին ենթակա Սյունիքի թագավորությունը համեմատաբար երկար կյանք ունեցավ և մեծ վերելք ապրեց Վասակ թագավորի օրոք ու իր գոյությունը պահպանեց մոտ երկու հարյուր տարի:

57. Ստորև բերված պնդումներից ո՞ր երկուսն են սխալ.

- ա. Իր ազդեցիկ դիրքը պահպանում և Բյուզանդիայի ոտնձգություններին հաջողությամբ ընդդիմանում էր Հայաստանի հյուսիսային ընդարձակ տարածքները զբաղեցնող Տաշիր-Ձորագետի Կյուրիկյան թագավորությունը:
- բ. Իր կյանքի վերջին տարիներին Դավիթ Անհողինը, չնայած պատկառելի տարիքին, ծրագրել էր բյուզանդացիներից Անին ազատագրել և հասնել իր վաղեմի երազանքին, սակայն վերահաս սելջուկյան արշավանքները ձախողեցին այդ ծրագիրը:
- գ. Կյուրիկեի օրոք ևս Սյունին դարձավ թագավորանիստ, աճեց պղնձի հանքերի շահագործումը, հատկապես մեծ զարգացում ապրեց գյուղատնտեսությունը:
- դ. Աշոտ իշխանի որդի Սմբատին պատմիչները անվանում են Սմբատ Աշոտյան:
- ե. Սյունյաց թագավորությունը ևս կարողացավ դիմակայել ժամանակի փորձություններին և հաջող պայքար մղելով նախ Գանձակի ամիրայության, ապա սելջուկների դեմ՝ իր դիրքերը պահպանեց մինչև XIV դարի երկրորդ կեսը:

1) ա, գ

2) գ, ե

3) բ, գ

4) դ, ե

58. Ստորև բերված պնդումներից առանձնացնել երեքը, որոնք վերաբերում են Անիի թագավորության անկումից հետո Հայաստանի նկատմամբ Բյուզանդիայի վարած քաղաքականությանը.

- 1) Բյուզանդական արքունիքը, տիրանալով Հայաստանի մեծ մասին և ձգտելով ավելի թուլացնել այն, նվաճված երկրամասերի հայ ազնվականությանն երկրից հեռացնելու նոր ձեռնարկումներ կատարեց:
- 2) Հայ իշխաններին բարձր տիտղոսներ շնորհվեցին, կայսրության արևմտյան շրջաններում տրվեցին ընդարձակ կալվածքներ:
- 3) Բյուզանդիան ձգտում էր հզորացնելու հայոց բանակը:
- 4) Բյուզանդացիները ձգտում էին հայերին դարձնելու կաթոլիկ՝ միաժամանակ ճանաչելով հայ իշխանների հողային սեփականության իրավունքները:
- 5) Բյուզանդիան հայկական զորքերը ցիրուցան արեց, մի մասն էլ քշվեց տերության խորքերը:
- 6) Սկսվեց բնակչության զանգվածային արտագաղթ դեպի Ղրիմ, Իրան, Վրաստան և այլ շրջաններ, բնակչությունը ենթարկվեց ծանր հարկման:
- 7) Պայքարի սլաքն ուղղվեց Հայ եկեղեցու դեմ, նույնիսկ Անիի անկման հարցում բյուզանդացիներին օժանդակած Սարգիս կաթողիկոսին բյուզանդացիները կանչեցին Կ. Պոլիս և արգելեցին վերադառնալ հայրենիք:
- 8) Բյուզանդիան, կազմակերպելով քոչվորական ցեղախմբերի ներհույժ Հայաստան, ձգտում էր հայերին ծուլելու նրանց հետ:

59. Ընտրել սխալ պնդումները.

- 1) Նվաճումների սկզբնական շրջանում մոնղոլները Հայոց եկեղեցու նկատմամբ մեղմ քաղաքականություն էին վարում, սակայն XII դ. վերջին, երբ մոնղոլներն ընդունեցին իսլամը, քրիստոնյաների նկատմամբ հալածանքները խիստ սաստկացրին:
- 2) Սելջուկյան ավերիչ արշավանքներին Տաշիր-Ձորագետի և Սյունիքի թագավորությունները դիմակայեցին և, օգտվելով սելջուկների թուլացումից, վերականգնեցին իրենց տիրույթները, իսկ Հայաստանի հարավում պահպանվեց Սասունի Թոռնիկյանների իշխանությունը:
- 3) Դավիթ Շինարարի շուրջը համախմբվեցին մեծաթիվ հայ իշխաններ, և հայ զորահրամանատարների ներկայությունը վրացական արքունիքում ավելի բարձրացրեց Վրաստանի հեղինակությունը սելջուկների լծից ազատագրվել ցանկացող հայ ժողովրդի աչքում:
- 4) Թեև վրաց Գեորգի III թագավորի օրոք հայ-վրացական զորքերը 1165 թ. ազատագրեցին Անին, սակայն կարճ ժամանակ անց՝ 1174 թ., թշնամիները կրկին վերատիրացան Անիին:
- 5) Պատահական դիպվածի հետևանքով գերված Իվանեին վերադարձնելու դիմաց նրա եղբայր Ջաքարե Ջաքարյանը հարկադրված էր դադարեցնել խլաթի պաշարումը և նահանջել:

60. Ո՞ր տարածքներն են գրավել մոնղոլները 1243 թ.

ա) Տևրիկը	դ) Երզնկան
բ) Կեսարիան	ե) Անին
գ) Սեբաստիան	զ) Վասպուրականը
	է) Աղձնիքը

- 1) ա, բ, գ, դ   2) ա, բ, գ, ե   3) ա, գ, դ, զ   4) բ, գ, զ, է

61. Ստորև բերված փաստարկներից որո՞նք են սխալ.

- 1) Կոստանի ճակատամարտում մոնղոլները կիրառեցին պայքարի խորամանկ ձև. կազմակերպեցին կեղծ նահանջ, իսկ երբ հայ-վրացական ուժերն անցան հակագրոհի, թաքստոցում գտնվող ուժերով հարվածեցին թիկունքից:
- 2) 1231 թ. մոնղոլները մտան Վասպուրական, ավերեցին շատ բնակավայրեր:
- 3) Ծանոթ լինելով Այսրկովկասի իրավիճակին՝ մոնղոլները զորքը բաժանեցին ջոկատների, որոնք իրենց հրամանատարների՝ նոյոնների գլխավորությամբ սկսեցին հպատակեցնել երկրամասը:
- 4) Պաշարված անեցիներն անձնատուր չեղան մոնղոլներին, հարձակվեցին մոնղոլ պատվիրակների վրա և սպանեցին նրանց:
- 5) Անիի բախտին արժանացան նաև Դվին, Կարին, Բայազետ քաղաքները:
- 6) 1242–1243 թթ. մոնղոլական զորքերը շարժվեցին դեպի երկրի արևելյան շրջանները, որոնք այդ ժամանակ Իկոնիայի սուլթանության հսկողության տակ էին:

62. Ստորև բերված պնդումներից որո՞նք են սխալ.

- 1) Զաքարյանների իշխանապետությունն իր մեջ ընդգրկում էր Շիրակը՝ Անի մայրաքաղաքով, Արարատյան դաշտը, Արաքս գետի միջին հոսանքը, Սևանի շրջակայքը:
- 2) Հայաստանի հյուսիս-արևելքում՝ Լոռի-Փամբակում, Գարդմանում և Փառիսոսում, Զաքարյաններից կախյալ ստեղծվել էր Վահրամյանների իշխանությունը:
- 3) Զաքարյանների մի ճյուղ էլ նստում էր Լոռու իշխանության կենտրոն Թմուկ (Թմկա) բերդում:
- 4) 1126 թ., երբ քաղաքում սով սկսվեց, անեցիները քաղաքը հանձնեցին Շադդադյաններին:
- 5) Զաքարեի կրտսեր եղբայր Իվանեն (Հովհաննես, Հովհաննես) դարձավ աթաբեկ:

63. Ստորև բերված պնդումներից որո՞նք են սխալ.

- 1) Դեռ 1064 թ. գրավված Անին հանձնվեց Շադդադյաններին:
- 2) Հայաստանի հարավում՝ Մոկքում, պահպանվում էր Թոռնիկյանների իշխանությունը:
- 3) Շահ-Արմենների ամիրայության կենտրոնը Վանն էր:
- 4) Պատմական Ուտիքում ձևավորվեց Գանձակի աթաբեկությունը:
- 5) Մահմեդական իշխանությունների դեմ XI դարի վերջին համատեղ պայքարի դուրս եկան հայերն ու վրացիները:

64. Ընտրել սխալ պնդումները.

- 1) Փիլարտոս Վարաժնունին, հենվելով հիմնականում հայերից կազմված զինուժի վրա, կարողացավ որոշ ժամանակ դիմագրավել սելջուկների առաջխաղացմանը դեպի հայկական իշխանության սահմանները:
- 2) 1189 թ. խաչակիրների երկու բանակներ էին մտել Կիլիկիա և ձեռնամուխ եղել Դաշտային Կիլիկիայի քաղաքների նվաճմանը, սակայն քանի որ Կոստանդին I-ը վերահսկում էր Տավրոսի լեռնանցքները, ուստի խաչակիրները հարկադրված էին համագործակցելու նրա հետ:
- 3) Կիլիկիայի հայկական իշխանությունը հիմնադրման սկզբնական շրջանում ընդգրկում էր Կիլիկիայի միայն մի մասը, իսկ հետագայում զորեղանալով՝ իր մեջ ներառեց նաև Կիլիկիայից դուրս գտնվող մի շարք շրջաններ:
- 4) 1042 թ. Կիլիկիայի կառավարիչ նշանակված Սենեքերիմ Արծրունուն էին հանձնվել Մսիս, Ադանա, Տարսոն քաղաքները և Լամբրոն ու Պապեռոն ամրոցները:
- 5) Փոքր Ասիայում ստեղծված Իկոնիայի սուլթանության և Կիլիկյան Հայաստանի փոխհարաբերություններին բնորոշ էին թշնամանքը և մշտական ռազմական առճակատումները:

65. Ստորև բերված պնդումներից որո՞նք են ճիշտ.

- 1) Ռուբինյան իշխանության գոյությունը սպառնում էին ոչ միայն Բյուզանդիան, այլև սելջուկները, ուստի Կոստանդինը հարկադրված էր պայքարելու երկու թշնամիների դեմ:
- 2) 1096 թ. խաչակիրների երկու բանակ մտավ Կիլիկիա և ձեռնամուխ եղավ Դաշտային Կիլիկիայի քաղաքների նվաճմանը:
- 3) Խաչակիրների հետ սկսեցին համագործակցել նաև Կիլիկիայում հաստատված մյուս հայ իշխանները, մասնավորապես Լամբրոնի տեր Թորոս Կյուրապաղատը:
- 4) Խաչակիրները հաճախ թալանում և ավերում էին հայկական բնակավայրերը՝ բռնազավթելով նաև հայ իշխաններին պատկանող տիրույթները Հյուսիսային Ասորիքում և Տիգրիսի ափերին, որոնց թվում էին Կուրիս, Կարկառ, Պիզու բերդաքաղաքները:
- 5) Մանազկերտի ճակատամարտից հետո սելջուկների մի մասը հաստատվել էր Փոքր Ասիայում և այստեղ ստեղծել իրենց պետությունը՝ Իկոնիայի սուլթանությունը:

66. Ստորև բերված պնդումներից որո՞նք են սխալ.

- 1) Հենվելով հիմնականում հայերից կազմված ռազմական ուժի վրա՝ Փիլարտոսը կարողացավ որոշ ժամանակ կանգնեցնել սելջուկների առաջխաղացումը դեպի հայկական իշխանության սահմանները:
- 2) Սելջուկները գրավեցին համարյա ողջ Դաշտային Կիլիկիան, այդ թվում՝ Տարսոն, Մսիս և Ադանա քաղաքները, իսկ 1084 թ.՝ Անտիոքը:
- 3) Հյուսիսային Ասորիքում և Արևելյան Կիլիկիայում ձևավորվեց Գող Վասիլի իշխանությունը՝ Քեսուն կենտրոնով:
- 4) Ռուբեն իշխանը, հենվելով Դաշտային Կիլիկիայում հաստատված հայերի օժանդակության վրա, ապստամբություն բարձրացրեց բյուզանդացիների դեմ և ամրացավ Սիս բերդում:

- 5) Ռուբեն իշխանը հիմնադրեց հայկական նոր իշխանություն, որը նրա անունով կոչվեց Ռուբինյան:
- 6) Ռուբեն I-ը 1098 թ. բյուզանդացիներից խլեց Լեռնային Կիլիկիայի ամենանշանավոր Վահկա բերդը և դարձրեց իշխանության կենտրոն:

67. Ո՞ր քաղաքներն ու բերդերն էր ստացել Ապլղարիպ Արծրունին.

- 1) Ադանա, Սիս, Մամեստիա քաղաքները, Լամբրոն ու Պապեռոն բերդերը
- 2) Ադանա, Սիս, Տարսոն քաղաքները, Ծամնդավ ու Կոռոմոզոլ բերդերը
- 3) Ադանա, Մսիս, Տարսոն քաղաքները, Լամբրոն ու Պապեռոն բերդերը
- 4) Ադանա, Մսիս, Տարսոն քաղաքները, Կոռոմոզոլ ու Կոռիկոս բերդերը

68. Ստորև բերված պնդումներից որո՞նք են ճիշտ.

- 1) Ապլղարիպ Արծրունին Կապադովկիայից Սեբաստիա էր տեղափոխվել՝ Սենեքերիմ Արծրունու հետ:
- 2) 1044 թ. Ապլղարիպ Արծրունին նշանակվեց Կիլիկիայի կառավարիչ (ստրատեգոս):
- 3) Ապլղարիպ Արծրունուն էին հանձնվել Ադանա, Տարսոն, Մսիս քաղաքները և Կոռիկոս ու Պապեռոն բերդերը:
- 4) Անիի Բագրատունյաց վերջին թագավոր Գագիկ II-ը հաստատվել էր Կիլիկիայի սահմանագլխին գտնվող Պիզու քաղաքում:
- 5) 1067 թ. Կարսի թագավոր Գագիկ Կարսեցին իր թագավորության դիմաց կայսրից ստացավ Կիլիկյան Տավրոսում գտնվող Պիզու քաղաքը:
- 6) Կիլիկիայում և սահմանամերձ շրջաններում հաստատված հայ իշխանները փորձեցին օգտվել Մանազկերտի ճակատամարտից հետո Բյուզանդիայի թուլացումից և վերականգնել հայոց պետությունը:
- 7) Փիլարտոս Վարաժնունին Հյուսիսային Ասորիքում և Կիլիկիայի արևելյան շրջաններում հիմնադրեց ուժեղ և ընդարձակ հայկական իշխանություն:

69. Ստորև բերված պնդումներից որո՞նք են ճիշտ.

- 1) Կիլիկիայում հաստատված հայերը հիմնականում զբաղվում էին երկրագործությամբ, արհեստներով, առևտրով, լեռնային արդյունագործությամբ:
- 2) X դարի սկզբին սկսվում է հայ բնակչության զանգվածային արտագաղթ՝ Կիլիկիա, Կապադովկիա, Ասորիք, Հյուսիսային Միջագետք, որը հիմնականում պայմանավորված էր թուրք-սելջուկների ավերիչ արշավանքներով և Բյուզանդիայի վարած քաղաքականությամբ:
- 3) Հարկադրական արտագաղթի հետևանքով արդեն XI դարի երկրորդ կեսից, Ուրմիո լճից արևելք գտնվող հայաբնակ շրջաններից բացի, հայերը մեծամասնություն էին կազմում նաև Կիլիկիայի, Կապադովկիայի, Ասորիքի և Հյուսիսային Միջագետքի մի շարք գավառներում:
- 4) Բյուզանդիան Հայաստանից Կապադովկիա, Կիլիկիա, Ասորիք, Հյուսիսային Միջագետք էր տեղափոխում հիմնականում արքայական և իշխանական ընտանիքներին, այդ թվում՝ Ջաքարյաններին ու Բագրատունիներին:
- 5) Կիլիկիայի հայկական պետության ժամանակաշրջանում հայկական աղբյուրներն այս երկիրն անվանել են «Հայոց աշխարհ», «Կիլիկյան Հայաստան»:

70. Ստորև բերված պնդումներից որոնք են ճիշտ.

- 1) Բագրատունյաց թագավորության անկումից հետո առաջացավ հայկական նոր պետականություն, որը հայտնի է Կիլիկիա անվանումով:
- 2) Կիլիկիայի հյուսիս-արևելքում Միջերկրական ծովն էր:
- 3) Հարավում Կիլիկիայի սահմանները հասնում էին մինչև Տավրոսի լեռները, իսկ արևելքում՝ անցնում էին Ամանոսի (Սև) լեռներով:
- 4) Դաշտային Կիլիկիայի հիմնական մասը ծովի մակերևույթից բարձր է մոտ 150–200 մետր:
- 5) Անիի Բագրատունյաց վերջին թագավոր Գագիկ II-ը հաստատվել էր Կիլիկիայի սահմանագլխին գտնվող Տարսոն քաղաքում:

71. Տրված պնդումներից առանձնացնել երկուսը, որոնց շուրջ համաձայնություն ձեռք չի բերվել Լևոն II Ռուբինյանի և Անտիոքի դուքս Բոհեմունդի III-ի միջև.

- ա. Լևոնը համաձայնեց առանց փրկագնի ազատ արձակելու Բոհեմունդին:
- բ. Լևոնը համաձայնեց Բոհեմունդին վերադարձնելու Անտիոքից խլված տարածքները:
- գ. Բոհեմունդի ավագ որդի և ժառանգորդ Ռայմոնդն ամուսնանալու էր Լևոնի եղբոր ավագ դուստր Ալիսի հետ, իսկ նրանցից ծնված արու զավակը ժառանգելու էր Կիլիկիան և Անտիոքը:
- դ. Բոհեմունդը պարտավորվեց խոշոր փրկագին վճարել Անտիոք վերադառնալու դիմաց:
- ե. Բոհեմունդը պարտավորվում էր Լևոն II-ին վերադարձնել Կիլիկիայից խլված տարածքները:

- 1) ա, դ   2) բ, դ   3) գ, ե   4) բ, գ

72. Ընտրել սխալ պնդումները.

- 1) Կիլիկյան Հայաստանի գահակալ Լևոն I իշխանը, հույն Մանդալեի երեք որդիներին ձերբակալելով և մահապատժի ենթարկելով, լուծեց հայոց թագավոր Գագիկ II Բագրատունու սպանության վրեժը:
- 2) Թեև Լևոն Մեծագործը Ռայմոնդ–Ռուբենին էր հանձնել Անտիոքի իշխանությունը և նրան հռչակել Կիլիկիայի թագաժառանգ, սակայն հետագայում նրա գործունեությունից հիասթափվեց և, փոխելով իր որոշումը, թագաժառանգ նշանակեց իր դուստր Զաբելին:
- 3) Ստեփանեի որդի Ռուբեն իշխանն օգտվեց Բյուզանդիայի և Իկոնիայի սուլթանության միջև եղած առճակատումից և գրավեց Կիլիկիայի արևմտյան շրջանները, որով վերացվեցին բյուզանդական տիրապետության վերջին հենակետերը Կիլիկիայում:
- 4) 1216 թ. Լևոն Մեծագործը Լամբրոնի տեր Օշին Հեթումյան իշխանին հրավիրեց Տարսոն և բանտարկեց, որից հետո առանց կովի գրավեց և արքունիքին միացրեց այդ բերդը:
- 5) Լևոն II իշխանը կապեր հաստատեց խաչակիրների առաջնորդներից Ֆրիդրիխ Շիկամորուս կայսեր հետ, խոստացավ օգնել խաչակիրներին, իսկ դրա դիմաց կայսրը համաձայնեց Լևոնին ճանաչելու Կիլիկիայի թագավոր:

- 6) Կիլիկյան Հայաստանի նշանավոր տիրակալ Մլեիը դաշնակցեց Հալեպի ամիրայության հետ և խաչակիրներից հետ գրավեց Դաշտային Կիլիկիայի արևելյան շրջաններում գտնվող բերդերը:
- 7) 1197 թ. Սրբազան հռոմեական կայսրության կայսր Ֆրիդրիխ Շիկամորուսը պատվիրակության միջոցով թագ ուղարկեց Լևոն Մեծագործին, այնուհետև Լևոնին թագ ուղարկեց նաև Բյուզանդիայի կայսր Հովհաննես III Կոմնենոսը:

73. Ովքեր են թագ ուղարկել Լևոն II-ին.

ա) Հենրիխ VI-ը	դ) Բոհեմունդ IV-ը
բ) Ալեքսիոս III Անգելոսը	ե) Հերակլը
գ) Ֆրիդրիխ Շիկամորուսը	
- 1) ա, բ   2) ա, գ   3) բ, դ   4) գ, ե

74. Ստորև բերված պնդումներից ո՞ր երկուսն են սխալ.

- ա) XII դարի վերջին Կիլիկյան Հայաստանը Մերձավոր Արևելքի ամենաուժեղ քրիստոնյա պետությունն էր:
- բ) Եգիպտոսի հզորացումից ու Տրիպոլիի կոմսության անկումից հետո պարսիկների վիճակը խիստ ծանրացել էր:
- գ) Խաչակիրներին օգնելու գործում Արևմտյան Եվրոպան հույսեր էր կապում նաև Կիլիկյան Հայաստանի հետ:
- դ) Արքայական թագ ձեռք բերելու գործում Լևոնը բանակցություններ սկսեց Հռոմի պապի և Սրբազան հռոմեական կայսրության կայսր Բոհեմունդ IV-ի հետ:
- ե) Լևոնի թագադրության հարցով շահագրգռված էր նաև պապականությունը, որը փորձում էր Հայոց եկեղեցին ենթարկել հռոմեական կաթոլիկ եկեղեցուն:
- 1) ա, գ   2) բ, դ   3) բ, ե   4) գ, ե

75. Բերված պայմաններից առանձնացնել երեքը, որոնք վերաբերում են 1194 թ. Սիս քաղաքում Լևոն II-ի և Բոհեմունդ III-ի միջև կնքված հաշտության պայմանագրի պայմաններին.

- 1) Բոհեմունդը Կիլիկիային վերադարձրեց նրանից խլված տարածքները. սրա դիմաց Լևոնն առանց փրկագնի ազատ արձակեց Անտիոքի իշխանին:
- 2) Անտիոքի և Կիլիկիայի միավորմամբ Լևոնը փորձում էր ստեղծել Հայ-խաչակրաց միացյալ պետություն:
- 3) Հենրիխ VI-ը պետք է պատվիրակության միջոցով թագ ուղարկեր Լևոն II-ին՝ փոխադարձը ստանալու պայմանով:
- 4) Լևոնի թագադրումը ճանաչում էին Սրբազան հռոմեական կայսրությունը և պապականությունը՝ Հայոց եկեղեցին հռոմեական կաթոլիկ եկեղեցուն ենթարկելու պայմանով:
- 5) Լևոն I թագավորն արտոնություններ պետք է շնորհեր Ջենովայի, Վենետիկի ու մի շարք այլ քաղաքների վաճառականներին:
- 6) Երկու երկրների միջև բարեկամություն հաստատելու համար կողմերը որոշեցին Բոհեմունդի ավագ որդի և ժառանգորդ Ռայմոնդին ամուսնացնել Լևոնի եղբայր Ռուբենի ավագ դստեր Ալիսի հետ:

7) Ռայմոնդի և Ալիսի ամուսնությունից ծնված արու ժառանգը պետք է ժառանգեր Երուսաղեմը և Հայաստանը:

76. Ստորև բերված պնդումներից որ երեքն են սխալ.

- ա) Մլեհին հաջորդեց նրա եղբայր Ստեփանեն:
- բ) Մլեհին հաջորդեց նրա եղբայր Ստեփանեի որդի Ռուբենը:
- գ) Օգտվելով Բյուզանդիայի և Իկոնիայի սուլթանության միջև առաջացած թշնամանքից՝ Ստեփանեն գրավեց Կիլիկիայի արևմտյան շրջանները, որի շնորհիվ Կիլիկիայում վերացվեցին բյուզանդական տիրապետության վերջին հենակետերը:
- դ) Եգիպտոսում ուժեղացել էր Այուբյան սուլթանությունը:
- ե) Սուլթան Սալահ ադ Դինը Եգիպտոսին միացրեց Ասորիքն ու Իրանի մի մասը և պայքար սկսեց խաչակիրների դեմ:
- զ) Սալահ ադ Դինը 1187 թ. պարտության մատնեց խաչակիրներին և գրավեց Երուսաղեմը:
- է) Իկոնիայի սելջուկյան սուլթանությունը նույնպես վերելք էր ապրում և իր հզորության գագաթնակետին էր:

- 1) ա, գ, է   2) ա, գ, ե   3) բ, դ, զ   4) բ, ե, է

77. Ստորև բերված պնդումներից որոնք են սխալ.

- 1) Մլեհի իշխանության տարիներին Դաշտային Կիլիկիան կրկին Բյուզանդիայի տիրապետության տակ էր. միայն նրա արևելյան մի քանի շրջաններ պատկանում էին խաչակիրներին:
- 2) Մլեհը դաշնակցեց Տրիպոլիի ամիրայի հետ:
- 3) Մլեհը խաչակիրներից հետ վերցրեց Դաշտային Կիլիկիայի արևելյան շրջաններում գտնվող բերդերը:
- 4) Մլեհը խաչակիրներից ազատագրեց Ադանա, Մսիս և Անարզաբա քաղաքները:
- 5) Մլեհը բարեկարգեց Սիս քաղաքը և դարձրեց Կիլիկյան Հայաստանի մայրաքաղաք:
- 6) Մլեհի վարած քաղաքականությունը և իրագործած բարեփոխումները նպաստեցին հայոց պետության ամրապնդմանը և հզորացմանը:
- 7) Հարևան Եգիպտոսի և Իրանի հետ գործակցելու քայլերից դժգոհ բարձրաստիճան հոգևորականները և իշխանները դավադրություն կազմակերպեցին և սպանեցին Մլեհին:

78. Ստորև բերված պնդումներից որոնք են ճիշտ.

- 1) Լեռնային Կիլիկիայում ձևավորված Ռուբինյան պետության հետագա գոյատևման համար կարևոր էր Դաշտային Կիլիկիայի նվաճումը:
- 2) Անհրաժեշտ էր նվաճել Միջերկրական ծովի ափերի նավահանգիստները, հակառակ դեպքում՝ լեռներում ծվարած հայկական փոքրիկ պետությունը չէր կարող երկար գոյություն ունենալ:
- 3) Թորոս I-ի օրոք Կիլիկյան Հայաստանի սահմաններն ընդարձակվեցին դեպի հյուսիս:
- 4) 1107 թ. Թորոս I-ը գրավեց Սիս և Անավարզա (Անարզաբա, Անաբարզա) քաղաքները:

- 5) Լևոն I-ի ժամանակ Անավարզան դարձավ մայրաքաղաք:
- 6) Լևոն I-ի և Փիլարտոսի միացյալ զորքերը Բերդուսի մոտ տեղի ունեցած ճակատամարտում ծանր պարտության մատնեցին Իկոնիայի սելջուկյան զորքերին և դուրս քշեցին երկրից:
- 7) Լևոն I իշխանը կնոջ և երկու որդիների՝ Ռուբենի և Թորոսի հետ շղթայակապ տարվեց Կոստանդնուպոլիս:
- 8) Օգտվելով իր կիսագատ վիճակից՝ Լևոն II-ը փախուստի է դիմում, վերադառնում Կիլիկիա և գլխավորում հայ ժողովրդի ազատագրական պայքարը, նրան են միանում իր երկու եղբայրները՝ Մլեհն ու Ռուբենը:

79. Ինչ պայմանով էր Կիլիկիայի արքունական խորհուրդը գահը հանձնել Ֆիլիպին.

- 1) Ֆիլիպը Կիլիկիան պետք է կառավարեր խաչակրաց պետություններում ընդունված օրենքներով և հարգեր Հայոց եկեղեցու դավանանքը:
- 2) Ֆիլիպը Կիլիկիան պետք է կառավարեր հայկական օրենքներով և հարգեր Հայոց եկեղեցու դավանանքը:
- 3) Ֆիլիպը Կիլիկիան պետք է կառավարեր խաչակրաց պետություններում ընդունված օրենքներով և դառնար Հայոց եկեղեցու դավանանքի հետևորդ:
- 4) Ֆիլիպը Կիլիկիան պետք է կառավարեր հայկական օրենքներով և դառնար Հայոց եկեղեցու դավանանքի հետևորդ:

80. Տրված պայմաններից առանձնացնել երկուսը, որոնք տեղ չեն գտել Հեթում I-ի և Մանգու խանի միջև կնքված հայ-մոնղոլական դաշինքում.

- 1) Մոնղոլական տերությանը հարկատու լինելու պայմանով մոնղոլները համաձայնեցին պահպանելու Կիլիկիայի անկախությունը և տարածքային ամբողջականությունը:
- 2) Մոնղոլական տերությունը և Կիլիկիան պարտավորվում էին միմյանց օգնել պատերազմների ժամանակ:
- 3) Մոնղոլները համաձայնեցին պահպանելու Կիլիկիայի անկախությունը և տարածքային ամբողջականությունը:
- 4) Իկոնիայի սելջուկների հարձակումներից պաշտպանվելու նպատակով Կիլիկիայի սահմանամերձ բերդերում պետք է տեղակայվեին մոնղոլական կայազորեր, որոնց ծախսերը հոգալու էին հայերը:
- 5) Մոնղոլները խոստանում էին վերադարձնել այն տարածքները, որոնք մահմեդականները խլել էին Կիլիկիայից, իսկ հայոց եկեղեցիներն ու վանքերն ազատել հարկերից:

81. Ընտրել սխալ պնդումները.

- 1) Թեև Մեսրոպ Արտագեցի կաթողիկոսի հրավիրած Սսի եկեղեցական ժողովը վերահաստատեց Սսի և Ադանայի նախորդ ժողովների որոշումները, սակայն Եվրոպայի քրիստոնեական պետություններն այդպես էլ օգնական զորքեր չուղարկեցին մահմեդականների շրջափակման մեջ հայտնված Կիլիկիային:

- 2) Կիլիկյան ավագանու՝ Տարսոն քաղաքում հրավիրած ժողովը որոշեց Ջաբելին ամուսնացնել Կոստանդին Գունդստաբլի որդի Հեթումի հետ, որով էլ վերջապես լուծում էր ստանալու գահակալության խնդիրը:
- 3) Հայ-մոնղոլական դաշինքի ստորագրումը նախապատրաստելու նպատակով Հեթում I-ի հայր Կոստանդին Գունդստաբլը մեկնեց Կարակորում և բանակցություններ վարեց Մանգու մեծ խանի հետ:
- 4) 1259 թ. մոնղոլները ձեռնամուխ եղան Ասորիքի նվաճմանը, որին մասնակցում էին նաև հայկական զորքերը, սակայն 1260 թ. տեղի ունեցած ճակատամարտում հայ-մոնղոլական զորքերը ծանր պարտություն կրեցին մամլուքներից:
- 5) Կիպրոսի և քրիստոնյա Արևմուտքի ռազմաքաղաքական օժանդակությունն ապահովելու նպատակով Կիլիկյան Հայաստանի արքունի խորհուրդը 1342 թ. որոշեց կիլիկյան գահը հանձնել Գվիդոն Լուսինյանին:

82. Կիլիկիայի հայ բնակչության և իշխանների մի մասը հիմնականում ո՞ր տեղափոխվեց թագավորության անկումից հետո.

1) Եգիպտոս, Ֆրանսիա, Գերմանիա	3) Կիպրոս, Իտալիա, Ֆրանսիա
2) Կիպրոս, Անտիոք, Հունգարիա	4) Իտալիա, Կապադովկիա, Ֆրանսիա

83. Գտնել ճիշտ պնդումները.

- 1) Լևոն V-ը Գվիդոն Լուսինյանի եղբորորդին էր, որը մեծ դժվարությամբ Կիպրոսից հասնում է Սիս և օծվում հայոց թագավոր:
- 2) Լևոն V-ի ժամանակ Կիլիկյան հայկական թագավորությունը, բացի մայրաքաղաքից, ընդգրկում էր Անավարզա քաղաքը և մի քանի բերդեր Լեռնային Կիլիկիայում:
- 3) Ասորիները և կարամանները (մոնղոլական ցեղ) 1375 թ. կրկին պաշարում են մայրաքաղաք Սիսը:
- 4) Ռազմամթերքի և սննդամթերքի պակասը ստիպում է հայերին 1372 թ. ապրիլի 6-ին հանձնել Սսի միջնաբերդը:
- 5) Սսի գերյալների թվում էին Լևոն V Լուսինյանը և իր ընտանիքը, Մեսրոպ Արտագեցի կաթողիկոսը, որոնց հատուկ հսկողությամբ տարան Կահիրե:
- 6) Եգիպտոսի սուլթանը Պողոս Սսեցի կաթողիկոսին թույլատրեց վերադառնալ Կիլիկիա:
- 7) Լևոն V թագավորը մնում է Կահիրեում, իսկ հետագայում գերությունից ազատվում է և տեղափոխվում Անտիոք:

84. Ստորև բերված փաստարկներից որոնք են սխալ.

- 1) Մամլուքները 1320 թ. պաշարեցին Սիս քաղաքը, սակայն հանդիպելով ուժեղ դիմադրության՝ չկարողացան գրավել այն:
- 2) 1322 թ. մամլուքները գրավեցին Այաս նավահանգիստը, ավերեցին ծովային ու ցամաքային ամրությունները:
- 3) Եգիպտոսի հետ հաշտության պայմանագիր կնքելու համար հայոց կաթողիկոս Կոստանդին Լամբրոնացին մեկնում է Կահիրե:

4) Համաձայն հայ-Եգիպտական հաշտության պայմանագրի՝ Կիլիկիան պարտավորվում էր Եգիպտոսին տարեկան վճարել 50000 արծաթ դիրհեմ՝ Այաս նավահանգստից, ինչպես և օտարերկրացիներին վաճառած աղից ստացված եկամուտների կեսը:

5) Լևոն IV-ին հաջորդել է նրա հորաքրոջ որդին՝ Մեսրոպ Արտազեսին:

85. Բերված պնդումներից առանձնացնել երեքը, որոնք արտահայտում են 1254 թ. կնքված հայ-մոնղոլական պայմանագրի պայմանները.

ա) Մոնղոլները համաձայնեցին պահպանելու Կիլիկյան Հայաստանի անկախությունը և տարածքային ամբողջականությունը:

բ) Հայերի բարեկամությունը շահելու համար մոնղոլները խոստացան վերադարձնել այն տարածքները, որոնք մահմեդականները խլել էին Կիլիկիայից:

գ) Մոնղոլները պարտավորվեցին օգնել հայերին Ասորիքը և Պաղեստինը գրավելու գործում:

դ) Հայերը պարտավորվում էին փոխարենը Հայոց եկեղեցին ենթարկեցնել Հռոմի պապականությանը:

ե) Կիլիկյան Հայաստանի, Բյուզանդիայի, Արևմտյան Եվրոպայի երկրների և պապականության հետ բանակցություններում մոնղոլները պարտավորվում էին պաշտպանել հայերի դիրքորոշումը:

զ) Մոնղոլները մասնավորապես պարտավորվեցին ռազմական օգնություն ցույց տալ Կիլիկիային Իկոնիայի սելջուկների հարձակումների ժամանակ:

է) Մոնղոլները համաձայնեցին, որ Կիլիկիան միավորվի Զաքարյանների իշխանապետության հետ:

1) ա, գ, դ

3) բ, գ, ե

2) ա, բ, գ

4) բ, ե, է

86. Ստորև բերված պնդումներից որոնք են սխալ.

1) Կիլիկյան Հայաստանի գահը Ֆիլիպին հանձնվեց որոշակի պայմաններով. երկիրը պետք է կառավարեր հայկական օրենքներով և հարգեր Հայոց եկեղեցու դավանանքը:

2) Կիլիկյան Հայաստանի գահին նստելուց հետո Ֆիլիպը սկսեց արհամարհել հայոց ծիսակարգը, հովանավորել խաչակիրներին, կողոպտել արքունի գանձերը և ուղարկել Անտիոք:

3) Բոհեմունդ IV-ի որդի Ֆիլիպի գահազրկումից հետո հայ ավագանին Սսում ժողով է հրավիրում՝ գահակալության խնդիրը լուծելու համար:

4) Կոստանդին Գունդստաբլի որդի Հեթումի հայոց թագավոր հռչակվելով հիմք դրվեց Հեթումյանների արքայատոհմին:

5) XIII դ. կեսերին գրավելով Այսրկովկասն ու Հայաստանը՝ մոնղոլական հորդաները մտան Փոքր Ասիա:

6) Կոստանդին թագավորահայրը մեկնեց մոնղոլների հրամանատար Հուլավուի մոտ և առաջարկեց դաշինք կնքել:

87. Կիլիկյան Հայաստանին վերաբերող ստորև տրված պնդումներից որոնք են սխալ.

- 1) Պատերազմի ժամանակ գյուղացիներից և քաղաքացիներից հավաքագրվում էր աշխարհագոր:
- 2) Սահմանվել էր ասպետի աստիճան:
- 3) Մշտական բանակ պահելու համար մտցվեց ռազմական հարկ:
- 4) Մեծ տեղ ունեին ռազմաօդային ուժերը:
- 5) Ռազմական նավատորմի համար հատկապես կարևորվում էր Վահկա և Կոռիկոս ծովային բերդերի նշանակությունը:
- 6) Ռազմական նավատորմն անհրաժեշտ էր ծովային առևտրի անվտանգությունն ապահովելու համար:

88. Գտնել սխալ պնդումները.

- 1) Կիլիկյան Հայաստանում կանցլերի պաշտոնը սովորաբար տրվում էր Սսի արքեպիսկոպոսին կամ կրթված և լեզուներ իմացող այլ հոգևորականի:
- 2) Սպարապետությունը Կիլիկյան Հայաստանում Հեթումյանների ժառանգական պաշտոնն էր:
- 3) Կիլիկյան Հայաստանի բանակում մեծ էր արքունական հեծելազորի հրամանատարի՝ սպասալարի դերը:
- 4) Սպարապետի անմիջական տեղակալը ամիրսպասալարն էր:
- 5) Կիլիկյան Հայաստանի մշտական բանակի կազմակերպումը սկսվեց Հեթումյանների օրոք:
- 6) Հայոց թագավորների և իշխանների հետ Կապադովկիա, Կիլիկիա և Հյուսիսային Միջագետք տեղափոխվեց նաև նրանց ռազմական ուժերի մի մասը:
- 7) Կիլիկյան Հայաստանի բանակում հատուկ տեղ էին զբաղեցնում հոգևորասպետական միաբանությունների զորքերը:

89. Բերված պնդումներից որոնք են սխալ.

- 1) Սսի անկումից հետո Կիլիկիայում իր գոյությունը շարունակում էր հայոց կաթողիկոսությունը:
- 2) Հայոց պետականության անկումից հետո Կիլիկիայում դեռ երկար ժամանակ իրենց գոյությունը պահպանում էին մեծ թվով հայ իշխանական տներ:
- 3) Նեղվելով կարամանների ու մոնղոլների հարձակումներից, նաև ծանր հարկերից՝ Կիլիկիայի հայ բնակչության և իշխանների մի մասը թագավորության անկումից հետո ստիպված հեռացավ հայրենիքից:
- 4) Կիլիկյան Հայաստանում պետության կառավարման գլխավոր մարմինն արքունիքն էր:
- 5) Կիլիկյան Հայաստանում արքունիքի գլուխ սկզբում կանգնած էր իշխանը, իսկ այնուհետև՝ թագավորը:
- 6) Կիլիկյան Հայաստանի կենտրոնական կառավարման համակարգում մեծ էր արքունի պալատի կառավարչի՝ սպասալարի դերը:

- 7) Կիլիկյան Հայաստանի բանակում հատուկ տեղ էին զբաղեցնում արաբ վարձկաններից կազմված զորքերը:
- 8) Պատերազմի ժամանակ Կիլիկյան Հայաստանը կարող էր ռազմադաշտ դուրս բերել մինչև 80–100–հազարանոց բանակ:

90. Բերված պնդումներից ո՞ր երկուսն են սխալ.

- ա) Կիլիկիայում 1375 թ. թագավորության վերացումից հետո այնտեղ գտնվող կաթողիկոսական աթոռը մնաց անպաշտպան:
- բ) Կտրված լինելով բուն Հայաստանից՝ Սսի կաթողիկոսական աթոռը չէր կարող լիարժեքորեն իրականացնել իր համահայկական դերակատարումը:
- գ) Հայ հոգևորականության ներկայացուցիչները մի քանի անգամ դիմեցին Ներսես Բ Բագրևանդցուն՝ առաջարկելով իր նստավայրը Սսից փոխադրել Էջմիածին, սակայն մերժում ստացան:
- դ) Էջմիածնում Մայր Աթոռի վերահաստատումից հետո Կիլիկիայի կաթողիկոսությունը դադարեցրեց իր գոյությունը:
- ե) Կ. Պոլսի հայոց պատրիարքը հաստատվում էր սուլթանի հրովարտակով:

- 1) ա, գ
- 2) գ, դ

- 3) գ, ե
- 4) բ, ե

91. Ստորև բերված պնդումներից որո՞նք են սխալ.

- 1) Շահ Աբասն առևտրական ու դիվանագիտական հարաբերություններ հաստատեց Ռուսաստանի և արևմտաեվրոպական երկրների հետ, ֆրանսիական սպաների ու վարպետների օգնությամբ վերակազմեց ու վերազինեց պարսկական բանակը, ձուլվեցին թնդանոթներ:
- 2) XVII դարի սկզբին օսմանյան արքունիքում սկսվել էին երկպառակություններ, գահակալական պայքար, երկրում ծավալվում էին գյուղացիական ու զինվորական ապստամբություններ:
- 3) Շահ Աբասը 1603 թ. սկսեց կորցրած տարածքների վերագրավումը:
- 4) Շահ Աբասը մեծ բանակով հարձակվեց ու գրավեց Թեհրանը, անցնելով Ախուրյանը՝ գրավեց Ջուղան ու Նախիջևանը և պաշարեց Երևանի բերդը:
- 5) 1604 թ. թուրքական սուլթանը շահ Աբասի դեմ նոր բանակ ուղարկեց:

92. Ստորև բերված պնդումներից ո՞ր երկուսն են սխալ.

- ա) Աղվանից կաթողիկոսությունը անվանվում է նաև Գանձասարի կաթողիկոսություն:
- բ) XV դարից սկսած՝ Աղվանից եկեղեցու կաթողիկոսանիստ կենտրոն դարձավ Ամարասի վանքը:
- գ) XVI դարի սկզբին թուրքմենական ցեղախմբերի տիրապետությանը Հայաստանում փոխարինելու եկան օսմանյան և սեֆյան հակամարտող պետությունների ծանր ու ավերիչ նոր ժամանակները:
- դ) Սև ծովից հարավ–արևմուտք՝ Իրանի Արդեբիլ քաղաքում էր շեյխ Սեֆիի հիմնադրած կրոնական համայնքը:

ե) Ակ–կոյունլուներին պարտության մատնելուց և նրանց մայրաքաղաք Թավրիզը գրավելուց հետո Սեֆյանները հիմնադրեցին իրենց պետությունը:

1) բ, գ

3) ա, ե

2) բ, դ

4) գ, դ

93. Ընտրել բացառապես Արևելյան Հայաստանում գտնվող ինքնավար հայկական իշխանություններից կազմված շարքը.

1) Խաչեն, Շատախ, Զրաբերդ, Վարանդա

2) Դիզակ, Վարանդա, Խաչեն, Զրաբերդ

3) Զրաբերդ, Սասուն, Դիզակ, Խաչեն

4) Վարանդա, Խաչեն, Մոկս, Դիզակ

94. Ընտրել ճիշտ պնդումները.

1) Միայն XVIII դ. առաջին կեսին գեթունցիները պարտավորվեցին օսմանյան իշխանություններին վճարել տարեկան որոշակի հարկ և պահպանեցին իրենց ներքին ինքնուրույնությունը:

2) Մելիքները պարտավոր էին իրենց տիրապետության սահմաններում ճնշել խռովարարներին, պատերազմների ժամանակ իրենց զորքերով ներկայանալ շահին և պաշտպանել երկրի սահմաններն օտար հարձակումներից:

3) Միքայել Սեբաստացի կաթողիկոսի կողմից 1562 թ. Վենետիկ ուղարկված մահտեսի Շահմուրատի գլխավորած պատվիրակության նպատակն էր եվրոպական տերություններին համոզել, որպեսզի օգնեն հայերին ազատագրվելու թուրք–պարսկական տիրապետությունից:

4) Կարա–Յուսուֆի կառավարման վերջին շրջանում Արցախում, Սյունիքում, Գուգարքում, Վայոց ձորում, Գեղամա երկրում և այլ վայրերում հայ իշխանական տների ներկայացուցիչները վերականգնեցին իրենց իշխանությունն ու վարչական կառավարումը:

5) 1605 թ. Արարատյան դաշտ ներխուժած և Վասպուրականում ձմեռած օսմանյան բանակը 1606 թ. տեղի ունեցած վճռական ճակատամարտում պարտություն կրեց և համաձայնեց հաշտության պայմանագիր կնքելու պարսիկների հետ:

6) Օսմանյան թուրքերը 1453 թ.՝ Կ.Պոլիսը գրավելուց երկու տարի հետո, թույլատրեցին հիմնադրել հայոց պատրիարքություն, որը պետք է տնօրիներ Մերձավոր Արևելքի և Օսմանյան պետության հայ համայնքների հոգևոր կյանքը:

7) Հայերի բռնագաղթի միջոցով որակյալ արհեստավորներ ու երկրագործներ փոխադրելով ու բնակեցնելով Պարսկաստանի ներքին գավառներում՝ շահ Աբասը հույս ուներ խթանել իր երկրի տնտեսության զարգացումը:

95. Բերված պնդումներից ո՞ր երկուսն են սխալ.

ա) Հայաստան մուտք գործած թյուրքական և քրդական ցեղախմբերն անզիջում պայքար էին ծավալել միմյանց դեմ՝ փորձելով ամրապնդել իրենց տիրապետությունը երկրում:

բ) Քոչվոր ցեղախմբերը ստիպված էին լինում համագործակցել հայ իշխանական տների հետ, ճանաչել նրանց հողային սեփականատիրական իրավունքները և իրենց ներկայացնել որպես «Հայաստանի թագավոր» (Շահ-ի Արման):

գ) Ջահանշահը շարունակում է զգալի չափով ապավինել հայ բնակչության օժանդակությանը, ուստի և նպաստում է հայոց կաթողիկոսարանի վերահաստատմանը Էջմիածնում:

դ) Կարա-Յուսուֆի կառավարման ժամանակաշրջանում Գեղամա երկրի, Վայոց ձորի, Արցախի, Սյունիքի, Գուգարքի և մի շարք այլ գավառների հայ իշխանական տների ներկայացուցիչները վերականգնեցին իրենց իշխանություններն ու վարչական կառավարումը և սկսեցին կոչվել մելիքներ:

ե) Աղթամարի կաթողիկոսական գահին տիրած և իրենց Արծրունյաց թագավորական տոհմից սերած համարվող Սմբատ և Գագիկ Աղթամարցի կաթողիկոսները հավակնում էին ոչ միայն Ամենայն հայոց կաթողիկոսի գահին, այլև փորձում էին վերականգնել հայոց թագավորությունը:

1) ա, դ

2) բ, դ

3) դ, ե

4) բ, ե

96. Ստորև բերված պնդումներից որոնք են սխալ.

1) Սուրբ Գրքի հայերեն թարգմանությունը անվանվեց Աստվածաշունչ:

2) Հայրենիք վերադարձող Մեսրոպ Մաշտոցին Արաքսի ափին մեծ հանդիսավորությամբ դիմավորում են Վռամշապուհ արքան, Սահակ Պարթև կաթողիկոսը, նախարարագունդ ավագանին՝ ժողովրդի բազմության հետ:

3) Մեսրոպ Մաշտոցը՝ հայ դպրության հիմնադիրը, գրել է հոգևոր ճառեր, երգեր, հատկապես շարականներ:

4) Մեսրոպ Մաշտոցը տառեր է ստեղծել նաև վրաց և Արաքսի ձախափնյա բուն Աղվանքի ցեղերից մագքութների համար:

5) Սահակ Պարթևի նամակով Մաշտոցը Վարդանի հետ ներկայանում է բյուզանդական կայսր Թեոդոսիոս III-ին, ստանում է նրա համաձայնությունը Արևմտյան Հայաստանում ևս դպրոցներ բացելու համար:

6) Հայկական դպրոցներ բացելու առաքելությունը երկրի արևմտյան մասում Մաշտոցն իրականացնում է 415–419 թթ.:

7) Սահակ Պարթևը մեծ հոգատարությամբ զբաղվում է նաև իր թոռան՝ Վարդան Մամիկոնյանի կրթությամբ:

97. Գտնել սխալ պնդումները.

1) V դարի վարքագրական գրականության նմուշներից է Վարդան Մամիկոնյանի դատեր՝ Շուշանիկի նահատակությանը նվիրված վարքագրությունը:

2) VI դարում փիլիսոփայությամբ կամ իմաստասիրությամբ զբաղվել է նշանավոր ճարտասան և մանկավարժ Պարոյր Հայկազնը:

3) Դավիթ Անհաղթն իր «Եղծ աղանդոց» երկում քրիստոնեական հավատքը պաշտպանել է հակադիր ուսմունքներից:

- 4) «Սահմանք իմաստասիրության» երկում մեծ տեղ է հատկացված բնության ճանաչմանը:
- 5) Դավիթ Անհաղթը կատարել է գիտությունների դասակարգում՝ ըստ բնագիտության, թվաբանության և աստվածաբանության:

98. Մ. Խորենացու «Պատմութիւն Հայոց» աշխատությանը վերաբերող ստորև տրված պնդումներից որոնք են սխալ.

- ա) Աշխատության առաջին գրքում հեղինակը պատմական գրավոր սկզբնաղբյուրներից և հայոց բանահյուսությունից քաղված տեղեկությունների հիման վրա պատմում է հայոց անվանադիր Նախնի Հայկ Նահապետի ու նրան հաջորդած Հայկազուն սերունդների հայրենանվեր հերոսությունների ու աշխարհաշեն գործունեության մասին՝ մինչև Արտաշես I-ի և նրա զարմերի ժամանակները:
- բ) Պատմահայրը զգալի տեղ է հատկացնում Աստվածաշնչին, ինչպես նաև հին առասպելներին և պատմական ավանդություններին:
- գ) Երկրորդ գրքի շարադրանքում ամփոփված է Ք. ա. V դարի առաջին քառորդից մինչև Ք. հ. IV դարի երկրորդ տասնամյակի պատմությունը:
- դ) Երկրորդ գրքի հիմնական դեմքերն են՝ հայոց Երվանդ, Արտաշես, Տիգրան Մեծ, Արտավազդ, Վաղարշակ, Աբգար, Տրդատ Մեծ թագավորները, Սբ Գրիգոր Լուսավորիչը և մյուս հոգևոր այրերը:
- ե) Պատմահոր աշխատության երրորդ գիրքը կոչվում է «Ավարտաբանութիւն մերոց Հայրենեաց»:
- զ) Երրորդ գրքի պատմական դեմքերն են հայոց թագավորներ Խոսրով Կոտակը, Տիրանը, Արշակ II-ը, Պապը, Վռամշապուհը, հայոց կաթողիկոսներ Ներսես և Սահակ Պարթևները, հանճարեղ Մեսրոպ Մաշտոցը և ուրիշ ազգային գործիչներ:

- 1) ա, ե   2) ա, գ   3) բ, գ   4) դ, զ

99. Թվարկված եկեղեցիներից որոնք են կառուցվել VII դարում.

ա) Մրենի	ե) Ավանի
բ) Գայանե	զ) Ծիծեռնավանքի
գ) Զվարթնոց	է) Հռիփսիմե
դ) Ս. Էջմիածին	

- 1) ա, գ, դ, ե   3) ա, գ, ե, զ
- 2) ա, բ, գ, է   4) բ, դ, գ, է

100. Ստորև բերված պնդումներից որոնք են սխալ.

- ա) Սեբեոս պատմիչը մանրամասն տեղեկություններ է հաղորդում հայ-հռոմեական և հայ-պարսկական հարաբերությունների, պարսկա-բյուզանդական հակամարտության, Արցախ և Ուտիք աշխարհների մասին, ինչպես նաև նկարագրում է հայ ժողովրդի հերոսական պայքարը Սասանյան տիրապետության դեմ:
- բ) Սեբեոս պատմիչի երկն ընդհանուր առմամբ արժեքավոր սկզբնաղբյուր է Հայաստանի և հարևան երկրների պատմության մասին:

գ) Մովսես Կաղանկատվացու «Պատմութիւն Աղուանից աշխարհի» երկում մանրամասն տեղեկություններ են հաղորդվում Հռոմեական կայսրության նվաճումների ժամանակաշրջանի, ինչպես նաև օտար նվաճողների դեմ հայ ժողովրդի մղած հերոսական պայքարի մասին:

դ) Վաղմիջնադարյան Հայաստանի աշխարհագրության և քարտեզագրության անգուգական հուշարձան է Մովսես Խորենացու և նրա գործը շարունակողի՝ Անանիա Շիրակացու «Աշխարհացոյց»-ը:

1) ա, գ

3) բ, գ

2) ա, դ

4) բ, դ

101. Ստորև բերված պնդումներից որոնք են սխալ.

ա) Գլաձորի համալսարանը համահայկական ճանաչում ուներ. այստեղ բարձրագույն կրթություն ստանալու էին գալիս ինչպես Հայաստանի տարբեր շրջաններից, այնպես էլ հայկական գաղթավայրերից:

բ) Հայ մշակույթի զարգացման մեջ մեծ դեր է խաղացել նաև XIV դարի խոշոր մշակույթային կենտրոն Գևորգյան ճեմարանը:

գ) Տաթևի համալսարանը բեղմնավոր գործունեություն է ծավալել XIV դարի երկրորդ կեսին և XV դարի սկզբին:

դ) Տաթևի համալսարանում վարդապետի աստիճան ստանալու համար համալսարանի սաները ներկայացնում էին ավարտական աշխատանք, որը հաջողությամբ պաշտպանելու դեպքում ուսուցչությամբ, քարոզչությամբ և գիտական աշխատանքով զբաղվելու իրավունք էին ստանում:

ե) Հայկական մշակույթի, մասնավորապես մանրանկարչության, գրչության արվեստի և երաժշտության զարգացման գործում մեծ դեր խաղաց Կիլիկիայում գործող Ծործորի դպրոցը:

զ) Սկևռայի դպրոցում է սովորել և աշխատել նշանավոր մանրանկարիչ Գրիգոր Մլիճեցին:

1) ա, դ

3) բ, գ

2) բ, ե

4) գ, դ

102. Գտնել ճիշտ պնդումները.

1) Անիի վարդապետարանի կրթական նոր ծրագրի առաջին բաժնում ներկայացված էր դասավանդվող առարկաների ցանկը, իսկ երկրորդում՝ հանձնարարվող գրականությունը:

2) Գլաձորի համալսարանն այդ անունով հայտնի է դարձել Ներսես Մշեցու ռաբունապետության տարիներին:

3) Գլաձորի համալսարանն ուներ չորս բաժին՝ հասարակական ու տեխնիկական գիտությունների, երաժշտության, ճարտասանության և նկարչության:

- 4) Տաթևի համալսարանի գործունեությունը ղեկավարում էին Գրիգոր Տաթևացին և Գրիգոր Մագիստրոսը:
- 5) Զարգացած միջնադարի հայկական նշանակալից դպրոցներ էին կաթողիկոսների հիմնած Արտազ գավառի Ս. Թադեոս առաքյալի վանքի մոտ գտնվող Ծործորի, ինչպես և Քոնայի դպրոցները:

103. Ստորև բերված պնդումներից որոնք են ճիշտ.

- 1) IX–XI դարերը համարվում են բարձրագույն դպրոցի կազմակերպման ժամանակաշրջան, իսկ XII դարից սկսվում է նրանց վերելքի ժամանակաշրջանը:
- 2) Հայկական մշակույթի զարգացման գործում նշանակալից դեր խաղաց Նոր Գետիկի (Գոշավանքի) վարդապետարանը:
- 3) 1280–ական թվականներին նշանավոր մատենագիր Ներսես Մշեցին հիմնադրում է Աղբերց վանքի դպրոցը, որը Մխիթար Գոշի ուսուցչապետության տարիներին հայտնի է դառնում Գլաձորի համալսարան անունով:
- 4) Գլաձորի համալսարանի ղեկավարը կոչվում էր ռաբունապետ, իսկ դասախոսները՝ ռաբունիներ:
- 5) Գլաձորի համալսարանում է կրթություն ստացել նշանավոր պատմագիր Հովհաննես Դրասխանակերտցին:
- 6) Գլաձորի համալսարանում Հովհաննես Իմաստասերը մշակեց վարդապետական կրթության նոր ծրագիր՝ հումանիտար և բնագիտական բաժիններով:
- 7) Կաթողիկոսների հիմնած հոգևոր–մշակութային կենտրոններից հայտնի էր նաև Վանանդ գավառում գտնվող Ծործորի դպրոցը:

104. Թվարկվածներից առանձնացնել X–XIV դարերի կրթական գործի նշանավոր կազմակերպիչների անունները.

ա. Գրիգոր Մլիճեցի	զ. Կիրակոս Գանձակեցի
բ. Գրիգոր Մագիստրոս Պահլավունի	է. Հովհաննես Իմաստասեր
գ. Գրիգոր Տաթևացի	ը. Հովհաննես Հերմոնացի
դ. Վարդան Բաղիշեցի	թ. Հովհան Որոտնեցի
ե. Անանիա Նարեկացի	ժ. Թորոս Տարոնացի

1) ա, բ, գ, ը, թ	3) ա, դ, ե, թ, ժ
2) բ, գ, ե, է, թ	4) բ, դ, գ, է, ժ

105. Ո՞ր դպրոցներն են հիմնվել կաթողիկ քարոզիչների և նրանց հայ գործընկերների ջանքերով.

1. Աղբերց վանքի դպրոցը	4. Ծործորի դպրոցը
2. Մեծքարի դպրոցը	5. Սկևռայի դպրոցը
3. Ակների դպրոցը	6. Քոնայի դպրոցը

106. Ընտրել երկու սխալ պնդումները.

- ա. Անանիա Շիրակացին կատարել է գիտությունների դասակարգում ըստ բնագիտության, թվաբանության ու աստվածաբանության և իր փիլիսոփայական երկերում լայնորեն համադրել է գիտությունների տարբեր բնագավառներից հայտնի մի շարք դրույթներ:
- բ. V դ. վարքագրական գրականության արժեքավոր նմուշներից է Վարդան Մամիկոնյանի դստեր՝ Ս. Շուշանիկի նահատակության պատմությանը նվիրված շարադրանքը՝ վկայաբանությունը:
- գ. Հայաստանի առանձին տարածաշրջաններին նվիրված պատմության շարադրանքի ժանրի՝ մեզ հասած առաջին երկը Ստեփանոս Տարոնեցու «Պատմութիւն Տարոնոյ» աշխատությունն է, որում նկարագրված է օտար նվաճողների դեմ հայ ժողովրդի հերոսական պայքարը:
- դ. Հայ եկեղեցաշինության մեջ առաջացած նշանակալի երևույթ էր կենտրոնագմբեթ կառույցների ի հայտ գալը, որոնք ավելի դիմացկուն էին երկրաշարժերի ժամանակ:
- ե. Պահպանված և մեզ հասած հայկական առաջին մանրանկարները, որոնք վերաբերում են VI–VII դդ., չորսն են և ունեն ավետարանական բովանդակություն, կերպարներն արտահայտիչ են, տպավորիչ ու գունագեղ և ազգային ինքնատիպության դրոշմ են կրում:

1) բ, գ

2) ա, գ

3) գ, ե

4) ա, դ

107. Միջնադարյան պատմագրության մեջ ովքեր էին ներկայացնում «տիեզերական պատմություն» ուղղությունը.

- 1) Ստեփանոս Տարոնեցին և Վարդան Արևելցին
- 2) Ստեփանոս Տարոնեցին և Կիրակոս Գանձակեցին
- 3) Մխիթար Գոշը և Հովհաննես Դրասխանակերտցին
- 4) Հովհաննես Իմաստասերն ու Արիստակես Լաստիվերցին

108. Գտնել սխալ պնդումները.

- 1) Հայ պատմագրության մեջ համաշխարհային պատմության շարադրանքի ժանրը՝ որպես նոր ուղղություն, հիմնադրել է Ստեփանոս Տարոնեցին:
- 2) Ասողիկն ապրել և ստեղծագործել է XII դարի առաջին կեսին:
- 3) Վարդան Արևելցու աշխատությունը ընդգրկում է «անսկիզբ» ժամանակներից մինչև 1267 թվականը:
- 4) Վարդան Արևելցին մանրամասն շարադրել է մոնղոլական ժամանակաշրջանի պատմությունը:
- 5) Հայաստանի առանձին տարածաշրջաններին նվիրված պատմության ժանրի հիմնադիրը Թովմա Արծրունին է:
- 6) Թովմա Արծրունին ներկայացրել է Վասպուրական նահանգի և Արծրունիների տոհմի պատմությունը:

- 7) Թովմա Արծրունու պատմությունը շարունակել են այլ հեղինակներ և հասցրել մինչև 1162 թվականը:
- 8) Քրիստոնեությունը մշակեց պատմության շարադրման սեփական ժանրը՝ ժամանակագրությունը (տարեգրությունը):

109. Ստորև բերված պնդումներից որոնք են սխալ.

- 1) IX դարի վերջերից սկսած՝ հայ պատմագրության վերելքը պայմանավորված էր ոչ միայն երկրի ներսում, այլև միջազգային հարաբերություններում տեղի ունեցող բուռն իրադարձություններով, որոնք առնչվում էին հայ ժողովրդի հետ:
- 2) X–XIV դարերում պատմության շարադրման ժանրում առաջանում են տիեզերական պատմությունը և տարեգրությունը (ժամանակագրություն):
- 3) Հովհաննես Դրասխանակերտցին իր «Պատմութիւն Հայոց» աշխատանքի շարադրանքը սկսում է Հայկի ու Բելի առասպելից և հասցնում 924 թվականը:
- 4) Մասնավորապես Աբասի և Աշոտ Ողորմածի ժամանակաշրջանի պատմությունը Հովհաննես Դրասխանակերտցին շարադրում է որպես դեպքերի մեծ մասի ականատես, որոշ դեպքերում՝ նաև մասնակից:
- 5) Արիստակես Լաստիվերցու «Պատմութիւն» երկը ներառում է 1000–1171 թթ. ընկած ժամանակաշրջանի իրադարձությունները՝ հայ-բյուզանդական հարաբերությունները, մոնղոլական արշավանքները, աղանդավորական շարժումները և այլն:
- 6) Հայոց պատմության շարքի հաջորդ պատմագիրը XIV դարի պատմագիր Կիրակոս Գանձակեցին է:
- 7) Կիրակոս Գանձակեցին մանրամասն ներկայացնում է հայ-վրացական հարաբերությունները, Զաքարյանների իշխանությունը, Կիլիկյան Հայաստանում տեղի ունեցած կարևոր դեպքերը, հայ-մոնղոլական առնչությունները:

110. Ստորև թվարկված պատմիչներից ովքեր են ապրել և ստեղծագործել XIII դարում.

ա. Մատթեոս Ուռհայեցի	զ. Վարդան Արևելցի
բ. Ղևոնդ վարդապետ	է. Ստեփանոս Օրբելյան
գ. Ասողիկ(Ստեփանոս Տարոնեցի)	ը. Սմբատ Գունդստաբլ
դ. Արիստակես Լաստիվերցի	թ. Թովմա Արծրունի
ե. Կիրակոս Գանձակեցի	ժ. Հովհաննես Դրասխանակերտցի

1) ա, ե, գ, թ	3) ե, գ, է, ը
2) գ, դ, է, ը	4) բ, գ, դ, ժ

111. Գտնել սխալ պնդումները.

- 1) Դավիթ Ավավկաորդին հայ իրականության մեջ առաջին անգամ փորձ արեց իրավական մեկ համակարգի մեջ ներառելու եկեղեցական և աշխարհիկ իրավունքը և ստեղծելու միասնական օրենսդրություն:

- 2) Ներսես Շնորհալի կաթողիկոսի հեղինակած «Հայոց կանոնագիրքը» անդրադառնում է ամուսնա-ընտանեկան իրավունքի որոշ նորմերի:
- 3) Միջնադարի հայ իրավական մտքի գլուխգործոցը Մխիթար Գոշի «Դատաստանագիրքն» է, որը կազմվել է 1130 թվականին:
- 4) Հյուսիսարևելյան Հայաստանում և Կիլիկյան Հայաստանում տնտեսական, քաղաքական և մշակութային կյանքը վերելք էր ապրում, ուստի հասարակական-քաղաքական հարաբերությունները վերափոխվում ու բարդանում էին, և անհրաժեշտ էր ստեղծել նոր դատաստանագիրք, որն արեց Մխիթար Գոշը:
- 5) Սմբատ Գունդստաբլի «Դատաստանագիրքը» բաղկացած էր 117 պարագրաֆներից:
- 6) Մխիթար Գոշի «Դատաստանագիրքը» ծառայեց հասարակական կյանքի բոլոր բնագավառները կարգավորելուն շուրջ 200 տարի:
- 7) Գրիգոր Մագիստրոսի կարծիքով՝ գիտելիքը կարելի է ձեռք բերել բանականության, զգայարանների, փորձի ու հավատի միջոցով:

112. Ստորև բերված պնդումներից որոնք են ճիշտ.

- 1) 852 թվականին խալիֆը Հայաստան ուղարկեց թուրք վարձկան զորավար Բուդային:
- 2) Բագարան քաղաքում Աշոտ Բագրատունին կաթողիկոս Զաքարիա Ձագեցու կողմից օժվեց հայոց թագավոր:
- 3) Գագիկ II-ի կինը՝ Կատրամիդե թագուհին, 1001 թ. ավարտեց Անիի Կաթողիկե եկեղեցու շինարարությունը:
- 4) 1054 թ. սելջուկ-թուրքերին համառ դիմադրություն ցույց տվեցին Կարս քաղաքի պաշտպանները:
- 5) Զաքարյանների երրորդ ճյուղի հիմնադիրը Սարգիս Զաքարյանի թոռ Վահրամն էր:
- 6) Գլաձորի համալսարանը 1280-ական թվականներին հիմնադրել է Ներսես Լամբրոնացին:
- 7) Հայկական առաջին դատաստանագիրքը ստեղծել է Դավիթ Ալավկատրոզին մոտավորապես 1130 թ.:

113. Միջնադարյան հետևյալ գիտնականներից ո՞վ փիլիսոփա չէ.

1) Վահրամ Բաբունի	2) Դավիթ Ալավկատրոզի
3) Հովհաննես Երզնկացի	4) Հովհան Որոտնեցի

114. Թվարկված շինություններից ո՞ր երկուսի հեղինակն է Մանվել ճարտարապետը.

ա. Աղթամարի Ս. Խաչ եկեղեցու	դ. Սանահինի վանքի
բ. Անիի Մայր տաճարի	ե. Հաղպատի վանքի
գ. Արծրունիների թագավորական պալատի	զ. Նորավանքի

1) ա, բ	2) ա, գ	3) դ, ե	4) գ, զ

115. Գտնել սխալ պնդումները.

- 1) Գրիգոր Մագիստրոսը և Հովհաննես Սարկավազը բնության մեջ գոյություն ունեցող չորս հիմնական տարրերի (ջուր, հող, կրակ, օդ) փոխներգործության մեջ էին որոնում շրջակա միջավայրում տեղի ունեցող երևույթների բացատրությունը:
- 2) Հովհաննես Երզնկացին համակարգեց հայ բնագիտության և փիլիսոփայության նվաճումները և մատնանշեց նրա զարգացման հեռանկարները:
- 3) XI դարի նշանավոր գիտնական, Կիլիկյան Հայաստանի քաղաքական գործիչ Վահրամ Բաբունին թողել է բնափիլիսոփայական մի շարք աշխատություններ:
- 4) Մխիթար Հերացու կարծիքով՝ հիվանդությունները ոչ թե չար ուժերի ներգործության արդյունք են, այլ պայմանավորված են բնական, նյութական պատճառներով:
- 5) XIV դարի հայ նշանավոր փիլիսոփա Վարդան Արևելցու աշխատությունները նվիրված են տրամաբանության և իմացության խնդիրներին:
- 6) Բնափիլիսոփայության ներկայացուցիչ կարելի է համարել XII դարի նշանավոր բժիշկ Մխիթար Սեբաստացուն:
- 7) Ըստ Հովհան Որոտնեցու՝ մարդը չպետք է բավարարվի միայն զգայարանների միջոցով ձեռք բերված գիտելիքներով, այլ պետք է աշխատի դրանք ճշգրտել բանականության և փորձի միջոցով:

116. Առանձնացնել այն շարքը, որում ներկայացված են X–XIV դարերի հայկական մշակույթի նշանավոր գործիչները.

- 1) Հովհաննես Իմաստասեր, Անանիա Նարեկացի, Դավիթ Անհաղթ, Ներսես Մշեցի, Եսայի Նչեցի
- 2) Գրիգոր Տաթևացի, Վահրամ Բաբունի, Ներսես Լամբրոնացի, Ներսես Մշեցի, Հակոբ Մեղապարտ
- 3) Հովհաննես Իմաստասեր, Եզնիկ Կողբացի, Պարույր Հայկազն, Եսայի Նչեցի, Գրիգոր Մագիստրոս
- 4) Հովհաննես Իմաստասեր, Գրիգոր Մագիստրոս, Ներսես Լամբրոնացի, Վահրամ Բաբունի, Գրիգոր Տաթևացի

117. Ընտրել սխալ պնդումները.

- 1) Կ.Պոլսի հայկական տպարանը հիմնվել էր ոչ թե Եվրոպայից բերված տպագրական գործիքներով, այլ ամբողջը ստեղծվել էր տեղում՝ չունենալով անգամ տպագրական գործի վարպետ կամ ուսուցիչ՝ փաստորեն կրկին հայտնագործելով տպագրության արվեստը:
- 2) Նոր Զուղայի հայ արվեստագետներից Բոգդան Սալթանովը, հաստատվելով Մոսկվայում, աշխատել է Զինապալատում և մեծ դեր խաղացել ռուսական արվեստի զարգացման գործում:
- 3) Զաքարիա Քանաքեռցին իր աշխատության մեջ նկարագրել է ոչ միայն իր տեսած ու լսած դեպքերն ու իրադարձությունները, այլև տվել է հայ ժողովրդի պատմության նախորդ շրջանների համառոտ շարադրանքը՝ սկսած Արշակունիների թագավորության հաստատումից:

- 4) Կոստանդ Ջուղայեցին կազմել է մի գնահատելի և յուրահատուկ ձեռնարկ, որի մեջ ամփոփ ներկայացրել է ժամանակի բազում երկրների չափերի ու կշիռների մասին արժեքավոր տվյալներ:
5. XVII դ. գործած նշանավոր հայկական դպրոցներից էր Ղրիմի Կապուսի վանքի դպրոցը, որին նվիրված չափածո ներբողում այն որակվում է որպես աշխարհում համայն հայոց ազգի լուսատու:

118. Թվարկված կաթողիկոսներից ովքեր են ուսանել Նոր Ջուղայի դպրոցում.

1) Ստեփաննոս Ջուղայեցի	4) Աղեքսանդր Ջուղայեցի
2) Խաչատուր Կեսարացի	5) Աստվածատուր Համադանցի
3) Գրիգոր Զ Ապիրատ	6) Կիրակոս Վիրապեցի
	7) Ներսես Շնորհալի

119. Ստորև բերված փաստարկներից որոնք են սխալ.

- 1) XV դ. առաջին կեսին Սյունիքում գործում էր Հերմոնի դպրոցը՝ Հովհաննես Հերմոնացու առաջնորդությամբ:
- 2) Բուն Հայաստանում գործող դպրոցներից հիշատակելի են նաև Երզնկայի Ավագ և Կապուսի վանքերի, Այրիվանքի, Եղիվարդի վանքերին առընթեր դպրոցները:
- 3) Գրիգոր Տաթևացին 1408 թ. տեղափոխվում է Մեծոփա վանք:
- 4) XIV դարում մոտ վաթսուամյա բեղմնավոր գործունեություն է ունեցել Ղրիմի Անտոնի անապատի հայոց դպրոցը, որի ուսուցչատն էր Անանիա փիլիսոփան:
- 5) XV–XVII դարերում դրիմահայոց կրթական կարևոր կենտրոն էր Սուրբ Խաչ վանքը, որը Հակոբ Կաֆայեցու տաղերից մեկում անվանվում է ճեմարան:
- 6) XVII դարում կարևոր դերակատարում ունեին Էջմիածնի, Բաղեշի, Տաթևի, Խիզանի, Լվովի, Կաֆայի, Նոր Ջուղայի, Երուսաղեմի և այլ դպրոցներ:
- 7) XV դարի սկզբներին Սյունյաց աշխարհում հիմնվում է Հարանց անապատի դպրոցը, որը նպաստել է Արևելյան Հայաստանի կրթական ու մշակութային առաջընթացին:
- 8) Ներսես Մոկացին 1620 թ. հիմնադրում է Երևանի Անանիա առաքյալի անապատի դպրոցը և մի քանի տարի անց՝ Հովհաննավանքի դպրոցը:

120. Տրված պնդումներից որոնք են սխալ.

- ա. Աբգար դպիրը Եվրոպա ուղարկվեց Ստեփաննոս Սալմաստեցի կաթողիկոսի հրավիրած եկեղեցական ժողովի անունից:
- բ. Գրիգոր Դարանաղցին շարունակել է հայոց պատմությունների շարքի շարադրանքը:
- գ. Գրիգոր Տաթևացին նոր շունչ հաղորդեց Մեծոփա վանքի դպրոցին:
- դ. Հին Ջուղայի ավելի քան 10 հազար խաչքարերը հայ միջնադարյան արվեստի գլուխգործոցներից էին:
- ե. Վենետիկում տպագրված տոմարացույցի առաջին նկարում պատկերված էին Աբգարն ու իր որդին:
- զ. Աբգար դպիրի կողմից Վենետիկում տպագրված «Սաղմոսարանում» ընդգրկված էր 150 սաղմոս:

1) ա, բ	2) ա, գ	3) դ, ե	4) բ, գ

121. Գտնել ճիշտ պատասխանը. հռոմեա-պարսկական 363 թ. կնքված պայմանագրով՝

- 1) պարսից արքան պարտավորվում էր չօգնել հայոց արքային
- 2) Հայաստանը պարտավորվում էր չդաշնակցել Հռոմի հետ ընդդեմ Պարսկաստանի
- 3) Հայաստանը պարտավորվում էր հռոմեա-պարսկական պատերազմների ժամանակ պահպանել չեզոքություն
- 4) Հռոմեական կայսրը պարտավորվում էր չօգնել հայոց արքային

122. Գտնել այն երկու իրադարձությունները, որոնք տեղի են ունեցել 1064 թ.

- 1) Մոնղոլների կողմից Անիի պաշարումը
- 2) Ալփ-Ասլանի զորքի ներխուժումը Հայաստան
- 3) Մանազկերտի սելջուկյան իշխանության ստեղծումը
- 4) Անին սուլթանի կողմից Շադդադյաններին հանձնելը
- 5) Կարինի գրավումը մոնղոլների կողմից

123. Տրված պնդումներից որոնք են սխալ.

- ա) Տրդատ III-ը յոթնօրյա ճանապարհի է գնում ազատ Մասիսն ի վեր, որի գլխից հայկաբար վերցնում է 8 անտաշ մեծամեծ քարեր, դնում թիկունքին և բերում ու տեղադրում կույսերի վկայարանների հիմքում:
- բ) Տրդատ III Մեծի հրամանով հայոց աշխարհի բոլոր կողմերից Արտաշատ եկած հայոց զորքը, մեծամեծները, կուսակալները, գավառապետերը, նախարարները, ազատները, դատավորները Գրիգոր Լուսավորչին կարգում են եպիսկոպոսապետ:
- գ) Թագավորի հրովարտակով և հայոց նախարարների ուղեկցությամբ Գրիգորը մեկնում է Կապադովկիայի Մաժակ (Կեսարիա) քաղաքը, որտեղ Արիանոսի գլխավորած եպիսկոպոսների ժողովը նրան քահանա է ձեռնադրում:
- դ) 301 թվականին աշխարհում առաջինը Հայաստանում քրիստոնեությունը հռչակվում է որպես պետական կրոն:
- ե) Ծովքում՝ Քարքե լեռան լանջին, Գրիգոր Լուսավորիչը դնում է Իննականյան Ս. Կարապետ, Աշտիշատում՝ Ս. Սարգիս եկեղեցիների հիմքերը:
- զ) IV-V դարերի առաջին կեսին կաթողիկոսական աթոռին հիմնականում նստում էին Ս. Գրիգոր Լուսավորչի տան ներկայացուցիչները, սակայն որոշ ժամանակ՝ նաև Աղբիանոսի (Մանազկերտցի) տան ներկայացուցիչները:

- 1) ա, գ, զ   2) ա, դ, զ   3) բ, գ, ե   4) բ, ե, զ

124. Ընտրել ճիշտ պնդումները.

- 1) Աղվանքի հազարապետը տեղեկացրեց, որ պարսից բանակը յոթ հարյուր մոզերի հետ ներխուժել է իրենց երկիր:
- 2) Հայ նախարարները Տիգրան ժամանեցին 449 թ. ապրիլին:
- 3) Վասակ Սյունու հեռանալն ապստամբներից Հայաստանում փոխել էր իրավիճակը:
- 4) Ղևոնդ երեցը Ավարայրի ճակատամարտի նախօրեին մկրտեց մինչ այդ չմկրտվածներին:
- 5) Վարդան Մամիկոնյանը իրեն նիզակակիցներ կարգեց Նոր Շիրականի տեր Արշավիրին և իր եղբայր Համազասպին:

125. Ստորև բերված պնդումներից որո՞նք են սխալ.

- ա) Աշոտ Մսակերի եղբայր Շապուհը ստանձնեց սպարապետի պաշտոնը:
- բ) Աշոտ Մսակերին հայոց իշխանաց իշխանի պաշտոնում հաջորդեց որդին՝ Տարոնի տեր Սմբատ Բագրատունին:
- գ) Հայոց իշխան Բագարատ Բագրատունին Արմինիայում մեծ հեղինակություն ուներ:
- դ) 850 թ. հայ նախարարները հայոց իշխանաց իշխան Բագարատ Բագրատունու գլխավորությամբ արաբ հարկահավաքին թույլ չտվեցին երկրի սահմանն անցնել և հենց այդտեղ էլ նրան հանձնեցին հարկերը:
- ե) 850 թ. Բագարատ Բագրատունին Աշոտ Արծրունու հետ արաբ նվաճողներին դուրս քշեց Տայքից և արաբական մի ուրիշ զորախումբ ջախջախեց Վասպուրականում:
- զ) Յուսուֆը Խլաթում ձերբակալում է Բագարատին և ուղարկում խալիֆայություն:
- է) Վանում Յուսուֆը փախչում է խուֆեցիների հետապնդումից և ապավինում Սուրբ Խաչ եկեղեցու բարձրությանը:
- ը) «Արյան լիճ» կոչվող լեռնային բարձրադիր լճի ափին արաբների դեմ տեղի ունեցած ճակատամարտն ավարտվում է հայերի հաղթանակով:

- 1) ա, գ, ե   2) բ, դ, զ   3) գ, զ, ը   4) բ, ե, է

126. Ստորև բերված պնդումներից որո՞ն է սխալ.

- 1) Շահաստանում կենտրոնացված էին հարուստ վաճառականների շենքերը, շուկաները, արհեստավորական գործատները, հյուրանոցները և այլն:
- 2) Շահաստանը ևս շրջապատված էր արտաքին պարսպով:
- 3) Միջնաբերդում էին արքունիքի կամ նշանավոր իշխանի դղյակները՝ իրենց օժանդակ շենքերով:
- 4) Միջնադարյան Հայաստանի ամենանշանավոր քաղաքն Անին էր, որի միջնաբերդը բարձրանում էր Երասխ գետի ափի մի ժայռաբլրի վրա:

127. Ստորև բերված պնդումներից որո՞նք են ճիշտ.

- ա) Տրապիզոնի բանակցություններին Հայաստանից մասնակցում էր բյուզանդական կողմնորոշում ունեցող Պետրոս կաթողիկոսը:
- բ) Վասիլ II-ը պահանջեց Անիի թագավորությունը հանձնել Բյուզանդիային:
- գ) Հայոց թուլամորթ թագավոր Սմբատ II-ը կայսեր և դավաճան Պետրոս կաթողիկոսի ճնշման տակ ստորագրեց մի ամոթալի կտակ, համաձայն որի՝ իր մահից հետո Անիի թագավորությունը պետք է միացվեր Բյուզանդիային:
- դ) Անին Բյուզանդիային կտակելը եղբայրների միջև բախում չառաջացրեց. 1042 թ. մահացավ նախ Աշոտը, ապա Հովհաննես-Սմբատը:
- ե) Բանակցելու փոխարեն Դիոգենես կայսրը Աշոտ IV-ից պահանջեց Անին հանձնել:
- զ) Դուրս գալով քաղաքի դարպասներից՝ ժողովուրդը Վահրամ Պահլավունու գլխավորությամբ մեծ ջարդ տվեց բյուզանդական զորքին և փախուստի մատնեց:
- է) Սպարապետ Վահրամ Պահլավունու առաջարկությամբ Անիում թագավոր հռչակվեց Գագիկ I-ի 18-ամյա որդի Մուշեղը:

- 1) ա, բ, գ   2) բ, գ, է   3) գ, դ, է   4) ա, ե, զ

128. Տրված պնդումներից որո՞նք են սխալ.

- ա) Վահրամյանների գլխավոր կենտրոնն Ամբերդ ամրոցն էր:
- բ) Դոդոսի ճակատամարտում արաբները պարտություն կրեցին:
- գ) Սմբատ II-ը կառուցեց Անիի պարիսպների երկրորդ գիծը:
- դ) 1094 թ. Անտիոքի դուքսը հաշտություն կնքեց և վերադարձրեց Կիլիկիայից խլած շրջաններն ու բերդերը:
- ե) 1054 թ. սելջուկների երրորդ արշավանքը գլխավորում էր նրանց առաջնորդ Տուղրիլը:

- 1) ա, դ
- 2) գ, ե
- 3) բ, դ
- 4) ա, գ

129. Ստորև բերված պնդումներից որո՞նք են սխալ.

- ա) Սելջուկ-թուրքերի 1054 թ. երրորդ արշավանքն անձամբ ղեկավարեց նրանց գլխավոր առաջնորդ Տուղրիլը:
- բ) Թշնամուն համառ դիմադրություն ցույց տվեցին Կարսի պաշտպանները, որոնցից Թաթուլ անունով մի հայ զորական մահացու վերք պատճառեց Տուղրիլ բեկի երիտասարդ ազգականներից մեկին, բայց ինքն էլ գերի ընկավ:
- գ) 1066 թ. Ալի-Ասլանը ներխուժեց Հայաստան՝ այն վերջնականապես գրավելու մտադրությամբ:
- դ) Ալի-Ասլանի զորքերը, ասպատակելով Արցախը, պաշարեցին Անին:
- ե) Երբ սելջուկ-թուրքերը պաշարեցին Անին, քաղաքի բյուզանդական կայազորը քաշվեց քաղաքի միջնաբերդ և բնակչությանը թողեց անպաշտպան:

- 1) գ, դ
- 2) գ, ե
- 3) ա, ե
- 4) բ, դ

130. Տրված պնդումներից որո՞նք են սխալ.

- ա) XI դարի կեսին Անիի Բագրատունյաց թագավորության անկման և Միջին Ասիայի ռազմատենչ քոչվոր ցեղերի՝ սելջուկ-թուրքերի, ձեռնարկած ավերիչ արշավանքների հետևանքով ստեղծված բարդ աշխարհաքաղաքական պայմաններում հայ ժողովուրդը շարունակեց իր պայքարը համահայկական պետականությունը վերականգնելու ուղղությամբ:
- բ) Անիի թագավորության անկումից հետո հայկական թագավորություններն ու իշխանությունները՝ որպես հայոց պետականության ինքնատիպ կրողներ, դեռ երկար ժամանակ պահպանեցին իրենց գոյությունը:
- գ) Բագրատունիները գահազրկվել էին Անի-Շիրակում, սակայն շարունակում էին իշխել Կարսում, Վասպուրականում, Տաշիր-Ձորագետում ու Սյունիքում:
- դ) Կարսի թագավորությունում դեռ Աբաս թագավորի ժամանակ հաստատված խաղաղությունը պահպանվեց նրա որդու՝ Սմբատի օրոք:

ե) Գագիկ Աբասյանը կարողացավ խնամիական կապեր հաստատել տարբեր հայ և օտարազգի թագավորական և ազնվականական տոհմերի հետ ու զգալիորեն ամրապնդել իր դիրքերը:

զ) Տաշիր-Ձորագետի Կյուրիկյան թագավորության թագավոր Դավիթ Անհողինը ամուսնացած էր Կախեթի իշխան Կվիրիկեի քրոջ հետ:

է) Կվիրիկեի մահից հետո այդ իշխանությունն անցավ Դավիթի որդուն՝ Աշոտին, որն էլ դարձավ Կախեթի Կյուրիկյան հարստության նոր ճյուղի հիմնադիրը:

1) ա, գ, ե

3) գ, դ, է

2) բ, դ, զ

4) դ, ե, զ

131. Առանձնացնել այն քաղաքները, որտեղ X դարի երկրորդ կեսին խաչիկ Ա կաթողիկոսը հիմնեց եպիսկոպոսական թեմեր.

ա) Անտիոք

դ) Ադանա

բ) Մամեստիա

ե) Սուլնդա (Ուլնիա)

գ) Տարսոն

1) ա, բ, ե

3) ա, գ, ե

2) բ, գ, ե

4) բ, գ, դ

132. Գտնել ճիշտ պնդումները.

1) Երբ Օշին թագավորը և Կոստանդին Կեսարացի կաթողիկոսը փորձեցին իրագործել Սսի ժողովի որոշումները, հանդիպեցին հայ բնակչության համառ դիմադրությանը:

2) Ադանայում տեղի ունեցան բողոքի ցույցեր, որոնց մասնակիցները պահանջում էին հրաժարվել Սսի ժողովի որոշումները կենսագործելուց:

3) Եկեղեցիների միավորման հակառակորդների մի մասին ձերբակալում և աքսորում են Կահիրե, իսկ մյուսներին բանտարկում են:

4) Բուն Հայաստանում նույնպես հրաժարվում էին Սսի և Ադանայի ժողովների որոշումները կատարելուց:

5) Հայ հասարակության մեջ առաջացավ մի խմբավորում, որը փորձում էր Հայոց եկեղեցին միավորել քրիստոնեական մյուս եկեղեցիների հետ. այն ստացավ հակաունիթորներ անվանումը:

133. Աղվանից կոչվող եկեղեցին միավորում էր՝

1) Այրերովկասի արևելյան հատվածի ու հայկական Արցախ և Ուտիք նահանգների քրիստոնյա հայ բնակչությանը

2) Մերձավոր Արևելքի ու Կիլիկիայի հայ բնակչությանը

3) Արցախ, Ուտիք և Գուգարք նահանգների հայ բնակչությանը

4) Օսմանյան կայսրությունում ու Պարսկաստանում բնակվող հայ բնակչությանը

134. Ստորև բերված պնդումներից որոնք են ճիշտ.

- 1) IV դարի վերջում մայրենի լեզվով գիր ու գրականություն ունենալն ազգապահպան խնդիր էր դարձել, քանի որ հայերեն գրավոր լեզուն կենսական անհրաժեշտություն էր թե՛ պետության, թե՛ եկեղեցու համար:
- 2) Հայաստանի արևմտյան մասում հունարենը պարսից արքունիքը դիտում էր որպես թշնամի երկրի՝ Հռոմեական կայսրության լեզու, և Հայաստանում զավթողական քաղաքականության իրականացման ժամանակ նույնիսկ արգելվում էր դրա կիրառումը՝ փոխարենը պարտադրելով ասորերենը:
- 3) Մեսրոպ Մաշտոցին էր վերապահված հայոց ինքնության հզոր դրսևորումներից մեկի՝ գրերի գյուտի առաքելությունը:
- 4) Մեսրոպ Մաշտոցն արքունիքի միջազգային գրագրություններում կիրառում էր հունարենի, պահլավերենի, էլամերենի իր իմացությունը:
- 5) Մաշտոցը քարոզչական գործունեության նպատակով գնում է Նախիջևան գավառից հյուսիս՝ Գողթան գավառը:
- 6) Մեսրոպ Մաշտոցը հայերեն բանավոր թարգմանում է Պլատոնի աշխատությունը:
- 7) Մատենագրական տեղեկությունների համաձայն՝ II-III դարերում հայերը հիշատակված են հին դպրություն ունեցող ժողովուրդների շարքում:

ՄԱՍ Գ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆԸ ՆՈՐ ՇՐՋԱՆՈՒՄ

1. ՏԱՐԵԹՎԵՐ

---

1. Ո՞ր թվականին է պատերազմ սկսվել թուրքական պետության և Վենետիկի հանրապետության միջև.
1) 1666 թ.   2) 1643 թ.   3) 1645 թ.   4) 1663 թ.
2. Ե՞րբ է հայոց կաթողիկոս Խաչատուր Գաղատացին նամակ գրել Ֆրանսիայի Լյուդովիկոս XIV թագավորին.
1) 1663 թ.   2) 1679 թ.   3) 1683 թ.   4) 1666 թ.
3. Մահտեսի Շահնուրատը հայկական պատվիրակության կազմում Փարիզ է ժամանել բանակցությունները շարունակելու համար.
1) 1663 թ.   2) 1666 թ.   3) 1683 թ.   4) 1689 թ.
4. Ե՞րբ է գումարվել Էջմիածնի գաղտնի ժողովը.
1) 1666 թ.   2) 1677 թ.   3) 1678 թ.   4) 1547 թ.
5. Ե՞րբ է Հակոբ Ջուղայեցին բանակցություններ սկսել Ռեչ Պոսպոլիտայի թագավորի հետ.
1) 1677 թ.   2) 1678 թ.   3) 1679 թ.   4) 1689 թ.
6. Ե՞րբ է հրավիրվել Անգեղակոթի գաղտնի խորհրդակցությունը.
1) 1677 թ.   2) 1679 թ.   3) 1689 թ.   4) 1699 թ.
7. Ե՞րբ է Իսրայել Օրին ժամանել Ռուսաստան՝ Պետրոս I-ին հանդիպելու նպատակով.
1) 1699 թ.   2) 1701 թ.   3) 1700 թ.   4) 1702 թ.
8. Ե՞րբ է Իսրայել Օրին ժամանել Շամախի.
1) 1706 թ.   2) 1701 թ.   3) 1708 թ.   4) 1709 թ.
9. Ե՞րբ է Ռուսաստանի և Թուրքիայի միջև կնքվել պայմանագիր.
1) 1724 թ. հունիսի 7-ին   3) 1724 թ. սեպտեմբերի 12-ին
2) 1724 թ. հունիսի 12-ին   4) 1724 թ. սեպտեմբերի 26-ին

10. Երբ են թուրքերը պաշարել Երևան քաղաքը.

- 1) 1724 թ. հունիսի 7-ին
2) 1724 թ. հունիսի 12-ին
3) 1724 թ. սեպտեմբերի 12-ին
4) 1724 թ. սեպտեմբերի 26-ին

11. Երբ են Արցախի ազատագրական ուժերը պայմանագիր կնքել Գանձակի մահ-մեղականների հետ.

- 1) 1722 թ.   2) 1723 թ.   3) 1724 թ.   4) 1728 թ.

12. Երբ է թուրքական երեք զորամաս ներխուժել Արցախի Վարանդա գավառ.

- 1) 1726 թ.   2) 1723 թ.   3) 1724 թ.   4) 1725 թ.

13. Երբ է մահացել Եսայի Հասան-Ջալալյանը.

- 1) 1711 թ.   2) 1730 թ.   3) 1726 թ.   4) 1728 թ.

14. Երբ են հայ զորավարները Դավիթ բեկի գլխավորությամբ հասել Սյունիք.

- 1) 1722 թ.   2) 1723 թ.   3) 1724 թ.   4) 1721 թ.

15. Երբ է տեղի ունեցել Դավիթ բեկի առաջին հաղթական մարտը «ջևանշիր» կոչվող ցեղի դեմ.

- 1) 1722 թ. աշնանը   3) 1724 թ. գարնանը
2) 1723 թ. ձմռանը   4) 1721 թ. աշնանը

16. Երբ են թուրքերը պաշարել Հալիձորը.

- 1) 1726 թ. մարտին   3) 1727 թ. մարտին
2) 1726 թ. աշնանը   4) 1727 թ. աշնանը

17. Երբ է մահացել Դավիթ բեկը.

- 1) 1727 թ.   2) 1728 թ.   3) 1729 թ.   4) 1730 թ.

18. Երբ է Մխիթար սպարապետը թուրքերին պարտության մատնել Օրդուբադում.

- 1) 1727 թ.   2) 1728 թ.   3) 1729 թ.   4) 1730 թ.

19. Երբ է սպանվել Մխիթար սպարապետը.

- 1) 1727 թ.   2) 1728 թ.   3) 1729 թ.   4) 1730 թ.

20. Երբ է տեղի ունեցել Եղվարդի ճակատամարտը.

- 1) 1736 թ. մարտին   3) 1735 թ. հունիսին
2) 1730 թ. հունվարին   4) 1735 թ. հուլիսին

21. Երբ է կնքվել Էրզրումի պայմանագիրը.

- 1) 1724 թ.   2) 1747 թ.   3) 1735 թ.   4) 1736 թ.

22. Երբ են ստեղծվել Խամսայի մելիքությունները.

- 1) 1722-1728 թթ.   3) 1735 թ.
2) 1730 թ.   4) 1736 թ.

23. Երբ է անգլիական «Արևելահնդկական ընկերությունը» պայմանագիր կնքել հայ վաճառականների հետ.

- 1) 1683 թ.   2) 1688 թ.   3) 1690 թ.   4) 1699 թ.

24. Երբ է Հովսեփ Էմինը, հակառակ հոր կամքի, ուղևորվել Անգլիա.

- 1) 1751 թ.   2) 1759 թ.   3) 1762 թ.   4) 1761 թ.

25. Երբ է Հովսեփ Էմինը մեկնել Հայաստան՝ տիրող իրավիճակին ծանոթանալու նպատակով.

- 1) 1751 թ.   2) 1759 թ.   3) 1762 թ.   4) 1761 թ.

26. Երբ է Հովսեփ Էմինը Վորոնցովին ներկայացրել Հայաստանի ազատագրության իր ծրագիրը.

- 1) 1770 թ.   2) 1761 թ.   3) 1764 թ.   4) 1766 թ.

27. Երբ են Էմինը և Հերակլ II-ը խրախուսական նամակներ ուղարկել Հովնանին.

- 1) 1759 թ.   2) 1761 թ.   3) 1764 թ.   4) 1770 թ.

28. Երբ է Հովսեփ Էմինը վերադարձել Հնդկաստան.

- 1) 1751 թ.   2) 1761 թ.   3) 1764 թ.   4) 1770 թ.

29. Երբ է սկսվել ռուս-թուրքական պատերազմը.

- 1) 1764 թ.   2) 1768 թ.   3) 1769 թ.   4) 1770 թ.

30. Երբ է Մովսես Սարաֆյանը Հայաստանի ազատագրության իր ծրագիրը ներկայացրել Ռուսաստանի արտաքին գործերի կոլեգիային.

- 1) 1783 թ.   2) 1768 թ.   3) 1769 թ.   4) 1771 թ.

31. Երբ է կնքվել Գեորգիևսկի դաշնագիրը.

- 1) 1769 թ.   2) 1768 թ.   3) 1783 թ.   4) 1786 թ.

32. Երբ է Հերակլ II-ը հատուկ ուղերձ հղել Պարսկաստան քշված հայերին.

- 1) 1764 թ.   2) 1786 թ.   3) 1790 թ.   4) 1792 թ.

33. Հերակլ II-ի հատուկ ուղերձը՝ հղված Պարսկաստան քշված հայերին, երբ է տպագրվել հայերենով.

- 1) 1764 թ.   2) 1766 թ.   3) 1790 թ.   4) 1792 թ.

34. Երբ է հիմնադրվել Մադրասի հայկական տպարանը.

- 1) 1771 թ.   2) 1772 թ.   3) 1786 թ.   4) 1770 թ.

35. Երբ է լույս տեսել «Նոր տետրակ, որ կոչի յորդորակ» գիրքը.

- 1) 1771 թ.   2) 1772 թ.   3) 1781 թ.   4) 1792 թ.

36. Երբ է «Նոր տետրակը» թարգմանվել ռուսերեն.

- 1) 1790 թ.   2) 1772 թ.   3) 1786 թ.   4) 1792 թ.

37. Երբ են ռուսական զորքերը գրավել Գանձակը.

- 1) 1801 թ.   2) 1804 թ.   3) 1805 թ.   4) 1808 թ.

38. Երբ են ռուսական զորքերը գրավել Արթիկը.

- 1) 1801 թ.   2) 1804 թ.   3) 1805 թ.   4) 1808 թ.

39. Երբ է Ղարաբաղի խանությունը անցել Ռուսական կայսրությանը.

- 1) 1801 թ.   2) 1804 թ.   3) 1805 թ.   4) 1808 թ.

40. Երբ է կնքվել Գյուլիստանի հաշտության պայմանագիրը.

- 1) 1812 թ. մայիսի 16–ին   3) 1813 թ. հունիսի 12–ին
2) 1812 թ. սեպտեմբերի 4–ին   4) 1813 թ. հոկտեմբերի 12–ին

41. Երբ է սկսվել XIX դարի ռուս–թուրքական առաջին պատերազմը.

- 1) 1805 թ. մայիսին   3) 1806 թ. դեկտեմբերին
2) 1804 թ. սեպտեմբերին   4) 1808 թ. հոկտեմբերին

42. Երբ են ռուսական զորքերը երկրորդ անգամ արշավել Երևանի վրա.

- 1) 1806 թ. սեպտեմբերին   3) 1807 թ. մայիսին
2) 1806 թ. դեկտեմբերին   4) 1808 թ. սեպտեմբերին

43. Երբ են ռուսական զորքերը պաշարել Ախալքալաքի բերդը.

- 1) 1806 թ. սեպտեմբերին   3) 1807 թ. մայիսին
2) 1806 թ. դեկտեմբերին   4) 1810 թ. մարտին

44. Երբ է տեղի ունեցել Փոքր Ղարաքիլիսայի ճակատամարտը.

- 1) 1807 թ. սեպտեմբերի 2–ին   3) 1806 թ. մայիսին 18–ին
2) 1808 թ. դեկտեմբերի 28–ին   4) 1807 թ. հունիսի 18–ին

45. Երբ է տեղի ունեցել Ախալցխայի նահանգի 1500 ընտանիքների տեղահանությունն ու բռնագաղթը Վրաստան.

- 1) 1806 թ.   2) 1807 թ.   3) 1810 թ.   4) 1811 թ.

46. Երբ են ռուսները գրավել Ախալքալաքի բերդը.

- 1) 1806 թ.   2) 1807 թ.   3) 1810 թ.   4) 1811 թ.

47. Երբ է կնքվել Բուխարեստի հաշտության պայմանագիրը.

- 1) 1812 թ. մայիսի 16–ին   3) 1813 թ. հունիսի 12–ին
2) 1812 թ. սեպտեմբերի 4–ին   4) 1813 թ. հոկտեմբերի 12–ին

48. Երբ է Աբաս–Միրզայի բանակը պաշարել Շուշիի բերդը.

- 1) 1826 թ. հունիսին   3) 1826 թ. հուլիսին
2) 1826 թ. մայիսին   4) 1827 թ. սեպտեմբերին

49. Երբ են Երևանի խանի զինված ուժերը ներխուժել Շիրակ և Փամբակ.

1) 1828 թ. նոյեմբերին	3) 1826 թ. հուլիսին
2) 1826 թ. մայիսին	4) 1827 թ. սեպտեմբերին

50. Երբ է տեղի ունեցել Շամքորի ճակատամարտը.

1) 1826 թ. հուլիսի 30–ին	3) 1826 թ. սեպտեմբերի 13–ին
2) 1826 թ. սեպտեմբերի 3–ին	4) 1826 թ. սեպտեմբերի 30–ին

51. Երբ է տեղի ունեցել Գանձակի ճակատամարտը.

1) 1826 թ. հուլիսի 30–ին	3) 1826 թ. սեպտեմբերի 13–ին
2) 1826 թ. սեպտեմբերի 3–ին	4) 1826 թ. սեպտեմբերի 30–ին

52. Երբ են կազմավորվել հայ կամավորական զոմարտակներ.

1) 1828 թ. գարնանը	3) 1826 թ. գարնանը
2) 1825 թ. գարնանը	4) 1827 թ. գարնանը

53. Երբ են ռուսները գրավել Աբասաբադի բերդը.

1) 1826 թ. հուլիսին	3) 1826 թ. սեպտեմբերին
2) 1827 թ. մարտին	4) 1827 թ. հուլիսին

54. Երբ է տեղի ունեցել Օշականի ճակատամարտը.

1) 1827 թ. օգոստոսի 17–ին	3) 1827 թ. հոկտեմբերի 1–ին
2) 1827 թ. սեպտեմբերի 30–ին	4) 1827 թ. հոկտեմբերի 13–ին

55. Երբ են ռուսները գրավել Սարդարապատը.

1) 1826 թ. հուլիսին	3) 1827 թ. սեպտեմբերին
2) 1827 թ. մարտին	4) 1828 թ. փետրվարին

56. Երբ են ռուսական զորքերը գրավել Երևանի բերդը.

1) 1827 թ. օգոստոսի 17–ին	3) 1827 թ. հոկտեմբերի 1–ին
2) 1827 թ. սեպտեմբերի 30–ին	4) 1827 թ. հոկտեմբերի 13–ին

57. Երբ են ռուսական զորքերը մտել Թավրիզ.

1) 1827 թ. օգոստոսի 17–ին	3) 1827 թ. հոկտեմբերի 1–ին
2) 1827 թ. սեպտեմբերի 30–ին	4) 1827 թ. հոկտեմբերի 13–ին

58. Երբ է կնքվել Թուրքմենչայի հաշտության պայմանագիրը.

1) 1827 թ. օգոստոսի 17–ին	3) 1828 թ. հոկտեմբերի 12–ին
2) 1827 թ. սեպտեմբերի 30–ին	4) 1828 թ. փետրվարի 10–ին

59. Երբ են ռուսական զորքերը գրավել Կարսը.

1) 1828 թ. ապրիլի 17–ին	3) 1828 թ. հուլիսի 23–ին
2) 1828 թ. հունիսի 23–ին	4) 1828 թ. օգոստոսի 15–ին

60. Երբ են ռուսական զորքերը պաշարել Ախալքալաքի բերդը.

1) 1828 թ. ապրիլի 17-ին	3) 1828 թ. հուլիսի 23-ին
2) 1828 թ. հունիսի 23-ին	4) 1828 թ. օգոստոսի 15-ին

61. Երբ են ռուսական զորքերը գրավել Ախալցխայի բերդը.

1) 1828 թ. ապրիլի 17-ին	3) 1828 թ. հուլիսի 23-ին
2) 1828 թ. հունիսի 23-ին	4) 1828 թ. օգոստոսի 15-ին

62. Երբ է Բայազետի բերդը տեղի փաշան հանձնել ռուսներին.

1) 1828 թ. հունիսի 23-ին	3) 1828 թ. օգոստոսի 15-ին
2) 1828 թ. հուլիսի 23-ին	4) 1828 թ. օգոստոսի 28-ին

63. Երբ է Աջարիայի փաշան գրոհել Ախալցխայի վրա.

1) 1827 թ. հունիսին	3) 1829 թ. փետրվարին
2) 1828 թ. հուլիսին	4) 1829 թ. օգոստոսին

64. Երբ են ռուսական զորքերը գրավել Հասան Կալան.

1) 1829 թ. մայիսի 28-ին	3) 1829 թ. հունիսի 27-ին
2) 1829 թ. հունիսի 24-ին	4) 1829 թ. սեպտեմբերի 2-ին

65. Երբ է ռուսական բանակը մտել Էրզրում.

1) 1829 թ. մայիսի 28-ին	3) 1829 թ. հունիսի 27-ին
2) 1829 թ. հունիսի 24-ին	4) 1829 թ. սեպտեմբերի 2-ին

66. Երբ է կազմվել Հայկական մարզը.

1) 1828 թ. մարտի 21-ին	3) 1827 թ. մարտի 21-ին
2) 1840 թ. մարտի 21-ին	4) 1849 թ. ապրիլի 9-ին

67. Երբ է Վ. Բեհբուլթովը նշանակվել Հայկական մարզի կառավարիչ.

1) 1830 թ.	2) 1838 թ.	3) 1846 թ.	4) 1849 թ.

68. Երբ է հրապարակվել թանգիմաթը.

1) 1836 թ.	2) 1839 թ.	3) 1844 թ.	4) 1849 թ.

69. Երբ է լուծարվել Հայկական մարզը.

1) 1836 թ. մարտի 11-ին	3) 1846 թ. փետրվարի 10-ին
2) 1840 թ. ապրիլի 10-ին	4) 1828 թ. մարտի 21-ին

70. Երբ է հիմնադրվել Կովկասի փոխարքայությունը.

1) 1840 թ.	2) 1844 թ.	3) 1846 թ.	4) 1849 թ.

71. Երբ է հիմնադրվել Երևանի նահանգը.

1) 1840 թ.	2) 1844 թ.	3) 1846 թ.	4) 1849 թ.

72. Երբ է հրապարակվել Հայոց եկեղեցու կանոնադրությունը.

1) 1828 թ. մարտի 21–ին	3) 1846 թ. մարտի 21–ին
2) 1836 թ. մարտի 11–ին	4) 1849 թ. մարտի 11–ին

73. Երբ է սկսվել Ղրիմի պատերազմը.

1) 1853 թ. աշնանը	3) 1853 թ. սկզբին
2) 1853 թ. ամռանը	4) 1854 թ. գարնանը

74. Երբ է տեղի ունեցել Բաշկադկլարի ճակատամարտը.

1) 1853 թ. հունվարին	3) 1854 թ. հուլիսին
2) 1853 թ. նոյեմբերին	4) 1853 թ. ամռանը

75. Երբ է տեղի ունեցել Քյուրուկդարայի ճակատամարտը.

1) 1853 թ. հունվարին	3) 1854 թ. հուլիսին
2) 1853 թ. նոյեմբերին	4) 1854 թ. սկզբին

76. Երբ է Ղրիմի պատերազմի ընթացքում ռուսական զորախումբը գրավել Կարսը.

1) 1854 թ. հունվարին	3) 1854 թ. հուլիսին
2) 1854 թ. նոյեմբերին	4) 1855 թ. նոյեմբերին

77. Երբ է ավարտվել Արևելյան պատերազմը.

1) 1856 թ.	2) 1829 թ.	3) 1877 թ.	4) 1878 թ.

78. Երբ է կնքվել Փարիզի հաշտության պայմանագիրը.

1) 1855 թ. հունվարին	3) 1854 թ. նոյեմբերին
2) 1855 թ. մայիսին	4) 1856 թ. մարտին

79. Երբ է Ռուսաստանը պատերազմ սկսել օսմանյան Թուրքիայի դեմ.

1) 1877 թ. ապրիլի 12–ին	3) 1877 թ. հոկտեմբերի 15–ին
2) 1877 թ. ապրիլի 30–ին	4) 1877 թ. նոյեմբերի 6–ին

80. Երբ է Երևանյան ջոկատը գրավել Բայազետը.

1) 1877 թ. ապրիլի 12–ին	3) 1877 թ. հոկտեմբերի 15–ին
2) 1877 թ. ապրիլի 30–ին	4) 1877 թ. նոյեմբերի 6–ին

81. Երբ է Հ. Լազարևի զորամասը գրավել Կարսը.

1) 1877 թ. ապրիլի 12–ին	3) 1877 թ. հոկտեմբերի 15–ին
2) 1877 թ. ապրիլի 30–ին	4) 1877 թ. նոյեմբերի 6–ին

82. Երբ է կնքվել Սան Ստեֆանոյի հաշտության պայմանագիրը.

1) 1877 թ. ապրիլի 12–ին	3) 1878 թ. մայիսի 25–ին
2) 1878 թ. փետրվարի 19–ին	4) 1878 թ. հուլիսի 1–ին

83. Երբ է կնքվել ռուս-անգլիական համաձայնագիրը.

1) 1878 թ. փետրվարի 19-ին	3) 1878 թ. մայիսի 25-ին
2) 1878 թ. մայիսի 18-ին	4) 1878 թ. հունիսի 1-ին

84. Երբ է կնքվել անգլո-թուրքական գաղտնի համաձայնագիրը.

1) 1878 թ. փետրվարի 19-ին	3) 1878 թ. մայիսի 25-ին
2) 1878 թ. մայիսի 18-ին	4) 1878 թ. հունիսի 1-ին

85. Երբ է սկսվել Բեռլինի վեհաժողովը.

1) 1878 թ. փետրվարի 19-ին	3) 1878 թ. հունիսի 1-ին
2) 1878 թ. մայիսի 25-ին	4) 1878 թ. հուլիսի 1-ին

86. Երբ է ավարտվել Բեռլինի վեհաժողովը.

1) 1878 թ. փետրվարի 19-ին	3) 1878 թ. հունիսի 1-ին
2) 1878 թ. մայիսի 25-ին	4) 1878 թ. հուլիսի 1-ին

87. Երբ է Կ. Պոլսի Ազգային ընդհանուր ժողովը հաստատել արևմտահայերի ազգային կանոնադրությունը.

1) 1860 թ. մարտի 17-ին	3) 1863 թ. մարտի 17-ին
2) 1860 թ. մայիսի 24-ին	4) 1859 թ. դեկտեմբերին

88. Երբ է սուլթանը վավերացրել արևմտահայերի ազգային սահմանադրությունը.

1) 1860 թ. մարտի 17-ին	3) 1863 թ. մարտի 17-ին
2) 1860 թ. մայիսի 24-ին	4) 1863 թ. մայիսի 24-ին

89. Երբ են Ջեյթունի ինքնապաշտպանության ղեկավարները խորհրդակցություն հրավիրել Ս. Աստվածածնի վանքում.

1) 1862 թ. հունիսի 2-ին	3) 1862 թ. օգոստոսի 2-ին
2) 1862 թ. հուլիսի 29-ին	4) 1862 թ. օգոստոսի 29-ին

90. Երբ են Ազիզ փաշայի զորքերը լայնածավալ գրոհ ձեռնարկել Ջեյթունի վրա.

1) 1862 թ. հունիսի 2-ին	3) 1862 թ. օգոստոսի 2-ին
2) 1862 թ. հուլիսի 29-ին	4) 1862 թ. օգոստոսի 29-ին

91. Երբ է ստեղծվել «Բարենպատակ ընկերություն» խմբակը.

1) 1869 թ.	2) 1874 թ.	3) 1881 թ.	4) 1872 թ.

92. Երբ է ստեղծվել «Հայրենիքի սիրո գրասենյակ» խմբակը.

1) 1869 թ.	2) 1874 թ.	3) 1872 թ.	4) 1882 թ.

93. Երբ է ստեղծվել «Պաշտպան հայրենյաց» կազմակերպությունը.

1) 1879 թ.	2) 1874 թ.	3) 1881 թ.	4) 1882 թ.

94. Երբ է ստեղծվել «Հայրենասերների միություն» կազմակերպությունը.

1) 1883 թ.	2) 1879 թ.	3) 1881 թ.	4) 1882 թ.

95. Երբ է դադարել գործելուց «Հայրենասերների միություն» կազմակերպությունը.

- 1) 1874 թ.   2) 1881 թ.   3) 1882 թ.   4) 1884 թ.

96. Երբ է ստեղծվել Արմենական կուսակցությունը.

- 1) 1888 թ.   2) 1885 թ.   3) 1887 թ.   4) 1890 թ.

97. Երբ է ստեղծվել Հնչակյան կուսակցությունը.

- 1) 1883 թ.   2) 1885 թ.   3) 1887 թ.   4) 1890 թ.

98. Երբ է հրատարակվել Հնչակյան կուսակցության ծրագիրը.

- 1) 1889 թ.   2) 1887 թ.   3) 1888 թ.   4) 1890 թ.

99. Երբ են ստեղծվել Կարինի ու Տրապիզոնի հնչակյան մասնաճյուղերը.

- 1) 1890 թ.   2) 1887 թ.   3) 1888 թ.   4) 1889 թ.

100. Երբ է հնչակյանների ազգային թևը հանդես եկել «Վերակազմյալ հնչակյաններ» անունով.

- 1) 1896 թ.   2) 1895 թ.   3) 1890 թ.   4) 1898 թ.

101. Երբ է ստեղծվել «Հայ հեղափոխականների դաշնակցություն» կուսակցությունը.

- 1) 1894 թ.   2) 1892 թ.   3) 1895 թ.   4) 1890 թ.

102. Երբ է լույս տեսել «Դրոշակ» թերթի անդրանիկ համարը.

- 1) 1892 թ.   2) 1894 թ.   3) 1890 թ.   4) 1898 թ.

103. Երբ է տեղի ունեցել ՀՅԴ առաջին ընդհանուր ժողովը (համագումարը).

- 1) 1890 թ.   2) 1891 թ.   3) 1892 թ.   4) 1894 թ.

104. Երբ է «Դրոշակում» տպագրվել ՀՅԴ ծրագիրը.

- 1) 1890 թ.   2) 1891 թ.   3) 1894 թ.   4) 1896 թ.

105. Երբվանից է Արաբոն՝ «որպես քուրդ», զինված հարձակումներ գործել թուրքական հարկահավաքների վրա.

- 1) 1885 թ.   2) 1887 թ.   3) 1890 թ.   4) 1893 թ.

106. Երբ է Արաբոն մտել դաշնակցության շարքերը.

- 1) 1885 թ.   2) 1892 թ.   3) 1893 թ.   4) 1890 թ.

107. Երբ է ծնվել Աղբյուր Սերոբը.

- 1) 1860 թ.   2) 1862 թ.   3) 1864 թ.   4) 1865 թ.

108. Երբ է տեղի ունեցել Բաբշենի կռիվը.

- 1) 1895 թ. հոկտեմբերի 16–ին   3) 1896 թ. փետրվարի 25–ին
2) 1895 թ. հոկտեմբերի 20–ին   4) 1898 թ. հոկտեմբերի 20–ին

109. Երբ է սպանվել Աղբյուր Սերոբը.

- 1) 1896 թ.   2) 1895 թ.   3) 1899 թ.   4) 1904 թ.

110. Երբ է ծնվել Հրայր Դժոխքը.

- 1) 1862 թ.   2) 1864 թ.   3) 1870 թ.   4) 1875 թ.

111. Երբ է ծնվել Գևորգ Չավուշը.

- 1) 1862 թ.   2) 1864 թ.   3) 1870 թ.   4) 1875 թ.

112. Երբ է ծնվել Անդրանիկ Օզանյանը.

- 1) 1870 թ. հոկտեմբերի 16–ին   3) 1865 թ. փետրվարի 25–ին
2) 1864 թ. փետրվարի 25–ին   4) 1870 թ. հոկտեմբերի 25–ին

113. Երբ է տեղի ունեցել Ս. Կուկունյանի արշավանքը.

- 1) 1890 թ. սեպտեմբերի 22–ին   3) 1892 թ. հունվարի 30–ին
2) 1890 թ. հոկտեմբերի 16–ին   4) 1895 թ. հունիսի 3–ին

114. Երբ է հիմնադրվել «Խարիսխ» զինագործարանը Թավրիզում.

- 1) 1890 թ.   2) 1891 թ.   3) 1892 թ.   4) 1895 թ.

115. Երբ է տեղի ունեցել Գում Գափուի ցույցը.

- 1) 1890 թ.   2) 1892 թ.   3) 1895 թ.   4) 1898 թ.

116. Երբ է տեղի ունեցել Բաբը Ալիի ցույցը.

- 1) 1890 թ. սեպտեմբերի 22–ին   3) 1892 թ. հունվարի 30–ին
2) 1890 թ. հոկտեմբերի 16–ին   4) 1895 թ. սեպտեմբերի 18–ին

117. Երբ է Ջեքի փաշայի զորքը շարժվել դեպի Սասուն.

- 1) 1890 թ. գարնանը   3) 1894 թ. ամռանը
2) 1892 թ. գարնանը   4) 1895 թ. ամռանը

118. Երբ է Գրգոյի տանը հրավիրվել ինքնապաշտպանական ժողով.

- 1) 1895 թ.   2) 1897 թ.   3) 1894 թ.   4) 1896 թ.

119. Երբ են Ջեյթուն տեղափոխվել Գարուն Աղասին, Մխո Շահենը և ուրիշներ.

- 1) 1895 թ. աշնանը   3) 1894 թ. ամռանը
2) 1892 թ. գարնանը   4) 1895 թ. ամռանը

120. Երբ է մեծ տերությունների միջամտությամբ հաշտություն կնքվել զեյթունցիների և թուրքական կառավարության միջև.

- 1) 1895 թ. հոկտեմբերի 1–ին   3) 1896 թ. հունվարի 30–ին
2) 1895 թ. հոկտեմբերի 16–ին   4) 1896 թ. հունիսի 3–ին

121. Երբ են թուրքական իշխանությունները համիդիեական գնդերին հրահանգել ներխուժել Վանի հայկական թաղամաս.

1) 1895 թ. հոկտեմբերի 1–ին	3) 1896 թ. հունվարի 30–ին
2) 1895 թ. հոկտեմբերի 16–ին	4) 1896 թ. հունիսի 3–ին

122. Երբ է տեղի ունեցել Խանասորի արշավանքը.

1) 1896 թ. հունիսի 8–ին	3) 1898 թ. մայիսի 11–ին
2) 1897 թ. հուլիսի 25–ին	4) 1898 թ. հունիսի 12–ին

123. Երբ է սուլթանին հանձնվել Մայիսյան բարենորոգումների ծրագիրը.

1) 1895 թ. մայիսի 21–ին	3) 1895 թ. մայիսի 11–ին
2) 1896 թ. մայիսի 11–ին	4) 1894 թ. մայիսի 11–ին

124. Երբ է ընդունվել Հայոց եկեղեցու ունեցվածքի բռնագրավման մասին ցարական օրենքը.

1) 1903 թ. հունիսի 12–ին	3) 1905 թ. հունվարի 9–ին
2) 1903 թ. հուլիսի 29–ին	4) 1905 թ. օգոստոսի 1–ին

125. Երբ է տեղի ունեցել Ալեքսանդրապոլի հակացարական ցույցը.

1) 1903 թ. հունիսի 12–ին	3) 1903 թ. հունվարի 9–ին
2) 1903 թ. հուլիսի 29–ին	4) 1903 թ. օգոստոսի 1–ին

126. Երբ է մահափորձ կազմակերպվել Գոլիցինի դեմ.

1) 1903 թ. հունիսին	3) 1903 թ. հոկտեմբերին
2) 1903 թ. հուլիսին	4) 1903 թ. դեկտեմբերին

127. Երբ է Ռուսաստանի կայսրը չեղյալ հայտարարել իր իսկ հաստատած հակահայ օրենքը.

1) 1905 թ. փետրվարի 6–ին	3) 1905 թ. հունվարի 9–ին
2) 1904 թ. հուլիսի 29–ին	4) 1905 թ. օգոստոսի 1–ին

128. Երբ է Պետերբուրգում գնդակոծվել բանվորների խաղաղ ցույցը.

1) 1905 թ. հունիսի 29–ին	3) 1905 թ. հունվարի 9–ին
2) 1905 թ. հուլիսի 12–ին	4) 1905 թ. օգոստոսի 1–ին

129. Երբ են սկսվել հայ–թաթարական ընդհարումները.

1) 1905 թ. հունիսի 12–ին	3) 1905 թ. հունվարի 9–ին
2) 1905 թ. հուլիսի 29–ին	4) 1905 թ. փետրվարի 6–ին

130. Երբ են ավարտվել հայ–թաթարական ընդհարումները.

1) 1906 թ. հունիսին	3) 1906 թ. հոկտեմբերին
2) 1906 թ. սեպտեմբերին	4) 1907 թ. սեպտեմբերին

131. Երբ է սկսվել Ռուսաստանում ապրող հայերի պատգամավորական կենտրոնական ժողովը.

1) 1905 թ. հունիսի 12-ին	3) 1906 թ. օգոստոսի 17-ին
2) 1905 թ. հուլիսի 29-ին	4) 1907 թ. փետրվարի 6-ին

132. Երբ է սկսվել Ս. Առաքելոց վանքի ինքնապաշտպանական կռիվը.

1) 1901 թ. նոյեմբերի 3-ին	3) 1901 թ. նոյեմբերի 27-ին
2) 1901 թ. նոյեմբերի 6-ին	4) 1901 թ. նոյեմբերի 11-ին

133. Երբ է Անդրանիկն իր զինակիցներով մտել Ս. Առաքելոց վանք.

1) 1901 թ. նոյեմբերի 3-ին	3) 1903 թ. նոյեմբերի 27-ին
2) 1901 թ. նոյեմբերի 6-ին	4) 1903 թ. ապրիլի 1-ին

134. Երբ է ավարտվել Ս. Առաքելոց վանքի կռիվը.

1) 1901 թ. նոյեմբերի 3-ին	3) 1902 թ. ապրիլի 1-ին
2) 1901 թ. նոյեմբերի 27-ին	4) 1901 թ. մայիսի 27-ին

135. Երբ է Գեղիեգուզան գյուղում ստեղծվել ինքնապաշտպանության ղեկավար մարմին.

1) 1904 թ. աշնանը	3) 1904 թ. գարնանը
2) 1903 թ. աշնանը	4) 1903 թ. գարնանը

136. Երբ են թուրքական զորքերը գրավել Սասունի ճանապարհները՝ կտրելով այն Մուշից.

1) 1901 թ. մարտին	3) 1904 թ. հունվարին
2) 1903 թ. մարտին	4) 1905 թ. հունվարին

137. Երբ է զոհվել Հրայրը.

1) 1904 թ. նոյեմբերի 3-ին	3) 1904 թ. ապրիլի 13-ին
2) 1904 թ. նոյեմբերի 27-ին	4) 1905 թ. մայիսի 27-ին

138. Երբ է տեղի ունեցել Ադանայի հայերի կոտորածը.

1) 1911 թ.	2) 1908 թ.	3) 1909 թ.	4) 1912 թ.

139. Երբ է ստեղծվել Հայոց ազգային կենտրոնական բյուրոն.

1) 1913 թ. նոյեմբերին	3) 1913 թ. հոկտեմբերին
2) 1912 թ. մայիսին	4) 1912 թ. սեպտեմբերին

140. Երբ է Գևորգ Ե-ն հայերին պաշտպանելու խնդրանքով դիմել Վորոնցով-Դաշկովին.

1) 1912 թ. հոկտեմբերի 2-ին	3) 1913 թ. մայիսի 24-ին
2) 1912 թ. նոյեմբերի 10-ին	4) 1913 թ. հունիսի 4-ին

141. Երբ է Պողոս Նուբար փաշան նշանակվել Եվրոպայում հայոց կաթողիկոսի լիազոր ներկայացուցիչ.

1) 1912 թ. սեպտեմբերի 10-ին	3) 1913 թ. մայիսի 24-ին
2) 1912 թ. նոյեմբերի 10-ին	4) 1913 թ. հունիսի 30-ին

142. Երբ է կնքվել Արևմտյան Հայաստանում բարենորոգումներ անցկացնելու վերաբերյալ ռուս-թուրքական համաձայնագիրը.

1) 1913 թ. հունիսի 4-ին	3) 1913 թ. սեպտեմբերի 10-ին
2) 1913 թ. հոկտեմբերի 10-ին	4) 1914 թ. հունվարի 26-ին

143. Վեց տերությունների մասնակցությամբ խորհրդածողովն սկսվեց՝

1) 1912 թ. սեպտեմբերի 10-ին	3) 1913 թ. մայիսի 24-ին
2) 1912 թ. հոկտեմբերի 10-ին	4) 1913 թ. հունիսի 30-ին

144. Երբ են Մ. Գիրսը և Հ. Վանգենհայմը կազմել Արևմտյան Հայաստանի բարենորոգումների ծրագիրը.

1) 1912 թ. սեպտեմբերի 10-ին	3) 1913 թ. սեպտեմբերի 10-ին
2) 1913 թ. հոկտեմբերի 10-ին	4) 1914 թ. հունվարի 26-ին

145. Երբ են Արևմտյան Հայաստանի համար տեսուչներ ընտրվել Հ. Վեստենենկը և Ն. Հոֆը.

1) 1914 թ. մայիսին	3) 1914 թ. հունվարին
2) 1914 թ. հունիսին	4) 1914 թ. ապրիլին

146. Երբ է սկսվել Սարիղամիշի ճակատամարտը.

1) 1914 թ. հոկտեմբերի 16-ին	3) 1914 թ. դեկտեմբերի 9-ին
2) 1914 թ. հուլիսի 19-ին	4) 1915 թ. հունվարի 5-ին

147. Երբ է ավարտվել Սարիղամիշի ճակատամարտը.

1) 1915 թ. դեկտեմբերի 9-ին	3) 1915 թ. հուլիսի 22-ին
2) 1915 թ. հունվարի 5-ին	4) 1916 թ. փետրվարի 16-ին

148. Երբ է Վանի զորախումբը սկսել նահանջել դեպի ռուսական պետության սահմանները.

1) 1914 թ. դեկտեմբերի 9-ին	3) 1915 թ. հուլիսի 22-ին
2) 1915 թ. հունվարի 5-ին	4) 1916 թ. փետրվարի 16-ին

149. Երբ են ռուսական զորքերը գրավել Էրզրումը.

1) 1914 թ. հոկտեմբերի 17-ին	3) 1916 թ. փետրվարի 16-ին
2) 1915 թ. հունվարի 5-ին	4) 1916 թ. մայիսի 16-ին

150. Երբ են Սայքսը և Պիկոն Սազոնովին հանձնել Օսմանյան կայսրության տիրույթների բաժանման վերաբերյալ համաձայնության նախնական տարբերակը.

1) 1916 թ. փետրվարի 16-ին	3) 1916 թ. մայիսի 16-ին
2) 1916 թ. մարտի 9-ին	4) 1916 թ. հունիսի 5-ին

151. Երբ է կնքվել Սայքս-Պիկոյի համաձայնագիրը.

1) 1916 թ. փետրվարի 16-ին	3) 1916 թ. մայիսի 16-ին
2) 1916 թ. մարտի 9-ին	4) 1916 թ. հունիսի 5-ին

152. Երբ է հայ կամավորական առաջին ջոկատը մեկնել ռազմի դաշտ.

1) 1914 թ. նոյեմբերի 5-ին	3) 1916 թ. փետրվարի 16-ին
2) 1915 թ. հունվարի 5-ին	4) 1916 թ. մայիսի 16-ին

153. Երբ է կազմավորվել Արարատյան գունդը.

1) 1915 թ. ապրիլին	3) 1916 թ. փետրվարին
2) 1915 թ. հունիսին	4) 1916 թ. մայիսին

154. Երբ է սկսվել Վանի հայերի հերոսական պայքարը թուրք-քրդական ուժերի դեմ.

1) 1915 թ. ապրիլի 7-ին	3) 1916 թ. մայիսի 5-ին
2) 1915 թ. հունիսի 24-ին	4) 1916 թ. մայիսի 15-ին

155. Երբ է Խեչոն իր հեծյալներով մտել Վան.

1) 1915 թ. ապրիլի 7-ին	3) 1915 թ. մայիսի 5-ին
2) 1915 թ. հունիսի 24-ին	4) 1916 թ. մայիսի 15-ին

156. Երբ է սկսվել Դիլմանի ճակատամարտը.

1) 1915 թ. ապրիլի 7-ին	3) 1916 թ. փետրվարի 7-ին
2) 1915 թ. ապրիլի 16-ին	4) 1916 թ. մայիսի 15-ին

157. Երբ է ավարտվել Դիլմանի ճակատամարտը.

1) 1915 թ. ապրիլի 16-ին	3) 1916 թ. փետրվարի 7-ին
2) 1915 թ. ապրիլի 18-ին	4) 1916 թ. մայիսի 15-ին

158. Երբ է Անդրանիկի ջոկատը գրավել Բիթլիսը.

1) 1916 թ. ապրիլի 7-ին	3) 1916 թ. փետրվարի 7-ին
2) 1916 թ. ապրիլի 16-ին	4) 1916 թ. մայիսի 15-ին

159. Երբ է Դրոյի ջոկատը գրավել Խնուսը.

1) 1916 թ. հունվարի 13-ին	3) 1916 թ. մարտի 11-ին
2) 1916 թ. փետրվարի 2-ին	4) 1916 թ. մայիսի 15-ին

160. Երբ է Դրոյի ջոկատը գրավել Մուշը.

1) 1916 թ. հունվարի 13-ին	3) 1916 թ. մարտի 11-ին
2) 1916 թ. փետրվարի 2-ին	4) 1916 թ. մայիսի 15-ին

161. Երբ է Համազասպի ջոկատը գրավել Խիզանը.

1) 1916 թ. հունվարի 13-ին	3) 1916 թ. մարտի 11-ին
2) 1916 թ. փետրվարի 2-ին	4) 1916 թ. մայիսի 15-ին

162. Երբ է ընդունվել օսմանյան բանակում հայ զինծառայողներին հրամանատարական պաշտոններում նշանակելն արգելելու հրամանը.

1) 1915 թ. փետրվարի 25-ին	3) 1915 թ. հունիսի 15-ին
2) 1915 թ. ապրիլի 11-ին	4) 1915 թ. հունիսի 25-ին

163. Երբ է օսմանյան կառավարությունը հատուկ օրենքով արգելել տերության քաղաքացիների մուտքն ու ելքը կայսրությունից.

1) 1915 թ. փետրվարի 25–ին	3) 1915 թ. հունիսի 15–ին
2) 1915 թ. ապրիլի 18–ին	4) 1915 թ. հունիսի 25–ին

164. Երբ են կալանավորվել Գրիգոր Զոհրապը, Վարդգեսը, Սիամանթոն և այլք.

1) 1915 թ. փետրվարի 25–ին	3) 1915 թ. հունիսի 15–ին
2) 1915 թ. ապրիլի 24–ին	4) 1915 թ. հունիսի 25–ին

165. Երբ են կախաղան բարձրացվել Հնչակյան կուսակցության 20 գործիչները՝ Փարամազի գլխավորությամբ.

1) 1915 թ. փետրվարի 25–ին	3) 1915 թ. հունիսի 15–ին
2) 1915 թ. ապրիլի 11–ին	4) 1915 թ. հունիսի 25–ին

166. Երբ է կազմվել Անդրկովկասյան հատուկ կոմիտեն.

1) 1917 թ. փետրվարի 27–ին	3) 1917 թ. ապրիլի 26–ին
2) 1917 թ. մարտի 9–ին	4) 1917 թ. մայիսի 2–ին

167. Երբ է ընդունվել «Թուրքահայաստանի մասին» հրովարտակը.

1) 1917 թ. հոկտեմբերի 25–ին	3) 1917 թ. ապրիլի 26–ին
2) 1917 թ. նոյեմբերի 15–ին	4) 1917 թ. դեկտեմբերի 29–ին

168. Երբ է ստեղծվել Անդրկովկասյան կոմիսարիատը.

1) 1917 թ. մարտի 9–ին	3) 1917 թ. դեկտեմբերի 5–ին
2) 1917 թ. նոյեմբերի 15–ին	4) 1917 թ. նոյեմբերի 21–ին

169. Երբ է կազմավորվել Հայկական կորպուսը.

1) 1917 թ. մարտի 17–ին	3) 1918 թ. հունվարի 28–ին
2) 1917 թ. նոյեմբերի 16–ին	4) 1918 թ. մարտի 1–ին

170. Երբ է կազմավորվել Առանձին Հայկական կորպուսը.

1) 1917 թ. մարտի 17–ին	3) 1918 թ. հունվարի 28–ին
2) 1917 թ. նոյեմբերի 16–ին	4) 1918 թ. մարտի 1–ին

171. Երբ է ստեղծվել Անդրկովկասի Ժողովրդավարական Դաշնային Հանրապետությունը.

1) 1918 թ. մարտի 1–ին	3) 1918 թ. ապրիլի 9–ին
2) 1918 թ. ապրիլի 6–ին	4) 1918 թ. ապրիլի 28–ին

172. Երբ է սկսել հրատարակվել «Տարեգրություն» պարբերականը.

1) 1798 թ.	2) 1796 թ.	3) 1794 թ.	4) 1799 թ.

173. Երբ է հիմնադրվել Աղաբաբյան դպրոցը.

1) 1810 թ.	2) 1815 թ.	3) 1824 թ.	4) 1837 թ.

174. Երբ է հիմնադրվել Լազարյան ճեմարանը.

- 1) 1810 թ.   2) 1815 թ.   3) 1824 թ.   4) 1837 թ.

175. Երբ է հիմնադրվել Ներսիսյան դպրոցը.

- 1) 1810 թ.   2) 1815 թ.   3) 1824 թ.   4) 1837 թ.

176. Երբ է հիմնադրվել Երևանի թեմական դպրոցը.

- 1) 1824 թ.   2) 1837 թ.   3) 1838 թ.   4) 1846 թ.

177. Երբ է հիմնադրվել Շուշիի թեմական դպրոցը.

- 1) 1824 թ.   2) 1837 թ.   3) 1838 թ.   4) 1846 թ.

178. Ո՞ր թվականին է Պետերբուրգում ռուսերենով լույս տեսել Խորենացու «Հայոց պատմությունը».

- 1) 1809 թ.   2) 1815 թ.   3) 1827 թ.   4) 1836 թ.

179. Երբվանից է հրատարակվում «Բազմավեպը».

- 1) 1836 թ.   2) 1837 թ.   3) 1843 թ.   4) 1846 թ.

180. Երբ է առաջին անգամ Երևանում բեմադրվել «Խելքից պատուհաս» պիեսը.

- 1) 1809 թ.   2) 1815 թ.   3) 1827 թ.   4) 1836 թ.

181. Երբ է Գալուստ Շերմազանյանը բեմադրել հայ և օտար դրամատուրգների պիեսներ.

- 1) 1809 թ.   2) 1815 թ.   3) 1827 թ.   4) 1836 թ.

182. Երբ է ստեղծվել հայկական նոր ձայնագրությունը.

- 1) 1809 թ.   2) 1815 թ.   3) 1827 թ.   4) 1836 թ.

183. Երբ է ստեղծվել «Արևելյան թատրոնը».

- 1) 1861 թ.   2) 1863 թ.   3) 1868 թ.   4) 1869 թ.

184. Երբ է հայկական թատրոն բացվել Թիֆլիսում.

- 1) 1861 թ.   2) 1863 թ.   3) 1869 թ.   4) 1853 թ.

185. Երբ է Կ. Պոլսում ստեղծվել թատերական երկրորդ կազմակերպությունը.

- 1) 1861 թ.   2) 1863 թ.   3) 1868 թ.   4) 1880 թ.

186. Երբ է Կ. Պոլսում ստեղծվել առաջին կամերային նվագախումբը.

- 1) 1861 թ.   2) 1863 թ.   3) 1868 թ.   4) 1880 թ.

187. Երբ է Ալեքսանդրապոլում բեմադրվել «Անուշ» օպերան.

- 1) 1856 թ.   2) 1888 թ.   3) 1896 թ.   4) 1912 թ.

188. Երբ է կազմվել Երևանի առաջին գլխավոր հատակագիծը.

- 1) 1856 թ.   2) 1888 թ.   3) 1896 թ.   4) 1912 թ.

189. Երբ է Կարսն առանց դիմադրության հանձնվել թուրքերին.

1) 1918 թ. ապրիլի 12 (25)-ին	3) 1918 թ. մայիսի 15-ին
2) 1918 թ. մայիսի 11-ին	4) 1918 թ. ապրիլի 10 (23)-ին

190. Երբ են ընթացել Բաթումի հաշտության բանակցությունները.

1) 1918 թ. մայիսի 27-ից հունիսի 4-ը	3) 1918 թ. մայիսի 11-ից հունիսի 4-ը
2) 1918 թ. մայիսի 7-ից հունիսի 15-ը	4) 1918 թ. մայիսի 14-ից հունիսի 6-ը

191. Երբ են տեղի ունեցել ջավախահայության դիմադրական կռիվները թուրքական զորքերի դեմ.

1) 1918 թ. մայիսի 16-ից հունիսի 27-ը	3) 1918 թ. մայիսի 4-ից հունիսի 11-ը
2) 1918 թ. մայիսի 7-ից հունիսի 15-ը	4) 1918 թ. մայիսի 7-ից հունիսի 6-ը

192. Երբ են Տարոնի կամավորները գրավել ներքին Թալինի բերդը.

1) 1918 թ. հունիսի 4-ին	3) 1918 թ. մայիսի 5-ին
2) 1918 թ. մայիսի 7-ին	4) 1918 թ. ապրիլի 10-ին

193. Երբ են հայկական ուժերը հաղթական կռիվներ մղել թուրքերի դեմ Շիրակում՝ Սոգյուբլուի ճակատում.

1) 1918 թ. մայիսի 22-28-ը	3) 1918 թ. մայիսի 16-27-ը
2) 1918 թ. մայիսի 23-29-ը	4) 1918 թ. մայիսի 25-30-ը

194. Երբ է տեղի ունեցել Սարդարապատի հերոսամարտը.

1) 1918 թ. մայիսի 22-28-ը	3) 1918 թ. մայիսի 16-27-ը
2) 1918 թ. մայիսի 23-29-ը	4) 1918 թ. մայիսի 25-30-ը

195. Երբ է տեղի ունեցել Բաշ Ապարանի հերոսամարտը.

1) 1918 թ. մայիսի 22-28-ը	3) 1918 թ. մայիսի 16-27-ը
2) 1918 թ. մայիսի 23-29-ը	4) 1918 թ. մայիսի 25-30-ը

196. Երբ է տեղի ունեցել Ղարաքիլիսայի հերոսամարտը.

1) 1918 թ. մայիսի 22-28-ը	3) 1918 թ. մայիսի 16-27-ը
2) 1918 թ. մայիսի 23-29-ը	4) 1918 թ. մայիսի 25-30-ը

197. Երբ է կնքվել Բաթումի հաշտության պայմանագիրը.

1) 1918 թ. հունիսի 4-ին	3) 1918 թ. հունիսի 8-ին
2) 1918 թ. մայիսի 28-ին	4) 1918 թ. մայիսի 4-ին

2. ՓԱՍՏԵՐ ԵՎ ԵՐԵՎՈՒՅԹՆԵՐ

---

1. **Թվարկվածներից ո՞վ է բաղիշեցի հայազգի վաճառական.**
  - 1) մահտեսի Շահմուրատը
  - 2) Հակոբ Բաղիշեցին
  - 3) Խաչատուր Գաղատացին
  - 4) Իսրայել Օրին
2. **Ո՞ւմ ղեկավարությամբ է տեղի ունեցել Էջմիածնի 1677 թ. գաղտնի ժողովը.**
  - 1) Հովհաննես Թութունջիի
  - 2) Խաչատուր Գաղատացու
  - 3) Հակոբ Զուղայեցու
  - 4) Իսրայել Օրու
3. **Ո՞վ է Հռոմի պապին առաջարկել իր անձնական ծառայությունները՝ զենքի նոր տեսակ ստեղծելու և փորձարկելու.**
  - 1) Հովհաննես Թութունջիի
  - 2) մահտեսի Շահմուրատը
  - 3) Արիստակես եպիսկոպոսը
  - 4) Իսրայել Օրին
4. **Սյունիքի մելիքները Իսրայել Օրուն ուղեկցող կարգեցին.**
  - 1) Մելիք Սաֆրազին
  - 2) Մինաս վարդապետ Տիգրանյանին
  - 3) մահտեսի Շահմուրատին
  - 4) Սյունիքի մելիք Իսրայելին
5. **Որտե՞ղ է Իսրայել Օրին անցել զինվորական ծառայության և ստացել սպայի աստիճան.**
  - 1) Ֆրանսիայում
  - 2) Իտալիայում
  - 3) Գերմանիայում
  - 4) Ռուսաստանում
6. **Պետրոս I-ը խոստացել է Իսրայել Օրուն զբաղվել Հայաստանի ազատագրության հարցով, երբ որ ավարտվի ... պատերազմը.**
  - 1) ռուս-պարսկական
  - 2) Հյուսիսային
  - 3) Կասպիական
  - 4) ռուս-թուրքական
7. **Ի՞նչ անունով է հայտնի Հովհան Վիլիելմին ներկայացրած Իսրայել Օրու ծրագիրը.**
  - 1) Հարավային
  - 2) Հյուսիսային
  - 3) Պֆալցյան
  - 4) Մոսկովյան
8. **Էջմիածնի 1677 թ. գաղտնի ժողովին քանի՞ հոգևոր և աշխարհիկ գործիչներ են մասնակցել.**
  - 1) 12
  - 2) 11
  - 3) 6
  - 4) 14
9. **Քանի՞ կետից է բաղկացած Իսրայել Օրու կազմած Հայաստանի ազատագրության «Պֆալցյան ծրագիրը».**
  - 1) 10
  - 2) 12
  - 3) 25
  - 4) 36

10. Ովքեր են Շիրվանի հայկական բնակավայրերից ժամանել Արցախ՝ զինված պայքարին օժանդակելու նպատակով.

- 1) Եսայի Հասան-Ջալալյանը և Դավիթ բեկը
- 2) Դավիթ բեկը և մահտեսի Շահմուրատը
- 3) Ավան և Թարխան հարյուրապետերը
- 4) Մխիթար սպարապետը և տեր Ավետիսը

11. 1729–1731 թթ. թուրքական նվաճման դեմ հր սղնախն է շարունակել պայքարը.

- 1) Քարազլխի
- 2) Շուշի
- 3) Գյուլիստանի
- 4) Վարանդայի

12. Ո՞վ էր Գյուլիստանի սղնախի հրամանատարը 1729–1731 թթ.

- 1) Թարխան հարյուրապետը
- 2) Մխիթար սպարապետը
- 3) Աբրահամ սպարապետը
- 4) Ավան հարյուրապետը

13. Ո՞վ է Վրաստանից հայ կամավորների ջոկատով ժամանել Սյունիք 1722 թ.

- 1) Եսայի Հասան-Ջալալյանը
- 2) Դավիթ բեկը
- 3) մահտեսի Շահմուրատը
- 4) Իսրայել Օրին

14. Ո՞ր քաղաքն են պաշարել թուրքերը 1724 թ. հունիսի 7–ին.

- 1) Հալիձոր
- 2) Երևան
- 3) Շուշի
- 4) Մեղրի

15. Որքան զորք է հավաքվել Արցախի մելիքների կողմից 1722 թ.

- 1) 22 000
- 2) 6 000
- 3) 15 000
- 4) 12 000

16. Որքան է եղել Գանձակի մոտակա Չուլակ վայր Արցախից ժամանած հայկական զորքի թիվը.

- 1) 6 000
- 2) 10 000
- 3) 12 000
- 4) 15 000

17. Որքան զինվոր է կորցրել թուրքական բանակը 1724 թ. Երևանի պաշտպանության ժամանակ.

- 1) 5 հազար
- 2) 10 հազար
- 3) 15 հազար
- 4) 20 հազար

18. Ո՞վ է գլխավորել Սյունիքի ազատագրական պայքարը 1728–1730 թթ.

- 1) Եսայի Հասան-Ջալալյանը
- 2) տեր Ավետիսը
- 3) Մխիթար սպարապետը
- 4) Ստեփանոս Շահումյանը

19. Ո՞ւմ է Դավիթ բեկը նշանակել զորքերի սպարապետ.

- 1) տեր Ավետիսին
- 2) Մխիթարին
- 3) Փարսադանին
- 4) Թորոսին

20. Ո՞րն է դարձել Դավիթ բեկի ստեղծած հայկական իշխանության կենտրոնատեղին.

- 1) Տաթևի ամրոցը
- 2) Հալիձորի բերդը
- 3) Ջևայի բերդը
- 4) Որոտանի բերդը

21. Ո՞վ է նշանակվել Խամսայի մեկիքությունների առաջին կառավարիչ.
- 1) Շահնազարը
2) Հակոբջանը
3) Եգանը
4) Մելիքջանը
22. Մելիքներից ո՞վ է մասնակցել Նադիրի՝ Հնդկաստան կատարած արշավանքին.
- 1) Եսային
2) Մանուչարը
3) Եգանը
4) Մելիքջանը
23. Ո՞ր զորքերի միջև է տեղի ունեցել Եղվարդի ճակատամարտը.
- 1) օսմանյան և ռուսական
2) պարսկական և օսմանյան
3) հայկական և պարսկական
4) պարսկական և ռուսական
24. Ո՞ր երկրների միջև է կնքվել Էրզրումի պայմանագիրը.
- 1) Թուրքիայի և Ռուսաստանի
2) Հայաստանի և Թուրքիայի
3) Հայաստանի և Պարսկաստանի
4) Պարսկաստանի և Թուրքիայի
25. Թվարկվածներից մեկիքություններից ո՞րը չի մտել Արցախի (Խամսայի) մեկիքությունների կազմի մեջ.
- 1) Գանձակի
2) Գյուլիստանի
3) Զրաբերդի
4) Վարանդայի
26. Ո՞վ է Մադրասի հայկական տպարանի հիմնադիրը.
- 1) Մովսես Սարաֆյանը
2) Գրիգոր Խոջաջանյանը
3) Շահամիր Շահամիրյանը
4) Մովսես Բաղդամյանը
27. Ո՞վ է «Նոր տետրակ, որ կոչի յորդորակ» գրքի հեղինակը.
- 1) Մովսես Սարաֆյանը
2) Գրիգոր Խոջաջանյանը
3) Շահամիր Շահամիրյանը
4) Մովսես Բաղդամյանը
28. Ո՞ր գինվորական ակադեմիայում է սովորել Հովսեփ Էմինը.
- 1) Փարիզի
2) Մոսկվայի
3) Մադրասի
4) Վուլփիջի
29. Քանի՞ հոդվածից էր բաղկացած Հովսեփ Արղությանի և Հովհաննես Լազարյանի կազմած հայ-ռուսական դաշնագրի նախագիծը.
- 1) 18
2) 20
3) 36
4) 16
30. Քանի՞ հոդվածից էր բաղկացած Շահամիր Շահամիրյանի կազմած հայկական պետականության վերականգնման մասին նախագիծը.
- 1) 18
2) 20
3) 36
4) 16
31. Ո՞ւմ հրամանատարությամբ են ռուսական զորքերն առաջին անգամ գրավել Գանձակը.
- 1) գեներալ Ի. Գուդովիչի
2) գեներալ Ա. Կրասովսկու
3) գեներալ Պ. Յիցիանովի
4) գեներալ Ն. Մուրավյովի

32. Քանի մահալների էր բաժանված Երևանի խանությունը XIX դ. սկզբին.
1) 10 2) 15 3) 20 4) 12
33. Քանի մահալների էր բաժանված Նախիջևանի խանությունը XIX դ. սկզբին.
1) 10 2) 15 3) 20 4) 12
34. Ո՞ր գեներալի հրամանատարությամբ են ռուսական զորքերը թալանել Ախալ-ցխայի գավառը.
1) Ի. Պասկևիչի 3) Ա. Կրասովսկու
2) Ա. Տորմասովի 4) Պ. Յիցիանովի
35. Ո՞ւմ միջնորդությամբ է կնքվել Բուխարեստի հաշտության պայմանագիրը.
1) Ալեքսանդր Գրիբոյեդովի 3) Խաչատուր Լազարյանի
2) Մանուկ բեյ Միրզայանի 4) Ներսես Աշտարակեցու
36. Քանի ընտանիք է Ախալցխայի նահանգից տեղահանվել և բռնագաղթեցվել Վրաստան XIX դ. սկզբին.
1) 1000 2) 1200 3) 1500 4) 2000
37. Ո՞ր գեներալին է Պասկևիչը հանձնարարել պաշարված պահել Երևանի բերդը.
1) Ա. Տորմասովին 3) Ա. Գրիբոյեդովին
2) Ա. Կրասովսկուն 4) Վ. Մադաթովին
38. Ո՞վ է ռուսների կողմից ստորագրել Թուրքմենչայի հաշտության պայմանագիրը.
1) Ի. Պասկևիչը 3) Ա. Գրիբոյեդովը
2) Ա. Կրասովսկին 4) Վ. Մադաթովը
39. Ո՞րն է եղել ռուսական զորքերի ամենամեծ հաղթանակը 1826–1828 թթ. ռուս–պարսկական պատերազմում.
1) Օշականի գրավումը 3) Երևանի գրավումը
2) Սարդարապատի գրավումը 4) Թավրիզի գրավումը
40. Ո՞ւմ զորաջոկատն է XIX դ. առաջին կեսի ռուս–թուրքական II պատերազմի ընթացքում կռվել Երևան–Բայազետ ուղղությամբ.
1) Ա. Ճավճավաձեի 3) Ի. Պասկևիչի
2) Գուդովիչի 4) Վ. Մադաթովի
41. Ո՞վ էր Բայազետի 500–հոգանոց կամավորական ջոկատի հրամանատարը.
1) Սումբատովը 3) Մելիք–Մարտիրոսյանը
2) Մ. Վեքիլյանը 4) Գ. Մանուչարյանը
42. Ո՞վ է փոխարինել Ա. Ճավճավաձեին Հայկական մարզի կառավարչի պաշտոնում.
1) Ի. Պասկևիչը 3) Հ. Արղությանը
2) Վ. Բեհբուջովը 4) Ա. Կրասովսկին

43. Ո՞ր վարչական միավորի մեջ են մտել Երևանի, Ալեքսանդրապոլի, Նախիջևանի, Նոր Բայազետի և Օրդուբադի գավառները.

1) Կովկասի փոխարքայության	3) Երևանի նահանգի
2) Կասպիական մարզի	4) Հայկական մարզի

44. Ո՞վ էր 1877–1878 թթ. ռուս–թուրքական պատերազմում Կովկասյան կորպուսի հրամանատարը.

1) Վ. Բեհբուլթովը	3) Ա. Տեր–Ղուկասովը
2) Մ. Լոռիս–Մելիքովը	4) Հ. Լազարևը

45. Ո՞վ էր 1877–1878 թթ. ռուս–թուրքական պատերազմում Երևանյան ջոկատի հրամանատարը.

1) Վ. Բեհբուլթովը	3) Ա. Տեր–Ղուկասովը
2) Մ. Լոռիս–Մելիքովը	4) Վ. Մադաթովը

46. Ո՞ր երկրների միջև ռազմական բախումով սկսվեց Ղրիմի պատերազմը.

1) Հայաստանի և Թուրքիայի	3) Պարսկաստանի և Թուրքիայի
2) Ռուսաստանի և Թուրքիայի	4) Հայաստանի և Պարսկաստանի

47. Ո՞ր պայմանագրով է ավարտվել Արևելյան պատերազմը.

1) Փարիզի	3) Բեռլինի
2) Սան Ստեֆանոյի	4) Լոնդոնի

48. Ո՞վ էր 1878 թ. Եվրոպա մեկնած հայկական պատվիրակության ղեկավարը.

1) Ն. Վարժապետյանը	3) Մ. Չերազը
2) Գր. Օտյանը	4) Մ. Խրիմյանը

49. Բեռլինի վեհաժողովից առաջ ո՞ւմ է հանձնարարվել մեկնել Սանկտ Պետերբուրգ՝ ռուսական արքունիքի հետ հայերի պահանջները համաձայնեցնելու համար.

1) Մկրտիչ Խրիմյանին	3) Մինաս Չերազին
2) Գրիգոր Օտյանին	4) Խորեն Նարբեյին

50. Ո՞վ է Մ. Խրիմյանի հետ 1878 թ. մեկնել Եվրոպա՝ որպես թարգմանիչ.

1) Սարգիս Համամջյանը	3) Մ. Չերազը
2) Խորեն Նարբեյը	4) Ա. Ասլանյանը

51. Ո՞ր պայմանագրով է ավարտվել 1877–1878 թթ. ռուս–թուրքական պատերազմը.

1) Փարիզի	3) Բեռլինի
2) Սան Ստեֆանոյի	4) Լոնդոնի

52. Ո՞վ էր Չեյթունի 1862 թ. ապստամբության ընդհանուր ղեկավարը.

1) Ենի–Տունյանը	3) մահտեսի Գրիգորը
2) Մկրտիչ Յաղուբյանը	4) Մարկոս Թաշճյանը

53. Որքան է եղել հայ մարտիկների թիվը Զեյթունի 1862 թ. ապստամբության ժամանակ.

- 1) 1500   2) 2250   3) 2500   4) 5000

54. Ո՞ր ապստամբությունն է Ս. Շահազիզը համարել «հայկական քաջասրտության փառավոր ապացույց».

- 1) Զեյթունի   2) Սասունի   3) Վանի   4) Առաքելոց վանքի

55. Ո՞վ է հիմնադրել «Պաշտպան հայրենյաց» կազմակերպությունը.

- 1) Արսեն Կրիտյանը   3) Խաչատուր Կերեքցյանը
2) Հակոբ Կալոյանը   4) Ներսես Աբելյանը

56. Ո՞վ է հայ ազատագրական զինված պայքարի մտածողության առաջին ազդարարը.

- 1) Րաֆֆին   3) Գր. Արծրունին
2) Գր. Օտյանը   4) Մ. Խրիմյանը

57. Ո՞ր կազմակերպությունն է հրատարակել «Ազատության ավետաբեր» թերթը.

- 1) «Պաշտպան հայրենյաց»   3) «Զինակիր»
2) «Հայասեր-ազգասեր»   4) «Հայրենասերների միություն»

58. Որտեղ է ստեղծվել «Հայրենիքի սիրո գրասենյակ» խմբակը.

- 1) Վանում   3) Ալեքսանդրապոլում
2) Մեծ Ղարաքիլիսայում   4) Թիֆլիսում

59. Որտեղ է ստեղծվել «Միություն ի փրկություն» գաղտնի ընկերությունը.

- 1) Վանում   3) Կարինում
2) Մեծ Ղարաքիլիսայում   4) Մոսկվայում

60. Որտեղ է ստեղծվել «Հայասեր-ազգասեր» խմբակը.

- 1) Վանում   3) Մոսկվայում
2) Երևանում   4) Թիֆլիսում

61. Որտեղ է հրատարակվել «Հնչակ» թերթը.

- 1) Փարիզում   3) Մարսելում
2) Ժնևում   4) Վանում

62. Որտեղ է հրատարակվել «Արմենիա» թերթը.

- 1) Թիֆլիսում   3) Մարսելում
2) Ժնևում   4) Վանում

63. Ո՞վ էր Կեսարիայի շրջանում հայտնի «Մեծ չելլոյի» առաջնորդը.

- 1) Թ. Ծառուկյանը   3) Ս. Վարդանյանը
2) Ա. Աչըզբաշյանը   4) Ա. Մխիթարյանը

64. Ո՞վ է եղել «Ազատության ավետաբեր» թերթի փաստական խմբագիրը.

1) Արսեն Կրիտյանը	3) Խաչատուր Կերեքցյանը
2) Հակոբ Կալոյանը	4) Ներսես Աբելյանը

65. Ո՞վ է «Մարտական հրահանգներ» կանոնագրքի հեղինակը.

1) Գևորգ Չավուշը	3) Հրայր Դժոխքը
2) Աղբյուր Սերոբը	4) Անդրանիկ Օզանյանը

66. Որտե՞ղ է գոհվել հայդուկապետ Արաբոն.

1) Բաքշենում	3) Գյալխորում
2) Գելիեգուզանում	4) Սուլուխում

67. Որտե՞ղ է սպանվել Աղբյուր Սերոբը.

1) Բաքշենում	3) Գյալխորում
2) Գելիեգուզանում	4) Ահարոնքում

68. Որքան՞ հայ է կոտորվել 1890–ական թթ. կեսերին Թուրքիայում.

1) 150000	2) 100000	3) 300000	4) 200000

69. Ո՞վ էր Ջեյթունի 1895 թ. ապստամբության փաստական ղեկավարը.

1) Գարուն Աղասին	3) Նազարեթ Չավուշը
2) Մխո Շահենը	4) Ղազար Շովրոյանը

70. Ո՞վ է մտահղացել Խանասորի արշավանքը.

1) Անդրանիկը	3) Արաբոն
2) Նիկոլ Դումանը	4) Գևորգ Չավուշը

71. Ո՞վ է սպանել Մ. Նակաշիձեին.

1) Սմբատը	3) Դրոն
2) Համազասպը	4) Մուրադը

72. Ո՞ւմ խումբն է մարտնչել Ջանգեզուրում 1906 թվականին.

1) Վարդանի	2) Մարտիկի	3) Փարամազի	4) Գարոյի

73. Ո՞վ է 1905 թ. Բաքվի ինքնապաշտպանությունից հետո ղեկավարել Երևանի նահանգի ինքնապաշտպանությունը.

1) Վարդանը	3) Նիկոլ Դումանը
2) Արմեն Գարոն	4) Քեռին

74. Որտե՞ղից են սկիզբ առել 1905–1906 թթ. հայ–թաթարական ընդհարումները.

1) Նախիջևանից	3) Թիֆլիսից
2) Բաքվից	4) Երևանից

75. Ո՞վ է ղեկավարել 1903 թ. Սասունում ստեղծված ինքնապաշտպանության մարմինը.

1) Սեբաստացի Մուրադը	3) Գևորգ Չավուշը
2) Նիկոլ Դումանը	4) Անդրանիկը

76. Ո՞ւմ գլխավորած հայդուկային խումբն է 1903 թ. առաջինը հասել Սասուն.

1) Վարդգեսի	3) Չավուշի
2) Հրայրի	4) Թորգոմի

77. Որտե՞ղ է 1903 թ. ստեղծվել ինքնապաշտպանության ղեկավար մարմին՝ Անդրանիկի գլխավորությամբ.

1) Բաբշենում	3) Գյալիսորում
2) Գելիեգուզանում	4) Ահարոնքում

78. Որքան՞ հայդուկ է դիմագրավել Սասունի դեմ 1904 թ. դուրս բերված թուրքական կանոնավոր բանակին և զինված քրդերին.

1) 1000	2) 37	3) 150	4) 200

79. Ո՞վ է այցելել Կ. Պոլսում մեծ տերությունների դեսպաններին՝ Հայկական հարցը միջազգային խորհրդատողովի օրակարգ մտցնելու խնդրով.

1) Արամ Մանուկյանը	3) Պողոս Նուբարը
2) Մկրտիչ Խրիմյանը	4) Հովհաննես Արշարունին

80. Ո՞վ է 1912 թ. նշանակվել Եվրոպայում հայոց կաթողիկոսի լիազոր ներկայացուցիչ.

1) Արամ Մանուկյանը	3) Պողոս Նուբարը
2) Մինաս Չերազը	4) Հովհաննես Արշարունին

81. Քանի՞ կետից բաղկացած ծրագիր են կազմել Գիրսը և Վանգենհայմը Արևմտյան Հայաստանի համար.

1) 4	2) 6	3) 10	4) 12

82. Ո՞ր երկրների միջև է կնքվել Սայքս-Պիկոյի համաձայնագիրը.

1) Անգլիայի և Ռուսաստանի	3) Ռուսաստանի և Ֆրանսիայի
2) Թուրքիայի և Անգլիայի	4) Անգլիայի և Ֆրանսիայի

83. Ո՞վ էր 1915 թ. Արարատյան գնդի հրամանատարը.

1) Անդրանիկը	3) Վարդանը
2) Դրոն	4) Համազասպը

84. Որքան՞ է եղել հայ կամավորների թիվը 1915 թ. վերջերին և 1916 թ. սկզբին.

1) 10000	2) 12000	3) 6000	4) 5000

85. Քանի՞ մարտիկ է եղել հայկական 6 գումարտակներում 1917 թ. սկզբին.

1) 6719	2) 5719	3) 7591	4) 7917

86. Ո՞վ է 1915 թ. ղեկավարել Վանի քաղաքամեջ թաղամասի ինքնապաշտպանության զինվորական խորհուրդը.

1) Ղուկաս Տեովլեթյանը	3) Տիգրան Անդրեասյանը
2) Մկրտիչ Յոթնեղբայրյանը	4) Հայկակ Կոստյանը

87. Ո՞վ է ղեկավարել Ուրֆայի 1915 թ. ինքնապաշտպանության զինվորական խորհուրդը.

1) Հայկակ Կոստյանը	3) Ղուկաս Տեովլեթյանը
2) Մկրտիչ Յոթնեղբայրյանը	4) Տիգրան Անդրեասյանը

88. Որքան հայկական եկեղեցի և վանք է ավերվել կամ կողոպտվել Մեծ եղեռնի ժամանակ.

1) 1500	2) 2500	3) 1350	4) 2350

89. Որքան հայկական դպրոց ու վարժարան է վերացվել Մեծ եղեռնի ժամանակ.

1) 1500	2) 2050	3) 2350	4) 2500

90. Ո՞վ է ընտրվել Արևմտահայ ազգային խորհրդի նախագահ.

1) Հ. Զավրյանը	3) Անդրանիկը
2) Վ. Փափագյանը	4) Ա. Մանուկյանը

91. Ո՞վ էր 1917 թ. Բաբերդում ստեղծված հայկական ջոկատի պետը.

1) Անդրանիկը	3) Սեպուհը
2) Սմբատը	4) Բուլղարացի Գրիգորը

92. Ո՞վ էր Երզնկայում 1917 թ. ստեղծված հայկական ջոկատի պետը.

1) Սեբաստացի Մուրադը	3) Սեպուհը
2) Համազասպը	4) Սմբատը

93. Ո՞վ է 1917 թ. ղեկտնմբերի 16-ին նշանակվել Կովկասի գործերի արտակարգ ժամանակավոր կոմիսար.

1) Վ. Տերյանը	3) Ե. Գեգեչկուրին
2) Ս. Շահումյանը	4) Ն. Չխեիձեն

94. Որտեղ է 1917 թ. ստորագրվել ռուս-թուրքական զինադադարի համաձայնագիր.

1) Երզնկայում	3) Բաթումում
2) Բրեստ-Լիտովսկում	4) Թիֆլիսում

95. Որտեղ է ստորագրվել հաշտության պայմանագիր Խորհրդային Ռուսաստանի և Քառյակ միության երկրների միջև.

1) Պետրոգրադում	3) Բաթումում
2) Բրեստ-Լիտովսկում	4) Երզնկայում

96. Ո՞վ է եղել Հայկական կորպուսի կոմիսար.

1) Դրոն	3) Մ. Արեշյանը
2) Մ. Սիլիկյանը	4) Ա. Մանուկյանը

97. Ո՞վ էր Հայկական կորպուսի հրամանատարը.

1) Ա. Օզանյանը	3) Մ. Սիլիկյանը
2) Թ. Նազարբեկյանը	4) Մ. Արեշյանը

98. Ո՞վ էր Բաշ Ապարանի ջոկատի հրամանատարը.

1) Դանիել Բեկ-Փիրումյանը	3) Անդրանիկը
2) Գ. Նժդեհը	4) Դրոն

99. Ո՞վ է հայ առաջին պարբերականի հիմնադիրը.

1) Հարություն Շմավոնյանը	3) Հակոբ Մեղապարտը
2) Մխիթար Սեբաստացին	4) Գրիգոր Արծրունին

100. Ո՞ւմ խմբագրությամբ է հրատարակվել «Տարեգրությունը».

1) Հարություն Շմավոնյանի	3) Ղուկաս Ինճիճյանի
2) Մխիթար Սեբաստացու	4) Հովսեփ Գաթրճյանի

101. Որտե՞ղ է լույս ընծայվել «Ազդարարը».

1) Մադրասում	3) Մոսկվայում
2) Վենետիկում	4) Փարիզում

102. Որտե՞ղ է լույս ընծայվել «Տարեգրություն» պարբերականը.

1) Մադրասում	3) Վենետիկում
2) Մոսկվայում	4) Վիեննայում

103. Թվարկվածներից ո՞րն է հայոց առաջին պարբերականը.

1) «Բազմավեպը»	3) «Ազդարարը»
2) «Ազատության ավետաբերը»	4) «Ուրբաթագիրքը»

104. Թվարկվածներից ո՞վ է ընտրվել Թիֆլիսի քաղաքագլուխ.

1) Ստեփանոս Ներսիսյանը	3) Պողոս Արապյանը
2) Ալ. Ճավճավաձեն	4) Գալուստ Շերմազանյանը

105. Ո՞վ է ստեղծել հայկական նոր ձայնագրությունը.

1) Մկրտում Հովնաթանյանը	3) Կոմիտասը
2) Համբարձում Լիմոնճյանը	4) Գալուստ Շերմազանյանը

106. Ո՞վ է ստեղծել հայկական, թուրքական և վրացական տառատեսակներ.

1) Ստեփանոս Ներսիսյանը	3) Պողոս Արապյանը
2) Երեմիա Չելեպի Քեոմուրճյանը	4) Ոսկան Երևանցի

107. Որտե՞ղ է 1809 թ. ռուսերենով լույս տեսել Խորենացու «Հայոց պատմությունը».

1) Մոսկվայում	3) Թիֆլիսում
2) Աստրախանում	4) Պետերբուրգում

108. Ի՞նչ անունով է հայտնի Շերմազանյանի թատրոնը.

1) «Շերմազանյան ամրոց»	3) «Շերմազանյան դարբաս»
2) «Շերմազանյան թատրոն»	4) «Շերմազանյան դպրոց»

109. Հայ մամուլի թվարկված պարբերականներից ո՞րն է հրատարակվում մինչ այսօր.

1) «Ազգասերը»	3) «Բազմավեպը»
2) «Արարատը»	4) «Կովկասը»

110. Ո՞վ է ժամանակակից երկրաքիմիա գիտաճյուղի հիմնադիրը.

1) Անդրեաս Արծրունին	3) Հովհաննես Ադամյանը
2) Հակոբ Չամչյանը	4) Խորեն Սինանյանը

111. Ո՞վ է ժամանակակից լուսաքիմիայի հայրը.

1) Անդրեաս Արծրունին	3) Հովհաննես Ադամյանը
2) Հակոբ Չամչյանը	4) Խորեն Սինանյանը

112. Ո՞վ է գունավոր հեռուստատեսության հիմնադիրը.

1) Անդրեաս Արծրունին	3) Հովհաննես Ադամյանը
2) Հակոբ Չամչյանը	4) Խորեն Սինանյանը

113. Ո՞վ է առաջինը հայտնաբերել Յուպիտերի վեցերորդ արբանյակը.

1) Անդրեաս Արծրունին	3) Հովհաննես Ադամյանը
2) Հակոբ Չամչյանը	4) Խորեն Սինանյանը

114. Ո՞վ է «Անի» աշխատության հեղինակը.

1) Մ. Աբեղյանը	3) Գ. Ղափանցյանը
2) Հ. Աճառյանը	4) Ն. Մառը

115. Ո՞ւմ ջանքերով է Երևանի հայկական դպրոցներում մտցվել առողջապահության և մարմնամարզության դասեր.

1) Զակոնո Չամչյանի	3) Նազարեթ Տաղավարյանի
2) Խորեն Սինանյանի	4) Լևոն Տիգրանյանի

116. Ո՞վ է հրատարակել «Գիտական շարժում» պարբերականը.

1) Զակոնո Չամչյանը	3) Նազարեթ Տաղավարյանը
2) Խորեն Սինանյանը	4) Լևոն Տիգրանյանը

117. Ո՞վ է էվոլյուցիոն ֆիզիոլոգիայի հիմնադիրը.

1) Լևոն Օրբելին	3) Միհրան Ղասաբյանը
2) Մարգար Առուստամովը	4) Խորեն Սինանյանը

118. Թվարկվածներից ո՞վ մասնագիտությամբ բժիշկ չէ.

1) Միհրան Ղասաբյանը	3) Զակոնո Չամչյանը
2) Մարգար Առուստամովը	4) Լևոն Տիգրանյանը

119. Տրվածներից ո՞րն է առաջին հայ գիտական պարբերականը.

1) «Գիտական շարժումը»	3) «Տարեգրությունը»
2) «Ազդարարը»	4) «Բազմավեպը»

120. Ավելի քան քանի՞ հատոր է Ղ. Ալիշանի գիտական ժառանգությունը.

1) 23	2) 35	3) 45	4) 40

121. Ո՞վ է հայ ազգային բնանկարի հիմնադիրը.

1) Գևորգ Բաշինջաղյանը	3) Մարտիրոս Սարյանը
2) Եղիշե Թադևոսյանը	4) Հովհաննես Այվազովսկին

122. Հայ նկարիչներից ո՞վ է հարել իմպրեսիոնիզմին.

1) Գևորգ Բաշինջաղյանը	3) Մարտիրոս Սարյանը
2) Եղիշե Թադևոսյանը	4) Հովհաննես Այվազովսկին

123. Ո՞վ է «Շամիրամն Արա Գեղեցիկի դիակի մոտ» ու «Սալոմե» մեծադիր կտավների հեղինակը.

1) Երվանդ Ոսկանը	3) Գևորգ Բաշինջաղյանը
2) Վարդգես Սուրենյանցը	4) Հովհաննես Այվազովսկին

124. Ո՞վ է նոր շրջանի հայ քանդակագործության հիմնադիրներից.

1) Երվանդ Ոսկանը	3) Հարություն Սինանյանը
2) Եղիշե Թադևոսյանը	4) Գևորգ Բաշինջաղյանը

125. Ո՞վ է կերտել խաչատուր Աբովյանի հուշարձանը.

1) Երվանդ Ոսկանը	3) Անդրեաս Տեր-Մարությանը
2) Գևորգ Բաշինջաղյանը	4) Եղիշե Թադևոսյանը

126. Ո՞վ է եղել «Արևելյան թատրոնի» ղեկավարը.

1) Պետրոս Մաղաքյանը	3) Հովհաննես Աբեյանը
2) Պետրոս Ադամյանը	4) Լևոն Քալանթարը

127. Ո՞վ է եղել Կ. Պոլսի թատերական երկրորդ կազմակերպության ղեկավարը.

1) Հ. Վարդովյանը	3) Հ. Աբեյանը
2) Պ. Ադամյանը	4) Լ. Քալանթարը

128. Ո՞վ է հայ օպերային արվեստի հիմնադիրը.

1) Գ. Սինանյանը	3) Մ. Եկմալյանը
2) Տ. Չուխաջյանը	4) Ա. Տիգրանյանը

3. ԱՇԽԱՏԱՆՔ ՍԿԶԲՆԱԴՐՅՈՒՐՆԵՐԻ ՀԵՏ

1. Ո՞վ է մեջբերված խոսքերի հեղինակը.

«Բարձրյալն Աստված թող ... ձեր սրտի մեջ ներշնչի հավատի զգացումները՝ ազատելու համար բոլոր քրիստոնյաներին և հատկապես մեր ազգին: ... Հույս ու հավատ ունենք, որ ձեր օրհնյալ ձեռքերով կկատարվի մեր փրկությունը»:

1) Հակոբ Զուղայեցին	3) Խաչատուր Գաղատացին
2) Շահամիր Շահամիրյանը	4) Մովսես Բաղրամյանը

2. Ո՞ւմ են ուղղված հետևյալ խոսքերը.

«Բարձրյալն Աստված թող ... ձեր սրտի մեջ ներշնչի հավատի զգացումները՝ ազատելու համար բոլոր քրիստոնյաներին և հատկապես մեր ազգին: ... Հույս ու հավատ ունենք, որ ձեր օրհնյալ ձեռքերով կկատարվի մեր փրկությունը»:

1) Լյուդովիկոս XIV-ին	3) Պյոտր I-ին
2) Հովհան Վիլիելմին	4) Վախթանգ VI-ին

3. Ո՞ր բերդի պաշարման ժամանակ են Մխիթար սպարապետն ու տեր Ավետիսը հետևյալ խոսքերով դիմել հայ զինվորներին.

«Արիացե՛ք, մի՛ երկնչե՛ք, հեղևեցե՛ք մեզ: Եթե հասել է մեր վախճանը, քաջաբար մեռնենք, որովհետև մեզ համար ավելի լավ է արիությամբ պարիսպներից դուրս մեռնել, քան այստեղ՝ մեր աչքերի առաջ, տեսնել մեր ընտանիքների ու բարեկամների մահը»:

1) Զևայի	2) Որոտանի	3) Հալիձորի	4) Տաթևի

4. Ո՞ր աշխատությունում են զետեղված հետևյալ խոսքերը.

«Խիզախությամբ եղեք, եղեք նմանվողներ մեր նախահոր՝ քաջ Արամի որդիներին, որ միգուցե թե այդպիսով կարողանանք վերագտնել մեր հայրենիքն Արարադյան»:

1) «Որոգայթ փառաց»-ում	3) Մ. Խորենացու «Հայոց պատմություն»-ում
2) «Նոր տետրակ»-ում	4) «Հովսեփ Էմինի կյանքը և արկածները» գործում

5. Ո՞ւմ գլխավորած կամավորական ջոկատի մասին է գեներալ Ն. Մուրավյովի ստորև բերված խոսքը.

«Թվում էր, թե մի նոր ոգի է թևածում բոլոր հայերի մեջ, որոնք հույս ունեին վերականգնված տեսնելու իրենց թագավորությունը»:

1) Ա. Մաղաթովի	3) Մ. Վեքիլյանի
2) Վ. Սումբատովի	4) Գ. Մանուչարյանի

6. Ո՞ր գեներալին են պատկանում հետևյալ խոսքերը.

«Թվում էր, թե մի նոր ոզի է թևածում բոլոր հայերի մեջ, որոնք հույս ունեին վերականգնված տեսնելու իրենց թագավորությունը»:

1) Ի. Գուղովիչին	3) Ի. Պասկևիչին
2) Պ. Ցիցիանովին	4) Ն. Մուրավյովին

7. Ո՞ր իրադարձության մասին է Ա. Գրիբոյեդովի ստորև բերված խոսքը.

«Անհնարին է նկարագրել այստեղի բնակիչների, մեծ մասամբ հայերի հրճվանքը, որոնք դուրս էին եկել դիմավորելու հաղթողներին՝ մուսուլմանների երկարապրև, փանջալի լծից իրենց ազատագրողներին».

- 1) ռուսների կողմից Էրզրումի գրավման
- 2) ռուսներին Բայազետի բերդի հանձնման
- 3) ռուսական զորքերի կողմից Սարդարապատի գրավման
- 4) ռուսների կողմից Երևանի գրավման

8. Ո՞վ է հետևյալ խոսքերի հեղինակը.

«Հայաստանի մեջ է բուն հայկական խնդիրը, և Պերլինի մէջ կորոնենք այն»:

1) Մինաս Չերազը	3) Գարեգին Սրվանձոտյանը
2) Ներսես Վարժապետյանը	4) Մկրտիչ Խրիմյանը

9. Ովքեր են երդվել հետևյալ խոսքերով.

«Այսուհետև իմ բարձր լինելու են Հայաստանի լեռները, իսկ բաղձալի երազանքը՝ հայրենիքի համար մեռնելը»:

- 1) «Զինակիր» խմբի անդամները
- 2) ՀՅԴ անդամները
- 3) ֆիդայիները
- 4) Ս. Աստվածածնի վանքում խորհրդակցության մասնակիցները

10. Ո՞վ է հետևյալ խոսքերի հեղինակը.

«Ամեն ոք իր մասին է մտածում: Իր երկրի սահմաններից այն կողմ եթե նայող կա, նայում է միայն հանուն իր շահերի: Ոչ ոք ոչ մի մարդ չի ուղարկի փառակական ճակատ՝ փուն գնացող ռուսներին փոխարինելու համար...մենակ ենք և պետք է ապավինենք միայն մեր ուժերին՝ թե՛ ճակատը պաշտպանելու և թե՛ երկրի ներսում կարգ հաստատելու համար»:

1) Մովսես Սիլիկյանը	3) Արամ Մանուկյանը
2) Ռուբեն Տեր-Մինասյանը	4) Թովմաս Նազարբեկյանը

4. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՏԵՐՄԻՆՆԵՐ ԵՎ ՀԱՍԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

1. Սղնախներ են կոչվել Արցախում կազմակերպված՝

- 1) ռազմական խորհուրդները
- 2) պաշտպանական հենակետային ամրությունները
- 3) զինված վաշտերը
- 4) կիսանկախ հայկական իշխանապետությունները

2. Միջազգային հարաբերություններում Արևելյան հարց անվանվել է՝

- 1) Օսմանյան տիրապետության դեմ բալկանյան ժողովուրդների բարձրացրած ապստամբությունների ճնշման խնդիրը:
- 2) Օսմանյան կայսրությունում ազդեցություն տարածելու և նրանից զանազան զիջումներ կորզելու նպատակով եվրոպական մեծ տերությունների միջև պայքարի արդյունքում առաջացած միջազգային հարաբերությունների հիմնախնդիրը:
- 3) Օսմանյան կայսրությունը եվրոպական տիպի պետություն դարձնելու հարցը:
- 4) Թուրքահպատակ քրիստոնյաներին ազատագրելու համար մղվող պայքարը:

3. Ո՞ւմ են անվանել «Նեմրուֆի հսկա».

1) Գևորգ Չավուշին	3) Հրայր Դժոխքին
2) Աղբյուր Սերոբին	4) Անդրանիկ Օզանյանին

4. Չեղոներ կոչվել են՝

- 1) քրդական հակակառավարական ջոկատները
- 2) Արևմտյան Հայաստանի ժողովրդական վրիժառուները
- 3) համիդիե ջոկատների զինյալները
- 4) Բալկաններից Արևմտյան Հայաստան ներթափանցած մահմեդականները

5. Հասկացությունները համապատասխանեցնել բովանդակությանը.

1) ջան ֆեդա	ա) հետևակ
2) հայդուկ	բ) տասնապետ
3) չետնիկ	գ) ինքնազոհ
4) ֆիդայի	դ) հարյուրապետ
	ե) զոհ
1) 1-ա, 2-բ, 3-ե, 4-գ	3) 1-ե, 2-ա, 3-գ, 4-դ
2) 1-գ, 2-ա, 3-բ, 4-ե	4) 1-գ, 2-դ, 3-ա, 4-բ

6. Հասկացությունները համապատասխանեցնել բովանդակությանը.

1) պանիսլամիզմ	ա) համաթուրքականություն
2) պանթյուրքիզմ	բ) ինքնազոհ

- 3) ցիհար
- 4) համիդիե

- գ) սրբազան պատերազմ
- դ) քրդական ջոկատ
- ե) համախլամականություն

- 1) 1-ե, 2-ա, 3-բ, 4-գ
- 2) 1-գ, 2-ա, 3-բ, 4-ե

- 3) 1-ե, 2-ա, 3-գ, 4-դ
- 4) 1-դ, 2-գ, 3-ա, 4-բ

7. 1917 թ. մարտի 2-ին Ռուսաստանում ձևավորված բարձրագույն գործադիր իշխանությունը կոչվել է՝

- 1) Պետական դումա
- 2) Պետրոգրադի խորհուրդ

- 3) Ժամանակավոր կառավարություն
- 4) Ժողովրդական կոմիսարների խորհուրդ

8. 1917 թ. մարտի 9-ին Կովկասի նախկին փոխարքայության սահմաններում կազմված նոր մարմինը կոչվել է՝

- 1) Անդրկովկասյան հատուկ կոմիտե
- 2) Անդրկովկասյան կոմիսարիատ

- 3) Ժամանակավոր կառավարություն
- 4) Սահմանադիր ժողով

9. 1917 թ. ապրիլի 26-ին առաջին անգամ պաշտոնապես ճանաչվել և «Թուրքահայաստան» անվանումն է ստացել՝

- 1) Վանի, Բիթլիսի, Իսարբերդի և Դիարբեքիի նահանգներից կազմված հայկական մասը
- 2) Ռուսաստանից Օսմանյան կայսրության կողմից նվաճված տարածքի հայկական մասը
- 3) Օսմանյան կայսրությունից Ռուսաստանի կողմից նվաճված տարածքի հայկական մասը
- 4) Էրզրումի, Տրապիզոնի, Սեբաստիայի, Բիթլիսի, Իսարբերդի նահանգների հայկական մասը

10. Ռուսաստանում 1917 թ. հոկտեմբերի 25-ին ստեղծված նոր կառավարությունը կոչվել է՝

- 1) Ռազմահեղափոխական կոմիտե
- 2) Սահմանադիր կոմիտե

- 3) Ժամանակավոր կառավարություն
- 4) Ժողովրդական կոմիսարների խորհուրդ

11. Անդրկովկասում 1917 թ. նոյեմբերի 15-ին կազմավորված գործադիր նոր մարմինը կոչվել է՝

- 1) ԱՀԿ
- 2) Անդրկովկասյան կոմիսարիատ

- 3) Ժամանակավոր կառավարություն
- 4) ԺԿԽ

12. Տրված բացատրություններից որոնք են ճիշտ.

- 1) Նադիր շահի օրոք Սյունիքի (Ջրաբերդի, Գյուլիստանի, Իսաչենի, Վարանդայի և Դիզակի) մելիքությունները սկսեցին անվանվել Խամսայի (հինգ) մելիքություններ:
- 2) Ռուսաստանի համեմատությամբ Կովկասի լեռնաշղթայից այն կողմ՝ հարավ գտնվող երկրամասը ռուսերեն անվանել են Անդրկովկաս:
- 3) Ռուսաստանում 1917 թ. հոկտեմբերի 25-ին ստեղծված նոր կառավարությունը կոչվել է Ժամանակավոր:

- 4) Երևանի խանության կառավարիչ սարդարը (զորագլուխ, զորահրամանատար) օժտված էր ռազմավարչական մեծ իշխանությամբ և պարսից շահի հրամանով պիտի հսկեր նաև հարևան խանությունների կառավարիչների գործողությունները:
- 5) Արցախում կազմակերպված կիսանկախ հայկական թագավորություններն անվանվել են սղնախներ:

13. Տրված բացատրություններից որո՞նք են ճիշտ.

- 1) 1840 թ. ապրիլի 10–ին վերացվել է Կասպիական մարզը և ստեղծվել երկու վարչամիավոր՝ Վրացա–իմերեթական նահանգ և Հայկական մարզ:
- 2) 1839 թ. սուլթանական կառավարությունը հրապարակել է թանգիմաթը՝ բարենորոգումների հրովարտակը՝ հռչակելով սահմանադրության ընդունումը և ազգերի իրավահավասարություն:
- 3) 1844 թ. Կ. Պոլսում ստեղծված մարմինը կոչվում էր Ազգային ժողով, որի անդամների մեծ մասը հայ արհեստավորներն էին:
- 4) 1828 թ. մարտի 21–ին Նիկոլայ I–ի հրամանագրով Երևանի և Նախիջևանի նախկին խանություններից կազմված վարչական միավորը կոչվում էր Հայկական մարզ:
- 5) 1836 թ–ի մարտի 11–ին հրապարակված եկեղեցական կանոնադրությամբ (պոլոժենիե) սահմանվեցին Հայոց եկեղեցու վարչական իրավունքներն ու պարտականությունները, եկեղեցու ու կառավարության փոխհարաբերությունները:

14. Տրված բացատրություններից որո՞նք են սխալ.

- 1) Ազատագրական պայքարի այն ձևը, երբ հայերը տարերայնորեն, անկազմակերպ դուրս են եկել կենաց ու մահու կռվի՝ իրենց ապրելու իրավունքն ու արժանապատվությունը պաշտպանելու համար, հայտնի է հայդուկային կամ ֆիդայական շարժում անունով:
- 2) Հայդուկները (արաբերեն՝ տասնապետ) Արևելյան Հայաստանում կռվող ժողովրդական վրիժառուներն էին:
- 3) 1891 թ. սուլթան Աբդուլ Համիդ II–ը քրդական անհնազանդ ջոկատներից ստեղծել է մոտ 30 հեծելազնդեր, որոնք իր անունով կոչվել են համիդիե:
- 4) Առաջին հայդուկները հայերի նկատմամբ թուրքական իշխանությունների կողմից նոր բռնությունների առիթ չտալու նպատակով հաճախ ներկայացել են որպես քրդեր և հանդես եկել «չեղլուներ» կոչվող քրդական հակակառավարական ջոկատների կազմում:
- 5) Պանթյուրքիզը (հակաթյուրքականություն) ենթադրում էր իսլամադավան բոլոր ազգերի միավորում օսմանյան Թուրքիայի դրոշի ներքո և սրբազան պատերազմ (ջիհադ) բոլոր անհավատների՝ գյավուրների դեմ:

6) Ֆիդայիները կամ ֆեդայիները (արաբերեն՝ զոհ, ջան ֆեդա՝ ինքնազոհ) երդվում էին ամբողջովին նվիրվել իրենց ժողովրդի պաշտպանությանն ու ազատագրությանը:

7) Ֆիդայիները, զենքը ձեռքին, հեռանում էին լեռներն ու անտառները և համիդիե գնդերի կազմում իրականացնում պատժիչ գործողություններ ասելի թուրք և հայ պաշտոնյաների նկատմամբ:

15. Կ. Պոլսի հայ համայնքի գործերի կառավարման նպատակով 1844 թ. ստեղծված մարմինը կոչվում էր՝

1) Սինդ

2) Ազգային ժողով

3) Ազգային խորհուրդ

4) Պատրիարքարան

5. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԻՐԱԴԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԵՐԵՎՈՒՅԹՆԵՐԻ ՊԱՏՃԱՌՆԵՐ ՈՒ ՀԵՏԵՎԱՆՔՆԵՐ

---

1. Ի՞նչ նպատակով է անգլիական «Արևելահնդկական» ընկերությունը պայմանագիր կնքել հայ վաճառականների հետ.

- 1) գերշահույթ ստանալու և գործն ընդլայնելու
- 2) Հայոց պետականության վերականգնմանը խանգարելու
- 3) հնդիկ առևտրականներին մրցակցությունից դուրս մղելու
- 4) Հնդկաստան մուտք գործելը դյուրացնելու և հայ վաճառականության մրցակցությունից խուսափելու

2. Ինչո՞վ է պայմանավորված եղել հայ ազատագրական պայքարի նոր գաղափարախոսության ձևավորումը XIX դարի երկրորդ կեսին.

- ա) անգլիական դիվանագիտության ցուցաբերած խարդավանքներով
- բ) Եվրոպայում ընթացող հեղափոխություններով
- գ) Սևծովյան տարածաշրջանում և Բալկանյան թերակղզում Ռուսաստանի դիրքերի թուլացմամբ
- դ) արևմտահայերի ազգային սահմանադրության գործադրմամբ
- ե) հունգար, սլավոնական ժողովուրդների ազատագրական շարժումներով
- զ) հայոց ազգային-հասարակական կյանքի զարթոնքով

1) բ , գ, ե

2) բ, դ, ե

3) ա, բ, ե

4) բ, ե, գ

3. Ի՞նչ նպատակով են ձևավորվել ազատագրական խմբակներն ու կազմակերպությունները.

- 1) հայ հասարակության հոգևոր կյանքի ղեկավարությունն իրենց ձեռքը վերցնելու
- 2) հայ հասարակության մեջ խմորվող օտարամոլությունը վերացնելու
- 3) հայ հասարակության մեջ եղած ներքին երկպառակությունները վերացնելու
- 4) հայ հասարակության մեջ զինված պայքարի գաղափարախոսությունը տարածելու և գործնականում կիրառելու

4. Ո՞րն է եղել նորակազմ ՀՅԴ կուսակցության հիմնական նպատակը.

- 1) Արևելյան և Արևմտյան Հայաստանի միացումը
- 2) Արևելյան Հայաստանի քաղաքական և տնտեսական ազատագրումը
- 3) Արևմտյան Հայաստանի քաղաքական և տնտեսական ազատագրումը
- 4) Արևելյան և Արևմտյան Հայաստանում տնտեսական բարեփոխումների անցկացումը

5. Ինչ պատրվակով է Թուրքիան չեղյալ հայտարարել Արևմտյան Հայաստանում բարենորոգումներ անցկացնելու վերաբերյալ ռուս-թուրքական 1914 թ. համաձայնագիրը.

- 1) Գերմանիան, Ավստրո-Հունգարիան և Իտալիան հրաժարվել են այդ համաձայնագրի առանցքային դրույթներն ընդունելուց:
- 2) Գերմանական կառավարությունը որոշում է կայացրել ռուսական կողմի հետ առանձին քննարկելու բարենորոգումների հարցը:
- 3) Սկսվել էր Առաջին համաշխարհային պատերազմը:
- 4) Թուրքիայում սկսվել էին ներքաղաքական կոիվներ:

6. Ինչ նպատակով է լույս ընծայվել «Ազդարարը».

- 1) Արևմտյան և Արևելյան Հայաստանների միջև աշխույժ քաղաքական, տնտեսական և մշակութային կապը պահպանելու
- 2) հայ մշակույթի բնագավառում տեղի ունեցող իրադարձություններն ու ձեռքբերումները վերլուծելու
- 3) Հնդկաստանի հայության աշխույժ հասարակական կյանքը կազմակերպելու և ուղղորդելու
- 4) հայ ժողովրդի ազատագրական պայքարը կազմակերպելու և ղեկավարելու

7. Ինչ նպատակով է լույս ընծայվել «Տարեգրություն» պարբերականը.

- 1) հայ ժողովրդին աշխարհում տեղի ունեցող իրադարձությունների մասին տեղեկություններ հաղորդելու
- 2) հնդկական հասարակությանը բուն Հայաստանում տեղի ունեցող իրադարձություններին իրազեկ դարձնելու
- 3) հայ ժողովրդին ռուս հասարակական կյանքին, նրա առաջադիմական մշակույթին ու գիտությանը հաղորդակից դարձնելու
- 4) Հնդկաստանի հայության աշխույժ հասարակական կյանքը կազմակերպելու և ուղղորդելու

8. Ինչ արդյունք ունեցավ XVIII դարի առաջին երեսնամյակի ազատագրական պայքարն Արցախում և Սյունիքում.

- 1) Կանխվեց վրաց բանակի կողմից Արարատյան դաշտի հայկական գյուղերի բնակչության կողոպուտն ու հնարավոր արյունահեղությունը:
- 2) Հասարակության տարբեր խավեր համախմբվեցին, և մարտական շունչ հաղորդվեց քաղաքական կուսակցություններին:
- 3) Սյունիքում և Արցախում որոշակի ժամանակով վերականգնվեց հայկական իշխանությունը:
- 4) Ստեղծվեցին նախադրյալներ Հայաստանի ազատագրության գործում Արևմուտքի օժանդակությունը ստանալու համար:

9. Ինչ հետևանքներ է ունեցել 1828 թ. պարսկահայերի ներգաղթը.

- 1) Ռուսահպատակ դարձած հայերը ձեռք բերեցին անձի ու գույքի ապահովության, ազգային կյանքի կազմակերպման ավելի նպաստավոր պայմաններ:
- 2) Ախալքալաքի գավառում պարսկահայերը վերաշինեցին կամ հիմնադրեցին 50 գյուղ:
- 3) Արևելյան Հայաստանի տարածքի մեծ մասի վրա կրկին սկսվեց ազգահավաքման լուրջ գործընթաց:
- 4) Համախմբվեցին հայ հասարակության տարբեր խավեր, և ժողովրդական պայքարը նոր թափ ստացավ:
- 5) Մի խումբ հայ մտավորականներ, հետևելով իրենց նախորդ գործիչների օրինակին, Հայաստանի ազատագրության նախագիծ մշակեցին և ներկայացրին ռուսական արքունիքին:

6. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԻՐԱԴԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԵՐԵՎՈՒՅԹՆԵՐԻ ԺԱՄԱՆԱԿԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՋՈՐԴԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Իսրայել Օրու գործունեության հետ կապված դեպքերը դասավորել ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. Հ. Ջուդայեցու պատվիրակության ժամանումը Կ. Պոլիս
- բ. Ֆրանսիայում գինվորական ծառայության մտնելը
- գ. ժամանումը Ռուսաստան
- ե. հանդիպումը Ֆլորենցիայում դուքսի հետ
- դ. հաստատվելը Դյուսելդորֆ քաղաքում
- զ. ժամանումը Վիեննա

1) ա, բ, դ, ե, գ, զ

3) գ, բ, գ, դ, ե, ա

2) ա, ե, դ, գ, գ, բ

4) բ, գ, գ, դ, ա, ե

2. Սյունիքի ազատագրական պայքարի հետ կապված իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Չավնդուրի ճակատամարտը
- բ. Ջևանշիր քոչվոր ցեղի դեմ տարած հաղթանակը
- գ. Տաթև գյուղի մերձակա ամրոցի գրավումը
- դ. Ջևայի և Որոտանի բերդերի ազատագրումը
- ե. Մեղրիի ազատագրումը
- զ. Հալիձորի ճակատամարտը

1) բ, գ, ա, դ, ե, գ

3) բ, գ, ա, դ, գ, ե

2) ե, բ, դ, գ, ա, գ

4) գ, ա, գ, դ, բ, ե

3. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Հակոբ Ջուդայեցու գլխավորությամբ Էջմիածնի գաղտնի ժողովի գումարումը
- բ. Դավիթ բեկի գլխավորությամբ հայկական իշխանության ստեղծումը
- գ. Անգեղակոթի ժողովի գումարումը
- դ. Խամսայի մելիքությունների ինքնավարության ստեղծումը
- ե. Իսրայել Օրու ուղևորությունը Պարսկաստան

1) ե, գ, ա, դ, բ

3) բ, ե, դ, գ, ա

2) ա, գ, ե, բ, դ

4) ա, գ, ե, դ, բ

4. Հնդկահայ ազատագրական կենտրոնի գործունեության հետ կապված իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Հերակլ II-ի ուղերձի հայերենով տպագրվելը Մադրասում
- բ. Մադրասի հայկական տպարանի հիմնումը
- գ. Շ. Շահամիրյանի առաջարկով Հերակլ II-ի ուղերձը Պարսկաստան քշված հայ ժողովրդին
- դ. «Նոր տետրակ, որ կոչի յորդորակ»-ի ռուսերենով լույս տեսնելը
- ե. «Նոր տետրակ, որ կոչի յորդորակ» գրքի լույսընծայումը

- 1) բ, ե, գ, դ, ա
- 2) ա, գ, ե, բ, դ
- 3) բ, ե, դ, գ, ա
- 4) ե, դ, ա, գ, բ

5. 1826-1828 թթ. ռուս-պարսկական պատերազմի իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Օշականի ճակատամարտը
- բ. Շուշիի բերդի պաշարումը պարսիկների կողմից
- գ. Սարդարապատի գրավումը ռուսների կողմից
- դ. Շամքորի ճակատամարտը
- ե. Երևանի գրավումը ռուսների կողմից
- զ. Գանձակի ճակատամարտը
- է. Թավրիզի գրավումը ռուսների կողմից
- ը. հայ կամավորական գումարտակների կազմակերպումը
- թ. Խոյի, Սալմաստի, Ուրմիայի և Մարաղայի գրավումը ռուսների կողմից
- ժ. Աբասբադի բերդի գրավումը ռուսների կողմից

- 1) թ, է, ե, գ, ա, ժ, ը, գ, դ, բ
- 2) բ, դ, գ, ը, ժ, ա, գ, ե, է, թ
- 3) բ, դ, գ, ը, ժ, գ, ա, ե, թ, է
- 4) ժ, ե, գ, դ, ա, գ, բ, թ, ը, է

6. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Հայոց եկեղեցու կանոնադրության հրապարակումը
- բ. Բուխարեստի հաշտության պայմանագրի կնքումը
- գ. Ադրիանապոլսի հաշտության պայմանագրի կնքումը
- դ. Թուրքմենչայի հաշտության պայմանագրի կնքումը
- ե. Գյուլիստանի հաշտության պայմանագրի կնքումը
- զ. Կ. Պոլսի ռուս-թուրքական պայմանագրի կնքումը

- 1) գ, բ, ա, ե, դ, գ
- 2) բ, դ, գ, գ, ե, ա
- 3) գ, բ, ե, դ, գ, ա
- 4) ե, գ, դ, ա, գ, բ

7. Պատմական գործիչներին դասավորել ըստ նրանց գործունեության ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. Դավիթ բեկ
- բ. Հովսեփ Էմին
- գ. Վ. Բեիբուֆով

- դ. Պ. Յիցիանով
- ե. Իսրայել Օրի
- զ. մահտեսի Շահմուրատ

- 1) գ, ե, ա, բ, դ, գ
- 2) ե, բ, դ, գ, ա, գ

- 3) գ, ե, ա, դ, բ, գ
- 4) ե, գ, ա, բ, գ, դ

8. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Ադրիանապոլսի պայմանագրի կնքումը
- բ. Գեորգիևսկում ռուս-վրացական դաշնագրի կնքումը
- գ. Հայկական մարզի ստեղծումը
- դ. Թուրքմենչայի պայմանագրի կնքումը
- ե. Արևելյան Վրաստանի բռնակցումը Ռուսաստանին
- զ. Հայոց եկեղեցու կանոնադրության հրապարակումը
- է. Գյուլիստանի պայմանագրի կնքումը
- ը. Երևանի նահանգի հիմնումը
- թ. Բուխարեստի պայմանագրի կնքումը
- ժ. Իսրայել Օրու ժամանումը Ռուսաստան

- 1) թ, է, ե, գ, ա, ժ, ը, գ, դ, բ
- 2) բ, դ, գ, ը, ժ, ա, գ, ե, է, թ

- 3) ժ, բ, ե, թ, է, դ, գ, ա, գ, ը
- 4) ժ, ե, գ, դ, ա, գ, բ, թ, ը, է

9. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Կովկասի փոխարքայության հիմնումը
- բ. «Պոլոժենիե»-ի հրապարակումը
- գ. Երևանի նահանգի հիմնումը
- դ. «Թանգիմաթ»-ի հրատարակումը
- ե. Հայկական մարզի վերացումը

- 1) ե, ա, բ, դ, գ
- 2) բ, դ, ե, ա, գ

- 3) բ, գ, ա, դ, ե
- 4) գ, ա, դ, բ, ե

10. XIX դ. երկրորդ կեսի ռուս-թուրքական պատերազմների հետ կապված իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Փարիզի պայմանագրի կնքումը
- բ. Բաշկադկլարի մոտ Վ. Բեիբուֆովի զորքերի հաղթանակը թուրքական մեծաքանակ զորքերի նկատմամբ
- գ. Արդահանի գրավումը Մ. Լոռիս-Մելիքովի կորպուսի կողմից

դ. Քյուրուկդարայի մոտ ռուսական զորքերի ջախջախիչ պարտության մատնելը
թուրքական մեծաքանակ բանակին
ե. Բայազետի գրավումը Երևանյան ջոկատի կողմից

1) բ, դ, ա, ե, գ
2) դ, բ, ա, գ, ե

3) բ, գ, ա, դ, ե
4) բ, ե, դ, ա, գ

11. 1877–1878 թթ. ռուս–թուրքական պատերազմի հետ կապված իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա. Սան Ստեֆանոյի հաշտության կնքումը
բ. Լոնդոնում ռուս–անգլիական համաձայնագրի կնքումը
գ. Դիադինի գրավումը Երևանյան ջոկատի կողմից
դ. Բեռլինի վեհաժողովի սկիզբը
ե. Կարսի գրավումը Հ. Լազարևի զորամասի կողմից

1) ա, բ, դ, ե, գ
2) գ, ե, ա, բ, դ

3) ա, գ, բ, դ, ե
4) բ, գ, դ, ա, ե

12. Գտնել այն երկու իրադարձությունները, որոնք խախտում են ստորև տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

ա. Ղրիմի պատերազմը
բ. Սան Ստեֆանոյի հաշտության պայմանագրի կնքումը
գ. Փարիզի պայմանագրի կնքումը
դ. Հայոց ցեղասպանության առաջին փուլը
ե. Բեռլինի վեհաժողովը
զ. Ս. Կուկունյանի արշավանքը

1) դ, ե

2) ա, գ

3) բ, դ

4) բ, գ

13. XIX դ. երկրորդ կեսի հայ քաղաքական կյանքի հետ կապված իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա. «Պաշտպան հայրենյաց» կազմակերպության ստեղծումը
բ. «Բարենպատակ ընկերություն» խմբակի ստեղծումը
գ. Կ. Պոլսի ռուսումնական խորհրդի անդամների կողմից «Ազգային սահմանադրության» ստեղծումը
դ. ՀՅԴ կուսակցության ստեղծումը
ե. Արմենական կուսակցության ստեղծումը

1) ա, գ, բ, դ, ե
2) ե, բ, դ, ա, գ

3) գ, բ, ա, ե, դ
4) գ, ա, դ, բ, ե

14. XIX դ. երկրորդ կեսի հայ քաղաքական կյանքի հետ կապված իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. ՀՅԴ կուսակցության ստեղծումը
- բ. «Պաշտպան հայրենյաց» կազմակերպության ստեղծումը
- գ. Արմենական կուսակցության ստեղծումը
- դ. «Հայրենասերների միություն» կազմակերպության ստեղծումը
- ե. Հնչակյան կուսակցության ստեղծումը

- 1) բ, դ, ա, ե, գ
- 2) բ, դ, ա, գ, ե
- 3) բ, դ, գ, ե, ա
- 4) ե, բ, դ, ա, գ

15. 1890–ական թթ. հայ ազատագրական պայքարի իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Զեքի փաշայի զորքի շարժվելը Սասունի վրա
- բ. Բաբշենի հաղթական կռիվը
- գ. Գում Գափուի ցույցը
- դ. Մ. Ավետիսյանի գլխավորությամբ Վանի ինքնապաշտպանությունը
- ե. Կուկունյանի արշավանքը
- զ. Խանասորի արշավանքը

- 1) գ, ե, դ, գ, ա, բ
- 2) գ, ե, ա, դ, գ, բ
- 3) գ, բ, գ, ա, դ, ե
- 4) գ, ա, գ, դ, բ, ե

16. XIX դարի երկրորդ կեսի իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Բեռլինի վեհաժողովը
- բ. Արևելյան պատերազմի սկիզբը
- գ. Գում Գափուի ցույցը
- դ. Կ. Պոլսի Ազգային ընդհանուր ժողովի կողմից Ազգային կանոնադրության հաստատումը
- ե. Ս. Կուկունյանի արշավանքը
- զ. Մկրտիչ Յաղոբյանի ղեկավարությամբ Զեյթունի ապստամբությունը
- է. Փարիզի հաշտության պայմանագրի կնքումը
- ը. ռուս-թուրքական երկրորդ պատերազմի սկիզբը
- թ. Անգլիայի, Ֆրանսիայի և Ռուսաստանի կողմից Բարենորոգումների մայիսյան ծրագրի հանձնումը սուլթանին
- ժ. Սան Ստեֆանոյի հաշտության պայմանագրի կնքումը

- 1) գ, ա, ժ, ը, գ, դ, բ, թ, է, ե
- 2) բ, է, դ, գ, ը, ժ, ա, գ, ե, թ
- 3) բ, է, ը, գ, ա, դ, գ, ե, ժ, թ
- 4) ժ, ե, գ, դ, ա, գ, բ, թ, ը, է

17. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Խանասորի արշավանքը
- բ. հայերի կոտորածն Ադանայում
- գ. Պետոյի և Մարտիկի զոհվելը
- դ. Ռուսաստանում ապրող հայերի պատգամավորական ժողովը Էջմիածնում
- ե. Վանի հերոսամարտը՝ Մկրտիչ Ավետիսյանի ղեկավարությամբ
- զ. հայ-թաթարական ընդհարումների ավարտը
- է. Ջեյթունի ապստամբությունը՝ Նազարեթ Չավուշի ղեկավարությամբ
- ը. Սասունի ինքնապաշտպանությունը՝ Անդրանիկի գլխավորությամբ
- թ. Սասունի հերոսամարտը՝ Մեծն Մուրադի ղեկավարությամբ
- ժ. Մշո Ս. Առաքելոց վանքի կոփվը

- 1) թ, է, ե, գ, ա, ժ, ը, դ, գ, բ
- 2) բ, դ, գ, ը, ժ, ա, գ, ե, է, թ

- 3) թ, է, բ, գ, ա, դ, ը, ե, ժ, գ
- 4) ժ, ե, գ, դ, ա, գ, բ, թ, ը, է

18. Առաջին աշխարհամարտի նախօրեին և ընթացքում տեղի ունեցած իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Վանի ինքնապաշտպանության սկիզբը
- բ. Շապին-Գարահիսարի ինքնապաշտպանության սկիզբը
- գ. Դիլմանի ճակատամարտը
- դ. Շատախի կենտրոն Թաղի ինքնապաշտպանության սկիզբը
- ե. Սարիղամիշի ճակատամարտի ավարտը
- զ. Հնչակյան կուսակցության 20 գործիչներին՝ Փարամազի գլխավորությամբ, կախաղան բարձրացնելը
- է. Ուրֆայի հերոսամարտի ավարտը
- ը. Մուսա լեռան հերոսամարտը
- թ. Մուշի ինքնապաշտպանության սկիզբը
- ժ. Արևմտյան Հայաստանում բարենորոգումներ կատարելու վերաբերյալ ռուս-թուրքական համաձայնագրի ստորագրումը

- 1) ժ, ե, գ, ա, թ, ը, գ, դ, է, բ
- 2) բ, դ, գ, ը, ժ, ա, գ, ե, է, թ

- 3) ը, թ, բ, գ, ա, դ, գ, ե, ժ, է
- 4) ժ, ե, դ, ա, գ, բ, գ, թ, ը, է

19. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Անդրկովկասյան հատուկ կոմիտեի կազմավորումը
- բ. Արևմտահայերի ազգային խորհրդի ստեղծումը
- գ. Արարատյան գնդի կազմավորումը
- դ. Ժամանակավոր կառավարության ձևավորումը
- ե. Արևելահայ ազգային խորհրդի ստեղծումը

- 1) բ, դ, ա, ե, գ
- 2) գ, դ, ա, բ, է

- 3) գ, բ, ա, դ, ե
- 4) դ, ա, գ, ե, բ

20. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Երզնկայի զինադադարի կնքումը
- բ. Անդրկովկասյան կոմիսարիատի ստեղծումը
- գ. Բուլճնիկյան հեղաշրջումը Ռուսաստանում
- դ. արևելահայերի համաժողովի գումարումը Թիֆլիսում
- ե. արևմտահայերի առաջին համագումարը

- 1) ե, բ, գ, դ, ա
- 2) ե, դ, գ, բ, ա
- 3) դ, ե, բ, գ, ա
- 4) բ, ե, գ, ա, դ

21. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Հայկական կորպուսի կազմավորման սկիզբը
- բ. Անդրկովկասյան կոմիսարիատի կազմավորումը
- գ. Անդրկովկասի ժողովրդավարական Դաշնային Հանրապետության ստեղծումը
- դ. Առանձին հայկական կորպուսի ստեղծումը
- ե. Անդրկովկասյան հատուկ կոմիտեի կազմավորումը

- 1) բ, դ, ա, ե, գ
- 2) գ, դ, ա, բ, ե
- 3) ե, բ, ա, դ, գ
- 4) ե, բ, դ, ա, գ

22. 1918 թ. տեղի ունեցած իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Դրոյի առաջին հաղթական մարտը Բաշ–Ապարանում
- բ. Սարդարապատի գրավումը թուրքական զորքի կողմից
- գ. Ալեքսանդրապոլի գրավումը թուրքական զորքի կողմից
- դ. Ղարաքիլիսայի ճակատի կազմակերպումը
- ե. Սարիղամիշի գրավումը թուրքական զորքի կողմից

- 1) ե, գ, բ, ա, դ
- 2) գ, ե, բ, դ, ա
- 3) դ, ե, բ, գ, ա
- 4) գ, ե, դ, բ, ա

23. 1918 թ. հետ կապված իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Ներքին Թալինի բերդի գրավումը հայ կամավորների կողմից
- բ. Սարդարապատի կայարանի հետգրավումը հայկական զորքի կողմից
- գ. Բաշ Ապարանի ճակատամարտի ավարտը
- դ. Կարսի հանձնումը թուրքերին
- ե. Ղարաքիլիսայի գրավումը թուրքերի կողմից

- 1) դ, բ, ա, ե, գ
- 2) դ, ա, բ, գ, ե
- 3) բ, գ, ա, դ, ե
- 4) բ, դ, ա, ե, գ

24. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Բաշ Ապարանի ճակատամարտի հաղթական ավարտը
- բ. Թուրք-անդրկովկասյան պատերազմի սկիզբը
- գ. Բրեստ-Լիտովսկի հաշտության պայմանագրի կնքումը
- դ. Առանձին հայկական կորպուսի ստեղծումը
- ե. Շիրակի գոյամարտի սկիզբը
- զ. Ստ. Շահումյանի նշանակվելը Կովկասի արտակարգ կոմիսար

1) դ, գ, գ, ե, ա, բ

3) գ, դ, գ, բ, ե, ա

2) գ, ե, ա, գ, դ, բ

4) գ, գ, դ, բ, ե, ա

25. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Արևմտահայերի առաջին համագումարը
- բ. Անդրկովկասյան հատուկ կոմիտեի ստեղծումը
- գ. Երզնկայի զինադադարի կնքումը
- դ. Արևելահայերի համաժողովի գումարումը Թիֆլիսում
- ե. Սարդարապատի հերոսամարտը
- զ. Թուրք-անդրկովկասյան պատերազմի սկիզբը

1) գ, ե, դ, գ ա, բ

3) բ, ա, դ, գ, գ, ե

2) բ, ե, ա, գ, դ, գ

4) բ, գ, ա, գ, դ, ե

26. Առաջին աշխարհամարտի տարիներին տեղի ունեցած իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Արևմտահայերի առաջին համագումարը
- բ. «Արևելյան լեգեոնի» ստեղծումը
- գ. ԱՀԿ-ի ստեղծումը
- դ. Սարդարապատի հերոսամարտի սկիզբը
- ե. Երզնկայում զինադադարի ստորագրումը
- զ. ԱԺԴՀ-ի ստեղծումը
- է. Ուրֆայի հերոսամարտը
- ը. Էրզրումի գրավումը
- թ. Սայքս-Պիկոյի համաձայնագրի կնքումը
- ժ. Բրեստ-Լիտովսկի հաշտության պայմանագրի ստորագրումը

1) է, թ, ե, գ, ա, ժ, ը, գ, դ, բ

3) է, ը, թ, բ, գ, ա, ե, ժ, գ, դ

2) ը, է, բ, դ, գ, ժ, ա, գ, ե, թ

4) է, ժ, ե, գ, դ, ա, գ, բ, թ, ը

27. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Խորենացու «Հայոց պատմության» լույսընծայումը ռուսերենով Պետերբուրգում
- բ. «Խելքից պատուհաս» պիեսի բեմադրումը Երևանում հեղինակի ներկայությամբ
- գ. «Տարեգրություն» պարբերականի հրատարակումը

դ. «Ազդարարի» լույսընծայումը

ե. «Նոր բառգիրք Հայկազեան լեզուի» բառարանի հրատարակումը

զ. «Բազմավեպի» լույսընծայումը

1) դ, գ, ե, բ, ա, զ

3) գ, դ, ե, ա, բ, զ

2) գ, դ, ա, բ, ե, զ

4) դ, գ, ա, բ, ե, զ

28. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա. Աղաբաբյան դպրոցի հիմնադրումը

բ. Լազարյան ճեմարանի բացումը

գ. Ներսիսյան դպրոցի հիմնադրումը

դ. Շուշիի թեմական դպրոցի բացումը

ե. Երևանի թեմական դպրոցի բացումը

1) ա, բ, գ, ե, դ

3) ա, գ, դ, ե, բ

2) ա, գ, բ, ե, դ

4) դ, գ, ա, բ, ե

29. Գտնել այն իրադարձությունը, որը խախտում է ստորև տրված շարքի ժամանակագրական դասավորությունը.

1) «Արևելյան թատրոնի» կազմավորումը Կ. Պոլսում

2) Հ. Վարդոլյանի երկլեզու թատրոնի ստեղծումը

3) «Անուշ» օպերայի բեմադրումը Ալեքսանդրապոլում

4) «Գիտական շարժում» պարբերականի հրատարակումը

5) Յուպիտերի վեցերորդ արբանյակի հայտնաբերումը

6) գունավոր հեռուստատեսության հիմնադրումը

30. 1826–1828 թթ. ռուս–պարսկական պատերազմի իրադարձություններից որն է տեղի ունեցել երրորդը՝ ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

ա. Օշականի ճակատամարտը

բ. Շուշիի բերդի պաշարումը պարսիկների կողմից

գ. Սարդարապատի գրավումը ռուսների կողմից

դ. Շամքորի ճակատամարտը

ե. Երևանի գրավումը ռուսների կողմից

զ. Գանձակի ճակատամարտը

է. Թավրիզի գրավումը ռուսների կողմից

ը. Հայ կամավորական գումարտակների կազմակերպումը

թ. Խոյի, Սալմաստի, Ուրմիայի և Մարաղայի գրավումը ռուսների կողմից

ժ. Աբասաբադի բերդի գրավումը ռուսների կողմից

1) բ

2) գ

3) թ

4) ժ

31. XIX դարի երկրորդ կեսի ռուս-թուրքական պատերազմների հետ կապված իրադարձություններից ո՞րն է տեղի ունեցել հինգերորդը՝ ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. Սան Ստեֆանոյի հաշտության կնքումը
- բ. Փարիզի պայմանագրի կնքումը
- գ. Ռուս-անգլիական համաձայնագրի կնքումը Լոնդոնում
- դ. Բաշկադկլարի մոտ Վ. Բեիբուսովի զորքերի հաղթանակը թուրքական մեծաքանակ զորքերին նկատմամբ
- ե. Բեռլինի վեհաժողովի սկիզբը
- զ. Բայազետի գրավումը Երևանյան ջոկատի կողմից
- է. Արդահանի գրավումը Մ. Լոռիս-Մելիքովի կորպուսի կողմից
- ը. Քյուրուկդարայի մոտ ռուսական զորքերի հաղթանակը թուրքական մեծաքանակ զորքերի նկատմամբ
- թ. Կարսի գրավումը Հ. Լազարևի զորամասի կողմից

- 1) դ   2) ա   3) բ   4) է

32. 1894–1896 թթ. ազատագրական պայքարի իրադարձություններից ո՞րն է տեղի ունեցել յոթերորդը՝ ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. Շենիկի գյուղապետ Գրգոյի տանը ինքնապաշտպանական ժողովի գումարումը
- բ. Ջեյթունի ապստամբների՝ «Ջեյթունի անկախ իշխանություն» վերտառությամբ կարմիր դրոշ բարձրացնելը թուրքական զորանոցի վրա
- գ. Ջեքի փաշայի գլխավորած զորքի շարժվելը դեպի Սասուն
- դ. մեծ տերությունների միջամտությամբ Հալեպի հաշտության կնքումը
- ե. Կարապետ Բասիլոսյանի կոչը Ջեյթունի լեռնականներին
- զ. թուրքական կանոնավոր զորքի ու քրդական մագրիկ ցեղի հրոսակների հարձակումը 1500 վանեցիների վրա՝ Ս. Բարդուղիմեոս վանքից ոչ հեռու
- է. Բաբը Ալիի ցույցը
- ը. Վանում բոլոր ուժերի միասնական ճակատի կազմումը՝ Մ. Ավետիսյանի գլխավորությամբ

- 1) ը   2) գ   3) ա   4) դ

33. 1918 թ. տեղի ունեցած իրադարձությունների տրված շարքում ո՞րն է չորրորդը՝ ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. Կարսի հանձնումը թուրքերին
- բ. Ղարաքիլիսայի գրավումը թուրքերի կողմից
- գ. Ներքին Թալինի բերդի գրավումը հայ կամավորների կողմից
- դ. Սարդարապատի կայարանի հետգրավումը հայկական զորքի կողմից
- ե. Բաշ Ապարանի ճակատամարտի ավարտը
- զ. Ալեքսանդրապոլի գրավումը թուրքական զորքերի կողմից

37. Գտնել այն երկու իրադարձությունները, որոնք խախտում են տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) Արևելյան պատերազմի սկիզբը
- 2) XIX դարի երկրորդ կեսի ռուս-թուրքական երկրորդ պատերազմի սկիզբը
- 3) Փարիզի հաշտության պայմանագրի կնքումը
- 4) Ազգային կանոնադրության հաստատումը Կ. Պոլսի Ազգային ընդհանուր ժողովի կողմից
- 5) Զեյթունի ապստամբությունը՝ Մկրտիչ Յաղուբյանի ղեկավարությամբ
- 6) Ս. Կուկունյանի արշավանքը
- 7) Սան Ստեֆանոյի հաշտության պայմանագրի կնքումը
- 8) Բեռլինի վեհաժողովի գումարումը
- 9) Գում Գափուի ցույցը

38. Տրված իրադարձություններից որոնք են խախտում տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- ա. Սարիղամիշի ճակատամարտի ավարտը
- բ. Շատախի կենտրոն Թաղի ինքնապաշտպանության սկիզբը
- գ. Վանի ինքնապաշտպանության սկիզբը
- դ. Արևմտյան Հայաստանում բարենորոգումներ կատարելու վերաբերյալ ռուս-թուրքական համաձայնագրի ստորագրումը
- ե. Դիլմանի ճակատամարտը
- զ. Մուսա լեռան հերոսամարտը
- է. Շապին-Գարահիսարի ինքնապաշտպանության սկիզբը
- ը. Հնչակյան կուսակցության 20 գործիչներին՝ Փարամազի գլխավորությամբ, կախաղան բարձրացնելը
- թ. Մուշի ինքնապաշտպանության սկիզբը
- ժ. Ուրֆայի հերոսամարտի ավարտը

- 1) բ, դ   2) ե, թ   3) դ, գ   4) է, թ

39. Գտնել այն երկու իրադարձությունները, որոնք խախտում են տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) Խորենացու «Հայոց պատմության» լույսընծայումը ռուսերենով Պետերբուրգում
- 2) «Խելքից պատուհաս» պիեսի բեմադրումը Երևանում հեղինակի ներկայությամբ
- 3) «Տարեգրություն» պարբերականի հրատարակումը
- 4) «Նոր բառգիրք Հայկազեան լեզուի» բառարանի հրատարակումը
- 5) Յուպիտերի վեցերորդ արբանյակի հայտնաբերումը
- 6) «Բազմավեպի» լույսընծայման սկիզբը
- 7) «Արևելյան թատրոնի» կազմավորումը Կ. Պոլսում
- 8) «Գիտական շարժում» պարբերականի հրատարակումը
- 9) «Անուշ» օպերայի բեմադրումն Ալեքսանդրապոլում

7. ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆԵՑՈՒՄ

1. Կատարել համապատասխանեցում.

Տարեթիվ

1) 1699 թ.

2) 1701 թ.

3) 1708 թ.

4) 1709 թ.

Իրադարձություն

ա. Օրու դեսպանական խմբի ժամանելը Շամախի

բ. Օրու ժամանելը Պարսկաստանի մայրաքաղաք Սպահան

գ. Օրու՝ Ռուսաստանի օգնությամբ Հայաստանի ազատագրության ծրագրի ներկայացնելը Պետրոս I-ին

դ. Օրու՝ Հայաստանի ազատագրության ծրագրի ներկայացնելը Հովհան Վիլիելմին

ե. Անգեղակոթի գաղտնի խորհրդակցությունում Օրուն լիազորելը՝ շարունակելու բանակցությունները Ելրոպական երկրների և ռուսական իշխանությունների հետ

1) 1-ա, 2-բ, 3-ե, 4-գ

3) 1-ե, 2-ա, 3-գ, 4-դ

2) 1-ե, 2-գ, 3-ա, 4-բ

4) 1-դ, 2-գ, 3-ա, 4-բ

2. Կատարել համապատասխանեցում.

Իրադարձություն

1) Էմինի ճանապարհվելը Պետերբուրգ

2) Էմինի ժամանելը Հայաստան և տիրող իրավիճակին մոտիկից ծանոթանալը

3) Էմինի ծառայության անցնելը Անգլիա մեկնող մի նավում և ուղևորվելը Անգլիա

4) Էմինի և Հերակլի խրախուսական նամակներ ուղարկելը Հովնանին

5) Էմինի վերադարձը Հնդկաստան

6) Էմինի վերադարձը Հայաստան

Տարեթիվ

ա. 1726 թ.

դ. 1761 թ.

բ. 1751 թ.

ե. 1764 թ.

գ. 1759 թ.

զ. 1766 թ.

է. 1770 թ.

1) 1-ա, 2-բ, 3-ե, 4-գ, 5-դ, 6-է

3) 1-դ, 2-ա, 3-գ, 4-ե, 5-զ, 6-է

2) 1-գ, 2-ա, 3-բ, 4-ե, 5-է, 6-զ

4) 1-դ, 2-գ, 3-բ, 4-ե, 5-է, 6-զ

3. Տարեթվերը համապատասխանեցնել իրադարձություններին.

1) 1699 թ.	3) 1663 թ.
2) 1724 թ.	4) 1727 թ.
	5) 1771 թ.

- ա. հայկական տպարանի հիմնումը Մադրասում
 բ. Իսրայել Օրու ժամանումը Պարսկաստան
 գ. Երևանի հերոսական պաշտպանությունը
 դ. Անգեղակոթի գաղտնի խորհրդակցությունը
 ե. Խաչատուր Գաղատացի կաթողիկոսի նամակը Լյուդովիկոս XIV-ին
 զ. Հալիձորի ճակատամարտը

1) 1-ա, 2-բ, 3-ե, 4-գ, 5-դ	3) 1-դ, 2-ա, 3-գ, 4-գ, 5-բ
2) 1-բ, 2-գ, 3-ե, 4-դ, 5-ա	4) 1-դ, 2-գ, 3-ե, 4-գ, 5-ա

4. Կատարել համապատասխանեցում.

N	Իրադարձությունը	N	Տարեթիվը	N	Գործիչը	N	Վայրը
1	Հայկական տպարանի հիմնումը	1	1722 թ.	1	Շահամիր Շահամիրյան	1	Բուխարեստ
2	Հայ զորականների ժամանումը Սյունիք	2	1813 թ.	2	Դավիթ բեկ	2	Շինուհայր
3	Ռուս-թուրքական հաշտության պայմանագրի կնքումը	3	1771 թ.	3	Ֆաթ Ալի շահ	3	Գյուլիստան
4	Ռուս-պարսկական հաշտության պայմանագրի կնքումը	4	1812 թ.	4	Մանուկ բեյ Միրզայան	4	Մադրաս

1.	<table border="1"><tr><td>1</td><td>4</td><td>4</td><td>3</td></tr><tr><td>2</td><td>3</td><td>2</td><td>4</td></tr><tr><td>3</td><td>1</td><td>3</td><td>2</td></tr><tr><td>4</td><td>2</td><td>1</td><td>1</td></tr></table>	1	4	4	3	2	3	2	4	3	1	3	2	4	2	1	1	2.	<table border="1"><tr><td>1</td><td>3</td><td>2</td><td>2</td></tr><tr><td>2</td><td>4</td><td>3</td><td>1</td></tr><tr><td>3</td><td>2</td><td>4</td><td>3</td></tr><tr><td>4</td><td>1</td><td>1</td><td>4</td></tr></table>	1	3	2	2	2	4	3	1	3	2	4	3	4	1	1	4	3.	<table border="1"><tr><td>1</td><td>3</td><td>1</td><td>2</td></tr><tr><td>2</td><td>1</td><td>2</td><td>3</td></tr><tr><td>3</td><td>4</td><td>4</td><td>1</td></tr><tr><td>4</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td></tr></table>	1	3	1	2	2	1	2	3	3	4	4	1	4	2	3	4	4.	<table border="1"><tr><td>1</td><td>3</td><td>1</td><td>4</td></tr><tr><td>2</td><td>1</td><td>2</td><td>2</td></tr><tr><td>3</td><td>4</td><td>4</td><td>1</td></tr><tr><td>4</td><td>2</td><td>3</td><td>3</td></tr></table>	1	3	1	4	2	1	2	2	3	4	4	1	4	2	3	3
1	4	4	3																																																																				
2	3	2	4																																																																				
3	1	3	2																																																																				
4	2	1	1																																																																				
1	3	2	2																																																																				
2	4	3	1																																																																				
3	2	4	3																																																																				
4	1	1	4																																																																				
1	3	1	2																																																																				
2	1	2	3																																																																				
3	4	4	1																																																																				
4	2	3	4																																																																				
1	3	1	4																																																																				
2	1	2	2																																																																				
3	4	4	1																																																																				
4	2	3	3																																																																				

5. Հայկական աշխարհագրային ջոկատների հրամանատարների անունները համապատասխանեցնել իրադարձություններին.

1) Ռոստոմ	3) Ջումշուդ Շահնազարյան
2) Գրիգոր Մանուչարյան	4) Վանի Աթաբեկյան

ա. Նրա գլխավորած ջոկատը մասնակցել է Գանձակի գրավմանը, ռուսական զորքի երևանյան առաջին երկու արշավանքներին:

- բ. Նա արժանացել է շնորհակալության և գեներալ Յիցիանովից ստացել է նրա անձնական արձաթե ժամացույցը:
- գ. Նրա գլխավորած ջոկատը մինչև պատերազմի ավարտը մնացել է ռուսական զորագնդի կազմում և մասնակցել է Ասկերանի ճակատամարտին:
- դ. Նրա գլխավորած ջոկատը Շամքոր գետի ափին ջախջախել է Ամիր խանի 10-հազարանոց բանակը և հետ գրավել Գանձակը:
- ե. Նա գլխավորել է հեծյալ ջոկատ, գերվել և մահապատժի է ենթարկվել Աբաս-Միրզայի հրամանով:

- 1) 1-բ, 2-ա, 3-ե, 4-դ
2) 1-գ, 2-ա, 3-բ, 4-ե

- 3) 1-ե, 2-ա, 3-գ, 4-բ
4) 1-ե, 2-գ, 3-ա, 4-բ

6. Իրադարձությունները համապատասխանեցնել գործիչների անուններին.

- 1) Երևանի բերդի գրավումը
2) Օջականի ճակատամարտը
3) Թուրքմենշայի պայմանագրի ստորագրումը
4) Մադրասի խմբակի ստեղծումը

- ա. Ա. Գրիբոյեդով
բ. Հ. Էմին
գ. Շ. Շահամիրյան

- դ. Հ. Հարությունյան
ե. Ի. Պասկևիչ

- 1) 1-բ, 2-ե, 3-ա, 4-գ
2) 1-բ, 2-ա, 3-ե, 4-դ

- 3) 1-ե, 2-դ, 3-ա, 4-գ
4) 1-ե, 2-գ, 3-ա, 4-դ

7. Կատարել համապատասխանեցում.

N	Գործիչ	N	Իրադարձություն	N	Զորքի թվաքանակ
1	Վ. Մադաթով	1	Փոքր Ղարաքիլիսայի ճակատամարտը	1	8 հազար
2	Ի. Պասկևիչ	2	Շուշիի բերդի պաշարումը	2	35 հազար
3	Յուսուֆ փաշա	3	Օջականի ճակատամարտը	3	2 հազար
4	Աբաս-Միրզա	4	Գանձակի ճակատամարտը	4	20 հազար
		5	Շամքորի ճակատամարտը	5	60 հազար

1.

1	4	3
2	2	1
3	1	4
4	5	5

2.

1	5	3
2	4	1
3	3	5
4	2	2

3.

1	5	3
2	4	1
3	1	4
4	2	5

4.

1	3	5
2	4	2
3	5	4
4	2	1

8. Կատարել համապատասխանեցում.

Պաշտոն

- 1) Վիրահայոց թեմի առաջնորդ
- 2) Հայկական մարզի կառավարիչ
- 3) Հայկական կամավորական դրուժինայի հրամանատար
- 4) Խամսայի մելիքությունների կառավարիչ

Անուն

- ա. Վ. Բեհբույթով
- բ. կապիտան Սումբատով
- գ. Ներսես Աշտարակեցի
- դ. մելիք Եգան
- ե. Հովսեփ Էմին

- 1) 1-ա, 2-բ, 3-ե, 4-գ
- 2) 1-գ, 2-ա, 3-բ, 4-դ
- 3) 1-գ, 2-ա, 3-ե, 4-դ
- 4) 1-դ, 2-գ, 3-ա, 4-բ

9. Կատարել համապատասխանեցում.

N	Իրադարձություն	N	Տարեթիվը	N	Գործիչը
1	Հայկական մարզի ստեղծումը	1	1829 թ. սեպտեմբերի 2	1	Ի. Պասկևիչ
2	Հասան կալայի գրավումը ռուսների կողմից	2	1812 թ. մայիսի 16	2	Մանուկ բեյ Միրզայան
3	Շամքորի ճակատամարտը	3	1828 թ. մարտի 21	3	Ի. Գուրովիչ
4	Բուխարեստի հաշտության կնքումը	4	1829 թ. հունիսի 24	4	Վ. Մադաթով
		5	1826 թ. սեպտեմբերի 3	5	Նիկոլայ I

1.

1	4	3
2	2	1
3	1	4
4	5	5

2.

1	3	5
2	4	1
3	5	4
4	2	2

3.

1	3	5
2	4	1
3	1	4
4	2	5

4.

1	3	4
2	4	2
3	5	3
4	2	1

10. Ղրիմի և 1877-1878 թթ. ռուս-թուրքական պատերազմներին մասնակից գործիչների անունները համապատասխանեցնել նրանց հետ կապված իրադարձություններին.

1) Վ. Բեհբույթով	3) Ա. Տեր-Ղուկասով
2) Մ. Լոռիս-Մելիքով	4) Հ. Լազարև
	5) Ֆ. Շտոկվիչ

- ա. Բայազետի պաշարման ժամանակ նա քրդական տարազով ծայտյալ անցել է թշնամու օղակով և լուրը հասցրել Երևանյան ջոկատին:
- բ. Նրա գլխավորած կայազորը 23 օր հերոսաբար պաշտպանել է Բայազետի բերդը:
- գ. Նրա գլխավորած զորքերը 1853 թ. նոյեմբերին հաղթեցին Բաշկադկլարի մոտ:
- դ. Նրա գլխավորած Կովկասյան կորպուսը գրավել է Արդահանը:
- ե. Նրա գլխավորած զորամասը 1877 թ. նոյեմբերի 6-ին գրավել է Կարսը:
- զ. Նրա գլխավորած զորքերը 1877 թ. ապրիլի 30-ին գրավել են Բայազետը:

- 1) 1-ա, 2-դ, 3-ե, 4-գ, 5-բ
- 2) 1-գ, 2-ա, 3-բ, 4-ե, 5-դ
- 3) 1-գ, 2-դ, 3-գ, 4-ե, 5-բ
- 4) 1-դ, 2-ե, 3-ա, 4-բ, 5-գ

11. Սան Ստեֆանոյի և Բեռլինի պայմանագրերում տեղ գտած՝ Հայաստանին վերաբերող հոդվածները համապատասխանեցնել բովանդակությանը.

- 1) 16-րդ
- 2) 25-րդ
- 3) 27-րդ
- 4) 61-րդ

- ա. Ռուսական զորքերին իրավունք էր տրվում 6 ամիս ժամկետով մնալու Հայաստանում:
- բ. Թուրքական կառավարությունը պարտավորվում է չհալածել պատերազմում ռուսներին աջակցած քրիստոնյաներին:
- գ. Բարձր դուռը պարտավորվում է Արևմտյան Հայաստանում ռուսների գրաված և կրկին Թուրքիային վերադարձվելիք գավառներում անհապաղ բարեփոխումներ անցկացնել և ապահովել հայերի անվտանգությունը քրդերից ու չերքեզներից:
- դ. Ղրիմը վերադարձնելու նպատակով Ռուսաստանը կրկին անգամ հրաժարվում է Արևմտյան Հայաստանում գրաված հողերից:
- ե. Բարեփոխումների իրագործման հսկողությունը, բացի Ռուսաստանից, դրվում էր նաև վեհաժողովին մասնակից 5 պետությունների վրա:

- 1) 1-ա, 2-բ, 3-ե, 4-գ
- 2) 1-գ, 2-ա, 3-բ, 4-ե
- 3) 1-գ, 2-ա, 3-բ, 4-դ
- 4) 1-գ, 2-դ, 3-ա, 4-ե

12. Գործիչների անունները համապատասխանեցնել զբաղեցրած պաշտոններին.

- 1) Միխայիլ Լոռիս-Մելիքով
- 2) Ֆյոդոր Շոտկվիչ
- 3) Արշակ Տեր-Ղուկասով
- 4) Սարգիս Համամջյան
- 5) Ներսես Վարժապետյան

- ա. Երևանյան ջոկատի հրամանատար
- բ. Սաֆվետ փաշայի խորհրդական
- գ. Բայազետի կայազորի պետ
- դ. Ազգային ժողովի ատենապետ
- ե. Կովկասյան կորպուսի հրամանատար
- զ. Կ. Պոլսի Հայոց պատրիարք

- 1) 1-գ, 2-ա, 3-գ, 4-բ, 5-դ
- 2) 1-գ, 2-ա, 3-բ, 4-ե, 5-դ
- 3) 1-ե, 2-գ, 3-ա, 4-բ, 5-գ
- 4) 1-ե, 2-դ, 3-ա, 4-բ, 5-գ

13. Կատարել համապատասխանեցում.

Հիմնադրման վայր

- 1) Ալեքսանդրապոլ
- 2) Մեծ Ղարաքիլիսա
- 3) Վան
- 4) Կարին
- 5) Մոսկվա

- 1) 1-գ, 2-ա, 3-գ, 4-բ, 5-դ
- 2) 1-գ, 2-ա, 3-բ, 4-ե, 5-դ

Կազմակերպություն

- ա. «Հայրենիքի սիրո գրասենյակ»
- բ. «Պաշտպան հայրենյաց»
- գ. «Բարենպատակ ընկերություն»
- դ. «Հայրենասերների միություն»
- ե. «Հայասեր-ազգասեր»
- զ. «Միություն ի փրկություն»

- 3) 1-ա, 2-գ, 3-դ, 4-գ, 5-ե
- 4) 1-դ, 2-ե, 3-ա, 4-բ, 5-գ

14. Կատարել համապատասխանեցում.

Կազմակերպություն

- 1) «Պաշտպան հայրենյաց»
- 2) «Հայասեր-ազգասեր»
- 3) Արմենական
- 4) Հնչակյան
- 5) ՀՅԴ

- 1) 1-բ, 2-դ, 3-գ, 4-ե, 5-ա
- 2) 1-գ, 2-ա, 3-բ, 4-ե, 5-դ

Հիմնադրման վայր

- ա. Թիֆլիս
- բ. Կարին
- գ. Մոսկվա
- դ. Երևան
- ե. Ժնև
- զ. Վան

- 3) 1-բ, 2-դ, 3-գ, 4-ա, 5-ե
- 4) 1-դ, 2-գ, 3-ա, 4-բ, 5-ե

15. Կատարել համապատասխանեցում.

N	Իրադարձությունը	N	Տարեթիվը	N	Գործիչը	N	Վայրը
1	«Բարենպատակ ընկերության» ստեղծումը	1	1881 թ.	1	Արսեն Կրիտյան, Պետրոս Հայկազունի	1	Վան
2	«Պաշտպան հայրենյաց» կազմակերպության հիմնադրումը	2	1890 թ. հուլիս-օգոստոս	2	Խաչատուր Կերեքցյան	2	Կարին
3	Արմենական կուսակցության հիմնադրումը	3	1869 թ. ապրիլ	3	Քրիստափոր Միքայելյան	3	Թիֆլիս
4	Հայ հեղափոխականների դաշնակցության ստեղծումը	4	1885 թ. աշուն	4	Մկրտիչ Ավետիսյան	4	Ալեքսանդրապոլ

1.

1	4	4	3
2	3	2	4
3	1	3	2
4	2	1	1

2.

1	2	2	2
2	4	3	1
3	1	4	3
4	3	1	4

3.

1	3	4	3
2	1	1	4
3	4	2	1
4	2	3	2

4.

1	3	1	4
2	1	2	2
3	4	4	1
4	2	3	3

16. Հայդուկապետերի անունները համապատասխանեցնել ծննդավայրերին.

1) Արաբո	ա. Կոռթեր գյուղ
2) Աղբյուր Սերոբ	բ. Ջեյթուն
3) Հրայր Դժոխք	գ. Սոխորդ գյուղ
4) Գևորգ Չավուշ	դ. Ահարոնք գյուղ
5) Անդրանիկ Օզանյան	ե. Շապին-Գարահիսար
	զ. Մկղենք գյուղ
1) 1-ա, 2-դ, 3-գ, 4-գ, 5-ե	3) 1-ա, 2-գ, 3-դ, 4-գ, 5-ե
2) 1-գ, 2-ա, 3-բ, 4-ե, 5-դ	4) 1-դ, 2-ե, 3-ա, 4-բ, 5-գ

17. Հայդուկապետերին տրված անունները համապատասխանեցնել նրանց անուն-ազգանուններին.

1) Արաբո	ա. Սերոբ Վարդանյան
2) Աղբյուր Սերոբ	բ. Հովսեփ Արղության
3) Հրայր Դժոխք	գ. Նիկողայոս Տեր-Հովհաննիսյան
4) Վարդան	դ. Արմենակ Ղազարյան
5) Նիկոլ Դուման	ե. Սարգիս Մեհրաբյան
	զ. Առաքել Մխիթարյան
1) 1-ա, 2-դ, 3-ե, 4-գ, 5-բ	3) 1-ա, 2-գ, 3-դ, 4-գ, 5-ե
2) 1-գ, 2-ա, 3-դ, 4-բ, 5-գ	4) 1-գ, 2-ա, 3-դ, 4-ե, 5-գ

18. Իրադարձությունները համապատասխանեցնել դրանց հետ կապված գործիչների անուններին.

1) Ջեյթունի 1862 թ. ապստամբությունը	ա. Վ. Բեհրութով
2) «Պաշտպան հայրենյաց»-ի հիմնադրումը	բ. Եղիշե քահանա
3) Քյուրուկդարայի ճակատամարտը	գ. Խ. Կերեքցյան
4) 1895 թ. Մալաթիայի հերոսամարտը	դ. Մ. Լոռիս-Մելիքով
5) Խանասորի արշավանքը	ե. Մ. Յաղուբյան
	զ. Սևքարեցի Սաքո
1) 1-գ, 2-ա, 3-գ, 4-բ, 5-դ	3) 1-ե, 2-գ, 3-ա, 4-բ, 5-գ
2) 1-ե, 2-ա, 3-բ, 4-գ, 5-դ	4) 1-դ, 2-ե, 3-ա, 4-բ, 5-գ

19. Նշանավոր ազգային-քաղաքական գործիչների և հայդուկների անուն-ազգանունները համապատասխանեցնել մականուններին.

1) Հովսեփ Արղության	ա. Իշխան
2) Համբարձում Պոյաճյան	բ. Քեռի
3) Ստեփան Ջորյան	գ. Մեծն Մուրադ
4) Սարգիս Մեհրաբյան	դ. Վարդան
	ե. Ռոստոմ
1) 1-ա, 2-դ, 3-գ, 4-բ	3) 1-ա, 2-գ, 3-ե, 4-դ
2) 1-ե, 2-ա, 3-դ, 4-գ	4) 1-ե, 2-ա, 3-բ, 4-գ

20. Տեղանունները համապատասխանեցնել իրադարձություններին.

- 1) Չեյթոն   2) Թիֆլիս   3) Բաքու   4) Էջմիածին

ա. 1895 թ. ապստամբության փաստացի ղեկավար է դարձել Ն. Չավուշը:

բ. 1903 թ. ստեղծվել է «Ինքնապաշտպանության կենտրոնական կոմիտե»:

գ. 1905 թ. սկսվել է հեղափոխություն:

դ. 1906 թ. Մ. Իսրիմյանի նախաձեռնությամբ հրավիրվել է պատգամավորական կենտրոնական ժողով:

ե. 1905 թ. սկիզբ է առել ազգամիջյան ընդհարում:

1) 1-ա, 2-բ, 3-ե, 4-դ

3) 1-ա, 2-ե, 3-գ, 4-դ

2) 1-գ, 2-ա, 3-բ, 4-ե

4) 1-դ, 2-գ, 3-ա, 4-բ

21. Տարեթվերը համապատասխանեցնել իրադարձություններին.

1) 1913 թ. մայիսի 24

3) 1913 թ. հունիսի 30

2) 1913 թ. հունիսի 4

4) 1913 թ. սեպտեմբերի 10

ա. Անդրեյ Մանդելշտամի կազմած նախագիծը ներկայացվել է երեք երկրների դեսպանների քննությանը:

բ. Սկսվել է վեց տերությունների դեսպանների խորհրդաժողովը:

գ. Ռուսաստանի արտգործնախարարությունը մեծ տերությունների ուշադրությունը հրավիրել է Արևմտյան Հայաստանում խոստացված բարենորոգումների անհրաժեշտության վրա:

դ. Ստորագրվել է Արևմտյան Հայաստանում բարենորոգումներ անցկացնելու վերաբերյալ ռուս-թուրքական համաձայնագիր:

ե. Մ. Գիրսի և Հ. Վանգենհայմի կողմից կազմվել է Արևմտյան Հայաստանի համար բարենորոգումների ծրագիր:

1) 1-ա, 2-բ, 3-ե, 4-գ

3) 1-գ, 2-ա, 3-դ, 4-ե

2) 1-գ, 2-ա, 3-բ, 4-ե

4) 1-դ, 2-գ, 3-ա, 4-բ

22. 1914-1915 թթ. ձևավորված հայ կամավորական ջոկատները համապատասխանեցնել հրամանատարների անուններին.

1) I ջոկատ

ա. Վարդան

2) III ջոկատ

բ. Ն. Աղբալյան

3) V ջոկատ

գ. Անդրանիկ

4) VI ջոկատ

դ. Համազասպ

5) VII ջոկատ

ե. Հ. Արղության

6) VIII ջոկատ

զ. Դրո

է. Ա. Ջանփոլադյան

1) 1-գ, 2-դ, 3-ա, 4-է, 5-ե, 6-բ

3) 1-ա, 2-գ, 3-դ, 4-գ, 5-ե, 6-է

2) 1-գ, 2-ա, 3-բ, 4-ե, 5-դ, 6-գ

4) 1-գ, 2-ա, 3-դ, 4-ե, 5-գ, 6-բ

23. Կատարել համապատասխանեցում.

Սյրեղծման վայր

- 1) Կարս
- 2) Կաղզվան
- 3) Սարիղամիշ
- 4) Սալմաստ
- 5) Իգդիր

- 1) 1-ա, 2-բ, 3-ե, 4-գ, 5-դ
- 2) 1-բ, 2-գ, 3-ե, 4-դ, 5-ա

Կամավորական ջոկատ

- ա. II
- բ. VI
- գ. III
- դ. I
- ե. IV
- զ. V

- 3) 1-գ, 2-ա, 3-զ, 4-դ, 5-բ
- 4) 1-բ, 2-գ, 3-դ, 4-ե, 5-ա

24. Կատարել համապատասխանեցում.

N	Ջոկատ	N	Կազմավորման վայրը	N	Հրամանատար
1	I	1	Կաղզվան	1	Ջանփոլադյան
2	II	2	Կարս	2	Դրո
3	IV	3	Սալմաստ	3	Անդրանիկ
4	VI	4	Իգդիր	4	Քեռի
		5	Սարիղամիշ	5	Արղության

1.

1	4	3
2	2	1
3	1	4
4	5	5

2.

1	3	3
2	4	1
3	5	4
4	2	2

3.

1	5	3
2	4	1
3	1	5
4	2	4

4.

1	3	3
2	4	2
3	5	4
4	2	1

25. Կատարել համապատասխանեցում.

N	Գումարտակ	N	Հրամանատար	N	Ճակատային տեղամաս
1	I	1	Պ. Փիրումյան	1	Խնուս-Մուշ
2	II	2	Մ. Մելիք-Մուրադյան	2	Բիթլիս-Խնուս
3	V	3	Ա. Տեր-Նիկողոսյան	3	Երզնկա-Դերջան
4	VI	4	Ս. Սամարցյան	4	Վան
		5	Պ. Բեժանբեկ	5	Ուրմիա լճից հարավ

1.

1	5	3
2	2	1
3	1	4
4	3	5

2.

1	3	5
2	4	1
3	5	3
4	2	2

3.

1	5	3
2	4	1
3	1	5
4	2	5

4.

1	3	3
2	4	2
3	5	4
4	2	1

26. 1915 թ. տեղի ունեցած ինքնապաշտպանական մարտերի ղեկավար գործիչների անունները համապատասխանեցնել տեղանուններին.

1) Շատախ գավառ	ա. Հայկակ Կոստյան
2) Վանի Քաղաքամեջ թաղամաս	բ. Մկրտիչ Յոթնեղբայրյան
3) Շապին-Գարահիսար քաղաք	գ. Բաղդիկ Սիմոնյան
4) Մուսա լեռ	դ. Տիգրան Անդրեասյան
5) Ուրֆա	ե. Հակոբ Կոստյան
	զ. Ղուկաս Տեովլեթյան
1) 1-ա, 2-բ, 3-ե, 4-գ, 5-դ	3) 1-գ, 2-ա, 3-զ, 4-դ, 5-բ
2) 1-գ, 2-ա, 3-զ, 4-ե, 5-բ	4) 1-դ, 2-գ, 3-բ, 4-ե, 5-զ

27. Տարթևերը համապատասխանեցնել իրադարձություններին.

1) 1896 թ. հունիս	4) 1915 թ. ապրիլ 1-մայիսի 14
2) 1904 թ. ապրիլ-մայիս	5) 1915 թ. ապրիլի 16-18
3) 1909 թ. ապրիլ	6) 1915 թ. հուլիսի վերջ-սեպտեմբերի 10

- ա. Սասունի ինքնապաշտպանությունը
բ. Դիլմանի ճակատամարտը
գ. Վանի ինքնապաշտպանությունը
դ. Շատախի կենտրոն Թաղի ինքնապաշտպանությունը
ե. Մուշի ինքնապաշտպանության սկիզբը
զ. Մուսա լեռան հերոսամարտը
է. հայերի կոտորածն Ադանայում

1) 1-գ, 2-ե, 3-բ, 4-ա, 5-է, 6-դ	3) 1-գ, 2-ա, 3-է, 4-դ, 5-բ, 6-զ
2) 1-է, 2-գ, 3-ե, 4-դ, 5-ա, 6-բ	4) 1-գ, 2-ա, 3-դ, 4-բ, 5-ե, 6-զ

28. Զորամիավորումների անունները համապատասխանեցնել իրամանատարների անուններին.

1) Հայկական կորպուս	
2) Առանձին հայկական կորպուսի Երևանյան զորախումբ	
3) Հատուկ հավաքական ջոկատ	
4) Սարդարապատի ջոկատ	
5) Կովկասյան ռազմաճակատ	
6) Ղարաքիլիսայի ճակատամարտում հայկական առաջին դիվիզիա	
ա. Դանիել Բեկ-Փիրումյան	դ. Ալեքսանդր Բեյ-Մամիկոնյան
բ. Անդրանիկ	ե. Մովսես Սիլիկյան
գ. Ա. Զինենկելի	զ. Թովմաս Նազարբեկյան
	է. գեներալ Պրժևալսկի

1) 1-գ, 2-ե, 3-բ, 4-ա, 5-է, 6-դ	3) 1-գ, 2-ա, 3-է, 4-դ, 5-բ, 6-զ
2) 1-ե, 2-գ, 3-զ, 4-ա, 5-է, 6-դ	4) 1-գ, 2-ե, 3-դ, 4-ա, 5-զ, 6-բ

29. Ժամանակաշրջանը համապատասխանեցնել իրադարձությանը.

- 1) 1918 թ. մայիսի 16–27
- 2) 1918 թ. մայիսի 22–28

ա. Սարդարապատի հերոսամարտը
բ. Դիլմանի ճակատամարտը

- 1) 1–ե, 2–բ, 3–ա, 4–դ
- 2) 1–գ, 2–ա, 3–բ, 4–ե

- 3) 1918 թ. մայիսի 23–29
- 4) 1918 թ. մայիսի 25–30

գ. Բաշ Ապարանի հերոսամարտը
դ. Ղարաքիլիսայի հերոսամարտը
ե. Շիրակի գոյամարտը

- 3) 1–ե, 2–ա, 3–գ, 4–դ
- 4) 1–դ, 2–գ, 3–ա, 4–ե

30. Կատարել համապատասխանեցում.

Հեղինակ

- 1) Առաքել Դավրիժեցի
- 2) Եսայի Հասան–Ջալալյան

Աշխատություն

ա. «Համառոտ պատմություն Աղուանից»
բ. «Պատմություն պատերազմաց»
գ. «Գիրք պատմութեանց»

- 1) 1–ա, 2–բ, 3–ե, 4–գ, 5–դ
- 2) 1–գ, 2–ա, 3–բ, 4–ե, 5–գ

- 3) Աբրահամ Երևանցի
- 4) Ստեփանոս Շահումյան
- 5) Միքայել Չամչյան

դ. «Համատարած աշխարհացոյց»
ե. «Պատմություն Դավիթ բեկին»
գ. «Պատմություն Հայոց»

- 3) 1–գ, 2–ա, 3–ե, 4–դ, 5–գ
- 4) 1–դ, 2–գ, 3–ա, 4–բ, 5–գ

31. Կատարել համապատասխանեցում.

Հիմնադրման տարեթիվ

- 1) 1810 թ.
- 2) 1815 թ.
- 3) 1824 թ.
- 4) 1838 թ.

Կրթական հաստատություն

ա. Լազարյան ճեմարան
բ. Երևանի թեմական դպրոց

- 1) 1–ա, 2–բ, 3–ե, 4–գ
- 2) 1–ե, 2–ա, 3–բ, 4–դ

գ. Ներսիսյան դպրոց
դ. Շուշիի թեմական դպրոց
ե. Աղաբաբյան դպրոց

- 3) 1–ե, 2–ա, 3–գ, 4–դ
- 4) 1–ե, 2–գ, 3–ա, 4–դ

32. Կատարել համապատասխանեցում.

Հիմնադրման վայր

- 1) Վենետիկ
- 2) Ջմյուռնիա
- 3) Կ. Պոլիս
- 4) Կալկաթա

- 1) 1–ա, 2–բ, 3–ե, 4–գ
- 2) 1–գ, 2–ա, 3–բ, 4–դ

Կրթական հաստատություն

ա. Ռափայելյան դպրոց
բ. Մեսրոպյան դպրոց
գ. Մարդասիրաց ճեմարան
դ. Կարապետյան դպրոց
ե. Սկյուտարի դպրոց

- 3) 1–ա, 2–ե, 3–գ, 4–դ
- 4) 1–ա, 2–դ, 3–ե, 4–գ

33. Կատարել համապատասխանեցում.

Հրապարակման վայր

- 1) Վենետիկ
- 2) Կալկաթա
- 3) Կ. Պոլիս
- 4) Թիֆլիս

- 1) 1-ա, 2-բ, 3-ե, 4-դ
- 2) 1-գ, 2-ա, 3-բ, 4-դ

Պարբերական

- ա. «Ազգասեր»
- բ. «Լրո գիր»
- գ. «Բազմավեպ»
- դ. «Արարատ»
- ե. «Հյուսիսափայլ»

- 3) 1-գ, 2-ա, 3-ե, 4-դ
- 4) 1-դ, 2-գ, 3-ա, 4-բ

34. Կատարել համապատասխանեցում.

N	Իրադարձությունը	N	Տարեթիվը	N	Վայրը
1	Ներսիսյան դպրոցի հիմնումը	1	1810 թ.	1	Մոսկվա
2	Լազարյան ճեմարանի բացումը	2	1794 թ.	2	Կ. Պոլիս
3	Աղաբաբյան դպրոցի հիմնումը	3	1772 թ.	3	Թիֆլիս
4	«Ազդարարի» տպագրումը	4	1815 թ.	4	Աստրախան
		5	1824 թ.	5	Մադրաս

1.

1	4	4
2	2	1
3	1	3
4	5	5

2.

1	5	3
2	4	1
3	3	4
4	2	2

3.

1	5	3
2	4	1
3	1	4
4	2	5

4.

1	3	1
2	4	2
3	5	4
4	2	5

35. Հայտնի գիտնականների անունները համապատասխանեցնել մասնագիտություններին.

- 1) Անդրեաս Արծրունի
- 2) Զակոմո Չամչյան
- 3) Հովհաննես Ադամյան
- 4) Խորեն Սինանյան
- 5) Նազարեթ Տաղավարյան

- 1) 1-ա, 2-գ, 3-գ, 4-ե, 5-դ
- 2) 1-դ, 2-ա, 3-բ, 4-ե, 5-գ

- ա. երկրաբան, բյուրեղաքիմիկոս
- բ. քիմիկոս
- գ. բժիշկ
- դ. հայագետ
- ե. աստղագետ
- զ. ֆիզիկոս

- 3) 1-ե, 2-ա, 3-գ, 4-դ, 5-բ
- 4) 1-ա, 2-բ, 3-գ, 4-ե, 5-գ

36. XIX դ. երկրորդ կեսի հայ պատմագիտության հայտնի դեմքերի անունները համապատասխանեցնել իրենց գործունեությանը.

- 1) Ղևոնդ Ալիշան
- 2) Մկրտիչ Էմին

- 3) Անտոն Գարագաշյան
- 4) Ալեքսանդր Երիցյան

ա. Անդրադարձել է հայ առասպելաբանության հարցերին, հրատարակել մի շարք մատենագիրների երկերի բնագրերը:

բ. Նրա «Քննական պատմություն հայոց» ուսումնասիրությունն ընդգրկում է հայ ժողովրդի ծագումից մինչև V դարի ավարտն ընկած ժամանակաշրջանը:

գ. Գրել է բազմահատոր հայագիտական աշխատություններ, որոնցից ամենանշանավորներն են միջնադարյան Հայաստանի առանձին «աշխարհներին» նվիրված գործերը:

դ. Նրա «Պատմութիւն Հայոց» աշխատությունը շուրջ քառորդ դար որպես դասագիրք է ծառայել հայկական դպրոցներում:

ե. Նրա աշխատանքի գլուխգործոցը «Ամենայն հայոց կաթողիկոսությունը և Կովկասի հայք XIX դարում» երկհատոր ուսումնասիրությունն է:

1) 1-ա, 2-բ, 3-ե, 4-գ

3) 1-գ, 2-ա, 3-բ, 4-դ

2) 1-գ, 2-ա, 3-բ, 4-ե

4) 1-դ, 2-գ, 3-ա, 4-բ

37. XIX դ. երկրորդ կեսի հայ պատմագիտության հայտնի դեմքերի անունները համապատասխանեցնել իրենց գործունեությանը.

1) Ստեփանոս Պալասանյան

3) Լեո (Առաքել Բաբախանյան)

2) Մաղաքիա Օրմանյան

4) Նիկողայոս Ադոնց

ա. Մեծ է նրա «Ազգապատում» աշխատության դերը՝ հայ ժողովրդի պատմության բազմաթիվ հիմնահարցերի մասին ունեցած ուրույն վերաբերմունքով:

բ. Նրա «Քննական պատմություն հայոց» ուսումնասիրությունն ընդգրկում է հայ ժողովրդի ծագումից մինչև V դարի ավարտն ընկած ժամանակաշրջանը:

գ. Նա հետազոտել ու գրել է հայոց պատմության բոլոր շրջանների ու հիմնախնդիրների մասին:

դ. «Հայաստանը Հուստինիանոսի դարաշրջանում» աշխատությունում նա ներկայացրել է Հայաստանի պատմաաշխարհագրական պայմանները, հայ բյուզանդական հարաբերությունները, գիտականորեն վերլուծել հայկական ավատատիրության խնդիրները:

ե. Նրա «Պատմութիւն Հայոց» աշխատությունը շուրջ քառորդ դար որպես դասագիրք է ծառայել հայկական դպրոցներում:

1) 1-ե, 2-բ, 3-ա, 4-դ

3) 1-ե, 2-ա, 3-գ, 4-դ

2) 1-դ, 2-ա, 3-բ, 4-ե

4) 1-դ, 2-գ, 3-ա, 4-ե

38. Մշակույթի ներկայացուցիչների անունները համապատասխանեցնել իրենց գործունեությանը.

1) Տիգրան Չուխաջյան

3) Հարություն Սինանյան

2) Գրիգոր Սինանյան

4) Քրիստափոր Կարա-Մուրզա

5) Զիվանի

ա. Նրա «Արշակ Բ» օպերան ոչ միայն հայ, այլև Մերձավոր Արևելքի երաժշտական մշակույթի պատմության մեջ օպերային ժանրի առաջին նմուշն է:

- բ. Նրա ղեկավարությամբ Կ. Պոլսում ստեղծվել է առաջին կամերային նվագախումբը:
 գ. Նրա գլխավորությամբ ստեղծվել է հայ գուսանական ազգային դպրոցը:
 դ. Ի դեմս նրա՝ Հ. Լիմոնճյանի՝ հայ հոգևոր երգը նոտագրելու և աղավաղումներից փրկելու գործը գտավ իր փայլուն շարունակությունը:
 ե. Նա հիմնադրել է արևելահայ երգահանային դպրոցը:
 զ. Նա ստեղծել և ղեկավարել է սիմֆոնիկ նվագախումբ:

1) 1-գ, 2-գ, 3-ա, 4-բ, 5-ե

3) 1-ա, 2-ե, 3-գ, 4-դ, 5-բ

2) 1-ա, 2-գ, 3-բ, 4-ե, 5-գ

4) 1-ա, 2-բ, 3-գ, 4-ե, 5-գ

39. Կատարել համապատասխանեցում.

N	Իրադարձությունը	N	Տարեթիվը	N	Գործիչը
1	Յուպիտերի վեցերորդ արբանյակի հայտնաբերումը	1	1900 թ.	1	Գ. Սինանյան
2	Հայկական նոր ծայնագրության ստեղծումը	2	1861 թ.	2	Հ. Լիմոնճյան
3	Հայ առաջին օպերայի ստեղծումը	3	1894 թ.	3	Խ. Սինանյան
4	Հայ առաջին կամերային նվագախմբի ստեղծումը	4	1815 թ.	4	Տ. Չուխաջյան
		5	1868 թ.	5	Մ. Ավետիսյան

1.

1	4	3
2	2	1
3	1	4
4	5	5

2.

1	3	3
2	4	1
3	5	4
4	2	2

3.

1	3	3
2	4	2
3	5	4
4	2	1

4.

1	5	2
2	4	1
3	1	3
4	2	5

40. Կատարել համապատասխանեցում.

N	Բնագավառ	N	Ներկայացուցիչ	N	Երկր/ստեղծագործությունը
1	Պատմագիտություն	1	Նիկողայոս Մառ	1	«Գիրք պատմութեանց»
2	Հայագիտություն	2	Եղիշե Թադևոսյան	2	«Անի»
3	Երաժշտություն	3	Առաքել Դավրիժեցի	3	«Գրիգոր Լուսավորչի տեսիլքը»
4	Կերպարվեստ	4	Տիգրան Չուխաջյան	4	«Արշակ Բ»
		5	Զակոմո Չամչյան	5	«Պատմութիւն պատերազմաց»

1.

1	4	4
2	3	2
3	1	5
4	5	1

2.

1	3	1
2	4	2
3	5	4
4	2	5

3.

1	3	4
2	1	1
3	4	2
4	2	3

4.

1	3	1
2	1	2
3	4	4
4	2	3

41. Կատարել համապատասխանեցում.

N	Իրադարձությունը	N	Տարեթիվը	N	Գործիչը	N	Վայրը
1	Տարածության մեջ գունավոր պատկեր հաղորդելու առաջին փորձը	1	1912 թ.	1	Խ. Սինանյան	1	Կ. Պոլիս
2	Երկլեզու թատրոնի ստեղծումը	2	1894 թ.	2	Հ. Ադամյան	2	Բեռլին
3	«Անուշ» օպերայի բեմադրումը	3	1907 թ.	3	Հ. Վարդովյան	3	Ալեքսանդրապոլ
4	Յուպիտերի վեցերորդ արբանյակի հայտնաբերումը	4	1868 թ.	4	Ա. Տիգրանյան	4	Վենետիկ

1.

1	4	4	3
2	3	2	4
3	1	3	2
4	2	1	1

2.

1	3	2	2
2	4	3	1
3	1	4	3
4	2	1	4

3.

1	3	4	3
2	1	1	4
3	4	2	1
4	2	3	2

4.

1	2	2	2
2	1	1	4
3	4	4	1
4	3	3	3

8. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՓԱՍՏԱՐԿՆԵՐԻ, ՊՆԴՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱՄԱԴՐՈՒՄ ԵՎ ԽՄԲԱՎՈՐՈՒՄ

1. Ընտրել ճիշտ պատասխանները.

Ինչ նշանակություն է ունեցել Իսրայել Օրու գործունեությունը հայ ազատագրական պայքարի պատմության մեջ:

ա. Նա Հայաստանի ազատագրության հարցը դրել է գործնական հողի վրա:

բ. Նա կանխել է վրաց բանակի կողմից Արարատյան դաշտի հայկական գյուղերի բնակչության կողոպուտն ու հնարավոր արյունահեղությունը:

գ. Նա միավորել է Արցախի և Շիրվանի զինված ջոկատներին պարսիկների դեմ պայքարում:

դ. Նա համախմբող դեր է կատարել հայ հասարակության տարբեր խավերի միջև:

ե. Նրա շնորհիվ Արցախում ստեղծվել են կիսանկախ հայկական իշխանություններ:

զ. Նա մարտական շունչ է հաղորդել քաղաքական բանակցություններին:

1) գ, ե, զ

2) ա, դ, զ

3) բ, դ, ե

4) ա, ե, զ

2. Ընտրել ճիշտ պնդումները.

1) Հովհաննես Թութունջին 1666 թ. ժամանել է Փարիզ և հավաստիացրել ֆրանսիական արքունիքին, որ հայերը հույների հետ միասին պատրաստ են ապստամբելու Օսմանյան կայսրության դեմ:

2) Մահտեսի Շահմուրատը ճանապարհորդել է Եթովպիա՝ այդ երկիրը ևս հակաթուրքական պայքարի մեջ ընդգրկելու նպատակով:

3) Իսրայել Օրին տեղափոխվել է Գերմանիա, հաստատվել Պֆալց երկրամասի կենտրոն Դյուսելդորֆ քաղաքում:

4) Անգեղակոթի գաղտնի խորհրդակցությունում Իսրայել Օրուն խորհուրդ են տվել դադարեցնել բանակցությունները եվրոպական երկրների հետ:

5) Ռազմական օգնության դիմաց հայ մելիքները խոստացել են Հովհան Վիլիելմին ճանաչել հայոց թագավոր:

6) Պֆալցյան ծրագրում թվարկվում են այն ուղիներն ու միջոցները, որոնք անհրաժեշտ էին պարսիկներին Հայաստանից վտարելու համար:

7) Պարսկաստանից Ռուսաստան վերադառնալու ժամանակ Իսրայել Օրուն է միացել Մելիք Սաֆրազը:

3. Որո՞նք են Արցախի հայտնի սղնախները.

ա. Շիրվանի

գ. Շարուրի

բ. Գյուլիստանի

է. Գանձակի

գ. Երնջակի	ը. Ջրաբերդի
դ. Շոշի	թ. Շամախիի
ե. Ավետարանոց	ժ. Քարագլխի

- 1) ա, գ, ե, զ, ժ   2) բ, դ, գ, է, թ   3) բ, դ, ե, ը, ժ   4) գ, ե, գ, է, ը

4. Ընտրել երեք ճիշտ պնդում.

- ա. Գանձասարի հայոց կաթողիկոս Եսայի Հասան-Ջալալյանը խոչընդոտել է արցախահայության պայքարը:
- բ. Սղնախների շնորհիվ Արցախում ստեղծվել են կիսանկախ հայկական թագավորություններ:
- գ. 1724 թ. Կարբի գյուղի բնակիչները 4 ամիս դիմադրություն են ցույց տվել թուրքական բանակին:
- դ. 1724 թ. Երևանի պաշտպանությունը շարունակվել է ավելի քան երեք ամիս:
- ե. Դավիթ բեկի մահից հետո Կապանի զինվորական հրամանատարությունը ամբողջությամբ անցել է տեր Ավետիսի ձեռքը:
- զ. 1724 թ. Արցախի ազատագրական ուժերը թուրքական բանակի դեմ համատեղ պայքարի պայմանագիր են կնքել Գանձակի մահմեդականների հետ:
- է. Պարսկական շահը ճանաչել է Դավիթ բեկի իշխանությունը, իրավունք է վերապահել դրամ հատելու և նրա հետ դաշինք է կնքել:

- 1) դ, ե, գ   2) դ, գ, է   3) բ, դ, է   4) գ, ե, գ

5. Ինչ նշանակություն է ունեցել 1724 թ. Երևանի պաշտպանությունը.

- 1) Կասեցվել է թուրքերի առաջխաղացումը Սյունիք ու Արցախ:
- 2) Թուրքիան ճանաչել է Մերձկասպյան շրջանների միացումը Ռուսաստանին:
- 3) Կնքվել է հաշտություն Թուրքիայի և Ռուսաստանի միջև:
- 4) Կասեցվել է պարսիկների առաջխաղացումը Սյունիք:

6. Տրվածներից առանձնացնել երեք կետ, որոնք Շահամիր Շահամիրյանի կազմած հայկական պետականության վերականգնման նախագծի հողվածներից չեն.

- ա. Ռուսաստանի օգնությամբ ազատագրված Հայաստանը հռչակել հանրապետություն՝ խորհրդարանական կառուցվածքով:
- բ. Հայաստանում 20 տարի ժամանակով տեղակայել 6-հազարանոց ռուսական զորք:
- գ. Ռուսաստանում բնակվող հայերից և վրացիներից կազմել կամավորական զորաջոկատներ և ռուսական զորքերի հետ ուղարկել Վրաստան:
- դ. Հայաստանի և Ռուսաստանի միջև սահմանել ազատ երթևեկություն:
- ե. Թուրքիայի դեմ արշավանք սկսել Թիֆլիս-Ախալցխա-Կարս և Երևան-Բայազետ-Վան ուղղություններով:
- զ. Պետերբուրգում ունենալ Հայաստանի կառավարության դեսպան:
- է. Հայաստանի մայրաքաղաք դարձնել Վաղարշապատը կամ Անին:

- 1) ա, գ, է   2) գ, դ, գ   3) բ, ե, գ   4) գ, ե, է

7. Տրվածներից որ երեք կետը Հայաստանի ազատագրության՝ Մովսես Սարաֆյանի կազմած ծրագրից չեն.

- ա. Հակաթուրքական պայքարի մեջ ընդգրկել Արցախի մելիքներին՝ նրանց տրամադրելով ռազմական հանդերձանք և զենք:
- բ. Կասպից ծովի ափին Հայաստանին տրամադրել նավահանգիստ:
- գ. Ռուսաստանում բնակվող հայերից և վրացիներից կազմել կամավորական զորաջոկատներ և ռուսական զորքերի հետ ուղարկել Վրաստան:
- դ. Հայաստանի կառավարությունը Պետերբուրգում պետք է ունենար իր դեսպանը:
- ե. Թուրքիայի դեմ արշավանք սկսել Թիֆլիս-Ախալցխա-Կարս և Երևան-Քայազետ-Վան ուղղություններով:
- զ. Հայերից և վրացիներից կազմավորված զորաջոկատների հրամանատարը պետք է լիներ հայազգի և ենթարկվեր ռուսական հրամանատարությանը:
- է. Հայաստանի մայրաքաղաք դարձնել Վաղարշապատը կամ Անին:

- 1) բ, դ, ե   2) ա, դ, է   3) բ, դ, է   4) գ, ե, զ

8. Տրվածներից որ երեքը Հովսեփ Արղությանի և Հովհաննես Լազարյանի կազմած՝ Հայաստանի ազատագրման և հայ-ռուսական դաշնագրի նախագծին վերաբերող կետերից չեն.

- ա. Կասպից ծովի ափին Հայաստանին տրամադրվելու էր նավահանգիստ:
- բ. Հայաստանում լինելու էր որոշակի քանակությամբ ռուսական զորք՝ երկիրը հնարավոր հարձակումներից պաշտպանելու համար:
- գ. Ռուսաստանում բնակվող հայերից և վրացիներից կազմվելու էր 25-հազարանոց բանակ, որից 10 հազարը պետք է մտներ Վրաստան:
- դ. Հայոց թագավորն ընտրվելու էր ռուսաց կայսրի կողմից, որն այնուհետև օժվելու էր էջմիածնում:
- ե. Նախկին հողատերերին վերադարձվելու էին իրենց կալվածքները, սակայն առանց գյուղացիներին ճորտացնելու իրավունքի:
- զ. Զորաջոկատների հրամանատարը լինելու էր հայազգի և ենթարկվելու էր ռուսական հրամանատարությանը:
- է. Հայաստանն ազատագրելուց հետո ստեղծվելու էր հայկական պետություն, և Արցախի մելիքներից մեկը դառնալու էր Հայաստանի թագավոր:

- 1) ա, բ, է   2) գ, զ, է   3) ա, դ, ե   4) գ, դ, զ

9. Բերված փաստերից ընտրել երեքը, որոնք տեղ են գտել «Նոր տետրակ, որ կոչի յորդորակ» գրքում.

- ա. Ներկայացված է ապագա պետության կառավարման համար նախատեսված օրենքների հավաքածու:
- բ. Ներկայացված է խորհրդարանական հանրապետություն ստեղծելու ծրագիր:
- գ. Ներկայացված է ապագա պետության բարձրագույն գործադիր իշխանության կառուցվածքը:

դ. Ներկայացված են հայ ժողովրդի հերոսական անցյալը, նրա աշխարհագրական լայնարձակ սահմանները:

ե. Ներկայացված է ապագա պետության բարձրագույն օրենսդիր իշխանության կառուցվածքը:

զ. Գիրքը կոչ է անում հայ երիտասարդներին դուրս գալու օտար բռնակալների դեմ և զենքի ուժով հասնելու ազատության:

է. Քննադատվում է միապետական կարգը՝ այն համարելով հայոց պետականության անկման պատճառներից մեկը:

1) գ, դ, ե

2) դ, գ, է

3) բ, գ, է

4) ա, գ, ե

10. Գտնել ճիշտ պատասխանները.

Ինչ բովանդակություն ուներ «Նոր տեպրակ»-ը.

1) Կոչ էր անում հայ երիտասարդներին դուրս գալու օտար բռնակալների դեմ և զենքի ուժով հասնելու ազատության:

2) Զգուշացնում էր հայ երիտասարդներին հեռու մնալ ապստամբելու գաղափարից:

3) Առաջարկվում էր վերականգնել հայոց թագավորությունը և երկիրը կառավարել բացարձակ միապետի միջոցով:

4) Առաջարկվում էր ստեղծել սահմանադրություն և երկիրը կառավարել ժողովրդի ընտրովի ներկայացուցիչների միջոցով:

5) Առաջարկվում էր Արցախի մելիքներից մեկին դարձնել Հայաստանի թագավոր:

11. XIX դ. սկզբին Արևելյան Հայաստանի մեծագույն մասն ընդգրկված էր ..... խանությունների կազմում.

1) Երևանի, Էրզրումի, Նախիջևանի, Ախալցխայի, Ղարաբաղի

2) Երևանի, Նախիջևանի, Ղարաբաղի, Գանձակի, Մակուի

3) Երևանի, Նախիջևանի, Դիարբեքրի, Գանձակի, Սեբաստիայի

4) Երևանի, Կարսի, Վանի, Գանձակի, Մակուի

12. Ընտրել թուրքերին վերադարձված տարածքներից կազմված շարքը՝ ըստ Բուխարեստի հաշտության պայմանագրի.

1) Ախալքալաքի գավառ, Անապա, Փոթի

2) Կարս, Անապա, Փոթի

3) Ախալքալաքի գավառ, Ախալցխա, Փոթի

4) Անապա, Ղարաքիլիսա, Ախալքալաքի գավառ

13. Ընտրել Ռուսաստանին անցած Արևելյան Հայաստանի տարածքներից կազմված շարքը՝ ըստ Գյուլիստանի հաշտության պայմանագրի.

1) Լոռի, Փամբակ, Շամշադին, Օրդուբադ, Նախիջևան, Շիրակ

2) Լոռի, Փամբակ, Շամշադին, Գանձակ, Ղարաբաղ, Շիրակ

3) Օրդուբադ, Նախիջևան, Լոռի, Փամբակ, Շամշադին, Գանձակ

4) Լոռի, Փամբակ, Նախիջևան, Գանձակ, Շիրակ, Երևան

14. Ընտրել Ռուսաստանին անցած տարածքներից կազմված շարքը՝ ըստ Ադրիանապոլսի հաշտության պայմանագրի.

- 1) Երևանի և Նախիջևանի խանություններ, Օրդուբադի գավառ
- 2) Անդրկովկասի սևծովյան առափնյա շրջաններ, Ախալցխա ու Ախալքալաք
- 3) Ախալցխա, Ախալքալաք, Կարս
- 4) Լոռի, Փամբակ, Շամշադին, Գանձակ, Ղարաբաղ, Շիրակ

15. Ըստ Փարիզի հաշտության պայմանագրի՝

- 1) Ռուսաստանին է մնացել միայն Կարսը՝ շրջակա գավառներով
- 2) Արևմտյան Հայաստանի տարածքում իրականացվել են մի շարք բարեփոխումներ
- 3) Ռուսաստանը և Թուրքիան կատարել են գրաված տարածքների փոխանակում
- 4) Ռուսաստանին են անցել Սև ծովի առափնյա շրջանները՝ Բաթում նավահանգստով

16. Տրված պնդումներից որո՞նք են ճիշտ.

- ա. XIX դարի կեսերին մեծ տերությունների միջև պայքար է սկսվել Ռուսաստանում ազդեցություն տարածելու համար:
- բ. Օսմանյան կայսրությունում ազդեցություն տարածելու և նրանից զանազան զիջումներ կորզելու նպատակով եվրոպական մեծ տերությունների միջև պայքարի արդյունքում առաջացած միջազգային հարաբերությունների հիմնախնդիրը ստացել է «Արևելյան հարց» անվանումը:
- գ. Ըստ Լոնդոնի հաշտության պայմանագրի՝ Ռուսաստանի և Թուրքիայի միջև կատարվել է գրաված տարածքների փոխանակում:
- դ. Արևմտյան Հայաստանի խնդիրն ուղղակիորեն դարձել է Արևելյան հարցի բաղկացուցիչ մաս և «Հայկական հարց» անունով հայտնվել միջազգային դիվանագիտության կիզակետում:
- ե. Դրիմը վերադարձնելու համար Ռուսաստանը հերթական անգամ հրաժարվել է Արևմտյան Հայաստանի գրաված հողերից և կորցրել իր ազդեցիկ դիրքը միջազգային ասպարեզում:

- 1) գ, դ, ե   2) ա, գ, ե   3) բ, դ, ե   4) բ, գ, դ

17. Ո՞ր տարածքներն են անցել Ռուսաստանին՝ ըստ Սան Ստեֆանոյի հաշտության պայմանագրի (ընտրել ճիշտ շարքը).

- 1) Կարսի, Կաղզվանի, Օլթիի, Արդահանի, Ալաշկերտի, Բայազետի գավառները և Սև ծովի առափնյա շրջանները՝ Բաթումի նավահանգստով
- 2) Էրզրումի, Կաղզվանի, Օլթիի, Արդահանի, Ալաշկերտի, Բայազետի գավառները և Սև ծովի առափնյա շրջանները՝ Բաթումի նավահանգստով
- 3) Կարսի, Բասենի, Օլթիի, Արդահանի, Ալաշկերտի, Բայազետի գավառները և Սև ծովի առափնյա շրջանները՝ Բաթումի նավահանգստով
- 4) Կարսի, Էրզրումի, Օլթիի, Բասենի, Ալաշկերտի, Բայազետի գավառները և Սև ծովի առափնյա շրջանները՝ Բաթում նավահանգստով

18. Բեռլինի վեհաժողովից հետո հայերը հասկացել են, որ՝

- 1) արևմտաեվրոպական տերությունների հետ հույսերը կապելու փոխարեն անհրաժեշտ է ապավինել միայն Ռուսաստանի օժանդակությանը
- 2) կարելի է առիթն օգտագործել և ստեղծել ոչ թե ինքնավար, այլ անկախ Հայաստան
- 3) օտար տերությունների հետ հույսերը կապելու փոխարեն անհրաժեշտ է կազմակերպել սեփական ժողովրդի ազատագրական պայքարը
- 4) օտար տերությունների հետ հույսերը կապելու փոխարեն անհրաժեշտ է կազմակերպել հայ-քրդական զինական համագործակցություն

19. Տրված պնդումներից որոնք են ճիշտ.

- ա. Ըստ Սան Ստեֆանոյի հաշտության պայմանագրի՝ Թուրքիային են անցնում Կարսի, Կաղզվանի, Օլթիի, Արդահանի, Ալաշկերտի և Բայազետի գավառները:
- բ. Ըստ Սան Ստեֆանոյի հաշտության պայմանագրի՝ Էրզրումը և Բասենը մնում են Ռուսական կայսրության կազմում:
- գ. Սան Ստեֆանոյի պայմանագրում արձարծվում է նաև Արևելյան հարցի բաղկացուցիչ մասը կազմող, արևմտահայության ազատագրությանը վերաբերող Հայկական հարցը:
- դ. Սան Ստեֆանոյի պայմանագրի 16-րդ հոդվածով Բարձր դուռը պարտավորվում է Արևմտյան Հայաստանում անհապաղ բարեփոխումներ անցկացնել և ապահովել հայերի անվտանգությունը քրդերից ու չերքեզներից:
- ե. Սան Ստեֆանոյի պայմանագրի 25-րդ հոդվածը իրավունք է տալիս ռուսական զորքին 6 ամիս ժամկետով մնալու Հայաստանում:

- 1) գ, դ, ե   2) ա, դ, ե   3) բ, գ, ե   4) ա, գ, դ

20. Տրված պնդումներից որոնք են ճիշտ.

- ա. Ազգային գործիչ Մինաս Չերազի առաջարկությամբ Բեռլինի վեհաժողովին մասնակցելու նպատակով Եվրոպա մեկնող հայկական պատվիրակությունը գլխավորել է Մկրտիչ Խրիմյանը:
- բ. Բեռլինի վեհաժողովին մասնակցելու նպատակով Եվրոպա մեկնող հայկական պատվիրակության կազմում որպես թարգմանիչ Խրիմյանի հետ մեկնել է 22-ամյա Մինաս Չերազը:
- գ. Բեռլինի վեհաժողովի նախօրյակին՝ մայիսի 25-ին կնքված համաձայնագրով Ֆրանսիան Թուրքիայից ստացել է Կիպրոս կղզին՝ փոխարենը խոստանալով պաշտպանել թուրքական պահանջները:
- դ. 1878 թ. հունիսի 1-ին Բեռլինում սկսված վեհաժողովն ընթացել է Մեծ Բրիտանիայի մշակած սցենարով:
- ե. Մ. Խրիմյանն ու Մ. Չերազը Բեռլինի վեհաժողովի վերջին օրը բողոք են ներկայացրել մեծ տերությունների:

- 1) բ, գ, ե   2) բ, դ, ե   3) ա, բ, դ   4) ա, գ, ե

21. Ըստ արևմտահայերի ազգային սահմանադրության՝ ստեղծվելու էին՝

- 1) Ազգային ժողով
- 2) դատական իշխանություն
- 3) Ազգային կենտրոնական վարչություն
- 4) կրթական հաստատություններ
- 5) ազգային կյանքի տարբեր բնագավառները տնօրինող խորհուրդներ
- 6) ինքնապաշտպանական խորհուրդ
- 7) հոգևոր խորհուրդներ

22. Տրված պնդումներից որո՞նք են ճիշտ.

- 1) Բեռլինի վեհաժողովից հետո հայ հասարակական-քաղաքական գործիչներն իրենց հույսը սկսում են կապել Ռուսաստանի ռազմաքաղաքական զորեղ աջակցությամբ ծավալված զինված պայքարի հետ:
- 2) Զեյթունի 1862 թ. ապստամբությունից հետո շատ գործիչներ իրենց հույսերը բացառապես կապեցին արևմտահայերի ազգային սահմանադրության գործադրման հետ:
- 3) Արևմտյան Հայաստանում ստեղծված առաջին խմբակներից հայտնի է «Հայրենիքի սիրո գրասենյակը»:
- 4) Գ. Արծրունու ազատագրական խմբակը հիմնվել է Վանում:
- 5) «Բարենպատակ ընկերություն» և «Հայրենիքի սիրո գրասենյակ» խմբակների նպատակն է եղել ոչ միայն ազատագրել Արևմտահայաստանը, այլև հասնել ազգի երկու հատվածների միավորմանը:
- 6) «Հայասեր-ազգասեր» կազմակերպության դատապարտված 40 անդամներից հինգի նկատմամբ մահապատժի վճիռ է կայացվել:
- 7) «Պաշտպան հայրենյաց» կազմակերպությունն ունեցել է մոտ 30 անդամ, որոնք փորձել են զենք առաքել «թուրքահայ եղբայրներին»:

23. Տրված պնդումներից որո՞նք են ճիշտ.

- ա. Հայկական հարցը միջազգային դիվանագիտության առարկա է դարձել Փարիզի հաշտության պայմանագրով:
- բ. Արևմտահայ համայնքի ներքին կյանքին վերաբերող կանոնադրությունը հայտնի է նաև «Ազգային սահմանադրություն» անվամբ:
- գ. Զեյթունի 1862 թ. ապստամբությունը մեծապես բարձրացրել է հայ ժողովրդի ազգային ինքնագիտակցությունը:
- դ. 1895 թ. «Մայիսյան բարենորոգումների ծրագիրը» իրական ինքնավարություն է տվել արևմտահայությանը:
- ե. Տարբեր վայրերում ձևավորված գաղտնի խմբակները հիմք են դարձել հայ ազգային կուսակցությունների ձևավորման համար:
- 1) գ, դ, ե   2) բ, գ, ե   3) բ, գ, դ   4) ա, բ, ե

24. Տրված պնդումներից որոնք են ճիշտ.

- ա. Ժնևի համալսարանի մի խումբ արևելահայ ուսանողներ, հետևելով «Կոլոկոլ» թերթի օրինակին, 1887 թ. հիմնադրած իրենց պաշտոնաթերթը կոչել են «Հնչակ»:
- բ. 1898 թ. աշնանը «Հնչակ» թերթում հրատարակվել է Հնչակյան կուսակցության ծրագիրը:
- գ. Հնչակյան կուսակցության ծրագրում որպես հեռավոր նպատակ սահմանվել է Արևմտյան Հայաստանի ազատագրումը թուրքական բռնապետությունից:
- դ. Հայ քաղաքական մտքի պատմության մեջ հնչակյաններն առաջինն են, որ Հայկական հարցի լուծումը համարել են ամբողջական հայրենիքում պետության վերաստեղծումը:
- ե. 1896 թ. Հնչակյան կուսակցությունը պառակտվել է երկու թևի՝ սոցիալիստական և ազգային:

- 1) գ, դ, ե   2) ա, դ, ե   3) ա, գ, ե   4) բ, գ, դ

25. Տրված պնդումներից որոնք են ճիշտ.

- ա. Արմենականները կրել են Գ. Պլեխանովի «Աշխատանքի ազատագրություն» խմբակի գաղափարական ազդեցությունը:
- բ. Վան քաղաքի մտավորականների գաղափարական ոգեշնչողներն են եղել Խրիմյան Հայրիկը, Մկրտիչ Փորթուգալյանը և Մկրտիչ Ավետիսյանը:
- գ. Ընդհանուր ժողովում «Հայ հեղափոխական դաշնակցություն» կուսակցությունը վերանվանվել է «Հայ հեղափոխականների դաշնակցության»:
- դ. Արմենականները եղել են հայրենի հողի վրա ստեղծված առաջին ազգային կուսակցությունը:
- ե. Հնչակյանների ազգային թևը Ա. Արփիարյանի գլխավորությամբ հեռացել է կուսակցությունից և հանդես է եկել «Վերակազմյալ հնչակյաններ» անունով:

- 1) բ, գ, ե   2) բ, դ, ե   3) ա, բ, գ   4) ա, դ, ե

26. Տրված պնդումներից որոնք են ճիշտ.

- ա. Արմենականները Հայկական հարցի լուծումը կապել են Եվրոպայի օգնության և համաժողովրդական ապստամբության հետ:
- բ. Հայ քաղաքական մտքի պատմության մեջ արմենականներն առաջինն են եղել, որ Հայկական հարցի լուծումը համարել են ամբողջական հայրենիքում պետության վերաստեղծումը:
- գ. Որպես հեռավոր նպատակ՝ հնչակյանները սահմանել են մարդու կողմից մարդու շահագործման վերացումը և սոցիալիզմի կառուցումը, իսկ մոտակա խնդիր՝ Արևմտյան Հայաստանի ազատագրումը թուրքական բռնապետությունից:
- դ. Արմենականների սոցիալիստական թևը, որը կարևոր խնդիր է համարել սոցիալական ազատագրությունը, կազմել է մեծամասնություն, իսկ ազգայինը՝ փոքրամասնություն:
- ե. ՀՅԴ կուսակցության «Միջոցներ» բաժնում նախատեսվել է ժողովրդի զինում, մարտական խմբերի ձևավորում, ապստամբական և ահաբեկչական գործողությունների իրականացում:

- 1) բ, գ, ե   2) ա, դ, ե   3) ա, բ, գ   4) ա, գ, ե

27. Տրված պնդումներից որո՞նք են սխալ.

- 1) Նորաստեղծ «Հայ հեղափոխականների դաշնակցություն» կուսակցության կորիզը Քրիստափոր Միքայելյանի գլխավորած «Դրոշակ» խմբավորումն է եղել:
- 2) «Դրոշակ» թռուցիկ թերթի անդրանիկ համարում հրապարակած հռչակագրով դաշնակցությունն Արևմտյան Հայաստանի քաղաքական և տնտեսական ազատագրությունն ազդարարել է իր գլխավոր խնդիրը:
- 3) 1891 թ. սկզբին կնքված համաձայնագրով Արմենական կուսակցությունը միացել է ՀՅԴ-ին:
- 4) 1892 թ. հունիսին Երևանում տեղի է ունեցել ՀՅԴ առաջին համագումարը:
- 5) 1894 թ. «Դրոշակում» տպագրվել է ՀՅԴ ծրագիրը:

28. Ընտրել ճիշտ պնդումները.

- 1) Ազատագրական պայքարի այն ձևը, երբ թուրքահպատակ ժողովուրդները իրենց ապրելու իրավունքն ու արժանապատվությունը պաշտպանելու համար անկազմակերպ դուրս են եկել կենաց ու մահու կռվի, հայտնի է «հայդուկային կամ ֆիդայական շարժում» անունով:
- 2) Հրայր Դժոխքի կարծիքով՝ կուսակցությունները միայն միջոց են ժողովրդի ազատագրական պայքարը կազմակերպելու համար:
- 3) Սասունում «Մեծ չեղոյի» առաջնորդը Թորոս Ծառուկյանն էր:
- 4) Աղբյուր Սերոբը զգալի աշխատանք է տարել հայ-քրդական դաշինք ստեղծելու ուղղությամբ:
- 5) Հրայրի համոզմամբ՝ օսմանյան բռնատիրությունից ազատագրումը հնարավոր է միայն կայսրության բոլոր ժողովուրդների համատեղ պայքարի շնորհիվ:
- 6) Հայդուկային շարժմանը մասնակից էին միայն արևելահայերը:
- 7) 1880-ական թթ. կեսին ֆիդայական խմբի նշանավոր ղեկավարներից էր Սպաղանցի Մակարը:

29. Թվարկվածներից որո՞նք Ա. Մանդելշտամի կազմած նախագծի դրույթներից չեն.

- 1) Հայկական Էրզրում, Վան, Բիթլիս, Դիարբեքիր, Իսարբերդ, Սեբաստիա նահանգներից կազմվելու էր մեկ նահանգ:
- 2) Նորակազմ նահանգի գերագույն կառավարիչը պետք է լիներ ռուսահայ:
- 3) Նահանգի ներկայացուցչական ժողովը կազմվելու էր հավասարապես մահմեդականներից և քրիստոնյաներից:
- 4) Ազգային հավասարության սկզբունքը կիրառվելու էր վարչական խորհուրդներում, դատարաններում և ոստիկանական մարմիններում:
- 5) Թուրքերենը, հայերենը և ռուսերենը ճանաչվելու էին որպես պաշտոնական լեզուներ:

30. Տրված պնդումներից որոնք են 1914 թ. ռուս-թուրքական համաձայնագրի պայմաններից.

- ա. Յոթ նահանգներից ձևավորվում էին երկու վարչական միավոր՝ Էրզրում, Տրապիզոն, Սեբաստիա, Վան, Բիթլիս, Խարբերդ, Դիարբեքր կազմով:
- բ. Դրանք կառավարվելու էին երկու օտարերկրյա ընդհանուր տեսուչների կողմից:
- գ. Տեսուչներն իրավունք էին ստանում նշանակելու և պաշտոնանկ անելու ապաշնորհ կամ օրինազանց պաշտոնյաներին:
- դ. Հողային հարցերը պետք է վճռեին սուլթանի կազմած խորհուրդները:
- ե. Վերացվում էին համիդիե գնդերը:

- 1) գ, դ, ե   2) բ, գ, դ   3) ա, բ, գ   4) ա, դ, ե

31. Տրված պնդումներից որոնք են սխալ.

- 1) Սան Ստեֆանոյի հաշտությամբ Ռուսաստանին էին անցնում Կարսի, Կաղզվանի, Օլթիի, Արդահանի, Ալաշկերտի և Բայազետի գավառները, Սև ծովի առափնյա շրջանները՝ Բաթում նավահանգստով:
- 2) Սան Ստեֆանոյի պայմանագրի 61-րդ հոդվածով Բարձր դուռը պարտավորվում է Արևմտյան Հայաստանում ռուսների գրաված և Թուրքիային վերադարձվող գավառներում անհապաղ բարեփոխումներ անցկացնել:
- 3) «Հայասեր-ագգասեր» խմբակը գաղտնի կերպով տպագրում է «Ազատության ավետաբեր» թերթը:
- 4) Սայքս-Պիկոյի համաձայնագրով Օսմանյան կայսրության տարածքները բաժանվում են Մեծ Բրիտանիայի, Ֆրանսիայի և Ռուսաստանի միջև:
- 5) Բեռլինի պայմանագրով Ալաշկերտն ու Բայազետի գավառը վերադարձվում են Օսմանյան կայսրությանը:

32. Ընտրել երեք ճիշտ պնդում.

- ա. Սայքս-Պիկոյի համաձայնագրով Օսմանյան կայսրության տարածքները բաժանվելու էին Մեծ Բրիտանիայի, Ֆրանսիայի և Ռուսաստանի միջև:
- բ. Հայոց Մեծ եղեռնը փաստացի սկսվել է 1909 թ. հոկտեմբերի վերջին և շարունակվել մինչև 1915 թ. ամառը:
- գ. Բեռլինի պայմանագրով Բայազետի գավառը վերադարձվել է Թուրքիային:
- դ. Երիտթուրքերի իշխանության օրոք Օսմանյան կայսրության ժողովուրդները չեն ստացել իրական ազատություն և հավասարություն:
- ե. Բեռլինի պայմանագրով Ռուսաստանին էին անցնելու Վանը, Կարսը, Արդահանը, Կաղզվանը, Օլթին, Ալաշկերտը:
- զ. Ռուսաստանի կողմից գրավված տարածքում 1916 թ. հունիսի 5-ի ցարական հրամանագրով ստեղծվել է վեց մարզ:
- է. 1914 թ. հունվարի 26-ի ռուս-թուրքական համաձայնագրով Արևմտյան Հայաստանում ստեղծվում էր միացյալ ինքնավար հայկական տարածք:

- 1) գ, դ, ե   2) ա, գ, դ   3) ա, գ, գ   4) բ, գ, է

33. Տրված պնդումներից որո՞նք են ճիշտ.

- ա. Հայդուկ արաբերեն նշանակում է տասնապետ:
- բ. Երիտթուրքերի իշխանության օրոք Օսմանյան կայսրության ժողովուրդները ստացել են իրական ազատություն և հավասարություն:
- գ. Հայոց Մեծ եղեռնը փաստացի սկսվել է 1914 թ. հոկտեմբերի վերջին և շարունակվել մինչև 1916 թ. ամառը:
- դ. 1914 թ. հունվարի 26-ի ռուս-թուրքական համաձայնագրով Արևմտյան Հայաստանում ստեղծվում էր միացյալ ինքնավար հայկական տարածք:
- ե. Վանի հայության 1915 թ. ինքնապաշտպանությունն ավարտվեց փայլուն հաղթանակով, և Վանի նահանգում թեև կարճ, բայց գոյություն ունեցավ ազգային տեղական իշխանություն:
- զ. Արցախում XVIII դ. սկզբներին ստեղծված պաշտպանական ամրությունները կոչվել են սղնախներ:
- է. Ռուսաստանի կողմից գրավված տարածքում 1916 թ. հունիսի 5-ի ցարական հրամանագրով ստեղծվել է վեց մարզ:

- 1) բ, դ, ե   2) գ, ե, զ   3) ա, բ, գ   4) ա, գ, է

34. Տրված պնդումներից որո՞նք են ճիշտ.

- ա. Ժամանակավոր կառավարության նախագահ է ընտրվել իշխան Խառլամովը:
- բ. Անդրկովկասյան հատուկ կոմիտեի նախագահն էր Լվովը:
- գ. Արևմտահայ ազգային խորհրդի նախագահ է ընտրվել Վ. Փափագյանը:
- դ. Հայոց ազգային խորհրդի նախագահն էր Ա. Ահարոնյանը:
- ե. Անդրկովկասյան կոմիսարիատի նախագահ է ընտրվել Ե. Գեգեչկորին:
- զ. Ալաշկերտի զինվորական շրջանի ոստիկանապետը Սմբատն էր:

- 1) գ, դ, զ   2) բ, գ, ե   3) գ, դ, ե   4) ա, բ, գ

35. Տրված փաստարկներից որո՞նք են սխալ.

- 1) 1917 թ. մայիսի 2-11-ը կայացել է արևմտահայերի առաջին համագումարը:
- 2) 1917 թ. հունիսի 12-25-ը կայացել է արևելահայերի ներկայացուցչական համաժողովը:
- 3) 1918 թ. մայիսի 7-ից հունիսի 6-ը ընթացել են Բաթումի հաշտության բանակցությունները Թուրքիայի և Հայաստանի միջև:
- 4) 1918 թ. մարտի 1-ից մինչև ապրիլի 1-ը ընթացել են Տրապիզոնի բանակցությունները Անդրկովկասյան Սեյմի և Թուրքիայի միջև:
- 5) 1918 թ. ապրիլի 6-8-ը Ալեքսանդրապոլում տեղի է ունեցել հայ ազգային-քաղաքական կազմակերպությունների ներկայացուցիչների խորհրդակցություն:

36. Տրված պնդումներից որո՞նք են սխալ.

- 1) 1918 թ. մարտի 1-ից ապրիլի 1-ը Տրապիզոնում Անդրկովկասյան Սեյմի և Թուրքիայի միջև ընթացել են բանակցություններ:
- 2) 1918 թ. մայիսի 16-27-ը Ներքին Թալինում հայկական ուժերը հաղթական կռիվներ են մղել թուրքերի դեմ:

- 3) 1918 թ. մայիսի 22-ից մինչև մայիսի 28-ը տեղի է ունեցել Սարդարապատի ճակատամարտը:
- 4) 1918 թ. մայիսի 20-29-ը տեղի է ունեցել Կարսի հերոսամարտը:
- 5) 1918 թ. մայիսի 11-ից Բաթումում Անդրկովկասի իշխանությունները վերսկսել են հաշտության բանակցությունները թուրքերի հետ:

37. Ընտրել ճիշտ պնդումները.

- 1) Անդրկովկասի հարյուրամյա պատմության ժամանակահատվածում ընդունել է Բրեստ-Լիտովսկի պայմանագիրը:
- 2) Առաջին աշխարհամարտի Կովկասյան ճակատում պատերազմը 1918 թ. գարնանը թուրք-անդրկովկասյանից վերաճել է թուրք-հայկականի:
- 3) Տրապիզոնում ընդհատված բանակցությունները թուրքերի հետ վերսկսվել են Թիֆլիսում:
- 4) Երևանի Հայոց ազգային խորհրդի կողմից Արամ Մանուկյանը հաստատվել է Հայաստանի կոմիսար:
- 5) Թուրք-հայկական պատերազմում թշնամին առաջին խոշոր պարտությունը կրել է Սարդարապատում:
- 6) Ղարաբաղի հայկական ճակատամարտում հայոց զորքը փայլուն հաղթանակ է տարել:
- 7) Մայիսյան հերոսամարտերի շնորհիվ արևելահայությունը փրկվել է բնաջնջումից:

38. Ընտրել սխալ պնդումները.

- 1) Զաքարիա Քանաքեռցու, Երեմիա Չելեպի Քեոմուրճյանի պատմագիտական աշխատություններում լուսաբանվում են ոչ միայն բուն Հայաստանի, այլև Օսմանյան կայսրությունում և Պարսկաստանում տեղի ունեցած իրադարձությունները:
- 2) Միքայել Չամչյանի «Պատմութիւն Հայոց» աշխատությունը, ինչպես Խորենացու «Հայոց պատմությունը», ամբողջական պատկերացում է տալիս հայ ժողովրդի անցած ուղու մասին:
- 3) Աղաբաբյան դպրոցը հատկապես մեծ ճանաչում է ձեռք բերել Խաչատուր Աբովյանի տեսուչ եղած ժամանակ:
- 4) XIX դ. առաջին կեսին տարրական, հոգևոր-ծխական դպրոցների կողքին ստեղծվել են բարձրագույն ուսումնական հաստատություններ:
- 5) Լազարյան ճեմարանը ժամանակին եղել է Օսմանյան կայսրության միակ արևելագիտական բարձրագույն ուսումնական հաստատությունը:

39. Ընտրել երեք ճիշտ պնդում.

- ա. Ռուս պատմաբան Մարի Բրոսեն գրել է «Հայ ժողովրդի պատմության տեսություն» աշխատությունը:
- բ. Ղուկաս Ինճիճյանն ամենայն մանրամասնությամբ անդրադարձել է հին և նոր Հայաստանի նահանգների, բնակավայրերի, դրանց բնակչության ու տեղագրության հարցերին:
- գ. 1836-1837 թթ. Մադրասում հրատարակվել է «Նոր բառգիրք Հայկազեան լեզուի» մեծարժեք բառարանը:

- դ. Հայտնի նկարիչ Ստեփանոս Ներսիսյանին մեծ ճանաչում են բերել Մ. Մաշտոցի, Ս. Պարթևի, Ա. Տեր-Ղուկասյանի, Վ. Բեհրութովի դիմանկարները, «Խնջույք Քուռ գետի ափին» գեղանկարը:
- ե. Հայերենով գրված համաշխարհային պատմության առաջին ձեռնարկը՝ «Տիեզերական պատմության» երկհատորյակը, մեծ ճանաչում է բերել պատմաբան Հովսեփ Գաթրոնյանին:
- զ. XVIII դ. առաջին կեսին ասպարեզ են իջնում բնանկարիչ Մկրտում Հովնաթանյանը և նրա որդիները՝ Հակոբն ու Աղաթոնը:
- է. 1827 թ. Գալուստ Շերմազանյանը թատերական շենքի վերածած իր երկհարկանի տանը բեմադրել է հայ և օտար դրամատուրգների պիեսներ:

- 1) ա, գ, զ   2) բ, դ, ե   3) դ, ե, է   4) բ, գ, ե

40. Ընտրել սխալ պնդումները.

- 1) «Տարեգրություն» պարբերականը ամփոփել է քաղաքական, պատերազմական, եկեղեցական անցուդարձի մասին լուրեր և հրատարակվել է ժողովրդին հասանելի լեզվով:
- 2) Ճանաչված քիմիկոս Հովհաննես Ադամյանը համարվում է ժամանակակից օրգանական լուսաքիմիայի հայրը:
- 3) «Ազդարարը» ունեցել է քաղաքական, տնտեսական և լուրերի բաժիններ, նրանում տպագրվել են նաև բանավիճային ու պատմական բնույթի հոդվածներ:
- 4) Անդրեաս Արծրունին ուսումնասիրել է Ուրալի օգտակար հանածոների հանքավայրերը, հետազոտել Կովկասի և Հայաստանի մի շարք տեղանքներ:
- 5) Լևոն Տիգրանյանի ռենտգենաբանությանը նվիրված աշխատություններն այժմ էլ որպես դասագիրք օգտագործվում են ԱՄՆ բժշկական ինստիտուտներում:

41. Ո՞ր երեք նկարներն են պատկանում Գ. Բաշինջաղյանի վրձինին.

- ա. «Չանգեզուր»
 բ. «Սևանա լիճ»
 գ. «Խրիմյան Հայրիկը էջմիածնում»
 դ. «Նոյը իջնում է Արարատից»
 ե. «Դեպի Արագած տանող ճանապարհը»
 զ. «Արարատ»
 է. «Հայերի ջարդը Տրապիզոնում»

- 1) գ, ե, զ   2) ա, գ, է   3) բ, դ, է   4) ա, ե, զ

42. Բերված փաստարկներից որո՞նք են սխալ.

- ա. 1808 թ. սեպտեմբերին Ի. Գուդովիչի զորքերը երկրորդ անգամ արշավում են Երևանի վրա:
- բ. 1804–1813 թթ. ռուս–պարսկական պատերազմի ընթացքում ցուցաբերած մեծ ծառայության համար Վանի Աթաբեկյանը Գուդովիչից ստանում է նրա անձնական արծաթե ժամացույցը:

- գ. 1813 թ. հոկտեմբերի 12-ին Ֆաթի Ալի շահը Արցախի Գյուլիստան գյուղում հարկադրված հաշտություն է կնքում Ռուսաստանի հետ:
- դ. 1812 թ. մայիսի 16-ին Բուխարեստում Մանուկ բեյ Միրզայանի միջնորդությամբ հաշտություն է կնքվում Ռուսաստանի և Թուրքիայի միջև:
- ե. 1810 թ. կապիտան Սումբատովը Ախալցխայի գավառը ենթարկում է սարսափելի թալանի:
- զ. 1826 թ. սեպտեմբերի 3-ին հայազգի գեներալ Վալերիան Մադաթովի զորագունդը Շամքոր գետի ափին ջախջախում է պարսկական զորքին:
- է. 1828 թ. օգոստոսի 15-ին Ա. Ճավճավաճեի զորքերը 700 զոհերի գնով կարողանում են գրավել Ախալցխան:
- ը. 1829 թ. հունիսի 24-ին Ի. Պասկևիչի գլխավորած ռուսական հիմնական ուժերը գրավում են Հասան կալան:

- 1) ա, գ, դ   2) բ, ե, է   3) դ, գ, ը   4) բ, ե, գ

43. Տրված պնդումներից որոնք են ճիշտ.

- ա. Նշանավոր երկրաբան Անդրեաս Արծրունին ուսումնասիրել է Ուրալի օգտակար հանածոների հանքավայրերը, հետազոտել Կովկասի և Հայաստանի մի շարք տեղանքներ:
- բ. Ռուսաստանի վարչապետ Գոլիցինին ներկայացված Հովսեփ Էմինի ծրագիրը կոչվել է «Պֆայցյան»:
- գ. Ազգային գործիչ Մինաս Չերազի առաջարկությամբ Բեռլինի վեհաժողովին մասնակցելու նպատակով Եվրոպա մեկնող հայկական պատվիրակությունը գլխավորել է Մկրտիչ Խրիմյանը:
- դ. Հնչակյանների ազգային թևը Ա. Արփիարյանի գլխավորությամբ հեռացել է կուսակցությունից և հանդես է եկել «Վերակազմյալ հնչակյաններ» անունով:
- ե. Բժշկասանիտարական գործի հմուտ կազմակերպիչ Լևոն Տիգրանյանի ռենտգենաբանությանը նվիրված աշխատություններն այժմ էլ որպես դասագիրք օգտագործվում են ԱՄՆ-ի բժշկական ինստիտուտներում:
- զ. Անտոն Գարագաշյանը ռուսերեն է թարգմանել և հրատարակել Մովսես Խորենացու «Հայոց պատմությունը»:
- է. 1915 թ. սեպտեմբերի սկզբին ֆրանսիական «Գիշեն» հաժանավն անսպասելիորեն հայտնվում է Մուսա լեռան ափամերձ ջրերում:
- ը. Արմենականները կրել են Գ. Պլեխանովի «Աշխատանքի ազատագրություն» խմբակի գաղափարական ազդեցությունը:

- 1) ա, դ, է   2) բ, գ, ե   3) ա, գ, ը   4) բ, դ, է

44. Տրված փաստարկներից որոնք են սխալ.

- ա. 1724 թ. Արցախի ազատագրական ուժերը թուրքական բանակի դեմ համատեղ պայքարի պայմանագիր են կնքել Գանձակի մահմեդականների հետ:
- բ. Ըստ 1878 թ. Բեռլինի հաշտության պայմանագրի՝ Ռուսաստանի և Թուրքիայի միջև կատարվել է գրաված տարածքների փոխանակում:

- գ. 1828 թ. փետրվարի 10-ին Թուրքմենշայ գյուղում կնքել է ռուս-պարսկական հաշտության պայմանագիր:
- դ. Բեռլինի վեհաժողովի նախօրյակին՝ մայիսի 25-ին կնքված համաձայնագրով Ֆրանսիան Թուրքիայից ստացել է Կիպրոս կղզին՝ փոխարենը խոստանալով պաշտպանել թուրքական պահանջները:
- ե. Սան Ստեֆանոյի պայմանագրի 16-րդ հոդվածով Բարձր դուռը պարտավորվել է Արևմտյան Հայաստանում անհապաղ բարեփոխումներ անցկացնել և ապահովել հայերի անվտանգությունը քրդերից ու չերքեզներից:
- զ. 1878 թ. հունիսի 1-ին Բեռլինում սկսված վեհաժողովն ընթացել է Մեծ Բրիտանիայի մշակած սցենարով:
- է. 1914 թ. հունվարի 26-ի ռուս-թուրքական համաձայնագրով Արևմտյան Հայաստանում ստեղծվել է միացյալ ինքնավար հայկական տարածք:
- ը. Սայքս-Պիկոյի համաձայնագրով Օսմանյան կայսրության տարածքները բաժանվելու էին Մեծ Բրիտանիայի, Ֆրանսիայի և Ռուսաստանի միջև:
- թ. Բեռլինի պայմանագրով Բայազետի գավառը վերադարձվել է Թուրքիային:

- 1) ա, գ, ե   2) գ, ը, թ   3) դ, է, թ   4) բ, դ, է

45. Տրված պնդումներից որո՞նք են սխալ.

- ա. XIX դարի կեսերին մեծ տերությունների միջև պայքար է սկսվել Ռուսաստանում ազդեցություն տարածելու համար:
- բ. Ղրիմը վերադարձնելու համար Ռուսաստանը հերթական անգամ հրաժարվել է Արևմտյան Հայաստանում գրաված հողերից և կորցրել իր ազդեցիկ դիրքը միջազգային ասպարեզում:
- գ. ՀՅԴ ծրագրում որպես մոտակա խնդիր սահմանվել է Արևմտյան Հայաստանի անկախանալը թուրքական բռնապետությունից:
- դ. Բեռլինի վեհաժողովից հետո հայ հասարակական-քաղաքական գործիչներն իրենց հույսերը սկսում են կապել Ռուսաստանի ռազմաքաղաքական զորեղ աջակցությամբ ծավալված զինված պայքարի հետ:
- ե. Օսմանյան կայսրությունում ազդեցություն տարածելու և նրանից զանազան զիջումներ կորզելու նպատակով Եվրոպական մեծ տերությունների միջև պայքարի արդյունքում առաջացած միջազգային հարաբերությունների հիմնախնդիրը ստացել է «Արևելյան հարց» անվանումը:
- զ. Արմենականները Հայկական հարցի լուծումը կապել են Եվրոպայի օգնության և համաժողովրդական ապստամբության հետ:
- է. Հնչակյանները որպես մոտակա նպատակ սահմանել են մարդու կողմից մարդու շահագործման վերացումը և սոցիալիզմի կառուցումը:
- ը. Տարբեր վայրերում ձևավորված գաղտնի խմբակները հիմք են դարձել հայ ազգային կուսակցությունների ձևավորման համար:

- 1) ա, գ, է   2) բ, դ, ե   3) գ, է, ը   4) ա, գ, ը

46. Տրված պնդումներից որոնք են սխալ.

- ա. Արևմտյան Հայաստանում ստեղծված առաջին խմբակներից հայտնի է «Հայրենիքի սիրո գրասենյակը»:
- բ. Ժնևի համալսարանի մի խումբ արևելահայ ուսանողներ, հետևելով «Կոլոկոլ» թերթի օրինակին, 1887 թ. հիմնադրած իրենց պաշտոնաթերթը կոչել են «Հնչակ»:
- գ. «Ազդարարը» ունեցել է քաղաքական, տնտեսական և լուրերի բաժիններ, նրանում տպագրվել են նաև բանավեճային ու պատմական բնույթի հոդվածներ:
- դ. «Դրոշակ» թռուցիկ թերթի անդրանիկ համարում հրատարակած հոչակագրով դաշնակցությունն Արևմտյան Հայաստանի քաղաքական և տնտեսական ազատագրությունն ազդարարել է իր գլխավոր խնդիրը:
- ե. «Հայասեր–ազգասեր» խմբակը գաղտնի կերպով տպագրել է «Ազատության ավետաբեր» թերթը:
- զ. Արևմտահայ համայնքի ներքին կյանքին վերաբերող կանոնադրությունը հայտնի է նաև «Ազգային սահմանադրություն» անվամբ:
- է. Հայտնի նկարիչ Ստեփանոս Ներսիսյանին մեծ ճանաչում են բերել Մ. Մաշտոցի, Ս. Պարթևի, Ա. Տեր-Ղուկասյանի, Վ. Բեհբույանի դիմանկարները, «Ինչույք Քուռ գետի ափին» գեղանկարը:
- ը. Ժողովրդավարական սկզբունքի համաձայն՝ «Պաշտպան հայրենյաց» կազմակերպության անդամները գիտեին իրենց ղեկավարներին և անդամների մեծ մասին:
- թ. ՀՅԴ կուսակցության «Միջոցներ» բաժնում նախատեսվել է ժողովրդի զինում, մարտական խմբերի ձևավորում, ապստամբական և ահաբեկչական գործողությունների իրականացում:

1) բ, դ, թ

2) գ, զ, է

3) ա, ե, ը

4) ա, գ, ը

47. Տրված պնդումներից որոնք են սխալ.

- 1) 1724 թ. Երևանի պաշտպանությունը շարունակվել է ավելի քան հինգ ամիս:
- 2) XIX դ. սկզբին Երևանի խանությունը, որը հիմնականում ներառում էր Արարատյան դաշտն ու նրա հարակից շրջանները, բաժանված էր 15 գավառների՝ մահալների:
- 3) 1917 թ. աշնանը կազմված արևելահայ Ազգային ժողովի անդամներից ընտրված 15 հոգանոց գործադիր մարմնի՝ Հայոց ազգային խորհրդի նախագահն էր Ն. Աղբալյանը:
- 4) Սան Ստեֆանոյի պայմանագրի 25-րդ հոդվածը իրավունք էր տալիս ռուսական զորքին 6 ամիս ժամկետով մնալու Հայաստանում:
- 5) Բեռլինի վեհաժողովին մասնակցելու նպատակով Եվրոպա մեկնող հայկական պատվիրակության կազմում որպես թարգմանիչ Խրիմյանի հետ մեկնել է 22-ամյա Մինաս Չերազը:
- 6) Երևանում 1917 թ. դեկտեմբերին երեքամսյա ժամկետով կազմավորված Հատուկ կոմիտեի նախագահ է ընտրվել Մ. Մուսինյանը:

- 7) 1916 թ. հունիսի 5-ին Նիկոլայ II-ի հաստատած՝ Թուրքիայից պատերազմի իրավունքով գրավված մարզերի կառավարման ժամանակավոր կարգի համաձայն՝ Արևմտյան Հայաստանի գրավված տարածքը բաժանվել է 19 շրջանների, որոնք միավորվել են վեց մարզերի մեջ:
- 8) Հայերենով գրված համաշխարհային պատմության առաջին ձեռնարկը՝ «Տիեզերական պատմության» երկհատորյակը, մեծ ճանաչում է բերել պատմաբան Հովսեփ Գաթըրճյանին:

48. Ընտրել սխալ փաստարկները.

- 1) 1836–1837 թթ. հրատարակվել է «Նոր բառգիրք Հայկազեան լեզուի» մեծարժեք բառարանը:
- 2) 1891 թ. սկզբին կնքված համաձայնագրով Հնչակյան կուսակցությունը միացել է ՀՅԴ-ին:
- 3) 1892 թ. հունիսին Երևանում տեղի է ունեցել ՀՅԴ առաջին համագումարը:
- 4) 1896 թ. Հնչակյան կուսակցությունը պառակտվել է երկու թևի՝ սոցիալիստական և ազգային:
- 5) 1918 թ. մայիսի 7-ից հունիսի 6-ը ընթացել են Բաթումի հաշտության բանակցությունները Թուրքիայի և Հայաստանի միջև:
- 6) Հայոց Մեծ եղեռնը փաստացի սկսվել է 1914 թ. հոկտեմբերի վերջին և շարունակվել մինչև 1916 թ. ամառը:
- 7) 1918 թ. մայիսի 25–30-ը տեղի է ունեցել Ղարաքիլիսայի հերոսամարտը:
- 8) 1917 թ. մայիսի 2–11-ը կայացել է արևմտահայերի երկրորդ համագումարը Երևանում:

49. Ընտրել սխալ փաստարկները.

- 1) 1826 թ. սեպտեմբերի սկզբներին հայազգի գեներալ Վալերիան Մադաթովի զորագունդը հետ է գրավում Գանձակը:
- 2) 1827 թ. Գալուստ Շերմազանյանը թատերական շենքի վերածած իր երկհարկանի տանը բեմադրել է հայ և օտար դրամատուրգների պիեսներ:
- 3) 1829 թ. հունիսի 24-ին Ի. Պասկևիչի գլխավորած ռուսական հիմնական ուժերը գրավում են Հասան կալան:
- 4) 1894 թ. «Դրոշակում» տպագրվել է ՀՅԴ ծրագիրը:
- 5) 1918 թ. ապրիլի 6–8-ը Ալեքսանդրապոլում տեղի է ունեցել հայ ազգային-քաղաքական կազմակերպությունների ներկայացուցիչների խորհրդակցություն:
- 6) 1918 թ. ապրիլի 11-ից հունիսի 4-ը Անդրկովկասի իշխանությունները Բաթումում հաշտության բանակցություններ են վարել թուրքերի հետ:
- 7) 1918 թ. մարտի 1-ից ապրիլի 1-ը Տրապիզոնում Անդրկովկասյան Սեյմի և Թուրքիայի միջև ընթացել են բանակցություններ:
- 8) 1918 թ. մայիսի 16–27-ը Ղարաքիլիսայում հայկական ուժերը հաղթական կռիվներ են մղել թուրքերի դեմ:

50. Ընտրել սխալ պնդումները.

- 1) Մ. Խրիմյանն ու Մ. Փորթուզալյանը Բեռլինի վեհաժողովի վերջին օրը բողոք են ներկայացրել մեծ տերություններին:
- 2) 1880–ական թթ. Հայկական հարցի շուրջ ստեղծված միջազգային անբարենպաստ իրավիճակը՝ բարենորոգումների խնդրի նկատմամբ եվրոպական երկրների, մասնավորապես Ռուսաստանի սառն ու անտարբեր վերաբերմունքը հուսախաբ են արել պայքարի զինված ուղին նախընտրած գործիչների մի մասին:
- 3) Հայ քաղաքական մտքի պատմության մեջ էսէռներն առաջինն են, որ Հայկական հարցի լուծումը համարել են ամբողջական հայրենիքում հայկական պետության վերաստեղծումը:
- 4) Վան քաղաքի մտավորականների գաղափարական ոգեշնչողներն են եղել Խրիմյան Հայրիկը, Մկրտիչ Փորթուզալյանը և Մկրտիչ Ավետիսյանը:
- 5) Արմենականները եղել են հայրենի հողի վրա ստեղծված առաջին ազգային կուսակցությունը:
- 6) Հրայր Դժոխքի կարծիքով՝ կուսակցությունները միայն միջոց են ժողովրդի ազատագրական պայքարը կազմակերպելու համար:
- 7) Գևորգ Չավուշի համոզմամբ՝ օսմանյան բռնատիրությունից ազատագրումը հնարավոր է միայն կայսրության բոլոր ժողովուրդների համատեղ պայքարի շնորհիվ:

1. ՏԱՐԵԹՎԵՐ

---

1. Հայոց ազգային խորհուրդը Երբ է քննարկել Հայաստանի անկախության խնդիրը.
1) 1918 թ. մայիսի 26-ին
2) 1918 թ. մայիսի 30-ին
3) 1918 թ. մայիսի 28-ին
4) 1919 թ. մայիսի 28-ին
2. Անդրկովկասյան Սեյմը լուծարվել է՝
1) 1918 թ. մայիսի 11-ին
2) 1918 թ. մայիսի 26-ին
3) 1918 թ. ապրիլի 9-ին
4) 1919 թ. մայիսի 28-ին
3. Երբ է կնքվել Բաթումի հաշտության պայմանագիրը.
1) 1918 թ. հունիսի 4-ին
2) 1918 թ. մայիսի 28-ին
3) 1918 թ. մարտի 3-ին
4) 1918 թ. հոկտեմբերի 30-ին
4. ՀՀ-ում երդվյալ ատենակալների դատարան հիմնելու օրենքն ընդունվել է՝
1) 1918 թ.   2) 1920 թ.   3) 1919 թ.   4) 1921 թ.
5. Պետական լեզվի մասին օրենքն ընդունվել է՝
1) 1920 թ. մայիսի 30-ին
2) 1919 թ. դեկտեմբերի 26-ին
3) 1919 թ. մայիսի 30-ին
4) 1920 թ. հունիսի 23-ին
6. ՀՀ զինանշանի մասին օրենքն ընդունվել է՝
1) 1920 թ. մայիսի 28-ին
2) 1919 թ. հունիսի 23-ին
3) 1918 թ. մայիսի 28-ին
4) 1920 թ. հուլիսի 23-ին
7. Հայաստանի կոմիտեն (Արմենկոմ) ստեղծվել է՝
1) 1919 թ. սեպտեմբերին
2) 1919 թ. հունիսին
3) 1920 թ. մայիսին
4) 1920 թ. հունվարին
8. ՀՅԴ 9-րդ ընդհանուր ժողովը գումարվել է՝
1) 1917 թ.   2) 1918 թ.   3) 1919 թ.   4) 1920 թ.
9. «Սպարտակ» երիտասարդական կազմակերպությունը ստեղծվել է՝
1) 1921 թ.   2) 1920 թ.   3) 1919 թ.   4) 1918 թ.

- 10. Ալեքսանդրապոլի ՌՀԿ-ն իշխանությունը քաղաքում իր ձեռքը վերցնելու մասին կոչը հրապարակեց՝**
- 1) 1920 թ. մայիսի 10-ին
2) 1920 թ. մայիսի 1-ին
3) 1920 թ. մայիսի 7-ին
4) 1920 թ. մայիսի 13-ին
- 11. Վրաստանում ՀՀ դիվանագիտական առաքելությունը հիմնվել է՝**
- 1) 1918 թ. մայիսին
2) 1918 թ. հունիսին
3) 1918 թ. հոկտեմբերին
4) 1918 թ. հուլիսին
- 12. Հայաստանի և Վրաստանի միջև զինադադար հաստատվեց՝**
- 1) 1918 թ. հոկտեմբերի 30-ին
2) 1918 թ. դեկտեմբերի 31-ին
3) 1919 թ. հունվարի 19-ին
4) 1918 թ. նոյեմբերի 11-ին
- 13. Անտանտի ներկայացուցիչների մասնակցությամբ հայ-վրացական հաշտության կոնֆերանսը տեղի է ունեցել՝**
- 1) 1919 թ. հոկտեմբերի 20-25-ին
2) 1918 թ. նոյեմբերի 10-17-ին
3) 1918 թ. հունվարի 9-17-ին
4) 1919 թ. հունվարի 9-17-ին
- 14. «Լոռու չեզոք գոտի» ժամանակավորապես վրացական զորքեր մտցնելու մասին հայ-վրացական համաձայնագիրը կնքվել է՝**
- 1) 1920 թ. նոյեմբերի 13-ին
2) 1920 թ. նոյեմբերի 25-ին
3) 1920 թ. հոկտեմբերի 31-ին
4) 1920 թ. նոյեմբերի 22-ին
- 15. Թուրքական գերակշիռ ուժերը կարողացան Բաքու մտնել՝**
- 1) 1918 թ. հուլիսի 25-ին
2) 1918 թ. դեկտեմբերի 13-ին
3) 1918 թ. սեպտեմբերի 15-ին
4) 1918 թ. նոյեմբերի 25-ին
- 16. Բաքվի կոմունայի 26 կոմիսարները գնդակահարվեցին՝**
- 1) 1918 թ. օգոստոսի 31-ին
2) 1918 թ. սեպտեմբերի 15-ին
3) 1918 թ. սեպտեմբերի 20-ին
4) 1918 թ. հոկտեմբերի 30-ին
- 17. Արցախահայության առաջին համագումարը տեղի է ունեցել՝**
- 1) 1918 թ. հուլիսի 22-26-ին
2) 1919 թ. հուլիսի 22-26-ին
3) 1918 թ. սեպտեմբերի 10-14-ին
4) 1919 թ. սեպտեմբերի 10-14-ին
- 18. Զանգեզուրի հայկական ազգային խորհուրդը վերակազմավորվեց Զանգեզուր-Ղարաբաղի մարզային խորհրդի՝**
- 1) 1919 թ. սկզբին
2) 1918 թ. վերջին
3) 1918 թ. սկզբին
4) 1919 թ. վերջին
- 19. Անգլիացիները հայատյաց Խոսրով բեկ Սուլթանովին Ղարաբաղի և Զանգեզուրի ժամանակավոր գեներալ-նահանգապետ նշանակեցին՝**
- 1) 1919 թ. հունվարին
2) 1919 թ. մայիսին
3) 1919 թ. նոյեմբերին
4) 1920 թ. հունվարին

20. Շարուր-Նախիջևանը Հայաստանի Հանրապետությանը հանձնելու մասին հրամանը անգլիացի գեներալ Դևին և Դրոն ստորագրեցին՝

1) 1919 թ. ապրիլի 30-ին	3) 1918 թ. հուլիսի 22-ին
2) 1919 թ. մայիսի 3-ին	4) 1920 թ. մայիսի 5-ին

21. Գողթան գավառի Վերին և Ներքին Ագուլիս գյուղերի հայությունը բնաջնջվեց ադրբեջանցիների կողմից՝

1) 1919 թ. սկզբին	3) 1918 թ. վերջին
2) 1919 թ. վերջին	4) 1920 թ. սկզբին

22. Գարեգին Նժդեհը Զանգեզուրի ինքնապաշտպանությունն ամրապնդելու նպատակով երկրամաս ժամանեց՝

1) 1918 թ. հոկտեմբերին	3) 1919 թ. հոկտեմբերին
2) 1919 թ. մայիսին	4) 1920 թ. հոկտեմբերին

23. Արցախում ադրբեջանական բանակը և տեղի մուսուլմանների զինված խմբերը լայնածավալ հարձակման դիմեցին հայերի դեմ՝

1) 1918 թ. սեպտեմբերի 20-ին	3) 1919 թ. սեպտեմբերի 20-ին
2) 1919 թ. մարտի 20-ին	4) 1920 թ. մարտի 20-ին

24. Պարտված թուրք-ադրբեջանական հրոսակները Շուշիի անգն հայ բնակչության կոտորածներ սկսեցին՝

1) 1918 թ. օգոստոսի 31-ին	3) 1919 թ. սեպտեմբերի 20-ին
2) 1920 թ. մարտի 23-ին	4) 1920 թ. հոկտեմբերի 31-ին

25. Դրոյի և Նժդեհի ջոկատները Զանգեզուրից մտան Արցախ՝

1) 1920 թ. ապրիլին	3) 1919 թ. ապրիլին
2) 1919 թ. հոկտեմբերին	4) 1918 թ. հոկտեմբերին

26. Արցախահայության 9-րդ համագումարը տեղի է ունեցել՝

1) 1919 թ. օգոստոսի 1-ին	3) 1920 թ. դեկտեմբերի 25-ին
2) 1920 թ. ապրիլի 25-ին	4) 1921 թ. ապրիլի 27-ին

27. Գարեգին Նժդեհի գլխավորությամբ հայկական ուժերը ազատագրեցին Գորիսը՝

1) 1918 թ. նոյեմբերի 25-ին	3) 1920 թ. նոյեմբերի 21-ին
2) 1919 թ. հունիսի 23-ին	4) 1921 թ. հունիսի 12-ին

28. Փարիզի հաշտության խորհրդաժողովը սկսեց իր աշխատանքները՝

1) 1919 թ. հունվարի 18-ին	3) 1919 թ. կեսերին
2) 1919 թ. հունիսի 19-ին	4) 1920 թ. ապրիլին

29. Հայկական պահանջների համատեղ հուշագիրը հայկական երկու պատվիրակությունների կողմից ստորագրվեց՝

1) 1919 թ. հունվարի 18-ին	3) 1919 թ. փետրվարի 25-ին
2) 1919 թ. փետրվարի 12-ին	4) 1919 թ. փետրվարի 6-ին

30. Հայկական պահանջների համատեղ հուշագիրը Փարիզի խորհրդածողովի Տասի խորհրդին ներկայացվեց՝

1) 1918 թ. հունիսի 4–ին	3) 1919 թ. փետրվարի 25–ին
2) 1919 թ. փետրվարի 12–ին	4) 1920 թ. ապրիլի 19–ին

31. Արևմտահայերի երկրորդ համագումարը տեղի է ունեցել՝

1) 1917 թ. մայիսի 2–11–ին	3) 1917 թ. հոկտեմբերի 29–ին
2) 1918 թ. հուլիսի 22–26–ին	4) 1919 թ. փետրվարի 6–13–ին

32. Փարիզում Անտանտի գլխավոր տերությունների ղեկավարների նիստը փաստացի ճանաչեց Հայաստանի կառավարությունը՝

1) 1919 թ. հունվարի 19–ին	3) 1920 թ. հունվարի 19–ին
2) 1919 թ. հունիսի 19–ին	4) 1920 թ. ապրիլի 19–ին

33. ԱՄՆ–ի կառավարությունը փաստացի ճանաչեց Հայաստանի Հանրապետությունը՝

1) 1920 թ. ապրիլի 23–ին	3) 1920 թ. հունվարի 19–ին
2) 1920 թ. հունիսի 1–ին	4) 1919 թ. ապրիլի 23–ին

34. ԱՄՆ–ի Սենատը մերժեց Հայաստանի մանդատը ստանձնելու մասին նախագահ Վիլսոնի առաջարկը՝

1) 1920 թ. ապրիլի 23–ին	3) 1920 թ. օգոստոսի 10–ին
2) 1920 թ. հունիսի 1–ին	4) 1920 թ. նոյեմբերի 22–ին

35. Սևրում Թուրքիայի հետ խաղաղության պայմանագիրը ստորագրվեց՝

1) 1920 թ. ապրիլի 26–ին	3) 1920 թ. օգոստոսի 10–ին
2) 1920 թ. հունիսի 10–ին	4) 1920 թ. հունիսի 4–ին

36. ԱՄՆ–ի նախագահ Վիլսոնի իրավարար որոշումը հայ–թուրքական սահմանագծման վերաբերյալ հայտնի դարձավ՝

1) 1920 թ. մայիսի 22–ին	3) 1920 թ. օգոստոսի 10–ին
2) 1920 թ. հունիսի 1–ին	4) 1920 թ. նոյեմբերի 22–ին

37. «Արևելյան (Հայկական) լեգեոնը» ստեղծվել է՝

1) 1920 թ. ապրիլին	3) 1916 թ. հոկտեմբերին
2) 1918 թ. սեպտեմբերին	4) 1915 թ. հոկտեմբերին

38. Հայ ազգային–քաղաքական ուժերը Ադանայում Կիլիկիայի ինքնավարությունը հռչակեցին՝

1) 1920 թ. մայիսի 30–ին	3) 1920 թ. օգոստոսի 4–ին
2) 1920 թ. հունիսի 1–ին	4) 1921 թ. հոկտեմբերի 20–ին

39. Քեմալական զորքերը պաշարեցին Այնթապը՝

1) 1920 թ. ապրիլի 1–ին	3) 1920 թ. օգոստոսի 1–ին
2) 1920 թ. հունիսի 1–ին	4) 1920 թ. նոյեմբերի 1–ին

- 40. ՀՀ-ի և ՌՍԴԽՀ-ի միջև Թիֆլիսում համաձայնագիր ստորագրվեց՝**
1) 1919 թ. օգոստոսի 10-ին	3) 1920 թ. դեկտեմբերի 2-ին
2) 1920 թ. օգոստոսի 10-ին	4) 1921 թ. մարտի 16-ին
- 41. «Թուրքական ազգային ուխտ» փաստաթուղթն ընդունվել է՝**
1) 1919 թ. հունվարի 28-ին	3) 1920 թ. հունվարի 28-ին
2) 1919 թ. հուլիսի 24-ին	4) 1920 թ. օգոստոսի 24-ին
- 42. Մոսկվայում տեղի ունեցած հայ-ռուսական բանակցությունները ընդմիջվելուց հետո վերսկսվեցին Թիֆլիսում՝**
1) 1920 թ. մայիսի սկզբին	3) 1920 թ. օգոստոսի սկզբին
2) 1920 թ. հուլիսի սկզբին	4) 1920 թ. սեպտեմբերի սկզբին
- 43. Թուրք-հայկական պատերազմը սկսվել է՝**
1) 1920 թ. սեպտեմբերի 23-ին	3) 1920 թ. նոյեմբերի 7-ին
2) 1920 թ. հոկտեմբերի 31-ին	4) 1920 թ. նոյեմբերի 18-ին
- 44. Թուրք-հայկական պատերազմի ժամանակ Ալեքսանդրապոլը գրավվեց՝**
1) 1920 թ. սեպտեմբերի 23-ին	3) 1920 թ. նոյեմբերի 7-ին
2) 1920 թ. հոկտեմբերի 31-ին	4) 1920 թ. նոյեմբերի 18-ին
- 45. Թուրք-հայկական պատերազմն ավարտվել է՝**
1) 1920 թ. սեպտեմբերի 23-ին	3) 1920 թ. նոյեմբերի 7-ին
2) 1920 թ. հոկտեմբերի 31-ին	4) 1920 թ. նոյեմբերի 18-ին
- 46. Թուրք-հայկական հաշտության բանակցությունները Ալեքսանդրապոլում սկսվեցին՝**
1) 1920 թ. հոկտեմբերի 31-ին	3) 1920 թ. նոյեմբերի 18-ին
2) 1920 թ. նոյեմբերի 7-ին	4) 1920 թ. նոյեմբերի 25-ին
- 47. Երբ է ստորագրվել հայ-ռուսական համաձայնագիրը իշխանափոխության մասին.**
1) 1920 թ. նոյեմբերի 29-ին	3) 1920 թ. դեկտեմբերի 2-ին
2) 1920 թ. նոյեմբերի 30-ին	4) 1920 թ. դեկտեմբերի 4-ին
- 48. ՌՍԴԽՀ և ՀՀ ներկայացուցիչների միջև «Եզրափակիչ որոշման արձանագրությունը» Երևանում նախաստորագրվեց՝**
1) 1920 թ. օգոստոսի 10-ին	3) 1920 թ. հոկտեմբերի 28-ին
2) 1920 թ. սեպտեմբերի 18-ին	4) 1920 թ. հոկտեմբերի 11-ին
- 49. ՀՍԽՀ-ում պարենհարկը մտցվեց՝**
1) 1921 թ. մարտի 16-ին	3) 1921 թ. հունիսի 24-ին
2) 1921 թ. ապրիլի 24-ին	4) 1921 թ. սեպտեմբերի 24-ին

- 50. Հայիեղկոմը վերակազմավորվեց ՀՍԽՀ ժողովրդական կոմիսարների խորհրդի՝**
1) 1921 թ. մարտի 25–ին	3) 1921 թ. մայիսի 1–ին
2) 1921 թ. ապրիլի 24–ին	4) 1921 թ. մայիսի 21–ին
- 51. Փետրվարյան ապստամբության բոլոր մասնակիցներին համաներում շնորհվեց Հայիեղկոմի ..... դեկրետով.**
1) 1921 թ. ապրիլի 4–ի	3) 1921 թ. մարտի 25–ի
2) 1921 թ. ապրիլի 24–ի	4) 1921 թ. մայիսի 21–ի
- 52. Կարմիր բանակի զորամասերը Երևան մտան՝**
1) 1921 թ. փետրվարի 18–ին	3) 1921 թ. մարտի 25–ին
2) 1921 թ. մարտի 21–ին	4) 1921 թ. ապրիլի 2–ին
- 53. Կարմիր բանակի զորամասերը ապստամբների դեմ վճռական հարձակման անցան՝**
1) 1921 թ. փետրվարի 18–ին	3) 1921 թ. մարտի 25–ին
2) 1921 թ. մարտի 21–ին	4) 1921 թ. ապրիլի 2–ին
- 54. Դիվանագիտական առաքելությամբ Հ. Թումանյանը Թիֆլիսից Երևան ժամանեց՝**
1) 1921 թ. մարտի 20–ին	3) 1921 թ. մարտի 25–ին
2) 1921 թ. մարտի 21–ին	4) 1921 թ. ապրիլի 2–ին
- 55. «Հայրենիքի փրկության կոմիտեին» Կարմիր բանակի Ռազմահեղափոխական խորհրդի կողմից վերջնագիր ներկայացվեց՝**
1) 1921 թ. փետրվարի 16–ին	3) 1921 թ. մարտի 20–ին
2) 1921 թ. փետրվարի 18–ին	4) 1921 թ. ապրիլի 2–ին
- 56. Խորհրդային Հայաստանին արտաքին օգնության կազմակերպման գործում նշանակալից դեր կատարած Հայաստանի օգնության կոմիտեն հիմնվել էր՝**
1) 1919 թ.	3) 1921 թ.
2) 1920 թ.	4) 1922 թ.
- 57. Երբ է ավարտվել Փետրվարյան ապստամբությունը.**
1) 1921 թ. ապրիլի 2–ին	3) 1921 թ. փետրվարի 18–ին
2) 1920 թ. դեկտեմբերի 8–ին	4) 1920 թ. դեկտեմբերի 6–ին
- 58. Երբ ՀԿ(բ)Կ կենտկոմը կոչ արեց հայ գյուղացիներին առանց հապաղելու հաց տրամադրել Կարմիր բանակին.**
1) 1920 թ. դեկտեմբերի 1–ին	3) 1920 թ. դեկտեմբերի 2–ին
2) 1920 թ. դեկտեմբերի 8–ին	4) 1920 թ. դեկտեմբերի 10–ին
- 59. Հայաստանում Երբ իշխանությունն ամբողջապես անցավ ՀՍԽՀ Ռազմահեղափոխական կոմիտեին.**
1) 1921 թ. ապրիլի 2–ին	3) 1921 թ. փետրվարի 18–ին
2) 1920 թ. դեկտեմբերի 8–ին	4) 1920 թ. դեկտեմբերի 6–ին

60. ՀՍԽՀ-ում Արտակարգ հանձնաժողովը հիմնվեց՝

1) 1921 թ. ապրիլի 2-ին	3) 1921 թ. փետրվարի 18-ին
2) 1920 թ. դեկտեմբերի 8-ին	4) 1920 թ. դեկտեմբերի 6-ին

61. Հայիեղկոմի «Պարենային մթերքների և այլ նյութերի հայտնաբերման մասին» հրամանը հրապարակվել է՝

1) 1920 թ. դեկտեմբերի 2-ին	3) 1920 թ. դեկտեմբերի 6-ին
2) 1920 թ. դեկտեմբերի 8-ին	4) 1920 թ. դեկտեմբերի 10-ին

62. Նախկին ցարական կայսրության տարածքում առաջացած խորհրդային հանրապետությունների միջև փոխհարաբերությունները կարգավորելու նպատակով հատուկ հանձնաժողով ստեղծվեց՝

1) 1921 թ. մարտին	3) 1922 թ. օգոստոսին
2) 1922 թ. ապրիլին	4) 1922 թ. դեկտեմբերին

63. ՀՍԽՀ խորհուրդների առաջին ընտրությունները կայացան՝

1) 1921 թ. ապրիլին	3) 1921 թ. հունիսին
2) 1921 թ. դեկտեմբերին	4) 1922 թ. հունվարին

64. ՀՍԽՀ խորհուրդների առաջին համագումարը բացվեց՝

1) 1921 թ. դեկտեմբերի 30-ին	3) 1922 թ. մարտի 12-ին
2) 1922 թ. հունվարի 30-ին	4) 1922 թ. փետրվարի 20-ին

65. Վ. Լենինի առաջարկի հիման վրա խորհրդային հանրապետությունները դաշնային սկզբունքով միավորելու մասին նոր նախագիծն ընդունվեց՝

1) 1922 թ. մարտի 12-ին	3) 1922 թ. դեկտեմբերի 30-ին
2) 1922 թ. հոկտեմբերի 6-ին	4) 1922 թ. դեկտեմբերի 10-ին

66. Խորհրդային չորս հանրապետությունների ներկայացուցիչները ԽՍՀՄ-ի կազմավորման մասին փաստաթղթերը ստորագրեցին՝

1) 1922 թ. մարտի 12-ին	3) 1922 թ. դեկտեմբերի 30-ին
2) 1922 թ. հոկտեմբերի 6-ին	4) 1922 թ. դեկտեմբերի 13-ին

67. Կարսի թուրք-անդրկովկասյան կոնֆերանսն ավարտվեց՝

1) 1921 թ. փետրվարի 26-ին	3) 1921 թ. հոկտեմբերի 13-ին
2) 1921 թ. մարտի 16-ին	4) 1921 թ. սեպտեմբերի 26-ին

68. Կարսի թուրք-անդրկովկասյան կոնֆերանսը բացվեց՝

1) 1921 թ. փետրվարի 26-ին	3) 1921 թ. հոկտեմբերի 13-ին
2) 1921 թ. մարտի 16-ին	4) 1921 թ. սեպտեմբերի 26-ին

69. Մոսկվայի ռուս-թուրքական երկրորդ կոնֆերանսն ավարտվեց՝

1) 1921 թ. փետրվարի 26-ին	3) 1921 թ. հոկտեմբերի 13-ին
2) 1921 թ. մարտի 16-ին	4) 1921 թ. սեպտեմբերի 26-ին

70. Մոսկվայի կոնֆերանսի նախօրեին թուրքական պատվիրակությունը Ստալինի հետ հանդիպեց՝

1) 1920 թ. դեկտեմբերի 21-ին	3) 1921 թ. փետրվարի 23-ին
2) 1921 թ. հունվարի 21-ին	4) 1921 թ. հունիսի 23-ին

71. Ռուս-թուրքական երկրորդ կոնֆերանսին մասնակցելու նպատակով հայկական պատվիրակությունը Մոսկվա ուղևորվեց՝

1) 1920 թ. մայիսին	3) 1921 թ. հունվարին
2) 1920 թ. հոկտեմբերին	4) 1921 թ. ապրիլին

72. Մոսկվայի կոնֆերանսում հայկական շահերի անտեսման կապակցությամբ հայկական պատվիրակությունը ՌԿ(Բ)Կ կենտկոմին և բոլշևիկների առաջնորդ Լենինին բողոքի հուշագիր ներկայացրեց՝

1) 1921 թ. ապրիլի 15-ին	3) 1921 թ. հուլիսի 7-ին
2) 1921 թ. մարտի 15-ին	4) 1921 թ. հոկտեմբերի 13-ին

73. ՀԿ(Բ)Կ կենտկոմը բողոքեց կովկասյան բյուրոյի պլենումի Ղարաբաղյան հարցի վերաբերյալ հակահայ որոշման դեմ՝

1) 1921 թ. ապրիլի 16-ին	3) 1921 թ. օգոստոսի 10-ին
2) 1921 թ. հուլիսի 16-ին	4) 1921 թ. հոկտեմբերի 14-ին

74. Համազանգեզուրյան երկրորդ համագումարը հրավիրվել է՝

1) 1920 թ. դեկտեմբերի 25-ին	3) 1921 թ. ապրիլի 27-ին
2) 1921 թ. փետրվարի 25-ին	4) 1921 թ. հունիսի 1-ին

75. Համազանգեզուրյան առաջին համագումարը հրավիրվել է՝

1) 1920 թ. դեկտեմբերի 25-ին	3) 1921 թ. ապրիլի 27-ին
2) 1921 թ. փետրվարի 25-ին	4) 1921 թ. մայիսի 27-ին

76. Ադրբեջանի հեղկոմը «Լեռնային Ղարաբաղը, Ջանգեզուրը և Նախիջևանը Խորհրդային Հայաստանի հանրապետության մաս ճանաչելու» հայտարարությամբ հանդես եկավ՝

1) 1921 թ. նոյեմբերի 30-ին	3) 1920 թ. դեկտեմբերի 30-ին
2) 1921 թ. դեկտեմբերի 30-ին	4) 1920 թ. նոյեմբերի 30-ին

77. Անդրկովկասի հանրապետությունների ներքին սահմանները որոշելու հանձնաժողովի նիստը Թիֆլիսում գումարվեց՝

- 1) 1921 թ. փետրվարի 26-ից մարտի 16-ը
- 2) 1921 թ. ապրիլի 20-24-ը
- 3) 1921 թ. հունիսի 25-27-ը
- 4) 1921 թ. սեպտեմբերի 26-ից հոկտեմբերի 13-ը

78. Լոռիում վրացական ռազմակալման դեմ ապստամբությունը սկսվեց՝

1) 1920 թ. դեկտեմբերի 10-ին	3) 1921 թ. ապրիլի 14-ին
2) 1921 թ. փետրվարի 11-ին	4) 1921 թ. մայիսի 11-ին

79. Կարմիր բանակի զորամասերը Թիֆլիս մտան՝

1) 1920 թ. ապրիլի 28–ին	3) 1921 թ. հունվարի 25–ին
2) 1920 թ. դեկտեմբերի 2–ին	4) 1921 թ. փետրվարի 25–ին

80. Լենինականի հէկը գործարկվեց՝

1) 1925 թ.	2) 1927 թ.	3) 1928 թ.	4) 1931 թ.

81. Խորհրդային պետության ստալինյան ղեկավարությունը նէպից հրաժարվելու և կուլակությանը որպես դասակարգ վերացնելու քաղաքականությանն անցնելու մասին հայտարարեց՝

1) 1923 թ.	2) 1927 թ.	3) 1929 թ.	4) 1933 թ.

82. ԽՍՀՄ–ում հացամթերումների բնագավառում դժվարություններ առաջացան՝

1) 1922 թ.	3) 1924–1925 թթ.
2) 1927–1928 թթ.	4) 1938 թ.

83. Երբ է սկսվել Երևանի արհեստական կաուչուկի գործարանի կառուցումը.

1) 1937 թ.	2) 1940 թ.	3) 1935 թ.	4) 1933 թ.

84. Երևանի և Լենինականի (Գյումրի) հէկերի հիմքերը դրվեցին՝

1) 1925 թ.	2) 1927 թ.	3) 1929 թ.	4) 1931 թ.

85. Երևանի գինու–կոնյակի «Արարատ» գործարանը վերագործարկվեց՝

1) 1920 թ.	2) 1922 թ.	3) 1923 թ.	4) 1925 թ.

86. Գյուղատնտեսական միասնական հարկը շրջանառության մեջ մտավ՝

1) 1921 թ.	2) 1923 թ.	3) 1925 թ.	4) 1927 թ.

87. Գյուղատնտեսական միասնական հարկի բնամթերային ձևից հրաժարումը և դրամական ձևին անցումը տեղի ունեցավ՝

1) 1930 թ.	2) 1928 թ.	3) 1926 թ.	4) 1924 թ.

88. Էջմիածնի Գերագույն հոգևոր խորհուրդը Երբ դիմեց բոլոր թեմերին՝ դատապարտելով «Նոր եկեղեցի» կազմակերպության պառակտիչ գործունեությունը.

1) 1922 թ.	2) 1924 թ.	3) 1926 թ.	4) 1928 թ.

89. Խորհրդային իշխանության ուր թվականի հատուկ որոշմամբ արգելվեց Հայոց եկեղեցու կողմից Մեծ եղեռնի նշումը ապրիլի 24–ին.

1) 1921 թ.	2) 1924 թ.	3) 1926 թ.	4) 1929 թ.

90. Խորհրդային Հայաստանում զանգվածային ձերբակալությունների ու բռնությունների ալիքը գագաթնակետին հասավ՝

1) 1932 թ.	2) 1937 թ.	3) 1940 թ.	4) 1952 թ.

91. ՀԿԵՄ-ը ստեղծվել է՝

- 1) 1922 թ.   2) 1930 թ.   3) 1924 թ.   4) 1921 թ.

92. Հակախորհրդային գործունեության մեղադրանքով Ա. Մարգարյանը էրբ դատապարտվեց երեք տարի ազատազրկման.

- 1) 1966 թ. հունիսին   3) 1975 թ. մարտին
2) 1973 թ. մարտին   4) 1967 թ. փետրվարին

93. Ազգային միացյալ կուսակցության հիմնադիրները ո՞ր թվականին դատապարտվեցին ազատազրկման.

- 1) 1969 թ.   3) 1966 թ.
2) 1965 թ.   4) 1964 թ.

94. Ազգային միացյալ կուսակցությունը ստեղծվել է՝

- 1) 1965 թ. մայիսի 9-ին   3) 1966 թ. ապրիլի 24-ին
2) 1966 թ. հունիսի 24-ին   4) 1965 թ. ապրիլի 24-ին

95. ԽՄԿԿ XX համագումարը սկսվեց Մոսկվայում՝

- 1) 1956 թ. հունիսին   3) 1953 թ. մարտին
2) 1952 թ. հուլիսին   4) 1956 թ. փետրվարին

96. Երբ է խորհրդային երկրի կուսակցական իշխանությունն անցել Ն. Խրուշչովին.

- 1) 1956 թ. մարտին   3) 1953 թ. մարտին
2) 1953 թ. հուլիսին   4) 1956 թ. փետրվարին

97. Երբ է մահացել խորհրդային երկրի ղեկավար Ի. Ստալինը.

- 1) 1952 թ. մարտի 19-ին   3) 1953 թ. մարտի 5-ին
2) 1953 թ. հունիսի 26-ին   4) 1953 թ. մայիսի 30-ին

98. Խորհրդային կառավարությունը էրբ պաշտոնապես հայտարարեց, որ Թուրքիայից ոչ մի տարածքային պահանջ չունի.

- 1) 1951 թ. մարտի 19-ին   3) 1953 թ. մարտի 5-ին
2) 1952 թ. հուլիսի 30-ին   4) 1953 թ. մայիսի 30-ին

99. Պոտսդամի կոնֆերանսի ո՞ր նիստերում քննարկվեց հայկական տարածքների հարցը.

- 1) 1945 թ. հուլիսի 16-17-ի   3) 1945 թ. հուլիսի 22-23-ի
2) 1945 թ. հուլիսի 29-30-ի   4) 1945 թ. օգոստոսի 1-2-ի

100. ԽՍՀՄ արտաքին գործերի ժողկոմը Թուրքիայի դեսպանին տարածքային պահանջներ ներկայացրեց՝

- 1) 1944 թ. մայիսին   3) 1945 թ. նոյեմբերին
2) 1945 թ. հունիսին   4) 1945 թ. փետրվարին

101. ԽՍՀՄ կառավարությունը չեղյալ հայտարարեց խորհրդա-թուրքական բարեկամության և չեզոքության պայմանագիրը՝

1) 1944 թ. հունիսի 6-ին	3) 1945 թ. նոյեմբերի 29-ին
2) 1945 թ. մայիսի 9-ին	4) 1945 թ. մարտի 19-ին

102. ՀԽՍՀ 16 շրջաններում հատուկ դրություն մտցվեց՝

1) 1988 թ. հունիսի 15-ից	3) 1988 թ. նոյեմբերի 29-ից
2) 1988 թ. օգոստոսի 19-ից	4) 1988 թ. դեկտեմբերի 5-ից

103. Երբ է ստեղծվել «Ղարաբաղ» կոմիտեն.

1) 1988 թ. հունիսի 15-ին	3) 1989 թ. նոյեմբերի 4-ին
2) 1988 թ. փետրվարի 22-ին	4) 1989 թ. դեկտեմբերի 1-ին

104. Հայաստանի նորընտիր Գերագույն խորհուրդն իր նստաշրջանը սկսեց՝

1) 1990 թ. օգոստոսի 23-ին	3) 1990 թ. հուլիսի 20-ին
2) 1990 թ. մայիսի 20-ին	4) 1990 թ. օգոստոսի 4-ին

105. ՀՀՇ վարչության նախագահ Լ. Տեր-Պետրոսյանը Հայաստանի Գերագույն խորհրդի նախագահ ընտրվեց՝

1) 1990 թ. օգոստոսի 4-ին	3) 1990 թ. մայիսի 20-ին
2) 1990 թ. օգոստոսի 23-ին	4) 1991 թ. հոկտեմբերի 16-ին

106. Հայաստանի Գերագույն խորհուրդը «Հռչակագիր Հայաստանի անկախության մասին» պատմական փաստաթուղթն ընդունել է՝

1) 1990 թ. օգոստոսի 23-ին	3) 1990 թ. մայիսի 20-ին
2) 1991 թ. սեպտեմբերի 21-ին	4) 1991 թ. հոկտեմբերի 16-ին

107. Երբ է ընդունվել ՀՀ Սահմանադրությունը.

1) 1995 թ. սեպտեմբերի 21-ին	3) 1995 թ. հունիսի 5-ին
2) 1995 թ. հուլիսի 5-ին	4) 2005 թ. նոյեմբերի 27-ին

108. Երբ են ՀՀ-ում անցկացվել առաջին նախագահական ընտրությունները.

1) 1991 թ. մարտի 1-ին	3) 1991 թ. սեպտեմբերի 23-ին
2) 1991 թ. սեպտեմբերի 21-ին	4) 1991 թ. հոկտեմբերի 16-ին

109. Երբ է ՀՀ Գերագույն խորհուրդը Հայաստանը հռչակել անկախ պետություն.

1) 1991 թ. մարտի 1-ին	3) 1991 թ. սեպտեմբերի 23-ին
2) 1991 թ. սեպտեմբերի 21-ին	4) 1991 թ. հոկտեմբերի 16-ին

110. Լեռնային Ղարաբաղը Հայաստանին միավորելու շարժումը սկսվեց.

1) 1985 թ. մարտին	3) 1988 թ. փետրվարին
2) 1986 թ. դեկտեմբերին	4) 1989 թ. մարտին

111. Երբ են անցկացվել ՀՀ նախագահական հինգերորդ ընտրությունները.

1) 2003 թ. փետրվարի 19-ին	3) 2007 թ. մայիսի 12-ին
2) 2003 թ. մայիսի 25-ին	4) 2008 թ. փետրվարի 19-ին

112. Երբ են անցկացվել ՀՀ նախագահական չորրորդ ընտրությունները.

1) 2003 թ. փետրվարի 19-ին	3) 2007 թ. մայիսի 12-ին
2) 2003 թ. մայիսի 25-ին	4) 2008 թ. փետրվարի 19-ին

113. Երբ է տեղի ունեցել ահաբեկչությունը ՀՀ ԱԺ նիստերի դահլիճում.

1) 1999 թ. մայիսի 30-ին	3) 2003 թ. փետրվարի 24-ին
2) 1999 թ. հոկտեմբերի 27-ին	4) 2003 թ. մայիսի 25-ին

114. Ո՞ր խորհրդարանական ընտրություններում է հաղթել «Միասնություն» դաշինքը.

1) 1995 թ. հուլիսի 5-ի	3) 2003 թ. մայիսի 25-ի
2) 1999 թ. մայիսի 30-ի	4) 2007 թ. մայիսի 12-ի

115. Լևոն Տեր-Պետրոսյանը հրաժարական տվեց՝

1) 1996 թ. սեպտեմբերին	3) 1997 թ. փետրվարին
2) 1998 թ. փետրվարին	4) 1999 թ. հունիսին

116. Երբ է ՀՀ-ն դարձել ՄԱԿ-ի լիիրավ անդամ.

1) 1993 թ. մայիսի 2-ին	3) 1992 թ. մարտի 2-ին
2) 2001 թ. մարտի 2-ին	4) 2002 թ. մայիսի 2-ին

117. Երբ է Ադրբեջանը դարաբաղա-ադրբեջանական պատերազմի դադարեցման խնդրանքով դիմել Ռուսաստանին և Մինսկի խմբին.

1) 1991 թ. մայիսին	3) 1994 թ. մայիսին
2) 1992 թ. մայիսին	4) 1993 թ. մայիսին

118. Երբ է գրիվել Մոնթե Մելքոնյանը.

1) 1994 թ. ապրիլին	3) 1992 թ. հունիսին
2) 1992 թ. օգոստոսին	4) 1993 թ. հունիսին

119. Երբ է սկսվել «Կոլցո» («Օղակ») գործողությունը.

1) 1991 թ. ապրիլին	3) 1992 թ. հունվարին
2) 1992 թ. օգոստոսին	4) 1991 թ. հունիսին

120. Երբ է տեղի ունեցել Լեոնային Ղարաբաղի անկախության հանրաքվեն.

1) 1991 թ. օգոստոսի 30-ին	3) 1991 թ. դեկտեմբերի 10-ին
2) 1991 թ. սեպտեմբերի 2-ին	4) 1991 թ. հունվարի 8-ին

121. Երբ է ընդունվել «Հռչակագիր ԼՂՀ հռչակման մասին» փաստաթուղթը.

1) 1991 թ. օգոստոսի 30-ին	3) 1991 թ. դեկտեմբերի 2-ին
2) 1991 թ. սեպտեմբերի 2-ին	4) 1991 թ. հունվարի 8-ին

122. Երբ սկսվեց ղարաբաղա-ադրբեջանական պատերազմը.

1) 1991 թ. հունվարին	3) 1991 թ. հուլիսին
2) 1991 թ. մայիսին	4) 1991 թ. օգոստոսին

123. Ազգերի լիգան Երբ ընդունեց հայերի համար «ազգային օջախ» ստեղծելու վերաբերյալ որոշում.

1) 1921 թ. դեկտեմբերին	3) 1922 թ. նոյեմբերին
2) 1921 թ. սեպտեմբերին	4) 1923 թ. հուլիսին

124. Հայ գաղթականների առաջին խումբը Իրաքից Հայաստան ժամանեց՝

1) 1921 թ. դեկտեմբերին	3) 1923 թ. նոյեմբերին
2) 1922 թ. սեպտեմբերին	4) 1922 թ. հունվարին

125. Հայկական բարեգործական ընդհանուր միությունը (ՀԲԸՄ) ստեղծվել է.

1) 1905 թ.	2) 1916 թ.	3) 1906 թ.	4) 1921 թ.

126. ԽՍՀՄ կառավարությունը և ՀամԿ(Բ)Կ կենտկոմը հայրենադարձների կյանքի պայմանները բարելավելու մասին որոշում ընդունեցին՝

1) 1926 թ.	2) 1937 թ.	3) 1936 թ.	4) 1921 թ.

127. Երբ ընդունվեց ԽՍՀՄ կառավարության որոշումը սփյուռքահայության ներգաղթը հորհրդային Հայաստան իրականացնելու մասին.

1) 1946 թ. մարտի 16-ին	3) 1945 թ. դեկտեմբերի 17-ին
2) 1946 թ. նոյեմբերի 21-ին	4) 1945 թ. նոյեմբերի 21-ին

128. Մեծ հայրենադարձությունն ընթացել է՝

1) 1921-1936 թթ.	3) 1948-1952 թթ.
2) 1946-1948 թթ.	4) 1962-1982 թթ.

129. Հայկական համաշխարհային կոնգրեսն իր աշխատանքներն սկսեց.

1) 1945 թ. մայիսի 28-ին	3) 1945 թ. մարտի 19-ին
2) 1946 թ. ապրիլի 30-ին	4) 1947 թ. ապրիլի 30-ին

130. Երբ է Եվրախորհրդարանը դատապարտել 1915 թ. Հայոց ցեղասպանությունը և Թուրքիայի կառավարությանը կոչ արել ճանաչելու ցեղասպանության փաստը.

1) 1983 թ. հուլիսի 18-ին	3) 1989 թ. հուլիսի 19-ին
2) 1987 թ. հունիսի 18-ին	4) 1991 թ. հունիսի 19-ին

131. ԽՍՀՄ գիտությունների ակադեմիայի հայկական մասնաճյուղը (Արմֆան) բացվել է՝

1) 1925 թ.	2) 1935 թ.	3) 1937 թ.	4) 1943 թ.

132. Երևանի պետական համալսարանը երբվանից է սկսել հրատարակել Հ. Աճառյանի բազմահատոր բառարանը.

1) 1926 թ.	2) 1927 թ.	3) 1932 թ.	4) 1933 թ.

146. Վիկտոր Համբարձումյանը Աստղագետների միջազգային միության նախագահի պատվավոր պաշտոնը զբաղեցրել է.

1) 1952–1955 թթ.

3) 1972–1975 թթ.

2) 1943–1947 թթ.

4) 1962–1965 թթ.

ZANGAK

2. ՓԱՍՏԵՐ ԵՎ ԵՐԵՎՈՒՅԹՆԵՐ

---

1. **Գերմանիայի աջակցությունը ստանալու նպատակով Ֆոն Լոսովի խորհրդով ովքեր մեկնեցին Բեռլին.**
  - 1) Հ. Քաջազնունին և Ա. Խատիսյանը
  - 2) Հ. Օհանջանյանը և Ա. Խատիսյանը
  - 3) Հ. Քաջազնունին և Ա. Զուրաբյանը
  - 4) Հ. Օհանջանյանը և Ա. Զուրաբյանը
2. **Բաթումում վերսկսված թուրք-անդրկովկասյան բանակցություններում ով էր գլխավորում անդրկովկասյան պատվիրակությունը.**
  - 1) Ա. Ահարոնյանը
  - 2) Ն. Չխեիծեն
  - 3) Ե. Գեգեչկորին
  - 4) Ա. Չխենկելին
3. **ՀՀ զինանշանի հեղինակներն էին՝**
  - 1) Վարդգես Սուրենյանցը և Հակոբ Կոջոյանը
  - 2) Հակոբ Կոջոյանը և Ալեքսանդր Թամանյանը
  - 3) Ալեքսանդր Թամանյանը և Մարտիրոս Սարյանը
  - 4) Մարտիրոս Սարյանը և Հակոբ Կոջոյանը
4. **«Մեր հայրենիք» օրհներգի երաժշտության հեղինակն է՝**
  - 1) Ա. Խաչատրյանը
  - 2) Ա. Տիգրանյանը
  - 3) Բ. Կանաչյանը
  - 4) Ա. Սպենդիարյանը
5. **Ո՞վ էր 1918 թ. սեպտեմբերին կազմավորված հայկական դիվիզիայի հրամանատարը.**
  - 1) Ա. Շահմազյան
  - 2) Հ. Բազրատունի
  - 3) Թ. Նազարբեկյան
  - 4) Մ. Սիլիկյան
6. **Որքան էր հայկական բանակի մարտական ուժը 1920 թ. թուրք-հայկական պատերազմի ժամանակ.**
  - 1) 15000
  - 2) 25000
  - 3) 20000
  - 4) 40000
7. **Հովհաննես Քաջազնունին պարենային օգնություն կազմակերպելու նպատակով մեկնեց՝**
  - 1) Ռուսաստան
  - 2) ԱՄՆ
  - 3) Վրաստան
  - 4) Գերմանիա

8. Թվարկված կուսակցություններից որը չի եղել Հայաստանի խորհրդում.
- 1) ՀԺԿ   2) ՀՍՌԿ   3) ՀՅԴ   4) Էսէռներ
9. Առաջին հանրապետությունում քանի՞ կուսակցություն էր գործում.
- 1) 3   2) 5   3) 8   4) 9
10. Առաջին հանրապետությունում հիմնական կառավարող կուսակցությունն էր՝
- 1) ՀԺԿ-ն   2) Ս. Դ. Հնչակյան-ը   3) ՀՅԴ-ն   4) ՀՍՌԿ-ն
11. Ո՞ր կուսակցությունների հետ է կապիցիոն կառավարություն կազմել ՀՅԴ-ն 1918–1920 թթ.
- 1) ՀՍՌԿ-ի և մենշևիկների   3) բոլշևիկների և էսէռների
2) մենշևիկների և բոլշևիկների   4) էսէռների և ՀԺԿ-ի
12. Նշված կազմակերպություններից որն էր բոլշևիկների ազդեցության ներքո.
- 1) գյուղացիական   3) սկաուտների
2) Կարմիր խաչի   4) «Սպարտակ»
13. Մայիսյան ապստամբության գլխավոր նպատակն էր՝
- 1) Հայկական հարցի լուծումը
2) հողային հարցի լուծումը
3) Հայաստանի խորհրդայնացումը
4) ժողովրդավարության հաստատումը
14. Մայիսյան ապստամբության ժամանակ կարմիր զորքերի հրամանատարն էր՝
- 1) Սեպուհը   3) Սարգիս Մուսայելյանը
2) Արտաշես Մելքոնյանը   4) Ստեփան Ալավերդյանը
15. Արմենկոմի որ ներկայացուցիչները մեկնեցին Ալեքսանդրապոլ՝ ապստամբության հարցի հետ կապված.
- 1) Դ. Տեր-Սիմոնյան և Ա. Մելքոնյան   3) Ս. Մուսայելյան և Ս. Ալավերդյան
2) Ա. Մելքոնյան և Ս. Մուսայելյան   4) Ս. Ալավերդյան և Ե. Սևյան
16. «Վարդան Զորավար» զրահագնացքի հրամանատարն էր՝
- 1) Բ. Ղարիբջանյանը   3) Ս. Ալավերդյանը
2) Ս. Մուսայելյանը   4) Ե. Սևյանը
17. Բաթումի պայմանագիրը վերանայելու նպատակով Կ. Պոլիս մեկնած ՀՀ պատվիրակությունը գլխավորում էր՝
- 1) Հովհաննես Քաջազնունին   3) Լևոն Շանթը
2) Համո Օհանջանյանը   4) Ավետիս Ահարոնյանը

18. Բաթումի պայմանագիրը վերանայելու նպատակով Բեռլին և Վիեննա մեկնած ՀՀ պատվիրակությունը գլխավորում էր՝

1) Հովհաննես Քաջազնունին	3) Լևոն Շանթը
2) Համո Օհանջանյանը	4) Ավետիս Ահարոնյանը

19. Վրաստանում ՀՀ դիվանագիտական առաքելության ղեկավարն էր՝

1) Հովսեփ Լազյանը	3) Արշակ Զամալյանը
2) Դրաստամատ Կանայանը	4) Ավետիս Ահարոնյանը

20. ՀՀ-ի և Վրաստանի միջև դժգոհության համար էր հակամարտություն առաջացել, որը վերածվեց պատերազմի.

1) Լոռու և Բորչալուի	3) Ախալքալաքի և Ղազախի
2) Բորչալուի և Ախալքալաքի	4) Ղազախի և Զավախքի

21. Ո՞ր շրջանը չէր մտնում «Լոռու չեզոք գոտու» մեջ.

1) Ալավերդու	3) Ուզունլարի
2) Բոլնիսի	4) Վորոնցովկայի

22. «Լոռու չեզոք գոտի» ժամանակավորապես վրացական զորքեր մտցնելու մասին հայ-վրացական համաձայնագիրը կնքվել է՝

1) Երևանում	3) Բաթումում
2) Ալավերդիում	4) Թիֆլիսում

23. Որքան հայ էր ապրում Բաքու քաղաքում 1918 թ. աշնան սկզբին.

1) 55000	2) 85000	3) 100000	4) 200000

24. Որքան հայ կոտորվեց Շուշիում 1920 թ. մարտին թուրք-ադրբեջանցի հրոսակների կողմից.

1) 38000	2) 28000	3) 18000	4) 8000

25. Բուլնիկները Գորիսից նահանջելուց առաջ գնդակահարեցին ՀՀ խորհրդարանի անդամներ՝

1) Արշակ Շիրինյանին և Վահան Խորենուն
2) Վահան Խորենուն և Արսեն Շահմազյանին
3) Արսեն Շահմազյանին և Սերգեյ Մելիք-Յուլյանին
4) Պողոս Տեր-Դավթյանին և Արշակ Շիրինյանին

26. Ո՞ւմ գլխավորությամբ Կապանում և Սիսիանում 1920 թ. սեպտեմբեր-հոկտեմբեր ամիսներին բռնկվեցին հակախորհրդային ապստամբություններ.

1) Գարեգին Նժդեհի	3) Պողոս Տեր-Դավթյանի
2) Սիմոն Վրացյանի	4) Դրոյի

27. Հայկական ուժերը Գարեգին Նժդեհի գլխավորությամբ 1920 թ. նոյեմբերի 21-ին ազատագրեցին՝

1) Կապանը	2) Գորիսը	3) Շուշին	4) Սիսիանը

28. Փարիզի խորհրդաժողովում ղվ էր գլխավորում ՀՀ պատվիրակությունը.

1) Ավետիս Ահարոնյանը	3) Պողոս Նուբարը
2) Սիմոն Վրացյանը	4) Համո Օհանջանյանը

29. Փարիզի խորհրդաժողովում ղվ էր գլխավորում արևմտահայերի պատվիրակությունը.

1) Ավետիս Ահարոնյանը	3) Պողոս Նուբարը
2) Սիմոն Վրացյանը	4) Համո Օհանջանյանը

30. Արևմտահայերի երկրորդ համագումարը տեղի է ունեցել՝

1) Թիֆլիսում	3) Էրզրումում
2) Ալեքսանդրապոլում	4) Երևանում

31. Ո՞ր խորհրդաժողովը հավանություն տվեց Առաջին աշխարհամարտում պարտված Թուրքիայի հետ կնքվելիք խաղաղության պայմանագրի նախագծին.

1) Փարիզի	3) Սևրի
2) Լոնդոնի	4) Սան Ռեմոյի

32. Սան Ռեմոյի խորհրդաժողովին մասնակցում էին՝

- 1) Ավետիս Ահարոնյանը և Ալեքսանդր Խատիսյանը
- 2) Ալեքսանդր Խատիսյանը և Համո Օհանջանյանը
- 3) Համո Օհանջանյանը և Պողոս Նուբարը
- 4) Պողոս Նուբարը և Ավետիս Ահարոնյանը

33. Առաջին աշխարհամարտում պարտված Թուրքիայի հետ խաղաղության պայմանագիրը ստորագրվեց՝

1) Մուդրոսում	3) Սևրում
2) Վերսալում	4) Սան Ռեմոյում

34. Ո՞ւմ միջև ձեռք բերված համաձայնությամբ ստեղծվեց «Արևելյան (Հայկական) լեգեոնը».

- 1) Մ. Սայքսի ու Լ. Ջորջի և Մ. Տամատյանի
- 2) Մ. Սայքսի ու Ժ. Պիկոյի և Պողոս Նուբարի
- 3) Վ. Վիլսոնի ու Ժ. Պիկոյի և Մ. Տամատյանի
- 4) Ժ. Պիկոյի ու Լ. Ջորջի և Պողոս Նուբարի

35. Հաճնի 1920 թ. ինքնապաշտպանական ուժերի հրամանատարն էր՝

1) Ներսես Թավուզճյանը	3) Պետրոս Սարաճյանը
2) Միհրան Տամատյանը	4) Սարգիս Ճեպեճյանը

36. Այնթապի 1920 թ. ինքնապաշտպանության կազմակերպիչներից էր՝

1) Ներսես Թավուզճյանը	3) Պետրոս Սարաճյանը
2) Միհրան Տամատյանը	4) Սարգիս Ճեպեճյանը

- 37. Հաճնի 1920 թ. ինքնապաշտպանության բարձրագույն խորհրդի նախագահն էր՝**
1) Ներսես Թավուզճյանը	3) Պետրոս Սարաճյանը
2) Միհրան Տամատյանը	4) Սարգիս Ճեպեճյանը
- 38. Կիլիկիայի հայկական ինքնավարության կառավարությունը գլխավորում էր՝**
1) Ներսես Թավուզճյանը	3) Պետրոս Սարաճյանը
2) Միհրան Տամատյանը	4) Սարգիս Ճեպեճյանը
- 39. ՀՀ-ի և ՌՍԴԽՀ-ի միջև համաձայնագիր ստորագրվեց՝**
1) Բաքվում	3) Մոսկվայում
2) Թիֆլիսում	4) Կարսում
- 40. Մոսկվայում տեղի ունեցած հայ-ռուսական բանակցությունները ընդմիջվելուց հետո վերսկսվեցին՝**
1) Բաթումում	3) Թիֆլիսում
2) Բաքվում	4) Երևանում
- 41. ՌՍԴԽՀ կառավարության կողմից Մոսկվայում հայկական պատվիրակության հետ նախնական փուլում բանակցում էին՝**
1) Գ. Չիչերինը և Լ. Կարախանը	3) Գ. Օրջոնիկիձեն և Օ. Սիլինը
2) Լ. Կարախանը և Գ. Օրջոնիկիձեն	4) Օ. Սիլինը և Պ. Միլվանին
- 42. 1920 թ. թուրք-հայկական պատերազմի ժամանակ թուրքական զորքի հրամանատարն էր՝**
1) Մ. Քենալը	3) Էնվերը
2) Բ. Կարաբեքիրը	4) Իսմեթը
- 43. 1920 թ. թուրք-հայկական պատերազմի ժամանակ թուրքական զորքի ընդհանուր թիվն անցնում էր՝**
1) 50 հազարից	3) 70 հազարից
2) 60 հազարից	4) 80 հազարից
- 44. 1920 թ. թուրք-հայկական պատերազմի ժամանակ հայկական զորքի ընդհանուր թիվը հաշվվում էր՝**
1) 50 հազար	3) 30 հազար
2) 40 հազար	4) 20 հազար
- 45. Հայ-ռուսական բանակցությունները շարունակելու նպատակով Երևան էր ժամանել ՌՍԴԽՀ լիազոր ներկայացուցիչ՝**
1) Գ. Չիչերինը	3) Ս. Կիրովը
2) Բ. Լեգրանը	4) Լ. Կարախանը
- 46. Հայկական բանակից որքան սպա աքսորվեց Ռյազան քաղաքի համակենտրոնացման ճամբարները.**
1) 1000	2) 1200	3) 1400	4) 500

47. Հայկական բանակի թվարկված սպաներից ովքեր գնդակահարվեցին բանտում.

- 1) Հ. Սրվանձտյանը և Ն. Ղորղանյանը
- 2) Ա. Հովսեփյանցը և Ա. Բեյ-Մամիկոնյանը
- 3) Թ. Նազարբեկյանը և Մ. Սիլիկյանը
- 4) Մ. Սիլիկյանը և Ա. Հովսեփյանցը

48. Ո՞վ էր Խորհրդային Հայաստանի Ժողկոմխորհի առաջին նախագահը.

- 1) Սարգիս Կասյանը
- 2) Աղասի Խանջյանը
- 3) Ալեքսանդր Մյասնիկյանը
- 4) Ասքանազ Մռավյանը

49. Փետրվարյան ապստամբության սկզբում ապստամբական ուժերի ընդհանուր հրամանատարն էր՝

- 1) Կուռոն
- 2) Խնկոն
- 3) Մարտիրոսը
- 4) Սեպուհը

50. Փետրվարյան ապստամբության ժամանակ Ղարաքիլիսա-Դիլիջան գավառների ռազմահեղափոխական կոմիտեի նախագահն էր՝

- 1) Գ. Ալիխանյանը
- 2) Ա. Նուրիջանյանը
- 3) Գ. Աթարբեկյանը
- 4) Ս. Կասյանը

51. Ինչ օգնություն տրամադրեց Խորհրդային Ռուսաստանը Ղամարլու-Վեդի-Բասարում պաշարված հայկական խորհրդային ուժերին.

- 1) 47 տ ալյուր
- 2) 47 կգ ոսկի
- 3) 47 կգ արծաթ
- 4) 47 տ վառելիք

52. «Հայրենիքի փրկության կոմիտեին» վերջնագիր ներկայացրեց Կարմիր բանակի Ռազմահեղափոխական խորհրդի անդամ՝

- 1) Ս. Կիրովը
- 2) Ա. Նուրիջանյանը
- 3) Գ. Օրջոնիկիձեն
- 4) Ս. Կասյանը

53. Հայաստանի օգնության կոմիտեի առաջին նախագահն էր՝

- 1) Ալ. Մյասնիկյանը
- 2) Հ. Թումանյանը
- 3) Ս. Լուկաշինը
- 4) Ե. Չարենցը

54. ՀՍԽՀ խորհուրդների առաջին ընտրությունների ժամանակ քաղաքային խորհուրդներ ընտրվեցին միայն՝

- 1) Կապանում և Վաղարշապատում
- 2) Վաղարշապատում և Ալեքսանդրապոլում
- 3) Ալեքսանդրապոլում և Երևանում
- 4) Երևանում և Աշտարակում

55. Որքան պատգամավոր էր մասնակցում ՀՍԽՀ խորհուրդների առաջին համագումարին.

- 1) 200
- 2) 152
- 3) 252
- 4) 352

56. Որքան կին պատգամավոր էր մասնակցում ՀՍԽՀ խորհուրդների առաջին համագումարին.

1) 17

2) 27

3) 37

4) 47

57. ՀՍԽՀ գինանշանի հեղինակն է՝

1) Հակոբ Կոջոյանը

3) Գևորգ Բաշինջադյանը

2) Ալեքսանդր Թամանյանը

4) Մարտիրոս Սարյանը

58. «ՌՍԴԽՀ և անկախ հանրապետությունների փոխհարաբերությունների մասին բանաձևի նախագիծը» մշակել էր՝

1) Ս. Կիրովը

3) Ի. Ստալինը

2) Վ. Լենինը

4) Գ. Չիչերինը

59. Խորհրդային չորս հանրապետությունների ներկայացուցիչները ԽՍՀՄ-ի կազմավորման մասին ինչ փաստաթղթեր ստորագրեցին Մոսկվայում.

1) Հոչակագիր և Միութենական պայմանագիր

2) Միութենական պայմանագիր և Ինքնիշխանության հոչակագիր

3) Ինքնավարության պայմանագիր և Հոչակագիր

4) Դաշնային սահմանադրություն և Հոչակագիր

60. Խորհրդային չորս հանրապետությունների ներկայացուցիչները ԽՍՀՄ-ի կազմավորման մասին փաստաթղթերը ստորագրեցին՝

1) Պետրոգրադում

3) Կիևում

2) Թիֆլիսում

4) Մոսկվայում

61. Կարսի թուրք-անդրկովկասյան կոնֆերանսում ՌՍԽԴՀ լիազոր ներկայացուցիչն էր՝

1) Յ. Գանեցկին

3) Պ. Միկվանին

2) Բ. Լեգրանը

4) Ս. Կիրովը

62. Լոռիում վրացական ռազմակալման դեմ ապստամբություն կազմակերպելու համար Ղարաքիլիսայում ստեղծված սպայակույտի պետ էր նշանակվել՝

1) Ա. Բեկզադյանը

3) Ս. Լուկաշինը

2) Հ. Լազյանը

4) Ա. Մռավյանը

63. Անդրկովկասի հանրապետությունների ներքին սահմանները որոշելու համար ստեղծված հանձնաժողովում Խորհրդային Հայաստանի ներկայացուցիչն էր՝

1) Ա. Բեկզադյանը

3) Ս. Լուկաշինը

2) Հ. Լազյանը

4) Ա. Մռավյանը

64. Անդրկովկասի հանրապետությունների ներքին սահմանները որոշելու համար ստեղծված հանձնաժողովի նախագահն էր՝

1) Ս. Կիրովը

3) Ի. Ստալինը

2) Գ. Օրջոնիկիձեն

4) Գ. Չիչերինը

65. Համազանգեզուրյան առաջին համագումարը հրավիրվել է՝
 1) Տաթևում 3) Կապանում
 2) Սիսիանում 4) Գորիսում
66. Համազանգեզուրյան երկրորդ համագումարը հրավիրվել է՝
 1) Գորիսում 3) Տաթևում
 2) Կապանում 4) Շուշիում
67. Լեռնահայաստանի վարչապետ ընտրվեց՝
 1) Թևանը 3) Ա. Շահմազյանը
 2) Գ.Նժդեհը 4) Ս. Վրացյանը
68. 1921 թ. քանի տոկոս էին կազմում հայերը Լեռնային Ղարաբաղի բնակչության մեջ.
 1) 95 2) 97 3) 85 4) 80
69. Ռուս-թուրքական երկրորդ կոնֆերանսին մասնակցելու նպատակով Մոսկվա ուղևորված հայկական պատվիրակությունը գլխավորում էր՝
 1) Ս. Կասյանը 3) Ա. Բեկզադյանը
 2) Ա. Մյասնիկյանը 4) Ա. Մռավյանը
70. Ռուս-թուրքական երկրորդ կոնֆերանսում թուրքական պատվիրակությունը գլխավորում էր՝
 1) Բ. Կարաբեքիրը 3) Մ. Քեմալը
 2) Յ. Քեմալը 4) Ն. Նարիմանովը
71. Մոսկվայի ռուս-թուրքական երկրորդ կոնֆերանսի բացման օրը թուրքական պատվիրակության հետ հանդիպում ունեցավ՝
 1) Ստալինը 2) Կիրովը 3) Լենինը 4) Գանեցկին
72. Խորհրդային Հայաստանում 1930-ական թթ. վերջի դրությամբ կոլտնտեսություններում որքան գյուղացիական տնտեսություն էր ընդգրկվել.
 1) 180000 2) 40000 3) 280000 4) 370000
73. Խորհրդային Հայաստանում 1930-ական թթ. վերջի դրությամբ որքան կոլեկտիվ տնտեսություն էր ստեղծվել.
 1) 400 2) 700 3) 1000 4) 3000
74. Ապրուստի միջոց հայթայթելու նպատակով 1933 թ. որքան ընտանիք լքեց Սևանա լճի ավազանի շրջանները.
 1) 3550 2) 4750 3) 5850 4) 6750
75. Խորհրդային Հայաստանում 1930 թ. ապրիլի դրությամբ որքան տնտեսություն էր ունեցրվել որպես «կուլակ».
 1) 500 2) 1100 3) 2200 4) 3100

76. Խորհրդային Հայաստանում 1929 թ. հողագուրկ գյուղացիների թիվը կազմում էր՝
 1) 40000   2) 60000   3) 80000   4) 100000
77. Նէպին անցնելու առաջին միջոցառումները ո՞ր ոլորտում իրականացվեցին.
 1) արդյունաբերության   3) գյուղատնտեսության
 2) առևտրի   4) շինարարության
78. Հայաստանում 1937 թ. վերջի դրությամբ որքան եկեղեցի էր փակվել.
 1) 1500   2) 3000   3) 500   4) 800
79. Ո՞վ է Գևորգ Ե Սուրենյանցից հետո ընտրվել Ամենայն հայոց կաթողիկոս.
 1) Գարեգին Հովսեփյան   3) Խորեն Մուրադբեգյան
 2) Գևորգ Չորեքչյան   4) Վազգեն Պալճյան
80. Խորհրդային Հայաստանում 1930–ական թթ. որքան մարդ է բռնաճնշումների ենթարկվել.
 1) 15000   2) 20000   3) 25000   4) 30000
81. Թվարկվածներից ո՞վ է քաղաքական բռնաճնշումների տարիներին արքայազն Վաչագանից.
 1) Եղիշե Չարենց   3) Հայկ Բժշկյանց
 2) Ակսել Բակունց   4) Գուրգեն Մահարի
82. Ո՞վ է 1930 թ. ընտրվել ՀԿ(Բ)Կ կենտկոմի առաջին քարտուղար.
 1) Աղասի Խանջյան   3) Ներսիկ Ստեփանյան
 2) Սահակ Տեր-Գաբրիելյան   4) Գրիգոր Հարությունյան
83. ՀԿ(Բ)Կ կենտկոմի տվյալներով՝ 1927 թ. Հայաստանում Տրոցկու տեսակետների որքան պաշտպան կար.
 1) 138   2) 438   3) 1238   4) 238
84. Խորհրդային Հայաստանի տարածքը քանի՞ շրջանների բաժանվեց 1930 թ. վարչական փոփոխությամբ.
 1) 15   2) 25   3) 36   4) 10
85. Հայրենական մեծ պատերազմի տարիներին ցուցաբերած սխրանքների համար որքան հայ է արժանացել ԽՍՀՄ հերոսի կոչման.
 1) 101   2) 64   3) 108   4) 119
86. Հայկական Թամանյան դիվիզիայի անձնակազմից քանիսն են արժանացել ԽՍՀՄ հերոսի կոչման.
 1) 5   2) 19   3) 15   4) 9

87. Հայկական իր դիվիզիան Հայրենական պատերազմի տարիներին չի մասնակցել ռազմական գործողություններին.

- 1) 51-րդ   2) 408-րդ   3) 261-րդ   4) 409-րդ

88. Հայ զորահրամանատարներից ո՞վ է Հայրենական պատերազմի տարիներին եղել ռազմաճակատի հրամանատար.

- 1) Միքայել Պարսեղով   3) Բագրատ Առուշանյան
2) Համազասպ Բաբաջանյան   4) Հովհաննես Բաղրամյան

89. Ո՞վ է Հայրենական մեծ պատերազմի առաջին հայ հերոսը.

- 1) Գևորգ Վարդանյան   3) Հունան Ավետիսյան
2) Լազր Չափչախյան   4) Նելսոն Ստեփանյան

90. ԱՄԿ-ի կողմից 1967 թ. գաղտնի հրատարակվող թերթն էր՝

- 1) «Փարոս»   3) «Մշակ»
2) «Արարատ»   4) «Հորիզոն»

91. Թվարկվածներից ո՞վ ԱՄԿ հիմնադիրներից չէ.

- 1) Հայկազ Խաչատրյան   3) Վիգեն Բաբայան
2) Ստեփան Զատիկյան   4) Շահեն Հարությունյան

92. Թվարկվածներից ի՞րը Հայաստանում ստեղծված այլախոհական կազմակերպություն չէ.

- 1) Շանթ   3) Յոթ հայրենասերներ
2) Սպարտակ   4) Ազգային միացյալ կուսակցություն

93. ԽՄԿԿ XX համագումարում «Անհատի պաշտամունքի և նրա հետևանքների մասին» զեկուցումով հանդես եկավ՝

- 1) Լ. Բերիան   3) Վ. Մոլոտովը
2) Ա. Միկոյանը   4) Ն. Խրուշչովը

94. Արցախյան շարժման սկզբում Երևանի իր հրապարակում էին ընթանում ամենօրյա հանրահավաքները՝ ի պաշտպանություն Լեռնային Ղարաբաղի վերամիավորման.

- 1) Հանրապետության   3) Անկախության
2) Թատերական   4) Բարեկամության

95. ԼՂԻՄ մարզխորհրդի 1988 թ. փետրվարի 20-ի արտահերթ նստաշրջանին 150 պատգամավորներից ներկա էր՝

- 1) 96-ը   2) 130-ը   3) 140-ը   4) 110-ը

96. Պաշտոնական տվյալներով Սումգաիթում զոհված հայերի թիվը կազմում է՝

- 1) 100   2) 57   3) 27   4) 70

97. 1995 թ. դեկտեմբերին ՀՀ-ում կատարված վարչաքաղաքական փոփոխությունների արդյունքում քանի մարզ ստեղծվեց.

- 1) 15   2) 10   3) 11   4) 12

98. Ո՞վ է Հայաստանի երրորդ հանրապետության առաջին նախագահը.

- 1) Վազգեն Մանուկյանը   3) Սերժ Սարգսյանը
2) Ռոբերտ Քոչարյանը   4) Լևոն Տեր-Պետրոսյանը

99. Հայաստանի անկախության հանրաքվեին որքան մարդ մասնակցեց.

- 1) 1043000   3) 2043000
2) 1543000   4) 2243000

100. 2007 թ. ՀՀ ԱԺ ընտրություններում 5 %-ի շեմը հաղթահարելու շնորհիվ քանի պատգամավորական տեղ ապահովեց «Ժառանգություն» կուսակցությունը.

- 1) 5   2) 6   3) 7   4) 8

101. Արտահերթ ընտրություններից հետո ո՞ր կուսակցությունը դադարեցրեց ընդդիմադիր պայքարը և սատարեց նորընտիր նախագահին.

- 1) ՀՅԴ-ն   2) ՀԿԿ-ն   3) ՀԺԿ-ն   4) ՕԵԿ-ը

102. Արտահերթ նախագահական ընտրությունների արդյունքում ՀՀ նախագահ ընտրվեց՝

- 1) Կարեն Դեմիրճյանը   3) Լևոն Տեր-Պետրոսյանը
2) Ռոբերտ Քոչարյանը   4) Սերժ Սարգսյանը

103. Ո՞ր կուսակցությունը 2009 թ. ապրիլի 22-ին դուրս եկավ կոալիցիայից.

- 1) ՀԿԿ-ն   2) ԲՀԿ-ն   3) ՀՅԴ-ն   4) ՕԵԿ-ը

104. Առաջին խորհրդարանում ո՞րն էր ամենամեծ խմբակցությունը.

- 1) ՀՅԴ-ն   2) ՀԿԿ -ն   3) ՀՌԱԿ-ը   4) ՀՀԾ-ն

105. 2003 թ. խորհրդարանական ընտրություններից հետո ո՞ր երեք կուսակցությունները կազմեցին կոալիցիա.

- 1) ՀՅԴ, ՀԿԿ, ԲՀԿ   3) ՀՀԿ, ՀԺԿ, Ժառանգություն
2) ՀԿԿ, ՀՅԴ, ՕԵԿ   4) ՀՀԿ, ՕԵԿ, ՀՅԴ

106. Միջազգային ո՞ր կազմակերպությանը անդամակցեց ՀՀ-ն 1992 թ. մարտի 2-ին.

- 1) ՄԱԿ-ին   2) ՍԾՏՀ-ին   3) ԵԽ-ին   4) ԵՄ-ին

107. 1991 թ. դեկտեմբերի 1-ին ո՞ր պետությունը ճանաչեց, սակայն դիվանագիտական կապեր չհաստատեց ՀՀ-ի հետ.

- 1) Ադրբեջանը   2) Թուրքիան   3) Իրանը   4) Կանադան

108. 1992 թ. սկզբին ԼՂՀ վարչապետ նշանակվեց՝

1) Հենրիխ Պողոսյանը	3) Արթուր Մկրտչյանը
2) Ռոբերտ Քոչարյանը	4) Օլեգ Եսայանը

109. 1992 թ. սկզբին ԼՂՀ Գերագույն խորհրդի նախագահ ընտրվեց՝

1) Սերժ Սարգսյանը	3) Արթուր Մկրտչյանը
2) Ռոբերտ Քոչարյանը	4) Օլեգ Եսայանը

110. Ռազմավարական նշանակություն ունեցող իր շրջանն են ազատագրել հայկական զորքերը 1993 թ. ապրիլին.

1) Քելբաջարը	2) Ադղամը	3) Լաչինը	4) Հորադիզը

111. Ո՞վ նշանակվեց ԼՂՀ ինքնապաշտպանական ուժերի հրամանատար 1992 թ. սկզբներին.

1) Արկարի Տեր-Թադևոսյանը	3) Սիմոն Աչիբգոյանը
2) Արթուր Մկրտչյանը	4) Ռոբերտ Քոչարյանը

112. Որքան մարդ հայրենադարձվեց 1926–1936 թթ. ընթացքում.

1) 5016	2) 32000	3) 23000	4) 51000

113. Որքան մարդ հայրենադարձվեց 1923 թ.

1) 5016	2) 1000	3) 23000	4) 25000

114. Որքան մարդ հայրենադարձվեց 1925 թ.

1) 5016	2) 32000	3) 42000	4) 51000

115. 1920–ական թթ. որտեղ ձևավորվեցին ամենամարդաշատ հայկական գաղթօջախները՝

1) ԱՄՆ–ում և Կանադայում	3) Սիրիայում և Լիբանանում
2) Ֆրանսիայում և Իրանում	4) Բուլղարիայում և Ռումինիայում

116. Ո՞ր համաձայնագրով Ֆրանսիան Կիլիկիան հանձնեց քեմալական Թուրքիային.

1) Լոնդոնի	3) Անկարայի
2) Փարիզի	4) Սան Ռեմոյի

117. Որքան հայեր տեղափոխվեցին ԱՄՆ բնակության 1947–1951 թթ. ընթացքում.

1) 4500	2) 10000	3) 3000	4) 25000

118. Աշխարհի քանի՞ երկրներից հայեր վերադարձան Խորհրդային Հայաստան 1962–1982 թթ. ընթացքում.

1) 17	2) 30	3) 50	4) 12

119. Աշխարհի քանի՞ երկրներից հայեր վերադարձան Խորհրդային Հայաստան գանգվածային հայրենադարձության ժամանակ.

1) 17	2) 15	3) 22	4) 12

120. ԽՍՀՄ կառավարության որոշմամբ՝ 1947 թ. որքան սփյուռքահայեր պետք է ներգաղթեին Խորհրդային Հայաստան.

- 1) 51000   2) 63000   3) 25000   4) 90000

121. ԽՍՀՄ արտասահմանյան ներկայացուցչությունների և Սփյուռքի հայկական կոմիտեների տվյալներով՝ ներգաղթելու համար 1945 թ. վերջին –1946 թ. սկզբին որքան մարդ էր ցուցակագրվել.

- 1) 360000   2) 260000   3) 160000   4) 60000

122. Որքան մարդ վերադարձավ հայրենիք Մեծ հայրենադարձության արդյունքում.

- 1) 42000   2) 90000   3) 63000   4) 32000

123. Արմֆանի կազմում 1941 թ. որքան գիտահետազոտական հիմնարկներ էին գործում.

- 1) 21   2) 11   3) 16   4) 15

124. ԽՍՀՄ գիտությունների ակադեմիայի հայկական մասնաճյուղի (Արմֆան) առաջին նախագահն էր՝

- 1) Լևոն Ռոտինյանը   3) Ֆրանց Լևինսոն–Լեսինգը
2) Հակոբ Մանանդյանը   4) Հովսեփ Օրբելին

125. Ո՞ւմ ղեկավարությամբ է Լենինականում (Գյումրի) հիմնվել պետական թատրոնը.

- 1) Վարդան Աճեմյանի   3) Լևոն Քալանթարյանի
2) Հրաչյա Ղափլանյանի   4) Արմեն Գուլակյանի

126. Ո՞վ է «Ալմաստ» օպերայի հեղինակը.

- 1) Ա. Խաչատրյանը   3) Ա. Սպենդիարյանը
2) Տ. Չուխաջյան   4) Տ. Մանսուրյանը

127. Հայաստանում որքան թատրոն էր գործում մինչև Հայրենական մեծ պատերազմը.

- 1) 20   2) 16   3) 36   4) 26

128. Ո՞վ էր Գաբրիել Սունդուկյանի անվան պետական դրամատիկական թատրոնի առաջին ռեժիսորը.

- 1) Վարդան Աճեմյանը   3) Վաղարշ Վաղարշյանը
2) Լևոն Քալանթարյանը   4) Հովհաննես Աբելյանը

129. Ալեքսանդր Թամանյանի նախագծով կառուցվել է՝

- 1) «Հրազդան» մարզադաշտը   3) օպերայի և բալետի թատրոնը
2) Սասունցի Դավթի արձանը   4) մարզահամերգային համալիրը

130. Թվարկվածներից ո՞վ «Երեքի» խմբակի անդամ չէր.

- 1) Գ. Արով   2) Ե. Չարենց   3) Ա. Վշտունի   4) Ա. Բակունց

131. Ո՞վ է հայկական ազգային կերպարվեստի դպրոցի նահապետը.

1) Մարտիրոս Սարյանը	3) Հովհաննես Զարդարյանը
2) Գրիգոր Խանջյանը	4) Հովհաննես Այվազովսկի

132. 1967 թ. տվյալներով Հայաստանի գիտահետազոտական հիմնարկներում կար ավելի քան ..... գիտական աշխատող.

1) 8000	2) 20000	3) 1500	4) 180

133. Հայաստանում 1967 թ. որքան գիտահետազոտական հիմնարկներ էին գործում.

1) 130	2) 150	3) 121	4) 112

134. Թվարկվածներից ո՞ր կինոնկարն է ստեղծվել Հայրենական մեծ պատերազմի տարիներին.

1) «Նուան գույնը»	3) «Մենք ենք, մեր սարերը»
2) «Եռանկյունի»	4) «Դավիթ Բեկ»

3. ԱՇԽԱՏԱՆՔ ՍԿԶԲՆԱԴՐՅՈՒՐՆԵՐԻ ՀԵՏ

1. Ո՞վ է ձևակերպել Հայոց ազգային խորհրդի հրապարակած կոչը, որից մեջբերված է մի հատված.

«... Հայոց ազգային խորհուրդն իրեն հայտարարում է հայկական գավառների գերագույն և միակ իշխանությունը՝ որոշ ծանրակշիռ պատճառներով թողնելով մոտիկ օրերում կազմելու հայոց ազգային կառավարություն...».

1) Լ. Շանթ	3) Ա. Խատիսյան
2) Ն. Աղբալյան	4) Ա. Մանուկյան

2. Պատմական ո՞ր փաստաթղթից է մեջբերված հատվածը.

«Հայաստանի կառավարությունը, համաձայն բովանդակ հայ ժողովրդի միահամուռ կամքի և ցանկության, հայտարարում է, որ այսօրվանից Հայաստանի բաժան-բաժան մասերը մշտնջենապես միացած են իբրև անկախ պետական միություն».

- 1) Սևրի պայմանագիր
- 2) Հայաստանի անկախության հռչակագիր
- 3) ՀՀ Սահմանադրություն
- 4) Միացյալ Հայաստանի անկախության հռչակագրի ակտ

3. Ո՞ր մարմնի որոշումից է մեջբերված հատվածը.

«Ճարունակել բանակցությունները Հայաստանի կառավարության հետ և չստանձնել ռուսական զորքերի օգնությամբ անմիջապես խորհրդայնացնելու նախաձեռնությունը».

1) ՌԴԴԽՀ Ժողկոմխորի	3) ՌԿ(Բ)Կ ԿԿ Կովկասյան բյուրոյի պլենում
2) ՌԿ (Բ)Կ կենտկոմի քաղբյուրո	4) Ալեքսանդրապոլի ՌՀԿ

4. Ովքե՞ր էին ներքոբերյալ տեսակետի հեղինակները.

Նրանք հայ ժողովրդին կոչ էին անում «հրաժարվելու ոչ միայն Մեծ Հայաստանի ...այլև, հնարավոր է, նույնիսկ մշտապես հայկական անվանված հողափարածքների միավորման ավելի համեստ ցանկությունից: Հայաստանին... այլ ելք չի մնում, քան հաշտվել դրա հետ և համաշխարհային հեղափոխության շահերին զոհաբերել և՛ իր երբեմնի հողափարածքները, և՛ իր ժողովրդի այնպեղ մնացած հատվածները»:

1) քեմալականները	3) վրացիները
2) բոլշևիկները	4) ադրբեջանցիները

5. Ո՞ր իրադարձության հետ կապված է ասվել հետևյալ տեսակետը.

Նրանք հայ ժողովրդին կոչ էին անում «հրաժարվելու ոչ միայն Մեծ Հայաստանի ...այլև, հնարավոր է, նույնիսկ մշտապես հայկական անվանված հողատարածքների միավորման ավելի համեստ ցանկությունից: Հայաստանին... այլ ելք չի մնում, քան հաշտվել դրա հետ և համաշխարհային հեղափոխության շահերին զոհաբերել Ա՛յր երբեմնի հողատարածքները, Ա՛յր ժողովրդի այնպեղ մնացած հատվածները»:

- 1) Բաթումի պայմանագրի կնքման
- 2) Սևրի պայմանագրի կնքման
- 3) ռուս-թուրքական երկրորդ կոնֆերանսի
- 4) ԽՍՀՄ-ի կազմավորման

6. Ո՞վ է մեջբերված խոսքի հեղինակը.

«Մենք չենք կարող երբևիցե հրաժարվել հողային պահանջներից, որոնք մեզ համար անհրաժեշտություն են, մեր կենսունակության և ապրելու կարելիության առաջին պայմանը»:

- 1) Ա. Մյասնիկյանը
- 2) Ա. Մանուկյանը
- 3) Գ. Նժդեհը
- 4) Ա. Մոսվյանը

7. Ո՞ր իրադարձության հետ կապված է այս դիրքորոշումն արտահայտվել.

«Մենք չենք կարող երբևիցե հրաժարվել հողային պահանջներից, որոնք մեզ համար անհրաժեշտություն են, մեր կենսունակության և ապրելու կարելիության առաջին պայմանը»:

- 1) Կարսի պայմանագրի կնքման
- 2) Ջավախքի և Լոռու պատկանելության որոշման
- 3) Սևրի պայմանագրի կնքման
- 4) Լոզանի պայմանագրի կնքման

8. Հետագայում որտեղ ստորագրվեց ստորև հիշատակվող «կնքվելիք» պայմանագիրը.

Մոսկվայի ռուս-թուրքական պայմանագրի այդ հոդվածով Ռուսաստանը պարտավորվում էր անհրաժեշտ միջոցներ ձեռնարկել, որպեսզի Թուրքիայի և Անդրկովկասի խորհրդային հանրապետությունների միջև կնքվելիք պայմանագրում վերջիններս «պարտադիր կերպով ճանաչեն սույն պայմանագրի այն հոդվածները, որոնք անմիջականորեն վերաբերում են իրենց»:

- 1) Բաթումում
- 2) Թիֆլիսում
- 3) Կարսում
- 4) Երևանում

9. Երբ է տեղի ունեցել հետևյալ ելույթը.

Խոսելով «Թուրքիայի կողմից զավթված հայկական մարզերի» մասին՝ նա ասաց. «Մենք հաստատականորեն կձգտենք մեր առաջադրած հարցի դրական լուծմանը, որը կենսական նշանակություն ունի ամբողջ հայ ժողովրդի հեղափոխական զարգացման համար»:

1) 1945 թ. մայիսի 9–ին	3) 1946 թ. փետրվարի 1–ին
2) 1921 թ. հոկտեմբերի 16–ին	4) 1965 թ. ապրիլի 24–ին

10. Ո՞վ է մեջբերված խոսքի հեղինակը.

Խոսելով «Թուրքիայի կողմից զավթված հայկական մարզերի» մասին՝ նա ասաց. «Մենք հաստատականորեն կձգտենք մեր առաջադրած հարցի դրական լուծմանը, որը կենսական նշանակություն ունի ամբողջ հայ ժողովրդի հեղափոխական զարգացման համար»:

1) Աղասի Խանջյան	3) Ասքանազ Մռավյան
2) Գրիգոր Հարությունյան	4) Յակով Զարոբյան

11. Երբ են ասվել մեջբերված խոսքերը.

«Լեոնային Ղարաբաղը մշտնջենապես բնակեցված է եղել հայերով և նրանց հայրենիքի մի հատվածն է, որը, Սյրալինի մեղքով հայտնվելով Ադրբեջանի կազմում, 65 տարի շարունակ ենթարկվել է ստորացման, վիրավորանքների ու ամեն տեսակի ճնշումների... Լեոնային Ղարաբաղի ճակատագիրը կարող են լուծել միայն Լեոնային Ղարաբաղի բնակիչները... Ստեղծված իրավիճակի միակ ճշմարիտ լուծումը կարող է լինել Լեոնային Ղարաբաղի դուրսբերումը Ադրբեջանի կազմից»:

1) 1988 թ. հունիսի 15–ին	3) 1988 թ. փետրվարի 20–ին
2) 1988 թ. հուլիսի 18–ին	4) 1990 թ. օգոստոսի 23–ին

12. Ո՞վ է մեջբերված խոսքերի հեղինակը.

«Լեոնային Ղարաբաղը մշտնջենապես բնակեցված է եղել հայերով և նրանց հայրենիքի մի հատվածն է, որը, Սյրալինի մեղքով հայտնվելով Ադրբեջանի կազմում, 65 տարի շարունակ ենթարկվել է ստորացման, վիրավորանքների ու ամեն տեսակի ճնշումների... Լեոնային Ղարաբաղի ճակատագիրը կարող են լուծել միայն Լեոնային Ղարաբաղի բնակիչները... Ստեղծված իրավիճակի միակ ճշմարիտ լուծումը կարող է լինել Լեոնային Ղարաբաղի դուրսբերումը Ադրբեջանի կազմից»:

- 1) Զորի Բալայան
- 2) Վաչե Սարուխանյան
- 3) Յակով Զարոբյան
- 4) Հենրիխ Պողոսյան

13. Ե՞րբ է ընդունվել պատմական այս որոշումը.

«Ընդառաջելով ԼՂԻՄ-ի աշխարավորների ցանկություններին՝ խնդրել Ադրբեջանական ԽՍՀ Գերագույն խորհրդին՝ խոր ըմբռնման զգացում դրսևորել Լեռնային Ղարաբաղի հայ բնակչության իղծերին և ԼՂԻՄ-ը Ադրբեջանական ԽՍՀ-ի կազմից Հայկական ԽՍՀ-ի կազմ հանձնելու հարցի դրական լուծմանը»:

- 1) 1988 թ. հունիսի 15-ին
- 2) 1989 թ. դեկտեմբերի 1-ին
- 3) 1988 թ. փետրվարի 20-ին
- 4) 1990 թ. օգոստոսի 23-ին

14. Ո՞ր մարմինն է ընդունել ստորև տրված որոշումը.

«Ընդառաջելով ԼՂԻՄ-ի աշխարավորների ցանկություններին՝ խնդրել Ադրբեջանական ԽՍՀ Գերագույն խորհրդին՝ խոր ըմբռնման զգացում դրսևորել Լեռնային Ղարաբաղի հայ բնակչության իղծերին և ԼՂԻՄ-ը Ադրբեջանական ԽՍՀ-ի կազմից Հայկական ԽՍՀ-ի կազմ հանձնելու հարցի դրական լուծմանը»:

- 1) Լեռնային Ղարաբաղի Ազգային խորհուրդը
- 2) Լեռնային Ղարաբաղի Հատուկ կառավարման կոմիտեն
- 3) ԼՂԻՄ մարզային խորհուրդը
- 4) Հայաստանի Գերագույն խորհուրդը

4. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՏԵՐՄԻՆՆԵՐ ԵՎ ՀԱՍԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

1. Առաջին հանրապետության օրենսդիր բարձրագույն մարմնի միակ ընտրություններն ինչ ընտրակարգով անցկացվեցին.
  - 1) մեծամասնական
  - 2) համամասնական
  - 3) մեծամասնական և համամասնական
  - 4) եռաստիճան
2. Առաջին հանրապետության բարձրագույն օրենսդիր մարմինը կոչվում էր՝
  - 1) Ազգային խորհուրդ
  - 2) Ազգային ժողով
  - 3) Հայաստանի խորհրդարան
  - 4) Սահմանադիր ժողով
3. Առաջին հանրապետությունում տեղական ինքնակառավարման մարմինները կոչվում էին՝
  - 1) խորհուրդներ
  - 2) գեմաստվոներ
  - 3) շրջկոմներ
  - 4) հեղկոմներ
4. Մայիսյան ապստամբության ժամանակ բոլշևիկների ստեղծած ղեկավար մարմինը կոչվում էր՝
  - 1) Չեկա
  - 2) ԺԿԽ
  - 3) ՌՀԿ
  - 4) ՌԿ(Բ)Կ
5. Երկրամասը կառավարելու համար Նժդեհի ղեկավարությամբ ստեղծված մարմինը կոչվում էր՝
  - 1) Զանգեզուրի գյուղացիության ժամանակավոր խորհուրդ
  - 2) Զանգեզուրի բանվորական ժամանակավոր խորհուրդ
  - 3) Զանգեզուրի միացյալ խորհուրդ
  - 4) Զանգեզուրի կոմիտե
6. Դե ֆակտո նշանակում է՝
  - 1) իրականում
  - 2) իրավաբանորեն
  - 3) փաստացի
  - 4) օրենքով
7. Հայաստանը խորհրդայնացնելու նպատակով Բաքվում կազմավորված մարմինը կոչվում էր՝
  - 1) Հայաստանի օգնության կոմիտե
  - 2) Հայաստանի խորհուրդ
  - 3) Հայաստանի ժողկոմխորհ
  - 4) Հայաստանի ռազմահեղափոխական կոմիտե
8. Ս. Կասյանի հրամանով ստեղծված Արտակարգ հանձնաժողովը հայտնի է նաև ..... անունով.
  - 1) Ժողկոմխորհ
  - 2) Կենտգործկոմ
  - 3) Չեկա
  - 4) ՌՀԿ

- 9. Փետրվարյան ապստամբության ժամանակ Երևանում ստեղծված իշխանության նոր մարմինը կոչվում էր՝**
- 1) Հայաստանի հեղափոխական կոմիտե 3) Հայրենիքի փրկության կոմիտե
2) Հայաստանի փրկության կոմիտե 4) Հայաստանի օգնության կոմիտե
- 10. Խորհրդային Հայաստանին արտաքին օգնություն կազմակերպելու գործում նշանակալից դեր կատարած կազմակերպությունը, որ հիմնվել էր Երևանում, կոչվում էր՝**
- 1) Հայ օգնության միություն 3) Հայրենիքի օգնության կոմիտե
2) Հայաստանի օգնության խորհուրդ 4) Հայաստանի օգնության կոմիտե
- 11. ՀՍԽՀ-ում իշխանության տեղական գործադիր մարմինները, որոնք նշանակովի էին և ժամանակավոր, կոչվում էին՝**
- 1) խորհուրդներ 3) շրջկոմներ
2) գեմստվոներ 4) հեղկոմներ
- 12. ՀՍԽՀ-ում իշխանության ընտրովի մարմինները կոչվում էին՝**
- 1) շրջկոմներ 3) խորհուրդներ
2) գեմստվոներ 4) հեղկոմներ
- 13. ՀՍԽՀ օրենսդիր իշխանության բարձրագույն մարմինը, որ գործում էր խորհուրդների համագումարների միջև ընկած ժամանակաշրջանում, կոչվում էր՝**
- 1) Ժողկոմխորի 3) Կենտկոմ
2) Կենտգործկոմ 4) ՌՀԿ
- 14. ՀՍԽՀ գործադիր իշխանության բարձրագույն մարմինը կոչվում էր՝**
- 1) Ժողկոմխորի 3) Կենտկոմ
2) Կենտգործկոմ 4) ՌՀԿ
- 15. Ստալինի մշակած «ՌՍԴԽՀ և անկախ հանրապետությունների փոխհարաբերությունների մասին բանաձևի նախագիծը» ինչ անվանում ստացավ.**
- 1) միութենական ծրագիր 3) ինքնավարացման ծրագիր
2) անկախության հռչակագիր 4) միութենական հռչակագիր
- 16. Ո՞րն էր նեպի տնտեսական բովանդակությունն ու նպատակը.**
- 1) ազատ առևտրի վերականգնման հիման վրա պարենհարկի արմատավորմամբ աշխուժացնել և զարգացնել երկրի տնտեսությունը
2) ազգայնացնել մասնավոր ձեռնարկությունները, շինություններն ու բանկերը
3) ինդուստրացնել երկիրը
4) ավարտին հասցնել կուլտուրական հեղափոխությունը

17. Ինչ էր արտելը.

- 1) գյուղում տեղական իշխանության մարմին
- 2) գյուղացիների միավորում
- 3) գյուղացիական միացյալ տնտեսություն
- 4) գյուղացիական խորհրդային տնտեսություն

18. Թվարկվածներից որո՞նք են բնորոշում նէպը.

- 1) վերականգնվեց ազատ առևտուրը
- 2) արգելվեց դրամական աշխատավարձի կիրառումը
- 3) աշխուժացան ապրանքադրամական հարաբերությունները քաղաքի և գյուղի միջև
- 4) պարենհարկի փոխարեն մտցվեց պարենմասնատրումը
- 5) խոշոր և միջին բուրր ձեռնարկությունները սեփականաշնորհվեցին

19. Թվարկվածներից որո՞նք խորհրդային ամբողջատիրական համակարգի բնորոշ գծերից չեն.

- 1) երկկուսակցական համակարգի հաստատումը
- 2) իշխանության երեք ճյուղերի իրական տարանջատումը
- 3) միակուսակցական համակարգի հաստատումը
- 4) իշխող կուսակցության ներսում ընդդիմության ոչնչացումը
- 5) իշխանության բռնազավթումը այդ կուսակցության կողմից
- 6) ընդդիմության առկայությունը խորհրդարանում
- 7) գաղափարախոսական բազմակարծության վերացումը
- 8) եկեղեցու նկատմամբ անհանդուրժողական քաղաքականությունը

20. Թվարկվածներից որո՞նք են բնորոշ իրավապաշտպանին.

- ա) պայքարում էր բնության և շրջակա միջավայրի պաշտպանության համար
- բ) անընդունելի էր համարում խորհրդային օրենքները և պաշտոնապես հռչակված արժեքները
- գ) խորհրդային իշխանություններից պահանջում էր պահպանել օրենքները և ԽՍՀՄ Սահմանադրությունը
- դ) խորհրդային իշխանության դեմ զինված պայքար էր մղում
- ե) պայքարում էր մարդու իրավունքների պաշտպանության համար

- 1) բ, ե   2) ա, դ   3) գ, ե   4) գ, դ

21. Թվարկվածներից որո՞նք են բնորոշ այլախոհին.

- 1) պայքարում էր մարդու իրավունքների պաշտպանության համար
- 2) անընդունելի էր համարում խորհրդային օրենքները և պաշտոնապես հռչակված արժեքները
- 3) խորհրդային իշխանություններից պահանջում էր պահպանել օրենքները և ԽՍՀՄ Սահմանադրությունը

- 4) խորհրդային իշխանության և մարքս-լենինյան գաղափարախոսության դեմ գաղափարական պայքար էր մղում
- 5) ընդունում էր խորհրդային օրենքներն ու պաշտոնապես հռչակված արժեքները և պայքարում էր դրանց պաշտպանության համար
- 6) խորհրդային իշխանության և մարքս-լենինյան գաղափարախոսության դեմ պայքարում էր ուժային և գաղափարական միջոցներով

22. ՀՀ նախագահ Սերժ Սարգսյանի կողմից հայ-թուրքական հարաբերությունները կարգավորելու նպատակով իրականացվող քաղաքականությունը ստացել է «..... դիվանագիտություն» անվանումը.

- 1) Շախմատային
- 2) Ֆուտբոլային
- 3) Հայկական հարցի
- 4) Նախապայմանների

23. Շուշիի ազատագրման գործողությունը ստացավ «.....» անվանումը.

- 1) Օղակ (Կոլցո)
- 2) Աղեղ
- 3) Հարսանիք լեռներում
- 4) Հարսանյաց հանդես

24. Ազգերի լիգայի ընդունած որոշմամբ՝ Կիլիկիայում կամ Թուրքիայի հյուսիսարևելյան վիլայեթներում հայ գաղթականների բնակության համար ստեղծվելիք շրջանը կոչվեց՝

- 1) Հայկական տուն
- 2) Տունն Կիլիկիոյ
- 3) Ազգային օջախ
- 4) Հայոց օջախ

25. Խորհրդային Հայաստան ներգաղթն իրականացնելու համար կառավարությանն առընթեր ստեղծված մարմինը կոչվում էր՝

- 1) Գաղթականների զբաղվածության կոմիտե
- 2) Ներգաղթողների պետական կոմիտե
- 3) Սփյուռքահայության հետ մշակութային կապի կոմիտե
- 4) Արտասահմանից ներգաղթող հայերի ընդունման կոմիտե

26. Հայ ազգաբնակչության շահերը պաշտպանելու և ազգային հիմնախնդիրներին հետամուտ լինելու նպատակով ԱՄՆ-ում դաշնակցության կողմից ստեղծված կազմակերպությունը կոչվում էր՝

- 1) Հայկական համաշխարհային կոնգրես կամ Ազգային խորհուրդ
- 2) Հայկական ազգային կոմիտե կամ Հայ դատի հանձնախումբ
- 3) Ազգային պատվիրակություն
- 4) Սփյուռքահայության հետ մշակութային կապի կոմիտե

27. Ինչ է սոցիալիստական ռեալիզմը.

- 1) խորհրդային հասարակության իրական վիճակ
- 2) խորհրդային մշակույթի մեջ ստեղծագործական գլխավոր սկզբունք
- 3) խորհրդային գիտության մեջ նոր ուղղություն
- 4) խորհրդային փիլիսոփայության նոր ուղղություն

28. Ինչ է պրոլետարկուլտը.

- 1) պրոլետարական մշակութային միություն
- 2) պրոլետարների քաղաքական խմբակ
- 3) պրոլետարական գրական շարժում
- 4) պրոլետարիատի իշխանության ձև

29. Հասկացությունները համապատասխանեցնել իրենց բացատրությանը.

1) նէպ	3) արդյունաբերացում
2) սոցիալիստական ռեալիզմ	4) համատարած կոլեկտիվացում
	5) կոլակաթափություն

ա. խորհրդային երկրում կիրառված քաղաքական կուրս, որի շնորհիվ երկրի համախառն արտադրանքի մեջ արդյունաբերական արտադրանքի ծավալը պետք է գերազանցեր գյուղատնտեսական արտադրանքի ծավալին

բ. խորհրդային երկրում կիրառված քաղաքական կուրս, որի շնորհիվ երկրի համախառն արտադրանքի մեջ արդյունաբերական արտադրանքի ծավալը պետք է հասներ առևտրի ծավալին

գ. միջակ և չքավոր բոլոր գյուղացիների բռնի անդամագրումը կոլեկտիվ տնտեսություններին

դ. խորհրդային արվեստի և գրականության մեջ իրականության արտացոլման սկզբունք

ե. ունևոր գյուղացիության ունեզրկում

զ. խորհրդային երկրում կիրառված քաղաքական կուրս, որի նպատակն էր շուկայական հարաբերությունների հենքի վրա վերականգնել ու զարգացնել տնտեսությունը

1) 1-բ, 2-ա, 3-գ, 4-ե, 5-զ	3) 1-բ, 2-դ, 3-գ, 4-ա, 5-ե
2) 1-գ, 2-դ, 3-ա, 4-զ, 5-ե	4) 1-գ, 2-ա, 3-բ, 4-զ, 5-ե

30. Ընտրել տերմինների կամ հասկացությունների ճիշտ բացատրությունները.

- 1) Միջնադարյան Հայաստանի քաղաքներում առևտրին, արհեստներին, հարկահանությանն ու շուկաներին հետևող հատուկ պաշտոնյան կոչվում էր շահապ:
- 2) Հայդուկ արաբերեն նշանակում է տասնապետ:
- 3) Օսմանյան կայսրությունում ազդեցություն ձեռք բերելու և նրանից գանազան գիջումներ կորզելու նպատակով եվրոպական մեծ տերությունների միջև պայքարի արդյունքում առաջացած միջազգային հարաբերությունների հիմնախնդիրը ստացել է «Արևելյան հարց» անվանումը:
- 4) Կիլիկիայում XIII դ. սկզբներին ստեղծված պաշտպանական ամրությունները կոչվել են սղնախներ:

- 5) Հայ ազգաբնակչության շահերը պաշտպանելու և ազգային հիմնախնդիրներին հետամուտ լինելու նպատակով ԱՄՆ-ում Հայ հեղափոխական դաշնակցության կողմից ստեղծված կազմակերպությունը կոչվում է Հայկական ազգային կոմիտե կամ Հայ դատի հանձնախումբ:
- 6) «Այլախոհ» հասկացությունը խորհրդային երկրում ի հայտ եկավ 1960-ական թթ. և բնութագրում էր մարդկանց, ովքեր գաղափարական պայքար էին մղում խորհրդային իշխանության և մարքս-լենինյան գաղափարախոսության դեմ:
- 7) Խորհրդային երկրում կիրառված քաղաքական կուրսը, որի շնորհիվ երկրի համախառն արտադրանքի մեջ արդյունաբերական արտադրանքի ծավալը պետք է գերազանցեր գյուղատնտեսական արտադրանքի ծավալը, հայտնի է «ազատականացում» անունով:

31. Թվարկվածներից որոնք են բնորոշ նեպին.

- 1) դրամական աշխատավարձի կիրառումից հրաժարումը
- 2) ազատ առևտրի վերականգնումը
- 3) քաղաքի և գյուղի միջև ապրանքադրամական հարաբերությունների աշխուժացումը
- 4) պարենհարկի փոխարեն պարենմասնատրման կիրառումը
- 5) հարկի չափի որոշվելը մինչև ցանքսը և տարվա ընթացքում այն երկու անգամ փոփոխելը
- 6) գյուղատնտեսական մթերքների բռնագրավումների ժամանակավոր դադարեցումը
- 7) մանր և միջին բոլոր ձեռնարկությունների պետականացումը
- 8) հացահատիկի և այլ մթերքների բռնագրավումների արգելումը

32. Թվարկվածներից որոնք են բնութագրում Առաջին հանրապետության տնտեսական քաղաքականությունը.

- 1) Հողի մասին նոր օրենքի հիմքում դրվեց հողի սեփականաշնորհման ծրագիրը:
- 2) Արդյունաբերության և առևտրի բնագավառում թույլատրվեց սեփականության տարբեր ձևերի՝ պետական, մասնավոր, կոոպերատիվ, կոնցեսիա, գոյությունը:
- 3) Վերացվեց հողի պետական սեփականությունը, թույլատրվեց հողի առքն ու վաճառքը:
- 4) Պետականացվեցին բոլոր մասնատիրական, վանքապատկան, վակուֆային, եկեղեցական ու լքյալ հողերը:
- 5) Մտցվեց եկամտային-առաջադիմական հարկ:
- 6) Մտցվեց մեկ միասնական հարկ բոլոր տնտեսվարողների համար:
- 7) Պետությունը խրախուսում էր միայն օտարերկրյա կապիտալիստների ներդրումները տնտեսության մեջ:
- 8) Հողը տրվեց գյուղացիներին որպես սեփականություն հավասարության սկզբունքով՝ ըստ շնչերի կամ աշխատող ձեռքերի:
- 9) Կավաճատիրական հողատիրությունը վերացվեց մասնակի փոխհատուցմամբ:

5. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԻՐԱԴԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԵՐԵՎՈՒՅԹՆԵՐԻ ՊԱՏՃԱՌՆԵՐ ՈՒ ՀԵՏԵՎԱՆՔՆԵՐ

---

1. Բուլձևիկների 1920 թ. Մայիսյան ապստամբությունը պարտվեց, որովհետև՝

- 1) ընթանում էր թուրք-հայկական պատերազմը, և բնակչությունը չպաշտպանեց նրանց
- 2) Խորհրդային Ռուսաստանը չաջակցեց
- 3) Վրաստանը չտրամադրեց խոստացված օգնությունը
- 4) լուրջ նախադրյալներ չկային
- 5) բուլձևիկները հույսը դրել էին միայն իրենց ուժերի վրա
- 6) ապստամբությունը միաժամանակ չսկսվեց տարբեր վայրերում
- 7) Ադրբեջանը խորհրդայնացվել էր

2. Անգլիան Անդրկովկասում վարում էր ադրբեջանամետ քաղաքականություն, որովհետև՝

- 1) կարիք ուներ Ադրբեջանի զինված ուժերի աջակցությանը Բաքվի կոմունայի դեմ պայքարում
- 2) ձգտում էր իր վերահսկողության տակ պահելու անդրկովկասյան երկաթուղին
- 3) ձգտում էր իր տնօրինության տակ պահելու Բաքվի նավթը
- 4) օգտագործում էր Ադրբեջանին որպես հակակշիռ Թուրքիայի դեմ

3. ՀՀ-ն 1920 թ. վերջին խորհրդայնացվեց, որովհետև՝

- 1) Վրաստանը չտրամադրեց խոստացված օգնությունը
- 2) Խորհրդային Ռուսաստանն այդ ժամանակ դրեց Հայաստանն անմիջապես խորհրդայնացնելու պահանջ
- 3) Թուրքիան ու Ռուսաստանը դարձել էին սերտ դաշնակիցներ և ուզում էին կործանել Անտանտի դաշնակից Հայաստանի Հանրապետությունը
- 4) Անտանտի երկրները ՀՀ կառավարությանը ուշացումով տրամադրեցին խոստացված օգնությունը
- 5) հայ բուլձևիկներին աջակցեցին ռուսական Կարմիր բանակը և Խորհրդային Ադրբեջանը
- 6) հաղթականորեն ավարտվեց աշխատավոր ժողովրդի ապստամբությունը
- 7) ՀՀ խորհրդարանական ընտրություններում հաղթեցին բուլձևիկները

4. Փետրվարյան ապստամբությունը ավարտվեց պարտությամբ, որովհետև՝

- 1) ընթանում էր թուրք-հայկական պատերազմը, և բնակչությունը չպաշտպանեց ապստամբներին
- 2) Խորհրդային Ռուսաստանը կանգնած էր Հայիեղկոմի թիկունքին
- 3) Վրաստանը չտրամադրեց խոստացված օգնությունը
- 4) Փետրվարյան ապստամբությունը համաժողովրդական բնույթ չունեց

5. Թվարկվածներից որոնք են Փետրվարյան ապստամբության հետևանքներ.

- 1) Այն սթափեցնող ազդեցություն ունեցավ խորհրդային իշխանությունների վրա, ստիպեց առավել զգուշորեն գործել:
- 2) Արցախը և Սյունիքը մնացին ՀՄԽՀ-ի կազմում:
- 3) Հայաստանում սկսեցին կիրառել ռազմական կոմունիզմի քաղաքականությունը:
- 4) Հասարակության մեջ հանդուրժողականության մթնոլորտ ստեղծելու նպատակով Հայիեդկոմը համաներում ընդունեց:
- 5) Մոսկվայի և ռուսական այլ բանտերից ազատվեցին բոլշևիկների կողմից ձերբակալված և խոշտանգված հարյուրավոր հայ մարդիկ:
- 6) Սկսվեց Խորհրդային Հայաստանի գյուղատնտեսության համատարած կոլեկտիվացումը:
- 7) Խորհրդային իշխանությունը ձեռնամուխ եղավ հայկական բանակի աքսորված սպաներին ազատ արձակելու և հանրապետություն վերադարձնելու գործին:

6. Հայ-վրացական սահմանազատման համաձայնագրով՝

- ա. Ջավախքն ամբողջությամբ միացվեց Խորհրդային Հայաստանին
- բ. Լոռին, բացառությամբ Հյուսիսային Լոռու հայկական մի խումբ գյուղերի (Աղ-Քյորփի, Օփրեթ, Խոժոռնի և այլն), մնում էր Խորհրդային Հայաստանին
- գ. Լոռին, բացառությամբ Հարավային Լոռու հայկական մի խումբ գյուղերի, միացվեց Խորհրդային Վրաստանին
- դ. Ջավախքն անցավ Վրաստանին
- ե. Ախալքալաքը մնաց Հայաստանին, իսկ Ախալցխան՝ Վրաստանին

- 1) ա, դ   2) բ, ե   3) բ, դ   4) գ, ե

7. Թվարկվածներից որոնք են Խորհրդային Հայաստանի արդյունաբերացման արդյունքներ.

- ա. Հիմնադրվեց քիմիական արդյունաբերությունը:
- բ. Գյումրին դարձավ պղնձարդյունաբերության կենտրոն:
- գ. Երկրորդ հնգամյակի տարիներին կառուցվեց 18 արդյունաբերական ձեռնարկություն:
- դ. Առաջին երկու հնգամյակների տարիներին կառուցվեց 44 արդյունաբերական ձեռնարկություն:
- ե. Ղափանը դարձավ ոսկու արդյունահանման կենտրոն:
- զ. Բանվորների թիվն աճեց և 1940 թ. կազմեց 500 000:
- է. Երևանում կառուցվեց արհեստական կաուչուկի ԽՍՀՄ առաջին գործարանը:

- 1) ա, դ, է   2) ա, գ, ե   3) բ, ե, գ   4) բ, դ, է

8. Նէպի ձախողման և այդ քաղաքականությունից հրաժարվելու պատճառներից էին՝

- 1) ռազմական կոմունիզմի ժամանակների գործելակերպի վերականգնումը
- 2) գների ազատականացումը
- 3) պետության՝ տարեցտարի մեծացող միջամտությունը երկրի տնտեսական կյանքին
- 4) հացամթերումների բնագավառում 1927–1928 թթ. առաջացած դժվարությունները
- 5) ձեռնարկությունների տնտեսական ինքնուրույնության ավելացումը
- 6) անցումը կառավարման ժողովրդավարական եղանակին
- 7) ազգային հարցի լուծման անհրաժեշտությունը

9. Թվարկվածներից որոնք են Հայաստանում նէպի կենսագործման արդյունքներ.

- ա. դասակարգային պայքարի վերացումը երկրում
- բ. գյուղատնտեսության վերականգնումը
- գ. ձեռնարկությունների տնտեսական ինքնուրույնության վերացումը
- դ. արդյունաբերության կարևորագույն ճյուղերից մեկի՝ պղնձարդյունաբերության վերականգնումը
- ե. տնտեսության արդյունաբերացումը
- զ. տնտեսության հասնելը զարգացման նախապատերազմյան՝ 1939 թ. մակարդակին
- է. բնակչության կենսամակարդակի բարելավումը

- 1) դ, գ, է   2) բ, դ, ե   3) բ, դ, է   4) ա, գ, զ

10. Նէպի սկզբնական շրջանում շուկայական հարաբերությունների աշխուժացումը նպաստեց, որ՝

- 1) պետությունը հրաժարվի տնտեսական կյանքին միջամտելուց
- 2) երկրում հաստատվի իրական ժողովրդավարություն
- 3) անցում կատարվի խորհուրդների իշխանությունից հեղկոմների իշխանության
- 4) բնամթերային հարկաձևը փոխարինվի դրամական հարկաձևով

11. Խորհրդային կառավարությունը 1953 թ. մայիսին պաշտոնապես հայտարարեց, որ Թուրքիայից ոչ մի տարածքային պահանջ չունի, որովհետև՝

- ա. Թուրքիան դարձել էր ԽՍՀՄ–ի դաշնակից երկիր
- բ. սկսվել էր սառը պատերազմը
- գ. Ստալինը խուսափեց Թուրքիայի հետ ռազմական բախումից
- դ. ստեղծվել էր Հյուսիսատլանտյան դաշինքը, և Թուրքիան անդամակցել էր դրան
- ե. Վարշավյան դաշինքի երկրները չաջակցեցին խորհրդային պետությանը այդ հարցում

- 1) ա, դ   2) բ, գ   3) բ, դ   4) գ, ե

12. Ինչո՞ւ Ստալինը Պոտսդամի կոնֆերանսում զիջեց և քննարկումից հանեց հայկական տարածքների հարցը.

- 1) ԱՄՆ-ի նախագահ Ռուզվելտը պաշտպանում էր Թուրքիային:
- 2) Անգլիայի վարչապետ Չերչիլը պաշտպանում էր Թուրքիայի շահերը:
- 3) Ճապոնիան և Գերմանիան պաշտպանում էին Թուրքիային:
- 4) Ստալինը զգուշացավ, թե ԱՄՆ-ն կհարձակվի ԽՍՀՄ-ի վրա:
- 5) ԱՄՆ-ի նախագահ Թրումանը փորձում էր հարցը դարձնել խորհրդա-թուրքական երկկողմ քննարկման առարկա:

13. Թվարկվածներից որո՞նք են «Հոչակագիր Հայաստանի անկախության մասին» պատմական փաստաթղթի դրույթների կենսագործման արդյունքներ.

- ա. ՀԽՍՀ-ն վերանվանվեց Հայաստանի Հանրապետություն. Հայաստանի պատմության մեջ սկսվեց առաջին հանրապետության շրջանը:
- բ. Հանրապետությունում ամբողջ գործադարությունը կատարվում է միայն հայերենով:
- գ. Երկրի տնտեսության հիմքում դրվեցին պետական սեփականատիրական և պլանային տնտեսության սկզբունքները:
- դ. Հայաստանը ստեղծեց սեփական դրամական միջոցներ:
- ե. Բոլոր ձեռնարկությունները պետականացվեցին:
- զ. Հողը՝ իբրև մասնավոր սեփականություն, տրվեց գյուղացուն:

- 1) բ, դ, զ   2) ա, գ, դ   3) բ, ե, զ   4) գ, դ, ե

14. 1991 թ. սեպտեմբերի 21-ի հանրաքվեի արդյունքում Հայաստանի Հանրապետությունը՝

- 1) ընդունեց «Հայաստանի անկախության մասին հռչակագիրը»
- 2) դուրս եկավ ԱՊՀ-ի կազմից
- 3) մտավ ԱՊՀ-ի կազմը
- 4) հռչակվեց անկախ պետություն

15. 1996 թ. սեպտեմբերի 22-ի նախագահական ընտրությունների հետևանքով՝

- 1) հանրապետության նախագահ ընտրվեց Ռ. Քոչարյանը
- 2) մարդիկ դուրս եկան հանրահավաքի և ցույցերի
- 3) ընդդիմադիր հիմնական ուժերը միավորվեցին ՀՀԾ-ի շուրջը
- 4) վարչապետ նշանակվեց Անդրանիկ Մարգարյանը

16. 1991 թ. փետրվարին ընդունված օրենքի արդյունքում՝

- 1) ՀՀ-ում ստեղծվեց բազմակուսակցական համակարգ
- 2) կասեցվեց դաշնակցության գործունեությունը Հայաստանում
- 3) ձևավորվեց «Հանրապետություն» քաղաքական միավորումը
- 4) սկսվեցին ընդդիմության առաջնորդների ձերբակալությունները

17. ՀՀ ընդդիմադիր ուժերի միավորման հետևանքով 2008 թ. օգոստոսին ձևավորվեց՝

- 1) ՀԱԿ-ը   2) ՀՀԿ –ն   3) ԲՀԿ –ն   4) ՄԱԿ-ը

18. Թվարկվածներից ո՞րը 1930–ական թթ. երկրորդ կեսին հայրենադարձության ընդհատման պատճառ չէր.

- 1) Խորհրդային երկրում ծավալված քաղաքական բռնությունները
2) Խորհրդային Հայաստանի վրա Թուրքիայի հարձակման վտանգի աճը
3) Խորհրդային Հայաստանի և Սփյուռքի միջև հարաբերությունների ընդհատումը
4) հայրենադարձների նկատմամբ Խորհրդային իշխանությունների կիրառած բռնությունները

19. Հայ գաղթականներն առաջին հերթին ձգտում էին հաստատվելու այն երկրներում, ուր կար հայկական համայնք, որովհետև՝

- 1) ակնկալում էին այդ երկրների սոցիալիստական իշխանությունների աջակցությունը
2) այդ երկրներում կար ժողովրդավարական ուժեղ իշխանություն
3) ակնկալում էին իրենց ազգակիցների օժանդակությունը
4) այդ երկրները հեռու էին Թուրքիայից

20. Անկարայի պայմանագրի արդյունքում՝

- 1) Ռուսաստանը հրաժարվեց Սևրի պայմանագիրը իրագործելուց
2) սրվեցին հարաբերությունները Ռուսաստանի և Ֆրանսիայի միջև
3) Ֆրանսիան Կիլիկիայի մանդատը հանձնեց Անգլիային
4) Ֆրանսիան Կիլիկիան հանձնեց թուրքերին

21. Գտնել սխալ պատասխանը.

Չմերժելով հայրենադարձության կարևորությունը՝ դաշնակցությունը փազնապարհ էր զանգվածային ներգաղթ իրականացնելու հարցի վերաբերյալ, որովհետև՝

- 1) Հայ դատի, հայ պահանջատիրության միակ արձարժողը մնում էր սփյուռքահայությունը
2) Խորհրդային Հայաստանը զրկված էր ինքնուրույն արտաքին քաղաքականություն վարելու հնարավորությունից, իսկ ԽՍՀՄ-ը մտադիր չէր հանդես գալ Հայկական հարցի լուծման օգտին
3) զանգվածային ներգաղթը կարող էր վնասել խոշոր և կայացած գաղթօջախներին
4) ԽՍՀՄ կառավարությունը հրաժարվել էր հայկական հողերը վերադարձնելու պահանջից

22. Թվարկվածներից որո՞նք են Երկրորդ աշխարհամարտից հետո սկսված զանգվածային հայրենադարձության պատճառներից.

- 1) ԱՄՆ-ի հեղինակության բարձրացումը
2) Հայկական հողերը Թուրքիայից պահանջելու և Հայաստանին միացնելու հայ քաղաքական-ազգային ուժերի մտայնության աճը

- 3) Խորհրդային Միության ղեկավարության հայանպաստ դիրքորոշումը
- 4) Յալթայի կոնֆերանսի կողմից հայանպաստ որոշումների ընդունումը
- 5) Թուրքիայի անդամակցելը ՆԱՏՕ–ին

23. Թվարկվածներից որը Երկրորդ աշխարհամարտից հետո սկսված զանգվածային հայրենադարձության ընդհատման պատճառներից չէր.

- 1) սառը պատերազմի իրողությունը
- 2) խորհրդա–թուրքական բարեկամական հարաբերությունների սերտացումը
- 3) խորհրդային երկրի տնտեսական դժվարությունները
- 4) ԽՍՀՄ–ի ամբողջատիրական համակարգի նոր բացասական դրսևորումները

24. Թվարկվածներից որը Արմֆանի ստեղծման պատճառ չէր.

- 1) գիտահետազոտական հիմնարկների թվաքանակի աճը
- 2) գիտական աշխատանքների համակարգման անհրաժեշտությունը
- 3) միասնական գիտական կենտրոնի ստեղծման անհրաժեշտությունը
- 4) գիտատեխնիկական հեղափոխության ծավալումը

25. Թվարկվածներից որոնք են 1950–1960–ական թթ. հայագիտության զարգացման արդյունքներ.

ա. «Հայ ժողովրդի պատմություն» բազմահատորյակի հրատարակման սկիզբը
 բ. «Հրազդան», «Նաիրի» և այլ էլեկտրոնային հաշվիչ բարդ մեքենաների նախագծումը
 գ. «Հայ նոր գրականության պատմության» երեք հատորների հրատարակումը
 դ. ուրարտական և հելլենիստական շրջանի հուշարձանների պեղումները
 ե. Բյուրականի աստղադիտարանի վերածվելը գիտահետազոտական խոշոր կենտրոնի
 գ. «Երկունք» և «Նահապետ» պատմական կինոնկարների ստեղծումը

1) բ, գ, դ	3) ա, բ, դ
2) գ, դ, ե	4) ա, գ, դ

26. Սևրի պայմանագիրը պատմական տվյալ պայմաններում չիրագործվեց, որովհետև՝

- 1) Անկարայի երիտթուրքական կառավարությունը չճանաչեց պայմանագիրը և վարեց այն ձախողելու քաղաքականություն
- 2) Խորհրդային Ռուսաստանը չկատարեց իր վրա դրված պայմանագրային պարտավորությունները
- 3) Թուրքիայի սուլթանական կառավարությունը երկրում այլևս փաստական իշխանություն չունեի

- 4) չվավերացվեց այն ստորագրած դաշնակից գլխավոր երկրների կողմից
- 5) դաշնակից երկրները ոչ միայն ճնշում չգործադրեցին քեմալականների վրա պայմանագիրը կատարելու հարցում, այլև համագործակցեցին նրանց հետ:
- 6) Հայաստանը չստացավ Վրաստանի աջակցությունը
- 7) հայկական երկու պատվիրակությունները միասնական չէին գործում
- 8) կնքվել էր Բրեստ-Լիտովսկի հաշտությունը

ZANGAK

6. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԻՐԱԴԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԵՐԵՎՈՒՅԹՆԵՐԻ ԺԱՄԱՆԱԿԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՋՈՐԴԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Պետականությունները դասավորել ըստ ստեղծման ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. Վրաստանի Հանրապետություն
- բ. Անդրկովկասի Ժողովրդավարական Դաշնային Հանրապետություն
- գ. Հայաստանի առաջին հանրապետություն
- դ. Արևելակովկասյան մուսուլմանական հանրապետություն

- 1) դ, բ, ա, գ   2) բ, գ, ա, դ   3) դ, ա, բ, գ   4) բ, ա, դ, գ

2. Դասավորել ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. ՀՀ խորհրդարանի առաջին ընտրությունները
- բ. Հայաստանի անկախության մասին կոչի հրապարակումը Թիֆլիսի մամուլում
- գ. Հայաստանի խորհրդի անդրանիկ նիստի բացումը
- դ. Հ. Քաջազնունու ընտրվելը ՀՀ վարչապետ
- ե. ՀՀ առաջին կառավարության ժամանումը Երևան

- 1) դ, բ, ա, գ, ե   3) բ, ե, ա, գ, դ
2) դ, բ, ե, գ, ա   4) բ, դ, ե, գ, ա

3. Դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. հողային բարեփոխման անցկացումը ՀՀ մի շարք շրջաններում
- բ. Նժդեհի զորաջոկատի հաղթանակը Որոտանի կիրճում Նուրի փաշայի զորքի նկատմամբ
- գ. «Չանգեզուր–Ղարաբաղի մարզային խորհրդի» ստեղծումը
- դ. Անդրանիկի հռչակվելը Չանգեզուրի գերագույն զինվորական հրամանատար
- ե. Ադրբեջանի խորհրդայնացումը
- զ. արցախահայության առաջին համագումարը Շուշիում
- է. Ա. Խատիսյանի կառավարության հրաժարականը
- ը. Մայիսյան ապստամբության պարտությունը
- թ. Բաքվի հայության կոտորածը թուրքական զորքերի և թուրք-թաթարական խաժամուժի կողմից
- ժ. վրաց-հայկական կարճատև պատերազմի ավարտը

- 1) թ, գ, դ, ժ, գ, բ, ե, է, ա, ը   3) գ, թ, դ, ժ, գ, բ, ե, է, ը, ա
2) գ, թ, ժ, դ, գ, ե, բ, է, ը, ա   4) թ, գ, բ, ե, ա, դ, է, ժ, գ, ը

4. Գտնել այն իրադարձությունը, որն, ըստ ժամանակագրական հաջորդականության, տեղի է ունեցել վերջինը.

- 1) Պողոս Նուբարի նախաձեռնությամբ Փարիզում Հայոց ազգային համագումարը
- 2) ՀՅԴ 9-րդ ընդհանուր ժողովը
- 3) Արևմտահայերի երկրորդ համագումարը
- 4) Հայաստանի առաջին հանրապետության խորհրդարանական առաջին ընտրությունները

5. Գտնել այն իրադարձությունը, որն, ըստ ժամանակագրական հաջորդականության, տեղի է ունեցել առաջինը.

- 1) ՀՀ փաստացի ճանաչումը Անտանտի գլխավոր երկրների ղեկավարների նիստի կողմից
- 2) գեներալ Հարբոդի պատվիրակության գործուղումը Փոքր Ասիա և Անդրկովկաս
- 3) Սան Ռեմոյի կոնֆերանսը
- 4) ՀՀ կառավարության կողմից Միացյալ Հայաստանի անկախության հռչակումը

6. Տրված իրադարձություններից ո՞րն է խախտում տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) Արարայի ճակատամարտը
- 2) «Լոռու չեզոք գոտու» ստեղծումը
- 3) Արցախահայության 9-րդ համագումարը
- 4) Վիլսոնի իրավարար վճռի հրապարակումը
- 5) ՀՀ զինանշանի մասին օրենքի ընդունումը
- 6) թուրք-հայկական երկրորդ պատերազմի ավարտը

7. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. ԱԽԴԱՀ-ի ստեղծումը
բ. պարենհարկի ընդունումը խորհրդային Հայաստանում
գ. համաժողովրդական պատմության ժամանակ Ղարաքիլիսա-Դիլիջան գավառների ռազմահեղափոխական կոմիտեի ստեղծումը
դ. Հայիեդկոմի որոշմամբ բոլոր տեսակի բռնագրավումների արգելումը, առևտրի և գների ազատականացումը
ե. Վրաստանի ամբողջ տարածքում խորհրդային կարգերի հաստատումը
զ. Հայաստանի օգնության կոմիտեի ստեղծումը

1) գ, ե, դ, բ, զ, ա	3) ե, բ, գ, դ, զ, ա
2) ե, գ, բ, զ, ա, դ	4) գ, դ, ե, բ, ա, զ

8. Դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. խորհրդային զորքերի մուտքը Կապան
բ. Լեռնահայաստանի վերանվանումը Հայաստանի Հանրապետություն
գ. խորհրդային զորքերի մուտքը Գորիս

- դ. Ինքնավար Սյունիքի ստեղծումը
- ե. Խորհրդային զորքերի մուտքը Սիսիան
- զ. Ինքնավար Սյունիքի հռչակումը «Լեռնահայաստան»

- 1) գ, բ, ե, դ, ա, գ
- 2) գ, դ, ա, բ, ե, գ
- 3) դ, բ, գ, գ, ե, ա
- 4) դ, գ, բ, ե, գ, ա

9. Դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Մոսկվայի ռուս-թուրքական երկրորդ կոնֆերանսի բացումը
- բ. Կարսի թուրք-անդրկովկասյան կոնֆերանսի սկիզբը
- գ. քեմալական զորքերի հեռանալը Ալեքսանդրապոլի գավառից
- դ. Ա. Բեկզադյանի պատվիրակության մեկնումը Մոսկվա
- ե. ՌԿ(բ)Կ կովկասյան բյուրոյի կողմից «Կարսի կոնֆերանսի մասին» որոշման ընդունումը
- զ. Խորհրդային զորքերի մուտքը Մեղրի. Զանգեզուրի Խորհրդայնացման ավարտը

- 1) ա, գ, դ, բ, գ, ե
- 2) ա, գ, ե, գ, բ, դ
- 3) դ, ա, գ, գ, ե, բ
- 4) դ, գ, ա, ե, գ, բ

10. Դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. համատարած կոլեկտիվացման անցկացումը Երևանի գավառում, Լենինականի ու Լոռու գավառների մեծ մասում
- բ. ՀՅԴ, այսպես կոչված, ինքնավերացման համագումարը Երևանում
- գ. Հայաստանում գավառային բաժանման վերացումը և շրջանների ստեղծումը
- դ. Հնչակյան կուսակցության գործունեության դադարեցումը ԽՍՀՄ տարածքում
- ե. Լենինականի հէկի գործարկումը
- զ. ՀԿԵՄ-ի ստեղծումը

- 1) գ, բ, ե, դ, ա, գ
- 2) գ, բ, դ, ե, ա, գ
- 3) բ, գ, գ, ե, դ, ա
- 4) բ, դ, գ, ե, ա, գ

11. Ըստ ժամանակագրական հաջորդականության՝ թվարկված իրադարձություններից որն է տեղի ունեցել վերջինը.

- ա. Հայաստանի Ժողկոմխորհի նախկին նախագահ Ս. Տեր-Գաբրիելյանի մահը
- բ. ԽՍՀՄ ներքին գործերի նախարար Լ. Բերիայի ձերբակալությունը
- գ. ահավոր սովը Խորհրդային Միությունում
- դ. Խորհրդա-գերմանական չհարձակման պայմանագրի կնքումը
- ե. Խորհրդային Միության Ժողովուրդների Հայրենական մեծ պատերազմի սկիզբը
- զ. Երկրորդ աշխարհամարտի սկիզբը

- 1) ե
- 2) դ
- 3) գ
- 4) բ

դ. Բելլվեժյան հայտարարությունը ԽՍՀՄ-ի վերացման և ԱՊՀ-ի ստեղծման մասին
ե. Վ. Մանուկյանի նշանակվելը Հայաստանի նախարարների խորհրդի նախագահ
զ. ՀԽՍՀ 16 շրջաններում հատուկ դրություն մտցնելը խորհրդային կենտրոնական
իշխանությունների կողմից

է. Լ. Տեր-Պետրոսյանի ընտրվելը Հայաստանի Գերագույն խորհրդի նախագահ
ը. Հայոց համազգային շարժման առաջին համագումարի բացումը

թ. ԽՍՀՄ պահպանման վերաբերյալ հանրաքվեի անցկացումը

ժ. Լեոնային Ղարաբաղի ազգաբնակչության լիազոր ներկայացուցիչների համագու-
մարում Ազգային խորհրդի և խորհրդի նախագահության ընտրությունը

1) ժ, ը, գ, գ, է, ա, ե, բ, թ, դ

3) գ, գ, ժ, ը, է, ե, ա, թ, դ, բ

2) գ, գ, ժ, ը, է, ա, ե, թ, բ, դ

4) ժ, ը, գ, է, ա, թ, ե, դ, գ, բ

16. Դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա. Գետաշենի հերոսական ինքնապաշտպանության ավարտը և շրջանի հայաթա-
փումը

բ. Սպիտակի աղետալի երկրաշարժը

գ. Լեոնային Ղարաբաղը Հայաստանին վերամիավորելու՝ արցախցիների ստորա-
գրությամբ պահանջագրի ուղարկումը Մոսկվա

դ. «Ղարաբաղ» կոմիտեի մի շարք անդամների կալանավորումը և տեղափոխումը
Մոսկվա

ե. Բաքվի հայության կոտորածները և տեղահանությունը

զ. ԽՍՀՄ Գերագույն խորհրդի նախագահության նիստը, որտեղ մերժվեց ԼՂԻՄ-ը
խորհրդային Հայաստանին միացնելու արցախահայության արդարացի պահանջը

է. Խորհրդային Հայաստանի պատմության մեջ առաջին ժողովրդավարական և այլ-
ընտրանքային ընտրությունները

ը. ՀԽՍՀ Գերագույն խորհրդի նստաշրջանի կողմից ԼՂԻՄ մարզխորհրդի փետր-
վարի 20-ի որոշմանը համաձայնություն տալը

թ. «Օղակ» գործողության իրականացման սկիզբը Հյուսիսային Արցախում

ժ. «Ղարաբաղ» կոմիտեի համալրումը նոր անդամներով

1) գ, ժ, դ, ե, է, ա, գ, բ, ը, թ

3) գ, ժ, ը, գ, բ, դ, ե, է, թ, ա

2) ժ, գ, ը, գ, բ, դ, ե, է, թ, ա

4) ժ, բ, դ, ե, է, գ, ը, ա, գ, թ

17. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա. «Հանրապետություն» քաղաքական միավորման ձևավորումը

բ. Եռաստիճան դատական համակարգի ներդրումը ՀՀ-ում

գ. ՀՀ-ի վարչատարածքային բաժանումը՝ մարզերի ստեղծումը

դ. նախկին խորհրդային հանրապետությունների հայտարարությունը Անկախ Պե-
տությունների Համագործակցություն ստեղծելու մասին

ե. Հայաստանի անկախության մասին հռչակագրի ընդունումը
զ. Հայաստանի անդամագրվելը ՄԱԿ-ին

1) դ, ե, գ, ա, գ, բ

3) դ, ե, գ, բ, ա, գ

2) ե, դ, գ, ա, գ, բ

4) ե, դ, գ, ա, գ, բ

18. ՀԿ(բ)Կ կամ ՀԿԿ կենտկոմի առաջին քարտուղարների, ՀՀ նախագահների անունները դասավորել ըստ պաշտոնավարման հերթականության.

ա. Կարեն Դեմիրճյան

գ. Յակով Զարոբյան

բ. Վլադիմիր Մովսիսյան

է. Աղասի Խանջյան

գ. Լևոն Տեր-Պետրոսյան

ը. Սերժ Սարգսյան

դ. Գրիգոր Հարությունյան

թ. Սուրեն Թովմասյան

ե. Սուրեն Հարությունյան

ժ. Ռոբերտ Քոչարյան

1) դ, է, թ, գ, ա, ե, բ, ժ, գ, ը

3) է, դ, ա, թ, ե, գ, բ, գ, ը, ժ

2) դ, գ, ա, է, թ, ե, գ, ը, ժ, բ

4) է, դ, թ, գ, ա, ե, բ, գ, ժ, ը

19. Դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա. ահաբեկչությունը ՀՀ Ազգային ժողովում

բ. բազմակուսակցական համակարգի ձևավորման սկիզբը ՀՀ-ում

գ. Ա. Գյուլի այցը ՀՀ՝ Հայաստան-Թուրքիա ֆուտբոլային խաղին

դ. Գերմանիայի Բունդեսթագի կողմից Հայոց ցեղասպանության դատապարտումը

ե. Թուրքիայի կողմից ՀՀ անկախության ճանաչումը

զ. Հայաստանի անդամակցումը ՄԱԿ-ին

1) բ, ե, գ, ա, դ, գ

3) գ, գ, ա, ե, դ, բ

2) գ, գ, ե, ա, բ, դ

4) բ, գ, ա, ե, դ, գ

20. Արցախյան պատերազմի իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ

ա. Պաշտպանության պետական կոմիտեի ստեղծումը ԼՂ-ում՝ Ռ. Քոչարյանի գլխավորությամբ

բ. Շուշիի ազատագրումը

գ. Մարտակերտի ազատագրումը

դ. Լաչինի հաղթական գործողությունները

ե. Քելբաջարի հյուսիսային մասի և Օմարի լեռնանցքի ազատագրումը

1) գ, դ, բ, ա, ե

3) բ, դ, ա, գ, ե

2) գ, բ, դ, ա, ե

4) բ, ա, գ, ե, դ

21. Դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. ԼՂՀ ինքնապաշտպանական ընդհատակյա կոմիտեի ստեղծումը
- բ. ԼՂՀ պետական դրոշի հաստատումը
- գ. ԼՂՀ անկախության հռչակագրի ընդունումը
- դ. Արցախյան պատերազմի ավարտը, զինադադարի հաստատումը
- ե. ԼՂՀ ինքնապաշտպանական ուժերի ստեղծումը
- զ. դարաբաղա-ադրբեջանական պատերազմի սկիզբը
- է. «Հարսանիք լեռներում» գործողության սկիզբը
- ը. ԼՂՀ պաշտպանության պետական կոմիտեի ստեղծումը

- 1) գ, է, զ, ա, ե, բ, ը, դ
- 2) գ, գ, ը, է, ե, ա, բ, դ

- 3) գ, ա, գ, ե, է, բ, ը, դ
- 4) գ, գ, է, ա, ե, ը, դ, բ

22. Դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Լեռնային Ղարաբաղի անկախության հանրաքվեի անցկացումը
- բ. հայերի զանգվածային աքսորումը Ալթայի երկրամաս
- գ. Երկրորդ համաշխարհային պատերազմի սկիզբը
- դ. ՀՀ-ի անկախության հանրաքվեի անցկացումը
- ե. անհատի պաշտամունքի դատապարտումը՝ ստալինիզմի վերացման գործընթացի սկիզբը
- զ. Հայրենական մեծ պատերազմի սկիզբը

- 1) գ, բ, գ, դ, ե, ա
- 2) բ, ե, դ, ա, գ, գ

- 3) գ, գ, բ, ե, դ, ա
- 4) ե, բ, դ, ա, գ, գ

23. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Քարվաճառի ազատագրումը
- բ. Խոջալուի մարտերը
- գ. Լաչինի գրավումը
- դ. Մարտակերտի ազատագրումը
- ե. Օմարի լեռնանցքի ազատագրումը
- զ. Քարինտակի մարտերը
- է. Հորադիզի շրջանի ազատագրումը
- ը. Շուշիի ազատագրումը

- 1) դ, գ, ա, ե, բ, ը, է, գ
- 2) բ, գ, ա, է, դ, գ, ը, ե

- 3) գ, բ, գ, ը, է, դ, ե, ա
- 4) գ, բ, ը, գ, ա, դ, է, ե

24. Տրված իրադարձություններից որն է տեղի ունեցել չորրորդը՝ ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. հայ ազգային երեք կուսակցությունների կողմից համազգային կենտրոնական մարմնի ստեղծումը՝ Հայկական հարցի լուծման համար գործողության միասնական ծրագիր մշակելու նպատակով
- բ. ԽՍՀՄ կառավարության որոշումը սփյուռքահայերի զանգվածային ներգաղթը դադարեցնելու մասին

գ. «Տրանսիլվանիա» շոգենավով հայրենադարձների առաջին խմբի ժամանումը Բաթում

դ. Ամերիկայի Հայկական ազգային կոմիտեի հեռագիրը երեք տերությունների դեկավարներին՝ Հայկական հարցը առաջիկա կոնֆերանսի օրակարգում ընդգրկելու խնդրանքով

ե. «Ազգային օջախ» ստեղծելու մասին Ազգերի լիգայի որոշման ընդունումը

զ. Անկարայի պայմանագրի կնքումը Ֆրանսիայի և Թուրքիայի միջև

1) դ

2) բ

3) ա

4) գ

25. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա. ՄԱԿ-ի հիմնադիր կոնֆերանսը Սան Ֆրանցիսկոյում

բ. Լատինական Ամերիկայի միջխորհրդարանական համագումարի՝ ՄԱԿ-ում Հայկական հարցի քննարկմանը օժանդակելու մասին որոշման ընդունումը

գ. Լոզանի կոնֆերանսի ավարտը

դ. Թուրքիայի կողմից Հյուսիսային Կիպրոսի բռնազավթումը

ե. Լոնդոնի կոնֆերանսի ավարտը

զ. ՀԽՍՀ նախարարների խորհրդին առընթեր ներգաղթի կոմիտեի գործունեության դադարեցումը

1) ե, գ, ա, գ, բ, դ

3) գ, ե, բ, գ, դ, ա

2) ե, գ, ա, գ, բ, դ

4) գ, բ, ե, գ, ա, դ

26. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա. Խորհրդա-թուրքական բարեկամության և չեզոքության պայմանագրի դադարեցման մասին ԽՍՀՄ կառավարության որոշումը

բ. Եվրախորհրդարանի կողմից 1915 թ. հայերի ցեղասպանության դատապարտումը

գ. Լոզանի կոնֆերանսի սկիզբը

դ. Հայկական համաշխարհային կոնգրեսի գումարումը

ե. Կիպրոսի արտաքին գործերի նախարարի կոչը ՄԱԿ-ի ամբիոնից՝ Հայկական հարցը քննարկելու մասին

զ. Հայաստանում ՀՕԿ-ի և ՀԲԸՄ-ի գործունեության արգելումը

1) գ, գ, ա, դ, ե, բ

3) բ, գ, ե, գ, դ, ա

2) գ, գ, դ, ա, ե, բ

4) գ, բ, ե, գ, ա, դ

27. Դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա. Հ. Գյուրջյանի՝ Փարիզից Հայաստանին նվիրաբերած ստեղծագործությունների ցուցահանդեսի կազմակերպումը

բ. նուրբ օրգանական քիմիայի ինստիտուտի ստեղծումը

գ. ակադեմիկոս Հովսեփ Օրբելու նշանակվելը Արմֆանի նախագահ

դ. Էլեկտրոնային արագացուցչի շահագործումը

ե. Երևանի գլխավոր հատակագծի կազմումը Ա. Թամանյանի կողմից
զ. Արմֆանի հիմնադրումը

1) ե, գ, զ, բ, ա, դ

3) բ, ե, գ, դ, ա, զ

2) ե, գ, ա, բ, զ, դ

4) բ, ա, զ, գ, ե, դ

28. Թվարկվածներից ո՞ր երկուսն են խախտում իրադարձությունների տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) պետական կոնսերվատորիայի բացումը Երևանում
- 2) Ա. Սպենդիարյանի տեղափոխվելը Ղրիմից Հայաստան
- 3) Գ. Սունդուկյանի անվան պետական դրամատիկական թատրոնի բացումը
- 4) Լենինականի պետական թատրոնի հիմնադրումը
- 5) պատանի հանդիսատեսի թատրոնի բացումը
- 6) ռուսական դրամատիկական թատրոնի հիմնադրումը
- 7) Հայաստանի խորհրդային կերպարվեստագետների միության ստեղծումը
- 8) Հայաստանի կերպարվեստի թանգարանի կազմակերպումը
- 9) Երևանի գեղարվեստական ինստիտուտի հիմնադրումը

7. ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆԵՑՈՒՄ

1. Կատարել համապատասխանեցում.

Անուն

- 1) Ա. Մանուկյան
- 2) Հ. Հախվերդյան
- 3) Խ. Կարճիկյան
- 4) Գ. Պետրոսյան
- 5) Ա. Խատիսյան

Պաշտոն

- ա. կառավարության նախագահ
- բ. բանակի հրամանատար
- գ. զինվորական նախարար
- դ. ֆինանսների նախարար
- ե. ներքին գործերի նախարար
- զ. արդարադատության նախարար

- 1) 1-ե, 2-բ, 3-դ, 4-գ, 5-ա
- 2) 1-ե, 2-գ, 3-ա, 4-զ, 5-բ

- 3) 1-զ, 2-դ, 3-գ, 4-բ, 5-ա
- 4) 1-ե, 2-գ, 3-դ, 4-զ, 5-ա

2. Կատարել համապատասխանեցում.

Իրադարձություն

- 1) Հայաստանի անկախության վերաբերյալ Հայոց ազգային խորհրդի կոչի հրապարակումը
- 2) Բաթումի հայ-թուրքական բանակցությունները
- 3) ՀՀ բանակի կազմավորումը
- 4) Մայիսյան ապստամբությունը բուլնիկների կողմից
- 5) Ջանգեզուր-Ղարաբաղի մարզային խորհրդի ստեղծումը
- 6) Հայաստանի խորհրդի նախագահ ընտրվելը

Անուն

- ա. Արսեն Շահմազյան
- բ. Բարսեղ Կանաչյան
- գ. Ավետիք Սահակյան
- դ. Թովմաս Նազարբեկյան

- ե. Նիկոլ Աղբալյան
- զ. Ստեփան Ալավերդյան
- է. Ալեքսանդր Խատիսյան

- 1) 1-ե, 2-է, 3-դ, 4-գ, 5-ա, 6-զ
- 2) 1-ե, 2-դ, 3-զ, 4-բ, 5-ա, 6-գ

- 3) 1-զ, 2-բ, 3-գ, 4-ա, 5-ե, 6-դ
- 4) 1-զ, 2-է, 3-ե, 4-բ, 5-ա, 6-զ

3. Կատարել համապատասխանեցում.

Անուն

- 1) Ա. Ահարոնյան
- 2) Ֆոն Լոսով
- 3) Ա. Սահակյան

- 4) Խալիլ բեյ
- 5) Ա. Չխենկելի
- 6) Պողոս Նուբար

Պաշտոն

- ա. Հայոց ազգային պատվիրակության ղեկավար
- բ. անդրկովկասյան պատվիրակության ղեկավարը Բաթումի բանակցություններում

գ. Մոսկվա մեկնած ՀՀ պատվիրակության ղեկավար
 դ. գերմանական պատվիրակության ղեկավարը Բաթումի բանակցություններում
 ե. Հայաստանի խորհրդի նախագահ
 գ. թուրքական պատվիրակության ղեկավարը Բաթումի բանակցություններում
 է. Փարիզի վեհաժողովում ՀՀ պատվիրակության ղեկավար

- 1) 1-ե, 2-բ, 3-գ, 4-գ, 5-դ, 6-ա
 2) 1-ե, 2-գ, 3-ե, 4-դ, 5-բ, 6-գ
 3) 1-ե, 2-դ, 3-ե, 4-գ, 5-բ, 6-ա
 4) 1-ե, 2-գ, 3-ա, 4-դ, 5-բ, 6-գ

4. Կատարել համապատասխանեցում.

Թվաքանակ

- 1) 300000
 2) 30000
 3) 500000
 4) 70000
 5) 160000

Փաստ

ա. «Միացյալ Հայաստանի» տարածքն (քառ. կմ) ըստ Վ. Վիլսոնի սահմանագծման
 բ. Առաջին հանրապետության տարածքը (քառ. կմ) 1918 թ.
 գ. Բաքվում թուրքերի կողմից կոտորված հայերի թիվը
 դ. Առաջին հանրապետության տարածքը (քառ. կմ) 1920 թ. կեսերին
 ե. սովյալների թիվը 1918 թ. վերջին
 գ. գաղթականների թիվը ՀՀ-ում

- 1) 1-գ, 2-գ, 3-ե, 4-դ, 5-ա
 2) 1-գ, 2-դ, 3-գ, 4-բ, 5-ա
 3) 1-գ, 2-բ, 3-գ, 4-ա, 5-ե
 4) 1-գ, 2-դ, 3-ե, 4-բ, 5-ա

5. Կատարել համապատասխանեցում.

N	Իրադարձությունը	N	Տարեթիվը	N	Գործիչը	N	Վայրը
1	Հայաստանի խորհրդի անդրանիկ նիստը	1	1920 թ. օգոստոսի 10	1	Ա. Զամալյան	1	Թեհրան
2	ՀՀ դիվանագիտական առաքելության հիմնումը հարևան երկրում	2	1919 թ. փետրվարի 24	2	Ա. Սահակյան	2	Սևր
3	Օսմանյան Թուրքիայի հետ դաշնակիցների կողմից խաղաղության պայմանագրի կնքումը	3	1918 թ. հուլիս	3	Պողոս Նուբար	3	Երևան
4	Հայոց ազգային համագումարի սկիզբը	4	1918 թ. օգոստոսի 1	4	Ա. Ահարոնյան	4	Փարիզ
		5	1920 թ. ապրիլի 22	5	Լ. Շանթ	5	Թիֆլիս

1.

1	5	4	3
2	2	2	1
3	3	5	2
4	4	3	5

2.

1	4	2	3
2	3	1	5
3	1	4	2
4	2	3	4

3.

1	4	3	5
2	3	1	4
3	1	4	2
4	2	5	1

4.

1	4	2	2
2	3	1	5
3	1	5	3
4	5	3	4

6. Կատարել համապատասխանեցում.

Թվաքանակ

1) 150000

2) 6000

3) 5000

4) 8000

5) 18000

Փաստ

ա. Հաճն վերադարձած տարագրված հայեր

բ. «Հայկական լեգեոնի» կազմը 1918 թ. նոյեմբեր-դեկտեմբերին

գ. Մարաշի հայ բնակչության թիվը 1920 թ. սկզբին

դ. Այնթապ վերադարձած տարագրված հայեր

ե. Կիլիկիայում 1920 թ. սկզբներին ապրող հայեր

զ. մինչև 1923 թ. Կիլիկիայից հեռացած ուրֆահայեր

1) 1-ե, 2-գ, 3-բ, 4-ա, 5-դ

2) 1-ե, 2-դ, 3-գ, 4-բ, 5-ա

3) 1-ե, 2-գ, 3-բ, 4-դ, 5-գ

4) 1-գ, 2-դ, 3-ե, 4-բ, 5-ա

7. Կատարել համապատասխանեցում.

Տարեթիվ

1) 1920 թ. օգոստոսի 10

2) 1918 թ. հունիսի 4

3) 1920 թ. մայիսի 30

4) 1918 թ. մարտի 3

5) 1920 թ. օգոստոսի 24

6) 1921 թ. հոկտեմբերի 20

Պայմանագիր կամ համաձայնագիր

ա. Հայ-վրացական զինադադարի

բ. Անկարայի ֆրանս-թուրքական հաշտության

գ. Մոսկվայում նախաստորագրված ռուս-թուրքական «Սրտագին և անկեղծ բարեկամության»

դ. Սևրի խաղաղության

ե. Անկարայի ֆրանս-թուրքական զինադադարի

զ. Բրեստ-Լիտովսկի հաշտության

է. Բաթումի հաշտության

1) 1-դ, 2-է, 3-ե, 4-գ, 5-զ, 6-բ

2) 1-զ, 2-ա, 3-ե, 4-գ, 5-դ, 6-բ

3) 1-դ, 2-ա, 3-գ, 4-բ, 5-զ, 6-ե

4) 1-դ, 2-է, 3-բ, 4-գ, 5-զ, 6-ե

8. Կատարել համապատասխանեցում.

Տարեթիվ

1) 1920 թ. հունվար	4) 1920 թ. օգոստոս
2) 1920 թ. ապրիլ	5) 1920 թ. սեպտեմբեր
3) 1920 թ. մայիս	6) 1920 թ. հոկտեմբեր

Իրադարձություն

ա. Այնթապի ինքնապաշտպանության սկիզբը	3) 1-գ, 2-ա, 3-բ, 4-դ, 5-է, 6-ե
բ. թուրք-հայկական պատերազմի սկիզբը	4) 1-ա, 2-գ, 3-դ, 4-բ, 5-է, 6-գ
գ. Մարաշի գրավումը թուրքերի կողմից	
դ. ՀՀ պատվիրակության գործուղումը Մոսկվա	
ե. «Հայկական լեգեոնի» լուծարումը	
զ. Արարայի ճակատամարտը	
է. Հաճնի ինքնապաշտպանության ավարտը	

9. Կատարել համապատասխանեցում.

N	Իրադարձությունը	N	Գործիչը	N	Տարեթիվը
1	Ընտրվելը ՀՀ վարչապետ	1	Սեպուհ	1	1920 թ. մայիս
2	Վերջնագրի ներկայացումը ապստամբ բոլշևիկներին	2	Լ. Շանթ	2	1918 թ. հունիսի 7
3	ՀՀ պատվիրակության մեկնումը Մոսկվա	3	Մ. Սիլիկյան	3	1920 թ. մայիսի 13
4	Հայկական դիվիզիայի հրամանատար նշանակվելը	4	Հ. Քաջազնունի	4	1918 թ. սեպտեմբեր

1.	<table border="1"><tr><td>1</td><td>4</td><td>1</td></tr><tr><td>2</td><td>1</td><td>3</td></tr><tr><td>3</td><td>2</td><td>2</td></tr><tr><td>4</td><td>3</td><td>4</td></tr></table>	1	4	1	2	1	3	3	2	2	4	3	4	2.	<table border="1"><tr><td>1</td><td>3</td><td>2</td></tr><tr><td>2</td><td>1</td><td>4</td></tr><tr><td>3</td><td>2</td><td>1</td></tr><tr><td>4</td><td>4</td><td>3</td></tr></table>	1	3	2	2	1	4	3	2	1	4	4	3	3.	<table border="1"><tr><td>1</td><td>2</td><td>2</td></tr><tr><td>2</td><td>4</td><td>1</td></tr><tr><td>3</td><td>3</td><td>3</td></tr><tr><td>4</td><td>1</td><td>4</td></tr></table>	1	2	2	2	4	1	3	3	3	4	1	4	4.	<table border="1"><tr><td>1</td><td>4</td><td>2</td></tr><tr><td>2</td><td>1</td><td>3</td></tr><tr><td>3</td><td>2</td><td>1</td></tr><tr><td>4</td><td>3</td><td>4</td></tr></table>	1	4	2	2	1	3	3	2	1	4	3	4
1	4	1																																																					
2	1	3																																																					
3	2	2																																																					
4	3	4																																																					
1	3	2																																																					
2	1	4																																																					
3	2	1																																																					
4	4	3																																																					
1	2	2																																																					
2	4	1																																																					
3	3	3																																																					
4	1	4																																																					
1	4	2																																																					
2	1	3																																																					
3	2	1																																																					
4	3	4																																																					

10. Կատարել համապատասխանեցում.

Անուն

1) Թ. Նազարբեկյան	Պաշտոն
2) Գ. Պետրոսյան	ա. Հայաստանի ՌՀԿ նախագահ
3) Ս. Շահումյան	բ. ՀՀ կառավարության նախագահ
4) Ս. Վրացյան	գ. բանակի սպարապետ
5) Ս. Կասյան	դ. զինվորական նախարար
	ե. Բաքվի կոմունայի ղեկավար
	զ. արդարադատության նախարար
-
1) 1-գ, 2-բ, 3-ե, 4-գ, 5-ա	3) 1-դ, 2-գ, 3-ա, 4-գ, 5-ե
2) 1-գ, 2-գ, 3-ե, 4-բ, 5-ա	4) 1-դ, 2-գ, 3-ա, 4-բ, 5-ե

11. Կատարել համապատասխանեցում.

Պաշտոն

- 1) ՀՀ ներքին գործերի նախարար
- 2) Փարիզի խորհրդաժողովում ՀՀ պատվիրակության ղեկավար
- 3) Կիլիկիայի հայկական կառավարության ղեկավար
- 4) ՀՀ վարչապետ
- 5) Զանգեզուրի գյուղացիության ժամանակավոր խորհրդի ղեկավար
- 6) ՀՀ խորհրդի նախագահ
- 7) ՀՀ զինվորական նախարար
- 8) Ազգային պատվիրակության ղեկավար
- 9) Հայաստանի ՌՀԿ նախագահ

Անուն

ա. Գարեգին Նժդեհ	զ. Մովսես Սիլիկյան
բ. Ավետիք Սահակյան	է. Ավետիս Ահարոնյան
գ. Սարգիս Կասյան	ը. Միհրան Տամատյան
դ. Արամ Մանուկյան	թ. Համո Օհանջանյան
ե. Հովհաննես Հախվերդյան	ժ. Պողոս Նուբար

- 1) 1-դ, 2-է, 3-ը, 4-թ, 5-ա, 6-բ, 7-ե, 8-ժ, 9-զ
- 2) 1-բ, 2-ժ, 3-ե, 4-դ, 5-զ, 6-է, 7-զ, 8-թ, 9-ա
- 3) 1-դ, 2-է, 3-ը, 4-թ, 5-ա, 6-բ, 7-զ, 8-ժ, 9-զ
- 4) 1-բ, 2-ժ, 3-զ, 4-դ, 5-ա, 6-է, 7-ե, 8-թ, 9-զ

12. Կատարել համապատասխանեցում.

Տարեթիվ

1) 1920 թ. հոկտեմբերի 11	4) 1920 թ. նոյեմբերի 23
2) 1920 թ. հոկտեմբերի 14	5) 1920 թ. նոյեմբերի 29
3) 1920 թ. հոկտեմբերի 28	6) 1920 թ. դեկտեմբերի 2

Իրադարձություն

- ա. Կարսի անկումը
- բ. Երևանի հայ-ռուսական համաձայնագրի կնքումը
- գ. հայ-ռուսական «Եզրափակիչ որոշման արձանագրության» նախաստորագրումը
- դ. Հ. Օհանջանյանի կառավարության հրաժարականի ընդունումը
- ե. Հայաստանը խորհրդայնացնելու համար վճռական գործողությունների դիմելու մասին ՌԿ(Բ)Կ կենտկոմի քաղբյուրոյի որոշման ընդունումը
- զ. Բ. Լեգրանի գլխավորած պատվիրակության ժամանումը Երևան
- է. Հայաստանի ՌՀԿ-ի մուտքը Հայաստան և «խորհրդային սոցիալիստական հանրապետության» հռչակումը

- 1) 1-ե, 2-զ, 3-բ, 4-դ, 5-ա, 6-զ
- 2) 1-ե, 2-զ, 3-ա, 4-զ, 5-դ, 6-բ
- 3) 1-զ, 2-ե, 3-ա, 4-բ, 5-է, 6-զ
- 4) 1-զ, 2-ե, 3-զ, 4-դ, 5-է, 6-բ

13. Կատարել համապատասխանեցում.

Պաշտոն

- 1) ՀՄԽՀ Ժողովրդական տնտեսության խորհրդի նախագահ
- 2) ՀՄԽՀ ռազմգործժողկոմի տեղակալ
- 3) Ինքնավար Սյունիքի սպարապետ
- 4) ՀՄԽՀ Ժողկոմխորհի նախագահ
- 5) ՀՄԽՀ արտակարգ կոմիսար Ղարաբաղում
- 6) Հայրենիքի փրկության կոմիտեի նախագահ

Անուն

ա. Ա. Մռավյան	դ. Ս. Վրացյան
բ. Ա. Մյասնիկյան	ե. Գ. Նժդեհ
գ. Ս. Կասյան	զ. Հ. Լազյան
	է. Ս. Լուկաշին
-
1) 1-բ, 2-գ, 3-դ, 4-զ, 5-ա, 6-ե	3) 1-է, 2-գ, 3-ե, 4-բ, 5-ա, 6-դ
2) 1-է, 2-գ, 3-դ, 4-զ, 5-բ, 6-ա	4) 1-բ, 2-է, 3-զ, 4-գ, 5-ա, 6-դ

14. Կատարել համապատասխանեցում.

Տարեթիվ

1) 1921 թ. ապրիլի 14	4) 1921 թ. հունիսի 12
2) 1921 թ. հունիսի 1	5) 1922 թ. դեկտեմբերի 10-13
3) 1921 թ. նոյեմբեր	6) 1923 թ. հուլիսի 7

Իրադարձություն

- ա. Լեոնային Ղարաբաղի Ինքնավար Մարզի ստեղծումը
- բ. ԽՍՀՄ կազմավորումը
- գ. Լեոնահայաստանի վերանվանումը Հայաստանի Հանրապետություն
- դ. ՌԿ(Բ)Կ կենտկոմի կովկասյան բյուրոյի պլենումը Բաքվում
- ե. Վ. Լենինի նամակը Հայաստանի, Վրաստանի և Ադրբեջանի կոմունիստներին
- զ. Անդրկովկասի խորհուրդների առաջին համագումարը
- է. «Լեոնային Ղարաբաղը Հայաստանին պատկանելու» մասին ՀՄԽՀ Ժողկոմխորհի հայտարարության հրապարակումը

1) 1-ե, 2-գ, 3-դ, 4-է, 5-զ, 6-ա	3) 1-դ, 2-գ, 3-ե, 4-է, 5-զ, 6-ա
2) 1-դ, 2-գ, 3-ա, 4-ե, 5-է, 6-բ	4) 1-ե, 2-գ, 3-դ, 4-բ, 5-է, 6-ա

15. Կատարել համապատասխանեցում.

Տարեթիվ

1) 1922 թ. դեկտեմբերի 30	3) 1922 թ. մարտի 12
2) 1921 թ. մարտի 16	4) 1921 թ. նոյեմբերի 6
	5) 1921 թ. հոկտեմբերի 13

Պայմանագիր կամ համաձայնագիր

- ա. ԱԽԴԱՀ-ի ստեղծման
- բ. հայ-վրացական սահմանազատման
- գ. Մոսկվայի «Ռուս-թուրքական բարեկամության և եղբայրության»
- դ. ԽՍՀՄ-ի ստեղծման
- ե. Կարսի թուրք-անդրկովկասյան
- զ. ԱԽՍՀԴՄ-ի ստեղծման

- 1) 1-գ, 2-ե, 3-ա, 4-դ, 5-բ
- 2) 1-դ, 2-գ, 3-բ, 4-ա, 5-ե
- 3) 1-դ, 2-գ, 3-գ, 4-բ, 5-ե
- 4) 1-դ, 2-ե, 3-գ, 4-գ, 5-բ

16. Կատարել համապատասխանեցում.

N	Իրադարձությունը	N	Տարեթիվը	N	Գործիչը	N	Վայրը
1	Լեոնահայաստանի հռչակումը	1	1921 թ. փետրվարի 11	1	Ա. Վրացյան	1	Գորիս
2	Հայ-վրացական սահմանազատման համաձայնագրի կնքումը	2	1921 թ. հոկտեմբերի 13	2	Գ. Նժդեհ	2	Կարս
3	Վրաստանի ռազմակալման դեմ ապստամբության սկիզբը	3	1921 թ. ապրիլի 27	3	Ա. Մյասնիկյան	3	Ղարաքիլիսա
4	Թուրք-անդրկովկասյան պայմանագրի ստորագրումը	4	1921 թ. նոյեմբերի 6	4	Ա. Մոսվյան	4	Տաթև
		5	1920 թ. դեկտեմբերի 25	5	Հ. Լազյան	5	Թիֆլիս

- 1.

1	3	1	4
2	5	5	3
3	2	4	5
4	4	3	2
- 2.

1	3	2	4
2	4	3	5
3	1	5	3
4	2	4	2
- 3.

1	3	1	1
2	4	3	5
3	5	4	3
4	1	5	2
- 4.

1	3	2	4
2	1	5	3
3	5	1	2
4	2	4	5

17. Իրադարձությունները համապատասխանեցնել տարեթվերին.

- 1) 1929 թ. նոյեմբեր
- 2) 1934 թ. դեկտեմբեր
- 3) 1936 թ. հուլիս
- 4) 1938 թ. ապրիլ
- 5) 1924 թ. փետրվար

- ա. Հայաստանի գրողների միության ստեղծումը
- բ. կաթողիկոս Խորեն Մուրադբեգյանի եղերական մահը
- գ. Ստալինի «Մեծ բեկման տարին» հոդվածի հրապարակումը

դ. Ա. Խանջյանի սպանությունը

ե. Ս. Կիրովի սպանությունը

զ. դաշնակցության երիտասարդական միության ինքնավերացման համագումարը

1) 1-գ, 2-ե, 3-դ, 4-բ, 5-զ

2) 1-ե, 2-գ, 3-բ, 4-դ, 5-ա

3) 1-գ, 2-դ, 3-ե, 4-ա, 5-զ

4) 1-գ, 2-դ, 3-ե, 4-բ, 5-զ

18. Կատարել համապատասխանեցում.

Անուն

1) Խ. Մուղդուսի

2) Լ. Բերիա

3) Ն. Ստեփանյան

4) Ս. Կիրով

5) Ամատունի

Պաշտոն

ա. ՀԿ(Բ)Կ կենտկոմի առաջին քարտուղար

բ. Լենինգրադի կուսմարզկոմի առաջին քարտուղար

գ. Հայաստանի ներքին գործերի ժողկոմ

դ. մարքսիզմ-լենինիզմի ինստիտուտի տնօրեն

ե. Անդրկովկասի կուսակցական երկրային կոմիտեի առաջին քարտուղար

զ. Հայաստանի արտաքին գործերի ժողկոմ

1) 1-գ, 2-ե, 3-դ, 4-բ, 5-ա

2) 1-դ, 2-ա, 3-գ, 4-ե, 5-զ

3) 1-դ, 2-ա, 3-գ, 4-բ, 5-զ

4) 1-գ, 2-դ, 3-ե, 4-զ, 5-ա

19. Կատարել համապատասխանեցում.

Անուն

1) Կարապետ Սիմոնյան

2) Սիմոն Զաքյան

3) Նելսոն Ստեփանյան

4) Գևորգ Վարդանյան

5) Նվեր Սաֆարյան

Փաստ

ա. հայկական 89-րդ դիվիզիայի հրամանատարը 1943 թ. փետրվարից

բ. ԽՍՀՄ կրկնակի հերոս

գ. Երկրորդ աշխարհամարտում առաջին հայ ԽՍՀՄ հերոսը

դ. հայկական 390-րդ դիվիզիայի հրամանատար

ե. Հայրենական մեծ պատերազմի առաջին հայ ԽՍՀՄ հերոսը

զ. ԽՍՀՄ հերոս, լեգենդար հետախույզ

1) 1-գ, 2-դ, 3-զ, 4-ա, 5-բ

2) 1-գ, 2-զ, 3-դ, 4-բ, 5-ա

3) 1-գ, 2-դ, 3-բ, 4-զ, 5-ա

4) 1-զ, 2-ե, 3-դ, 4-ա, 5-բ

20. Իրադարձությունները համապատասխանեցնել տարեթվերին.

1) 1939 թ. օգոստոսի 23	4) 1942 թ. հունիսի 14
2) 1940 թ. հունվարի 15	5) 1945 թ. հուլիսի 2
3) 1938 թ. օգոստոսի 4	6) 1945 թ. մարտի 19

ա. Պոտսդամի կոնֆերանսի սկիզբը

բ. Կ. Սիմոնյանին ԽՍՀՄ հերոսի կոչման շնորհումը

գ. 390-րդ հայկական դիվիզիայի կազմացումը

դ. Խորհրդային կառավարության կողմից Խորհրդա-թուրքական 1925 թ. պայմանագրի դեմոնստրացիան

ե. 409-րդ հայկական դիվիզիայի կազմացումը

զ. Խորհրդա-գերմանական չհարձակման պայմանագրի կնքումը

է. Էջմիածնի վանքը փակելու, կաթողիկոսությունը վերացնելու մասին ՀԿ(Բ)Կ կենտրոնի որոշման ընդունումը

1) 1-գ, 2-բ, 3-դ, 4-ա, 5-է, 6-զ	3) 1-գ, 2-ե, 3-է, 4-զ, 5-ա, 6-դ
2) 1-ա, 2-ե, 3-զ, 4-բ, 5-դ, 6-զ	4) 1-զ, 2-բ, 3-է, 4-զ, 5-ե, 6-դ

21. Կատարել համապատասխանեցում.

N	Իրադարձությունը	N	Տարեթիվը	N	Գործիչը	N	Վայրը
1	Հակախորհրդային ապստամբությունը կոլեկտիվացման շրջանում	1	1934 թ. դեկտեմբեր	1	Ա. Մռավյան	1	Երևան
2	Հայոց մեծ եղեռնի տարելիցը առաջին անգամ պետական մակարդակով նշելը	2	1921 թ. հունիս	2	Ս. Կիրով	2	Գորիս
3	Խորհրդային հայտնի գործչի սպանությունը	3	1965 թ.	3	Մարտիրոս	3	Լեռնային Ղարաբաղ
4	Արտակարգ կոմիսար նշանակվելը	4	1930 թ. մարտ-մայիս	4	Յ. Զարոբյան	4	Լենինգրադ
		5	1988 թ. հուլիսի 18	5	Հ. Պողոսյան	5	Դարալագյազ

1.

1	4	3	5
2	3	4	2
3	2	2	4
4	1	1	3

2.

1	2	5	4
2	4	2	1
3	5	3	5
4	3	1	3

3.

1	3	5	1
2	4	3	2
3	2	4	3
4	1	2	4

4.

1	4	3	5
2	3	4	1
3	1	2	4
4	2	1	3

22. Կատարել համապատասխանեցում.

Անուն

- 1) Ա. Վոլսկի
- 2) Ա. Խանջյան

- 3) Ն. Ռիժկով
- 4) Յ. Զարոբյան
- 5) Հ. Պողոսյան

Պաշտոն

- ա. ՀԿԿ կենտկոմի քարտուղար
- բ. ԼՂԻՄ մարզկոմի առաջին քարտուղար
- գ. ԽՍՀՄ նախարարների խորհրդի նախագահ
- դ. ԼՂԻՄ-ում հատուկ կառավարման կոմիտեի նախագահ
- ե. ՀԿ(բ)Կ կենտկոմի քարտուղար
- զ. ԽՍՀՄ Գերագույն խորհրդի նախագահ

- 1) 1-գ, 2-ա, 3-զ, 4-բ, 5-դ
- 2) 1-դ, 2-ա, 3-զ, 4-ե, 5-բ
- 3) 1-դ, 2-ե, 3-զ, 4-ա, 5-բ
- 4) 1-զ, 2-ա, 3-զ, 4-ե, 5-դ

23. Կատարել համապատասխանեցում.

Թվաքանակ

- 1) ավելի քան 60000
- 2) 108
- 3) 2946
- 4) 15486
- 5) ավելի քան 100000
- 6) 13272

Փաստ

- ա. ամբողջ Անդրկովկասից 1949 թ. աքսորված հայեր
- բ. Երևանի հանրահավաքում ցուցարարների թիվը 1988 թ. փետրվարի 25-26-ին
- գ. հայկական ազգային դիվիզիաների շարքերում Հայրենական մեծ պատերազմին մասնակցած հայորդիներ
- դ. Հայաստանից 1949 թ. աքսորվածներ
- ե. Հայաստանում 1945-1952 թթ. քաղաքական մեղադրանքով բռնադատվածներ
- զ. Հայաստանում 1950-1970-ական թթ. հակախորհրդային գործունեության համար դատապարտվածներ
- է. պատերազմի տարիներին գործած սխրանքների համար ԽՍՀՄ հերոսի կոչման արժանացած հայորդիներ

- 1) 1-բ, 2-է, 3-դ, 4-ա, 5-զ, 6-զ
- 2) 1-բ, 2-ե, 3-զ, 4-ա, 5-դ, 6-զ
- 3) 1-զ, 2-է, 3-ե, 4-զ, 5-ա, 6-դ
- 4) 1-զ, 2-է, 3-ե, 4-ա, 5-բ, 6-դ

24. Կատարել համապատասխանեցում.

Թվաքանակ

1) 18500	3) 2935
2) 36000	4) 23000
	5) 2600

Փաստ

- ա. Խորհրդային իշխանության կողմից 1932 թ. սկզբին առանց դատարանի վճռի գնդակահարված և ազատագրված հատապարտված մարդկանց թիվը
- բ. Հայաստանից 1949 թ. արտարված ընտանիքներ
- գ. կոմունիստների թիվը Հայաստանում 1920–1930–ական թթ.
- դ. հայ փախստականների թիվը ԼՂԻՄ–ում 1989 թ. հուլիսի 1–ի դրությամբ
- ե. ՀԿԵՄ անդամների թիվը 1930 թ.
- զ. Հայաստանում 1945–1952 թթ. քաղաքական մեղադրանքով բռնադատվածներ

1) 1–դ, 2–գ, 3–բ, 4–ե, 5–ա	3) 1–բ, 2–դ, 3–գ, 4–ե, 5–գ
2) 1–ե, 2–բ, 3–գ, 4–դ, 5–զ	4) 1–դ, 2–ե, 3–բ, 4–գ, 5–ա

25. Իրադարձությունները համապատասխանեցնել տարեթվերին.

1) 1989 թ. օգոստոսի 16	4) 1991 թ. դեկտեմբերի 21
2) 1989 թ. դեկտեմբերի 1	5) 1988 թ. նոյեմբերի 24
3) 1988 թ. մարտի 24	6) 1989 թ. նոյեմբերի 28

- ա. ԽՍՀՄ–ի վերացման և ԱՊՀ ստեղծելու մասին հայտարարությունը Բելովեժյան արգելանոց–անտառում
- բ. «Ադրբեջանական ԽՍՀ Լեոնային Ղարաբաղի Ինքնավար Մարզի սոցիալ–տնտեսական զարգացումը 1988–1995 թթ. արագացնելու միջոցառումների մասին» որոշման ընդունումը
- գ. Լեոնային Ղարաբաղի ազգաբնակչության լիազոր ներկայացուցիչների համագումարը
- դ. ԱՊՀ ստեղծելու մասին հայտարարությունը Ալմա Աթայում
- ե. ԼՂԻՄ–ում Հատուկ կառավարման կոմիտեն վերացնելու մասին ԽՍՀՄ ԳԽ որոշման ընդունումը
- զ. պարետային դրություն մտցնելը Երևանում
- է. ՀԽՍՀ ԳԽ արտահերթ նստաշրջանի կողմից «Հայկական ԽՍՀ–ի և Լեոնային Ղարաբաղի վերամիավորման մասին» համատեղ որոշման ընդունումը

1) 1–գ, 2–է, 3–բ, 4–դ, 5–զ, 6–ե	3) 1–գ, 2–է, 3–բ, 4–գ, 5–դ, 6–ա
2) 1–դ, 2–գ, 3–ա, 4–ե, 5–է, 6–բ	4) 1–դ, 2–գ, 3–ա, 4–ե, 5–զ, 6–բ

26. Իրադարձությունները համապատասխանեցնել տարեթվերին.

1) 1990 թ. մայիսի 20	4) 1990 թ. հունվարի 13–20
2) 1989 թ. հունվարի 9	5) 1988 թ. փետրվարի 27–29
3) 1988 թ. մայիսի 21	6) 1987 թ. նոյեմբեր
	7) 1988 թ. փետրվարի 21

- ա. Լեոնային Ղարաբաղը Հայաստանին վերամիավորելու՝ արցախցիների ստորագրությամբ պահանջագրի ուղարկումը Մոսկվա
- բ. «Ղարաբաղ» կոմիտեի համալրումը նոր անդամներով
- գ. Կ. Դեմիրճյանին ՀԿԿ կենտկոմի առաջին քարտուղարի պաշտոնից ազատելը
- դ. «Ղարաբաղ» կոմիտեի մի շարք անդամների կալանավորումը և տեղափոխումը Մոսկվա
- ե. Բաքվի հայության կոտորածները և տեղահանությունը
- զ. ԽՄԿԿ կենտկոմի որոշման ընդունումը՝ Արցախյան շարժման որակումը որպես «ծայրահեղական»
- է. Խորհրդային Հայաստանի պատմության մեջ առաջին ժողովրդավարական և այլընտրանքային ընտրությունները
- ը. հայերի ջարդերը Սումգաիթում

1) 1–է, 2–դ, 3–գ, 4–ե, 5–ը, 6–ա, 7–զ
2) 1–դ, 2–զ, 3–ա, 4–ե, 5–է, 6–բ, 7–զ
3) 1–է, 2–դ, 3–ը, 4–զ, 5–ա, 6–բ, 7–զ
4) 1–զ, 2–ե, 3–դ, 4–բ, 5–է, 6–ա, 7–զ

27. Կատարել համապատասխանեցում.

Իրադարձություն

- 1) Մարտունաշենի հերոսական ինքնապաշտպանությունը
- 2) Դարավազյազի շրջանի գյուղացիության զինված ելույթը բռնի կոլեկտիվացման դեմ
- 3) «Ղարաբաղ» կոմիտեի ստեղծումը
- 4) Հայրենական պատերազմի ավարտից քիչ անց ձերբակալված հայ մարշալը
- 5) գետաշենցիների հերոսական ինքնապաշտպանությունը
- 6) ՀՀՀ համագումարը

Անուն

ա) Թաթուլ Կրպեյան	դ) Սիմոն Աչիքոյոյան
բ) Իգոր Մուրադյան	ե) Սերգեյ Ագանով
գ) Սերգեյ Խուդյակով	զ) Ղարդաշխան
	է) Լևոն Տեր-Պետրոսյան

1) 1–ա, 2–զ, 3–բ, 4–զ, 5–դ, 6–է	3) 1–ա, 2–ե, 3–է, 4–զ, 5–դ, 6–բ
2) 1–դ, 2–զ, 3–բ, 4–ե, 5–ա, 6–զ	4) 1–դ, 2–զ, 3–բ, 4–զ, 5–ա, 6–է

28. Կատարել համապատասխանեցում.

Իրադարձություն

- 1) ՀՀ Սահմանադրության ընդունում
- 2) ՀՀ վարչատարածքային փոփոխությունների իրականացում
- 3) ՀՀ Սահմանադրության փոփոխությունների հանրաքվե
- 4) ՀՀ նախագահական առաջին ընտրություններ
- 5) սահմանադրական հանձնաժողովի ստեղծում
- 6) եռաստիճան դատական համակարգի ներդրում

Տարեթիվ

- ա. 1992 թ. հունվար
- բ. 1990 թ. նոյեմբեր
- գ. 1991 թ. հոկտեմբեր

- դ. 1995 թ. հուլիս
- ե. 1995 թ. դեկտեմբեր
- զ. 1999 թ. հունիս
- է. 2005 թ. նոյեմբեր

- 1) 1-դ, 2-ե, 3-է, 4-զ, 5-բ, 6-զ
- 2) 1-է, 2-զ, 3-ա, 4-ե, 5-զ, 6-բ

- 3) 1-դ, 2-ե, 3-զ, 4-է, 5-բ, 6-զ
- 4) 1-է, 2-ե, 3-դ, 4-ա, 5-զ, 6-բ

29. Կատարել համապատասխանեցում.

Իրադարձություն

- 1) ՀՀ նախագահական I ընտրություններ
- 2) ՀՀ խորհրդարանական I ընտրություններ
- 3) ՀՀ անկախության հանրաքվե
- 4) ՀՀ արտահերթ նախագահական ընտրություններ
- 5) ՀՀ խորհրդարանական II ընտրություններ
- 6) ՀՀ նախագահական II ընտրություններ

Տարեթիվ

- ա. 1991 թ. հոկտեմբերի 16
- բ. 1991 թ. սեպտեմբերի 21
- գ. 1996 թ. սեպտեմբերի 22

- դ. 1998 թ. մարտի 19
- ե. 1999 թ. մայիսի 30
- զ. 1999 թ. հոկտեմբերի 27
- է. 1995 թ. հուլիսի 5

- 1) 1-ա, 2-ե, 3-զ, 4-է, 5-զ, 6-դ
- 2) 1-է, 2-զ, 3-ա, 4-ե, 5-զ, 6-բ

- 3) 1-ա, 2-է, 3-բ, 4-դ, 5-ե, 6-զ
- 4) 1-է, 2-ա, 3-դ, 4-բ, 5-ե, 6-զ

30. Կատարել համապատասխանեցում.

Իրադարձություն

- 1) ՀՀ-ն ՄԱԿ-ի լիիրավ անդամ
- 2) Հրանտ Դինքի սպանությունը
- 3) Լ. Տեր-Պետրոսյանի հրաժարականը

- 4) ՀՀ անկախության հանրաքվե
- 5) ԼՂՀ անկախության հանրաքվե
- 6) ՀՀ-ի և Թուրքիայի միջև «Երկկողմ դիվանագիտական կապերի հաստատման և զարգացման մասին» արձանագրությունների ստորագրումը

Տարեթիվ

- ա. 2007 թ. հունվարի 19
- բ. 1991 թ. սեպտեմբերի 21
- գ. 1991 թ. սեպտեմբերի 2
- դ. 2009 թ. հոկտեմբերի 10

- ե. 1991 թ. դեկտեմբերի 10
- զ. 1998 թ. փետրվար
- է. 1992 թ. մարտի 2

- 1) 1-է, 2-ա, 3-զ, 4-ե, 5-զ, 6-դ
- 2) 1-է, 2-ա, 3-զ, 4-բ, 5-ե, 6-դ

- 3) 1-զ, 2-է, 3-բ, 4-դ, 5-ե, 6-ա
- 4) 1-ե, 2-ա, 3-դ, 4-բ, 5-է, 6-զ

31. Կատարել համապատասխանեցում.

N	Իրադարձությունը	N	Գործիչը	N	Տարեթիվը
1	Շուշիի ազատագրում	1	Ռոբերտ Քոչարյան	1	1993 թ.
2	Մարտունաշենի պաշտպանություն	2	Մոնթե Մելքոնյան	2	1992 թ. օգոստոսի 15
3	ԼՂՀ-ի ՊՊԿ-ի ստեղծում	3	Սիմոն Աչիքչյոզյան	3	1992 թ. մայիսի 8
4	Մարտունու ուղղությանը մարտական գործողություններ	4	Սեյրան Օհանյան	4	1991 թ. ապրիլ

1.

1	2	3
2	1	4
3	4	2
4	3	1

2.

1	3	2
2	4	4
3	2	1
4	1	3

3.

1	1	4
2	4	1
3	2	3
4	3	2

4.

1	4	3
2	3	4
3	1	2
4	2	1

32. Կատարել համապատասխանեցում.

Անուն

- 1) Գագիկ Հարությունյան
- 2) Վազգեն Մանուկյան
- 3) Արթուր Մկրտչյան

Պաշտոն

- ա. ՀԿ(Բ)Կ կենտկոմի առաջին քարտուղար
- բ. ՀՀ Ազգային ժողովի նախագահ
- գ. ՀՀ փոխնախագահ

- 4) Սերժ Սարգսյան
5) Կարեն Դեմիրճյան

- դ. ԱԺՄ նախագահ
ե) ՀՀ երրորդ նախագահ
զ. ԼՂՀ Գերագույն խորհրդի նախագահ

- 1) 1-գ, 2-դ, 3-գ, 4-ե, 5-բ
2) 1-բ, 2-ե, 3-գ, 4-դ, 5-ա

- 3) 1-գ, 2-գ, 3-դ, 4-ե, 5-ա
4) 1-դ, 2-գ, 3-ա, 4-գ, 5-բ

33. Կատարել համապատասխանեցում.

N	Որտեղից էր ներգաղթը	N	Քանակը	N	Տարեթիվը
1	Իրաք (առաջին խումբ)	1	4167	1	1925 թ.
2	Կ. Պոլիս	2	3500	2	1921 թ.
3	Սիրիա, Հունաստան, Ֆրանսիա, Թուրքիա	3	5016	3	1922 թ.
4	Հունաստան, Իրաք, Թուրքիա և այլն	4	3000	4	1923 թ.
		5	10000	5	1924 թ.

1.

1	2	3
2	1	4
3	4	2
4	5	5

2.

1	3	1
2	4	2
3	5	3
4	1	5

3.

1	3	4
2	2	5
3	5	1
4	4	2

4.

1	4	2
2	2	3
3	1	5
4	3	1

34. Կատարել համապատասխանեցում.

Տարեթիվ

- 1) 1949 թ. օգոստոս
2) 1922 թ. հունվարի 10
3) 1948 թ. սեպտեմբերի 14
4) 1922 թ. նոյեմբերի 20
5) 1946 թ. հունիսի 23
6) 1921 թ. մարտի 14

Իրադարձություն

- ա. Մոսկվայի խորհրդա-թուրքական պայմանագրի կնքումը
բ. ԽՍՀՄ կառավարության որոշումը սփյուռքահայերի ներգաղթը դադարեցնելու մասին
գ. Լոնդոնի կոնֆերանսի ավարտը
դ. հայրենադարձների առաջին խմբի մեկնումը Բեյրութից «Տրանսիլվանիա» շոգենավով
ե. Ներգաղթի կոմիտեի գործունեության դադարեցումը
զ. Լոզանի կոնֆերանսի սկիզբը
է. Միջազգետքում ապաստանած հայերի երկրորդ խմբի ժամանումը Բաթում

- 1) 1-բ, 2-է, 3-ե, 4-ա, 5-դ, 6-գ
2) 1-ե, 2-դ, 3-բ, 4-գ, 5-է, 6-ա
3) 1-բ, 2-դ, 3-ե, 4-գ, 5-է, 6-ա
4) 1-ե, 2-է, 3-բ, 4-գ, 5-դ, 6-գ

35. Կատարել համապատասխանեցում.

Տարեթիվ

- 1) 1962–1982 թթ.
- 2) 1947 թ.
- 3) 1946 թ.
- 4) 1921–1936 թթ.
- 5) 1948 թ.
- 6) 1950–ական թթ.

Ներգաղթողների թվաքանակ

- ա) 4000
- բ) 10000
- գ) 8000
- դ) 42000
- ե) 25000
- զ) 32000
- է) 51000

- 1) 1–դ, 2–բ, 3–է, 4–զ, 5–գ, 6–ա
- 2) 1–զ, 2–ե, 3–է, 4–դ, 5–բ, 6–ա

- 3) 1–ե, 2–բ, 3–զ, 4–ա, 5–է, 6–գ
- 4) 1–զ, 2–դ, 3–ե, 4–բ, 5–ա, 6–է

36. Կատարել համապատասխանեցում.

N	Իրադարձությունը	N	Մասնակիցը	N	Տարեթիվը
1	Լոնդոնի կոնֆերանս	1	Հ. Օհանջանյան	1	1921 թ. սեպտեմբեր–հոկտեմբեր
2	Կարսի կոնֆերանս	2	Վ. Մոլոտով	2	1945 թ. մայիսի 28
3	Հայկական հարցի արդարացի լուծման համար դիմումը Ստալինին, Թրումանին և Չերչիլին	3	Ա. Ահարոնյան	3	1953 թ. մայիսի 30
4	Թուրքիայի հանդեպ եղած տարածքային պահանջներից հրաժարում	4	Ա. Մոսվյան	4	1921 թ. փետրվար–մարտ

1.

1	2	3
2	1	4
3	3	1
4	4	2

2.

1	4	1
2	1	4
3	3	3
4	2	2

3.

1	3	4
2	4	1
3	1	2
4	2	3

4.

1	3	1
2	4	4
3	2	3
4	1	2

37. Կատարել համապատասխանեցում.

Անուն

- 1) Թ. Թորամանյան
- 2) Ե. Չարենց

- 3) Մ. Աբեղյան և Կ. Մելիք–Օհանջանյան
- 4) Հ. Աղամյան
- 5) Ս. Ղամբարյան և Լ. Ռոտինյան

Իրադարձություն

- ա. «Սասունցի Դավիթ» էպոսի մշակում և հրատարակում
- բ. սինթետիկ կաուչուկի արտադրության սկզբնավորումը Հայաստանում
- գ. «Երեքի» խմբակի ստեղծումը

40. Կատարել համապատասխանեցում.

Հեղինակ

1) Էդվարդ Միրզոյան	4) Հենրիկ Մալյան
2) Գուրգեն Բորյան	5) Նաիրի Զարյան
3) Համո Բեկնազարյան	6) Մինաս Ավետիսյան

Ստեղծագործություն

- ա. «Անլռելի զանգակատուն» պոեմի պատկերազարդում
- բ. «Նահապետ» կինոնկար
- գ. «Թավջութակի և դաշնամուրի սոնատ»
- դ. «Ծնողներս» կտավ
- ե. «Պեպո» կինոնկար
- զ. «Բարձունքներում» դրամա
- է. «Արա Գեղեցիկ» ողբերգություն

1) 1-գ, 2-է, 3-դ, 4-ե, 5-զ, 6-ա	3) 1-գ, 2-զ, 3-ե, 4-բ, 5-է, 6-դ
2) 1-է, 2-զ, 3-բ, 4-ե, 5-ա, 6-դ	4) 1-է, 2-ե, 3-դ, 4-բ, 5-զ, 6-ա

41. Կատարել համապատասխանեցում.

Հեղինակ

1) Մինաս Ավետիսյան	4) Սարգիս Մուրադյան
2) Գրիգոր Խանջյան	5) Առնո Բաբաջանյան
3) Գրիգոր Եղիազարյան	6) Ալեքսանդր Հարությունյան

Ստեղծագործություններ

- ա. «Հերոսական բալլադ» սիմֆոնիկ ստեղծագործություն
- բ. «Ալմաստ», «Երևանյան էտյուդներ» սիմֆոնիկ ստեղծագործություն
- գ. «Սայաթ-Նովա» օպերա
- դ. «Կոմիտասի վերջին գիշերը» կտավ
- ե. «Ընկերուհիները», «Սպասում» կտավներ
- զ. «Արա Գեղեցիկ և Շամիրամ » բալետ
- է. «Իմ ժողովրդի պատմության տարեթվերից» նկարաշար

1) 1-ե, 2-ա, 3-զ, 4-է, 5-զ, 6-դ	3) 1-ե, 2-է, 3-զ, 4-դ, 5-ա, 6-զ
2) 1-է, 2-զ, 3-ա, 4-ե, 5-զ, 6-բ	4) 1-զ, 2-ա, 3-դ, 4-բ, 5-է, 6-ե

42. Կատարել համապատասխանեցում.

Ռեժիսոր

1) Ամասի Մարտիրոսյան	4) Ֆրունզե Դովլաթյան
2) Ներսես Հովհաննիսյան	5) Մոկո Հակոբյան
3) Արման Մանարյան	6) Էդմոնդ Քեոսայան

Կինոնկար

- ա. «Տղամարդիկ»
- բ. «Երկունք»
- գ. «Ոսկե հորթ»
- դ. «Տժվժիկ»

- 1) 1-գ, 2-ե, 3-գ, 4-է, 5-բ, 6-ա
- 2) 1-է, 2-գ, 3-ա, 4-ե, 5-գ, 6-բ

- ե. «Հարսնացուն հյուսիսից»
- զ. «01-99»
- է. «Ոսկե ցլիկ»

- 3) 1-գ, 2-ե, 3-դ, 4-բ, 5-է, 6-ա
- 4) 1-ե, 2-ա, 3-գ, 4-դ, 5-գ, 6-բ

43. Կատարել համապատասխանեցում.

Նշանավոր կառույցներ կամ արձաններ

- 1) Մատենադարան
- 2) «Սասունցի Դավիթ» արձան
- 3) Երևանի առաջին հէկ

- 4) «Ալեքսանդր Թամանյան» արձան
- 5) «Միքայել Նալբանդյան» արձան
- 6) ՀՀ ԳԱԱ նախագահության շենք

Հեղինակներ

- ա. Նիկողայոս Նիկողոսյան
- բ. Արտաշես Հովսեփյան
- գ. Մարկ Գրիգորյան
- դ. Գևորգ Քոչար

- ե. Ալեքսանդր Թամանյան
- զ. Երվանդ Քոչար
- է. Սամվել Սաֆարյան

- 1) 1-գ, 2-ա, 3-ե, 4-է, 5-գ, 6-դ
- 2) 1-գ, 2-գ, 3-ե, 4-բ, 5-ա, 6-է

- 3) 1-ե, 2-է, 3-բ, 4-դ, 5-ա, 6-գ
- 4) 1-ե, 2-ա, 3-դ, 4-բ, 5-է, 6-գ

44. Կատարել համապատասխանեցում.

Նշանավոր ներկայացուցիչներ

- 1) Մկրտիչ Ներսիսյան
- 2) Գրիգոր Խանջյան
- 3) Հենրիկ Մարգարյան

- 4) Էդմոնդ Տիգրանյան
- 5) Բաբկեն Ներսիսյան
- 6) Ավետ Տերտերյան

Մասնագիտություն

- ա. կոմպոզիտոր
- բ. պատմաբան
- գ. երգիչ
- դ. գեղանկարիչ

- ե. ռեժիսոր
- զ. ճարտարապետ
- է. դերասան

- 1) 1-բ, 2-դ, 3-ե, 4-գ, 5-է, 6-ա
- 2) 1-գ, 2-ե, 3-բ, 4-ա, 5-գ, 6-դ

- 3) 1-բ, 2-գ, 3-ե, 4-ա, 5-է, 6-դ
- 4) 1-գ, 2-դ, 3-բ, 4-ե, 5-գ, 6-ա

45. Կատարել համապատասխանեցում.

Նշանավոր ներկայացուցիչներ

1) Էդվարդ Միրզոյան

2) Նիկողայոս Բունիաթյան

3) Գևորգ Զահուկյան

4) Արուս Ասրյան

5) Բաբկեն Առաքելյան

6) Շարա Տալյան

Մասնագիտություն

ա. հնագետ

բ. կոմպոզիտոր

գ. երգիչ

դ. ճարտարապետ

ե. երկրաբան

զ. լեզվաբան

է. դերասան

1) 1-բ, 2-ա, 3-ե, 4-դ, 5-զ, 6-գ

2) 1-ե, 2-բ, 3-զ, 4-է, 5-գ, 6-դ

3) 1-ե, 2-զ, 3-ա, 4-զ, 5-է, 6-դ

4) 1-բ, 2-դ, 3-զ, 4-է, 5-ա, 6-գ

46. Կատարել համապատասխանեցում.

Իրադարձություն

1. Գեղարվեստի դպրոցի հիմնադրումը Երևանում

2. «Նամուս» կինոնկարի առաջին ցուցադրումը

3. Երևանի Լենինի հրապարակի (Հանրապետության հրապարակի) ճարտարապետական համալիրի կառուցման ավարտը

4. ՀՀ ԳԱ նուրբ օրգանական քիմիայի ինստիտուտի ստեղծումը

5. Ա. Խարազյանի գլխավորությամբ պետական շրջիկ թատրոնի կազմակերպումը

Տարեթիվ

ա) 1967 թ.

բ) 1956 թ.

գ) 1925 թ.

դ) 1958 թ.

ե) 1922 թ.

զ) 1928 թ.

1) 1-ե, 2-ա, 3-զ, 4-դ, 5-գ

2) 1-բ, 2-զ, 3-ա, 4-ե, 5-գ

3) 1-ե, 2-զ, 3-դ, 4-բ, 5-գ

4) 1-զ, 2-ա, 3-բ, 4-դ, 5-գ

47. Կատարել համապատասխանեցում.

Սկզբնաղբրություն

ա. «Ալմաստ» օպերա

բ. «Պեպո» կինոնկար

գ. «Հայրիկ» կինոնկար

դ. «Սպարտակ» բալետ

ե. «Սևան» բալետ

Հեղինակ

1) Արամ Խաչատրյան

2) Սերգեյ Փարաջանով

3) Ալեքսանդր Սպենդիարյան

4) Գրիգոր Եղիազարյան

5) Համո Բենկնազարյան

6) Հենրիկ Մալյան

1) ա-4, բ-5, գ-6, դ-1, ե-3

2) ա-4, բ-5, գ-6, դ-3, ե-1

3) ա-3, բ-2, գ-5, դ-1, ե-4

4) ա-3, բ-5, գ-6, դ-1, ե-4

48. Կատարել համապատասխանեցում.

Նշանավոր ներկայացուցիչներ

- 1) Աշ. Հովհաննիսյան, Ս. Երեմյան
- 2) Գ. Արեշյան, Հ. Քեչեկ
- 3) Ռ. Մելիքյան, Է. Հովհաննիսյան
- 4) Մ. Աբեղյան, Ա. Տերտերյան
- 5) Հ. Աճառյան, Գ. Ղափանցյան
- 6) Ս. Մերկուրով, Ա. Սարգսյան

Մասնագիտություն

- ա. գրականագետ
- բ. կոմպոզիտոր
- գ. երգիչ
- դ. քանդակագործ

- ե. պատմաբան
- զ. լեզվաբան
- է. բժիշկ

- 1) 1-ե, 2-բ, 3-գ, 4-է, 5-զ, 6-դ
- 2) 1-զ, 2-բ, 3-գ, 4-ե, 5-ա, 6-է

- 3) 1-ե, 2-է, 3-բ, 4-ա, 5-զ, 6-դ
- 4) 1-զ, 2-ա, 3-դ, 4-բ, 5-է, 6-զ

49. Կատարել համապատասխանեցում.

Սպիտակի երկրաչափը.

Թվաքանակ

1) 25000	3) 16000
2) 400	4) 514000
	5) 17000

Փաստ

- ա) անօթևան մնացածներ
- բ) հիմնահատակ ավերված Սպիտակի բնակչությունը
- գ) վիրավորվածներ
- դ) զոհվածներ
- ե) տուժած գյուղեր
- զ) ավերված բնակավայրեր

- 1) 1-դ, 2-ե, 3-բ, 4-ա, 5-զ
- 2) 1-բ, 2-զ, 3-դ, 4-գ, 5-ե

- 3) 1-բ, 2-ե, 3-դ, 4-ա, 5-զ
- 4) 1-դ, 2-ե, 3-բ, 4-գ, 5-ա

8. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՓԱՍՏԱՐԿՆԵՐԻ, ՊՆԴՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱՄԱԴՐՈՒՄ ԵՎ ԽՄԲԱՎՈՐՈՒՄ

---

1. ՀՀ-ում 1920 թ. ստեղծված նահանգներն են՝

- 1) Սյունյաց, Վանանդի, Գուգարքի, Արարատյան
- 2) Շիրակի, Սյունյաց, Արարատյան, Վանանդի
- 3) Արարատյան, Վանանդի, Նախիջևանի, Կոտայքի
- 4) Կարսի, Շիրակի, Արարատյան, Գուգարքի

2. Տրված պնդումներից որո՞նք են ճիշտ.

- ա. Հայաստանի առաջին հանրապետության խորհրդարանի ընտրություններին մասնակցելու իրավունք ունեին 18 տարին լրացած ՀՀ քաղաքացիները՝ առանց սեռի, ազգության և կրոնական խտրականության, ընդհանուր, գաղտնի, հավասար և բազմաստիճան քվեարկությամբ:
- բ. Բաթումի պայմանագրով Թուրքիային անցան Սուրմալուն, Կարսը, Ախալցխան, Նախիջևանը, Զանգեզուրը:
- գ. 1920 թ. կեսերին ՀՀ տարածքը կազմում էր շուրջ 70 հազար քառ. կմ՝ 2 մլն բնակչությամբ:
- դ. Հայաստանի առաջին հանրապետության ընտրովի խորհրդարանն ուներ 80 անդամ:
- ե. Հողի մասին օրենքի համաձայն՝ կալվածատիրական հողատիրությունը ՀՀ-ում վերացվում էր առանց հատուցման, սակայն թույլատրվում էր հողի մասնավոր սեփականությունը և վաճառքը:
- զ. ՀՀ գյուղատնտեսության համախառն արտադրանքը 1919 թ. կրճատվել էր վեց անգամ՝ 1913 թ. համեմատությամբ:
- է. 1918 թ. վերջերին Հայաստանում սովյալների թիվն անցնում էր 1 միլիոնից:

1) ա, դ, է

2) գ, ե, զ

3) բ, գ, ե

4) գ, դ, զ

3. Տրված պնդումներից որո՞նք են ճիշտ.

- ա. Մուսավաթական Ադրբեջանը, ոգևորվելով Անդրկովկասում Թուրքիայի նվաճողական քաղաքականությունից, հավակնություններ դրսևորեց հայկական տարածքներ Շարուր-Դարալագյազի, Զանգեզուրի, Ղարաբաղի, Կարսի և Լոռու նկատմամբ:
- բ. Բաթումի պայմանագրով հայկական կողմը պետք է լուծարեր հայկական բոլոր զորամասերը:
- գ. Թուրքական զորքերի հարձակումը դեպի Բաքու սկսվեց 1918 թ. մայիսին, սակայն մինչև հոկտեմբեր ամիսը նրանց չհաջողվեց գրավել քաղաքը:

դ. Գերմանիան դրականորեն վերաբերվեց Բաթումի պայմանագիրը վերանայելու հարցին, որովհետև նա ցանկանում էր Անդրկովկասը պահել իր ազդեցության ոլորտում:

ե. Հայ-վրացական հաշտության համաձայն՝ «Լոռու չեզոք գոտում» տեղակայվեցին անգլիական զորամասեր:

զ. «Լոռու չեզոք գոտում» սահմանվեց հատուկ կառավարում, որն իրականացվելու էր Հայաստանի և Վրաստանի լիազոր ներկայացուցիչների համատեղ ղեկավարությամբ և անգլիացի գեներալ-նահանգապետի ընդհանուր վերահսկողությամբ:

է. Բաթումի պայմանագրի համաձայն՝ ՀՀ-ն կարող էր դիվանագիտական կապեր հաստատել Ֆրանսիայի հետ:

ը. Սևրի պայմանագրի համաձայն՝ հայ-վրացական սահմանը որոշելու էր ԱՄՆ-ի նախագահ Վիլսոնը:

թ. Թուրք-հայկական պատերազմի ժամանակ Թիֆլիսում կնքված հայ-վրացական համաձայնագրով երեք ամսով «Լոռու չեզոք գոտի» մտցվեցին վրացական զորքեր:

- 1) դ, գ, թ   2) ա, գ, ը   3) բ, դ, է   4) ե, գ, թ

4. Տրված փաստարկներից որոնք են ճիշտ.

1) Շուշիում կայացած արցախահայության առաջին համագումարը երկրամասը հռչակեց անկախ վարչաքաղաքական միավոր և կազմեց «Ղարաբաղի ժողովրդական կառավարությունը»:

2) Մուդրոսի զինադադարից հետո Կիլիկիան զինագրավվեց ֆրանսիական զորքերի կողմից, իսկ 1919 թ. նոյեմբերին նրանց փոխարինեցին անգլիական զորքերը:

3) Կապիտան Արսեն Շահմազյանը 1919 թ. նոյեմբերին ժամանեց Գորիս և ստանձնեց Արցախի գեներալ-կոմիսարի պաշտոնը:

4) Արսեն Շահմազյանին գեներալ-կոմիսարի պաշտոնում փոխարինեց Սերգեյ Մելիք-Յուլյանը:

5) Բաքվի 1918 թ. ինքնապաշտպանության գործում մեծ դեր ունեցան գեներալ Նազարբեկյանը, Դրոն, Համազասպը, Գրիգորի Կորգանովը և ուրիշներ:

6) Այնթապի ինքնապաշտպանության բարձրագույն խորհրդի նախագահն էր հոգևոր առաջնորդ Պետրոս Սարաճյանը:

7) Մուդրոսի զինադադարից հետո Անդրկովկասում ամրապնդվեցին Անգլիայի դիրքերը:

8) Ելիզավետպոլի և Բաքվի նահանգների հայկական գավառների շուրջ 30000 հայ բնակչությունից 1918-1920 թթ. ադրբեջանցիների քաղաքականության արդյունքում փրկվեց միայն 20 հազարը:

9) Կիլիկիայում 1920 թ. սկզբներին ապրում էր 300 հազար հայ, սակայն տեղում հաստատված ֆրանսիական վարչությունը լուրջ քայլեր չձեռնարկեց հայերի անվտանգությունն ապահովելու համար:

5. Տրված պնդումներից որոնք են ճիշտ.

- ա. Նախիջևանի կորուստով ՀՀ-ն զրկվում էր Երևան-Ջուլֆա երկաթուղով հարևան Իրանի հետ կապից, խոցելի էին դառնում Զանգեզուրի արևմտյան սահմանները:
- բ. Նժդեհը, որ իր փոքրաթիվ ուժերով հեռացել էր Խուստուփի լեռը, 1920 թ. հոկտեմբերի կեսերից գլխավորեց համաարցախյան ապստամբությունը:
- գ. Գեներալ Թոմսոնը 1920 թ. մայիսին դարձավ Բաքվի գեներալ նահանգապետ:
- դ. Արցախահայության 9-րդ համագումարը երկրամասը հռչակեց Հայաստանի Հանրապետության անբաժանելի մասը:
- ե. Գեներալ Թոմսոնի պահանջով կասեցվեց Անդրանիկի զորախմբի առաջխաղացումը դեպի Շուշի:
- զ. Ադրբեջանի խորհրդայնացումից հետո Խորհրդային Ռուսաստանը Հայաստանից պահանջեց անհապաղ իր զորքերը դուրս բերել Զանգեզուրից և Կարսից:
- է. Թիֆլիսում ստորագրված հայ-ռուսական համաձայնագրով Ղարաբաղը, Զանգեզուրը և Նախիջևանը հայտարարվում էին Հայաստանի անբաժան տարածքներ:

- 1) ա, ե, է   2) ա, դ, ե   3) բ, գ, զ   4) գ, դ, ե

6. Ո՞ր նահանգներով էր անցնելու ՀՀ-ի և Թուրքիայի սահմանն ըստ Սևրի պայմանագրի.

- 1) Էրզրումի, Սեբաստիայի, Վանի, Բիթլիսի
- 2) Էրզրումի, Տրապիզոնի, Վանի, Բիթլիսի
- 3) Դիարբեքրի, Խարբերդի, Տրապիզոնի, Սեբաստիայի
- 4) Դիարբեքրի, Խարբերդի, Վանի, Բիթլիսի

7. Թվարկվածներից որոնք են հայկական երկու պատվիրակությունների՝ Տասի խորհրդին ներկայացված հուշագրում ներառված պահանջներից.

- 1) Ճանաչել հայ-վրացական գոյություն ունեցող սահմանները:
- 2) Ճանաչել Միացյալ Հայաստան անկախ պետությունը:
- 3) Առնվազն 99 տարով դաշնակից պետություններից մեկին հանձնել Հայաստանի մանդատը (հովանավորությունը):
- 4) Միացյալ Հայաստանը ներառելու էր Արևմտյան Հայաստանի նահանգները (Վան, Բիթլիս, Էրզրում և Տրապիզոն), Կիլիկիայի վեց սանջակները, ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետությունը՝ ընդլայնված սահմաններով:
- 5) Միացյալ Հայաստանը ներառելու էր Արևմտյան Հայաստանի չորս նահանգները (Վան, Բիթլիս, Էրզրում և Տրապիզոն), ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետությունը՝ ընդլայնված սահմաններով:
- 6) Առնվազն 20 տարով դաշնակից պետություններից մեկին հանձնել Հայաստանի մանդատը (հովանավորությունը):
- 7) Պատժի ենթարկել հայկական ջարդերի կազմակերպիչներին, պարտավորեցնել Թուրքիային փոխհատուցելու հայերի կրած վնասները:

8. Տրված պնդումներից որոնք են ճիշտ.

- 1) «Հայկական լեգեոնի» կազմում 1918 թ. նոյեմբեր-դեկտեմբերին կար երկու գումարտակ՝ ավելի քան 3000 զինվոր:
- 2) Արևմտահայերի առաջին համազումարը բանաձև ընդունեց Միացյալ և ազատ Հայաստան հռչակելու անհրաժեշտության մասին:
- 3) Հաճնի 1920 թ. ինքնապաշտպանական ուժերի հրամանատարը Ներսես Թավուզյանն էր, իսկ տեղակալը՝ Կայծակ Առաքելը:
- 4) Միացյալ Հայաստանի հռչակագիրը վճռական քայլ էր հայության երկու հատվածների մերձեցման համար, բայց այն արտաքին քաղաքական որևէ նշանակություն չունեցավ:
- 5) Սան Ռեմոյի կոնֆերանսը հավանություն տվեց միացյալ հայկական պետության ստեղծմանը, սակայն դաշնակիցները շարունակում էին հարցը կապել ԱՄՆ-ի կողմից Հայաստանի մանդատը ստանձնելու խնդրի հետ:
- 6) Կիլիկիայի հայերի կոտորածների պատասխանատվությունը դնելով Մ. Քեմալի և Կ. Պոլսի օսմանյան կառավարության վրա՝ դաշնակիցները գործնական որևէ քայլ չարեցին դրանք դադարեցնելու համար:
- 7) ԱՄՆ-ի Սենատը մերժեց Հայաստանի մանդատը ստանձնելու և այնտեղ ամերիկյան զորքեր ուղարկելու նախագահ Վիլսոնի առաջարկը:
- 8) Ֆրանսիայի վարչապետ Կլեմանսոն համաձայնվեց ստանձնելու հայ-թուրքական սահմանները որոշելու իրավարարի առաքելությունը:

9. Տրված պնդումներից որոնք են ճիշտ.

- 1) Անգլիայի վարչապետ Դ. Լլոյդ Ջորջը համաձայնվեց ստանձնելու հայ-թուրքական սահմանները որոշելու իրավարարի առաքելությունը:
- 2) Սան Ռեմոյի կոնֆերանսը հավանություն տվեց միացյալ հայկական պետության ստեղծմանը, սակայն դաշնակիցները շարունակում էին հարցը կապել Ռուսաստանի կողմից Հայաստանի մանդատը ստանձնելու խնդրի հետ:
- 3) Հաճնի 1920 թ. ինքնապաշտպանության բարձրագույն խորհրդի նախագահն էր Պետրոս Սարաճյանը, զինված ուժերի հրամանատարը՝ Սարգիս Ճեպեճյանը, իսկ տեղակալը՝ Կայծակ Արամը:
- 4) Միացյալ Հայաստանի հռչակագիրը վճռական քայլ էր հայության երկու հատվածների մերձեցման համար, բայց այն արտաքին-քաղաքական որևէ նշանակություն չունեցավ:
- 5) ԱՄՆ-ի Սենատը մերժեց Հայաստանի մանդատը ստանձնելու և այնտեղ ամերիկյան զորքեր ուղարկելու նախագահ Ռուզվելտի առաջարկը:
- 6) Կիլիկիայի հայերի կոտորածների պատասխանատվությունը դնելով Մ. Քեմալի և Կ. Պոլսի օսմանյան կառավարության վրա՝ դաշնակիցները գործնական որևէ քայլ չարեցին դրանք դադարեցնելու համար:

10. Խորհրդային Ռուսաստանի զորքերը 1920 թ. մայիս–օգոստոսին ՀՀ–ից զինագրավեցին՝

- 1) Կարսը, Լոռին, Ղարաբաղը
- 2) Ղարաբաղը, Նախիջևանը, Զանգեզուրը
- 3) Զանգեզուրը, Նախիջևանը, Սուրմալուն
- 4) Սուրմալուն, Կարսը, Ղարաբաղը

11. Թվարկվածներից որոնք են Թիֆլիսի 1920 թ. օգոստոսի 10–ի հայ–ռուսական համաձայնագրի պայմաններից.

- ա. Խորհրդային Ռուսաստանը ճանաչում էր ՀՀ անկախությունը:
- բ. Հայաստանի կառավարությունը հրաժարվում էր միացյալ Հայաստանի պահանջից:
- գ. Խորհրդային Ռուսաստանը խոստանում էր աջակցել ՀՀ–ին Իրանի դեմ պայքարում:
- դ. Հայաստանը համաձայնվում էր, որպեսզի խորհրդային զորքերը ժամանակավորապես զբաղեցնեն Ղարաբաղը, Զանգեզուրը և Նախիջևանը:
- ե. Խորհրդային Ռուսաստանը ճանաչում էր Լեռնահայաստանի ինքնավարությունը:
- զ. Հայաստանը խոստանում էր աջակցել Ռուսաստանին Արևմուտքի դեմ պայքարում:

- 1) ա, դ   2) ա, դ, ե   3) գ, ե   4) բ, դ, գ

12. Արևելքի ժողովուրդների առաջին համագումարին վերաբերող պնդումներից որոնք են ճիշտ.

- ա) Արևելքի ժողովուրդների առաջին համագումարը տեղի ունեցավ Անկարայում և նպաստեց ռուս–թուրքական բարեկամության ամրապնդմանը:
- բ) Համագումարը կարևոր դեր խաղաց Արևելք–Արևմուտք համագործակցությունն ամրապնդելու գործում:
- գ) Արևելքի ժողովուրդների առաջին համագումարի ստեղծած «Քարոզչության և գործողության խորհուրդը» 1920 թ. սեպտեմբերի 18–ին ընդունեց մի բանաձև–փաստաթուղթ, որի հիմնական դրույթներն ամբողջությամբ ուղղված էին ՀՀ–ի և հայ ժողովրդի դեմ:
- դ) Այդ խորհրդի մշակած փաստաթղթի համաձայն՝ Ռուսաստանը՝ որպես փրկարար և հաշտարար, պետք է մտներ Հայաստան և այնտեղ հաստատեր խորհրդային վարչակարգ:
- ե) Այդ բանաձևով առաջարկվում էր հնարավոր բոլոր միջոցներով օգնել քեմալականներին և Հայաստանի վրա նրանց ռազմարշավի միջոցով նպաստել վերջինիս խորհրդայնացմանը:
- զ) Դավադիր այս փաստաթղթի ընդունումից երկու ամիս անց Թուրքիան առանց պատերազմ հայտարարելու ռազմական գործողություններ սկսեց Հայաստանի ու Վրաստանի դեմ:
- է) Համագումարը որոշեց ռազմական և նյութական օգնություն տրամադրել Հայաստանի Հանրապետությանը:

- 1) ա, գ, է   2) գ, դ, ե   3) բ, դ, ե   4) բ, գ, գ

13. Խորհրդային ռը հանրապետությունների ներկայացուցիչները ստորագրեցին ԽՍՀՄ-ի կազմավորման մասին փաստաթղթերը.

- 1) Ռուսաստանի, Ուկրաինայի, Բելառուսի, Վրաստանի
- 2) Ռուսաստանի, Ուկրաինայի, Հայաստանի, Վրաստանի
- 3) Ռուսաստանի, Ուկրաինայի, Բելառուսի, Անդրդաշնության
- 4) Ռուսաստանի, Բելառուսի, Վրաստանի, Մոլդովայի

14. ՀՄԽՀ խորհուրդների առաջին համագումարին և Սահմանադրությանը վերաբերող պնդումներից որոնք են ճիշտ.

- 1) Ամբողջ իշխանությունը հանրապետությունում պատկանում էր հեղկումներին:
- 2) Անրագրվում էին խոսքի, մամուլի, ցույցերի և այլ ազատություններ:
- 3) Երաշխավորվում էին բոլորի հավասար իրավունքները՝ անկախ ազգությունից ու դավանանքից:
- 4) Եկեղեցին անջատվում էր պետությունից, իսկ դպրոցը՝ եկեղեցուց, սահմանվում էր անվճար կրթություն ստանալու իրավունք:
- 5) Աշխատանքը պարտադիր պարտականություն էր համարվում բոլորի համար՝ «ով չի աշխատում, նա չի ուտում» սկզբունքով:
- 6) ՀՄԽՀ խորհուրդների առաջին համագումարը հատուկ ուղերձով դիմեց «գաղութահայ բուրժուազիային»՝ համախմբվելու հայրենիքի շուրջը և նպաստելու նրա վերաշինությանը:
- 7) Սահմանվում էր կամավոր զինվորական ծառայություն:

15. Տրված պնդումներից որոնք են ճիշտ.

- ա. 1921 թ. փետրվարի 22–28–ը ապստամբությունն արագ ընդգրկեց Հայաստանի կենտրոնական մի քանի շրջանները՝ Բաշ Գյառնին, Կոտայքը, Թալինը, Դարալագյազը, Բաշ Ապարանը:
- բ. Փետրվարյան համաժողովրդական ապստամբության ընդհանուր ղեկավարությունը ստանձնել էր Հայ հեղափոխական դաշնակցությունը:
- գ. Անդրկովկասի երեք խորհրդային հանրապետությունների միավորման ձև ընտրվեց համադաշնությունը:
- դ. ՀՄԽՀ պետական ու կուսակցական մարմինները հավատարիմ զորամասերի և «Ազատամարտ» ու «Վարդան Զորավար» զրահագնացքների պաշտպանության ներքո հեռացան Աշտարակ–Բաշ Ապարան ուղղությամբ:
- ե. Փետրվարյան ապստամբությունը ճնշելու և Հայաստանում խորհրդային իշխանությունը վերահաստատելու խնդիրը ստանձնեց ՌԿ(Բ)Կ կենտկոմի կովկասյան բյուրոն:

- 1) բ, ե   2) բ, գ   3) դ, ե   4) ա, գ

16. Տրված պնդումներից որոնք են ճիշտ.

- 1) Վրաստանի հեղկոմի նախագահ Պ. Մդիվանին և իր կողմնակիցները գտնում էին, որ Անդրկովկասի Դաշնություն ստեղծելու համար կան իրական նախադրյալներ և կողմ էին դրա ստեղծմանը:
- 2) «Ստալինյան ինքնավարացման ծրագրին» հավանություն տվեցին խորհրդային բոլոր հանրապետությունների կոմկուսները:
- 3) Հայաստանի իշխանությունները դեմ էին Անդրդաշնության ստեղծմանը, որովհետև այն հնարավորություն չէր տա երկիրը ու ժողովրդին արտաքին վտանգներից պաշտպանելու և հասարակական-տնտեսական ծանր վիճակից դուրս բերելու:
- 4) Անդրկովկասի խորհուրդների առաջին համագումարն ընդունեց ԱԽԴՍՀ Սահմանադրությունը և որոշեց մյուս խորհրդային հանրապետությունների հետ միավորվել ԽՍՀՄ-ի կազմում:
- 5) ԱԽՍՀՄ-ն գոյատևեց մինչև 1936 թվականը:
- 6) ԽՍՀՄ-ը իրականում ոչ թե դաշնային միություն էր, այլ միաձույլ կենտրոնացված պետություն:

17. Անդրկովկասի հանրապետությունների ներքին սահմանները որոշող հանձնաժողովի՝ Թիֆլիսում գումարված նիստում խորհրդային Հայաստանի ներկայացուցիչը առաջարկեց ՀՍԽՀ-ին միացնել՝

- 1) Կարսը, Լոռին, Զավախքը
- 2) Լեռնային Ղարաբաղը, Սյունիքը, Ախալցխան
- 3) Լոռին, Լեռնային Ղարաբաղը, Ախալքալաքի գավառը
- 4) Նախիջևանը, Կարսը, Լոռին

18. Ադրբեջանի հեղկոմը 1920 թ. վերջին արված իր հայտարարությամբ խորհրդային Հայաստանի հանրապետության մաս էր ճանաչում՝

- 1) Նախիջևանը, Ղազախը և Լեռնային Ղարաբաղը
- 2) Լեռնային Ղարաբաղը, Ղազախը և Զանգեզուրը
- 3) Զանգեզուրը, Ղազախը և Նախիջևանը,
- 4) Լեռնային Ղարաբաղը, Զանգեզուրը և Նախիջևանը

19. Համազանգեզուրյան առաջին համագումարը՝

- 1) երկրամասը հռչակեց Լեռնահայաստան
- 2) Լեռնահայաստանը հռչակեց Ինքնավար Սյունիք
- 3) երկրամասը հռչակեց Ինքնավար Սյունիք
- 4) Լեռնահայաստանը վերանվանեց Հայաստանի Հանրապետություն

20. Տրված պնդումներից որոնք են ճիշտ.

- ա. Հայաստանի խորհրդային իշխանությունը, խախտելով դեկտեմբերի 2-ի իշխանափոխության համաձայնագիրը, ձևավորեց միակուսակցական վարչակազմ:
- բ. Հայաստանում խորհրդային վարչակարգը հաստատելու և ամրապնդելու գործընթացը կազմակերպում և ուղղորդում էր Հայաստանի խորհուրդների համագումարը:

- գ. Հայաստանի խորհրդային իշխանությունը առաջին իսկ օրերից սկսեց կիրառել նոր տնտեսական քաղաքականություն:
- դ. Խորհրդային իշխանությունը Հայաստանում քաղաքական հետապնդումներ և բռնություններ գործադրեց նախորդ կառավարության, ազգային կուսակցությունների ճանաչված անդամների, այլախոհների և հայկական բանակի սպայակազմի նկատմամբ:
- ե. Հայաստանում խորհրդային կարգեր «ներդնելու» նպատակով ներքին գործերի և արտաքին գործերի ժողկոմատները սկսեցին բռնություններ գործադրել բնակչության նկատմամբ:
- զ. Գարեգին Նժդեհի գլխավորած Զանգեզուրի ինքնապաշտպանության շնորհիվ այդ երկրամասը մնաց Հայաստանի կազմում:
- է. ՀՍԽՀ առաջին Սահմանադրության համաձայն՝ ամբողջ իշխանությունը հանրապետությունում պատկանում էր հեղկոմներին:
- ը. Լենինի նախագծի համաձայն՝ խորհրդային հանրապետությունները պետք է մտնեին ՌՍԴԽՀ-ի կազմը:

- 1) բ, գ, է   2) ա, դ, ը   3) գ, ե, զ   4) ա, դ, զ

21. Տրված պնդումներից որոնք են ճիշտ.

- 1) Խորհրդային Հայաստանին Առաջին հանրապետությունից փոխանցվեց հարևան չորս երկրների հետ տարածքային-սահմանային չլուծված խնդիրների «ժառանգությունը»:
- 2) Հայ-վրացական տարածքային խնդիր էր նաև Զավախքի հարցը, որը ՌԿ(Բ)Կ կովկասյան բյուրոյի ջանքերով տրվեց Վրաստանին:
- 3) Հայ-ադրբեջանական տարածքային խնդիրները կապված էին Նախիջևանի, Լեռնային Ղարաբաղի և Զանգեզուրի հետ, որոնք, ի վերջո, բոլորը ՌԿ(Բ)Կ կովկասյան բյուրոյի ջանքերով տրվեցին Ադրբեջանին:
- 4) Զանգեզուրը 1921 թ. գարնան և ամռան ամիսներին մնացել էր անկախության միակ կղզյակն Անդրկովկասում և իր վրա էր սևեռել բոլշևիկների ուշադրությունը:
- 5) ՀՍԽՀ կառավարությունը 1921 թ. հունիսի 13-ին պայքարը դադարեցնելու և խորհրդայնացումն ընդունելու հերթական կոչն ուղղեց Արցախի կառավարությանը՝ նշելով, որ երկրամասը լինելու է Հայաստանի կազմում:
- 6) ՌԿ(Բ)Կ կովկասյան բյուրոյի պլենումը 1921 թ. հուլիսի 4-ի նիստում ընդունում է արդարացի որոշում՝ Լեռնային Ղարաբաղը միացնելու Խորհրդային Հայաստանին:
- 7) Խորհրդային կայսրությանը բնորոշ էին իրական ժողովրդավարությունը, ազգերի ու հասարակության միլիոնավոր անդամների իրական հավասարությունը:

22. Տրված պնդումներից որոնք են ճիշտ.

- ա. Հայ-վրացական տարածքային խնդիրներ էին առաջացել Լոռու և Զավախքի պատճառով:
- բ. Հայիեղկոմը պարբերաբար Վրաստանի Հանրապետությունից պահանջում էր զորքերը դուրս բերել «Լոռու չեզոք գոտուց», սակայն Խորհրդային Ռուսաստանը դեմ էր դրան:

- գ. Անդրկովկասի հանրապետությունների սահմանները որոշելու համար ստեղծված հանձնաժողովում վրաց–ադրբեջանական հակահայկական դաշինքին աջակցում էր նաև հանձնաժողովի նախագահ Ի. Ստալինը:
- դ. Հայաստանի միակ ներկայացուցիչը հրաժարվեց Անդրկովկասի հանրապետությունների սահմանները որոշելու համար ստեղծված հանձնաժողովի աշխատանքներին իր հետագա մասնակցությունից և պահանջեց բոլոր վիճելի հարցերը փոխանցել Մոսկվայի քննարկմանը:
- ե. Հայ–վրացական վիճելի տարածքների խնդիրն իր նախնական լուծումն ստացավ ՌԿ(Բ)Կ կենտկոմի կովկասյան բյուրոյի պլենումի 1921 թ. հուլիսի 7–ի նիստում, և որոշվեց «Լոռու չեզոք գոտին» թողնել Խորհրդային Հայաստանի կազմում:

- 1) ա, դ   2) ա, ե   3) ք, դ   4) գ, ե

23. Տրված պնդումներից որո՞նք են ճիշտ.

- ա. Մոսկվա մեկնած Ա. Բեկզադյանի գլխավորած հայկական պատվիրակությունը այն տեսակետին էր, որ ՀՍԽՀ սահմաններում պետք է լինեին 1920 թ. թուրք–հայկական պատերազմի նախօրեի դրությամբ ՀՀ–ին պատկանող տարածքները:
- բ. ՌԿ(Բ)Կ կովկասյան բյուրոյի պլենումը 1921 թ. հուլիսի 5–ի նիստում ընդունում է արդարացի որոշում՝ Լեռնային Ղարաբաղը միացնելու Խորհրդային Հայաստանին:
- գ. Թուրքերը Ալեքսանդրապոլի գավառում 1920 թ. նոյեմբեր–1921 թ. ապրիլ ամիսներին կոտորել էին մոտ 100 հազար և գերության տարել 45 հազար մարդ:
- դ. Նժդեհի գլխավորած հերոսական ինքնապաշտպանության շնորհիվ Ձանգեզուրը մնաց Խորհրդային Հայաստանի կազմում:
- ե. Մոսկվայի ռուս–թուրքական պայմանագրի համաձայն՝ ՀՍԽՀ–ին էր մնում Սուրմալուի գավառը:
- զ. Կարսի կոնֆերանսում թուրքական պատվիրակության նախագահն էր Յուսուֆ Քեմալը:
- է. Քեմալ–բոլշևիկյան գործարքով Հայաստանից խլվեցին և Թուրքիային ու Ադրբեջանին նվիրաբերվեցին հայկական տարածքների զգալի մասը:

- 1) բ, գ, ե   2) դ, ե, գ   3) ա, գ, է   4) ա, դ, է

24. Տրված պնդումներից որո՞նք են ճիշտ.

- 1) Մոսկվայի պայմանագրի 10–րդ հոդվածով Ռուսաստանը պարտավորվում էր անհրաժեշտ միջոցներ ձեռնարկել, որպեսզի Անդրկովկասի Խորհրդային հանրապետությունները «պարտադիր կերպով ճանաչեն սույն պայմանագրի այն հոդվածները, որոնք անմիջականորեն վերաբերում են իրենց»:
- 2) ՌԿ(Բ)Կ կովկասյան բյուրոյի պլենումը 1921 թ. հուլիսի 4–ի նիստում ընդունում է արդարացի որոշում՝ Լեռնային Ղարաբաղը միացնելու Խորհրդային Հայաստանին:

- 3) Մոսկվայի ռուս-թուրքական պայմանագրի՝ հայ-թուրքական սահմանին վերաբերող դրույթները օրինական չէին, որովհետև Խորհրդային Ռուսաստանը և քեմալական Թուրքիան առանց հայկական կողմի մասնակցության վճռեցին հայկական տարածքների հարցը:
- 4) ՌԿ(Բ)Կ կովկասյան բյուրոն «Կարսի կոնֆերանսի մասին» իր որոշմամբ հնարավորություն էր տալիս, որպեսզի Անդրկովկասի երեք խորհրդային հանրապետությունները որոշ փոփոխություններ կատարեն Մոսկվայի պայմանագրի՝ իրենց վերաբերող պայմաններում:
- 5) Ի տարբերություն Մոսկվայի պայմանագրի, որով Նախիջևանի մարզի խնամակալությունը Ադրբեջանը իրավունք չունեի զիջելու «մի երրորդ պետության», Կարսի պայմանագրով այն տրվեց Հայաստանին:
- 6) Խորհրդային Ռուսաստանի բոլշևիկյան ղեկավարության քաղաքականության արդյունքում ոչ միայն Արևմտյան Հայաստանը, այլև Արևելյան Հայաստանի տարածքների զգալի մասը դուրս մնացին Խորհրդային Հայաստանի սահմաններից:
- 7) Խորհրդային Հայաստանի իշխանություններն անվերապահ ընդունեցին Մոսկվայի և Կարսի պայմանագրերի պահանջները և ոչ մի դժգոհություն չարտահայտեցին:

25. Կարսի կոնֆերանսի հետ կապված՝ ՎՍԽԿ կառավարությունը ձևակերպեց իր պահանջները. թվարկվածներից որո՞նք են այդ պահանջներից.

- ա) Ղարաբաղի խնամակալությունը թողնել Ադրբեջանին:
- բ) Հայաստանին տրամադրել Օլթիի և Կաղզվանի հանքավայրերի, Սարիղամիշի անտառների, Կարսի խոտհարքերի, Կողբի աղի հանքերի շահագործման իրավունքը:
- գ) Արևմտահայ գաղթականներին թույլ տալ վերադառնալ հայրենի օջախները և փոխհատուցել նրանց կրած վնասները:
- դ) Թուրք-հայկական սահման որոշել Արածանի և Արաքս գետերը՝ հայկական կողմում թողնելով Խնուսի մարզը:
- ե) Թուրքիայի և Հայաստանի միջև ազատ առևտրի իրավունք տալ:
- զ) Զավախքը՝ որպես ինքնավար տարածք, հանձնել Վրաստանի խնամակալությանը:
- է) Կարսի մարզի խնամակալությունը հանձնել Հայաստանին:

- 1) ա, բ, դ   2) բ, գ, ե   3) ա, դ, գ   4) բ, գ, է

26. Թվարկվածներից որո՞նք Կարսի կոնֆերանսում հայկական պատվիրակության կողմից թուրքերին ներկայացրած առաջարկներից չեն.

- 1) վերադարձնել Սևրի պայմանագրով որոշված տարածքները
- 2) վերադարձնել Կողբի աղահանքերը
- 3) վերադարձնել միջնադարյան մայրաքաղաք Անիի ավերակները
- 4) արևմտահայ գաղթականներին թույլ տալ վերադառնալ հայրենի օջախները և նրանց համար ստեղծել ինքնավարություն
- 5) վերադարձնել Ալեքսանդրապոլի դեպոյից թալանված գույքը

27. Գտնել սխալ փաստարկը.

Երկրի արագ արդյունաբերացման համար ֆինանսներ հայթայթելու նպատակով՝

- 1) բռնագրավվեցին թանգարաններում պահվող ազգային հարստությունը և վանքերի ու եկեղեցիների ունեցվածքը
- 2) գյուղացիության վրա դրվեցին խիստ ծանր հարկեր
- 3) սահմանվեց չնչին աշխատավարձ աշխատավորների համար
- 4) մեծ չափերով ներդրվեց օտարերկրյա կապիտալը

28. Տրված պնդումներից որո՞նք են ճիշտ.

- ա. Ըստ ԽՍՀՄ և ազգային հանրապետությունների սահմանադրությունների՝ պետության քաղաքական հիմքը խորհուրդներն էին, սակայն ոչ մի օրենք չէր կարող ընդունվել առանց կառավարության հավանության:
- բ. Ըստ Խորհրդային Հայաստանի Սահմանադրության՝ եկեղեցին դառնում էր «հավատացյալների մասնավոր համայնք», իսկ բոլոր քաղաքացիներին իրավունք էր տրվում ազատորեն վարելու կրոնական և հակակրոնական քարոզչություն:
- գ. Գերմանիան նպատակ ուներ կայծակնային պատերազմի միջոցով գրավելու ԱՄՆ-ն և հասնելու համաշխարհային տիրապետության:
- դ. Հնչակյան կուսակցության առաջնորդներից Ա. Նազարբեկյանը դարձավ կոմկուսի անդամ:
- ե. Հայաստանում 1930-ական թթ. բռնաճնշումների ենթարկված 25000 մարդկանց մեկ երրորդը գնդակահարվել է:

- 1) ա, դ
- 2) բ, դ
- 3) բ, ե
- 4) ա, գ

29. Տրված պնդումներից որո՞նք են ճիշտ.

- ա. Խորհրդային Հայաստանում գյուղացիության ճնշող մեծամասնությունը կուտնտեսություններին անդամագրվեց 1938–1940 թթ.:
- բ. Հակակոլտնտեսային շարժումն արտահայտվեց նաև գյուղացիների կողմից իրենց անասուններն անխնա մորթելու ձևով, որի հետևանքով Հայաստանում խոշոր եղջերավոր անասունների գլխաքանակը կրճատվեց 30 տոկոսով, իսկ մանր եղջերավորներինը՝ կիսով չափ:
- գ. Հարկադրաբար ստեղծված կոլտնտեսությունները լուծարելուց հետո խորհրդային պետությունը որպես ճնշման միջոց գյուղացիական տնտեսությունների նկատմամբ կիրառեց հարկերի ավելացման քաղաքականությունը:
- դ. Գյուղացիների տեղաշարժերը կասեցնելու նպատակով խորհրդային իշխանությունը նրանցից խլեց տրանսպորտային միջոցները:
- ե. «Աջերի», տրոցկիստների ջախջախումից հետո ՀամԿ(բ)Կ ստալինյան ղեկավարությունը հաստատեց իր բացարձակ իշխանությունը:
- զ. Հնչակյան կուսակցությունը, Կոմինտերնի ընդունած որոշման համաձայն, դադարեցրեց իր գործունեությունը արտասահմանում:

ե) Խորհրդային երկրում ձևավորվում էր Ստալինի անձի պաշտամունքը, որը բացահայտ դարձավ 1924 թ.՝ Լենինի մահվանից հետո:

1) ա, դ, է

2) ա, գ, զ

3) բ, գ, ե

4) բ, դ, ե

30. Տրված պնդումներից որոնք են ճիշտ.

- 1) Գյուլմիսահարկի գումարը 1923 թ. կազմեց հողագործության արդյունքի 12 և անասնապահական արտադրանքի 2 տոկոսը:
- 2) Հնգամյակներով կենտրոնացված պլանավորումն իրականացվեց միայն Ստալինի կառավարման շրջանում:
- 3) Հայոց եկեղեցու դեմ պայքարն ավելի սաստկացավ լճացման տարիներին. հոգևորականությունը դիտվեց որպես հակահեղափոխական և հակախորհրդային տարր:
- 4) ԽՍՀՄ բարձրագույն ղեկավարությունը 1920-ական թթ. երկրորդ կեսից երկրի տեխնիկատնտեսական հետամնացությունը արագորեն վերացնելու նպատակով որոշեց իրականացնել գյուղատնտեսության կոլեկտիվացում:
- 5) ՀՅԴ ինքնավերացման համագումարից անմիջապես հետո Խորհրդային Հայաստանում լուծարվեցին դաշնակցության ընդհատակյա կառույցները:
- 6) Արդյունաբերացման նպատակը ԽՍՀՄ-ը մեքենաներ և սարքավորումներ ներմուծող երկրից դրանք արտադրող երկրի վերածելն էր:
- 7) Երևանի կոմերիտական կազմակերպության շարքերում գոյություն ուներ տրոցկիստական երկու խումբ, որոնք իրենց անվանում էին «Երիտասարդության տրոցկիստական միություն» և «Ուղղափառ մարքսիստներ»:

31. Տրված փաստարկներից որոնք են սխալ.

- 1) Խորհրդա-ֆիննական պատերազմում հայերից 4 հոգի արժանացել են ԽՍՀՄ հերոսի կոչման:
- 2) 390-րդ հայկական դիվիզիան Կերչի մոտ մղված մարտերից հետո մասնակցեց նաև Բեռլինի գրավման օպերացիային:
- 3) ԽՍՀՄ հերոսներ Հունան Ավետիսյանը և Սուրեն Առաքելյանը կովել են Թամանյան դիվիզիայի կազմում:
- 4) Հայրենական մեծ պատերազմի 64 հայ գեներալներից 6-ը հետագայում դարձել են մարշալներ:
- 5) Հայկական 76-րդ լեռնահրաձգային դիվիզիան, որ կազմավորվել էր դեռ 1920-1922 թթ. Հայաստանում, աչքի ընկավ Ստալինգրադի ճակատամարտում և վերակազմավորվեց 51-րդ գվարդիական հրաձգային դիվիզիայի:
- 6) Ստալինգրադի ճակատամարտում ցուցաբերած անձնվիրության համար ԽՍՀՄ կրկնակի հերոսի կոչմանն արժանացավ օդաչու Նելսոն Ստեփանյանը:
- 7) Հայ ժողովրդի ավելի քան 60000 զավակներ պատերազմին մասնակցել են հայկական ազգային դիվիզիաների կազմում:

32. Գտնել սխալ պնդումը.

- 1) 1973 թ. ձևավորված ԱՄԿ ղեկավար խորհուրդը որդեգրեց «Անկախություն՝ հանրաքվեի ճանապարհով» ռազմավարությունը:
- 2) 1970–ական թթ. կեսերի ազգային զարթոնքի և կորցրած պատմական տարածքները վերադարձնելու գաղափարի շուրջ համախմբված այլախոհները Հայաստանում ստեղծեցին առաջին այլախոհական կազմակերպությունները:
- 3) Խորհրդային Միությունում հետզհետե սրվող ազգային հարցին գործնական լուծում տալու փոխարեն Մոսկվան վարում էր երկդիմի և խուսանավելու քաղաքականություն:
- 4) Հայաստանում հակախորհրդային գործունեության մեղադրանքով դատապարտվածների պայքարի հիմնական նպատակն էր հայկական հողերի վերամիավորումը, լեզվի և մշակութային պահպանումը, կոմունիստների իշխանության վերացումը և անկախ Հայաստանի ստեղծումը:

33. Տրված պնդումներից որո՞նք են սխալ.

- ա. «Այլախոհ» հասկացությունը ի հայտ եկավ 1970–ական թթ., որը բնութագրում էր այն մարդկանց, ովքեր պայքարում էին խորհրդային իրականությունը փոփոխելու համար:
- բ. Հայաստանում այլախոհությունը կրում էր հիմնականում ազգային բնույթ:
- գ. 1960–ական թթ. սկզբին ազգային զարթոնքի և կորցրած պատմական տարածքները վերադարձնելու գաղափարի շուրջ համախմբված այլախոհները Հայաստանում ստեղծեցին առաջին այլախոհական կազմակերպությունները:
- դ. Մեծ եղեռնի հիսնամյա տարելիցի օրը Երևանում տեղի ունեցան զանգվածային ցույցեր և հանրահավաքներ. Հայաստանում նման ելույթներ եղել էին նաև 1930–ական թթ.:
- ե. Պարույր Հայրիկյանին, Աշոտ Նավասարդյանին և ուրիշներին 1970 թ. ազատագրվածն դատապարտեցին այն մեղադրանքով, որ «ակտիվ ընդհատակյա գործունեություն են վարել՝ նպատակ ունենալով անջատելու Հայաստանը ԽՍՀՄ–ից և ստեղծելու անկախ հայկական պետություն»:

- 1) ա, գ   2) գ, ե   3) բ, դ   4) ա, դ

34. «Հռչակագիր Հայաստանի անկախության մասին» պատմական փաստաթղթին վերաբերող պնդումներից որո՞նք են սխալ.

- 1) Հատուկ հողվածով ընդունվում էր Հայաստանի Հանրապետության օրենքների գերակայությունը ԽՍՀՄ օրենքների նկատմամբ: Եթե ԽՍՀՄ օրենքը հաստատվում էր ՀՀ Գերագույն խորհրդի կողմից, ապա այն գործելու էր հանրապետությունում:
- 2) Հռչակագրի մշակութային բաժնում հատուկ ուշադրություն էր հատկացվում հայերենի՝ իբրև պետական լեզվի կիրառման հիմնահարցին. հանրապետությունում ամբողջ գործավարությունը կատարվելու էր հայերենով և ռուսերենով:
- 3) 22 հողվածից բաղկացած այդ հիմնարար փաստաթուղթը նախանշում էր Հայաստանի տնտեսական և մշակութային զարգացման ուղիները:
- 4) Վերականգնվում էին Հայ առաքելական եկեղեցու ոտնահարված իրավունքները:

- 5) Հայաստանի բանակը պետք է ունենար իր խաղաղարար առաքելությունները բոլոր երկրներում:
- 6) Հռչակագիրը հաստատում էր ՀՀ վճռականությունն Արցախին իր տարածքի անբաժանելի մասը ճանաչելու վերաբերյալ:
- 7) Հատուկ կետով արձանագրվում էր, որ Հայաստանը պետք է ունենա իր մասնաբաժինը ԽՍՀՄ զինված ուժերի սպառազինությունից, պիտի հասնի սեփական դրամական միջոցների ստեղծմանը:

35. «Հռչակագիր Հայաստանի անկախության մասին» պատմական փաստաթղթին վերաբերող պնդումներից որոնք են ճիշտ.

- ա. Փաստաթղթի քաղաքական բաժնում նշված էր, որ ՀԽՍՀ-ն վերանվանվում է Հայաստանի Հանրապետություն: Հայաստանի պատմության մեջ սկսվում էր Երրորդ հանրապետության շրջանը:
- բ. Հռչակագրում հատուկ հոդվածով ընդունվում էր ԽՍՀՄ օրենքների գերակայությունը հանրապետության օրենքների նկատմամբ: Եթե ԽՍՀՄ օրենքը հաստատված չէր ՀՀ Գերագույն խորհրդի կողմից, հանրապետությունում չէր գործելու:
- գ. Հանրապետությունում ամբողջ գործաձարությունը կատարվելու էր հայերենով և ազգային փոքրամասնությունների լեզուներով:
- դ. Երկրի տնտեսության հիմքում պետք է ընկած լինեին մասնավոր սեփականատիրական և ազատ շուկայական հարաբերությունները:
- ե. Հայաստանի տարածքում հողը, ընդերքը, ձեռնարկությունները համարվում էին մասնավոր սեփականություն:
- զ. Մինչև նոր Սահմանադրության՝ երկրի հիմնական օրենքի ընդունումը, Հռչակագիրը ծառայում էր որպես պետության իրավական կարգավիճակը որոշող փաստաթուղթ:

- 1) ա, դ, գ   2) բ, դ, գ   3) բ, գ, ե   4) ա, դ, ե

36. Տրված պնդումներից որոնք են ճիշտ.

- ա. Ըստ ՀՀ Սահմանադրության՝ պետության ղեկավարը հանրապետության նախագահն է, ով ընտրվում է չորս տարի ժամկետով, ոչ ավել, քան երեք անգամ անընդմեջ:
- բ. Մինչև նոր Սահմանադրության ընդունումը ՀՀ-ում շարունակում էին գործել ՀԽՍՀ Սահմանադրության այն դրույթները, որոնք հակասում էին Անկախության հռչակագրի հիման վրա ստեղծված օրենքներին:
- գ. ՀՀ Սահմանադրությամբ հռչակվում էր, որ պետությունը երաշխավորում է սեփականության բոլոր ձևերի ազատ զարգացումը:
- դ. ՀՀ Սահմանադրությամբ բարձրագույն օրենսդիր մարմինը՝ Ազգային ժողովը, վերանվանվեց Գերագույն խորհուրդ:
- ե. ՀՀ շուրջ չորս տասնյակի հասնող շրջանները միավորվեցին՝ ստեղծելով 10 մարզեր:

- գ. ՀՀ սահմանադրական փոփոխություններով տեղական ինքնակառավարման մարմինների լիազորությունների ժամկետը դարձավ չորս տարի:
- է. ՀՀ սահմանադրական փոփոխությունների վերջնական տարբերակը հաստատվեց Ազգային ժողովի կողմից:

- 1) գ, ե, գ
- 2) գ, ե, է
- 3) բ, դ, գ
- 4) ա, գ, է

37. Տրված փաստարկներից որոնք են ճիշտ.

- ա. 1995 թ. խորհրդարանական ընտրություններում ընդդիմադիր հիմնական կուսակցությունները համախմբվեցին «Հանրապետություն» քաղաքական միավորման շուրջ:
- բ. 2008 թ. մարտի 21-ին ՀՀ Ազգային ժողովում մեծամասնություն կազմող չորս կուսակցությունները՝ ՀՀԿ-ն, ԲՀԿ-ն, ՀՅԴ-ն ու ՕԵԿ-ը, ստորագրեցին քաղաքական կոալիցիայի համաձայնագիր:
- գ. 1991 թ. սեպտեմբերի 23-ին ՀՀ Գերագույն խորհուրդը Հայաստանը հռչակեց անկախ պետություն:
- դ. 1990 թ. հոկտեմբերի 16-ին Հայաստանում առաջին անգամ անցկացվեցին նախագահական համաժողովրդական, ուղղակի, այլընտրանքային ընտրություններ:
- ե. 1997 թ. փետրվարին հրաժարական տվեց ՀՀ նախագահ Լ. Տեր-Պետրոսյանը, և ՀՀ-ում տեղի ունեցավ իշխանափոխություն:
- զ. 1990 թ. նոյեմբերի 15-ին ստեղծվել էր Հայաստանի Գերագույն խորհրդի սահմանադրական հանձնաժողովը, որը զբաղվում էր նոր Սահմանադրության նախագծի մշակմամբ:

- 1) գ, դ, ե
- 2) ա, դ, գ
- 3) բ, գ, գ
- 4) բ, դ, գ

38. Տրված փաստարկներից ընտրել երեք ճիշտը.

- ա) 1991 թ. մայիսին Թուրքիայի կողմից հրահրվեց ղարաբաղա-ադրբեջանական պատերազմ:
- բ) ԼՂՀ ինքնապաշտպանական ուժերի ղեկավար նշանակվեց Արթուր Մկրտչյանը:
- գ) 1992 թ. ամռանը ադրբեջանական բանակը գրավեց Լաչինը:
- դ) 1994 թ. մայիսի 12-ի համաձայնագրով հաստատվեց հրադադար:
- ե) Շահումյանի շրջանի ու Մարտակերտի շրջանի մի մասի ռազմակալված տարածքներում սկսվեցին հայ բնակչության կողոպուտը և խոշտանգումները ադրբեջանական ուժերի կողմից:
- զ) 1992 թ. օգոստոսի 15-ին ստեղծվեց ԼՂՀ պաշտպանության պետական կոմիտե՝ Ռոբերտ Քոչարյանի գլխավորությամբ:

- 1) բ, ե, գ
- 2) ա, գ, դ
- 3) գ, դ, գ
- 4) դ, ե, գ

39. Տրված պնդումներից որոնք են ճիշտ.

- ա. Հայկական 408–րդ դիվիզիան կռվել է Ռումինիայում, Հունգարիայում, Ավստրիայում և Չեխոսլովակիայում:
- բ. Առաջին հնգամյակի տարիներին Հայաստանում շահագործման հանձնվեց 18, իսկ երկրորդ հնգամյակի տարիներին՝ 26 արդյունաբերական ձեռնարկություն:
- գ. Ազգային հարցը դարձավ ՌՄԴԽՀ–ի փլուզման գլխավոր պատճառներից մեկը:
- դ. Ադրբեջանի կողմից 1991 թ. մայիսին հրահրվեց դարաբաղա–ադրբեջանական պատերազմ:
- ե. Հայաստանում խորհրդային կարգեր հաստատելուց հետո Հայ եկեղեցու դեմ ուղղված առաջին քայլը եղավ նրան անշարժ և շարժական գույքից զրկելը:
- զ. Գորբաչովյան վերակառուցման քաղաքականության ընձեռած ազատության պայմաններում Արցախի բնակչությունը սկսեց ավելի համարձակ պայքարել ԽՍՀՄ–ի կազմից դուրս գալու համար:

- 1) գ, դ, զ   2) բ, գ, ե   3) բ, դ, ե   4) ա, դ, զ

40. Ո՞ր շարքում թվարկված բոլոր բնակավայրերն են հայրենադարձների համար կառուցվել և հետագայում ներառվել Երևանի վարչական տարածքի մեջ.

- 1) Նոր Արաբկիր, Նոր Բուֆանիա, Նոր Սեբաստիա, Աբովյան, Նուբարաշեն
- 2) Նոր Արմավիր, Նուբարաշեն, Նորք, Նոր Բուֆանիա, Նոր Սեբաստիա
- 3) Նոր Հաճն, Նուբարաշեն, Նոր Բուֆանիա, Նոր Սեբաստիա, Քանաքեռ
- 4) Նոր Արաբկիր, Նոր Բուֆանիա, Նոր Սեբաստիա, Նոր Մարաշ, Նուբարաշեն

41. Տրված պնդումներից որոնք են ճիշտ.

- ա. Խորհրդային իշխանությունը Փարիզի և Լոնդոնի պայմանագրերով, ըստ էության, հրաժարվեց Հայկական հարցից, և համազգային այդ խնդրի ամբողջ ծանրությունն իր վրա վերցրեց Սփյուռքը:
- բ. 1920–ական թթ. սկզբին Հայկական հարցի համար դիվանագիտական պայքարը շարունակում էին Ազգային պատվիրակությունը՝ Պողոս Նուբար փաշայի, ապա՝ Լ. Շանթի գլխավորությամբ, և տակավին իր գոյությունը շարունակող նախկին Հայաստանի Հանրապետության պատվիրակությունը՝ Ավ. Ահարոնյանի նախագահությամբ:
- գ. Խորհրդային իշխանության տարիներին Հայ դատի և պահանջատիրության խնդիրներով հիմնականում զբաղվում էր Սփյուռքը, որովհետև Խորհրդային Հայաստանը զրկված էր ինքնուրույն արտաքին քաղաքականություն վարելու հնարավորությունից:
- դ. Սփյուռքում հայապահպանության և Հայ դատի լուծման գործում զգալի դեր էին խաղում հայ ազգային քաղաքական կուսակցությունները՝ ՀՅԴ–ն, Արմենական կուսակցությունը և Ազգային միացյալ կուսակցությունը:
- ե. Հայկական ազգային կոմիտեի կամ Հայ դատի հանձնախմբի նպատակն է Արևելյան և Արևմտյան Հայաստանի միավորումը և միասնական հայկական պետության կազմումը միայն Վիլսոնի նախանշած սահմաններում:

զ. Սևրի պայմանագիրը ստորագրած երկրները Լոնդոնի կոնֆերանսում հրաժարվեցին իրենց ստորագրություններից և փաստորեն վերանայեցին իրենց մոտեցումները Հայկական հարցի լուծման վերաբերյալ:

է. Սփյուռքի հետ հարաբերությունները մասնակիորեն վերականգնվեցին միայն Հայրենական մեծ պատերազմի տարիներին՝ հակաֆաշիստական ընդհանուր ճակատի ստեղծման ընթացքում:

1) ա, դ, ե

2) գ, զ, է

3) դ, ե, զ

4) բ, գ, է

42. Տրված փաստարկներից որոնք են ճիշտ.

1) 1988–1990 թթ. Ադրբեջանի իշխանությունների կողմից կազմակերպված կոտորածների ու բռնի տեղահանությունների հետևանքով շուրջ 400 հազար հայեր հեռացան այդ հանրապետությունից:

2) 1920–ական թվականներին խոշոր գաղթօջախ ձևավորվեց նաև Ամերիկայում (ԱՄՆ և Կանադա)՝ շուրջ 130 հազար հայերով:

3) 1945 թ. մայիսի 28–ին ՀՀ նախկին վարչապետ Հ. Քաջազունին դիմեց Ստալինին, Ռուզվելտին և Չերչիլին՝ խնդրելով ջանքեր գործադրել Հայկական հարցի արդարացի լուծման ուղղությամբ:

4) Հայկական համաշխարհային կոնգրեսին մասնակցում էին 12 երկրների 715 պատգամավորներ, որոնք ներկայացնում էին 50 սփյուռքահայ կազմակերպություններ, 51 եկեղեցական թեմեր:

5) 1920–ական թվականների սկզբին Խորհրդային Միության սահմաններից դուրս հաշվվում էր շուրջ մեկ միլիոն հայ բնակչություն:

6) Միայն 1947–1951 թթ. ԱՄՆ տեղափոխվեցին շուրջ 10 հազար հայեր, հիմնականում հայ ռազմագերիներ՝ ԽՍՀՄ նախկին քաղաքացիներ, որոնց վերադարձը հայրենիք կավարտվեր ստալինյան ճամբարներում արգելափակումով:

7) 1923 թ. Խորհրդային Հայաստան ներգաղթածների ընդհանուր թիվը կազմեց 5016 մարդ՝ մեծ մասամբ վանեցիներ:

43. Տրված պնդումներից որոնք են ճիշտ.

1) 1920–ական թվականների սկզբին ամենամարդաշատ հայկական գաղթօջախները Ֆրանսիայում և ԱՄՆ–ում էին, որոնց պետությունների բարեկամական վերաբերմունքի շնորհիվ ապաստան գտան հարյուրհազարավոր հայեր:

2) Հայկական բարեգործական ընդհանուր միությունը նյութական մեծ օժանդակություն ցուցաբերեց արևմտահայ գաղթականներին, Սփյուռքի կրթական գործին, հայրենադարձության կազմակերպմանը, ինչպես նաև Խորհրդային Հայաստանի տնտեսական և մշակութային զարգացմանը:

3) Վերջին անգամ Հայկական հարցը քննարկվեց Սևրում և որոշվեց ստեղծել «ազգային օջախ»:

- 4) Սփյուռքում 1921–1990 թթ. կարևոր դերակատարում ունեին հայ ավանդական կուսակցությունները, որոնց գործունեության առաջնային թիրախները Հայկական հարցի լուծումը և ցեղասպանության միջազգային ճանաչումն էին:
- 5) Հայկական հարցի արդարացի և վերջնական լուծման ամբողջ ծանրությունն իր վրա վերցրեց խորհրդային պետությունը:
- 6) Նյու Յորքում կայացած Հայկական համաշխարհային կոնգրեսը, ներգաղթի կազմակերպման, Հայրենիք–Սփյուռք կապերի ամրապնդման հարցերը քննարկելուց բացի, փաստաթուղթ պատրաստեց հայկական հողային պահանջների վերաբերյալ և ներկայացրեց ԱՄՆ–ի նախագահ Ռուզվելտին:
- 7) Հայաստանի այն մասում, որտեղ վերականգնվեց և պահպանվեց հայկական պետականությունը, ավելի քիչ հայ բնակչություն կա, քան նրա սահմաններից դուրս:

44. Տրված պնդումներից որոնք են ճիշտ.

- ա. Ա. Մնջոյանի գլխավորած նուրբ օրգանական քիմիայի ինստիտուտը մեծ հաջողությունների հասավ դեղանյութերի ստեղծման, կենսաբանական ակտիվ միացությունների սինթեզման ասպարեզում:
- բ. 1920–1941 թթ. հայկական մշակույթը հասավ հաջողությունների. դրանք ավելին կլինեին, եթե 1930–ական թթ. խորհրդային երկրում չմոլեզնեին խրուչյովյան քաղաքական բռնաճնշումները:
- գ. Գիտության և արվեստի ինստիտուտը գործում էր ակադեմիական սկզբունքներով, նրա մեջ մտնում էին երեք տարով ընտրված իսկական և թղթակից անդամներ:
- դ. Ստեփան Զորյանն իր ստեղծագործություններում մարմնավորեց ժողովրդի, կյանքի և պոեզիայի միասնությունը, մշակեց նոր ելակետ՝ պատմական անհատի և ժողովրդական զանգվածների փոխհարաբերության վերաբերյալ:
- ե. 1920–ական թթ. ստեղծագործում էին Մարտիրոս Սարյանը, Հովհաննես Այվազովսկին, Եղիշե Թադևոսյանը, Մինաս Ավետիսյանը, Հակոբ Կոջոյանը, որոնց գործերը մեծ ազդեցություն էին ունենում երիտասարդ նկարիչների վրա:
- զ. 1940–ական թթ. վերջին արվեստի վարպետների շարքը համալրեցին հայրենադարձ նկարիչները. հատկապես ծանրակշիռ էր Հարություն Կալենցի և Հակոբ Հակոբյանի դերը նուրբ գույների ներդաշնակությամբ գեղանկարչական նոր դպրոցի կազմավորման գործում:

- 1) բ, դ, ե   2) ա, գ, զ   3) բ, գ, ե   4) ա, գ, դ

45. Բերված փաստարկներից որոնք են ճիշտ.

- 1) 1925 թ. ստեղծվեց Հայաստանի խորհրդային կերպարվեստագետների միությունը, որի մեջ ձուլվեցին գոյություն ունեցող խմբերն ու ընկերությունները:
- 2) Հայ երաժշտական արվեստի նշանավոր ներկայացուցիչներից էին Հասմիկը, Շարա Տալյանը և ուրիշներ. ընդ որում՝ Հասմիկին առաջինը շնորհվեց ԽՍՀՄ ժողովրդական արտիստուհու կոչում:

- 3) 1933 թ. հանրապետությունում գործում էին շուրջ 40 ինքնուրույն գիտահետազոտական հիմնարկներ:
- 4) Հայրենական պատերազմին նվիրված պիեսներից էր Գուրգեն Բորյանի «Բարձունքներում» դրաման, որը ներկայացվել է հայկական գրեթե բոլոր թատրոններում, այդ թվում՝ Սունդուկյանի անվան թատրոնում (բեմադրող՝ Արմեն Գուլակյան):
- 5) 1947 թ. Արմֆանի կազմում գործում էին 11 գիտահետազոտական հիմնարկներ՝ 1800 գիտաշխատողներով:
- 6) 1934 թ. «Նամուս» կինոնկարով ամփոփվեց Հայկինոյի համր շրջանը:
- 7) 1924 թ. Ղրիմից Հայաստան տեղափոխված մեծանուն կոմպոզիտոր Ա. Սպենդիարյանը դրեց հայկական ազգային սիմֆոնիզմի հիմքը:

46. Տրված պնդումներից որո՞նք են ճիշտ.

- 1) «Երեքի» խմբակը հրատարակեց իր հռչակագիրը, որով առաջադրվում էին գրականությունը թարմացնելու, գրականության և արդիականության կապը պահելու և նախահեղափոխական գրական ժառանգությունն ամբողջությամբ պահպանելու պահանջներ:
- 2) Հայաստանում 1960–ական թթ. գիտական մտքի զարգացման հիմնական կենտրոնը Երևանի պետական համալսարանն էր, որտեղ կենտրոնացված էր հանրապետության գիտական հիմնական ներուժը:
- 3) 1950–ական թվականների կեսերից Հայաստանում մեծ զարգացում են ստացել մաթեմատիկայի գծով տարվող հետազոտական աշխատանքները, իսկ այդ ասպարեզում ձեռք բերված առաջին հաջողությունները կապված են ակադեմիկոսներ Արտաշես Շահինյանի, Տիգրան Զրբաշյանի և Սերգեյ Մերկուրովի անունների հետ:
- 4) 1950–ական թթ. հայկական արվեստի վերելքը պայմանավորվեց նաև 1945 թ. Երևանի գեղարվեստական ինստիտուտի հիմնադրումով. ասպարեզ մտավ նոր սերունդ, որը ձգտում էր նորովի արտահայտելու հասարակությանը հուզող խնդիրները:
- 5) Անկախության հռչակումից հետո ՀՀ–ում ստեղծվեցին ազատ ստեղծագործելու հնարավորություններ, բայց առկա սոցիալ–տնտեսական դժվարին իրադրությունը բացասական ազդեցություն ունեցավ հոգևոր կյանքի վրա:
- 6) 1940–1950–ական թվականներին կառուցվել են պատմության նշանավոր դեպքերն ու դեմքերը հավերժացնող հուշարձաններ, որոնցից են Մեծ եղեռնի զոհերի հուշահամալիրը Ծիծեռնակաբերդում, Սարդարապատի հերոսամարտի հուշահամալիրը Ապարանում, «Մայր Հայաստան» հուշարձանը Լենինականում (այժմ՝ Գյումրի) և այլն:
- 7) 1950–1970–ական թթ. հայկական գեղանկարչության ամենաբնորոշ գծերն էին ավանդական ժանրերի միաձուլումը, մարդկանց և բնապատկերի համադրումը:

47. ՀՀ Խորհրդարանական ընտրությունների համար «Միասնություն դաշինքը» կազմեցին՝

- 1) ՀԺԿ-ն, ՀՀԿ-ն, Երկրապահ-կամավորականների միությունը
- 2) ՀՀԿ-ն, ԲՀԿ-ն, Երկրապահ-կամավորականների միությունը
- 3) «Ժառանգություն»-ը, ՀԺԿ-ն, ԲՀԿ-ն
- 4) Երկրապահ-կամավորականների միությունը, ԲՀԿ-ն, «Ժառանգություն»-ը

48. Ընտրել ճիշտ պնդումները.

- 1) Մեծ եղեռնի հիսնամյա տարելիցի օրը Երևանում տեղի ունեցան զանգվածային ցույցեր և հանրահավաքներ. Հայաստանում նման ելույթներ եղել էին նաև 1930-ական թթ.:
- 2) Գորբաչովյան վերակառուցման քաղաքականության ընձեռած ազատության պայմաններում Արցախի բնակչությունը սկսեց ավելի համարձակ պայքարել ԽՍՀՄ-ի կազմից դուրս գալու համար:
- 3) Առաջին հնգամյակի տարիներին Հայաստանում շահագործման հանձնվեց 18, իսկ երկրորդ հնգամյակի տարիներին՝ 26 արդյունաբերական ձեռնարկություն:
- 4) Հարկադրաբար ստեղծված կոլտնտեսությունները լուծարելուց հետո խորհրդային պետությունը որպես ճնշման միջոց գյուղացիական տնտեսությունների նկատմամբ կիրառեց հարկերի ավելացման քաղաքականությունը:
- 5) Կերչի մոտ մղված մարտերից հետո 390-րդ հայկական դիվիզիան մասնակցեց նաև Բեռլինի գրավման օպերացիային:
- 6) Սփյուռքում 1921-1990 թթ. կարևոր դերակատարում ունեին հայ ավանդական կուսակցությունները, որոնց գործունեության առաջնային թիրախները Հայկական հարցի լուծումը և ցեղասպանության միջազգային ճանաչումն էին:
- 7) Մինչև նոր Սահմանադրության ընդունումը ՀՀ-ում շարունակում էին գործել ՀԽՍՀ Սահմանադրության այն դրույթները, որոնք նույնիսկ հակասում էին Անկախության հռչակագրի հիման վրա ստեղծված օրենքների:
- 8) Հայաստանում 1950-ական թվականների կեսերից մեծ զարգացում են ստացել մաթեմատիկայի գծով տարվող հետազոտական աշխատանքները, իսկ այդ ասպարեզում ձեռք բերված առաջին հաջողությունները կապված էին ակադեմիկոսներ Արտաշես Շահինյանի, Տիգրան Զրբաշյանի և Սերգեյ Մերկուրովի անունների հետ:

49. Թվարկվածներից որո՞նք Մոսկվայի «Ռուս-թուրքական բարեկամության և եղբայրության» պայմանագրի պայմաններից չեն.

- 1) Ռուսաստանը ճանաչում էր Սևրի պայմանագիրը:
- 2) Թուրք-հայկական սահմանն անցնելու էր Ախուրյան և Արաքս գետերով՝ թուրքական կողմում թողնելով Կարսի մարզը, Նախիջևանի գավառը:
- 3) Ռուսաստանը ճանաչում էր քեմալականների «Ազգային ուխտը», որը թուրքական տարածք էր հռչակում ամբողջ Արևմտյան Հայաստանը:
- 4) Թուրք-հայկական սահմանն անցնելու էր Ախուրյան և Արաքս գետերով՝ թուրքական կողմում թողնելով Կարսի մարզը, Սուրմալուի գավառը:

- 5) Ղարաբաղը՝ որպես «Լեռնային Ղարաբաղի Ինքնավար Մարզ», փոխանցվում էր Խորհրդային Ադրբեջանի խնամակալությանը:
- 6) Նախիջևանը՝ որպես «Նախիջևանի մարզ», ինքնավար տարածքի կարգավիճակով փոխանցվում էր Խորհրդային Ադրբեջանի խնամակալությանը:
- 7) Նախիջևանի ինքնավար մարզի խնամակալությունը Խորհրդային Ադրբեջանը չէր զիջելու մի երրորդ պետության:

50. Թվարկվածներից որոնք են Սևրի պայմանագրի պայմաններից.

- 1) Թուրքիան ճանաչում էր Հայաստանը որպես ազատ և անկախ պետություն:
- 2) Հայաստանի սահմանները Վրաստանի և Ադրբեջանի հետ որոշելու էին ԱՄՆ-ն և Ֆրանսիան:
- 3) Ճանաչվում էին հայ-ադրբեջանական գոյություն ունեցող սահմանները:
- 4) Հայ-թուրքական սահմանների վերաբերյալ վերջնական իրավարար վճիռը տալու էր Ֆրանսիայի նախագահը:
- 5) Պատժի պետք է ենթարկվեին հայկական ջարդերի կազմակերպիչները, Թուրքիան պարտավորվում էր փոխհատուցելու հայերի կրած վնասները:
- 6) Թուրքիան պարտավորվում էր իրավարար վճռի հրապարակման օրվանից հրաժարվել պայմանագրով Հայաստանին տրված տարածքների նկատմամբ բոլոր իրավունքներից:

ՄԱՍ Ա
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԶԵՎԱԿՈՐՈՒՄՆ ՈՒ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄԸ

1. ՏԱՐԵԹՎԵՐ											
հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.
1	3	17	1	33	2	49	3	65	2	81	1
2	2	18	2	34	1	50	2	66	1	82	3
3	3	19	3	35	1	51	3	67	3	83	2
4	2	20	2	36	4	52	3	68	2	84	3
5	3	21	4	37	2	53	3	69	3	85	3
6	1	22	4	38	2	54	4	70	3	86	3
7	4	23	2	39	3	55	4	71	3	87	2
8	4	24	2	40	4	56	4	72	2	88	2
9	4	25	3	41	3	57	2	73	4	89	2
10	3	26	3	42	3	58	3	74	3	90	1
11	3	27	3	43	4	59	2	75	1	91	2
12	3	28	1	44	2	60	1	76	3	92	4
13	1	29	2	45	1	61	3	77	4	93	4
14	2	30	2	46	2	62	1	78	4		
15	1	31	4	47	4	63	2	79	4		
16	2	32	2	48	2	64	4	80	4		

2. ՓԱՏՏԵՐ ԵՎ ԵՐԵՎՈՒՅԹՆԵՐ											
հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.
1	4	36	3	71	2	106	3	141	4	176	3
2	3	37	4	72	3	107	3	142	3	177	3
3	3	38	2	73	3	108	4	143	2	178	2
4	1	39	4	74	1	109	4	144	4	179	3
5	4	40	2	75	2	110	3	145	3	180	2
6	2	41	2	76	4	111	2	146	3	181	2
7	4	42	4	77	2	112	2	147	3	182	3
8	4	43	3	78	4	113	4	148	4	183	1
9	3	44	1	79	4	114	3	149	2	184	2
10	3	45	2	80	2	115	3	150	1	185	3
11	1	46	3	81	2	116	3	151	2	186	3
12	2	47	4	82	4	117	3	152	3	187	4
13	1	48	2	83	3	118	3	153	4	188	3
14	2	49	4	84	3	119	2	154	4	189	3
15	2	50	3	85	2	120	3	155	2	190	2
16	3	51	4	86	3	121	3	156	2	191	2
17	3	52	1	87	2	122	3	157	4	192	1
18	3	53	3	88	2	123	2	158	2	193	2
19	2	54	2	89	2	124	2	159	1	194	3
20	1	55	2	90	3	125	3	160	2	195	4

21	2	56	3	91	2	126	2	161	3	196	2
22	2	57	2	92	4	127	3	162	2	197	2
23	3	58	2	93	3	128	4	163	2	198	1
24	2	59	4	94	1	129	3	164	2	199	4
25	1	60	2	95	3	130	2	165	3	200	1
26	1	61	4	96	2	131	4	166	2	201	3
27	1	62	1	97	2	132	3	167	2	202	1
28	2	63	1	98	2	133	4	168	2	203	4
29	3	64	3	99	3	134	3	169	3	204	3
30	1	65	1	100	2	135	3	170	1	205	4
31	4	66	3	101	2	136	4	171	4	206	2
32	4	67	1	102	3	137	4	172	4	207	4
33	2	68	2	103	3	138	3	173	4	208	3
34	2	69	2	104	3	139	4	174	3		
35	2	70	3	105	1	140	2	175	3		

3. ԱՇԽԱՏԱՆՔ ՍԿԶԲՆԱԴՐՅՈՒՐՆԵՐԻ ՀԵՏ

հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.
1	2	5	3	9	3	13	2	17	2		
2	2	6	3	10	2	14	4	18	3		
3	1	7	3	11	3	15	2	19	3		
4	4	8	1	12	2	16	4	20	4		

4. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՏԵՐՄԻՆՆԵՐ ԵՎ ՀԱՍԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.
1	3	4	4	7	1, 2, 4	10	2	13	3		
2	1	5	1	8	2	11	3	14	1		
3	1	6	2	9	2	12	3				

5. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԻՐԱԴԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԵՐԵՎՈՒՅՑՆԵՐԻ ՊԱՏՃԱՌՆԵՐ ՈՒ ՀԵՏԵՎԱՆՔՆԵՐ

հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.
1	3	3	4	5	2, 4	7	2				
2	1	4	1	6	3						

6. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԻՐԱԴԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԵՐԵՎՈՒՅՑՆԵՐԻ ԺԱՄԱՆԱԿԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՋՈՐԴԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.
1	2	8	2	15	1	22	2	29	4, 7	36	1
2	1	9	4	16	3	23	3	30	3	37	2
3	3	10	1	17	2	24	3	31	4	38	2
4	1	11	3	18	2	25	2	32	3		
5	4	12	2	19	1	26	3, 8	33	2		
6	1	13	3	20	4	27	3	34	4		
7	4	14	3	21	3	28	2	35	3, 5		

7. ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԻՄԱՆՑՈՒՄ

հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.				
1	3	5	1	9	4	13	4				
2	2	6	3	10	1	14	1				
3	1	7	3	11	1	15	3				
4	2	8	2	12	2	16	4				

8. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՓԱՏՏԱՐԿՆԵՐԻ, ՊՆԴՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱՄԱԴՐՈՒՄ ԵՎ ԽՄԲԱԿՈՐՈՒՄ

հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.
1	2	8	3	15	3	22	3	29	4	36	1, 4
2	4	9	2, 3, 4	16	4	23	1, 2, 7	30	1, 2, 5	37	1
3	1	10	2	17	2	24	1, 5	31	4	38	2, 3, 7
4	1	11	3	18	4	25	3, 4, 7	32	2, 4	39	3, 4, 7
5	2	12	2	19	3	26	2, 5	33	2, 4, 6	40	3
6	3	13	2	20	1	27	2, 5	34	2	41	3
7	1, 4	14	3	21	1, 3, 6	28	3, 5, 7	35	4	42	4

ՄԱՍ Բ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆԸ ՄԻՋԻՆ ԴԱՐԵՐՈՒՄ

1. ՏԱՐԵԹՎԵՐ											
հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.
1	2	32	2	63	1	94	3	125	3	156	4
2	4	33	1	64	3	95	2	126	3	157	1
3	2	34	3	65	2	96	2	127	4	158	1
4	4	35	1	66	3	97	4	128	2	159	3
5	1	36	4	67	2	98	3	129	4	160	2
6	4	37	4	68	4	99	3	130	1	161	4
7	4	38	2	69	1	100	1	131	3	162	1
8	2	39	1	70	2	101	4	132	2	163	3
9	2	40	1	71	3	102	3	133	4	164	2
10	2	41	2	72	3	103	2	134	3	165	4
11	2	42	3	73	3	104	4	135	1	166	3
12	2	43	4	74	1	105	1	136	3	167	2
13	4	44	3	75	3	106	2	137	1	168	2
14	3	45	4	76	2	107	1	138	3	169	2
15	4	46	3	77	4	108	1	139	2	170	4
16	3	47	3	78	1	109	3	140	4	171	4
17	3	48	4	79	3	110	2	141	4	172	3
18	2	49	4	80	4	111	4	142	2	173	3
19	4	50	3	81	1	112	3	143	2	174	3
20	3	51	2	82	3	113	3	144	1	175	3
21	2	52	4	83	2	114	4	145	2	176	4
22	4	53	2	84	1	115	1	146	4	177	2
23	4	54	4	85	1	116	3	147	3	178	3
24	4	55	4	86	2	117	2	148	1	179	2
25	2	56	3	87	4	118	2	149	4	180	1
26	3	57	2	88	2	119	3	150	1	181	3
27	2	58	1	89	1	120	1	151	2	182	3
28	4	59	2	90	3	121	1	152	2	183	2
29	4	60	1	91	2	122	3	153	2	184	2
30	3	61	4	92	4	123	4	154	4		
31	4	62	2	93	1	124	3	155	2		

2. ՓԱՍՏԵՐ ԵՎ ԵՐԵՎՈՒՅԹՆԵՐ											
հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.
1	3	49	2	97	2	145	2	193	2	241	1
2	1	50	4	98	3	146	3	194	1	242	3
3	2	51	4	99	1	147	2	195	3	243	4
4	3	52	2	100	2	148	3	196	4	244	2
5	4	53	2	101	4	149	2	197	3	245	4
6	2	54	4	102	1	150	1	198	3	246	4

7	4	55	2	103	1	151	3	199	2	247	1
8	2	56	2	104	4	152	1	200	3	248	2
9	2	57	3	105	1	153	4	201	3	249	2
10	4	58	4	106	3	154	3	202	2	250	2
11	3	59	2	107	1	155	4	203	4	251	2
12	4	60	4	108	3	156	3	204	2	252	2
13	1	61	3	109	2	157	1	205	4	253	2
14	2	62	2	110	2	158	2	206	3	254	2
15	4	63	3	111	4	159	1	207	4	255	4
16	2	64	4	112	1	160	4	208	1	256	2
17	1	65	4	113	1	161	1	209	4	257	2
18	4	66	2	114	2	162	1	210	1	258	3
19	2	67	2	115	1	163	2	211	3	259	2
20	2	68	1	116	4	164	1	212	2	260	3
21	3	69	2	117	3	165	2	213	1	261	3
22	3	70	2	118	2	166	4	214	2	262	4
23	4	71	4	119	4	167	3	215	4	263	1
24	2	72	3	120	3	168	1	216	3	264	2
25	2	73	1	121	4	169	2	217	2	265	1
26	2	74	2	122	3	170	3	218	4	266	1
27	2	75	1	123	3	171	3	219	2	267	3
28	3	76	4	124	3	172	3	220	3	268	3
29	3	77	4	125	3	173	2	221	2	269	2
30	4	78	2	126	4	174	4	222	3	270	1
31	4	79	3	127	1	175	1	223	3	271	3
32	1	80	4	128	1	176	1	224	1		
33	2	81	3	129	4	177	1	225	2		
34	1	82	3	130	1	178	1	226	4		
35	2	83	1	131	2	179	3	227	1		
36	3	84	2	132	1	180	2	228	4		
37	3	85	2	133	2	181	2	229	1		
38	4	86	1	134	4	182	2	230	2		
39	2	87	2	135	2	183	2	231	1		
40	2	88	3	136	2	184	2	232	3		
41	2	89	1	137	3	185	2	233	1		
42	2	90	4	138	2	186	3	234	3		
43	2	91	2	139	3	187	4	235	4		
44	2	92	2	140	2	188	1	236	2		
45	3	93	2	141	2	189	4	237	3		
46	3	94	4	142	1	190	2	238	3		
47	4	95	1	143	2	191	3	239	2		
48	2	96	4	144	1	192	1	240	1		

3. ԱՇԽԱՏԱՆՔ ՍԿԶԲՆԱԴՐՅՈՒՐՆԵՐԻ ՀԵՏ											
հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.
1	3	6	4	11	4	16	2	21	2	26	3
2	2	7	4	12	4	17	2	22	3	27	4
3	1	8	4	13	2	18	2	23	2	28	4
4	4	9	2	14	3	19	4	24	4	29	3
5	3	10	2	15	4	20	4	25	4	30	2

4. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՏԵՐՄԻՆՆԵՐ ԵՎ ՀԱՍԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ											
հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.
1	4	8	2	15	3	22	3	29	1	36	2
2	3	9	1	16	4	23	1	30	3	37	4
3	4	10	2	17	3	24	4	31	1, 3	38	3
4	3	11	2	18	2	25	1	32	2	39	4
5	3	12	4	19	2	26	3	33	3	40	1
6	3	13	2	20	1	27	4	34	4	41	2
7	4	14	1	21	4	28	3	35	3		

5. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԻՐԱԴԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԵՐԵՎՈՒՅԹՆԵՐԻ ՊԱՏՃԱՌՆԵՐ ՈՒ ՀԵՏԵՎԱՆՔՆԵՐ											
հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.
1	3	7	2	13	2	19	4, 5	25	3		
2	2	8	3	14	2	20	1	26	4		
3	2	9	3	15	2	21	4, 5	27	1		
4	3	10	4	16	3, 5	22	4	28	1		
5	1	11	2	17	4	23	1				
6	2, 4	12	2	18	1	24	4				

6. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԻՐԱԴԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԵՐԵՎՈՒՅԹՆԵՐԻ ԺԱՄԱՆԱԿԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱԶՈՐԴԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ											
հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.
1	3	16	5	31	4	46	3	61	4	76	2
2	5	17	4	32	2, 7	47	3	62	3	77	3
3	1	18	2	33	4, 7	48	4	63	1	78	1
4	3, 4	19	3	34	1	49	3	64	4	79	1
5	2	20	4	35	1	50	2	65	3	80	1
6	3	21	4	36	2	51	2	66	2	81	4
7	3	22	1	37	3	52	4	67	2	82	3
8	3	23	3	38	3	53	3	68	1	83	2
9	1	24	2, 8	39	1	54	1	69	4	84	4
10	3	25	4	40	4	55	4, 7	70	3	85	3
11	1	26	2	41	1	56	3, 6	71	3	86	3

12	2	27	1	42	3	57	1	72	4	87	3
13	3	28	1	43	2	58	4	73	1	88	2
14	1	29	2	44	4	59	2	74	1	89	4
15	2	30	3	45	4, 5	60	1	75	3, 6		

7. ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԻԱՆԵՑՈՒՄ

հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.
1	3	12	1	23	3	34	4	45	4	56	3
2	2	13	3	24	4	35	4	46	4	57	2
3	3	14	1	25	4	36	1	47	3	58	4
4	1	15	4	26	1	37	1	48	1	59	4
5	1	16	2	27	3	38	3	49	3	60	4
6	3	17	4	28	1	39	3	50	4	61	3
7	3	18	3	29	4	40	1	51	1		
8	1	19	3	30	1	41	1	52	2		
9	2	20	3	31	4	42	2	53	1		
10	3	21	3	32	3	43	4	54	3		
11	4	22	2	33	3	44	2	55	1		

8. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՓԱՏՏԱՐԿՆԵՐԻ, ՊՆԴՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱՄԱԴՐՈՒՄ ԵՎ ԽՄԲԱԿՈՐՈՒՄ

հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.
1	4	24	1, 3, 7	47	3, 4, 6	70	1, 4	93	2	116	4
2	1	25	4	48	4, 6	71	2	94	2, 5, 7	117	1, 5
3	4	26	1, 3, 6	49	2, 5, 8	72	1, 4, 7	95	3	118	1, 4, 5
4	1, 2, 7	27	1, 6, 8	50	2, 6, 7	73	1	96	4, 5, 6	119	4, 7, 8
5	3	28	3, 6, 7	51	2	74	2	97	2, 3	120	1
6	4	29	3	52	3, 5	75	1, 2, 6	98	2	121	4
7	3	30	2, 3	53	1	76	2	99	2	122	2, 4
8	3, 5, 7	31	3	54	1	77	2, 4, 7	100	1	123	3
9	3, 4	32	3	55	1, 5, 7	78	1, 2, 7	101	2	124	3, 4
10	2	33	2	56	1, 4, 7	79	2	102	1, 5	125	4
11	3	34	2	57	2	80	1, 4	103	1, 2, 4	126	4
12	2	35	4	58	1, 2, 5	81	1, 3	104	2	127	1
13	4	36	2, 4	59	1, 4	82	3	105	4, 6	128	1
14	2, 6, 7	37	1, 4	60	1	83	1, 2, 6	106	2	129	1
15	1	38	3	61	5, 6	84	4, 5	107	1	130	3
16	1	39	2	62	2, 3	85	2	108	2, 5, 7	131	3
17	2, 4, 5	40	3	63	2, 3	86	3, 6	109	4, 5, 6	132	1, 4
18	3	41	3, 6	64	2, 4	87	4, 5	110	3	133	1
19	1, 4, 7	42	3	65	1, 5	88	2, 4, 5	111	2, 3, 6	134	1, 3, 7
20	5, 6, 7	43	3	66	4, 6	89	3, 6, 7	112	1, 4, 7		
21	3, 5	44	3	67	3	90	2	113	2		
22	4	45	2	68	4, 6, 7	91	1, 4	114	2		
23	1, 5, 7	46	2	69	1, 5	92	2	115	3, 5, 6		

ՄԱՍ Գ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆԸ ՆՈՐ ՇՐՋԱՆՈՒՄ

1. ՏԱՐԵԹՎԵՐ											
հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.
1	3	35	2	69	2	103	3	137	3	171	3
2	1	36	3	70	2	104	3	138	3	172	4
3	3	37	2	71	4	105	1	139	4	173	1
4	2	38	3	72	2	106	2	140	1	174	2
5	3	39	3	73	1	107	3	141	2	175	3
6	4	40	4	74	2	108	4	142	4	176	2
7	2	41	3	75	3	109	3	143	4	177	3
8	3	42	4	76	4	110	2	144	3	178	1
9	2	43	3	77	1	111	3	145	4	179	3
10	1	44	4	78	4	112	3	146	3	180	3
11	3	45	3	79	1	113	1	147	2	181	4
12	4	46	4	80	2	114	2	148	3	182	2
13	4	47	1	81	4	115	1	149	3	183	1
14	1	48	3	82	2	116	4	150	2	184	2
15	1	49	3	83	2	117	3	151	3	185	3
16	3	50	2	84	3	118	3	152	1	186	1
17	2	51	3	85	3	119	4	153	1	187	4
18	4	52	4	86	4	120	3	154	1	188	1
19	4	53	4	87	2	121	4	155	3	189	1
20	3	54	1	88	3	122	2	156	2	190	3
21	4	55	3	89	2	123	3	157	2	191	4
22	4	56	3	90	3	124	1	158	3	192	3
23	2	57	4	91	1	125	2	159	1	193	3
24	1	58	4	92	2	126	3	160	2	194	1
25	2	59	2	93	3	127	4	161	3	195	2
26	2	60	3	94	4	128	3	162	1	196	4
27	3	61	4	95	4	129	4	163	2	197	1
28	4	62	4	96	2	130	2	164	2		
29	2	63	3	97	3	131	3	165	3		
30	3	64	2	98	3	132	2	166	2		
31	3	65	3	99	4	133	1	167	4		
32	3	66	1	100	4	134	2	168	2		
33	4	67	1	101	4	135	2	169	2		
34	1	68	2	102	3	136	3	170	4		

2. ՓԱՍՏԵՐ ԵՎ ԵՐԵՎՈՒՅԹՆԵՐ											
հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.
1	1	23	2	45	3	67	2	89	1	111	2
2	3	24	4	46	2	68	3	90	2	112	3
3	3	25	1	47	1	69	3	91	3	113	4
4	2	26	3	48	4	70	2	92	1	114	4

5	1	27	4	49	4	71	3	93	2	115	4
6	2	28	4	50	3	72	3	94	1	116	3
7	3	29	1	51	2	73	3	95	2	117	1
8	1	30	2	52	2	74	2	96	1	118	3
9	4	31	3	53	4	75	4	97	2	119	1
10	3	32	2	54	1	76	4	98	4	120	3
11	3	33	1	55	3	77	2	99	1	121	1
12	3	34	2	56	4	78	4	100	3	122	2
13	2	35	2	57	4	79	4	101	1	123	2
14	2	36	3	58	2	80	3	102	3	124	1
15	4	37	2	59	1	81	2	103	3	125	3
16	2	38	3	60	2	82	4	104	4	126	1
17	4	39	3	61	2	83	3	105	2	127	1
18	3	40	1	62	3	84	1	106	3	128	2
19	2	41	3	63	1	85	2	107	4		
20	2	42	2	64	4	86	4	108	3		
21	3	43	3	65	4	87	2	109	3		
22	2	44	2	66	3	88	4	110	1		

3. ԱՇԽԱՏԱՆՔ ՍԿԶԲՆԱԴՐՅՈՒՐՆԵՐԻ ՀԵՏ

հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.
1	3	3	3	5	2	7	2	9	3		
2	1	4	2	6	4	8	3	10	3		

4. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՏԵՐՄԻՆՆԵՐ ԵՎ ՀԱՍԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.
1	2	4	1	7	3	10	4	13	4, 5		
2	2	5	2	8	1	11	2	14	2, 5, 7		
3	2	6	3	9	3	12	2, 4	15	2		

5. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԻՐԱԴԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԵՐԵՎՈՒՅԹՆԵՐԻ ՊԱՏՃԱՌՆԵՐ ՈՒ ՀԵՏԵՎԱՆՔՆԵՐ

հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.
1	4	3	4	5	3	7	1	9	1, 3		
2	4	4	3	6	3	8	3				

6. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԻՐԱԴԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԵՐԵՎՈՒՅԹՆԵՐԻ ԺԱՄԱՆԱԿԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՋՈՐԴԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.
1	1	8	3	15	2	22	1	29	3	36	5, 7
2	3	9	2	16	2	23	2	30	2	37	2, 6
3	2	10	1	17	1	24	3	31	4	38	3
4	3	11	2	18	4	25	3	32	1	39	3, 5
5	2	12	3	19	2	26	3	33	2		

6	3	13	3	20	2	27	4	34	1		
7	1	14	3	21	3	28	1	35	1, 6		

7. ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԻԱՆԵՑՈՒՄ

հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.
1	2	9	2	17	4	25	3	33	2	41	2
2	4	10	3	18	3	26	3	34	3		
3	4	11	2	19	3	27	3	35	4		
4	4	12	3	20	1	28	1	36	2		
5	3	13	1	21	2	29	3	37	3		
6	3	14	1	22	1	30	2	38	4		
7	3	15	4	23	2	31	3	39	3		
8	2	16	3	24	4	32	1	40	4		

8. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՓԱՏՏԱՐԿՆԵՐԻ, ՊՆԴՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱՄԱԴՐՈՒՄ ԵՎ ԽՄԲԱՎՈՐՈՒՄ

հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.
1	2	10	1, 4	19	1	28	1, 2, 5	37	2, 5, 7	46	3
2	3, 5, 6	11	2	20	2	29	2, 5	38	3, 5	47	1, 3, 7
3	3	12	1	21	1, 3, 5	30	3	39	2	48	3, 5, 8
4	2	13	2	22	1, 2, 5	31	2, 3	40	2, 5	49	2, 6, 8
5	1	14	2	23	2	32	2	41	4	50	1, 3, 7
6	4	15	3	24	2	33	2	42	2		
7	3	16	3	25	2	34	3	43	1		
8	2	17	1	26	4	35	2, 3	44	4		
9	2	18	3	27	3, 4	36	2, 4	45	1		

ՄԱՍ Դ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆԸ ՆՈՐԱԳՈՒՅՆ ՇՐՋԱՆՈՒՄ

1. ՏԱՐԵԹՎԵՐ											
հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.
1	3	26	2	51	2	76	4	101	4	126	3
2	2	27	3	52	4	77	3	102	4	127	4
3	1	28	1	53	3	78	2	103	2	128	2
4	1	29	2	54	2	79	4	104	3	129	4
5	2	30	3	55	3	80	3	105	1	130	2
6	4	31	4	56	3	81	3	106	1	131	2
7	1	32	3	57	1	82	2	107	2	132	1
8	3	33	1	58	4	83	4	108	4	133	4
9	3	34	2	59	4	84	1	109	3	134	1
10	1	35	3	60	4	85	3	110	3	135	2
11	4	36	4	61	2	86	2	111	4	136	1
12	2	37	3	62	3	87	4	112	1	137	4
13	4	38	3	63	2	88	3	113	2	138	1
14	1	39	1	64	2	89	3	114	2	139	1
15	3	40	2	65	2	90	2	115	2	140	4
16	3	41	3	66	3	91	4	116	3	141	3
17	1	42	3	67	3	92	3	117	3	142	1
18	1	43	1	68	4	93	1	118	4	143	3
19	1	44	3	69	2	94	3	119	1	144	2
20	2	45	4	70	3	95	4	120	3	145	3
21	2	46	4	71	3	96	2	121	2	146	4
22	3	47	3	72	1	97	3	122	2		
23	4	48	3	73	2	98	4	123	2		
24	2	49	3	74	3	99	3	124	1		
25	1	50	4	75	1	100	2	125	3		

2. ՓԱՍՏԵՐ ԵՎ ԵՐԵՎՈՒՅԹՆԵՐ											
հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.
1	4	24	4	47	1	70	2	93	4	116	3
2	4	25	1	48	3	71	3	94	2	117	1
3	2	26	3	49	1	72	1	95	4	118	2
4	3	27	2	50	3	73	3	96	3	119	4
5	4	28	1	51	2	74	4	97	2	120	2
6	2	29	3	52	3	75	2	98	4	121	1
7	2	30	4	53	2	76	1	99	3	122	2
8	2	31	4	54	3	77	3	100	3	123	2
9	3	32	4	55	3	78	4	101	1	124	3
10	3	33	3	56	1	79	3	102	2	125	1
11	4	34	2	57	4	80	1	103	3	126	3
12	4	35	4	58	3	81	4	104	4	127	3

13	3	36	1	59	1	82	1	105	4	128	2
14	3	37	3	60	4	83	4	106	1	129	3
15	1	38	2	61	1	84	2	107	2	130	4
16	2	39	2	62	2	85	3	108	4	131	1
17	4	40	3	63	1	86	4	109	3	132	1
18	2	41	1	64	1	87	3	110	1	133	4
19	3	42	2	65	1	88	4	111	1	134	4
20	2	43	1	66	3	89	2	112	3		
21	2	44	2	67	2	90	1	113	2		
22	4	45	2	68	1	91	3	114	1		
23	3	46	4	69	3	92	2	115	3		

3. ԱՇԽԱՏԱՆՔ ՍԿԶԲՆԱԴՐՅՈՒՐՆԵՐԻ ՀԵՏ

հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.
1	2	4	2	7	1	10	2	13	3		
2	4	5	3	8	3	11	2	14	3		
3	2	6	4	9	3	12	4				

4. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՏԵՐՄԻՆՆԵՐ ԵՎ ՀԱՍԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.
1	2	7	4	13	2	19	1, 2, 6	25	4	31	2, 3, 8
2	3	8	3	14	1	20	3	26	2	32	2, 4, 5
3	2	9	3	15	3	21	2, 4	27	2		
4	3	10	4	16	1	22	2	28	3		
5	1	11	4	17	3	23	3	29	2		
6	3	12	3	18	1, 3	24	3	30	3, 5, 6		

5. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԻՐԱԴԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԵՐԵՎՈՒՅԹՆԵՐԻ ՊԱՏՃԱՌՆԵՐ ՈՒ ՀԵՏԵՎԱՆՔՆԵՐ

հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.
1	2, 4, 6	6	3	11	3	16	1	21	4	26	3, 4, 5
2	3	7	1	12	2, 5	17	1	22	2, 3		
3	2, 3, 5	8	1, 3, 4	13	1	18	2	23	2		
4	2	9	3	14	4	19	3	24	4		
5	1, 4, 7	10	4	15	2	20	4	25	4		

6. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԻՐԱԴԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԵՐԵՎՈՒՅԹՆԵՐԻ ԺԱՄԱՆԱԿԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՋՈՐԴԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.
1	4	6	4	11	4	16	3	21	3	26	1
2	4	7	1	12	3	17	2	22	3	27	1
3	3	8	4	13	4	18	4	23	4	28	3, 6
4	2	9	3	14	3	19	1	24	4		
5	4	10	2	15	3	20	3	25	2		

7. ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԻԱՆԵՑՈՒՄ											
հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.
1	4	10	2	19	3	28	1	37	3	46	3
2	1	11	1	20	4	29	3	38	2	47	4
3	3	12	4	21	4	30	2	39	2	48	3
4	1	13	3	22	3	31	4	40	3	49	1
5	2	14	1	23	4	32	1	41	3		
6	1	15	3	24	1	33	4	42	3		
7	1	16	2	25	1	34	4	43	2		
8	1	17	1	26	1	35	2	44	1		
9	4	18	1	27	4	36	3	45	4		

8. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՓԱՏԱՐԿՆԵՐԻ, ՊՆԴՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱՄԱԴՐՈՒՄ ԵՎ ԽՄԲԱՎՈՐՈՒՄ										
հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	պատ.
1	2	11	1	21	2, 4, 6	31	2, 4, 6	41		2
2	4	12	2	22	2	32	2	42		1, 2, 5
3	1	13	3	23	4	33	4	43		2, 4, 7
4	1, 4, 7	14	2, 4, 5	24	2, 3, 6	34	2, 3, 5	44		2
5	2	15	1	25	2	35	1	45		3, 4, 7
6	2	16	4, 6	26	1, 4	36	1	46		4, 5, 7
7	2, 6, 7	17	3	27	4	37	3	47		1
8	5, 6, 7	18	4	28	2	38	4	48		3, 4, 6
9	3, 6	19	3	29	3	39	3	49		1, 2, 5
10	2	20	4	30	1, 6, 7	40	4	50		1, 6

ZANGAK

ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ

2015 թ. պետական ավարտական և միասնական
քննությունների թեստային առաջադրանքների շտեմարան

ԳԻՐՔ ԱՌԱՋԻՆ

Երրորդ՝ լրամշակված հրատարակություն

Հրատարակչության տնօրեն՝
Գեղարվեստական խմբագիր՝
Վերստուգող սրբագրիչ՝
Համակարգչային ձևավորումը՝

Է. Սկրտչյան
Ա. Բաղդասարյան
Գ. Կիրակոսյան
Վ. Մուրադյանի

ZANGAK

Տպագրությունը՝ օֆսեթ: Չափսը՝ 70x100 1/16: Թուղթը՝ օֆսեթ:
Ծավալը՝ 27 տպ. մամուլ:

ԶԱՆԳԱԿ
ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ, 0051, Երևան, Կոմիտասի պող. 49/2, հեռ.՝ (+37410) 23 25 28
Հեռապատճեն՝ (+37410) 23 25 95, էլ. փոստ՝ info@zangak.am
էլ. կայքեր՝ www.zangak.am, www.book.am, www.dasagirq.am